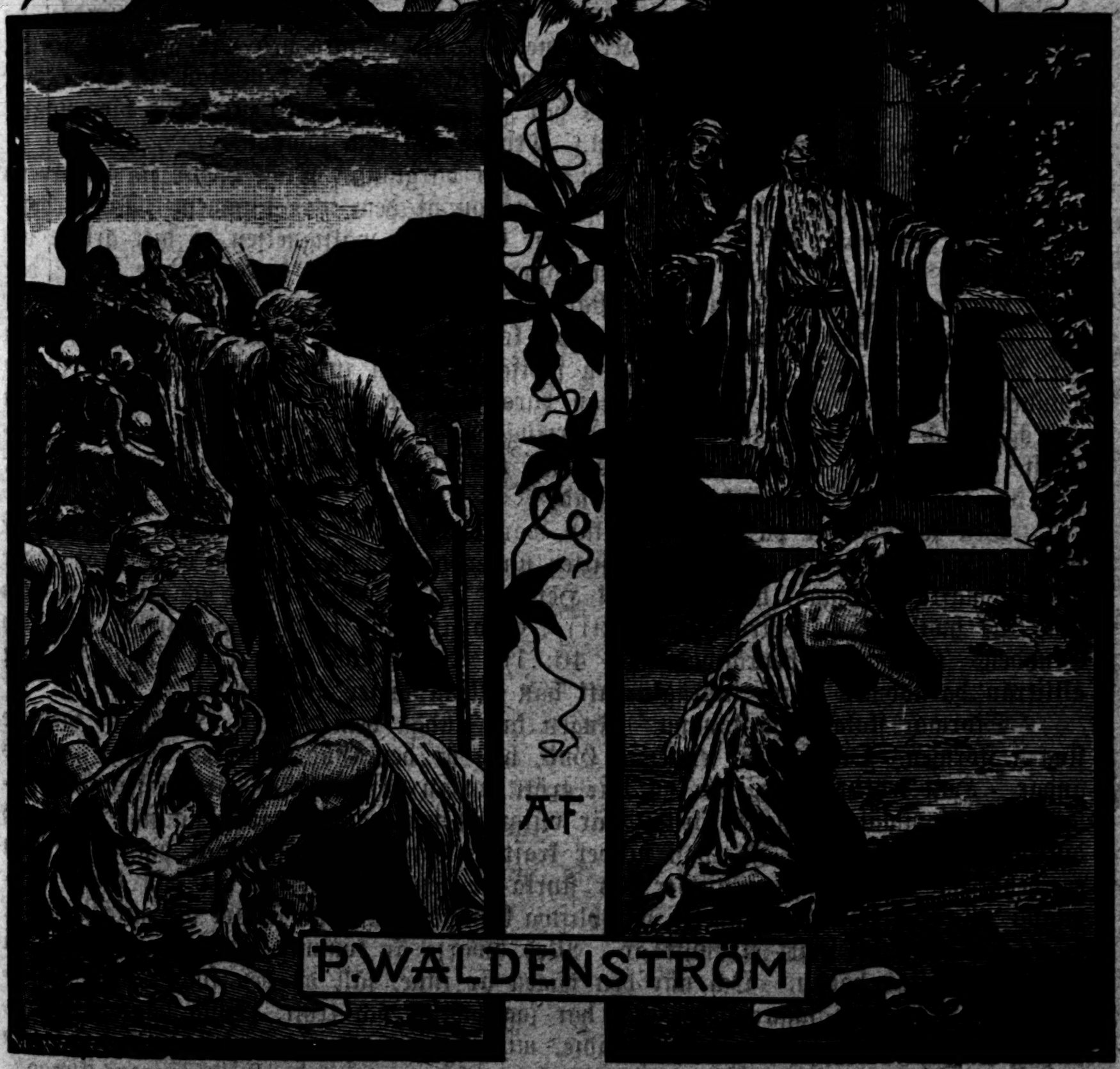
Pietisten

Tidskrift för kristlig uppbyggelse

59:de Årgången

AF

P. WALDENSTRÖM

Häft. 6. Stockholm Nov. 1900

Pietistens Expedition.

Observera!

Härmed anmäles till subskription en **Ny upplaga** af lektor *P. Waldenströms* högst intressanta och värdefulla arbete

Till Österland

reseskildringar från Grekland, Turkiet, Syrien, Libanon, Palestina, Sinai, Egypten och Italien, ett riktigt praktverk med talrika planscher och illustrationer.

Arbetet har i sin första upplaga haft en ovanligt stor spridning. Men för att bereda dem, som hittills ej haft råd att skaffa sig detsamma, tillfälle att göra det nu, hafva vi beslutit att utgifva det i en ny upplaga, som, trots de högst betydligt stegrade priserna på papper, tryck och bokbinderiarbete, blir en verklig

godtköpsupplaga.

Priset blir endast **7 kr. 50 öre** för hela verket. Utgifningen sker i 25 häften à 30 öre.

Vid lösen af sista häftet, **som utkommer till jul,** lämnas *permarna gratis*. Dessa permar blifva af kloth, med alldeles samma vackra tryck som till första upplagan.

Subskription kan ske i alla boklådor. *Särskilda subskriptionssamlare antagas också öfverallt.*

☛ **Subskriptionssamlare** torde godhetsfullt insända sina rekvisitioner fortast möjligt. *Fem häften* föreligga färdiga för utexpediering.

Aktiebolaget Normans Förlag.
adr. *Stockholm.*

Stockholm, tryckt hos P. Palmquists Aktiebolag, 1900.

Davids Psalmer

med utläggning

af

P. Waldenström

Första delen

Stockholm
Aktiebolaget Normans Förlag.

Stockholm
Tryckt hos P. Palmquists Aktiebolag
1900

Ur Luthers företal till Davids Psalmer.

Många heliga fäder hafwa prisat och älskat Psaltaren synnerligen framför andra böcker i Skriften. Och wisserligen prisar werket själft sin mästare nog: dock måste äfwen wi prisa och tacka.

Jag håller före, att ingen wackrare exempelbok eller helgonlegend har kommit eller kan komma på jorden, än Psaltaren är. Och om man skulle önska, att af alla exempel, legender, historier det bästa skulle utwäljas och samlas och på bästa sätt ordnas, så måste det blifwa den nuwarande Psaltaren. Ty här finna wi icke blott, hwad en eller twå heliga hafwa gjort, hwad själfwa hufwudet för alla heliga har gjort och alla heliga ännu göra, huru de ställa sig emot Gud, emot hans wänner och fiender, huru de förhålla och skicka sig i all fara och lidande; utan där finnas ock allahanda gudomliga, hälsosamma lärdomar och bud.

Psaltaren borde ock wara dyr och kär blott därför, att han så klarligen förutsäger Kristi död och uppståndelse, och förebildar hans rike och hela kristenhetens tillstånd och wäsende, att han wäl kunde kallas en liten Bibel, där allt, som står i hela Bibeln, på det skönaste och kortaste är sammandraget och gjort till en wacker handbok.

Men utom allt detta är det Psaltarens ädla dygd och art, att, då andra böcker wäl tala mycket om de heligas gärningar, men säga rätt litet om deras ord, är Psaltaren en blomma af allt, och gifwer en så god och ljuflig lukt, när man läser däri icke blott de heligas gärningar, utan ock deras ord, huru de med Gud hafwa talat och bedit samt ännu tala och bedja.

Deßutom gör Psaltaren ännu mer, i det han framställer för oß icke de heligas obetydliga, wanliga ord, utan de allrabästa, hwilka de med stort allwar, i de allrawiktigaste mål, hafwa talat med Gud själf. Därmed framlägger han för oß icke blott deras ord, framför deras gärningar, utan ock deras hjärtan och deras själars innersta skatt, så att wi kunna se in i grunden och källan till deras ord och gärningar, d. w. s. deras hjärtan, hwad de hafwa haft för tankar, huru deras hjärtan hafwa warit beskaffade och förhållit sig i allehanda saker, i fara och nöd.

Och likasom jag mycket hellre wille höra en helig tala, än se hans gärningar, så wille jag ännu mycket hellre se hans hjärta och hans själs skatt än höra hans ord. Men det förlänar oß Psaltaren på det rikligaste i anseende till de heliga, så att wi kunna wara förwissade, huru deras hjärtan hafwa warit sinnade, och deras ord lydt emot Gud och nästan.

Ty ett människohjärta är såsom ett skepp på det wilda hafwet, hwilket stormwindarne ifrån wärldens fyra hörn drifwa. Här tillstöta fruktan

och farhåga för tillkommande olycka; där påkomma ängslan och bedröfwelse för ett närwarande ondt. Här fläkta hopp och förmätenhet af en tillkommande lycka; där uppblåsa säkerhet och glädje under en närwarande medgång.

Men sådana stormwindar lära en att med allwar tala och öppna hjärtat och utgjuta sitt innersta. Ty den, som är stadd i fruktan och nöd, talar helt annorlunda om olyckan, än den, som swäfwar i glädje; och den, som swäfwar i glädje, talar och sjunger helt annorlunda om glädjen, än den, som är stadd i fruktan. **Det går ej af hjärtat,** säger man, när en sorgsen skall skratta och en glad gråta; d. w. s. hans hjärtas grund står ej öppen och wisar sig icke.

Men hwad är det mesta i Psaltaren annat än sådant hjärtligt tal under sådana mångahanda stormwindar? Hwar finner man wackrare ord om glädje än i lofpsalmerna eller tacksägelsepsalmerna? Där ser du alla heliga in i hjärtat, såsom i sköna lustgårdar, ja, såsom i himmelen, huru wackra, hjärtliga, behagliga blommor där uppgå af allahanda sköna glada tankar om Gud och hans wälgärningar. Däremot, hwar finner du djupare, klagligare, sorgligare ord om bedröfwelse än i klagopsalmerna? Där ser du åter alla heliga i hjärtat, såsom i döden, ja, såsom i helwetet. Huru mörkt och dystert är det icke där wid den sorgliga anblicken af Guds wrede!

Och (såsom sagdt är) det är det allrabästa, att de tala sådana ord för Gud och med Gud, hwilket gör, att orden hafwa dubbelt allwar och lif. Ty när man eljest talar för människor i sådana saker, går det ej så starkt af hjärtat, brinner, lefwer och framtränger ej så kraftigt. Däraf kommer det ock, att Psaltaren är alla heligas bok, och att hwar och en, i hwilken belägenhet som hälst, där finner psalmer och ord, som äro lämpliga för honom, alldeles såsom wore de blott för hans skull så satta, så att han icke ens själf kan sätta eller finna eller önska dem bättre. Detta är ock godt därtill, att, när någon tycker om sådana ord och finner dem för sig lämpliga, warder han förwissad, att han är i de heligas samfund, och att det har gått alla heliga såsom det går honom, emedan de alla sjunga samma sång som han — i synnerhet om han äfwen kan tala dessa ord inför Gud så, som de hafwa gjort, hwilket måste ske i tron; ty en ogudaktig människa smaka de icke.

Korteligen, will du se den heliga kristliga kyrkan målad med lefwande färg och skapnad i en liten bild, så tag för dig Psaltaren! Då har du en wacker, ren, klar spegel, som skall wisa dig, hwad kristenheten är. Ja, du skall där finna äfwen dig själf och det rätta "känn dig själf", ja, Gud själf och alla skapade warelser.

Min själ törstar efter Gud.

Ps. 42: 1—6.

1. För sångmästaren; en sång af Koras söner. 2. Såsom hinden, som trängtar till wattenbäckar, så trängtar min själ efter dig, o Gud. 3. Min själ törstar efter Gud, efter den lefwande Guden; när skall jag få komma och träda fram inför Guds ansikte? 4. Mina tårar äro min spis både dag och natt, då man hela dagen säger till mig: Hwar är [nu] din Gud? 5. Därpå will jag tänka och will utgjuta inom mig min själ: huru jag gick i hopen, ledsagade den till Guds hus, under fröjderop och tacksägelse, den högtidsfirande skaran. 6. Hwarför är du så nedtryckt, min själ, och jämrar dig i mig? Hoppas på Gud; ty ännu skall jag tacka honom, mitt ansiktes frälsning och min Gud.

Såsom öfwerskriften wisar, är denna psalm skrifwen af Koras söner. Och hwilka woro då Koras söner? De woro afkomlingar af den Kora, som i öknen gjorde uppror mot Moses och Aron, och som därför blef af Gud straffad på det sätt, att jordeu uppslukade honom och hela hans anhang (4 Mos. 16). Sönerna woro icke sin fader lika, och när David regerade, hörde Koras afkomlingar till hans allra mest tillgifna anhängare. De tjänade såsom musikanter och sångare wid helgedomen. Af psalmerna i psaltaren hafwa de författat tolf stycken. Endast en af dessa psalmer, nämligen den 88:de, angifwer, **hwilken** af Koras söner som författat densamma, nämligen Heman.

Af innehållet i denna psalm kan man se, att sångaren war långt skild från Jerusalem och templet och gudstjänsten, och att han djupt förjde däröfwer. Han war således fördrifwen. Däraf hafwa lärda bibeltolkare med all rätt dragit den slutsatsen, att han hade följt David, när denne måste fly för Absalom. Låt oß nu höra, huru han sjunger:

Såsom hinden, som trängtar till wattenbäckar, så trängtar min själ efter dig, o Gud. Hinden är ett djur, som är särskildt kändt för sin skygghet. Hon jagas äfwen af allehanda rofdjur, så att hennes lif är mycket oroligt. Däri är hon en bild af den oroliga och förfagda människosjälen. Ack, huru ofta darrar icke äfwen den frimodigaste såsom en hind!

När törsten plågar hinden, så löper hon och söker efter watten. Törst är någonting förfärligt, när den är stark. Att törsta ihjäl lärer wara ett af de mest kwalfulla dödssätt, som finnas. Därför tager psalmisten här hindens törst såsom en bild af sin egen innerliga trängtan efter Gud. Hinden **kan** icke lefwa, om hon icke får watten, och psalmisten kan icke lefwa utan Gud. Gud är den lefwande källan för honom.

Det är ett märkeligt uttryck detta för den sanna gudaktigheten, att själen icke kan lefwa utan Gud. Den fariseiska gudaktigheten iakttager en mängd yttre gudaktighetswerk, men någon hjärtats trånad efter Gud känner hon icke. Hon gör sina gudaktighetsgärningar alldeles såsom sina öfriga syßlor och är nöjd med sig själf. Den rätta gudaktigheten däremot är ett inre hjärteförhållande till Gud, som yttrar sig i glädje, när själen känner, att hon har Gud och hans nåd, men i sorg, när det synes, som om hon hade förlorat Gud.

Och se nu på, hwad din egen erfarenhet wittnar härom, du Guds barn. De saligaste stunder, som du har, äro de stunder, då du får känna, att Gud är dig riktigt nära. Då kan du med Asaf sjunga: När jag har dig, Herre, så har jag icke behag till något på jorden; om än mitt kött och mitt hjärta försmäkta, så är dock Gud mitt hjärtas klippa och min del ewinnerligen (Ps. 73). Aldrig känner wärlden någon sådan glädje. Nej, glädje i Gud kan man icke hafwa, om man icke älskar Gud. Ty man kan aldrig glädjas åt någon eller något, som man icke älskar.

Men å andra sidan wet du också, att det blir mörkt för din själ, så snart Gud drager sig tillbaka. Tänk, huru ofta David klagar öfwer, att Gud har wikit bort från honom, att han fördöljer sitt ansikte o. s. w. Aldrig känner wärlden någon sådan sorg. Men hwad är orsaken? Ingen ting annat än det, att den troende älskar Gud, wärlden älskar honom icke. Om du får se en kwinna, som strålar af glädje, när hennes man är närwarande, men däremot känner det tomt och dystert, när han är borta, då skall du genast förstå, att hon älskar honom riktigt. Och om hon ändå klagar, att hon ingen rätt kärlek har, så skall du säga, att hon icke förstår sig själf. Lärjungarnes sorg och förtwiflan, när Kristus war död, hade alldeles samma källa som deras glädje, när han war uppstånden, nämligen den, att de älskade honom. De som icke älskade honom, kunde hwarken glädjas eller sörja med dem. Och de som hatade honom, gladdes, när han dog, men blefwo förtwiflade, när han war uppstånden.

Ack, denna trängtan efter Gud är icke ett werk af naturen utan af Guds ande. När den förlorade sonen börjar att längta hem till sin fader, då är redan Guds frälsande nåd werksam i honom. Låt wara,

att det är **nöden**, som drifwer honom — det är i alla fall Guds frälsande nåd, som begagnar nöden för att wända hjärtat hemåt. Och denna trängtan skall Herren alltid beswara. **Ingen** skall förgås, som i sin ångest sträcker ut sin hand efter Herren, där sådant sker af uppriktigt hjärta. Äfwen om han dör, innan han hinner att få frid, så skall han icke förgås utan finna, när han kommer öfwer, att Herrens frälsande hand håller honom. Eller skulle du kunna tänka dig en fader, som ropade efter sin drunknande son, och sonen räckte ut handen, och fadern droge sin hand tillbaka och läte honom förgås? Omöjligt. Men då bör du icke tänka så illa om Gud, ty han är ju en fader öfwer allt, hwad fader heter i himlarne och på jorden.

Men detta skall äfwen ländа sådana troende Guds barn till tröst, som kommit i mörker och nu frukta, att de förlorat tron och fallit af. Så länge denna trängtan efter Gud finnes kwar i ditt hjärta, så bor Guds Ande kwar där. Ty denna trängtan är en af de outsägliga suckar, med hwilka Anden manar godt för helgonen efter Guds behag, såsom Paulus säger i Rom. 8: 27. Somliga troende kunna ibland råka i så förskräckligt mörker, att de äro alldeles ifrån förståndet. De känna det, som om de redan wore i helwetet. Och det är alldeles omöjligt att trösta dem, huru man än talar med dem. Men hwad är nu detta djupa mörker annat än ett rop ur hjärtats djup: "Gud, jag **kan** icke lefwa utan dig". En troende man, som war i sådan nöd en gång, sade: "Herre Jesus, om jag skall fara till helwetet, så skall jag dock under wägen dit se på dig". Men på den wägen går det icke att komma till helwetet. Därför säger Luther med rätta till sådana förtwiflade själar: "Grip dig i din egen barm och fråga dig själf, om du är så förhärdad, att du skulle hafwa något emot, att Herren förbarmade sig öfwer dig och förläte dig alla dina synder och frälste dig". Nej, att du det icke är, därpå är just ditt hjärtas nöd ett klart bewis.

Men hör då nu, hwad Herren i sitt ord swarar på sådana nödrop. Han säger: Nuwäl, alla I, som ären törstiga, kommen efter watten, och I som icke hafwen penningar, kommen och köpen säd och äten, kommen, köpen säd utan penningar och för intet både win och mjölk (Es. 55). Ja, kom du oroliga, du jagade, du förtwiflade själ, du som icke wet dig något råd. Kom du, som ingen fromhet, ingen dygd, ingen förtjänst har ntan bara synder, många synder, stora synder, blodröda synder. Kom du, som är usel och eländig, ja, genomusel. Kom, som du är, tag utan penningar och för intet — nåd — nåd — stor nåd, en nåd som himmels högt öfwerflödar öfwer alla dina synder.

Sammalunda säger Herren Jesus i Joh. 7: 37: Om någon törstar, så komme han till mig och dricke. Du törstar efter nåd. Kom. Du törstar efter frid. Kom. Du törstar efter frälsning. Kom. Du är den förnämligaste bland syndare. Kom. En flod har watten nog att släcka törsten icke blott hos en liten hind utan äfwen hos den wäldigaste elefant. Du behöfwer en nåd så hög, som himmelen är hög öfwer jorden. Kom. Lägg bort alla inwändningar och kom. Kom raka wägen. Kom strax. Du tycker, att det är för mycket. Ja, efter din förtjänst är det alldeles för mycket, men kom. "Ja", säger du, "men jag har ingen rätt bättring." Nuwäl, det är rätt bättring, att du kommer, och det förrän du har förmått, hwad ewigt fruktlöst war: att från en enda fläck dig göra ren. — "Men tron måste jag hafwa." Ja, det är tron, att du kommer utan att känna eller se, kommer på blotta ordet, på blotta nåden. Därför kom. Kom till Jesus. I honom finner du Fadern. Såsom han själf säger: Den som tror på mig, han tror icke på mig utan på Fadern. Honom har Fadern satt till en nådastol. I honom är det, som Fadern mottager, benådar, renar och frälsar syndare utan att göra någon åtskillnad. Därför kom. Hör och kom. Lyd och kom. Det finnes icke något förnuftigt skäl, hwarför du icke skulle komma strax. Du borde hafwa kommit för länge sedan. Du har låtit Herren redan alltför länge wänta på dig. Alltså kom nu, just nu. Han kallar dig nu.

Min själ törstar efter Gud, den lefwande Guden, heter det widare. Gud kallas i bibeln ofta **den lefwande** Guden till skillnad från hedningarnes gudar, som äro döda, så att de hwarken kunna se eller höra eller swara eller hjälpa. Ja, wår Gud är en lefwande Gud. Han lefwer ewinnerligen. Föräldrar dö, make dör, barn dö. Men Gud lefwer från ewighet till ewighet. Han blir aldrig gammal, aldrig swag eller matt eller trött. Han lefwer densamme i går och i dag och i all ewighet. Han är ständigt när de sina, han ser alla deras behof, han känner alla deras frestelser, deras sorger och fröjder, han hör alla deras suckar, han räknar alla deras hufwudhår. Han slår och han helar, alltefterson det behöfwes. Han tuktar och förlåter. Men han stöter aldrig bort. Från wärldens begynnelse har sådant aldrig händt, och intill wärldens ände skall det aldrig hända. O, hwilken Gud!

När skall jag få komma och träda fram inför Guds ansikte? Psalmisten tänker på helgedomen i Jerusalem, där folket trädde fram inför sin Gud. Han kunde wisserligen öfwerallt, äfwen i landsflykten, tala med Gud, den allestädes närwarande. I denna psalm gör han det ju också. Men Guds helgedom war honom alldeles särskildt kär. Dit längtade

han. En dag i Herrens gårdar war för honom bättre än eljest tusende (Ps. 84: 11). Huru alldeles lika känna icke de troende det nu! När de få sig ett hus, där de kunna komma samman för att dyrka Gud, sjunga hans lof och höra hans ord — huru glädjas de icke! Och huru längta de icke att få komma dit! Och huru tomt känna de det icke, om de komma till en aflägsen ort, där denna förmån icke erbjudes dem! Det är därför ett ganska ledsamt wittnesbörd om det andliga tillståndet inom en församling, när kärleken till deras gemensamma gudstjänsthus swalnar och medlemmarne blifwa försumliga att samlas där. Huru är det med dig i denna del? "Gud är icke bunden wid något rum", säger du. Och du säger rätt. Men är det wäl denna insikt, som har gjort, att den kärlek swalnat, som du förr hade till det hus, där du fick med andra Guds barn samlas omkring Guds ord? Eller är det något annat? Tänk efter det. Pröfwa dig själf inför Guds ansikte. Se, huru psalmisten här under tårar af innerlig saknad tänker på, huru han förr **gick i hopen, den högtidsfirande skaran,** ja, **ledsagade den,** gick i spetsen för den, **till Guds hus, under fröjderop och tacksägelse.** Ja, där ett friskt andligt lif råder i en församling, där älskar man sitt församlingshus, där glädes man däråt, där ser man i detsamma ett andligt hem, dit man längtar, där man trifwes. Säg: har **du** någon erfarenhet af detta?

Men hwad som allra djupast upprörde psalmistens själ, det war, att fienderna hela dagen sade till honom: **Hwar är nu din Gud?** Allt annat, som psalmisten led, kunde ju wara sorgligt, men det war dock **drägligt.** Men hade Gud öfwergifwit honom, då war det förtwifladt. Och att han kände sig frestad att förtwifla ibland, det synes af denna psalm. Annars skulle han icke hafwa grätit dag och natt wid fiendernas hån utan twärtom frimodigt trotsat detsamma och swarat: "Bort det! Gud är trofast, och han skall snart wisa, att han är med och hjälper de sina, och det så att I skolen förskräckas". Nu kunde han icke wara så frimodig utan hade all möda för att hålla sitt mod uppe. Därför talar han till sig själf och säger:

Hwarför är du så nedtryckt, min själ, och jämrar dig i mig? Hoppas på Gud, ty ännu skall jag tacka honom, mitt ansiktes hjälp och min Gud. Ja, kära själ, du som har mycken nöd att lida, bed Gud och försök att hålla modet uppe. Herren frälsar, och hans enfödde Son, som han sände i wärlden, skulle just därför heta Jesus, ty namnet Jesus betyder: **Gud är frälsare.**

Hoppas på Gud.

Ps. 42: 7—12.

7. Nedtryckt är min själ i mig; därför tänker jag på dig från Jordans land och Hermons höjder, från Misars berg. 8. Djup ropar till djup wid dånet af dina wattenfall; alla dina böljor och wågor gå öfwer mig. 9. Om dagen bewisar Herren sin nåd, och om natten sjunger jag till honom och beder till mitt lifs Gud. 10. Jag säger till Gud, min klippa: Hwarför har du förgätit mig, hwarför skall jag gå sörjande, tryckt af fienden? 11. Det är, såsom krossade man benen [i min kropp], när de, som tränga mig, försmäda mig, när de hela dagen säga till mig: Hwar är [nu] din Gud? 12. Hwarför är du så nedtryckt, min själ, och hwarför jämrar du dig i mig? Hoppas på Gud; ty ännu skall jag tacka honom, mitt ansiktes frälsning och min Gud.

Det war en gång en man, som hos Herren Jesus sökte hjälp för sin son, som war besatt af en ond ande. Jesus swarade: Allt är möjligt för den, som tror. Då ropade mannen strax: Herre, jag tror, hjälp min otro (Mark. 9). Han kände, att han trodde, men hans tro war swag, så att den mera liknade otro än tro. Dock hjälpte Herren, ty för honom är den swaga tro, som kämpar med otro, också en tro.

En sådan kamp mellan tro och otro se wi i denna psalm, och den är därför tröstelig för alla, som hafwa samma kamp att utstå.

Psalmisten upprepar åter, huru bedröfwad han är. Han irrar omkring wid berget Hermon och i trakten af Jordans källor, således långt borta från Jerusalem och helgedomen. Och när han hör dånet af wattenfallen där, så synas de honom wara en bild af, huru alla Guds swallande böljor gå öfwer honom, så att han är hardt när att fördränkas.

Häraf kunna och böra wi nu för wisso lära, huru förgäfwes det är för Guds barn att tänka på eller hoppas att undgå lidande. Wi må klaga, wi må gråta, wi må bedja däremot, huru mycket wi wilja. Wi **måste** ändå däri. Den ordningen kan aldrig ändras. Skola wi nå samma mål en gång som Guds helgon före oß, så måste wi gå samma wäg som de. Och om **alla — alla,** som en gång skola stå samlade i

triumf omkring Guds och Lammets tron, skall det sägas, att de hafwa kommit ur stora bedröfwelser — icke ur hwarjehanda små ledsamheter och bekymmer, utan ur bedröfwelser och **stora** bedröfwelser.

Sådant böra därför, såsom wi ofta sagt, alla troende **bereda sig på**, så att de icke blifwa förbryllade, när det kommer. Ett slag, som man wäntar, slår aldrig så hårdt, som det man icke war beredd på. Alltså skall äfwen du, som nu ser allting så ljust och lätt, weta, att den dagen nalkas, då du måste in i den mörka dalen. Och du, som är i den dalen, skall weta, att Abraham, David, alla profeter och apostlar hafwa före dig trampat samma stig. Men Herren har warit med dem och ledt dem med sina ögon, och de hafwa kommit lyckligt igenom. Ingen enda af dem har kommit wilse och gått förlorad. Och samma saliga erfarenhet skall äfwen du få göra, bara du nu har litet tålamod.

Om dagen bewisar Herren sin nåd. Om dagen, säger han, då han är ute i arbete, i strider och frestelser, utsatt för fiendens anfall och list, då bewisar Herren sin nåd mot honom, så att han icke dukar under och förgås, huru swårt det än ser ut. Och detta dag efter dag.

Nåd — ack härliga, gudomliga ord! Nåd — nåd och åter nåd, det är hwad psalmisten behöfwer, och det behöfwa alla Guds barn. Äfwen de, som äro längst komna i fromhet, behöfwa nåd — ren nåd — fri nåd, en nåd, som utplånar synder. Hwad som nu höll psalmisten uppe, det war Guds nåd. Själf war han alldeles wanmäktig och rådlös. Och huru ofta måste icke Guds barn erfara detsamma! Huru ofta känna de det icke, såsom skulle de aldrig kunna uthärda! Allt ser så mörkt och förtwifladt ut. Men hwad är det då, som håller dem uppe? Det är Guds nåd — bara Guds nåd. Därför bed om nåd. Låt fara alla tankar på egen wärdighet förr eller nu eller framdeles. Sök nåd, bed om nåd, tro nåd. Det war en stor statsman en gång, som sade: "Till ett krig fordras tre ting: först pengar, för det andra pengar, för det tredje pengar". Wi säga här: till frälsning fordras tre ting, först nåd, fri nåd, för det andra nåd, stor nåd, för det tredje nåd, rent gudomlig nåd.

Om natten sjunger jag till honom och beder till mitt lifs Gud. Om natten, säger han, då jag efter dagens strider och faror och frestelser får gå till hwila, då sjunger jag och beder till mitt lifs Gud, dels för att tacka honom för den nåd, som jag under dagen har erfarit, dels för att klaga min nöd och bedja om nåd för nästa dag. Sådan är psalmistens lefnadsordning: Nöd och nåd om dagen, tacksägelse och bön om natten.

Att han säger **mitt lifs Gud**, det är så mycket sagdt som så: "Du är den Gud, som gifwit mig lifwet, som hittills behållit mig wid lif, den

Gud, i hwilken jag lefwer, röres och har warelse. Utan dig kan jag icke lefwa". Till denne Gud will han nu sjunga och bedja, när han ligger waken om natten. Ty sorgerna låta honom icke sofwa i ro. Ack, Gud, lär alla dina lidande barn denna tro. Käre broder, när lidandena pressa dig, så att du icke kan sofwa, så gräf icke ned ditt hjärta i dina bekymmer. Wänd dina ögon till Gud och bed och sjung. Bed och sjung om nåd. Och om det går swårt, ja, om det kostar heta tårar, så bjud ändå till. Att sålunda öfwa tron är alltid hälsosamt. Det är bara djäfwulen, som will hindra dig, och därmed will han endast göra dig skada. Kom alltså ihåg detta nu till nästa natt, då du waknar, så att du börjar öfwa det då, eller åtminstone börjar **göra något försök.**

Jag säger till Gud, min klippa: Hwarför har du förgätit mig, hwarför skall jag gå förjande, tryckt af fiender? Hör, huru han kallar Gud för sin klippa. Det är tro midt i nöden. Klippan är fast. När allt annat wacklar, så står hon säker. Och Gud är en ewig klippa, säger profeten (Es. 26: 4). Nu gäller det också, att **du** kan säga icke blott "en klippa" utan "**min** klippa", så att Gud är den klippa, som **du** hwilar på, att du icke springer hit och dit såsom en jagad hind öfwer hedar och moras, där du kan fara ned och fastna, utan att du hwilar orubbligt och stilla på denna klippa. Sådant är tro, och säll är den, som tror, enfaldigt bara tror. Han skall bli frälst, därom är intet twifwel.

Men hör nu, huru han säger till Gud: **Hwarför har du förgätit mig?** Han säger icke: **Har** du förgätit mig? Nej, **att** Gud har förgätit honom, det synes klart, och han frågar **hwarför.** Se där, huru tron och otron kämpa med hwarandra inom honom Hade han nu ofelbart trott, att Gud war hans klippa, så hade han sagt: "Han **har** icke förgätit mig, han **kan** icke förgäta mig". Men nej, här går det upp och ned, och nu tycker han alldeles bestämdt, att Gud har förgätit honom. Ty huru skall han annars kunna förklara, att han måste gå så förjande och trängd af fiender?

Ack, du käre Koras son, du Guds man, har du då aldrig förr erfarit sorg och trångmål och lärt dig se, att Herren ändå tänkt på dig och låtit sig wårda om dig? Och nu är du ändå färdig att genast göra denna falska slutsats, att när du måste lida, så har Gud säkerligen förgätit dig. Du lider kanske nu wärre än någonsin förr, men det sker icke för annat ändamål, än att din tro må pröfwas och luttras ännu mer än förr. Såsom guldet pröfwas genom eld, så pröfwas och luttras tron genom frestelserna, säger Petrus, och detta så, att det länder de troende till beröm och härlighet och ära wid Jesu Kristi uppenbarelse (1 Petr. 1: 7).

Det är Guds sätt, som han har praktiserat med alla sina baru, att han gör dem utkorade i bedröfwelsens ugn. Därför böra wi med Paulus t. o. m. berömma oß i lidandena (Rom. 5: 3) och icke genast ropa: Gud, hwarför har du förgätit mig? Man skall wäl icke tro, att en moder har förgätit sin son för det, att hon agar honom, när så behöfwes.

Det är, såsom krossade man benen i min kropp, när de, som tränga mig, försmäda mig, när de hela dagen säga till mig: Hwar är nu din Gud? Att man krossade benen i hans kropp, det är ett bildligt uttryck, hwarmed han will säga, att han alldeles maktlös föll ihop i sitt inre och kunde icke alls hålla sig upprätt. Ja, ja, det är alldeles detsamma, som David menar, när han i Ps. 22: 15 säger, att hjärtat i hans bröst är likt smält wax, så att det alldeles will rinna bort. Icke alla kristna förstå detta tal. Många hafwa aldrig erfarit det. Men de som erfarit det, de weta, huru precis riktigt David har beskrifwit det. Och när du det ser, då må du låta det tjäna till din tröst, så att du icke förtwiflar för det, att du får genomgå detsamma, som David och andra helgon före dig måst upplefwa. Ty allt hwad sålunda är skrifwet, det är skrifwet oß till lärdom, på det att wi genom den uthållighet och genom den tröst, som skrifterna gifwa, må hafwa hoppet (Rom. 15: 4).

Fienderna sade: "Hwar är nu din Gud? Du ser ju, att han icke det ringaste bryr sig om dig. Hwad har du nu för allt, hwad du har talat och sjungit om hans nåd och trohet och makt? Hwad wärde är det nu i alla hans stora löften? Nej, tag farwäl af Gud och dö!"

Alldeles så där hädiskt talade också fariseerna och öfwersteprästerna wid Jesu kors: "Han har sagt, att han är Guds son, må då Gud hjälpa honom, om han frågar efter honom. Må han stiga ned af korset. Då skola wi tro på honom". Det är dock en ringa ting, att **fienderna** säga så. Wärre, tusenfaldt wärre blir det, när hjärtats innersta börjar mörkna och fråga: "Hwem wet, om de icke hafwa rätt?" Och det war nog så med psalmisten wid det här tillfället. Annars hade han icke warit så ängslig öfwer fiendernas tal.

Dock förtwiflar han icke alldeles utan säger: **Hwarför är du så nedtryckt, min själ, och hwarför jämrar du dig i mig?** Han upprepar här detsamma som i v. 6. Han **wet** ju, att Gud är nådig och trofast, äfwen när han leder de sina underligt. Och han inser, att han icke borde wara orolig. Men att få det in i hjärtat, det är en helt annan sak. Och wißt må wi fråga oß själfwa om och om igen: Hwarför oroar du dig, min själ? Såsom ock Jesus wid den tomma grafwen frågade Maria: Kwinna, hwarför gråter du? Har Gud förändrat sig på något wis? Är han icke

ännu wår Fader? Är det icke ännu sannt att, såsom en fader förbarmar sig öfwer barnen, så förbarmar Herren sig öfwer alla dem, som frukta honom? "Jo, säger du, men mina synder." Men är det då icke sannt nu som förr, att Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar från alla synder? Är det icke sannt, att Jesus har sin Faders bud att icke tappa bort något af det, som Fadern har gifwit honom? Jo, jo, allt det där är sannare än all annan sanning. Men hwarför är du då så orolig, min själ? O, det är alldeles oförklarligt, att det skall wara ett så långt afstånd mellan hufwudet och hjärtat, att det, som är så klart för förståndet, skall wara så swårt, för att icke säga omöjligt, att få in i hjärtat.

Men psalmisten tillägger: **Hoppas på Gud.** Ja, det är det bästa. O, min själ, wänta efter Gud, sätt din lit till honom. Han skall komma med hjälpen. Dröjer han, så wänta och hoppas. Dröjer han länge, så hoppas ändå. Wänta, tills han kommer. Han skall icke swika dig. Han **kan** ingen bedraga. Ingen kommer på skam, som förbidar honom, nej, ingen enda. Herre, jag släpper dig icke, med mindre du wälsignar mig.

Att hoppas på människor — det är ett fåfängt hopp. Att hoppas på jordiska ting, det är dårskap. Men att hoppas på Herren, det är det bästa, det förnuftigaste man kan göra i nöden. Och hwarför skulle jag förtwifla? Gör jag Gud någon ära därmed? Nej, att förtwifla det är att förneka Guds ord och namn och göra honom till ljugare. Gör jag någon människa något gagn därmed? Nej, jag gör endast, att äfwen mina närmaste blifwa nedtryckta. Gör jag då mig själf något gagn? Nej, jag beröfwar mig endast lefnadslust och arbetskraft och förbittrar hela mitt lif, jag wänder min lefnads "sol i mörker och deß måne i blod". Och hwad skall det tjäna till? Därför upp, min själ! Hoppas på Gud. Håll dig tätt intill Jesus, som han har sändt för att hjälpa och frälsa dig.

Ty ännu skall jag tacka honom, mitt ansiktes frälsning och min Gud. Sorgen och nöden skola icke wara ewinnerligen. Allt här på jorden har sin sista stund. Kommer mörker efter sol, så kommer äfwen solen där bakefter. Håll dig bara wid Herren, och kan du icke riktigt hålla, så släpp icke heller riktigt! Och du skall få se, att den dagen kommer, då du skall få tacka honom, för att han är din Gud och ditt ansiktes frälsning. Ja, ja, han skall wisa sitt fadersansikte för dig, och ditt ansikte skall skina upp af fröjd och utbrista: Lofwad ware Gud, min frälsnings Gud. Nu känner jag åter igen honom.

Sänd ditt ljus och din sanning.

Ps. 43: 1—5.

1. Skaffa mig rätt, o Gud, och utför min sak mot ett folk, som är utan fromhet; rädda mig från falskhetens och orättfärdighetens man. 2. Ty du, du är den Gud, som är mitt wärn; hwarför har du förkastat mig? Hwarför skall jag gå förjande, tryckt af fienden? 3. Sänd ditt ljus och din sanning; de må leda mig, de må föra mig till ditt heliga berg och till dina boningar, 4. att jag må gå in till Guds altare, till Gud, som är min glädje och fröjd, och tacka dig på harpa, Gud, min Gud. 5. Hwarför är du så nedtryckt min själ, och hwarför jämrar du dig i mig? Hoppas på Gud; ty ännu skall jag tacka honom, mitt ansiktes frälsning och min Gud.

Att denna psalm står i närmaste samband med den näst föregående, synes däraf, att den slutar med samma ord samt för öfrigt är af hufwudsakligen samma innehåll som denna. Upprepningar äro ju för resten wanliga. Nöden upprepas, och så upprepas äfwen nödropen. Likasom dag kommer efter dag med samma arbeten, samma wäxling af möda och hwila, så kommer äfwen dag efter dag med samma wäxling af sorger och fröjder, bekymmer och hjälp, klagowisor och loffånger.

Nu säger psalmisten: **Skaffa mig rätt, o Gud.** Han wet, att han lider orätt, och han will ha rätt. Men Gud allena kan skaffa honom rätt. Därför befaller han sin sak åt honom och säger: **utför min sak mot ett folk, som är utan fromhet.**

Det är swårt att lida orätt. Och dock måste de troende bereda sig därpå. Ingen har lidit så orätt som Kristus själf. Wi arma syndiga människor kunna aldrig fritaga oß från **all** skuld. Wi måste alltid slå oß för wårt bröst och säga: "Herre, min Gud, om jag ock lider orätt i detta, så är det dock icke alls oförtjänt, att jag lider. Ja, jag har förtjänt att lida mycket, mycket mer". Men Herren Kristus war i allting fullkomlig, så att han led fullkomligt orätt. Om wi alltså måste lida orätt i hans efterföljelse, så må wi icke taga alltför illa wid oß. Se, där blir du förfördelad i det lekamliga. Någon bedrager dig. Du lånar t. ex. någon en summa penningar, och han betalar icke. Du påminner honom, och

han blir ond, skriker ut dig såsom en girigbuk o. s. w. Ja, hwad will du göra? Där gör du ett arbete åt någon, och han will icke betala dig ordentligt därför. Du påminner honom. Han blir ond. Han förklenar dig, utbasunar dig såsom en dålig skräddare eller skomakare, eller hwad du nu må wara. Ja, hwad will du däråt göra? Bäst är att befalla hela saken åt Gud. Han skall skaffa dig rätt. Att själf försöka skaffa dig rätt wållar wanligen, att du bara får ändå större ledsamheter. Guds barn måste bereda sig på, att man skall försmäda dem, beljuga dem och göra dem skada än på ett sätt än på ett annat. Och den bästa krigskonst, man däremot kan anwända, är att wara tålig och hoppas på Gud och befalla saken åt honom. Såsom Petrus säger: Därför böra ock de, som lida efter Guds wilja, anbefalla sina själar åt honom, såsom åt en trofast skapare, med goda gärningar. (1 Petr. 4: 19). Så har Herren Kristus gjort. Han ställde hämnden till den, som rättwist dömer. Och hans föredöme är tryggast att följa.

"Ja", säger du, "men man kan wäl icke heller låta orätt gälla som rätt". Nej, wißt icke. Det gör du icke heller, när du befaller saken åt Gud. Och om än din fiende ställer så till, att wärlden tycker, att du har orätt, så låt dig nöja med, att Gud wet, att du har rätt. Han skall nog också i sin tid bringa din rättfärdighet fram i ljuset. Skall du skaffa dig själf rätt, så kan det lätt hända, att du försyndar dig, blir hätsk och elak, ja, alldeles kommer bort ifrån Herren. Många Guds barn hafwa på den wägen alldeles förlorat tron och det ewiga lifwet.

Rädda mig från falskhetens och orättfärdighetens man. Det är möjligt, att psalmisten åsyftar någon särskild person, t. ex. Doeg eller Achitofel eller Absalom, men han kan också hafwa menat falska och orättfärdiga människor i allmänhet. Det förra synes dock sannolikare. Wanligen är det ock så, att den troende har någon fiende, som alldeles särskildt hätskt och ihärdigt förföljer honom, och som han därför särskildt behöfwer att bedja emot. Har du icke någon sådan, så tacka Gud såsom för en stor lycka. Men har du en eller flere, så bed.

Lär också af dessa psalmistens ord att, så widt möjligt är, undwika umgänge med de ogudaktiga. Sådant umgänge är aldrig hälsosamt. Och om de än wisa sig wänliga, så war på din wakt. Bekänner du icke Kristus för dem, så skadar du ditt andliga lif; men bekänner du honom, så skola de snart wara dina bittra fiender.

Ty du — du är mitt wärn. Psalmisten lägger stark tonwikt på ordet **du.** Jag har ingen annan att hålla mig till, ingen annan, som kan skydda mig mot mina fiender.

Wår egen kraft ej hjälpa kan;
Wi wore snart förströdda.

Låt oß i alla strider besinna det. Wi skola icke först försöka wår egen kraft för att sedan, när den är uttömd, wända oß till Herren, såsom den sista utwägen, utan wi skola strax från början wända oß till honom. Man skall aldrig försöka det, som man på förhand wet icke hjälper. Därför sätt dig bakom denna mur, som heter Herren Gud. Mot densamma uträtta fiendens skott och pilar ingenting.

Men trots att psalmisten detta wet, så ropar han: **Hwarför har du förkastat mig?** Du som är mitt wärn, du som skulle bewara och skydda mig — hwarför har du nu alldeles öfwergifwit mig? **Hwarför skall jag gå sörjande och tryckt af fiender?** Du har ju alldeles lämnat mig i deras wåld. Och hwarför? Hwad är din mening därmed?

Swaret på denna fråga fick han wäl sedan. Och det blef nog sådant, att han måste blygas för sin otro. Men wi böra af dessa exempel lära, huru wi icke hafwa annat att wänta än att blifwa trängda på alla sidor, om wi annars wilja troget wandra i Herrens fotspår. Alla, som wilja gudeligen lefwa i Kristus Jesus, **måste** lida förföljelse, säger Paulus. Genom mycken bedröfwelse måste wi gå in i Guds rike. Detta kan aldrig ändras. Och det därför, att lidandena äro ett af de kraftigaste medlen att uppfostra oß för himmelen. Lidandet werkar uthållighet; uthålligheten gör, att man blir bepröfwad, och bepröfwenheten werkar ett hopp, som aldrig låter komma på skam (Rom. 5). Därför böra wi sätta oß in i detta, så att wi, när det kommer, kunna säga: "Herren handlar underligt, men han har icke förkastat mig; han döljer sitt ansikte, men han har icke förkastat mig; han låter mina fiender för tillfället jubla, men han har icke förkastat mig. Ja, Herre, jag wet det, och om du förer mig ändå djupare ned i mörkret, så wet jag ändå, att du är mitt wärn, som aldrig skall öfwergifwa mig eller förskjuta mig". Sådant är tro, som behagar Gud samt öfwerwinner djäfwulen och allt ondt.

Huru angelägen Herren är att bewara alla de sina, därom wittnar alla helgons historia. Han bewarade Daniel bland lejonen och de tre gudfruktiga männen i den brinnande ugnen. Ja, hela bibeln är ju full af exempel på hans bewarande nåd. Och hwad särskildt angår de troendes bewarande till ewigt lif, så har han åt den enfödde Sonen gifwit det budet, att han icke skall tappa bort något af allt det, som han har gifwit honom (Joh. 6). Sonen skall säkerligen icke heller öfwerträda detta bud. Kan du icke lita på din egen trohet och lydnad, så lita dock på Kristi lydnad i detta stycke. Han skall förwisso icke på den ytterSta

dagen befinnas hafwa försummat något, som Fadern har budit honom att göra, ware sig i detta stycke eller i något annat.

Sänd ditt ljus och din sanning. Psalmisten wandrade nu i mörker, och han beder, att Gud må skingra det mörkret genom sitt ljus, genom sin nåd och sin sanning d. w. s. genom att hålla, hwad han har lofwat. När Gud efter sitt löfte låter sin nåds sol gå upp, då skingras det swartaste mörker, alldeles såsom det lekamliga mörkret i ett rum flyr, så snart man kommer därin med ett ljus. Därför kan man också se, huru den, som den ena dagen war i sådant mörker, att han war nära att afhända sig lifwet, kan den andra dagen wara så glad och lycklig i Gud, att han, såsom Luther säger, tycker sig riktigt "wandra på en af paradisets gator". Och hwad har då händt? Ingenting annat, än att Guds nåd blifwit uppenbar för honom, och det antingen så, att Gud på något underligt sätt hjälpt honom, eller ock så, att något Guds ord blifwit mer lefwande än förr för hans hjärta. Därför skall den troende alltid, när han är i mörker, söka ljus i Guds ord. Ty i det allena finner han honom, som är wärldens ljus, Jesus, Guds son.

De må leda mig, de må föra mig till ditt heliga berg och till dina boningar. Han längtar till Jerusalem och deß helgedom, och han beder, att Gud genom sin nåd må föra honom dit efter sitt löfte. Men denna helgedom war allenast en förebild till den himmelska. Därför, när wi nu läsa psalmistens ord, böra wi sträcka wårt hjärtas längtan fram till den ewiga härlighet, som wäntar Guds barn, när deras främlingsskaps tid är ändad. Icke wårt eget förnufts ljus skall leda oß dit. De allra lärdaste och skarpsinnigaste människor famla i mörker, när de wilja utgrunda wägen till lifwet. Ja, de flesta af dem weta icke ens, om det finnes någon Gud eller något lif efter detta, och huru skola de då weta wägen dit? Men Guds ljus, sådant det lyser i hans ord, wisar oß både, att Gud finnes, och hurudan han är, och huru wi skola komma till honom. Den som wandrar efter detta ljus, han behöfwer icke frukta att gå wilse. Herren skall alltid leda honom med sina ögon på den rätta wägen för sitt namns skull. Så är hans löfte, och huru han hållit det, därom wittnar en ändlös rad af troende, som wandrat den wägen och nått målet och wunnit kronan.

Och jag will gå med. Broder; syster, följ äfwen du. Mänskliga stora snillen äro idel irrbloß. Att wandra efter dem, det är alldeles lika dåraktigt, som om en skeppare i natten styrde sin skuta icke efter fyren utan efter en lampa, som lyste i någon fiskarestuga. Och att wandra efter sina egna tankar det är, som om skepparen satte en lykta i fören af sin

stuta för att styra efter den. Nej, låt oß wandra i Guds ljus. Det allena är säkert. Det leder fram till den himmelska staden, och det fyller under wägen dit hjärtat med frid och fröjd; det gifwer kraft och seger öfwer synd och död och djäfwul och helwete och allt ondt. Ja, Gud, wår Fader, sänd ditt ljus och din sanning, att de må leda mig.

Så att jag må gå in till Guds altare. Han tänker icke först på att få gå hem i sitt eget hus och se de sina — därom talar han icke ett ord — utan att få komma till Guds altare. "Hela hans hjärta skulle läggas såsom ett offer på altaret; han skulle anse som den största lycka att få ligga där som ett brännoffer, helt helgadt åt Herren." (Spurgeon). Detta war för honom mer än att återse fader och moder och hustru och barn, huru kära dessa än kunde wara för honom.

Men det är icke altaret i och för sig, som drager honom så, utan i altaret ser han den plats, där han kan på ett alldeles särskildt sätt möta Gud och träda i gemenskap med honom. Därför säger han: **till Gud, som är min glädje och fröjd,** eller ordagrant: som är min fröjds glädje, d. w. s. som är själfwa glädjen i min fröjd.

Ack, huru saligt är det icke att hafwa sin glädje i Gud! Det är en outtömlig glädjekälla. Allt jordiskt, som man glädes uti, är wacklande. I dag har man det, i morgon är det borta. Men Gud och hans nåd, hans sanning och trohet, hans makt och wishet är alltid oföränderlig. Därför kommer man aldrig på skam, när man har sin glädje i honom. Såsom **han** är ewig, så är ock den glädjen ewig. Om den än tillfälligtwis här afbrytes af sorg och suckan, så är den i alla fall ewig, och de där afbrotten äro att förlikna wid afbrotten af solens sken, när moln passera henne förbi. Gläds därför i Gud, så mycket du får nåd till. Det är Gud wärdigt, och det är hälsosamt för dig själf. Glädje i Gud gifwer kraft att löpa Guds budords wägar, såsom det heter: Fröjd i Herren skall wara eder starkhet (Neh. 8). Låt icke djäfwulen inbilla dig, att det är en allwarligare och Gud mer wärdig gudaktighet, att du går suckande och nedböjd. Nej, twärtom. En riktigt sund gudaktighet är alltid en glad gudaktighet. Eller tänk själf efter. Paulus talar om, att han har en outsäglig glädje trots alla lidanden. War då icke hans gudaktighet sund? Hade det warit sundare, om han sagt: "Jag går dagligen och stundligen suckande och ängslig"? Och när han förmanade de troende att fröjdas i Herren alltid, war det då en sund eller en lösaktig gudaktighet, han förmanade dem till? I sanning: glädje i Gud är den allrahögsta gudaktighet. Därför skall också de saligas gudaktighet i himmelen utmärkas af en ewig och fullkomlig glädje.

Och tacka dig på harpa, Gud, min Gud. Hjärtats glädje gifwer sig hos alla folk uttryck i sång och musik. Och David har warit en stor älskare däraf. Luther säger också om sig, att näst kunskapen om Gud war det ingenting, han så högt älskade som musiken. När man därför såwäl i det enskilda som wid den offentliga gudstänsten med sång och orgel och harpa och allehanda instrument stämmer upp Guds lof, så är det både rätt och tillbörligt, uppbyggligt och Gud behagligt. En frisk och liflig sång och musik i en församling tyder alltid på ett friskt och kraftigt andligt lif.

Men att David säger: **Gud, min Gud,** därmed will han uttrycka, huru innerligt han älskar och är fäst wid Gud. När David wid ett tillfälle begrät sin son Absalom, då upprepade han flera gånger: **min son, Absalom, min son.** Det war den innerliga faderskärleken, som däri gaf sig uttryck. Och så upprepar han här: Gud, min Gud. Han kan icke släppa sin Gud. Och hwem har icke erfarit detsamma? Huru ofta ropar icke nu den troende: "Gud — Gud — Gud — min Gud". När någonting pressar honom hårdt, då höres strax, hwad hans hjärta är fullt af.

Till slut tillägger David: **Hwarför är du så nedtryckt, min själ?** Gud är ju din Gud. Hans ord är ju lika wißt nu som någonsin. Hans trohet är oföränderlig. Hans nåd är ewig. Hans makt är utan gräns. Hans enfödde son Jesus Kristus är densamme i dag och i går och i all ewighet, en alltid orubblig klippa, en alltid tillgänglig nådastol, en alltid trofast frälsare. **Hwarför jämrar du dig då i mig, min själ?** Det är ju alldeles onödigt. Jämra dig då hellre öfwer, att himmelen håller på att gå sönder, eller att solen håller på att bli fyrkantig, eller öfwer något annat, som är lika orimligt. Du skall dock icke kunna hitta på någonting så orimligt som det, att Herren Jesus skulle ämna att öfwergifwa någon enda af dem, som Fadern har dragit till honom. **Hoppas** därför **på Gud.** Efter natten blir det åter dag. Om solen döljer sig aldrig än så länge, blir det ändå ljust en gång. Därför hoppas. När rätta tiden är inne, skall Gud säga: Warde ljus. Och det skall bli ljus så, att du med glädje **åter skall tacka honom och säga: Lofwad ware du, mitt ansiktes frälsning och min Gud.** Ja, ja, då skall ditt ansikte stråla af frälsningens fröjd. Och till sist, när denna tiden är öfwer, skall du få instämma med den otaliga skaran, som med ändlöst jubel skall lofsjunga Gud, sin frälsnings Gud och Lammet, som är dödadt och har igenlöst dem åt Gud med sitt blod. Bida blott, bida blott. Det kommer allt för den, som funnit wägen. Och tiden härefter är kort. Ja, kom, Herre Jesu. Amen.

Du hjälper oß från wåra owänner.

Pſ. 44: 1—9.

1. För ſångmäſtaren; af Koras ſöner; en ſång. 2. Gud, med wåra öron hafwa wi hört, wåra fäder hafwa berättat för oß om den gärning, du gjorde i deras dagar, i forntidens dagar. 3. Du — med din hand fördref du hedningarne, men du planterade dem; du fördärfwade [andra] folk, men du lät dem breda ut ſig. 4. Ty icke med ſitt ſwärd togo de in landet; och deras egen arm hjälpte dem icke, ty din högra hand och din arm och ditt anſiktes ljus [gjorde det], emedan du hade behag till dem. 5. Du denſamme är min konung, o Gud; förordna hjälp åt Jakob. 6. Med dig ſtöta wi ned wåra owänner, och i ditt namn trampa wi ned dem, ſom reſa ſig upp mot oß. 7. Ty icke på min båge förlitar jag mig, och mitt ſwärd hjälper mig icke; 8. ty du hjälper oß från wåra owänner, och dem, ſom hata oß, låter du komma på ſkam. 9. Gud lofwa wi hela dagen, och ditt namn priſa wi ewinnerligen. Sela.

Uti Judiths bok berättas, huru Nebukadneſars härhöfwidsman Holofernes ſkulle anfalla Israels folk och eröfra deß land. När Israel ruſtade ſig till motſtånd, wardt han wred och ſammankallade ſina öfwerſtar för att rådgöra med dem. Då ſwarade en ammonitiſk öfwerſte wid namn Akior: "Min herre, om du gärna will höra ſanningen, ſå will jag ſäga dig den och icke ljuga för dig". Sedan berättade han i korthet Israels hiſtoria och tillade: "Hwart de än drogo utan båge, pil, ſköld och ſwärd, där ſtred Gud för dem och wann ſeger. Och ingen kunde göra detta folk ſkada, utan allena då det afföll från Herren ſin Guds bud. Ty ſå ofta ſom de tillbådo någon annan än ſin Gud, ſå wordo de ſlagna och bortförda med all ſkam. Men ſå ofta ſom det ångrade dem, att de hade wikit af från ſin Guds bud, ſå gaf himmelens Gud dem åter ſeger öfwer deras fiender. Och det gick dem wäl, ſå länge de icke ſyndade mot ſin Gud, ty deras Gud hatar det, ſom är orätt. Därför, min herre, låt underſöka, om detta folk har ſyndat mot ſin Gud, ty då wilja wi draga dit upp, och deras Gud gifwer dem wisſerligen uti dina händer, ſå att

du betwingar dem. Men hafwa de icke syndat mot sin Gud, så förmå wi intet mot dem, ty deras Gud beskärmar dem och wi blifwa till bespottelse för hela landet".

Om nu också Judiths bok är en saga, så ligger det dock en stor sanning i de anförda orden. Ett folks frihet och själfständighet beror i längden icke på, om det är stort eller litet, utan om det fruktar Gud. De största wärldsriken, inom hwilka gudlöshetens ande får taga öfwerhand, äro dömda till undergång. Det är allenast en tidsfråga, när de skola falla sönder. Inga försvarsanstalter skola kunna hålla dem uppe. Lika omöjligt som det är att med tjocka kläder hålla lifwet kwar i en människokropp, hwars pulsådror äro öppna, lika omöjligt är det att med fästningar, krigsskepp, kanoner eller andra wapen från undergång rädda ett folk, som föraktar Gud. Om icke yttre makter förstöra det, så skall det gå under genom inbördes krig och uppror. Sådan är Guds dom, en oundwiklig dom, om hwars allwar hela wärldshistorien wittnar, så långt den går tillbaka.

Däremot torde det icke wara möjligt att wisa upp ett folk, som dukat under, ehuru det warit ett gudfruktigt folk. Nej, trots alla swårigheter och anfall af fiender, som warit detsamma på allt sätt öfwerlägsna, har det dock genom Herrens hjälp wunnit seger och blifwit beståndande. Det bästa bewiset därpå är Israels folks historia. Så länge folket troget höll sig till sin Gud och lydde hans bud, war det oöfwerwinneligt, såsom Akior sade till Holofernes. Och detta är en lärdom för alla folk. Därför äro också de människor de bästa försvarswänner och fosterlandswänner, som predika Guds ord och lära folken att frukta Gud och wandra i hans bud. När Gud ämnade förstöra Sodom, så lofwade han Lot att skona den gudlösa staden, om där funnes tio rättfärdiga människor. Och säkert är, att städer och länder många gånger blifwit skonade för de innewånares skull, som fruktat Gud. Därför böra de troende i ett land och deras predikanter wäl besinna, att de hafwa en stor fosterländsk uppgift, nämligen att genom sin gudaktighet betrygga fosterlandets frihet. Alla fosterlandswänner skulle ock, om de förstode sin sak rätt, winnlägga sig om en allwarlig gudsfruktan samt i försvarets intresse mana alla medborgare icke blott att offra stora penningesummor på krigswäsendet utan framför allt att gifwa sina hjärtan helt åt Gud.

Den psalm, som wi här hafwa för oß, är skrifwen under en tid, då Israels folk war inwecklad i ett swårt krig, där det såg ut, som om Herren hade öfwergifwit det till att alldeles uppslukas af sina fiender. Och sångaren börjar med att framhålla, huru Gud hade hjälpt fäderna i

deras krig. Fäderna hade för efterkommande berättat därom. Så hade berättelserna fortplantats inom familjerna led efter led — allt för att bewara i minnet, huru Gud hade warit med och hulpit sitt folk. Gifwe Gud, att sådant berättande öfwades allmänt äfwen bland oß, ty äfwen wår historia har mycket att lära oß om Guds wård och hjälp. Men nu, när historia berättas, så gifwes äran åt stora generaler och statsmän, åt deras tapperhet, klokhet och list. Och Gud — ja, han har wanligen intet rum i dessa berättelser. Huru helt annorlunda låter det icke i denna psalm! **Du — med din hand fördref du hedningarna, men planterade wåra fäder. Du fördärfwade andra folk, men lät wåra fäder breda ut sig. Ty icke med sitt swärd togo de in landet, och deras egen arm hjälpte dem icke, ty din högra hand och din arm och ditt ansiktes ljus gjorde det, emedan du hade behag till dem.** Så tillämpas på ett rätt sätt, hwad sångaren i Pſ. 115: 1 säger: Icke åt oß, Herre, icke åt oß utan åt ditt namn gif äran för din nåds skull och för din sannings skull. Den som icke ser Gud i historien, både när han i nåd wälsignar, och när han i wrede tuktar folken, han är blind, och ingen sann historia kan skrifwas utan i ljuset af den sanningen, att det är Gud, som regerar och leder folkens öden. Genom en sådan historia wäxer folkets förtroende till Gud. Därigenom blir folket starkt och deß frihet tryggas. Den historia däremot, som förgäter Gud, gör folket inbilskt och stolt och bereder det sålunda till deß egen undergång.

Israels barn tågade segerrikt in i Kanaans land. De där boende hedningarnes dom war kommen. Gud fördärfwade och utrotade dem. Därtill begagnade han Israels swärd såsom medel. Men det war **hans** hand och **hans** arm och **hans** ansiktes ljus, som gjorde det. Icke blott de wälsignelser, genom hwilka folk blifwa starka och wälmående, utan ock de domar, genom hwilka de warda förödmjukade, kufwade, ja, till slut utrotade, komma från Herren.

Den klaraste bekännelsen härom läsa wi i Neh. 9. Där berättas, huru Gud förde Israels barn genom öknen in i Kanaans land och gaf dem riken och folk (v. 22) och gjorde deras barn många såsom stjärnorna på himmelen och förde dem till det land, hwarom han hade sagt till deras fäder, att de skulle gå och intaga det (v. 23). Och de intogo fasta städer och ett bördigt land, och de åto och wordo mätta och feta och lefde i wälmakt genom Guds stora godhet (v. 25). Märk: icke deras egen stora kraft, icke deras härförares kloka och skickliga ledning utan **Guds stora godhet** gjorde det. Men då blefwo de genstörtiga och satte sig upp mot Gud och kastade hans lag bakom sin rygg och dråpo hans profeter, som

förmanade dem att omwända sig (v. 26). Och hwad blef följden? Jo, Gud gaf dem i deras fienders hand, att de förtryckte dem. Men då de i sin nöds tid ropade till Herren, så hörde han dem från himmelen, och efter sin stora barmhärtighet gaf han dem räddare, som räddade dem ur deras fienders hand (v. 27). Och så gjorde han många gånger (v. 28).

Må nu detta tjäna äfwen oß till lärdom. Ty det som är skrifwet äfwen i detta stycke, det är skrifwet oß till underwisning (Rom. 15: 4). Lika litet som naturens lagar ändras, lika litet ändras de sedelagar, efter hwilka Gud leder och bestämmer folkens öden. Lika wißt som Herren hållit sin skyddande hand öfwer wårt eget land och hjälpt det ur otaliga krig och faror, lika wißt är, att om gudlöshetens ande får taga öfwerhand, så stundar äfwen wår dom och wår undergång, och det icke från andra folk utan **från Herren,** om det än sker genom andra folk. Guds domar äro oundwikliga, och de komma ej blott genom hungersnöd och farsoter utan äfwen genom krig.

Gud hade behag till Israels barn, säger psalmisten, därför gaf han dem till besittning det land, som han lofwat fäderna. Folket måste wisserligen kämpa och anstränga all sin kraft för att intaga det. Men, som sagdt, alla deß ansträngningar och tapperhet hade warit förgäfwes, om icke Guds hand hade warit med dem, och hans ansiktes ljus hade lyst dem. Därför finnes ingenting, som är wiktigare för ett folk — om det annars älskar frihet och lycka — än att ställa sig så, att det kan behaga Gud. Hwad som gäller om den enskilde, det gäller också om hela folk: Om Herren icke bygger huset, så arbeta de fåfängt, som bygga därpå. Men där han är med och wälsignar, där frodas och blomstrar allt. Såsom profeten säger: Öknen och torra landet skola glädja sig och heden skall fröjda sig och blomstra såsom en ros. Den skall blomma och blomstra och fröjda sig med jublande fröjd (Es. 35: 1 f.). I Guds nåd, i hans wiljas wälbehag har all andlig och lekamlig wälsignelse sin grund. Men hwem tror sådan predikan? Gud, gif wårt swenska folk ett rätt förstånd!

I betraktande af förtidens historia säger nu sångaren: **Du densamme är min konung, o Gud; förordna hjälp åt Jakob.** Wi hafwa ingen annan Gud att wända oß till, wilja ingen heller hafwa. Nej, du — du densamme som hjälpte wåra fäder, du densamme från ewighet till ewighet, du är min konung och min Gud. Sådant är trons språk, en tro, som icke kan förmås att släppa Herren, huru mörkt det än må se ut. O, må wi lära att tala samma språk! **Förordna hjälp åt Jakob.** Det är för dig en lätt sak. Säg allenast ett ord; befall, och ditt folk skall ögonblickligen wara frälst från alla fiender och faror. Herrens ord

är **allsmäktigt.** Det ſkapar och förſtör, det upprättar och ſlår ned, det frälſar och fördömer. Därför tillägger ſångaren: **Med dig ſtöta wi ned wåra owänner, och i ditt namn trampa wi ned dem, ſom reſa ſig upp mot oß.** Ingen kan hålla ſtånd mot dem, ſom hafwa Gud på ſin ſida. Märk de ſtarka uttrycken: **Wi ſtöta ned,** och grundtextens ord betecknar egentligen, huru en oxe med ſina horn ſtöter ned någon. Och ſå **trampa wi ned dem,** ſedan de äro nedſtötta.

Detta låter wisſerligen hårdt, men ſå gick det ju för Guds egen domsfolk i alla tider och alla ſtrider. När Gud förde det till ſeger, ſå krosſades allt, ſom ſtod i deß wäg. Och af Gud war det. **Ty,** ſäger ſångaren, **icke på min båge förlitar jag mig, och mitt ſwärd hjälper mig icke, ty du hjälper oß från wåra owänner och dem, ſom hata oß, låter du komma på ſkam.** Se, huru fullſtändigt han affäger ſig all kraft och tillſkrifwer Gud hela ſegern. Såſom wille han ſäga: "Dig Gud, dig allena tillhör makten och frälsningen och äran". Och ſäkert är, att ju mer ett folk kommer till ett ſådant ſinne, deſto tryggare ſkall det ſtå.

Men hwad ſom här ſäges om Israels folk, det gäller i allra högſta grad det nya teſtamentets Israel eller Guds förſamling. Hon är en liten hjord, ſåſom Herren Jeſus ſäger. Hennes kraft är ringa eller ingen. Hon har ingenting i ſig att tröſta på, ingen förtjänſt, ingen wishet, ingen mängd, intet anſeende. Hon har många fiender. Djäfwulen har ſwurit henne döden. Wärlden är hätſk. I de troendes eget kött bor icke heller något godt. De äro ſåſom en liten fårahjord midt i en ſtor ſkara wargar. Men Herren Gud är med. Jeſus Kriſtus, lejonet af Juda, är med. Hela änglaſkaran är med. Därför tågar detta folk från ſeger till ſeger. Såſom Jeſus ſäger: Dödsrikets portar ſkola icke wara hans förſamling öfwermäktiga. "De ſom i egen kraft knappt kunna ſtå upp utan ſtappla och falla ſom ſmå barn, de förmå genom Guds kraft att ſegra öfwer ſina fiender och ſätta ſina fötter på deras hals" (Spurgeon). Därför må förſamlingen tillika med Guds gamla förbundsfolk ljudeligen och endräktigt inſtämma i ſångarens ord:

Gud lofwa wi hela dagen, och ditt namn priſa wi ewinnerligen. Sela. Ja, må det lofwet aldrig tyſtna. Här är förſkolan, där wi i tron ſkola lära oß de förſta bokſtäfwerna af den loffång, ſom de frälſtas oräkneliga ſkara ſkall ſjunga i himlarnes rike, och till hwilken alla änglar och alla himlar ſkola ſäga amen.

Du säljer ditt folk för ett ringa pris.

Ps. 44: 10—27.

10. Och dock har du nu förkastat oß och låtit oß warda till blygd, och du drager icke ut i wåra härar. 11. Du låter oß wika tillbaka för owännen, och de, som hata oß, hafwa tagit sig byte. 12. Du låter oß blifwa uppätna såsom får, och bland hedningarne har du förstrött oß. 13. Du säljer ditt folk för ringa pris, högt är icke det wärde, du satt på dem. 14. Du sätter oß till smälek för wåra grannar, till spott och hån för dem, som bo omkring oß. 15. Du sätter oß till ett ordspråk bland hedningarne, till ett föremål för folken att skaka hufwudet åt. 16. Hela dagen är min smälek inför mig, och mitt ansiktes blygsel betäcker mig 17. för röSten af smädaren och lastaren, för åsynen af fienden och den hämndgirige. 18. Allt detta har kommit öfwer oß, och [dock] hafwa wi icke förgätit dig, ej heller warit trolösa i ditt förbund. 19. Icke har wårt hjärta wikit tillbaka eller wårt steg böjt af ifrån din wäg, 20. så att du därför krossat sönder oß, där schakaler bo, och täckt öfwer oß med dödsskugga. 21. Om wi hade förgätit wår Guds namn och sträckt ut wåra händer till en främmande gud, 22. månne icke Gud skulle utrannsaka det? Ty han, han känner hjärtats lönligheter. 23. Ty för din skull warda wi dödade hela dagen, wi warda aktade såsom slaktfår. 24. Wakna upp; hwarför sofwer du, Herre? Wakna, förkasta oß icke för alltid. 25. Hwarför döljer du ditt ansikte, förgäter wårt elände och betryck? 26. Ty i stoftet är wår själ nedtryckt, wid marken låder wår kropp fast. 27. Stå upp till hjälp för oß och förlossa oß för din nåds skull.

Psalmisten har i det föregående talat om, hwad Gud gjorde med fäderna, huru han halp dem och gaf dem seger öfwer alla deras fiender. Han har också åberopat sig på, att samme Gud är hans konung, och att han icke förlitar sig på sin egen båge eller kraft utan endast och allenast på Herrens hjälp. Ja, han har också sjungit hans lof (v. 9).

Men nu] när han ser på det, som för ögonen är, då blir allting mörkt. I ordet ljus men rundtomkring bara mörker — huru ofta är det

icke så i den troendes lif! Nu ser psalmisten, huru Gud **har förkastat sitt folk.** Har han gjort det? Nej, men det ser så ut. Ty, tillägger han: **Du har låtit oß warda till blygd, du drager icke ut i wåra härar.** Men kan då Gud någonsin sägas wara med i en krigshär? Ja, det kunna wi se just af denna psalm och af många andra bibelställen. Därom läsa wi i 5 Mos. 20: 1—4 följande ord: När du drager ut i krig emot dina fiender, och du får se hästar och wagnar och ett folk, talrikare än du, skall du icke frukta för dem, ty Herren, din Gud, är med dig, han, som har fört dig upp ifrån Egyptens land; och när I närmen eder striden, skall prästen träda fram och tala till folket och säga till dem: Hör, Israel! I gån i dag till strid emot edra fiender. Må edert mod icke swikta; frukten icke och bäfwen icke och förfärens icke för dem, ty Herren, eder Gud, är den, som går med eder till att strida för eder emot edra fiender och hjälpa eder.

När Gideon skulle strida mot midianiterna, så förbjöd Gud honom att taga med sig mer än 300 man, på det att Gideon och allt folket skulle inse, att segern kom icke från dem utan från Gud. Med dessa tre hundra män will jag rädda eder och gifwa midianiterna i din hand, sade Herren (Dom. 7: 7). Det war alltså Herren, som drog ut med Gideons här i strid för sitt folk och krossade deß fiender. Häremot må man icke inwända: "Detta är gamla testamentet, och det är en genom kristendomen öfwerwunnen rå ståndpunkt". Ty sannt är wisserligen, att gamla testamentet står på en mycket lägre utwecklingsgrad än det nya, men Gud är dock den samme i det gamla testamentet som i det nya. Och hwem wågar säga, att han war rå i gamla testamentet men blifwit genom kristendomen omwänd?

Huru nya testamentet för resten betraktar saken, kunna wi lära af Ebr. 11, som framställer en rad af exempel på Guds män, hwilka genom tron hafwa besegrat konungariken — — blifwit wäldiga i krig och drifwit främmande härar på flykten (v. 32 f.). Där betraktas alltså de gammaltestamentliga stormännens krigiska bedrifter såsom wäldiga troshandlingar. Och med ebreerbrefwets författare stämmer äfwen Paulus öfwerens, då han i Apg. 13: 19 om det gamla Israels krig säger, att **det war Gud, som utrotade sju folk i Kanaans land.** Sådant måste wäl i alla fall betyda något, om man will betrakta saken ur bibliskt synpunkt. Kriget är något alldeles förfärligt, ja, den ohyggligaste af alla de olyckor, som synden har wållat. Det erkännes också både i det gamla och det nya testamentet. Men just för syndens skull blir det ibland oundwikligt. All historia bär wittne härom, och hwarje tanke, att krigen skola upphöra, medan

synden ännu är kwar, är en fåfäng och obiblisk tanke. Twärtom lärer bibeln, att wi just wid denna tidsålders ände hafwa att wänta de blodigaste krig, som någonsin härjat på jorden. Och wi måste göra oß förtrogna med den tanken. När Kristus kommer och upprättar Guds rike, då skall intet krig mer wara, då skall hwarje slamrande krigsrustning och hwarje mantel, som warit wältrad i blod, uppbrännas och af eld förtäras (Es. 9: 5); då skall Herren bryta sönder bågen och bräcka spjutet och bränna upp stridswagnarne i eld (Ps. 46: 10). Ty det riket är **rättfärdighet** och därför **frid** (Rom. 14: 17). Men så länge synd råder på jorden, kommer krig att fortfara. Och det gäller då för det folk, som drabbas af denna hemsökelse, icke blott att anropa Gud om hjälp utan ock att ställa sina ting så, att Gud **kan** draga med ut i deß härar.

Nu hade Gud dragit sig tillbaka från sitt egendomsfolk, och då gick det illa. Folket måste **wika tillbaka för owännen,** och fienderna togo byte, d. w. s. plundrade deß land och städer. **Du låter oß blifwa uppätna såsom får,** klagar sångaren, **och bland hedningarne har du förstrött oß** (v. 12). Märk, huru sångaren ser Guds hand icke blott i folkets segrar utan äfwen i deß nederlag. Det fordras en mer än wanlig kännedom om Gud för att förstå och werkligen tro sådant. Men detsamma lärer oß Skriften öfwerallt. Om alla lidanden och förluster, som wederfaras Job, säger han: Herren gaf och Herren tog, wälsignadt ware Herrens namn. Och Paulus säger om den satans ängel, som han har i sitt kött, **att Gud har gifwit honom den,** på det han icke må förhäfwa sig öfwer de stora uppenbarelser, som han erhållit. Främst bland alla dem, som talat om denna sak, står dock Herren Jesus. Allt det lidande, som wederfors honom, ända intill korsets död, betraktade han såsom en kalk, som räcktes honom af Gud. De som höra Jesus till, på dem skall hwarken satan eller någon annan makt kunna kröka ett hår, utan att Gud har sin hand med däri. Och detta böra äfwen wi öfwa oß att tro, först och främst därför, att det alltid är rätt att tro det, som är sannt, för det andra därför, att en sådan tro gifwer hjärtat en outsäglig frid och känsla af trygghet, för det tredje därför, att den gifwer ett oförfäradt mod samt en oöfwerwinnelig kraft och uthållighet i alla strider, för det fjärde därför, att det skall bewara oß för att förbittras mot fienderna, när wi bakom alltsammans se wår egen Gud och fader.

Du säljer ditt folk för ringa pris. Detta är ett bibliskt, bildligt uttryck, som man bör lägga märke till. När Gud lämnar sitt folk i fiendernas wåld, så heter det, att han **säljer** det; och när han sedan frälsar det, så heter det, att han **återköper** det. Sammalunda talar bibeln om

frälsning från synden. En som förgäfwes kämpar för att komma undan synden, kallas **såld** under synden; och när Gud frälsar syndare, så heter det, att han **återlöser eller återköper dem från synden.** När nu detta sker därigenom, att Guds enfödde son låter sitt lif, så säges, att Jesu blod är **lösepenningen.** Men såsom ingen frågar, hwem som får betalningen, när Gud "säljer" sitt folk, så frågar ingen heller, hwem som får betalningen, när han "återköper" det. Hwar och en förstår, att det är ett bildligt talesätt. Samma talesätt begagnas äfwen ofta i wårt språk. Om t. ex. någon öfwerfalles af fiender och efter ett hjältemodigt förswar dukar under, så säger man, att han "sålde sitt lif dyrt", men om han icke förswarade sig, så säger man, att han "sålde det för intet" eller för ringa pris. Så hade nu Gud låtit fienderna utan synnerlig manspillan å deras sida besegra Israel, och det uttrycker psalmisten så: **Du säljer ditt folk för ringa pris, högt är icke det wärde, du satt på dem.** Detta gjorde också, att folket blef utsatt för smälek, så att fienderna ständigt hånade dem. O, hwilken förskräcklig förödmjukelse! Men en sådan kan ibland wara nödwändig, och det gäller för hwar och en, som träffas däraf, att taga densamma såsom ifrån Gud, en bitter men en hälsosam kalk.

Hwad som wid detta tillfälle gjorde slaget så smärtsamt, war att Israel på den tiden icke hade förgätit Gud eller wändt sig till afgudar (v. 18 f.). Om de hade gjort något sådant, då hade ju intet annat än straff warit att wänta (v. 21 f.). Men nu hade folket warit gudfruktigt. Att där funnos ogudaktiga personer bland dem, det war nog sannt, men folket i det hela hade troget förblifwit wid den rätta gudsdyrkan. Och då förekom det psalmisten oförklarligt, att Gud ändå hade öfwergifwit dem.

Det ligger några wiktiga lärdomar i detta. Först och främst märka wi, att det för ett lands frihet är af stor betydelse, att folket såsom sådant håller Guds ord och den rätte Gudens dyrkan wid makt. Låt wara, att hos de enskilda mycken ogudaktighet och i deras gudstjänst mycket skrymteri råder, så är det dock bättre, att folket såsom sådant offentligt erkänner Gud och upprätthåller hans dyrkan, än att det skulle kasta Gud och gudstjänst alldeles öfwer bord. Det är därför icke rätt, när man säger, att religionen endast är den enskildes sak. Den är äfwen familjens sak och så äfwen den stora familjens — samhällets sak. En stat, som wet, att de säkraste grundwalarne för deß eget bestånd och lyckliga utweckling äro gudsfruktan och sedlighet, **kan** icke wara likgiltig för religionen, emedan all sann gudsfruktan och sedlighet hafwa sin rot och källa i religionen. Staten **kan** icke säga: "Religionen må wara den enskildes sak; den befattar jag mig icke med". Nej, om den förstår och will sitt eget

bästa, så skall den göra allt, hwad den kan, för att stödja och befordra det religiösa arbetet. Därpå hänger deß egen wälfärd.

Widare lära wi, huru wiktigt det är, att wi lefwa så, att wi, när wi träffas af lidande, hafwa ett godt samwete och kunna säga: "Jag har icke wikit af i otro och synd, så att detta lidande är ett straff därför; jag har twärtom winnlagt mig om att wandra i gudaktighet och rättfärdighet — Gud wet det; därför will jag med tålamod och undergifwenhet bära denna pröfning, tills Gud wisar mig, hwad han åsyftar därmed".

"Ja", inwänder du, "men jag kan icke säga så. Jag wet, att jag har syndat, så att mitt lidande är ett straff, ett uttryck af Guds mißhag." Nuwäl, det är illa. Bekänn då din synd och bed om förlåtelse. Där är intet annat att göra. Lid så tåligt straffet, tills det går öfwer. Och se sedan till, att du icke syndar widare, på det att dig icke må wederfaras något wärre (Joh. 5: 14). Håll dig tätt till Herren Jesus. Han har makt att förlåta och makt att bewara. Han är en **werklig** frälsare. Han upprättar dem, som falla, och håller dem stående, som han har upprättat. Låt bara fara all tanke på egen kraft och luta dig tätt till honom. Sådan är trons konst. Han skall göra det — han — han — han allena.

Nu kunde psalmisten i betraktande af folkets trohet mot Herren tillägga: **För din skull warda wi dödade hela dagen, wi warda aktade såsom slaktfår.** Alltså icke för wåra synders skull utan twärtom därför, att wi wilja troget tjäna wår Gud, är det som de hedniska folken anfalla oß. "Det är, som om wi endast wore ämnade att dödas, skapade för att offras, som om det wore lika lätt och lofligt att döda oß som att slakta får" (Spurgeon). Aposteln Paulus anför dessa ord i Rom. 8: 36 om de kristnas lidanden. Alla de, som wilja gudeligen lefwa i Kristus Jesus, **måste** lida förföljelse (2 Tim. 3: 12). Wi som lefwa, säger han i 2 Kor. 4: 11, öfwerlämnas alltid, äro ständigt prisgifna åt döden för Jesu skull. Sådant måste de troende därför bereda sig på. Lärjungen är icke förmer än läraren. Om de kallat läraren Beelzebul, om de smädat, beljugit, förföljt och dödat honom på förbannelsens trä, så lära hans lärjungar icke hafwa bättre att wänta (Matt. 10: 24 f.). Men det är skönt att då hafwa det goda samwetets wittnesbörd, att man icke lider för sina synders skull utan för rättfärdighetens skull. Såsom aposteln säger: Må ingen af eder lida såsom en mördare eller tjuf eller illgärningsman, eller såsom en som blandar sig i andras angelägenheter. Men om någon lider såsom kristen, må han icke blygas utan prisa Gud för detta namn (1 Petr. 1: 15 f.). Och åter: Hurudant beröm är det, om I uthärden, när I synden och warden slagna? Men om I uthärden, när I gören godt och fån lida, detta är nåd inför

Gud (1 Petr. 2: 20). Samma lära förkunnar Herren Jesus, när han säger: Saliga äro de, som lida förföljelse för rättfärdighetens skull, ty dem tillhör himlarnas rike (Matt. 5: 10).

Emellertid war nu nöden mycket tryckande, så att psalmisten ropar: **Wakna upp, hwarför sofwer du, Herre?** Det är wisserligen mycket opassande att tala så om Gud eller till Gud, som om han wore sofwande. Men den trängande nöden har icke tid att wäga ord. **Den ropar så, som den känner.** Och Gud hör utan att misstycka det. Han ser till hjärtat och är icke så nogräknad med orden. Han fördrager med oändligt faderligt tålamod de sinas oförstånd och skröpligheter. Äfwen bland människor aktas det för rättfärdighet, att man icke så hårdt dömer öfwer, hwad en människa gör eller säger, när hon tryckes af en mycket swår nöd. Och Gud är i den delen mycket rättfärdigare än någon människa. Ty allt hwad som är **godt** hos en människa, det är **fullkomligt** hos Gud.

Men huru swår nöden nu war, det kan man se af de följande orden: **Wakna, förkasta oss icke för alltid.** Det såg alldeles så ut, som wore här icke fråga om, att Gud bara skulle tukta sitt folk, nej, utan som om han ämnade förkasta det för alltid och upplösa det förbund, som han hade ingått med fäderna. Och för den troende själen finnes ingenting förfärligare än att känna sig förkastad af Gud. Äfwen i Herren Jesu lif war det det mörkaste ögonblicket, då han ropade: Min Gud, min Gud, hwarför har du öfwergifwit mig? **Hwarför döljer du ditt ansikte, förgäter wårt elände och betryck?** Kan Gud förgäta de sinas nöd? Nej. Men i nödens mörker ser det så ut. **Ty i stoftet nedtryckt är wår själ, wid marken låder wår kropp fast.** Tänk, hwilken förfärlig beskrifning! Ack, broder, när det för dig kännes på samma sätt, så wet, att du icke är allena. Gud har hört liknande nödrop från otaliga bland sina helgon. Men har du icke erfarit något sådant, så tacka Gud för det. Kanske kommer det. Bed Gud, att han, om möjligt, må skona dig från den kalken. Men sätter han den en gång till din mun, så drick och se på Jesus.

Slutligen ropar psalmisten: Stå upp till hjälp för oss och förlossa oss för din nåds skull. Där bryter då tron igenom. Trots mörkret hakar han sig fast wid Guds nåd. O, det härliga ordet nåd — hwilken räddningsbåt har det icke warit för nödställda, ja, drunknande Guds barn! Broder, håll dig fast där, hwila där, lef där, dö där. Se på Jesus. Och så wisst som Israels folk blef räddadt ur den nöd, som psalmisten klagar öfwer, lika wisst skall du bli frälst ur din nöd, ur all nöd, för tid och ewighet. Amen, ja amen.

Den skönaste bland människors barn.

Ps. 45: 1—3.

1. För sångmästaren, efter "Liljor"; af Koras söner; en sång, ett kwäde om kärlek. 2. Mitt hjärta flödar öfwer af goda ord; jag säger: min dikt gäller en konung; min tunga är en snabb skrifwares penna. 3. Du är skönare än människors barn, ljuflighet är utgjuten öfwer dina läppar; därför har Gud wälsignat dig ewinnerligen.

När man läser denna psalm med uppmärksamhet, så måste man wisserligen erkänna, att den närmast är skrifwen i syfte att prisa någon af Israels konungar med anledning af hans giftermål, därwid stor härlighet utwecklats. Men å andra sidan är skildringen sådan, att man med all rätt däri ser en profetisk målning af den himmelske konungens, Messias, härlighet samt hans förening med sin brud, församlingen. Huru urgammal denna uppfattning är, kan man förstå framför allt däraf, att psalmen blifwit upptagen bland psaltarens heliga sånger. Detta skulle aldrig hafwa skett, om man fattat den endast såsom en sång till en jordisk konungs ära. En sådan sång skulle icke hafwa haft någon plats wid den israelitiska gudstjänsten och således icke i psaltaren, som just war affedd att sjungas wid gudstjänsten. Men att denna psalm warit ämnad för gudstjänsten, det står uttryckligen sagdt i öfwerskriften.

Widare kan man af Ebr. 1: 8, 9 se, att apostlarne hafwa fattat psalmen såsom en profetia om Kristus. Endast i denna betydelse wilja wi ock här betrakta densamma. Ty med en israelitisk konungs och hans drottnings bröllopsståt hafwa wi ingenting att skaffa.

För sångmästaren. Föreståndaren för sången i templet i Jerusalem skulle inöfwa denna psalm för att sjungas wid gudstjänsten. **Efter liljor.** Detta uttryck betecknar sannolikt en wiß melodi. Så ser man ofta äfwen i wåra sångböcker, att melodien angifwes ofwanför en sång med anförande af ett par ord, som hänwisa till en mera känd melodi. **Af Koras söner** är psalmen författad, och om dem hafwa wi skrifwit i utläggning af Ps. 42: 1. De woro andliga sångförfattare af innerlig fromhet och stor begåfning. **Ett kwäde om kärlek** kallas psalmen, eller **om älskliga ting,** såsom grundtextens ord äfwen kan öfwersättas. Kärlek och älskliga ting

är det ock, som här skildras, en himmelsk, ewig, gudomlig kärlek, som på det allra älskligaste hedrar och smyckar bruden samt upphöjer henne till en härlighet, som går wida öfwer allt, hwad människotanken kan fatta.

Mitt hjärta flödar öfwer af goda ord. Det är så skapadt människohjärtat, att när det får något, som riktigt fröjdar detsamma, så will det nödwändigt meddela sådant åt andra. Och när det är uppfylldt af den himmelske konungens kärlek, så **flödar det öfwer.** Det kan icke tiga. Wi kunna icke förtiga, hwad wi hafwa hört och sett, sade apostlarne inför rådet i Jerusalem. De kunde låta sig fängslas, hudflängas, dödas; men att tiga — det war omöjligt. Kristi kärlek twingade dem så, såsom Paulus säger. Och samma sinne har allt sedan deß warit i Kristi lärjungar. De **måste** på något sätt bära wittne om den, som deras hjärta har så kär. Det är icke ett yttre twång, som drifwer dem, utan ett inre, såsom en källas watten ständigt flödar till följd af tryck icke utifrån utan ur hennes inre. Huru är det med dig i detta afseende, du som läser detta? Ack, de äro så många, som berömma sig af kristen tro men hafwa ingen känsla af detta tryck. De kände det kanske en tid, men nu hafwa de icke känt det på länge. De hafwa domnat.

Af goda ord flödar hans hjärta öfwer. Ja, det är alltid godt att tala och wittna om Herren. Hwad du annars kan tala under dagens lopp, det må wara mer eller mindre nyttigt, men glöm ej att säga något godt om Herren. Hwar ett sådant ord kan fastna, det wet du icke; hwad det kan werka, det wet du icke. Men säg ett ord här, säg ett ord där. Det kan bli ett utsäde för ewigheten. En troende man mötte en gång en hop ogudaktiga, skrålande ynglingar. De talade om, hwart de skulle gå. Då sade en: "Jag går med den här; han känner alla wägar". Den fromme mannen sade då: "Känner han också wägen till himmelen?" Och så gick han. Men ordet bet sig fast i hjärtat på en af de unga och blef hans omwändelse. Ofta kan ett litet ord, sagdt till en person, werka mer än en lång predikan talad till en församling. Ett pistolskott på nära håll kan mången gång göra större werkan än ett kanonskott på långt håll. Wår mun är skapad för att tala goda och hälsosamma ord till Guds ära och människors wälsignelse. Må den då flöda öfwer af goda ord och aldrig låna sig till orent tal. Är man i allmänhet rädd att få något orent eller giftigt in i munnen, så må man wara dubbelt rädd för att låta något orent eller giftigt gå ut därifrån. Ty det senare är mycket farligare än det förra.

Jag säger: min dikt gäller en konung. Hwad det är för en konung han närmast menar, det kan man icke weta; det är också alldeles likgil-

tigt, ty konungen står här endast såsom en bild af Kristus, den himmelske konungen. Om **ingen** äro så många sånger skrifna i wärlden som om honom, om ingen heller så sköna sånger. Aldrig hafwa heller några sånger uträttat så mycket godt i wärlden som sången om Jesus. Den har wäckt syndare ur deras andliga dödssömn, den har tröstat bedröfwade, upprättat fallna, stärkt swaga o. s. w. För sången om Jesus måste satan och alla ondskans andemakter fly.

Det war en gång ett stort fartyg, som led skeppsbrott. Passagerarne kommo allesammans i sjön. De som kunde simma, simmade, och de andra höllo sig i dem. På landet gjorde man allt för att hastigt få ut räddningsbåtarne. Men de simmandes krafter sweko. Då war det en af dem, som började sjunga: "Klippa, du som brast för mig, låt mig gömma mig i dig". Stilla ljöd sången öfwer wattnet. Den nådde de drunknandes öron. Det war, som om en ny lifsgnista tillförts dem. De lyfte sina hufwuden upp öfwer wattnet. De stämde in i sången. De fingo mod, de fingo kraft, de höllo ut, tills räddningsbåtarne hunno fram och de woro bärgade. O, låt oß sjunga om Jesus. Det skall rädda mången själ, som håller på att drunkna i mißtröstans dy. Ja, sjung, sjung den döende in i öronen ett godt ord om Jesus. Räddar det honom icke, så skall det dock icke skada honom. Tänk, om det skulle rädda honom!

Jag hörde en gång en föreläsning af en fritänkare om sångens betydelse. Han talade därwid äfwen om den kristliga sången och sade bland annat, "att tusentals predikningar icke kunna uträtta så mycket som en enda sång, som går in i folkets hjärtan och därifrån flödar ut öfwer deß läppar. Äfwen sedan man kommit in i gudsförnekelsens lugna hamn, blir man om och om igen störd af dessa kristliga sånger, som komma såsom böljslag utifrån hafwet. Därför, tillade han, därför må wi, gudsförnekare, aldrig tro, att wi kunna öfwerwinna kristendomen, förrän wi kunna skapa lika wackra sånger, som den har". Nuwäl, tänkte jag, då wilja wi sjunga i kapp. Ty skall man skapa sköna sånger, då måste man hafwa något skönt att sjunga om. Och det hafwa wi, som tro på Kristus; men gudsförnekaren har ingenting. Ja, låt oß sjunga och spela omkull både Jeriko och Babylon, både Kaifas och Pilatus!

Min tunga är en snabb skrifwares penna. Emedan hans hjärta flödar öfwer af goda ord, så måste hans tunga wara i snabb rörelse för att uttala dem. Aldrig kan en kristen begagna sin tunga bättre. Tänk, huru mycket fåfängt och onyttigt tal tungan får tjäna till. Men huru litet talas det icke om Jesus i wärlden? Därför, broder, lägg dig winn om att bruka din tunga rätt. Tänk efter wid hwarje dags slut, om du begagnat

din tunga till att säga något godt om Jesus. Ack, hwad en sådan själfpröfning skulle wara hälsosam! Och om den slår illa ut för dig, så att du måste blygas, så bed Gud om förlåtelse och nåd att nästa dag kunna göra det bättre. Börja så den nya dagen med att bedja: "Herre förläna mig nåd att i dag anwända min tunga till din ära". Och passa sedan waksamt på tillfälle därtill. Det skall snart infinna sig. Och du skall få se, huru godt du själf skall må däraf i din ande, för att icke tala om, hwad wälsignelse det kan blifwa till för andra.

Du är skönare än människors barn, du är så skön, som wore du icke ett människobarn utan något wida mer. Och Jesus är något wida mer. Han är Guds enfödde son. Han är den skönaste uppenbarelse af Gud, som någonsin gifwits på jorden. Man har i gamla tider disputerat om, huruwida Jesus till utseendet war wacker eller ful. Men han har säkerligen warit den skönaste människogestalt, som någonsin funnits. Orden i Es. 53, att han icke hade någon skönhet, syfta icke på hans utseende utan på hans ringhet. Den som will måla Kristi bild, måste därför måla den fullkomliga manliga skönheten. Men det har ännu ingen förmått.

Men framför allt skön är Kristus i sitt lif, där han går omkring och söker efter de borttappade, helar de sargade, tröstar de bedröfwade, förbarmar sig öfwer syndare och gör wäl mot alla. Huru många ädla människor det än må hafwa funnits på jorden, så är dock han ensam utan fläck eller skrynka. Alla andra hafwa förgått sig nu på ett sätt nu på ett annat. Jesus ensam kunde med full sanning säga, att han **alltid** gjorde det, som behagade Fadern. Därför werkade alltid hans wäsende tilldragande på de elända, som behöfde hjälp och tröst. Ingen sådan fann någonsin hos honom i uppsyn eller åtbörder något, som war frånstötande. Hela hans wäsende, hans ansikte, hans miner, hans rörelser woro en illustration till hans ord: Kommen till mig, alla I, som arbeten och ären betungade, jag skall wederkwicka eder, jag är mild och ödmjuk af hjärtat. Ja, han war så ljuflig, att man i honom kunde se Gud Fader själf såsom i den renaste spegel.

Ljuflighet är utgjuten öfwer dina läppar. Mimspelet omkring läpparne är det, som bäst afspeglar hjärtats rörelser och tankar. Men omkring Jesu läppar spelade ständigt ett ljufligt, nådefullt behag. Och när han öppnade sin mun, så gingo sådana nådens ord därur, att alla måste förundra sig (Luk. 4: 22). Aldrig har någon människa så talat som denne man talar (Joh. 7: 46). Han wisste att tala med de trötta i rättan tid. Hans ord woro ande och woro lif (Joh. 6: 63). Hans ord war en kraft till frälsning för hwar och en, som enfaldigt trodde. Han är den ende,

som aldrig under hela sitt lif på jorden sagt ett syndigt och skadligt eller onyttigt ord. Hwarje ord, som gick af hans mun, war ett Guds ord till wälsignelse för alla, som hörde och gömde det.

Nu är han också densamme, lika ljuflig mot alla elända. Lika omöjligt som det war för honom att se elakt på dem då eller tala hårdt och frånstötande till dem då, lika omöjligt är det nu. Därför skola de elända icke wara rädda för honom utan dristigt gå fram, öppet och ärligt wisa honom all sin uselhet, bekänna sina synder och sin swaghet samt i enfaldig tro taga emot de nådens ord, som gå af hans mun. Och detta dag efter dag. Gör det! Låt icke skrämma dig. Sådant kommer endast från djäfwulen, som will hindra din frälsning. När Herren breder ut sina armar och säger **kom**, då kan wäl ingenting wara dåraktigare än att säga: "Jag törs icke". Se så, förhala icke tiden. Kasta dig i hans armar nu, nu strax, handlöst, med all din uselhet, "just som du är". Ja, wåga det. Du må icke tro, att det är farligt.

Därför har Gud wälsignat dig ewinnerligen. Emedan du är sådan, har Gud wälsignat dig. På samma sätt framställer aposteln Paulus Kristi förhärligande såsom en lön för hans lydnad, då han säger: Därför har Gud härligen upphöjt honom och skänkt honom det namn, som är öfwer hwarje namn, på det att i Jesu namn hwarje knä må böja sig (Fil. 2: 9). Ja, Gud har gifwit honom denna härlighet. Alltsammans är det af Gud, wår Fader, både Sonens utgifwande och hans upphöjelse. När han utgaf honom, så skedde det för att frälsa wärlden, och när han upphöjde honom, så skedde det, på det han skulle gifwa ewigt lif åt alla dem, som Fadern hade gifwit honom. Ära ware Gud! Allt gick ut på det ena och det samma: att frälsa syndare, frälsa dig och mig utan all wår förtjänst eller wärdighet af idel nåd och barmhärtighet. Må wi hålla oß till honom, att ock wi en gång må winna den ewiga härlighet, som han har lofwat alla dem, som tillhöra honom. Men medan wi wänta därpå, låtom oß bjuda till att likna honom i hans skönhet genom ett ljufligt och gudaktigt wäsende samt ljufligt tal, såsom aposteln Paulus säger: Bröder, allt hwad som är sannt, allt hwad som är wördnadswärdt, allt hwad som är rättfärdigt, allt hwad som är rent, allt hwad som är älskligt, allt hwad som är wälljudande, om det finnes någon dygd, om det finnes något beröm, så tänken på detta. Och fridens Gud skall wara med eder. (Fil. 4: 8 f.).

Omgjorda dig med ditt majestät.

Ps. 45: 4—6.

4. Spänn ditt swärd om din länd, du hjälte, [omgjorda dig med] ditt majestät och din härlighet. 5. Och i din härlighet war lyckosam, drag åstad till försvar för sanning och för betryckt rättfärdighet, och din högra hand skall lära dig fruktanswärda gärningar. 6. Dina pilar äro skarpa; folk skola falla under dig; i hjärtat skola de träffa konungens fiender.

Det är konungen — segerhjälten i Israel, som här prisas med ord, som icke passa in på någon annan bland människors barn än på honom, som enligt Guds löfte föddes af jungfru Maria i Betlehem, den siste store telningen från Isais stam (Es. 11: 2).

Kristus kallas en hjälte. En hjälte är en tapper krigare, som icke fruktar eller flyr för fienden utan står, till deß han segrar eller stupar. En sådan hjälte är Kristus framför alla hjältar. Ja, när han stupade i korsets död, då wann han den allra härligaste seger. Och när han stod upp, då trampade han döden och satan under sina fötter.

När en hjälte hos de gamle drog ut i krig, så spände han först på sig sitt swärd.

Såsom en hjälte har äfwen Kristus ett swärd. Därför säger sångaren: **Spänn ditt swärd om din länd, du hjälte.** Detta swärd har en dubbel egg. Deß ena egg är, hwad Paulus kallar andens swärd, som är Guds ord (Ef. 6: 17). Med detta swärd kämpade Herren under sitt kötts dagar. Med detta slog han ned publikaner och syndare, så att de bekände sina synder och omwände sig. Med detta slog han ned rådsherren Nikodemus och fariseen Saulus och många deras likar, så att de böjde sig och hyllade honom. Med detta slog han ned fariseernas och prästernas falska rättfärdighet, så att den blef såsom ett orent kläde. Köttsliga wapen anwände han däremot icke, och när Petrus grep till swärd för att hjälpa honom, så sade han: **Stick ditt swärd i skidan.**

Med Andens swärd är det ock, som Kristi wälde under alla följande århundraden har utbredt sig öfwer jorden. Paulus säger: Wår krigförings wapen äro icke köttsliga utan (andliga och) mäktiga för Gud att rifwa

ned befästningar (2 Kor. 10: 4). Därför slogs han endast med Guds ord. Men med det swärdet slogs han som en Guds hjälte, som en riktig Simson. Allt köttsligt såsom wåld, list, förfalskning af Guds ord, skryt, förtal, smicker eller dylikt war bannlyst från hans stridsrustning. Hans wapen woro rättfärdighetens wapen till höger och till wänster, antingen det gällde anfall eller försvar (2 Kor. 6: 7). Och öfwer allt drog han segrande fram med sanningens ord i Guds kraft (2 Kor. 6: 6). Hans wapen syntes för människor swaga, men för Gud woro de mäktiga. Det wisade äfwen utgången, då han med dem **ref ned befästningar och planer och hwarje höghet, som reste sig upp mot Guds kunskap,** d. w. s. alla fientliga planer, rådslut, beräkningar, filosofiska inkast o. d., hwilka såsom höga torn byggdes upp mot evangelium. Allt, allt måste wika.

Med samma wapen är det också nu den kristna missionen utför Herrens strider för att lägga wärlden till hans fotapall. Folk efter folk har kastat bort sina afgudar samt hyllat Herren och hans smorde. Med wärldsliga wapen kan man kufwa folk och lägga dem under andras wälde, men aldrig omwända dem. England t. ex. har mycket länge härskat öfwer Indien, men det är så långt ifrån, att deß wälde kufwat afguderiet, att det stundom, för att förhindra uppror, har måst hylla och hedra afgudarne och deras tempel med dyrbara gåfwor. Under tiden går missionen sakta men stadigt framåt. Folk omwändas. Afgud efter afgud faller af sätet för Herrens ord. Och betecknande är, hwad en gammal indisk hednapräst en gång sade: "Två saker är jag wiß på, en tredje wet jag icke ännu: Jag är wiß på, att jag ingen kristen blir; jag är wiß på, att min son-son blir kristen; hwad jag icke wet, det är, huru det går med min son". Ja, löftet är, att evangelium skall predikas för alla folk, och att jorden skall warda full af Herrens kunskap. Wår himmelske konung har spänt sitt swärd om sin länd, och mot det swärdet skola inga afgrundens makter kunna hålla ständ. Äfwen i detta afseende gäller det, att Herrens röst bryter sönder cedrarne på Libanon (Ps. 29) samt kommer öknen att fröjda sig och blomstra såsom en ros (Es. 35). Må wi därför aldrig wara oroliga för missionens framgång. Den kan tillfälligtwis hejdas på en eller annan punkt, men i det hela går den oemotståndligt fram.

Men Herren, wår himmelske hjältes swärd har, såsom wi sade, en dubbel egg, och deß baksida äro de domar, som han ibland låter gå öfwer folken till straff därför, att de icke lyda hans ord. Dessa domar äro ofta mycket förfärliga. Ty Herren låter icke gäcka sig. Därför heter det i Ps. 2: Hyllen Sonen, att han icke må wredgas och I förgåns på wägen, ty hans wrede skall snart begynna att bränna. Och en dag skall han

uppenbaras i eldslåga för att hämnas på dem, som icke känna Gud och icke lyda wår Herre Jesu Kristi evangelium, hwilka skola lida straff, ewigt fördärf från Herrens ansikte och från hans krafts härlighet (2 Tess. 1: 8 f.). Må du, som nu föraktar hans ord, tänka därpå. Antingen skall du nu lyssna till hans ord och lyda, när han i evangelium räcker ut sina händer och ropar: Kom! eller ock skall du en dag stå i den stora skara, till hwilken han skall säga: Gån bort ifrån mig, förbannade, i ewig eld! Hwilket wäljer du? Du ler åt det talet. Nuwäl, ditt löje skall wändas i gråt. Må det ske, medan det ännu gifwes tid till sinnesändring!

Omgjorda dig med ditt majestät och härlighet, d. ä. låt ditt majestät träda fram till synes för alla. En konung kläder sig wid högtidliga tillfällen i konungslig skrud. Och den himmelske konungen kläder sig i majestät och härlighet, när hans ord går fram med makt, så att syndare warda omwända i stora skaror. All jordisk härlighet är ingenting emot detta. Det härligaste, som på jorden sker, är att syndare frälsas. Att en konung genom wäldiga segrar underkufwar en annan och tager hans rike i besittning, är ingenting i jämförelse därmed. En sådan seger besjunges icke i himlarna. Men att en syndare frälsas, det kommer hela den oändliga änglaskaran att sjunga ära och pris åt honom, som är frälsaren, och åt hans Fader, som har sändt honom. Låtom oss också deltaga i den sången. Låtom oss stämma in nu strax.

War lyckosam i din härlighet. Ja, Herren går från seger till seger. Äfwen när han synes lida nederlag, winner han seger. Trots allt motstånd, trots alla förföljelser, trots fiendens stora makt går hans sak alltjämt segrande fram. Låtom oss därför såsom trogna soldater ställa oss under hans fana. Det är en ärorik fana. Låtom oss sjunga:

När småsinta wärlden med gruset är nöjd,
Och synden och flärden är all hennes fröjd,
Då följer jag, segrande skaror, med er,
Som tågen till ära wid Jesu banér.

Han will hafwa oss med i sin härlighet. Ingen är heller så swag eller ofärdig, att han icke **kan** wara med. Du kan wara med och bedja, du kan wara med och wittna, du kan offra något af dina jordiska egodelar o. s. w. Ack, hwarhälst ett godt ord säges om Jesus, hwarhälst en god gärning, om än så ringa, göres i hans namn, där slås ett slag, där winnes en seger för honom, och den segerns följder skall den ytterste dagen uppenbara. Och ju mer enhälligt och troget de kristna kämpa sin Herres strider, desto mer framgång skall deras Herre hafwa. Därför låtom oss wara med och sjunga och blåsa i basun, till deß Jeriko faller.

Drag åstad till försvar för sanning och betryckt rättfärdighet. Sanningen undertryckes i wärlden. Ty sanningen gör människor fria, men satan will hålla dem fångna. Därför har också den gudomliga sanningen i alla tider blifwit bekämpad, stundom med eld och swärd, stundom med list och bedrägeri, med lögn och förtal, med falsk wetenskap o. s. w. Men fram har hon ändå trängt, oupphörligen fram. Och hwem har fört henne fram? Det är Herren, stark och mäktig, Herren stark i strid. Utan honom kunde församlingen ingenting uträtta. Hon är såsom en liten fårahjord midt ibland en skara ulfwar. Lärdomen, mängden, makten, rikedomen — allt är på fiendernas sida. Men med församlingen är Herren. Därför går det fram, och alla gensträfwiga makter måste wika tillbaka. Tum för tum eröfras jorden åt Herren Kristus. Den som är med honom, är alltid på den segrande sidan.

Betryckt rättfärdighet, säger psalmisten. Man kunde tycka, att rättfärdigheten alltid skulle winna medhåll och blifwa upphöjd på jorden. Men nej, twärtom har hon i alla tider warit förföljd och undertryckt. Ty emedan wärlden lefwer i orättfärdighet, så utgör rättfärdigheten en dom öfwer hennes wäsende, och det kan hon icke tåla. Ingen har warit så rättfärdig som Kristus, och ingen har blifwit så förföljd som han. Detsamma bereder han ock sina lärjungar på. Och han tröstar dem, sägande: Saliga äro de, som lida förföljelse för rättfärdighetens skull. Johannes döparen har warit näst Kristus den störste bland alla människor. Men han måste sitta lång tid i fängelse och sedan gifwa sitt hufwud till lön för en lättfärdig kwinnas dans, som behagade den halfrusige konungen. Men rättfärdigheten skall ändå segra. Herren har dragit ut till deß förswar. Och hans är makten. War därför icke orolig. Får du själf lida orättwist, war tålig. Rätt skall ändå till sist bli rätt.

Din högra hand skall lära dig fruktanswärda gärningar. När Herren drager ut, såsom nu är sagdt, så skall hans hand utföra sådana gärningar, som skola injaga fruktan hos alla, som erfara dem. Det står också ofta i nya testamentet wid berättelsen om Jesu underbara gärningar, att folket fruktade och häpnade, emedan han gjorde sådana ting, att det war uppenbart, att i honom werkade en öfwernaturlig makt. För alla dem, som resa sig upp emot honom, äro också hans gärningar fruktanswärda. Men för dem, som äro hans wänner, äro de trösteliga. När en engelsk krigshär sändes ut för att befria några missionärer, som woro fångna i Abessinien, så förde den hedniske konungen missionärerna till en stark fästning. Den engelska krigshären bombarderade fästningen. Hwarje skott wäckte fasa hos fienderna men glädje hos de fångna missionärerna. I

deras ögon ljöd det såsom den skönaste musik, emedan det gällde deras frälsning. Och på samma sätt är det här. Herren Jesu segerrika gärningar äro en fasa för fienderna, ty de känna, att de måste gå under, men en glädje för hans wänner. Och isynnerhet skall detta ske, när han kommer igen i himmelens sky med stor makt och härlighet. Då skola fienderna uppgifwa anden af fruktan (Luk. 21: 26), då skola de ropa till bergen: Fallen öfwer oß, och till högarne: Skylen oß för hans ansikte, som sitter på tronen, och för Lammets wrede (Luk. 23: 30; Uppb. 6: 16). Men då skola de troende i salig hänryckning lyfta upp sina hufwud och ropa: Nu nalkas wår återlösning (Luk. 21: 28). O hwilken fasa å ena sidan! Men hwilken salig hänryckning å den andra skall det icke blifwa då!

Dina pilar äro skarpa, folk skola falla under dig; i hjärtat skola de träffa konungens fiender. Ja, Guds ord är det skarpaste swärd, den hwassaste pil, det spetsigaste spjut. Det är både sköld och spjut, säger David i Ps. 91. Ingenting kan så genomtränga ett människohjärta som dessa pilar. Där Guds ord i andens och kraftens bewisning predikas, där blir det aldrig utan frukt. Den ene träffas här, den andre där. Hos många blifwa såren mer ytliga, så att de gro igen af sig själfwa, d. ä. de somna om igen och blifwa än mer förhärdade. Hos andra däremot blifwa såren sådana, att de måste skynda till honom, som kom för att "läka de förkrossade hjärtan". Herrens pilar döda den gamla människan för att gifwa lif åt en ny. Så falla folk under honom, och hans argaste fiender blifwa hans mest innerligt tillgifna wänner, såsom aposteln Pauli exempel wisar. Därför när Herrens pilar träffa dig, så löp icke undan. Sök icke hjälp hos andra. Plåstra icke med såret för att läka det genom ursäkter eller föresatser, utan skynda till Jesus. Han som slagit dig med sitt ord, skall också läka dig genom detsamma. Han slår icke för att fördärfwa utan för att frälsa.

Men hwad wi sade om swärdet, det gäller äfwen om pilarne. Will man icke omwända sig, så har Herren hwäßt sitt swärd och spänt sin båge och måttar till (Ps. 7: 13). Och då är domen gifwen till fördömelse. Därför wälj. Om du will ditt eget wäl, så låt Herrens pil nu träffa ditt hjärta till omwändelse. Det skall för wisso wålla dig nöd, men den nöden skall snart wändas i frid och fröjd. Men we dig, om du dröjer, tills dörren är stängd, då ingen nådetid är mer och nådastolen är flyttad från sitt rum. Fräls, Jesus, fräls. Amen.

Gud, din tron förblifwer ewinnerligen.

Pſ. 45: 7, 8.

7. Gud, din tron förblifwer alltid och ewinnerligen; rättfärdighetens ſpira är ditt rikes ſpira. 8. Du älſkar rättfärdighet och hatar orättfärdighet; därför har Gud, din Gud, ſmort dig med glädjens olja mer än dina medbröder.

Det har wållat bibeltolkare mycket bryderi, att ſångaren här kallar konungen för Gud. Men det ſker äfwen annars i gamla teſtamentet, att öfwerhetsperſoner kallas gudar. Se t. ex. 2 Moſ. 21: 6, 22: 8. Ja, i Pſ. 82: 6 ſäger Herren till Israels domare: Jag har wäl ſagt: I ären gudar och alleſammans den högſtes ſöner. Och detta ſtälle anför Jeſus ſjälf i Joh. 10: 34. Därför wore det wisſerligen icke i och för ſig något anſtötligt, att **konungen** kallades Gud. Men när man förſtår orden om Kriſtus, ſå förſwinner allt det underliga med ens. Ty bibeln kallar honom Gud. Hos Eſ. 9: 6 kallas han "ſtark Gud". Och nya teſtamentet framſtäller honom på flera ſtällen ſåſom Gud (Joh. 1: 1), ſåſom jämlik Gud (Fil. 2: 9), ſåſom den i hwilken gudawarandets fullhet bor (Kol. 2: 9) och ſom änglarna med de frälſtas ſkara därför tillbedja, ſåſom de tillbedja Fadern (Uppb. 4: 1, 5: 12 f.). Ja, wår frälſare kalla wi med full ſanning Gud. I denna mening anföras också pſalmiſtens ord här uti Ebr. 1: 8. Apoſteln Thomas har äfwen direkt kallat Kriſtus: Min Herre och min Gud (Joh. 20: 28). Och Herren har bekräftat denna bekännelſe ſåſom ett uttryck af en rätt tro (v. 29).

Din tron förblifwer alltid och ewinnerligen. Alla jordiſka konungars troner ſtå på gungfly. Ingen ſådan tron har, mänſkligt ſedt, ſtått ſäkrare än den romerſka kejſartronen wid tiden för Kriſti födelſe. Men **allt** kött är hö. Äfwen den ramlade och föll i ſtycken. Sedan deß har man reſt troner här och troner där. Men i ſin tid hafwa de ſtörtat omkull. Kejſare hafwa blifwit mördade, konungar och preſidenter likaſå. Äfwen den allra nyaſte tiden har haft många konungamord att uppwiſa. Men under alla deſſa omſtörtningar är det **en** tron, ſom aldrig rubbats,

och det är hans, som föddes i krubban och dog på korset, Jesu Kristi tron. Till storms mot den tronen hafwa lupit kejsare, konungar, påfwar, lagstiftare, wetenskapsmän, ja, allt möjligt folk. De hafwa fallit. De hafwa multnat. Deras wälden hafwa krossats, deras planer gäckats, deras wetenskap wisat sig wara irrbloß. Under alla stormar har wår Immanuels tron lika litet skakats, som solen skakas däraf, att en såpbubbla brister sönder.

Han har satt sig på Faderns högra sida i himlarna. Där har han makt öfwer allt kött (Joh. 17), all makt i himlar och på jord (Matt. 28: 18). Därifrån wakar han öfwer sin församling och hwarje enskild deß medlem och bewarar dem så, att intet ondt skall omstörta dem, huru stort det än må warq. Därför kunna hans lärjungar wara trygga, fullkomligt trygga. De behöfwa icke widtaga några särskilda förswarsanstalter, ty Herren förswarar dem. De behöfwa icke, såsom denna wärldens människor, tänka på att skaffa sig alltjämt nya och mer kraftiga wapen, alltjämt nya och starkare krigsskepp och fästningar. Herrens ord är deras wapen, Herrens wingars skugga är deras fästning, Herrens namn är deras krigsskepp, på hwilket de fara jorden rundt och eröfra det ena landet efter det andra. Ack, hwilken salig ställning att höra honom till!

Ditt rikes spira är rättfärdighetens spira. Han har icke kommit till sitt wälde genom någon wåldsgärning eller annan orättfärdighet. Det är Gud, som gifwit honom det, och han kan gifwa och göra, hwad han will. Han har gifwit det åt Sonen till lön för hans fullkomliga lydnad och rättfärdighet. Hans regering är också alltid en regering i rättfärdighet. Han har aldrig gjort någon människa något orätt. Hwarje hans handling, både när han benådat och dömt, både när han slagit ned och rättat upp, har warit en handling af rättfärdighet. Ingen jordisk konung har kunnat såsom han säga: Hwem straffar mig för synd? Alla hafwa de syndat i mångahanda mått dagligen och mäst, om de känt sig själfwa, säga: Gud, war mig syndare nådig. När man ser närmare på dem, ser man stora, stora fläckar. Där de hafwa dragit fram för att utbreda sitt wälde, betecknas deras wäg af brända städer, härjade sädesfält, stympade lik, gråtande faderlösa barn och förtwiflade änkor, som ropat förbannelse efter segraren. Jesus ensam är utan fläck. Hwad man än må disputera om honom och hans lära: aldrig har någon kunnat upptäcka något spår af orättfärdighet hos honom. Där han dragit fram, där har hans wäg betecknats af blinda, som blifwit seende, döfwa, som blifwit hörande, spetälska, som blifwit renade, fattiga, som fått höra evangelium, syndare, som blifwit frälsta, alla sjungande hans lof, alla glada och lyck-

liga öfwer den öfwerswinneliga nåd, som wederfarits dem. Ja, hans spira är i sanning rättfärdighetens spira.

Du älskar rättfärdighet och hatar orättfärdighet. Öfwer dessa ord säger Spurgeon: "Jesus Kristus är icke neutral i den stora striden mellan rätt och orätt: lika mycket som han älskar det ena, hatar han det andra. Hwilken lämplig egenskap för en härskare! Hwilken grundwal för ett folks förtroende! Hela wår frälsares lif på jorden bewisade sanningen af dessa ord; hans död för att borttaga synden och grunda rättfärdighetens wälde war en fullkomlig bekräftelse därpå; hans styrelse, där han härskar på sin medlaretron, uppenbarar, rätt förstådd, detsamma; och hans slutliga dom skall förkunna det för alla wärldar. Wi böra likna honom både i hans kärlek och i hans hat; båda delarna behöfwas för att skapa en rättfärdig personlighet".

Ja, att hata orättfärdighet hör så nödwändigt tillsammans med att älska rättfärdighet, att den, som icke gör det ena, icke heller kan göra det andra. Det ena är, så att säga, baksidan af det andra. Lika innerligt som Herren Jesus älskar rättfärdighet, lika innerligt hatar han all orättfärdighet. Och i detta fall liksom i allt annat är han ett med Fadern, Guds wäsens rätta afbild.

Men på samma gång Herren hatar synden, så älskar han syndare. Det är rättfärdigt att hata synd, och det är rättfärdigt att älska syndare. Därför gör han både det ena och det andra, alldeles såsom den himmelske Fadern. Läs hans historia i evangelium. Wittnar den om, att han älskade eller hatade synden? I sanning: **ingen** har hatat synden så som han. Wittnar den då om, att han älskar eller hatar syndare? I sanning: ingen har älskat syndare så som han. Ja, däri prisa både Gud och Kristus sin kärlek till oß, att Kristus har dött för oß, medan wi woro syndare och gudlösa (Rom. 5: 6, 8). Och större kärlek kan icke tänkas, icke ens hos Gud.

Men huru är det möjligt att så skilja mellan synden och syndaren? Jo, det är möjligt ej blott för Gud utan också för människor. En nykterhetswän t. ex. hatar dryckenskapen lika mycket som han älskar nykterhet. Men på samma gång älskar han **drinkare.** Han älskar dem icke därför, att de äro drinkare, utan därför att de äro människor. Och hans kärlek till dem, likasom hans hat till dryckenskapen, wisar sig däri, att han arbetar för att upprätta dem ur dryckenskapen. På samma sätt — fastän i oändligt högre grad — wisar sig Guds hat till synden och hans kärlek till syndare däri, att han offrat den enfödde Sonen för att frälsa syndare från synden. Hwarje tal om frälsning från synd wisar nämligen, att

man gör och måste göra skillnad mellan syndaren, som frälsas, och synden, som han frälsas ifrån. Alldeles på samma sätt måste läkaren göra skillnad mellan den sjuke, som behöfwer botas, och sjukdomen, som han skall botas ifrån.

Detta är alls ingen märkwärdig eller obegriplig konst. En fader, som har en förlorad son, kan på det bittraste hata och afsky hans synd men på samma gång älska honom själf så, att han är färdig att när som hälst gifwa sitt lif för hans frälsning. Äfwen hos den allra djupast sjunkne är personen något annat än synden, som han är bunden uti. Och ingen kan såsom Gud göra denna åtskillnad. Ty han är en rättfärdig Gud, som dömer efter sanningen.

Därför har Gud, din Gud, smort dig med glädjens olja mer än dina medbröder. Sedan psalmisten i v. 7 kallat Kristus för Gud, så skiljer han här emellan honom och Fadern och säger: Gud, som är din Gud, har smort dig. Alldeles detsamma se wi i Joh. 1: 1, där det heter: I begynnelsen war ordet och ordet war hos Gud, och ordet war Gud. På flere ställen i nya testamentet kallas också Fadern för Jesu Kristi Gud. Ja, Jesus säger själf om sin himmelsfärd: Jag far upp till min Fader och eder Fader, till min Gud och eder Gud (Joh. 20).

Att smörja hufwudet med olja war hos judarne ett tecken till glädje. Därför kallas oljan här **glädjens olja.** Och Gud har smort Kristus med glädjens olja, d. ä. upphöjt honom till härlighet och glädje, **mer än hans medbröder.** Han är upphöjd, oändligt upphöjd öfwer alla de frälsta. Detta betecknas i Uppenbarelseboken därmed, att han sitter med Fadern på tronen, medan de frälsta stå rundt omkring och tillbedja både honom och Fadern. Märk, huru hans jämlikhet med Fadern där framträder. Ty medan de frälsta och alla änglar tillbedja, så tillbeder icke **han** utan blir i stället tillbedd jämte Fadern. Ja, wår frälsare är werkligen Gud och är nu hos Gud, sin Gud och wår Gud, sin Fader och wår Fader.

Till samma härlighet, som han själf har, skall han också upphöja alla dem, som höra honom till, om ock deras härlighet **till graden** icke blir sådan som hans. Därom bad han till Fadern och sade: Fader, jag will, att där jag är, där skola de wara med mig, som du har gifwit mig, att de skola se den härlighet, som du har gifwit mig (Joh. 17). Och till dem sade han: Jag skall komma igen och taga eder till mig, på det att där jag är, där skolen I ock wara (Joh. 14). O, må wi, som nu läsa därom, en gång också befinnas i deras skara. Det är hufwudsaken. Herre Jesu, hjälp oß därtill. Amen.

Idel härlighet är konungadottern.

Ps. 45: 9—18.

9. Af myrra, af aloe och kassia äro alla dina kläder; från elfenbenspalatser gläder dig strängaspel, 10. Konungars döttrar äro bland dina älskade; en drottning står på din högra sida, [smyckad] i guld från Ofir. 11. Hör, dotter, och se och böj hit ditt öra; och förgät ditt folk och din faders hus. 12. Och har konungen begär till din skönhet — ty han är din herre — så fall ned för honom. 13. Och Tyrus dotter — med skänker skola de smeka ditt ansikte de rikaste bland folket. 14. Idel härlighet är konungadottern där inne, af guldwirkadt tyg är hennes drägt; 15. i brokigt stickade kläder föres hon till konungen; jungfrur efter henne, hennes wäninnor, ledas in till dig. 16. De föras in under glädje och fröjd, de gå in i konungens palats. 17. I dina fäders ställe skola dina söner wara, du skall sätta dem till furstar på hela jorden. 18. Jag will prisa ditt namn bland alla kommande slägten; därför skola folken lofwa dig alltid och ewinnerligen.

I det föregående har psalmisten skildrat Kristus såsom en hjälte och konung. Här talar han om honom såsom brudgum samt prisar brudens lycka. Han säger först:

Af myrra, af aloe och kassia äro alla dina kläder. Med denna bild will sångaren säga, att såsom en ljuflig wällukt strömmar ut från myrra, aloe och kassia, så strömmar från Kristi **hela** wäsen — "**alla** hans kläder" — idel ljuflighet ut, så att hwar och en, som kommer i hans närhet, erfar ett behagligt intryck däraf. Och i sanning: ingenting ljufligare kan tänkas än att komma Jesus nära. Och ju närmare man kommer, desto mer får man smaka och se, huru ljuflig han är. Däri böra wi också winnlägga oß om att likna honom. Ty ett sannt, kristligt wäsen är alltid ett ljufligt wäsen. Will du träffa en riktigt ljuflig människa, så sök upp uågon, hos hwilken Kristi bild är riktigt utpräglad. Men framför allt se till, att du själf blir en sådan. Aposteln Paulus säger om sig: Wi äro Kristi wällukt för Gud (2 Kor. 2: 15). Det "luktade Kristus" af apostlarne, och den lukten behagade Gud. Ack, gode Gud, gif oß din helige Ande, att hwar och en, som kommer i beröring med oß, må få

erfara en ljuflig Kristi wällukt genom oß och därigenom dragas till honom för att tro och warda frälsta.

Men särskildt för evangelii predikanter är det af wikt att framställa Jesus ljuflig, att riktigt måla honom för sina åhörares ögon, såsom den där går omkring för att uppsöka de borttappade, hämta igen de förwillade, förbinda de sargade, stärka de swaga, förlåta synder, rena, hela och hjälpa alla elända. Den bäste predikanten är den, som bäst kan måla Jesus så. Men skall man det kunna göra, så måste man själf känna och hafwa sett honom så. Annars blir predikan kall och liflös. Ack, du predikant, håll dig nära Jesus, lef dig in i Jesus, se på Jesus, på det att, när du wänder ditt ansikte mot församlingen, alla må se en glans af hans ljuflighet, såsom Moses ansikte sken, när han hade talat med Gud och kom från honom till folket.

Från elfenbenspalatser gläder dig strängaspel. Ett palats af elfenben skulle wara något utomordentligt härligt, om det funnes. Men här är det en swag bild af det himmelska palats, där Herren skall fira bröllop med sin brud. Denna högtid skall också förhärligas genom sång och strängaspel, i jämförelse hwarmed all — äfwen den skönaste — sång och musik på jorden endast är såsom skramlet af en trasig trumma och en sprucken flöjt. I denna musik skola alla heliga taga del: änglar och öfweränglar och människor af alla stånd och åldrar: konungar, arbetare, rika, fattiga, gubbar, ynglingar och barn. Äfwen de, som här warit de mest omusikaliska, skola där sjunga såsom änglar, och de, som här warit förbråkade rör, skola i den himmelska orgeln ljuda såsom de härligaste stämmor. Ja, äfwen du, som kanske här ofta klagar och gråter och tycker, att Gud icke frågar efter dig, skall där fröjdas och lofwa.

Konungars döttrar äro bland dina älskade. Det hör till en konungs härlighet att hafwa en lysande omgifning, och denna utwäljer han ur de ädlaste familjer i landet. Men wår himmelske konungs härlighet är större. Till hans omgifning höra icke blott medlemmar af landets ädlaste familjer utan äfwen döttrar af konungar. Detta är nu en bild, men en bild som i många fall har sin fulla motswarighet i werkligheten. Ty bland dem, som omgifwa Jesus såsom hans lärjungar och älskade, och som böja knä i hans palats, hafwa funnits och finnas både konungar och drottningar och deras barn. Ty Jesus är en frälsare, som passar för både höga och låga. Han winner hjärtan och har sina älskade i de fattigaste kojor och i de härligaste slott. Med sin frälsande nåd räcker han till för alla och hinner till öfwerallt, där någon sträcker bedjande händer eller längtande blickar efter honom.

En drottning står på din högra sida, smyckad i guld från Ofir. Här beskrifwes nu brudens härlighet, men bruden är församlingen. Såsom en brudgum älskar sin brud, tänker på sin brud, lefwer för sin brud, räknar allt sitt för hennes, ja, offrar lifwet för henne, om det behöfs, så gör Kristus allt i ännu högre grad för **sin** brud, församlingen. Och såsom det är den högsta jordiska ära för en kwinna att warda en konungs brud, en ära som är förbehållen endast åt konungars döttrar, så är det den högsta tänkbara ära för en människa att få wara medlem i den församling, som är Kristi, den himmelske konungens brud. Och denna ära är icke förbehållen åt några wissa höga, lärda, ädla, rika människor utan står öppen för alla, äfwen den ringaste, den fattigaste, den fulaste, den sjukligaste. Ingen människa är så dålig, att hon icke duger till brud åt Kristus. Wore du än den fattigaste bland alla syndare, så skall han dock räkna det som en ära att få kalla dig sin brud.

Det gifwes ingen förbindelse på jorden så innerlig som förbindelsen mellan brudgum och brud, man och hustru. Därför är den tagen till bild af föreningen mellan Kristus och församlingen. Dock är denna förening ännu innerligare. Man och hustru blifwa **ett kött,** Kristus och församlingen äro **en ande** (1 Kor. 6: 16). Kristus är icke blott **med** de sina utan **bor** i dem, såsom han säger: Om någon älskar mig, skall han hålla mitt ord, och min Fader skall älska honom, och wi skola komma till honom och taga wår boning i honom (Joh. 14: 23). Och åter: Jag i dem och du, Fader, i mig (Joh. 17: 23). Du, som tror på Kristus, betänk denna oändligt höga ära! Gläds öfwer den. Låt den uppehålla ditt mod under alla stormar och swårigheter. Och när människor försmäda dig, beljuga dig och göra allt för att nedsätta ditt goda namn och rykte, så låt det wara ära nog, att du är Kristi brud. Det är en ära, som ingen kan taga ifrån dig genom smädelser och ingen kan föröka genom beröm. En drottnings majestät lider ingenting om någon spottar framför de hästar, som draga hennes wagn; och hennes ära blir ej större, om man fäster på henne en stjärna af papper.

Men lär också af detta att älska församlingen. Hwarje man, och Kristus allramest, är känslig för, huru man beter sig mot hans brud. Du kan tycka, att församlingen är skröplig, men hon är ändå Kristi brud. Många ställa sig alldeles på sidan om församlingen. De wilja gärna, att församlingen skall tjäna dem, bygga bönehus, skaffa predikanter och göra annat, som de kunna få njuta af. Men att wara med och bära bördorna och dela answaret, att wara med och twå fötterna, hjälpa, tjäna och offra — nej, det wilja de icke. De wilja wara fria, säga de, fria

från allt besvär för Kristi brud. Eller också ursäkta de sig därmed, att det råder så mycken skröplighet i församlingen, alldeles som wore de själfwa för goda för att wara med, där Kristus själf, konungen, går omkring och tjänar, ja, där han icke aktar sig för god att böja sig ned och twå fötterna. Men brudkronan wänta de ändå att få bära, när Kristus kommer för att fira bröllop med sin brud.

När en man gifter sig med en kwinna, då upphöjes hon till samma wärdighet, som han innehar. Om en rik och mäktig grefwe gifter sig med den fattigaste torpardotter, så blir hon strax grefwinna. Och hon flyttar från sin faders låga koja öfwer till sin mans palats. Se, så blir det ock, när Kristus firar bröllop med sin brud, församlingen. Då skall han upphöja henne till himmelens drottning och kläda henne icke i "guld från Ofir" utan i den oändliga, himmelska härlighet, hwaraf detta guld är en bild. Och då skall hon "stråla såsom himmelens stjärnor", ja, skina såsom solen i sin och brudgummens faders rike (Matt. 13: 43). Alla föreställningar, som wi kunna göra oß om denna härlighet, äro swaga i jämförelse, med hwad werkligheten skall bli, ty den skall wara något så öfwerswinneligt, som intet öga har sett och intet öra har hört och intet människohjärta har anat (1 Kor. 2: 9).

Med anledning häraf ställer nu sångaren till bruden en uppmaning att lämna allt, att **förgäta sitt folk och sin faders hus.** Den som skall wara Kristi lärjunge, måste wara beredd att för den skull lämna **allt,** som will hindrande lägga sig i wägen. Såsom Herren Jesus själf säger: Den som älskar fader eller moder mer än mig, han är mig icke wärd, och den som älskar son eller dotter mer än mig, han är mig icke wärd; och den som icke tager sitt kors och följer efter mig, han är mig icke wärd (Matt. 10: 37 f.). Många barn hafwa ju den stora fördelen, att deras föräldrar äro troende, så att det skulle wara deras allra högsta glädje, om äfwen deras barn komme till Jesus. Men det finnes barn, som göra sina föräldrar djup sorg, om de blifwa Jesu lärjungar. Det kan då blifwa för dem en swår kamp, i synnerhet om föräldrarna annars äro kärleksfulla och goda. Men hwad gäller? Käre, fatta ett raskt beslut. Befråga dig icke med kött och blod. Slit **hwarje** band — äfwen det ömmaste — som hindrar dig att blifwa Jesu brud. Huru mycken sweda , det än för stunden må wålla ditt hjärta, så skall dock glädjen i Jesus gifwa dig mer än riklig ersättning därför. Ingen, så säger han själf, förlorar något för hans skull, som han icke skall få hundrafaldigt igen.

Har konungen begär till din skönhet — och brudgummen tycker ju alltid, att bruden är wacker, äfwen om andra säga, att hon är ful — har

han alltså behag till din skönhet, **så fall ned för honom** och glöm allt annat och säg: "Herre Jesus, om du will hafwa en sådan brud, så tag mig — tag mitt hjärta, min hand, min fot, mina ögon och öron, min mun och min tunga; jag will för ewigt wara din. Kosta, hwad det kosta will, din jag är, min Jesu kär, din med allt hwad i mig är." O, må alla, som wilja wara Kristi lärjungar, inwiga sig **helt** åt Jesus lika wißt, som han har gifwit sig helt och fullkomligt åt dem.

Att bruden kallas **Tyrus dotter,** det will säga, att hon härstammar från ett främmande folk. Och så har Kristus ur ett främmande folk, d. ä. ur wärlden, utwalt och helgat sin församling till en brud åt sig. Såsom Kristus själf säger: Jag har utwalt eder ur wärlden (Joh. 15).

Nu beskrifwes brudens ära ytterligare genom många bilder. De rikaste bland folket komma och söka winna hennes ynnest genom gåfwor, d. w. s. alla jordens skatter och rikedomar skola tillföras henne. Såsom ock Herren säger genom profeten till det nya Jerusalem: Du skall se och stråla af glädje, och ditt bröst skall klappa och widgas, när hafwets skatter bäras till dig och folkens ägodelar föras till dig. Kamelers mängd skall betäcka ditt land, dromedarer från Midian och från Efa. Från Saba skola de alla komma, föra guld och rökelse och förkunna Herrens lof (Es. 60: 5 f.). Ja, Guds församling, som nu i likhet med Kristus själf är så föraktad och nedtryckt, skall en gång besitta jorden (Matt. 5). Därom är intet twifwel. Ty Herrens ord kan icke fela.

Idel härlighet är konungadottren där inne i sitt palats. En konungs, nämligen Guds, dotter är hon, och en konungs, nämligen Kristi brud är hon. Och idel härlighet är hon. På henne finnes icke fläck eller skrynka. Nej, när Kristus firar bröllopet med sin församling, då skall hon wara så ren från all synd och så fri från hwarje skymt af syndens följder, som om hon aldrig hade warit besmittad däraf. Såsom Paulus säger: Fridens Gud själf helge eder till hela eder warelse och hela eder ande, själ och kropp warde behållna ostraffliga wid wår Herre Jesu Kristi tillkommelse (1 Tess. 5: 23). Äfwen de, som här på jorden haft de allra gräsligaste blodskulder, skola där, twagna i Lammets blod genom tron, wara lika härliga och rena som de allra frommaste. Ja, många de yttersta skola wara de främsta, medan många de främsta befinnas wara de yttersta.

Af guldwirkadt tyg är hennes drägt, i brokigt stickade kläder föres hon till konungen. Här beskrifwes nu bröllopståget. Ingen drottning har warit så härligt klädd, när hon gått i brudstolen med sin konung och man, som Kristi brud skall wara på sin bröllopsdag. Den närwarande skröpliga kroppshyddan skall då wara förhärligad till likhet med

Kristi förhärligade kropp, och öfwer hela warelsen skall hwila ett behag af himmelsk skönhet, som ingen mänsklig tanke eller fantasi nu kan göra sig en föreställning om. Kläder Gud blommorna på marken här så, att icke Salomo i all sin härlighet war så klädd som en af dem, huru skall han icke då kläda Kristi brud på den stora dag, då bröllopet skall stå?

I en drottnings bröllopståg gå ju alltid, såsom här står, **jungfrur, hennes wäninnor. De föras under glädje och fröjd, de gå in i konungens palats.** När nu församlingen är bruden, så kan man icke i dessa „jungfrur" se en bild af de troende, som ju höra till bruden. Däremot kan man med allt skäl tänka på den stora lofsjungande änglaskaran. O, hwilket bröllopståg! Är det möjligt eller är det bara en tom och galen fantasi, att den fattiga, i wärlden föraktade församlingen i detta tåg skall wara bruden? Ja, det är så werkligt, som att Gud är Gud. Tänk: konungen och bruden och änglaskaran och palatset, Faderns hus med de många boningarne, dit Jesus gått för att bereda de sina rum! Om wi kunde rätt fatta detta allt nu, så skulle det gå oß, såsom Luther säger: Wi skulle dö af idel glädje. Men det kommer.

Efter detta wäxlar nu bilden, ty i de följande werserna talar psalmisten till konungen. Juda och Israels konungar läto stundom sina söner taga del i regeringen (2 Sam. 8: 18, 1 Kon. 4: 7; 20: 15). Och detta blir nu här en bild af, huru den himmelske konungen **sätter sina söner till furstar på jorden.** Bilden af bruden är alltså här öfwergifwen, och i stället träda de troende fram såsom konungasöner, åt hwilka konungen öfwerlämnar herrawäldet öfwer jorden. Därom heter det i Uppb. 5: 10: Du har gjort dem åt wår Gud till konungar och präster, och de skola wara konungar på jorden. Allt, allt hwad stort och härligt, som finnes i himlar och på jord, eller som tänkas kan, är ämnadt åt Guds folk, och ingen bild eller liknelse kan gifwa ett fullständigt begrepp därom. Men det kunna wi säga: blefwe det icke mer än bilderna säga, så wore redan detta härlighet nog och öfwernog. Nu skall det emellertid blifwa tusen sinom tusen gånger mer. Den werkliga härligheten skall öfwerstråla alla bilder och beskrifningar lika mycket, som solen öfwerstrålar ett ljus, som människor tända. Därför låt oß bida och hoppas; låt oß löpa och icke tröttna. Det hastar med stora steg, tiden är kort härefter. Låt oß, såsom psalmisten till slut säger, **prisa Herrens namn bland alla kommande slägten,** att wi må påskynda ankomsten af den dag, då **folken skola lofwa Herren alltid och ewinnerligen.** Halleluja. Amen.

Wår Gud är oß en wäldig borg.

Pſ. 46: 1, 2.

1. För ſångmäſtaren; af Koras ſöner; till Alamot; en ſång. 2. Gud är wår tillflykt.

Detta är nu en af de wäldigaſte ſånger, ſom finnas i hela pſaltaren. Och deß innehåll tyder uppenbarligen på, att den är ſkrifwen wid ett tillfälle, då Guds folk hade wunnit någon ſeger ſå underbar, att hwar och en måſte ſe, att det war **Herren**, ſom hade gripit in och ſlagit fienderna. Letar man då i hiſtorien efter något ſådant tillfälle, ſå kan icke något bättre finnas, än det ſom berättas i 2 Krön. 20. Moabiter och Ammoniter hade förenat ſig för att ſtrida mot konung Joſafat. När man berättade det för konungen, blef han förſkräckt och wände ſitt anſikte till att ſöka Herren och lät utropa en faſta öfwer hela Juda. Och Juda kom tillſammans, och Joſafat trädde upp uti Herrens hus och ſade: Herre, wåra fäders Gud, är icke du Gud i himlarna och råder öfwer alla folkſlags riken? Och i din hand är kraft och makt, och ingen är, ſom kan ſtå emot dig. Se, Ammoniter och Moabiter komma för att fördrifwa oß ur ditt egendomsland, ſom du har gifwit oß till beſittning. Wår Gud, ſkall du icke döma öfwer dem? Ty wi förmå intet emot denna ſtora hopen, ſom kommer emot oß, och wi weta icke, hwad wi ſkola göra, utan till dig ſe wåra ögon. Och hela Juda ſtod inför Herren med ſina hushåll och ſina kwinnor och barn.

Tänk, hwilken nöd och hwilket rörande uppträde! Men då kom Herrens ande öfwer en profet, ſom utropade och ſade: Så ſäger Herren: Frukten icke och rädens icke för denna ſtora hopen, ty ſtriden är icke eder utan Guds. Träden upp och blifwen ſtående och ſen, huru Herren will hjälpa eder. Och Joſafat böjde ſig med anſiktet mot jorden, och hela Juda och Jeruſalems inbyggare föllo ned inför Herrens anſikte och tillbådo Herren. Och leviterna ſtodo upp för att lofwa Herren, Iſraels Gud, med högljudd röſt. Där war bön och lof på ſamma gång. Följande morgon drogo Iſraels barn ut till ſtrid. Och Joſafat ſade: Hören mig, Juda och Jeruſalems inbyggare. Tron på Herren eder Gud, ſå warden I trygge, och tron på hans profeter, ſå ſker eder lycka. Sedan ſtälde han

i ſpetſen för hären ſångare, ſom ſkulle ſjunga: Tacken Herren, ty hans nåd warar ewinnerligen. O hwilken tro! Det hade ju för allt förnuft warit rimligare, om de hade ſjungit: "Gråten och jämren eder, ty wi äro förlorade." Men nej. De trodde ſin Guds ord genom profeten. Därefter rättade de ſången. Och juſt ſom de begynte att ſjunga, ſå råkade fienderna i ſtrid med hwarandra, ſå att de blefwo alldeles tillintetgjorda, utan att Iſraels här behöfde göra någonting annat än plundra deras läger.

Säkert är, att i hela Iſraels hiſtoria finnes ingen händelſe, ſom bättre än denna paſſar ſåſom upphof till den ſång, ſom Pſ. 46 innehåller. Och nu wilja wi ſe på deß innehåll. Må Gud giſwa oß något af den tro, den glädje, den kraft, den trosfrimodighet, ſom i denſamma fått ett ſå utomordentligt ſkönt uttryck.

Gud är wår tillflykt, och hwad det will ſäga, det wiſar den nyß omtalade berättelſen. Joſafat och hela Juda med huſtrur och barn togo ſin tillflykt till Gud, när de i bön och åkallan wände ſig till honom för att bliſwa frälſta undan ſina fiender. Det har också i alla tider warit trons gärning att fly undan ſynden, döden, djäfwulen och wärlden till Gud. Så ſäger profeten Eſaias: Du, Gud, är ett fäſte för den ſwage, ett fäſte för den arme i hans nöd, en tillflykt undan ſtörtſkur, en ſkugga undan hetta, när tyranner ſtorma ſåſom ſtörtſkuren mot en wägg (Eſ. 25: 4). På ſamma ſätt ſjöng David, när Gud hade räddat honom från Sauls och andra fienders hand: Herren är min klippa och min borg och min räddare. Gud är min klippa, på honom förtröſtar jag, min ſköld och min frälsnings horn, mitt beſkärm och min tillflykt, min räddare. Honom åkallade jag och blef frälſt från mina fiender (2 Sam. 22: 2 f.). Den ſom känner ſig ſwag, måſte ſe ſig om efter hjälp, när han hotas af öfwermäktiga fiender. Därför ingå äfwen konungariken förbund med hwarandra till inbördes hjälp. Men ſådana förbund leda ofta till olycka. Iſraels folk ſökte också en gång förbund med Egypten. Men det war ſom att ſtödja ſig wid en ſtaf af rör, ſäger profeten. När de fattade den wid handen, och ſtödde ſig därpå, ſå bröts den af och braſt ſönder och riſtade upp deras hela ſida (Heſ. 29: 7).

Låtom oß lära af detta. Ack, broder, förtröſta icke på människor, wore de ock de mäktigaſte furſtar. Allt kött är hö. Det wißnar och deß blomſter falla af. Den ſom är rik i dag, kan wara fattig i morgon; den ſom är mäktig i dag, kan wara ſatt af ſätet i morgon. Den ſom i dag ſwär dig ewig kärlek och trohet, kan i morgon hafwa wändt dig ryggen. Nej, broder, när du behöfwer hwila, ſå ſätt dig icke på en ſåpbubbla, och när du behöfwer ſkydd mot ſtorm, ſå göm dig icke bakom

ett grässtrå. Tag din tillflykt till Herren. Han är en klippa, som icke swiktar, och som inga stormar skaka. Han — han är en werklig wän, en werklig räddare, han allena.

Lita icke heller på dig själf. Du är icke mer än en människa, äfwen du. Wi äro icke dugliga, säger Paulus, att tänka något godt såsom af oß själfwa, utan all wår duglighet är af Gud (2 Kor. 3). Din wishet är icke sådan, att du icke kan ett ögonblick bli förblindad och begå de största dårskaper. Din erfarenhet är icke så widtomfattande, att det icke finnes snaror, som du ännu icke haft aning om. Din waksamhet är icke så ofelbar, att du icke kan ett ögonblick bli tjust och somna in. Din karakter och din kraft är icke så stor, att du icke kan bli omkullslagen. Nej, tag din tillflykt till Herren i allt. Slå icke stolt dina näfwar tillsammans och säg: "Jag skall göra det." Stampa icke i golfwet och säg: "Det skall ske, det will jag wisa." Utan böj dina knän och lyft dina ögon och dina händer upp till Gud i himmelen och säg: "Herre Gud, min Fader, war du min räddare, jag är swag och eländig; war du min borg och min klippa. Jag är rädd och ängslig, låt mig bo i dina wingars skugga. Herre Jesus, du Guds son, war min frälsare, led mig du, bewara mig, bär mig, gif mig nåd, gif mig kraft, wishet, tro, uthålligget, gif mig allt, hwad jag behöfwer!"

"Wår egen kraft ej hjälpa kan, wi wore snart förströdda", sjunger Luther. "Men med oß står den rätte man, wi stå af honom stödda." Så länge någon håller sig i gudsfruktan tätt till Herren, så skall han blifwa bewarad och behöfwer ingenting frukta. Såsom Josafat sade: Tron på Herren eder Gud, så warden I trygga. Äfwen den swagaste, som sitter gömd i hans sköte, är alldeles oåtkomlig för fienderna. Att anfalla honom är att anfalla Gud. Men mot Gud allsmäktig wäga alla fiender mindre än ingenting. Om du sutte bakom en tjock bergwägg, skulle du icke frukta, i fall du hörde fienderna skjuta med wäderpistoler mot dig på andra sidan wäggen. Men ännu mindre behöfwer du frukta, när Herren är din borg och din trygghet. Att anfalla ett stort krigsskepp med en segelbåt, byggd af papper, det duger icke, det wore wanwett. Men ännu större wanwett är det att anfalla dem, som Herren med alla sina änglar beskyddar och förswarar.

Ja, lofwad ware Gud för en så outsäglig trygghet. Amen. Amen.

Gud är wår starkhet.

Ps. 46: 2.

2. Gud är wår starkhet; som hjälp i nödens tider låter han sig säkert finna.

Detta är i sanning trons ord, uttryck af en tro, som endast Guds Ande kan werka. Gud gifwe oß alla en sådan tro.

Gud är wår starkhet. Han är den, som gör oß starka, så att wi kunna bestå i alla stormar och strider. Aposteln Paulus berömde sig därför icke af sin egen starkhet. Twärtom wille han allrahälst berömma sig af sin swaghet, på det att Kristi kraft måtte bo i honom. Ty, säger han, när jag är swag, så är jag stark. Det är också underbart att se, huru många swaga och elända Guds barn blifwa bewarade år ut och år in i tron, så att de segrande genomgå alla strider, ja, ändtligen öfwerwinna själfwa döden. Stundom tycka de själfwa, att de äro så swaga och wanmäktiga, att de omöjligen kunna uthärda en dag till. Men så går det en dag. Det går en månad, ett år. Och ännu stå de. Herren är deras starkhet. Under tiden stupa många, som syntes så starka, att de woro räknade såsom riktiga pelare i Guds församling. Tjusta af berömmet började de trösta på sig själfwa, och det war deras olycka.

Alldeles nyß läste jag om en troende kines, som hade begärt dopet. Missionärerna ansågo honom dock ännu så okunnig och swag, att de icke kunde döpa honom. Så kom det stora blodbadet på de kristna (år 1900). Äfwen han blef gripen och med swärdet i högsta hugg öfwer hans nedböjda hals frågade man honom, om han war kristen. Nu hade han kunnat swara: "Nej, missionären har wägrat mig dopet." Men utan twekan eller fruktan swarade han ja. Jesus, som han trodde på i all sin okunnighet, war nu hans kraft i swagheten, så att han hade mod att dö. Och hans hufwud föll, medan han befallde sin ande i Herren Jesu händer.

Från den äldsta kristna kyrkans förföljelsetider berättas om en ung kwinna wid namn Perpetua, som för sin tros skull blef dömd till döden genom att kastas för wilda djur. Före afrättningen måste hon utstå oerhörda lidanden i fängelset, men Gud war hennes stora kraft, så att hon

t. o. m. sade, att Gud hade förwandlat hennes fängelse till ett riktigt palats. Hon hade ett litet barn, det tryckte hon till sitt bröst och anbefallde åt sin moder. Äfwen det offret kunde hon gifwa. Ty Gud war hennes kraft. Hennes fader, som war hedning, besökte henne i fängelset och bad henne affwärja sin tro för att därigenom bespara sig själf det kwal och honom den wanära, som war förknippad med en offentlig afrättning. Han beswor henne på det bewekligaste. "Min dotter", sade han, "haf dock medlidande med mina grå hår. Haf medlidande med din fader, om jag ännu är wärd att af dig kallas fader. Jag har uppfostrat dig ända till denna din blomstrande ålder, du har warit mig kärare än alla dina bröder, och gör mig icke till en sådan smälek för människorna! Tänk på din moder, dina släktingar, din son, som icke skall öfwerlefwa dig, om du dör! Låt dina höga tankar fara och för icke oß alla i olycka." Därwid kyßte han hennes händer och kastade sig till hennes fötter under tårar. Äfwen ståthållaren, som skulle döma, sade: "Haf medlidande med din faders grå hår; haf medlidande med ditt barn." Och för att wäcka hennes medlidande lät han piska den gamle fadern med spö inför hennes ögon. Men ingenting hjälpte. Hon förblef fast, huru mycket hennes hjärta än blödde. Den Jesus, som hon trodde på, war hennes stora kraft, och hon led frimodigt martyrdöden i folkets åsyn på teatern, söndersliten af wilda djur.*)

Men om wi icke måste lida sådant nu och således icke behöfwa den kraft, som därtill erfordras, så behöfwa wi dock kraft att uthärda allehanda andra lidanden, som komma öfwer oß och framför allt kraft att öfwerwinna synden, att wäxa till i tro och kärlek och alla kristliga dygder samt att bekänna Herrens namn inför människorna. Och äfwen där gäller det ordet: Gud är wår starkhet. Wår egen kraft är idel wanmakt. Ack, huru många äro icke de, som här kämpa en hård, ja, förtwiflad kamp! De göra de allwarligaste föresatser. Men de kämpa i egen kraft och lida nederlag på nederlag, så att de stundom frukta, att Gud alldeles har öfwergifwit dem i ett wrångt sinne. Men till sådana talar Gud genom profeten: Wet du icke, och har du icke hört, att Herren är en ewig Gud, som har skapat jordens ändar, som icke tröttnar, icke mattas, hwilkens förstånd är outgrundligt, som gifwer kraft åt den trötte och stor styrka åt den maktlöse? (Es. 40: 28 f.) Tänk hwilka ord! Det är ju alldeles besynnerligt, will han säga, det ser ut, som wißte du icke, och som hade

*) Af den teater, där detta skedde, stå ännu wäldiga ruiner kwar i Rom. En afbildning af dem finnes på sid. 783 i praktwerket: Till Österland, reseskildringar af P. Waldenström.

du aldrig hört, att **Herren gifwer** kraft och starkhet? O kära själ, du som arbetar i din egen kraft för att helga dig och göra dig ren, men alltjämt åter och åter kommer på skam — **har du aldrig hört,** att den rätta kraften icke är en frukt af egen ansträngning, utan att den är en Guds gåfwa? Och du som tror, att en kristen alla sina lefnadsdagar måste wara lika swag och ömklig, hwad tänker du på? **Har du aldrig hört,** att Herren är en Gud, som gifwer den trötte kraft? Har du aldrig hört, att han är en Gud, som icke allenast förmår att **upprätta den, som fallit,** utan ock att **hålla den troende uppe** och stärka honom så, **att han icke faller?** Har du aldrig hört, att han är en Gud, som förmår och will fullborda, styrka, stödja och stadfästa de sina? (1 Petr. 5: 10). Jo, säger du, det har jag många gånger hört. Nuwäl, hwarför beter du dig så, som hade du aldrig hört det? Hwad Gud säger, är icke allenast ett wackert tal, om hwilket man kunde tänka: "Ack, om det ändå wore sannt!" Nej utan det är ande, lif och werklighet, till hwilket man bör säga: "Tack, att det ändå är så!"

Ja, Gud ware lof. Saliga äro de människor, som i honom hafwa sin starkhet (Ps. 84: 6). Intet ondt skall omstörta dem, huru stort det än må wara. Men för dem, som nu äro i nöd, det må wara nöd af hwad slag som hälst och i all synnerhet nöd öfwer synden, för dem har psalmisten i denna wers ett ord till, då han säger:

Som hjälp i nödens tider låter han sig säkert finna. Ack, saliga löfte! Att finna människor med stora ord och löften, när ingen nöd är å färde, det är lätt, men att finna en werklig hjälpare i nöd, det är mycket swårt. Men Herren är en sådan. Hela Guds församlings historia är ett bewis därpå. Så säger Herren i 2 Krön. 15: 4: Om Israel kommer i nöd och omwänder sig till Herren Israels Gud och de söka honom, så skall han låta sig finnas af dem. Tänk, i hwilken nöd Moses och Israels barn woro wid Röda hafwet! Men utöfwer allt, hwad någon hade kunnat bedja eller tänka, frälste Gud dem och förgjorde fienderna. Och huru många gånger upprepades icke liknande saker, såsom wi t. ex. nyss sett i Josafats historia. Till och med när de hade genom sina synder ådragit sig Guds dom, och de ropade i sin nöd, så förbarmade han sig åter. Ja, äfwen när de woro stolta och halsstyfwa, så att de icke lydde Guds bud, war han en förlåtelsens Gud, nådig och barmhärtig, långmodig och stor i förbarmande. Till och med då de gjorde sig en gjuten kalf och kallade honom för sin Gud, t. o. m. då öfwergaf han dem icke efter sin stora barmhärtighet. Men när de hade kommit in i det land, som war dem lofwadt och wäxt till i wälmakt genom

Guds stora godhet, så föllo de af och kastade Guds lag bakom sin rygg och dråpo hans profeter, som förmanade dem att omwända sig. Då måste Gud till deras tuktan gifwa dem i deras fienders hand. Men när de i sin nöd ropade till honom, så hörde han dem från himmelen, och efter sin stora barmhärtighet gaf han dem räddare, som räddade dem ur deras fienders hand. Och när de kommo till ro och åter gjorde, hwad ondt war i Guds ögon, så öfwergaf han dem i deras fienders hand, och dessa blefwo rådande öfwer dem. Men när de åter ropade till honom, hörde han dem från himmelen och halp dem efter sin barmhärtighet många gånger (Neh. 9). Ja, sådan är wår Gud.

"Men", säger någon, "kan icke sådan lära förleda människor att synda på nåden?" Hwad säger du? Ser du då icke, att det är bibeln själf, som så lär? Och hwem wågar wäl göra Herren sämre, än han är, eller ens förtiga, att han är så god, som han är? Om nu någon will missbruka hans godhet till sitt eget fördärf, hwad mer? Det är illa för honom. Men Guds nåd skall stå där ändå till räddning för dem, som äro i nöd. Ja, om ock någon skulle wara affälling och tänka: "Det gör ingenting; Guds nåd är oändlig", men om han sedan kommer i nöd och ur djupet börjar ropa efter nåd — är det icke wäl, att Gud då låter sig finnas äfwen af sådana? Och är det icke wäl, att man får tala om det? Wore det bättre, om man med bibeln såsom ett swärd skulle stöta bort dem från nådastolen, än om man med henne såsom ett ljus lyser dem fram dit? Nej, Gud ware lof! Wid paradisets port sattes en ängel med ett bart huggande swärd för att stänga ingången dit. Men wid ingången till nådastolen står ingen sådan ängel, utan där ser du en tafla med flammande inskrift så lydande: "Kommen till mig, I alla, som arbeten och ären betungade. Wänden eder till mig, så warden I frälsta, alla wärldens ändar. Om än edra synder wore blodröda, skola de warda snöhwita, ty där synden öfwerflödar, där öfwerflödar nåden ändå mer." Ty Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar från **alla** synder — märk och kom ihåg: från **alla** synder; huru förtwiflade de må se ut, glöm aldrig: från **alla** synder. Amen i himmelen, amen på jorden, amen hos Gud och amen hos Kristus — låt det också wara amen i ditt hjärta. Sådan tro helar de sargade, upprättar de fallna och stärker dem, så att de börja att loffjunga Herrens namn och löpa hans budords wägar.

Wi frukta icke.

Ps. 46: 3—6.

3. Därför frukta wi icke, om än jorden hwälfwes om och bergen wackla [och sjunka] i hafwets djup; 4. må deß watten bullra och swalla, må bergen darra wid deß uppror, Sela. 5. En ström [det fins], hwars flöden glädja Guds stad, helgedomen bland den Högstes boningar. 6. Gud bor därinne, han wacklar icke; Gud hjälper honom, när morgonen gryr.

När man just har erfarit Guds underbara hjälp, då känner man sig frimodig. Fienderna bäfwa för wår Gud. Men de troende känna sig starka, modiga, oöfwerwinneliga, när de erfara, att Gud står hos dem. Nu war ett sådant tillfälle. Gud hade gifwit sitt förskräckta folk en så härlig seger, att de aldrig hade kunnat drömma om maken. Därför sjunga Koras söner: **Wi frukta icke.** En sådan frimodighet uttalade äfwen aposteln Paulus i Rom. 8: 38: Jag är förwissad därom, att hwarken lif eller död eller änglar eller wälden eller närwarande ting eller tillkommande ting eller krafter eller höghet eller djuphet eller någon annan skapelse skall kunna skilja oß från Guds kärlek som är i Kristus Jesus wår herre. Såsom wille han säga: Låt dem komma och försöka! Lif — ja, lefwa wi, så lefwa wi för Herren, han är wårt lif. Död — ja, dö wi, så dö wi för Herren, och då han är wårt lif, så är döden en winning (Fil. 1: 21). Änglar — goda änglar wilja oß bara godt och onda änglar komma icke åt Guds folk. Närwarande ting — på jorden finnes intet och under jorden intet, som kan omstörta oß, huru stort det än är. Tillkommande ting — hwad som kommer, det står i Guds, wår faders, hand och han låter ingenting komma, som kan fördärfwa oß. Wärlden — ack, de äro flere, som äro med oß, än de som äro med wärlden. Höghet — kan wäl något wara högre än Gud? Djuphet — kan wäl något wara så djupt, att Guds armar icke nå dit? Nej, ehwad jag ser uppåt eller nedåt, till höger eller till wänster, framåt eller bakåt för att upptäcka något, som skulle kunna fördärfwa oß — när Herren är för oß, så finner jag ingenting, rakt ingenting. Ack, gode Gud, hjälp oß till en werklig tro!

Om än jorden hwälfwes om. Sångaren tänkte sig jorden såsom en platt skifwa, som hwilade på wattnet. Kunskapen om jorden war sådan på den tiden. Nu hade han säkerligen sett eller hört talas om jordbäfningar, som ju äro ganska wanliga i Österlandet. Men, säger han, om än hela jorden hwälfwes om, **så att bergen wackla och sjunka ned i hafwets djup** (eller till **hafwets hjärta,** såsom orden egentligen betyda), så skola wi ändå icke frukta. Nuwäl, om detta allt hade händt, så hade han nog blifwit rädd; men i känslan af Guds närhet känner han sig för tillfället så stark och frimodig, att han icke wet något, som skulle kunna förskräcka honom, huru rysligt det än wore.

Öfwer denna wers säger Spurgeon: "Om än de mest fasta af alla skapade föremål skulle alldeles gå under och omintetgöras, så frukta wi icke. De båda uttrycken beteckna de fruktanswärdaste skakningar, man kan föreställa sig, och innebära störtandet af konungaätter, staters upplösning, familjers undergång, förföljelse mot de kristna, willfarelsens wälde och allt, som kan blifwa till pröfning af tron. Må det wärsta komma, ett Guds barn bör dock aldrig wika för mißtröstan. Emedan Gud är trofast, så är där ingen fara för hans sak eller hans folk. Då elementen skola försmälta af hetta och himmel och jord förgås i den stora wärldsbranden, skola wi med lugn åse, huru wärldarna störta samman, ty äfwen då skola wi i wår tillflykt wara skyddade från allt ondt." Ja, så är det. Nog är saken fast. Må wi nu också fast tro det.

Må deß watten bullra och swalla; må bergen darra wid deß upprror. Hafwet begagnas i bibeln ofta såsom en bild af människowärlden. Äfwen wi i wårt språk säga om en stor människomassa: "Det war ett haf af människor." Nuwäl, må denna massa komma i uppror och storma an med aldrig än så starkt buller och härskri mot Guds församling. Må bergen — de starka och wäldiga — konungar och kejsare darra på sina troner, må de blekna, må deras kronor falla till jorden. Under tiden skall Guds folk med David sjunga: I frid skall jag lägga mig ned och strax somna in, ty du, Herre, låter mig bo affskild, i trygghet (Ps. 4: 9). Ack, gode Gud, när skola wi få en tro så stor som ett senapskorn? Herre Jesus, wi tro, hjälp wår otro.

Broder, syster, det stormar kanske omkring dig. Ett djup brusar här och ett annat där. Belials bäckar wilja alldeles fördränka dig. Ja, kära, det kan bli ännu wärre. För många Guds barn har det warit mycket wärre. För Herren Kristus själf har det warit allra wärst. Men lika litet som hafwets böljor skola nå upp till solen för att släcka henne, lika litet skola stormarna omkring dig kunna skada dig, än mindre fördärfwa

dig. "Men", säger du, "det stormar äfwen inom mig förfärligt." Ja, det kan så wara. Twiflens stormar och mißtröstans swarta moln äro förfärliga. Men Gud är ändå icke död. Bida blott. Håll dig på klippan Kristus. Bind fast din lilla farkost wid hans kors. Kasta ditt ankare ned i hans sår och göm dig själf wid hans hjärta. Såsom det står i sången:

"Wid Jesu hjärta är det lugnt,
trots stormarna i wärlden."

Ingen storm har ännu warit så långwarig, att det icke efter någon tid blifwit stilla lugnet igen.

Sela. Detta är, såsom wi förr hafwa sagt (se Ps. 3: 5) sannolikt ett musiktecken, som antyder, att man här skall göra ett uppehåll för att begrunda. Ja, låt oß begrunda, hwad psalmisten sagt, låt oß stafwa och lägga ihop och stafwa om igen. Låt oß begynna att tro och fortsätta att tro. Och om wår tro brister, så låt oß begynna om igen. Kunna wi icke riktigt hålla, så låt oß åtminstone icke riktigt släppa. Herrens ord blifwer ewinnerligen, och sin sanning i himmelen skall han trofast hålla. Förr skall satan kunna blåsa ut solens ljus än rubba en prick af, hwad Herren talat. Och Guds ord är ljus, ljus på wägen, ljus i mörkret, ljus i lifwet, ljus i döden. Det är en stråle af himmelrikets ewiga sol.

En ström det finns, hwars flöden glädja Guds stad. Det är Guds nåd, som liknas wid en ström. Den flödar jämt, ty Guds källa har watten till fylleſt. Hwarje wåg kommer med nytt watten ur den källan, hwarje dag är Guds nåd ny, hwarje Guds handling är en ny uppenbarelse däraf. Och så strömmar denna flod genom tidehwarf efter tidehwarf. Jordan flöt på samma sätt som nu, när Israels barn kommo från Egypten och gingo öfwer densamma. När David gick öfwer den, flyende för Absalom, då flöt den på samma sätt, som när han efter flykten kom igen. När Kristus blef döpt däri, då flöt den på samma sätt, som den flyter än i dag. Det beräknas, att den dagligen för flera millioner kubikmeter watten ned i Döda hafwet, och ändå blir den aldrig tom. Så flyter också Guds nåds ström med "många millioner kubikmeter ny nåd" för hwarje dag ned i denna wärldens andliga Döda haf. O hwilken ström! Alltid lika jämn, lika klar, lika ren, lika hälsobringande för alla, som bada däri eller dricka därur.

Deß flöden glädja Guds stad. Guds stad är församlingen, och Guds nåd är denna församlings glädje. Öfwer denna wers säger Spurgeon: "Den största farhågan i en österländsk stad under krigstid war den, att

tillgången till watten skulle afskäras under en belägring; war endast den betryggad, kunde staden uthärda anfall snart sagdt huru länge som hälst. I denna wers beskrifwes Jerusalem, bilden af Guds församling, såsom wäl försedt med watten, för att framhålla den sanningen, att i tider af nöd och pröfningar tillräcklig nåd skall blifwa oß gifwen, att wi må uthärda intill änden. Församlingen är såsom en wäl ordnad stad, omgifwen af sanningens och rättwisans starka murar, försvarad af allmakten, skönt byggd och prydd med oändlig wishet; deß medborgare, de troende, åtnjuta stora förmåner; de handla med aflägsna land, de lefwa under konungens wälbehag; och likasom en stor flod är en stads uppkomst och stöd, så är den ewiga kärlekens och nådens ström deß fröjd och fällhet. Församlingen är särskildt "**Guds stad**". Gud har gjort upp planen därtill, byggt och utwalt den, köpt den och bor däri. Den är ämnad till hans lof, har sin härlighet genom hans närwaro."

Jerusalem kallas helgedomen bland den högstes boningar, emedan där war medelpunkten för Guds tillbedjan. **Gud bor därinne,** säger psalmisten. Där war han sitt folk särskildt nära. Där uppenbarade han sig i templets allraheligaste. I detta afseende är Jerusalem en bild af församlingen. Gud är tillstädes öfwerallt. Men alldeles särskildt bor han i sin församling. **Hon** är hans tempel, i hwilket han genom sin ande bor. Såsom aposteln Paulus säger till församlingen i Korint: Weten I icke, att I ären Guds tempel, och att Guds ande bor i eder (1 Kor. 3: 16). Och åter: Wi äro lefwande Guds tempel, såsom Gud sade: Jag skall bo i dem, och jag skall wandra i dem, och jag skall wara deras Gud, och de skola wara mitt folk (2 Kor. 6: 16). Och i Ef. 2: 21 talar han om, huru församlingen sammanfogas i Kristus och wäxer i Kristus till ett heligt tempel åt Gud. Tänk hwilken ära! Det sköna, det wäldiga, det underbara i skapelsen — allt förråder det Guds närwaro, Guds makt och wisbet och godhet. Men ingenting är i hans ögon så skönt, så underbart som församlingen af dem, som tro på Jesus och äro twagna i hans blod. Där **bor** han. Denna församling har intet anseende i wärlden. Hon föraktar henne. Men så gjorde hon också med Kristus själf. I honom såg hon endast en timmerman och en bedragare. Men i Guds ögon war han den enfödde Sonen, i hwilken Fadern hade ett godt behag (Matt. 3: 17). Och när tiden war inne, upphöjde Gud honom och gaf honom ett namn öfwer alla andra namn i himlarna och på jorden. Snart kommer församlingens tur att ur ringheten gå öfwer till samma härlighet.

Och tänk hwilken trygghet för församlingen, att Gud bor där inne. Gud bor i Zion, står det i Ps. 9: 12. Och då kan den icke **wackla.**

Det är det dåraktigaste, någon kan företaga sig, att löpa till storms mot den stad, där Gud bor, eller att med sin muns wäder försöka att blåsa det skepp i kwaf, som har Herren ombord. **Gud hjälper honom, när morgonen gryr.** Han dröjer icke till långt fram på dagen. Bittida är han uppe för att slå fienderna. Så gjorde han, när Josafat hade krig med Ammoniter och Moabiter. Tidigt på morgonen, när Juda krigshär skulle draga ut i striden, hade Herren warit där och bragt fienderna i harnesk inbördes, så att de förgjorde hwarandra, och Josafats här behöfde icke slå ett enda hugg. Så gjorde han också, när Sanheribs här belägrade Jerusalem. Hiskia och alla Jerusalems inbyggare woro nära att dö af ångest. De ropade till Herren om hjälp. Och när morgonen grydde, hade Herren slagit 185 tusen man af hären, och de som blefwo öfwer, hade allesammans flytt i stor förskräckelse för att i sina hem låta weta, att det icke war rådligt att draga i härnad mot Israels Gud eller försöka att komma åt dem, som sitta gömda under hans wingar. Ja, Gud ware lof! Låt oß sjunga:

Jag hwilar trygg uti hans hand,
Som skapat både haf och land
Och för att gifwa barnen ro
Will gärna hos dem bo.
Och om det stormar rundt omkring;
Rundt omkring, rundt omkring,
Jag är dock trygg i Herrens borg och fruktar ingenting.
Då jag är swag, så är han stark.
Nu får jag bo på fridens mark.
Nu är jag salig hwarje stund
På löftets ankargrund.

O Gud, wår Fader, gif oß tro, mer tro. Hjälp wår otro. Herre Jesus, du som är kommen af Gud för en frälsare, tag oß om hand, helt i din hand. Led oß med dina ögon. Sköt oß, såsom wi behöfwa det. Bewara oß till ewigt lif för din Faders skull, att du en gång må kunna lägga oß i hans armar rena, heliga, frälsta. Amen.

Herren Sebaot är med oß.

Pſ. 46: 7—12.

7. Hedningarna bullra, riken wackla; han låter höra ſin röſt, då böljar jorden. 8. Herren Sebaot är med oß, wår borg är Jakobs Gud. Sela. 9. Kommen och ſkåden Herrens werk, ſom anſtäller förödelſer på jorden. 10. Han ſtillar krig intill jordens ände, bågen ſönderbryter han och bräcker ſpjutet, wagnarna bränner han upp i eld. 11. "Hållen eder ſtilla och weten, att jag är Gud; jag ſkall wara hög bland hedningarna, hög på jorden." 12. Herren Sebaot är med oß, wår borg är Jakobs Gud. Sela.

Guds folk i gamla teſtamentet war omgifwet af hednafolk, ſom lurade på hwarje tillfälle att öfwerfalla detſamma. Ofta ſwäfwade också detta folk i ſtor fara. Det ſåg förtwifladt ut. Men Herren ſade ett ord, och fienderna bleſwo tillintetgjorda, ſåſom Joſafats hiſtoria och Hiſkias hiſtoria wiſar, hwarom wi talat i föregående betraktelſe. Ack, det är fåfängt att ſtrida mot Gud allsmäktig. När Farao med ſin här jagade efter Israels barn, ſå ſyntes det wäl efter mänſklig beräkning ſkola bli en lätt ſak för honom att krossa dem. Israels barn bleſwo förtwiflade. Moſes förſökte trösta dem, ſägande: Frukten icke, hållen ſtånd och afwakten Herrens hjälp, ſom han i dag ſkall lämna eder, ty deſſa egyptier, ſom I ſen i dag, dem ſkolen I aldrig mer ſe i ewig tid. Herren ſkall ſtrida för eder, och I ſkolen hålla eder ſtilla (2 Moſ. 14: 13). Men inwärtes ſuckade nog äfwen han af ångeſt, ſå att Herren ſade: Hwarför ropar du till mig? (v. 15.) Och ſe, Herren ſade ett ord: Räck ut din hand öfwer hafwet och klyf det (v. 16). Moſes lydde och hafwet delade ſig genom kraften af Herrens ord. Israels barn gingo räddade igenom. Åter ſade Herren ett ord: Räck ut din hand öfwer hafwet, att wattnet faller igen (v. 26). Moſes lydde och egyptierna bleſwo dränkta. Icke en bleſ öfrig.

Så har nu Guds förſamling fiender, ſom förſöka att undertrycka och fördärfwa henne. Satan har ſwurit henne döden. Han går omkring ſåſom ett rytande lejon och ſöker, hwem han må uppſluka (1 Petr. 5). Men ſåſom Luther ſjunger:

Mörkrets furſte är re'n dömd,
Och hans kraft är tömd,
Han på ett hufwudhår
Oß ſkada ej förmår;
Ett ord kan honom fälla.

Ett ord af Gud och fienderna bäfwa och fly. Ett ord af Gud och de ſwagaſte lamm blifwa modiga och ſtarka, ſå att de hwarken frukta wargar eller lejon utan ſlå dem alleſamman.

Herren Sebaot är med oß. Ordet Sebaot betyder härſkaror. Och Herren Gud kallas härſkarornas Herre, emedan änglaſkarorna och alla ſkapade ting måſte på hans befallning ut i krig för att ſkydda hans förſamling och förgöra hans fiender. "Denne högſte befälhafwaren öfwer alla ſtridskrafter till lands och ſjös är på wår ſida, är wår mäktige bundsförwant. We dem, ſom ſtrida mot honom, ty de ſkola jagas ſåſom rök för winden, när han gifwer tecken åt dem att ſkingra ſig" (Spurgeon).

När Herren ſtod färdig att lämna ſin lärjungar, ſade han till dem: Edert hjärta ware icke bedröfwadt, tron på Gud och tron på mig (Joh. 14: 1). Han förutſåg ju, att händelſer ſkulle inträffa, ſom ſkulle tillfoga däras hjärtan djupa ſår ſamt komma dem att många gånger undra, huru det i längden ſkulle gå. Men han ſäger: Waren icke oroliga eller miß-modiga. Det är icke eder ſak det gäller, och icke på edra krafter det ſkall komma an. Tron på Gud — ty hans ſak är det — tron på mig det är jag, ſom fått Faderns uppdrag att göra det. Kännen I eder därför ſwaga och odugliga, waren dock lugna. Gud ſkall wäl göra det. Och där edert förſtånd icke wet råd, där wet han råd; där eder arm är för kort, där äro ännu hans armar långa nog. Är Gud för oß, hwem kan wara emot oß, ſäger apoſteln (Rom. 8: 31). Själfwa mörkret är icke mörkt för honom, och natten är ljus ſom dagen (Pſ. 139: 12). Ingen har kommit och ingen kommer på ſkam, ſom förbidar honom. Gud är trofaſt, därför tro på Gud. Huru fullkomlig Guds trohet är, därom hafwa wi förr talat. En fullkomlig trohet å hans ſida påkallar en fullkomlig tro å wår ſida.

Ja, tro på Gud och tro på Kriſtus för **alla** förhållanden, andliga och lekamliga. Gud will wara med i allt och förja ſör allt. Han will wara med i ditt hjärtas hemliga ſtrider, i dina freſtelſer, i din ſwaghet, i din glädje o. ſ. w. Han will wara med dig i din källare, i ditt kök, i ditt ſjukrum. Korteligen: det finnes i ditt lif och din död, i ditt hus ingenting ſå ſtort och ingenting ſå ſmått, att icke Herren will, att du

skall dela det med honom, eller rättare sagdt, att du skall odeladt lägga det på honom. Han will icke, att du skall bära någonting själf.

Wår borg är Jakobs Gud. Fordiska riken pläga bygga upp starka fästningar till försvar mot fiender. Äfven wårt land har sådana. Wid inloppet till Stockholm ligger en fästning, förbi hwars kanoner hwarje fientligt skepp måste passera. Men Guds stad, Kristi församling behöfwer ingen sådan fästning. Gud är hennes borg. Förbi den kommer ingen krigshär, och deß murar kunna inga kulor genomtränga.

I den borgen äro alla trygga, de swagaste lika wäl som de starkaste. Mot en warg eller ett lejon förmår en stor gumse lika litet som ett spädt lamm, som brutit af sig alla benen. Men när de bägge äro inom en stark inhägnad, då är det späda lammet lika wäl i trygghet som den stora gumsen. Därför grufwa dig icke för det, att du är swag. Det är alldeles onödigt. Om du wore dubbelt så stark som den starkaste, så skulle dock din starkhet ingen wäg förslå. Och wore du dubbelt så swag, som du nu är, så skulle dock Herrens starkhet wara nog. War det icke din Jesus, som böd hafwet tiga och wara stilla? War det icke han — din Jesus — som dref ut de onda andarne ur de besatta? War det icke han, som böd döden wika, så att Lasarus blef lefwande? Är det icke genom honom allting i himlar och på jord är skapadt? Är det icke han, som har sin Faders bud att icke tappa bort något — icke ens det swagaste — af allt, hwad Fadern gifwit honom? Skall du wara rädd då? Nej, sjung i stället med Luther:

Och wore wärlden än så stor
Och full af mörkrets härar,
Dock när ibland oß Herren bor,
Platt intet oß förfärar.

Och lägg då till psalmistens **Sela,** som betyder ungefär så mycket som så: Stanna här och begrunda saken en stund.

Kommen och skåden Herrens werk, som anställer förödelser på jorden. Dessa ord passa mycket bra till den händelse, som sannolikt gifwit upphofwet till denna psalm. Se därom betraktelsen öfwer v. 2. När fienderna genom inbördes strid hade förgjort hwarandra, och deras lik lågo strödda på marken, och deras läger war öfwergifwet, då kunde wäl sångaren sjunga: "Kommen och skåden, hwilken förödelse Herren har anställt." Ty af Herren war det skedt. **Han stillar krig,** han gör genom sitt allsmäktiga ingripande ände på fienderna, så att de måste fly och lämna hans folk i fred. **Han bryter sönder bågen och bräcker spjutet,** så att

fienderna med alla ſina wapen ingenting förmå. **Han bränner upp wagnarna i eld.** Deſſa ſtridswagnar woro de farligaſte wapnen. I kriget mot David hade Ammoniterna 32 tuſen ſtridswagnar. Men ingenting hjälper mot Herren. Allt hwad konungar och kejſare och wäldiga fältherrar uppbjudit för att utrota Guds förſamling, har warit förgäfwes. Strömmar af blod hafwa flutit. De troende hafwa warit räknade ſåſom ſlaktfår. Men alltid hafwa fienderna kommit på ſkam, och ur hwarje nytt blodbad har förſamlingen dykt fram igen, renare, frimodigare, ſtarkare än någonſin förr. Alltjämt hafwa fienderna måſt upprepa fariſeernas erfarenhet, då deſſa, efter alla ſina förſök att gripa Jeſus, fingo ſe folket i ſkaror följa Jeſus och ſjunga: "Hoſianna, wälſignad han, ſom kommer i Herrens namn, och ſom är Israels konung. Fariſeerna ſade då ſins emellan: I ſen, att I uträtten alls ingenting; ſe hela wärlden har gått bort efter honom (Joh. 12: 13, 19). Det är icke wärdt att angripa Guds förſamling. Gud bor därinne. Gud ſkyddar henne hwarje morgon, ſom gryr. Gud gifwer henne ſeger. Och han är större än alla.

Men pſalmiſtens ord hafwa ſäkerligen också en djup profetiſk betydelſe. Krig är wäl det ohyggligaſte onda, ſom ſynden dragit öfwer mänſkligheten. Under de förhållanden, ſom nu äro, kan det icke undwikas. Men den kriſtna förſamlingens wiſſa hopp är, att det ſkall upphöra en gång. Det ſker, när Herren Jeſus kommer igen och upprättar det rike, ſom är rättfärdighet och frid. När ſynden är borta och rättfärdighet råder, då kan krig icke mer wara. Då ſkall den profetian gå i fullbordan, ſom ſäger: Folken ſkola ſmida ſina ſwärd till plogbillar och ſina ſpjut till wingårdsknifwar; folk ſkall icke lyfta ſwärd mot folk och icke mer lära ſig krig (Eſ. 2: 4). Då ſkall, bildligt taladt, warg bo tillſammans med lamm och leopard ligga bland kid och kalf och ungt lejon och gödboſkap om hwarandra; och en liten pilt ſkall leda dem. Och ko och björn ſkola tillſammans gå i bete och deras ungar ligga tillhopa, och lejonet ſkall äta ſtrå ſåſom oxen; och ett ſpenabarn ſkall leka wid en huggorms hål, ett afwandt barn ſkall ſträcka ut ſin hand till baſiliſkens kula (Eſ. 11: 6 följ.). Detta ſtorartade fredsreſultat ſkall han utföra, enſam han ſom är fridsfurſten, Jeſus Kriſtus, emedan han är Guds Lamm, ſom tager bort wärldens ſynd. Och det förberedande arbetet därtill ſker genom evangelii predikan, ſom omwänder ſyndare från mörkret till ljuſet, från ſatans makt till Gud.

Hållen eder ſtilla och weten, att jag är Gud. I fiender, tagen eder i akt. Sticken edert ſwärd i ſkidan, ty jag är Gud, och det är icke rådligt att ſtrida mot mig. Och I, mina wänner, waren bara ſtilla. I

behöfwen icke mycket fäkta. Ty jag är Gud, eder sak är min sak och min kraft är eder kraft. I stillhet och förtröstan skall eder kraft wara (Es. 30: 15). De som wänta efter Herren, de få en ny kraft; de fara upp med wingar såsom örnar, de löpa och uppgifwas icke (Es. 40: 31). Ja, broder, war stilla. Om det är swårt, så blir det bättre genom att wara stilla. Om det är mycket mörkt, så war bara stilla. En wis skeppare kastar ankar, när det blir mörkt, och ligger stilla, tills det blir dager igen. Gör äfwen du så. Kasta ankar på den säkra klippan Jesus Kristus och ligg där, till deß mörkret och stormen ärvo öfwer.

Jag skall wara hög bland hedningar, hög på jorden. Huru sakta det än må synas gå med missionen, och huru många swårigheter den må hafwa att kämpa med, så **skall** dock den dag komma, då Jesus Kristus skall wara erkänd och hyllad på hela jorden och alla folk genom honom wara förda till den sanne Guden. Därför må wi icke mißtrösta utan alla mangrant hjälpa till i detta arbete. Kan du mycket, så gör mycket, kan du endast litet, så gör litet. I de stora regn, som fukta jorden, så att hon kan bära ymniga skördar, är hwarenda liten regndroppe med och hjälper till och gör sitt. Tänk då du, att äfwen du är en sådan där droppe. Dropparna bilda sedan floder, som drifwa stora werk och bära wäldiga fartyg, och där är hwarje droppe med och bär och swänger hjulen. O, hwilken nåd att få wara med och hjälpa till att göra Gud och Jesus stor bland hedningarna på hela jorden. Det war aposteln Pauli hopp, hwari hela hans lif gick upp, att Kristus måtte genom honom warda förhärligad, ware sig det skulle ske genom hans lif eller hans död (Fil. 1: 20).

Till slut upprepar psalmisten: **Herren Sebaot är med oß, Jakobs Gud är wår borg.** "Det war i sin ordning att sjunga så om igen. Det är en sanning, hwarpå ingen troende blir trött, det är en werklighet, som alltför ofta glömmes, det är en dyrbar förmån, som ej kan för ofta betraktas. Läsare, är Herren på din sida? Är Immanuel, Gud med oß, din frälsare? Är ett förbund upprättadt mellan dig och Gud såsom emellan Gud och Jakob? I sådant fall är du trefaldt lycklig. Uttryck din glädje i helig sång och wisa under bekymrens tider din ståndaktighet genom att äfwen då sjunga åt Herren."

Ja, amen. Herre Gud, wår fader, wi wilja lofsjunga dig. Gif oß din Ande, att wi må kunna göra det rätt! Herre Jesus, wår frälsare, wälsigna oß med din nåds fullhet. Amen.

Klappen händerna, alla folk.

Ps. 47: 1—5.

1. För sångmästaren; af Koras söner; en psalm. 2. Klappen händerna, alla folk, höjen jubel till Gud med fröjderop. 3. Ty Herren den Högste är fruktanswärd, en stor konung öfwer hela jorden. 4. Han twingar folk under oß och folkslag under wåra fötter. 5. Han wäljer ut åt oß wår arfwedel, Jakobs, hans älskades, stolthet. Sela.

Wi hafwa här framför oß en triumfsång af Koras söner, dessa gudfruktiga afkomlingar af den gudlöse upprorsmakaren Kora. Sången är skrifwen efter någon särskild erfarenhet af Guds frälsande nåd, som Israels folk hade fått uppleſwa. Möjligen war det någon stor seger öfwer fienderna, där omständigheterna woro sådana, att alla måste se, att det war Gud, som hade warit framme och hjälpt. Israels folks historia har många sådana exempel att uppwisa. Hade icke Gud med sin mäktiga hand gripit in, så hade allt warit förloradt. Men han grep in och slog, och hans folk stod där såsom segrare, så att både folket och fienderna häpnade.

Klappen händerna, alla folk. Att klappa händerna är ett uttryck af liflig glädje. Många stöta sig på sådana glädjeyttningar. De mena, att glädjen i Gud icke bör yttra sig så där lifligt. Men Gud stöter sig icke därpå, och för psalmisten har det warit alldeles naturligt, att glädjen skulle yttra sig så liflig, som den war. För resten kunna wi här lära, huru urgammal den seden är att klappa händerna. Ja, låt oß klappa händerna åt wår Gud. Han är det wärd. Han gifwer sitt folk seger öfwer synden, döden, wärlden, djäfwulen och allt ondt, så att Israels folks härligaste segrar i jämförelse därmed äro ingenting att tala om.

Psalmisten uppmanar **alla folk** att klappa händerna. Han är så glad, att han tycker, att alla folk böra deltaga i hans glädje. Men huru skola de **kunna** göra det, när de icke känna Gud? Nuwäl, kan det icke ske nu, så skall den dag komma, då jorden skall wara full af Guds kunskap genom Jesu Kristi evangelium. Och då skola alla folk klappa händerna och, såsom här widare står, **höja jubel till Gud med fröjderop.** Tänk: högljudt ropa af fröjd! Ja, hwarför icke? Många mena, att när

man umgås med Gud, så måste allting wara så afmätt och högtidligt, att en stackars enfaldig människa knappt wet, huru hon skall gå eller stå. Men war du enkel och naturlig äfwen inför Gud, såsom ett barn är inför sin fader och moder. Och är ditt hjärta fullt af liflig glädje, så ropa gärna högt och klappa händerna därtill, om ditt hjärta manar dig så. Det wäcker alltid föräldrars innerliga wälbehag att höra sina små barn skrika af glädje och se dem hoppa och klappa händerna af fröjd.

Ty Herren är den högste — han har sin tron i himmelen och råder öfwer allt. I jämförelse med honom äro alla kejsare på jorden idel stoft och aska. **Han är fruktanswärd.** Må alla de, som känna honom, wandra i hans fruktan och fly allt, som kan mißhaga honom, såsom Moses säger: Guds fruktan skall wara för edra ögon, så att I icke synden (2 Mos. 20: 20). En sådan gudsfruktan är wishetens begynnelse (Ps. 111: 10). Men å andra sidan må alla de, som lefwa i synd, bäfwa för Gud. Han är en stark hämnare. Han har tålamod länge, men han låter icke gäcka sig. Gång efter annan uppenbarar han också på ett fruktanswärdt sätt sin rättwisa wrede öfwer människornas ogudaktighet och ondska. Och det gör han, på det att människorna må frukta och omwända sig.

Han är en stor konung öfwer hela jorden. Han regerar icke bara öfwer Israels folk utan öfwer hela jorden. Hwarje wrå af densamma är underkastad hans wälde. Han är alla konungars konung och alla herrars herre. Och samma makt har han äfwen gifwit åt den enfödde Sonen. Detta är en outsäglig trygghet för alla dem, som höra honom till. Är Gud för oß, hwem kan då wara emot oß? (Rom. 8: 31). **Han twingar folk under oß och folkslag under wåra fötter.** Så skedde, när han gaf sitt förbundsfolk seger öfwer sina fiender. Och så sker, när han nu gifwer sin församling framgång i missionens arbete, så att skaror läggas till Jesu fötter. Men de besegrade warda då icke undertryckta, såsom det annars går till i krig, utan de warda upplyfta, icke gjorda till slafwar utan gjorda rätteligen fria. Ja, i detta krig winna de allra mest, som blifwa besegrade. Ty de winna frälsning och ewigt lif.

Han wäljer ut åt oß wår arfwedel. Han gaf sitt folk det land, som han utwalt åt detsamma, ett land som flöt med mjölk och honung. Men åt sin församling har han utwalt en härligare arfwedel, ett oförgängligt och owanskligt arf, säger Petrus (1 Petr. 1), ett arf som aldrig tarslut, aldrig minskas, aldrig förtäres af rost eller mal eller stjäles bort af tjufwar, ett **obesmittadt arf,** wid hwilket ingen orättfärdighet häftar, såsom ofta wid de jordiska arfwen, hwilka också därför oftare göra arftagarne olyckliga än lyckliga. Och så är detta **arf förwaradt i himlarna,** så att

det är riktigt säkert till. Wi behöfwa icke wara oroliga, att det skall warda förskingradt. Och detta arfs innehåll är en ewig härlighet, som går öfwer allt mänskligt förstånd, ja, all mänsklig aningsförmåga. Detta arf gifwes oß också utan någon den ringaste wår wärdighet eller förtjänst eller tjänst utan endast därför, att wi genom tron på Jesus äro Guds barn, werkliga barn, födda af Gud. Kunna wi begära något härligare? Kunde det om Salomo sägas, att han gjorde, att silfwer och guld i Jerusalem icke aktades mer än sten (2 Krön. 1: 15), så skola wi förwisso, när wi få ut det arf, som Gud utwalt åt oß, finna, att allt silfwer och guld och annat härligt på jorden icke är wärdt att se på eller taga i, än mindre att sträfwa efter i jämförelse med en så oändlig härlighet, som ingen mer än Gud har kunnat tänka ut.

Jakobs, hans älskades, stolthet. Det säger sig själft, att hwar och en är stolt öfwer sitt fädernesland. Intet land är så obetydligt, att icke deß medborgare finna något, som de tro sig kunna wara stolta öfwer. Guds folks land war litet; Palestina är mycket mindre än Småland i Swerige. Men det war ett godt, ett rikt wälsignadt land, och så war det särskildt af Gud gifwet åt detta folk. Det har också säkerligen aldrig funnits ett folk på jorden, som warit mer stolt öfwer sitt land, än just Israels folk. Men wi som tro på Kristus och hafwa det nyß nämnda arfwet att wänta, ett himmelskt fädernesland, wi hafwa en tusenfaldt större anledning att wara heligt stolta däröfwer. **Wår** stat, säger Paulus, wår stat är i himmelen, dädan wi wänta frälsaren, wår Kristus, Jesus Kristus, som skall förhärliga wår förnedrings kropp och göra honom lik med sin härlighets kropp (Fil. 3: 21). O, du Guds folk, war stolt öfwer, hwad du har att wänta. Din förnedring är tillfällig och kort. Snart får du flytta hem. Och då skall du få smaka en fröjd så outsäglig, att du skall glömma alla lidanden, en ära så härlig, att du skall förgäta all smälek. När soldater efter ett långwarigt krig komma hem till sitt land, då äro alla mänuiskor i rörelse. Där flaggas, där hurras, där sjunges och spelas. Alla trängas om att få ära och wälkomna dem. Och dessa soldater känna sig säkert så stolta, att i deras hjärta icke finns en wrå, där en suckan öfwer utståndna lidanden ännu kan hålla sig kwar. Nuwäl, när den stridande församlingen en gång hemförlofwas och kommer till sitt fädernesland — o, hwilken stat, hwilken ära, hwilken himmelsk härlighet, hwilken helig stolthet! Låtom oß tänka därpå och med uthållighet löpa åt detta mål!

Gud är konung öfwer hela jorden.

Ps. 47: 6—10.

6. Gud har farit upp under jubel, Herren under basunaljud. 7. Lofsjungen Gud, lofsjungen; lofsjungen wår konung, lofsjungen. 8. Ty Gud är konung öfwer hela jorden; lofsjungen honom med en sång. 9. Gud regerar öfwer hedningarna, Gud sitter på sin heliga tron. 10. Folkens yppersta församla sig såsom ett Abrahams Guds folk. Ty Gud tillhöra [de, som äro] jordens sköldar; högt är han upphöjd.

O, hwilken glädje skänker det icke åt hjärtat att höra Gud till och att akta på hans underbara gärningar till sitt folks frälsning! Psalmisten fortsätter här sin jubelsång och säger:

Gud har farit upp under jubel, Herren under basunaljud. När Gud kom sitt folk till hjälp i kriget, då steg han, bildlikt taladt, ned från himmelen. När striden war öfwer och segern war wunnen, då for han åter upp under folkets jubel och basunaljud.

Detta är en mycket skön bild, som wi i synnerhet må tillämpa på Herren Kristi himmelsfärd. Kristus, Guds enfödde Son, steg werkligen ned. Han utblottade sig själf (Fil. 2: 8). Han lämnade hela den himmelska härligheten, som han hade hos Fadern af ewighet, och detta för att såsom den allramest föraktade och wanwördade på jorden kämpa emot wåra fiender och besegra dem. Och sedan han hade slagit det sista slaget på Golgata kors och gifwit upp sitt segerrop: Det är fullkomnadt, så återwände han genom en för lärjungarne synlig himmelsfärd för att återtaga sin härlighet i himmelen. Och det skedde under jubel. Man kan fritt tänka, att apostlarne jublade, och i dem såsom i ett frö jublade hela kristenheten. Men ännu mer kunna wi tänka oss, att den himmelska härskara, som wid hans födelse till jorden sjöng: Ära ware Gud i höjden, nu sjöng ära och lof, när den hårda striden war utkämpad, den fullkomliga segern wunnen och segraren i triumf kom för att återtaga sin tron wid Faderns sida. O, hwilken sång och hwilken basunaklang!

Men sedan kommer brudens tur att göra samma triumftåg. Och då skall det icke blifwa mindre jubel. När de samlas alla heliga, som warit från wärldens begynnelse, när de tåga in i riket, när de ställa sig om-

kring Lammets tron, när de häfwa upp sin röst till lof, o, hwilken syn, hwilken sång, hwilket jubel!

Loffjungen Gud, loffjungen, loffjungen wår konung, loffjungen. "Hwilket jubel är det icke här, då hela jorden uppmanas fyra gånger att sjunga för Gud! Han är wärdig, han är skaparen, han är godheten själf. Loffjungen, låten aldrig musiken tystna. Han upphör aldrig att wara god, må wi aldrig upphöra att wara tacksamma. Det är ju underligt, att wi skola behöfwa så många uppmaningar för att uppfylla en så härlig plikt. **Loffjungen wår konung.** Må han hafwa allt wårt lof; ingen annan skall hafwa den ringaste del däraf. Jesus skall hafwa alltsammans. Må hans makt wara glädjens källa. Wi skola hylla honom med sång, icke med suckar. Han will icke se sin tron omgifwen af slafwar, han är ingen despot; sång är en passande hyllning åt en så god och nådig härskare. Må alla hjärtan, som böjt sig under hans wälde, loffjunga alltid, ty det finnes oupphörliga skäl till tacksamhet, så länge wi bo i skyddet af hans tron" (Spurgeon). Och att loffjunga Gud och wår Herre Jesus är hälsosamt för församlingen själf. Därför stäm in. Och har du ingen wacker röst, så stäm ändå in. Gud hör mer efter, huru det ljuder i hjärtat, än huru det ljuder på läpparna. Ack, att Guds församling förstode bättre, än hon nu gör, huru hälsosamt och godt det är att stämma in i Guds lof af hela hjärtat och med full hals! Huru ledsamt är det icke däremot att se många af församlingen komma till sammankomsterna utan sångbok och många, som hafwa sångbok, sitta och tiga öfwer densamma i stället för att stämma in.

Ty Gud är konung öfwer hela jorden. Här upprepar sångaren, hwad han sagt i v. 3. Ty det behöfwer riktigt pluggas och stötas in i wåra hjärtan. Luther säger på sin ålderdom, att han genom mycket bedjande, läsande och lidande kommit därhän, att han nästan börjar tro, att Gud har skapat himmel och jord. Att tro detta riktigt det wore att med ens göra ände på alla twifwel, all oro, all rädsla. Men hwem tror det? Dock låtom oß öfwa oß i den tron, att den må bli större för hwarje dag, ja, om möjligt så stor som ett senapskorn. Och hwarför skulle wi icke tro? Det gör oß bara skada på alla wis att icke tro. Och hwarför skulle wi icke göra det, som tjänar till wårt eget bästa? Låt oß wara kloka och tro. Det är det allra klokaste, wi kunna göra, att tro. I Jesus Kristus, den enfödde Sonen, möter oß Gud. Må wi därför hålla oß till honom. Ty den, som har Sonen, han har äfwen Fadern.

Loffjungen honom med en sång. Den andliga sången skall icke wara till för att smeka deras öron, som höra densamma, utan för att

upphöja Guds och Kristi namn till uppbyggelse för oß själfwa och dem, som höra det. Må wi komma ihåg det. Och må församlingen sjunga så, att det ryckер med sig till Gud och Kristus alla dem, som komma för att höra! När en innerlig och kraftig predikan **drager** och en kraftig, troswarm sång **skjuter på**, då kan man wänta stora wäckelser. Därför sjung. Gud will höra därpå. Änglasången är honom icke nog. Han will höra äfwen dem sjunga, som blifwit twagna i Lammets blod.

Gud regerar öfwer hedningarna. De jordiska konungarne härska endast öfwer ett wißt område. Utanför deß gränser hafwa de ingenting att säga. Men för Guds herradöme gifwas inga gränser. Därför kunde Jesus befalla sina lärjungar att gå ut i hela wärlden och göra **alla** folk till hans lärjungar. Så småningom skall också hans herradöme blifwa erkändt af alla hedningar och allting warda lagdt under hans fötter.

Gud sitter på sin heliga tron och ingen störtar honom därifrån. Denna tron är helig. Alla hans bud och rätter, som därifrån gå ut, äro idel helighet. Han påbjuder endast det, som är rätt och som tjänar till människors bästa. Alla hans domar äro också heliga. Han dömer aldrig någon orättwist. Det är saligt att hafwa en sådan Gud och konung och att aldrig behöfwa frukta något tronombyte.

Folkens yppersta församla sig såsom ett Abrahams Guds folk. Det war sagdt, att i Abrahams säd skulle alla folk på jorden warda wälsignade. Och det skall ske så. Icke blott de fattiga bland folken, de låga, de föraktade, utan äfwen de yppersta, **de som äro jordens sköldar** och beskyddare och konungar, skola komma och församla sig till ett folk, som dyrkar Abrahams Gud. De skola genom tron på Jesus gå in såsom medlemmar af Guds utwalda förbundsfolk, inympas såsom nya grenar i den gamla stammen. Man ser för närwarande icke mycket däraf. Dock förekommer det redan nu, att furstliga personer tro på Jesus. Det är en lofwande begynnelse. Och det skall bli mer. Den dag skall komma, då kejsare skola räkna det såsom sin högsta ära att få böja knä och lägga sina kronor ned inför Gud och Lammet, som sitter på tronen. Ja, alla wäldigheter i himlarne och på jorden, allt hwad ädelt, stort, upplyst och högt som finnes, skall hylla Herren och hans Smorde. Det är missionens stora mål och det wissa hoppet därom är missionens stora drifkraft.

"O, hwilken härlig utsikt wi hafwa öfwer den kommande tidsåldern! Rullen hastigare, I tidens hjul! Och under tiden, I troende, waren fasta, orubbliga, öfwerflödande i Herrens werk alltid, wetande, att edert arbete är icke fåfängt i Herren." (Spurgeon).

Stor är Herren.

Ps. 48: 1—9.

1. En sång, en psalm af Koras söner. 2. Stor är Herren och högtlofwad i wår Guds stad, hans heliga berg. 3. Skönt höjer det sig, hela jordens fröjd, berget Sion, nordens yttersta del, den store konungens stad. 4. Gud är i deß palatser känd såsom ett fäste. 5. Ty se, konungarna församlade sig, de drogo fram tillhopa. 6. De sågo. Så häpnade de; de förskräcktes, de flydde. 7. Bäfwan grep dem där, ångest lik en barnaföderskas. 8. Med östanwinden krossar du Tarsis-skepp. 9. Såsom wi hade hört, så fingo wi se det i Herren Sebaots stad, i wår Guds stad; Gud håller honom wid makt till ewig tid. Sela.

Att **Herren är stor,** det är ett uttryck, som ofta förekommer i psaltaren. Gud är stor i makt — han kan göra, hwad han will. För Gud är ingenting omöjligt. Han är stor i kunskap — han wet och känner allt, han känner också hwarje människas hjärta och tankar. Han är stor i wishet — han har inrättat och ordnat allt på det mest underbara sätt, och han leder och regerar allt så, att det måste samwerka till det ondas undergång och det godas seger. Han är stor i nåd och kärlek — han söker efter det borttappade, han mottager de förfärligaste syndare, han förlåter blodröda synder, han har icke skonat sin egen enfödde Son utan gifwit honom ut för att frälsa wärlden — hela wärlden — ingen enda människa undantagen. Ja, han är stor på alla sätt. Det finnes ingenting hos Gud, som icke är stort. Och wi små, obetydliga, syndiga, owärdiga warelser få kalla honom wår fader. O, huru stort!

Han är högtlofwad i wår Guds stad, hans heliga berg. Den förnämsta delen af Jerusalem låg på Sions berg. Där stod äfwen templet, helgedomen. Där prisades Gud genom den dagliga gudstjänsten. Men Jerusalem war endast en bild af församlingen. I församlingen af dem, som genom tron på Jesus äro Guds barn, twagna från all synd i Lammets blod — där är det som wår Gud warder härligen prisad. Denna församling är helig. Gud har utwalt henne ur wärlden till en egendom åt sig. I ären ett utwaldt släkte, ett heligt folk, säger Petrus (1 Petr. 2).

Hedningarna hafwa ofta s. k. heliga städer, där någon särskildt stor gud enligt deras tanke bor. Dit längta de, dit wallfärda de, och när de warit där och sett guden — kanske ett afskywärdt beläte — så äro de lyckliga och tro sig hafwa sett det märkwärdigaste, som finnes på jorden. Men wi hafwa en helig stad, där Gud werkligen bor, han som är Herren öfwer himlar och jord, och den staden är, som sagdt, Jesu Kristi församling. Låt oß prisa honom där med sång och med heligt lif i tro och kärlek.

Skönt höjer det sig, berget Sion. På den tiden höjde det sig mycket mer än nu. Ty sedan deß äro dalarne där omkring till stor del fyllda af grus från ruinerna af den många gånger förstörda staden. Men den nya Guds stad, församlingen, den höjer sig alltid skönt. Ty medan wärlden ligger nedsänkt i synden, så reser sig församlingen upp mot himmelen genom tron på Jesus och ett heligt lif i Guds fruktan. Och ingenting kan wara skönare. Synden är alltid ful. Den fullkomliga heligheten är den fullkomliga skönheten, och i samma mån som församlingen höjer sig i helighet och rättfärdighet, är hon äfwen skön.

Hela jordens fröjd kallas Sion eller Jerusalem. Från Jerusalem gick den sanna kunskapen om Gud ut, hwilken sprider ljus och lif och glädje ut öfwer hela jorden. I detta afseende är Sion också en bild af den kristna församlingen. Det är hon, som nu har det härliga uppdraget att med evangelii ljus gå ut i hela wärlden för att skingra syndens mörker samt gjuta frid och glädje genom tron på Jesus in i hjärtan, som förr alltid bäfwade för Gud. Hednawärldens nöd är förfärlig, deß laster och brott och lidanden äro fasansfulla. Men när Guds församling kommer med evangelium om nåd hos Gud, om frälsning genom Jesus äfwen för den uslaste hedning, då blir där fröjd i hans hjärta, en fröjd som ingenting annat kan gifwa. De förr så olyckliga blifwa nu lyckliga människor och sända de innerligaste hälsningar till den Guds stad, som beredt dem denna outsägliga glädje, som de förr icke hade någon aning om.

Nordens ytterста del kallas Sion. Hwad därmed menas, är swårt att säga. Men när man wet, att hedningarna i Asien i allmänhet tänkte sig, att deras gudar bodde på ett högt hemlighetsfullt berg längst i norr, så är det icke omöjligt, att sångaren will säga, att Sion just är det där "berget längst i norr", d. w. s. det berg, där den sanne Guden bor. Gud bor i Sion, heter det i Ps. 9: **Han är i deß palatser känd såsom ett fäste,** säger sångaren här. Ty på Sion låg Guds helgedom, hans palats. Nu är församlingen det där "berget längst i norr." Och märkwärdigt är det för wißt, att det just är i de norra delarna af jordklotet, man finner den kristna församlingen, **den store konungens stad,** medan de

södra delarne sucka under hedendomens och satans ok. Må wi därför göra wår plikt att sprida ljus och glädje till dem, som sitta i mörker och dödens skugga. Wåra egna förfäder sutto också i mörker, innan evangelii ljus kom till dem. Må wi nu wisa wår tacksamhet genom att låta ljuset gå widare. Gud will det. Jesus will det. Han skall också rikligen löna allt, hwad wi göra därför.

Efter denna inledning beskrifwer sångaren själf den händelse, som fyllt hans hjärta med sådan glädje, att han måste utgjuta den i en sång. Det war hedniska konungar, som hade sammangaddat sig mot Guds folk. De kommo för att anfalla. Men när de på afstånd sågo staden, så grepos de af förfäran. Det kom öfwer dem, att Gud bodde där och beskyddade sin stad. Och så flydde de hals öfwer hufwud. "Hästarna woro icke snabba nog; de skulle welat låna wingar af winden" (Spurgeon). Det gick dem såsom skepp från Tarsis, hwilka winden förskingrar och kastar upp på land och förwandlar till wrak. Så skall det också gå, när ondskans makter skrida till det sista stora anfallet emot Guds församling. De drogo upp, heter det, och omringade de heligas läger och den älskade staden, och eld föll ned af himmelen från Gud och förtärde dem (Uppb. 20: 9). Den helige profeten såg det såsom redan fullkomnadt, ehuru det ännu står åter.

Såsom wi hade hört, så fingo wi se det i Herren Sebaots stad, wår Guds stad. Wi fingo nu själfwa upplefwa och med wåra egna ögon se, hwad wi hört wåra fäder berätta. Det sker ingenting nytt under solen. Människorna och deras gärningar äro desamma; Gud och hans gärningar också desamma. **Gud håller sin stad wid makt till ewig tid,** det är summan af all historia. Guds församling skall kunna anfallas med eld och swärd. De heligas blod har ju ofta flutit i strömmar, och många de heligas kroppar hafwa blifwit brända till aska, som sedan strötts för winden. Men att utrota denna stad, det går icke. Gud håller den wid makt. Och är det någonting, som historiens wittnesbörd riktigt säkert bekräftar, så är det detta. De städer, som mänskliga konungar grundlägga, de stå till en tid — kanske länge nog — men i sin tid sopas de bort. Hwar äro Babylon och Ninewe, dessa wäldiga städer? Jo, man gräfwer nu i ökensanden för att leta efter de grusade resterna af deras storhet. Men den stad, som Gud har grundat, den trotsar all tid, den trotsar hwarje storm, hwarje anfall, hwarje mänsklig eller satanisk makt. Och hwad är hemligheten? Ack, det är denna: Gud bor där. Herren är hennes fäste, han håller henne wid makt till ewig tid.

Wi tänka, o Gud, på din nåd.

Ps. 48: 10—15.

10. Wi tänka, o Gud, på din nåd där inne i ditt tempel. 11. Såsom ditt namn, o Gud, så når ock ditt lof intill jordens ändar; af rättfärdighet är din högra hand full. 12. Sions berg gläder sig, Juda döttrar fröjda sig, för dina domars skull. 13. Gån omkring Sion och wandren rundt därom, räknen deß torn; 14. gifwen akt på deß bålwerk, wandren genom deß palatser, att I mån kunna förtälja därom för ett kommande släkte. 15. Ty sådan är Gud, wår Gud, alltid och ewinnerligen; han — han skall ledsaga oß intill döden.

När psalmisten betraktar den härliga seger, som Israel wunnit, hwad tänker han då på? Jo, hör här:

Wi tänka på din nåd, o Gud, där inne i ditt tempel. Ja, bort med alla tankar på egen wärdighet, förtjänst, kraft eller hwad det wara må, som är wårt. Må wi låta Guds nåd allena upptaga wåra tankar: nåden när wi börja en sak, nåden när wi hålla på därmed, nåden när wi sluta en sak, nåden när wi äro allena, nåden när wi äro bland människor, nåden när wi lyckas, nåden när wi mißlyckas, nåden när wi stå, nåden när wi falla. Ja, nåden först och nåden sist, nåden allrahälst när wi skola dö, den nåd som är kommen och uppenbarad worden i Kristus Jesus. Det war en gammal andens man, som låg döende. En kwinna af hans stora wänkrets stod där bredwid och började att gråtande tala om, hwilken god och from pastor han hade warit. Då samlade den döende sina sista krafter och sade: "Stå icke och skym bort nåden och Kristus för mig!" O Gud, gif oß din Ande och gör din nåd stor för oß.

Där inne i ditt tempel, säger sångaren. "Det war en passande plats för denna heliga begrundan. Där Gud blir mest sedd, blir han mest älskad. De troendes församling utgör ett lefwande tempel, och wåra tankar, när wi äro sålunda samlade, borde hafwa till föremål Herrens nåd och kärlek, uppenbarad i de lefwande stenarnas mångfaldiga erfarenhet. Hågkomsten af nåd bör wara förbunden med ett fortsatt lof. Tätt inwid skådebrödsbordet, tecknet på hans godhet, bör rökelsealtaret, bilden af wårt lof, befinna sig (Spurgeon).

Såſom ditt namn, o Gud, ſå når ock ditt loſ intill jordens ändar. Alla ſkapade ting förkunna Guds loſ. Hwarje ſtjärna på fäſtet talar om hans gränslöſa makt, om ljuſet och härligheten i hans boningar; hwarje blomma på marken, hwarje fågel under himmelen talar om hans wishet, hans godhet och ſkönhet. Ja, hwarje föremål, ſom wi ſe med ögonen, hwars ljud wi höra med öronen, hwars lukt wi förnimma med wår näſa — allt ropar till oß. "Det är Gud, eder fader, ſom har ſkapat oß till gagn och glädje för eder. Priſen honom! Hans är äran och härligheten."

Din högra hand är full af rättfärdighet, d. w. ſ. allt hwad du gör är idel rättfärdighet. När du tröſtar, wälſignar, hjälper och helar, upp rättar och förlåter ſynder, ſå är det alltſamman rättfärdighet. När du tuktar och dömer, ſlår ned och krosſar, då är äfwen det rättfärdighet. Emedan Gud ſjälf är rättfärdig; ſå **kan** han icke göra annat än det, ſom är rättfärdigt. Och ſynes det ibland, ſåſom om han icke handlade rätt, till exempel när han låter ſina allrakäraſte barn gå igenom de bittraſte lidanden, medan han icke låtſar om deras nödrop, ſå är det endaſt en ſynwilla. När han får göra ſitt werk färdigt, ſå ſkall det wiſa ſig, att allt war bara rättfärdighet och godhet. Och om **du** nu är i denna belägenhet, ſå wänta allenaſt ett ögonblick. En ſtor byggmäſtare, ſom höll på att bygga ett hus, lät på murarna hänga ut ſtora affiſcher med deſſa ord: "Alla omdömen undanbedjas, tills werket är färdigt". Så må ockſå wi akta oß för att döma öfwer Guds werk, tills allt är färdigt. Wi kunna göra det ſå mycket hällre, ſom wi redan nu weta, att allt, ſom han gör, är lika beſkaffadt ſom han ſjälf, d. w. ſ. rättfärdigt och godt, huru det än för tillfället må ſe ut.

Sions berg d. w. ſ. Jeruſalem, **gläder ſig, Juda döttrar,** d. w. ſ. alla ſmärre ſtäder i Juda, **fröjda ſig för dina domars ſkull,** d. ä. när de ſe, huru du har dömt och förgjort wåra fiender. Hela förſamlingen i alla ſtäder och byar öfwer hela jorden gläder ſig ockſå öfwer hwarje uppenbarelſe af Guds frälſande näd och makt. Hwarhälſt man i en förſamling wet att berätta om en ſådan uppenbarelſe, ſtrålar ockſå glädjen i allas anſikten. Ty de troende ſtå i ett ſådant hjärteförhållande till Gud, att ingenting kan fröjda dem ſå ſom förnimmelſen af hans närhet, hwilken däremot är alla fienders förſkräckelſe. Och på den ytterſta dagen, när den ſiſta fienden blir krosſad, när ſatan och döden och dödsriket kaſtas i den ſjön, ſom brinner med eld och ſwafwel — hwem kan göra ſig en föreſtällning om det jubel, ſom då ſkall bruſa genom himlarna från alla frälſta och heliga änglar? Ingen — icke ens den lifligaſte fantaſi — har drömt om det, ſom då ſkall warda.

Gån omkring Sion, säger sångaren widare, **och wandren rundt därom.** Betrakten staden noga från alla sidor. De troende böra flitigt och omsorgsfullt tänka efter, hwad Guds församling är, samt noga taga reda på allt, som till densamma hör. Många troende försumma detta. Ja, de sysselsätta sig alls icke därmed. Det är dem alldeles likgiltigt. Att församlingen är Kristi brud, att hon är Kristi kropp, att hon är Guds tempel, det se de wäl i bibeln. Men hwad detta betyder, det hafwa de ingen tanke på. Därför hafwa de icke heller något hjärta för församlingen. De gå för sig själfwa på sidan om henne, de bo i tält utanför den heliga stadens murar och låta passa upp sig där inifrån. Ack, att de wille **gå omkring Sion** och se och begrunda allt, hwad Guds ord säger därom. Då skulle de få se, hwad wälsignelse de gå miste om. Då skulle de utan twifwel dragas därin, tänkande: "Här bor wisserligen Gud. Här må blifwa oß godt att wara". Då skulle det blifwa dem kärt att få komma med och hjälpa till att mura på templet därinne. Men nu förstå de icke detta. De hafwa endast sett staden på afstånd och kanske låtit någon säga sig, att det war farligt att bo därinne, bättre att stå fri därutanför. Gud gifwe dem ett annat förstånd.

Räknen deß torn. Gifwen akt på deß bålwerk. Tornen på Jerusalems murar woro affedda för förswaret, och de äro en bild af Guds trofasta löften till sin församling. Har wäl något af dessa torn ramlat? Stå de icke kwar orubbliga alla dessa löften om näd, om hjälp, om frälsning? Står det icke kwar det löftet: Min näd skall icke wika ifrån dig; det löftet: Mitt fridsförbund skall icke förfalla; det löftet: Såsom en fader förbarmar sig öfwer barnen, så förbarmar Herren sig öfwer alla dem, som frukta honom; och det löftet: Ingen skall rycka mina får ur min hand; och det löftet: Se, jag är hos eder alla dagar intill tidsålderns ände o. s. w? Nämn, hwilket af dessa torn och bålwerk som någonsin har blifwit genomskjutet eller raseradt, hwilket som kanske behöfwer repareras eller förstärkas. Nej, alla äro de såsom murade i går och så starka, att när himlarnas krafter börja att bäfwa, så skall icke en sten i dessa torn rubbas, icke en prick ändras. O, hwilken trygghet!

Wandren genom deß palatser. När I hafwen gått rundt omkring murarna och sett förswarswerken, så gån också in i staden och betrakten deß boningar. Men bedjen om andliga ögon. Ty för de naturliga ögonen se de ingenting ut. Där inne bor Gud. Och där han bor, där bor himmelens hela härlighet, om än fördold. Där inne bor Kristus. Ja, i hwarje hjärta där inne. Där renar, helgar, hjälper och tjänar han sin brud med nådens medel dag för dag. Ack, det går härligt till i den

ſtadens palats. Will du wara med där, bo där, ha ditt hem där, borgarerätt och barnaſkap och arfsrätt där? Se, där blir aldrig ondt om rum, och inga hyror betalas där. Allt är utan penningar och för intet i deſſa palats. Öfwer hwarje dörr ſtår: "Här är ännu rum; den ſom will, han komme". O gode Gud, hwad äro wi arma, ſyndiga människor, att du ſkulle bewiſa oß en ſådan nåd!

Att I mån kunna förtälja därom för ett kommande ſlätte. Den ſom icke ſjälf erfarit ſällheten af att bo i Guds ſtad, han kan icke heller tala rätt därom för andra. Men ſå böra då de tala, ſom hafwa denna erfarenhet. Att tala ljufligen om Guds ſtad, det är att locka andra dit. Och därmed gör man dem endaſt godt. Ack, du ſom ſtår undrande där ute, kom in, kom, kom, kom nu. Det är ſaligt och alls icke farligt. Kom att ſjälf ſmaka och gå ſedan att blifwa en förkunnare ſör andra.

Ty ſådan är Gud, wår Gud. Det är han, ſom har byggt denna ſtad, och ſom bor där och beſkyddar den. Människorna där inne äro ſtoft och aſka, ſkröpliga, ſwaga, ſyndiga warelſer. Men Gud är allt. Allt är inneſlutet och omgifwet af hans nåd och trohet. Se där en. Det war en ſköka. Men hon är twagen i Lammets blod. Utſtött af andra, wände hon ſig till Jeſus, fann nåd och blef Guds barn. Se där en annan. Det war en tjuf och röfware. Fängſlad och dömd, wände han ſig till Jeſus. Han blef med glädje mottagen ſåſom en förlorad ſon och blef klädd i den yppерſta klädningen. Ja, ſådan är Gud. Där är åter en. Han hette Saulus och war en hädare och wåldswerkare, den störſte bland ſyndare. Men barmhärtighet wederfors honom. Alla hans blodröda ſynder blefwo aftwagna. Han blef Guds barn och kallades till apoſtel. Ty ſådan är Gud. Och ſäg: Är det icke bra, att han är ſådan? Och att han är det alltid och ewinnerligen, ſåſom här ſtår? Man behöfwer alltſå här icke frukta någon förwandling.

Han — han ſkall ledſaga oß intill döden. Hela wägen går **han** med oß. I glädjens ſtunder ſtår han wid wår ſida, i ſorgens och nödens likaſå. I freſtelſer och faror är han tillſtädes för att hjälpa och bewara. Har någon fallit, ſtrax är han där för att upprätta. Gråter någon, ſå är han när för att torka bort tårarna. Och ſå dag ut och dag in, år efter år, tills wi lägga oß ned för att dö, då han också är tillſtädes för att mottaga wår ande. Ja, ſådan är wår Gud, himmelens Gud, ſådan är Jeſus, hans enfödde Son. Låtom oß ſjunga hans lof och, hwad på oß beror, göra hans namn kunnigt bland alla folk.

Hwarför skulle jag frukta i olyckans dagar?

Ps. 49: 1—15.

1. För sångmästaren; af Koras söner; en psalm. 2. Hören detta, alla folk, lyssnen härtill, I alla som bon i wärlden, 3. både låga och höga, rik såwäl som fattig. 4. Min mun skall tala wishet, och mitt hjärtas tanke [skall wara] förstånd. 5. Jag skall böja mitt öra till tänkespråk, jag skall uppenbara wid harpan min gåta. 6. Hwarför skulle jag frukta i olyckans dagar, när mina förföljares ondska omgifwer mig? 7. De förlita sig på sina ägodelar och af sin stora rikedom berömma de sig. 8. Sin broder kan ingen förlossa, han kan icke gifwa Gud lösepenning för honom 9. — för dyr är lösen för deras själ och han måste afstå därifrån till ewig tid — 10. så att han skulle få lefwa för alltid och slippa att se grafwen. 11. Ty han skall se, att de wisa dö, att dåren och den oförnuftige tillsammans förgås — och lämna sina ägodelar åt andra. 12. Deras innersta tanke är: att deras hus [skola bestå] ewinnerligen, deras boningar från släkte till släkte; de kalla jordagods efter sina namn. 13. Och dock en människa i härlighet äger intet bestånd, hon är lik fänaden; de förgås. 14. Sådan är deras wäg, som äro fulla af själfförtroende; och deras, som, följande efter dem, finna behag i deras tal. Sela. 15. Såsom fårahjorden drifwas de ned till dödsriket; döden skall blifwa deras herde och de redliga skola trampa på dem, när morgonen gryr, och deras skepnad skall förtäras af dödsriket utan att finna någon boning åt sig.

Sångaren börjar med att uppmana alla människor att lyssna till hans ord. Ty Guds ord passar för **alla, som bo i wärlden.** Detta wisar äfwen erfarenheten. Andra böcker passa för en wiss tid och ett wisst folk. Därför komma också böcker wanligen icke wida omkring. Med tiden trängas de ock undan af andra. Men Guds ord, som är åt oss förwaradt i den heliga Skrift, det lefwer genom århundrade efter århundrade. Det öfwersättes på de mest skilda språk och sprides bland de mest olika folk. Och för alla passar det. Hos alla åstadkommer det samma werkningar. Redan detta är ett bewis på, att det icke är människors ord utan i sanning Guds.

Det passar widare för **låga och höga, rika såwäl som fattiga.** Däri står det också alldeles allena. Alla andra böcker affe wissa inskränkta kretsar af läsare, allt efter deras bildningsgrad eller ålder eller lefnadsställning. Den heliga Skrift passar för alla. Den enfaldigaste finner där wägen till lifwet, och den wisaste finner ett djup, som han med ingen tankeansträngning förmår att genomtränga. Den fattigaste och mest lidande finner där en frid, som gör honom till den rikaste och lyckligaste människa, och den rike finner där mättnad för sin andes hunger, som inga rikedomar kunna stilla. Konungen kan i nöd öfwer sina synder eller i dödens närhet icke gripa till något bättre än Guds ord. Och till den ringaste af hans undersåtar talar samma ord såsom ett bref från en himmelsk fader till hans son i främmande land. Efter allas känslor och behof är det afpassadt. Till allas hjärtan finner det wägen, och där det blir mottaget, werkar det en hel omskapelse, ett nytt andligt lif med frid och gudaktighet, ett himmelskt sinne med hopp och längtan till Gud och de ewiga tingen. Detta må wäl också wara ett fullt tillfyllestgörande bewis på, att det sannerligen är Guds ord, wår himmelske faders ord. Eller hwar kan man leta fram en skrift af människor, huru wisa de än må hafwa warit, som man kan säga detsamma om?

Min mun skall tala wishet, och mitt hjärtas tanke skall wara förstånd. Det är intet löst, onyttigt pladder i Guds ord. Allt hwad det bjuder och lär, är rätt och sannt och af största wikt för hwarje människa. Ingen har behöft ångra, att han trott och lydt detta ord. Nej, hwar och en sådan skall prisa sig lycklig i lifwet, lycklig i döden. Men hwar och en som föraktar ordet, skall förr eller senare få ångra det och beklaga, att han warit en sådan dåre. Se på dessa, som äro förfallna i synder och laster! Hade de tagit Guds ord till hjärtat, så wore de nu i stället gudfruktiga och sedliga människor. Se på alla dessa olyckliga, som för brott försmäkta åratal i fängelser. Hade de warit kloka, så hade de trott och lydt Guds ord, och då wore de nu heliga, goda och aktade människor. Se på dessa, som ligga och dö, förhärdade i sina synder, och taga en ände med förskräckelse. Hade de tagit Guds ord till hjärtat, så skulle de nu i salig frid ligga där och wänta Jesus och sjunga: O, du min trofaste, dyre förlossare, kommer du ej snart? Ack, att de hade warit så kloka! Men du, som älskar din själ, war du klok. Att frukta Gud och lyda hans ord det är ett rätt förstånd.

Sångaren kallar det, som han har att säga, för en **gåta,** emedan det är ett för människor i allmänhet främmande tal. De läsa det, de erkänna det, men i hjärtat tro de det dock icke. Och det wisa de med sitt

lefwerne, i det de wandra twärt i strid mot den heliga Skrifts råd och bud. Men låt oß nu höra sångarens gåta.

Hwarför skulle jag frukta i olyckans dagar, när mina förföljares ondska omgifwer mig? Att en troende skall warda förföljd af fiender, som försöka att fälla och fördärfwa honom, det är så gifwet, att man må på det högsta förundra sig, när det icke händer. Satan går omkring såsom ett rytande lejon och söker, hwem han må uppsluka, och han begagnar därwid människor såsom sina tjänare. Dessa kunna också bringa de troende i mycken nöd och olycka. Men de behöfwa ändå icke frukta. Ty dels skola fienderna icke kunna göra dem något mer eller något annat, än hwad Gud tillstädjer och har bestämt åt dem. Dels skall Gud wända allt deras lidande så, att det skall samwerka till godo för dem. Lidandet werkar, att de blifwa uthålliga; uthålligheten werkar, att de warda bepröfwade; bepröfwenheten wänder deras ögon mot himmelen och werkar ett saligt hopp. Så säger Paulus i Rom. 5. Han hade ej blott själf erfarit det utan äfwen sett det på andra. Och till slut wisste han, att den nuwarande tidens lidanden icke äro wärda att akta för något emot den härlighet, som skall uppenbaras på oß (Rom. 8: 18), ja, att wår bedröfwelse, som är lätt och warar ett ögonblick, skall såsom lön åt oß i Messias rike werka en ewig härlighet (2 Kor. 4: 17) eller, såsom hans ord egentligen lyda: en ewig tyngd af härlighet. Bedröfwelsen nu är **lätt,** härligheten då är **tung.** Det är såsom en såpbubbla i den ena wågskålen och ett berg af guld i den andra. Och hwarför skulle wi då frukta?

Hwad hafwa de ogudaktiga att förlita sig på? Jo, säger sångaren: **sina rikedomar.** Men hwad förslå de till? Kunna de gifwa sina ägare frid? Kunna de frälsa deras själar från synden? Nej. Kunna de gifwa dem hälsa eller huslig lycka? Nej. Kunna de då frälsa dem från den lekamliga döden? Nej. **Sin broder kan ingen förlossa,** och ingen kan förlossa sig själf från döden, wore han aldrig än så rik. Döden lägger ned de rikaste lika wäl som de fattigaste. **Ingen kan gifwa Gud lösepenning för sin broder, för dyr är lösen för deras själ, och han måste afstå därifrån till ewig tid.*** Ja, bjöde man Gud all wärldens gods och guld för att rädda den döendes lif, så måste han ändå dö. Ingen löse-

---

*Wi begagna tillfället att här påpeka det sorgliga misbruk af detta bibelställe, som ofta i predikningar sker, då man begagnar det såsom ett bewis på, att Kristus måste gifwa ut sitt lif såsom en lösepenning åt Gud för att lösa den syndiga wärlden från Guds rättwisa wrede. Såsom de tydligaste ord och det mest uppenbara sammanhang wisa, är här fråga om omöjligheten att genom någon lösepenning, erbjuden åt Gud, befria en människa från att dö. **Alla måste dö,** den rike och den fattige, den wise och dåren.

penning kan köpa hans lif för alltid, så att han skulle **slippa att se grafwen** (v. 10). **Ty han skall se, att de wisa dö, att dåren och den oförnuftige tillsammans förgås,** trots allt hwad man gör för att uppehålla deras lif. Ack, mot döden hjälper ingenting. Han har genom synden kommit till konungawälde öfwer alla människor (Rom. 5).

Men huru går det då med deras ägodelar? Jo, säger psalmisten, **dem måste de lämna åt andra.** Deras barn eller andra anförwanter taga dem. Och om de blifwa lyckliga därpå, det kan ingen säga. Många flere hafwa blifwit olyckliga än lyckliga genom stora arf. Genom sådana hafwa sönerna ofta blifwit högfärdiga lättingar och odågor eller mamons trälar och såsom deras fäder slutat i förtappelse. Och döttrarna hafwa råkat i olyckliga äktenskap med män, som welat komma åt deras rikedom och därför hycklat kärlek till dem. Men under tiden ligga de, som med mycken möda och kanske med mycken orättfärdighet samlat åt sina barn detta olycksbringande arf — ja, de ligga i helwetet och pinan. Är det icke fasansfullt? Men **sådan är deras wäg, som äro fulla af självförtroende,** som trösta på sig själfwa, sin makt, sin rikedom. Och samma wäg gå de, som **finna behag i deras tal,** och som därför **följa efter dem.** Det är förfärligt att se, huru de **drifwas ned i dödsriket såsom en fårahjord,** där **deras skepnad förtäres utan att finna någon boning åt sig,** irrande omkring utan hem, utan hwila, utan frid, utblottad på allt, bortkastad af Gud, utestängd från himmelen. Blodet will ju stelna i ens ådror, när man tänker härpå. Men hwad är att göra däråt? De ogudaktiga låta icke säga sig. De gå på. De tänka icke på, hwad som skall komma. De förstå icke, hwad deras frid tillhör.

Men du, som älskar din själ, du som will bli frälst, stanna och besinna dig i tid. Tag dig till wara. War klok. Lyd Guds ord. Wänd dig af hela din själ till Herren Jesus. Han är frälsaren. Han räddar ifrån död. Han är uppståndelsen och lifwet, han allena. Den, som tror på honom, han skall lefwa, om han än doge, och den, som lefwer och tror på honom, han skall icke dö ewinnerligen (Joh. 11). Men därom skola wi tala i nästa betraktelse.

Gud, Gud gif oß din Ande. Gif oß nåd att wara wisa. O Gud, lös wåra hjärtan från wärlden och de ting, som tillhöra wärlden, att wi må tjäna dig och samla wåra skatter i himmelen, alltid färdiga och glada att följa med, när du kommer för att hämta oß hädan.

Min själ skall Gud förlossa.

Ps. 49: 16—21.

16. Men Gud skall förlossa min själ ifrån dödsrikets wäld, ty han skall taga mig till sig. Sela. 17. Frukta icke, när en man blir rik, när hans hus i härlighet förökas. 18. Ty han skall wid sin död icke taga med sig något alls, och hans härlighet skall icke följa honom dit ned. 19. Ty om han ock wälsignar sin själ under sitt lif, och om man berömmer dig, när du gör dig goda dagar, 20. så skall dock [hans själ] gå till hans fäders släkte, till dem, som aldrig mer se ljuset. 21. En människa, som är i härlighet och icke har förstånd, är lik fänaden; de förgås.

Det war en högst sorglig skildring psalmisten gjorde i den föregående delen af denna psalm. Men den är lika sann som sorglig och det är det förfärligaste af allt. Man wore färdig att önska: "Ack, att den icke wore sann!" — i synnerhet om man har maka eller barn eller andra nära och kära, som äro på wäg till den förtappelse, som där i så fasansfulla färger utmålas. Men den är sann. Och hos Gud är intet anseende till personen. Wilja wi warda frälsta, så må wi rätta oß efter hans ord. Ty **ordet** låter icke ändra sig. Lika orubbligt som det är i sina löften, lika orubbligt är det i sina domar.

I motsats mot de ogudaktigas förtappelse säger sångaren om sig: **Men Gud skall förlossa min själ från dödsrikets wäld.** Det är en helt annan lott. Jag skall wisserligen stiga ned i dödsriket äfwen jag, men det blir icke i de ogudaktigas gehenna utan i de gudfruktigas paradis, där Abraham, patriarkerna, profeterna, apostlarna äro i afwaktan på Herrens återkomst. Hwilket sällskap, hwilken samling af helgon! Där råder icke fridlöshet, ångest och förtwiflan, såsom i de osaligas pinorum, där människorna förbanna sig själfwa och Gud, och där den rike mannen förgäfwes beder, att någon må warda sänd för att doppa det ytterste af sitt finger i watten och swalka hans tunga. Nej, där är en salig hwila och outsäglig frid, ett ewigt jubel, som aldrig störes af någon suckan. Saliga äro de döda, som i Herren dö härefter, ty Anden säger, att de

skola hwila sig från sitt arbete, och deras gärningar följa dem efter (Uppb. 14: 13). Ja, de hafwa en ewig ro.

Låt oß tänka på detta, när wi se, huru olika deladt det är i denna wärlden. Den rike man, som Herren Jesus omtalar i Luk. 16, och den eländige Lasarus, som låg wid hans dörr, utswulten, trasig, ja, kanske naken, och full af sår — den som såg dem, han kunde lätt frestas att tänka: "Finnes det werkligen någon Gud? Hwarför skall annars den ene, trots sin ogudaktighet, wara så rik och lycklig, den andre, trots sin gudsfruktan, så fattig och olycklig?" Men när slutet sedan kom och änglar förde Lasarus till Abrahams sköte i paradis, medan den rike mannen gick bort till pinorummet, då förwandlades allt. Då fick man se, hwem som werkligen war lycklig. Huru gärna hade icke den rike mannen då welat wara Lasarus!

Därför när du själf lider och ständigt måste kämpa med motgångar, gif dig icke öfwer. Låt det icke förwirra dig, att du ser, huru det går många andra wäl i händer, och det med wida mindre möda och kamp, än du har. War icke ens ledsen utan tänk så här: "Det har behagat min gode Gud och himmelske Fader att dela så åt mig, och jag wet, att allt, hwad han gör, är godt, äfwen om jag för tillfället icke förstår det. Därför will jag också låta det behaga mig. Det skall icke dröja så länge. Tiden är kort härefter. Snart skall jag lägga bort wandringsstafwen, säga farwäl åt all oro och gå till hwila i min Guds paradis."

Tänk, hwilket solljus en sådan tro sprider öfwer hela lefnadswägen, äfwen de mest törnesträdda delarne däraf! Och hwarför skulle wi icke unna oß själfwa detta solljus? Behöfs det icke? Kära själ, upp ur din dwala! Upp till att prisa Gud! Himmel och jord förgås, men Herrens ord förblifwer ewinnerligen.

Men det skall icke stanna därwid. **Herren skall taga mig till sig,** tillägger psalmisten. Salig är tillwaron i paradiset. Tänk, huru salig Lasarus skulle kärna sig i Abrahams sköte! Där led han ingen fattigdom, ingen nöd, ingen sjukdom mer. Där fick han hafwa umgänge med patriarker och profeter och alla heliga, som före honom lefwat. Där fick han wara med och taga emot andra heliga, som kommo efter honom. Tänk, hwad det skulle wara för honom, som här på jorden war så ringa och föraktad, att ingen rik eller fin man wille hafwa sällskap med honom! Hade det stannat wid **denna** salighet, så hade ju det warit salighet nog. Men som sagdt: det skall icke stanna därwid. Wår Herre Jesus är en frälsare icke blott för själen utan också för kroppen. Han skall återlösa **hela** människan. Här återstår därför ännu ett mycket stort werk, innan han afslutat sitt frälsareämbete, nämligen wår kropps pånyttfödelse genom

en salig uppståndelse. Wi wänta, säger aposteln Paulus, wi wänta barnaskapet, nämligen wår kropps återlösning (Rom. 8: 23).

Det ser ju underligt ut, när kroppen förtäres af sjukdom och människan dör. Man lägger kroppen i jorden. Den multnar. Ack, skall det blifwa något annat af honom än bara mull? O, hwad det ser mörkt och dystert ut där nere i grafwen! Men så hafwa wi i ordet ett ljus, ett himmelskt ljus, som tränger igenom detta mörker. Grafwen är bara portgången. Den är icke wacker. Men där bakom ligger en ljus försal, inrättad för de afsomnades andar. Det är paradiset. Och så ligger där innanför härlighetens himmel, i hwilken de frälsta skola inträda för att njuta en ännu större salighet, när deras kroppar blifwit förhärligade till likhet med Kristi förhärligade kropp. Ja, det kommer allt för dem, som genom tron äro i Jesus och hålla ut intill änden.

Därför när wi lägga ned i mullen wåra i tron afsomnade käras kroppar, så låtom oss icke sörja såsom de, som intet hopp hafwa. Är förlusten för oss stor, så må wi med undergifwenhet bära smärtan. Hwem wet, hwad Gud will därmed. Hans wägar äro icke wåra wägar, men de äro allesamman, alla utan undantag, godhet och sanning.

När Luther jordade sin unga dotter Magdalena, så grät han såsom hwarje fader. Men på samma gång sade han, att han icke wille kalla henne tillbaka till lifwet, om han också kunnat, ja, icke ens om han hade fått ett helt kejsaredöme med henne. Ty när hon nu ändtligen genom Guds nåd hade kämpat ut och wunnit friden, hwarför skulle han icke unna henne den? Ja, unna dina kära den friden. Förstode du saken rätt, så skulle du icke klaga utan tacka Gud för hans stora nåd.

Men icke bara det. Hwem wet, hwad de hafwa sluppit undan för faror och lidanden därigenom, att Herren har tagit dem bort? Och hwem wet, hwad **du** har sluppit undan för sorger. Många föräldrar gräto bittert, när de jordade en liten älskling, och de tyckte, att Gud war hård. Men de hade en till, och de gladdes att få behålla honom. Han wäxte upp. Ormen smög sig in i hans hjärta. Han förföll i synd och last. Han wållade dem sorger sådana, att de till slut icke funno någon plats, där de så riktigt kunde tacka Gud som på den lilla grafkulle, där de under så mycken klagan en gång hade jordat den lille, som Gud tog hem. Ack, wänta, broder, se tiden an, werket är ännu icke färdigt. Hwad Herren Jesus gör, wet du icke nu; härefter skall du få weta det (Joh. 13). Och när du får weta det, skall du prisa honom därför. War wiss på det.

Och när det kommer din egen tur att läggas ned och dö, stanna då icke med dina ögon wid mörkret. Se det goda land på den andra strand.

När Israels barn stego ned i Jordan för att gå öfwer, då sågo de icke på wattnet, icke på den gyttjiga bottnen utan på **landet**, som låg framför dem, och som de nu skulle taga in. Och så gingo de modigt på. Gör sammanlunda du. Se icke åt sidan. Se framåt, rätt framåt. Ett — tu — tre så är du öfwer. När du sluter dina ögon här, ser du kanske dina närmaste stå gråtande wid din bädd. När du öppnar ögonen i paradis, wälkomnas du af en oändlig skara helgon, som gått före dig, och kanske bland dem finnas många, som här i lifwet hörde till dina käraste, och hwilkas bortgång du bittert begrät, såsom om du hade förlorat dem för alltid.

Men icke blott det. När Herren Jesus sedermera kommer igen i sin och sin faders och de heliga änglarnes härlighet, då skola alla de, som äro i grifterna, höra hans röst och stå upp, alldeles såsom Lasarus stod upp, när Herren Jesus wid grafwens dörr ropade: Lasarus, kom ut (Joh. 11). Men de troende skola då gå fram med änglalika, odödliga kroppar för att wara hos Herren alltid (1 Teß. 4: 17).

Wärlden ler åt detta tal. Omöjligt, säger hon. Men hwad? **Obegripligt** må man säga, men det är alls icke detsamma som omöjligt Wisserligen är det ett utomordentligt under, men i själfwa werket är hwarje människas födelse ett lika stort under, alldeles obegripligt men ändå oemotsägligt. Och hwad orimligt ligger i den tanken, att han, som skapar människan, också kan och skall uppwäcka henne på den yttersta dagen? Idel inbillning af en högfärdig s. k. wetenskap! Nej, om de döda icke stå upp, säger Paulus, då är icke heller Kristus uppstånden, och då är evangelium wordet om intet, och då äro alla de förtappade, som hafwa affomnat i Kristus. Men nu, Gud wore lof, är Kristus uppstånden, och hans uppståndelse drager med sig allas deras uppståndelse, som höra honom till. Där han är, där skola äfwen de wara. Och då skola de med full hals och ännu fullare hjärta instämma i segersången: Du död, hwar är din udd? Du dödsrike, hwar är din seger?

Men hwad salighet det då skall blifwa, det låter sig icke i ord uttala. Alla wåra föreställningar och allt hwad af människor kan sägas därom, äfwen det skönaste, är ingenting mot werkligheten. När drottningen af Saba i sitt land hörde om Salomos härlighet, så trodde hon, att det war öfwerdrifwet. Men när hon själf kom och såg, så fann hon, att icke ens hälften war henne berättadt. Och så skola wi, när wi få se, säga: "Ja, mycket trodde och wäntade wi; men icke tusendedelen anade wi ens i wåra djärfwaste drömmar". Ty hwem skulle fullkomligt kunna fatta eller uttala, hwad det är att, renad från all synd, fullkomligt återställd

till kropp och själ få wara hos Jesus med alla helgon och änglar och se hans härlighet och se honom själf, såsom han är? Och detta utan förtjänst eller wärdighet. Och detta för ewiga tider utan att behöfwa frukta ens möjligheten af att falla mer! Men det står werkligen så: Wi äro nu Guds barn, och det är ännu icke uppenbaradt, hwad wi skola warda; men det weta wi, att när Kristus warder uppenbarad, då skola wi wara honom lika, ty wi få se honom, såsom han är (1 Joh. 3: 2). Det står så: Gud skall taga boning bland dem, och de skola wara hans folk och Gud själf skall wara bland dem; och han skall torka bort hwarje tår från deras ögon. (Uppb. 21: 4). De skola gifwa din ande wingar såsom en örns, som flyger upp mot himmelen. O, när detta förgängliga har iklädt sig oförgänglighet, och detta dödliga har iklädt sig odödlighet, då skall det ordet fullkomnas: Döden har blifwit uppslukad till seger (1 Kor. 15: 54).

Alltså **frukta icke, när en man blir rik,** tillägger sångaren, **när hans hus' härlighet förökas.** "Gör inga undrande frågor angående den gudomliga rättwisan, låt inga twifwel störa ditt lugn. Timlig medgång är en alltför obetydlig sak, att man skulle gräma sig däröfwer". (Spurgeon). Låt honom bli så härlig och upphöjd, som möjligt är i denna wärlden. **Wid sin död skall han ingenting taga med sig,** "icke en trasa af sina kläder, icke det ringaste mynt af sina ägodelar, icke det ringaste af alla ärebetygelser" (Spurgeon) eller titlar. Nej, allt är då slut. **Hans härlighet skall icke följa honom dit ned.** Där göres ingen åtskillnad mellan höga och låga, där sättas inga ärestolar fram för höga och rika och fina personer. Nej, om än den ogudaktige **wälsignar sin själ under sitt lif** d. ä. prisar sig lycklig och **gör sig goda dagar,** så **skall dock hans själ gå till dem, som aldrig mer se ljuset,** till dem som förmäkta i det ewiga mörkret, där det är gråt och tandagnissian. Summa: **en människa, som är i härlighet och icke har förstånd, är lik fänaden, de förgås.** Men att wara ogudaktig och söka sitt goda i wärlden, det är att wara utan förstånd. O, må wi taga warning. Det lider på tiden. Det är ingen minut att förlora. Gud låter icke gäcka sig.

Men du, som tror på Jesus, blicka upp! Där uppe i himmelen har du din skatt och dina rikedomar. Skynda på. Kasta bort allt, som kan hindra! Löp såsom den jagande att du må hinna med till de dödas uppståndelse (Fil. 3: 11), att du må hinna målet och winna kronan.

Wår Gud kommer.

Ps. 50: 1—6.

1. En psalm af Asaf. Gud, Gud, Herren talar och kallar jorden, från solens uppgång till deß nedgång. 2. Från Sion, skönhetens krona, träder Gud fram i glans. 3. Wår Gud kommer, och han tiger icke. Förtärande eld går framför honom, och omkring honom stormar det med makt. 4. Han kallar på himlarna där ofwan och på jorden, för att döma sitt folk: 5. "Församlen till mig mina fromma, som slutit förbund med mig wid offer". 6. Och himlarna förkunna hans rättfärdighet, ty Gud är den, som dömer. Sela.

Denna psalm är af Asaf. I psaltaren bära 12 psalmer hans namn. Han war föreståndare för en del af den 4,000 man stora sångkör, som konung David anordnade för att sköta sången wid gudstjänsten i Jerusalem. Men han war äfwen sångförfattare. Det kan man se af 2 Krön. 29: 30, där det står: Hiskia befallde lewiterna att lofsjunga Herren med Davids och Asafs, siarens ord. Dock kan wäl hända, att namnet Asaf, som förekommer i öfwerskriften på psalmerna, icke alltid är namn på en och samma person. Möjligtwis har man att tänka sig flere personer af samma släkt och med samma namn. I gamla testamentet talas också flere gånger om Asafs barn (2 Kon. 18: 18, 2 Krön. 20: 14, 29: 13 m. fl.). Men låtom oß nu se, hwad Asaf har att säga oß.

Gud, Gud, Herren talar. Det är ett wanligt profetiskt uttryck att skrifwa: Så säger Herren. Därmed wilja de heliga Guds männen påkalla wår uppmärksamhet och owilkorliga lydnad för hans ord. Låt oß betänka, hwad det innebär, att Gud själf talar. De tre namnen beteckna i det hebreiska språket tre olika sidor af Guds wäsen: den allsmäktige, den tillbedjanswärde, den ewige. När en mäktig kejsare talar i wiktiga angelägenheter då måste man uppmärksamt lyssna till och öfwerwäga hwarje ord. Hela wärlden lyßnar också och talet sprides med telegrafen öfwerallt. När Gud talar, skall man göra det tusen gånger mer. Ty hans ord wäger så mycket mer än alla kejsareord som ett berg wäger mer än ett sandkorn.

Tänk nu först, hwilken **nåd** det är, att han, som är himmelens och jordens Herre, will nedlåta sig till att tala med oß, som äro stoft och aska. Om konungen wänder sig till någon ringa person för att tala med honom, så räknar denne det såsom en stor ära. Men nu talar Gud till oß, till dig och mig. Och det icke om några likgiltiga eller obetydliga ting utan om wåra allra wiktigaste angelägenheter, om huru wi skola blifwa frälsta och winna ewigt lif.

Tänk, hwad stor gudomlig nåd det är, att wi få weta något riktigt sannt och wisst om denna sak. Se på hedningarna och deras gudstjänst. Hwilket famlande och sökande i mörkret efter frid och frälsning! Huru offra och ropa de icke, huru plåga de icke sig själfwa på det gräsligaste sätt för att blidka sina gudar! Men de blifwa ändå i mörker. De hafwa intet Guds ord, och deras ledare och präster föra dem endast wilse. Ja, aldrig kunna wi rätt uppskatta den nåd, som är oß beskärd, när wi hafwa Guds ord, som säger oß, att Gud är kärleken, att han icke will någon syndares död, och att han därför sändt oß en frälsare, sin enfödde Son Jesus Kristus för att söka upp de borttappade och föra dem hem till Gud. Detta är något så stort, att alla jordens skatter icke äro att förlikna därmed. Det största af allt, som tänkas eller nämnas kan, är, att han gifwit oß sin Son; det största därnäst är, att han gifwit oß sitt ord, det ord som är wißt och kan lära och kan göra wåra själar saliga.

Men tänk widare, hwilket answar som hwilar på oß, som fått Guds ord. Den åt hwilken mycket är gifwet, af honom skall ännu mer warda utkrafdt (Luk. 12: 48). Och är judens ansWar större än hedningens, så är den kristnes ansWar ännu mycket större. Tänk, du som har Guds ord och wet hans wilja, men ändå lefwer fritt och ledigt i synden! Hwad menar du, att din dom skall blifwa? Gud låter icke gäcka sig, war wiß på det. Men du, som tror på Herren, tänk hwilket ansWar som hwilar på dig, att du i allt må rådfråga och rätta dig efter Guds ord! O Gud, gif oß nåd att förstå och behjärta detta! Men än widare: tänk, hwilket ansWar som hwilar på dig, att du må wara med och hjälpa till, att Guds ords ljus må spridas widare ut till dem, som nu sitta i mörker och dödens skugga! Har du tänkt på det? Och gör du werkligen något? Den som icke är med, han är emot, säger Herren.

Han kallar jorden från solens uppgång till deß nedgång. En jordisk konungs ord sträcker sig icke längre ut än till gränserna af hans rike. Men Gud ropar till hela jorden. Alla äro skyldiga honom hörsamhet. Han kallar alltså äfwen dig och mig. Låt oß träda fram. Låt oß bedja om nåd att höra och gömma och lyda. Waren ordets görare och icke

allenast hörare, bedragande eder själfwa, säger aposteln (Jak. 1: 22). Israels folk hade Guds ord. De hörde och läste. Men när profeterna kommo och frågade efter **frukterna**, så blefwo de ihjälslagna. Så äro ock nu många, som flitigt gå i kyrkan och höra och läsa. Men när man frågar efter **lifwet** i Guds Sons tro, så blifwa de förbittrade. "Är det icke nog, att wi höra och läsa och sköta wår gudstjänst ordentligt?" säga de. We dem! Låt oß icke likna dem. Det är bättre att aldrig hafwa hört än att höra och äter höra men aldrig lyda.

Från Sion, skönhetens krona, träder Gud fram i glans. Det gamla Jerusalem war en wacker stad, säkerligen den skönaste, som då fanns. Men deß förnämsta skönhet war, att Gud hade utwalt denna stad till plats för sin boning och den rätta gudstjänsten. Från denna helgedom trädde han fram i glans, när han där uppenbarade sin härlighet. Men hwad som då skedde, war endast en ringa förebild till det, som nu sker, då han bor i sin församling och därifrån genom sitt ord sprider ut till alla folk kunskapen om sin härlighet: sin makt, sin wishet, sin rättfärdighet, sin nåd, sin trohet o. s. w.

Man kan säga, att Gud träder fram och talar i alla sina werk, de minsta såwäl som de största. Ur allt lyser hans härlighet fram. Himlarna förtälja Guds ära, och fästet förkunnar hans händers werk (Ps. 19: 2). Men genom ingenting uppenbarar han sig så som genom sitt ord. Därför kunna hedningarna aldrig blifwa upplysta till att rätt känna Gud genom hans uppenbarelse i skapelsen. Lefwande i den allra härligaste natur, wandra de dock i de grufligaste willfarelser, tills Gud träder fram ur sin församling med evangelii ord till dem. Ja, i ordet, där lära wi känna Jesus, som är Guds härlighets återsken och hans wäsendes rätta afbild, och genom afbilden lära wi känna Fadern. Men att känna Gud och Kristus det är ewigt lif (Joh. 17).

Wår Gud kommer. Han har likasom hållit sig tillbaka, will sångaren säga, men nu kommer han. Må wi skynda till för att höra och se. **Ty han tiger icke.** "Han kommer för att tala, för att förmana sitt folk, för att anklaga och döma de ogudaktiga. Han har tegat länge i tålamod, men han skall snart tala i kraft. Hwilket fruktanswärdt ögonblick, när den allsmäktige skall uppenbara sig, när på den sista, stora dagen den scen, som poetiskt målas i denna psalm, blir en lefwande werklighet!" (Spurgeon). Ja, nu talar han genom evangelium frid till alla folk. Men till slut kommer han för att döma.

Förtärande eld går framför honom, och omkring honom stormar det med makt. Så skedde, när han uppenbarade sig på Sinai. Så skall

det ännu mer ske, när han kommer till den stora wärldsdomen. Då skola himlarnas krafter bäfwa. Då skall Herren Jesus warda uppenbarad från himmelen med sin makts änglar i eldslåga för att hämnas på dem, som icke känna Gud och icke lyda hans ewangelium (2 Teß. 1: 7 f.). Må du lyßna med hörsamhet till hans nåds ord nu, att du ej må träffas af hans doms ord då.

Han kallar på himlarna där ofwan och på jorden. Han kallar dem fram till wittnen. Såsom han säger i Es. 1: 2: Hören, I himlar, och lyssna till, du jord, ty Herren talar. Guds rättwisa dom skall nu warda uppenbar. **Han skall döma sitt folk.** Israels folk är nu här närmast föremålet för hans dom. Men sedan skall domen sträckas ut till alla folk. Inför Herren Jesu domstol skola en gång församla sig alla folk, och han skall skilja dem och döma dem. Då måste **alla** fram. Ingen skall kunna hålla sig tillbaka. Nu när bröllopsbjudningen går ut, kunna människor säga nej. Men när det budas till doms, då måste alla fram.

Och wid domen skall det utropas: **Församlen till mig mina fromma.** Icke alla de, som i yttre måtto tillhöra hans folk, äro werkligen fromma. Därom säger Paulus: **Icke äro alla de Israel, som äro från Israel** (Rom. 9: 6) d. w. s. icke höra de alla till det rätta Israel därför, att de lekamligen härstamma från patriarken Jakob, **icke heller äro de alla barn därför, att de äro Abrahams säd** (v. 7). Och så äro icke heller alla de kristna, som bära det kristna namnet eller äro födda af kristna föräldrar, eller som höra till den yttre församlingen. När Herren alltså kommer till doms, skall han rensa sin församling eller, såsom Johannes döparen säger: han skall rensa sin loge; hwetet skall han samla i sin lada, d. w. s. de fromma och gudfruktiga, skall han samla i sitt rike. Men agnarna d. w. s. skrymtarena, skall han bränna upp i outsläcklig eld (Matt. 3). Här kan man icke alldeles skilja de ena från de andra, ty människor se endast det, som är för ögonen; Gud ensam genomskådar hjärtat. Därför måste man lida, att i församlingen finnas skrymtare. Men när Herren kommer, han som har ögon såsom eldslågor, då skola alla sådana afskiljas och utestängas, såsom det är afbildadt i de fem owisa jungfrurna. Dessa woro lika de wisa jungfrurna i allt utom däri, att de saknade olja i sina käril, d. ä. de hade den utwärtes gudaktigheten men saknade lifwet.

De fromma äro de, som i sanning tro på Jesus och äro "twagna i hans blod". De äro nämligen födda på nytt och hafwa därigenom fått ett nytt heligt sinne, som gör, att de, om än ofullkomliga, likna Kristus. De älska honom, de kunna icke wara honom förutan. De måste dagligen bekänna, att de äro fattiga, syndiga människor. Men lämna Kristus —

det är för dem alldeles omöjligt. De kunna i tusen stycken wara hwarandra olika, men däri äro de ett: Kristus måste de hafwa, till honom hålla de sig, han är deras lif och deras frid; för honom wilja de därför lefwa. Och se nu: alla dessa fromma skall han samla till sig, när han kommer. Han skall ingen glömma. Han har dem alla tecknade på sina händer. Du som känner dig såsom den allra swagaste, du skall också wara med. De owärdigaste skola också wara med. De, som då lefwa, skola förwandlas och komma från hwarje land och folk och wrå på jorden. Och de, som äro affomnade, de skola alla stå upp med förhärligade kroppar, alla ila till hans möte, saligt loffjungande. O, hwilken församling!

Om dessa fromma säges här, att de **slutit förbund med Gud wid offer.** Såsom det gamla förbundet afslöts och bekräftades genom offer, så har wår Herre Jesus gifwit sig själf ut till ett offer för wåra synder, och när wi nu med alla wåra synder komma till honom och tro på honom, då sluta wi förbund med Gud wid hans offer. Ja, låt oß göra det. Slut icke förbund med synden och wärlden. Bryt i stället hwarje sådant förbund och kom hit till Jesu Kristi kors, där han offrar sig, han som af ingen synd wisste. Det är för dig, han allt detta gör. Och här står nu Gud för att räcka dig handen och sluta förbund med dig. Jag skall trolofwa mig med dig, säger han, till ewig tid, i rättfärdighet och rätt, i nåd och barmhärtighet (Hos. 2: 19). Ack, fatta nu ett klokt beslut. Kasta dig i hans armar och låt förbundet wara slutet för ewigt. Låt skrifwa in ditt namn i Lammets lifs bok.

Men till hwilka är det Gud ropar: Församlen mina fromma? Swar: Det är till de heliga änglarna. De skola samla både ogräset och hwetet, kasta det ena i elden och föra det andra in i ladan. Tänk, broder, hwad det skall bli, när en dag ängeln uppenbarar sig hos dig, fattar dig i handen och säger: "Kom, nu är Herren Jesus här för att samla sina fromma". Är det werkligt? Ja, lika werkligt, som att Gud är Gud. Och se, där kommer din i tron affomnade maka, där din son, och se där din dotter — ack men se, där komma ju dina föräldrar, alla förda af änglar på wäg fram till Gud och Lammet och tronen och härligheten!

Och himlarna förkunna hans rättfärdighet. De äro kallade till wittnen, och de betyga, att allt går rätt och rättfärdigt till. **Ty Gud är den, som dömer,** och då kan det icke gå annat än rätt till. **Sela,** amen, ja, ja det kommer, det dröjer icke länge. Broder, syster, håll ut. Han är trofast, han som har gifwit löftet.

Åkalla mig i nöden.

Ps. 50: 7—15.

7. Hör, mitt folk, och jag skall tala; Israel, och jag skall betyga för dig: Gud, din Gud, är jag. 8. Icke för dina slaktoffer will jag straffa dig; dina brännoffer äro ju ständigt inför mig. 9. Icke will jag taga tjurar ur ditt hus, bockar ur dina fållor; 10. ty mig tillhöra alla skogens djur, boskapen på de tusende bergen, 11. jag känner alla fåglar på bergen, och hwad som rör sig på marken, är mig bekant. 12. Om jag hungrade, skulle jag icke säga dig det; ty mig tillhör jordens krets med allt, hwad därpå är. 13. Skulle jag äta tjurars kött och dricka bockars blod? 14. Offra åt Gud tacksägelse och betala till den Högste dina löften. 15. Och åkalla mig på nödens dag, så skall jag rädda dig, och du skall prisa mig.

Herren Gud påkallar här Israels uppmärksamhet. Han will tala, han will betyga, och då bör hwar och en lydaktigt lyssna till och säga såsom den unge pilten Samuel: Tala, Herre, ty din tjänare hör (1 Sam. 3: 10). För att uppwäcka folket till desto större lydnad tillägger Herren: **Gud, din Gud är jag.** Det är ingen främmande Gud, som talar, nej, det är han, som har utkorat dig till sitt arf och egendom samt lofwat att wara din Gud. Se, hwad möda Gud gör sig för att beweka sitt folk att höra på. Ack, att wi wore lika angelägna att lyssna! Huru illa göra icke de emot sig själfwa, som förakta Herrens ord! Hans ord är lifwets ord. Hören, så får eder själ lefwa, säger därför profeten. Och åter: Hwarför wiljen I dö I af Israels hus?

Icke för dina slaktoffer will jag straffa dig; dina brännoffer äro ju ständigt inför mig. Att du iakttager den yttre gudstjänsten, det ser jag. Däri har jag ingenting att straffa dig för. Nej, men när hjärtat war långt ifrån Gud, då hade dessa offer och ceremonier icke något wärde. Detta hade dock judarne mycket swårt att förstå. Ja, de förstodo det icke alls. På samma sätt äro också nu många, som äro mycket flitiga att iakttaga den yttre gudstjänsten, men som i hjärtat äro alldeles främmande för Gud. De tro, att allt är wäl med dem. Falska lärare stärka dem

också i den inbillningen. Men Gud dömer annorlunda, och hans dom gäller. Din sång, din bön, din kyrkogång, din nattwardsgång — allt är en lögn och en styggelse för Gud, när det icke går af ett uppriktigt hjärta. Det kan låta hårdt att döma så, men det är ännu hårdare att utan warning lämna människor kwar i en inbillning, som blir till deras ewiga fördärf, om de icke wakna upp därur i tid. Sanningens wäg är lifwets wäg, men lögnen leder till döden, äfwen när hon kläder sig i gudelighetens dräkt. I ären af den fadern djäfwulen, sade Jesus utan omswep till sådana, som ansågos och ännu mer ansågo sig själfwa för den tidens helgon.

Att Gud icke hade något behof af folkets offer, det skildras på ett mycket talande sätt i v. 9—13. Gud kan icke wara hungrig. Och, säger han, **skulle jag wäl äta tjurars kött och dricka bockars blod?** Bort det. Huru kunna förnuftiga människor tro något så wanwettigt? Men alldeles lika dåraktigt är det att tro, att Gud kan hafwa behag i något gudstjänstwäsende, äfwen under kristligt namn, där hjärtat ej är med, där lifwet fattas och alltsammans är endast ett tomt skrymteri. Hwarje rättänkande människa föraktar den, som kommer inför henne med wackert och lismande beröm, som endast är munwäder utan motswarighet i hjärtat. Men hwad skall då den rättfärdige Guden tänka, när människor komma och buga sig för honom, med munnen bekänna synder och bedja om nåd o. s. w., medan de i hjärtat förakta både hans bud och hans nåd och från gudstjänsten gå direkt ut i synden? Nej, i helwetets eld brinna många, som här warit ifriga gudstjänstmakare, ja, som ock i prästerlig skrud ledt folket i falsk gudstjänst. Saken är högst förfärlig, om man rätt tänker därpå, och ingen har talat förfärligare därom än Herren Kristus, han som är sanningen, han som är kärleken. Wärlden ler däråt, men hennes löje skall snart wändas i we. O människa, war klok och tag dig till wara! De som nu föra dig wilse, skola icke kunna frälsa dig på den yttersta dagen.

Offra åt Gud tacksägelse. Härom säger Spurgeon träffande: "Betrakta ej längre dina offer såsom i sig själfwa behagliga gåfwor åt mig, utan framställ dem såsom en gärd af din tacksamhet; då will jag taga emot dem, men icke så länge ditt hjärta ej har någon kärlek eller tacksamhet att ägna mig. Offren, betraktade i och för sig, förkastas; men den kärlek, hwilken uppwäckes genom erinringen om Guds godhet, lofordas såsom offrets wäsen, innebörd och betydelse. Redan då de af lagen förordnade ceremonierna ännu icke woro afskaffade, war detta sannt, och när deras tid wär slut, blef denna sanning ännu mer uppenbar än någonsin förr. Det war icke för bristen af oxar på altaret, som Israel klandra-

des, utan för saknaden af tacksam tillbedjan inför Herren. Folket gick långt i fråga om de yttre gärningarna, men på hjärtats kärlek, det enda nödwändiga rådde stor brist. Alltför många befinna sig i wåra dagar i samma betänkliga ställning."

Ja, så war det. Offren woro ett uttryck för, huru Israels folk wille hängifwa sig åt Gud af hela sitt hjärta med lif och blod. Och detta är offer, som werkligen behaga Gud. Om sådana offer i nya testamentet säger aposteln Paulus i Rom. 12: **Jag förmanar eder, bröder, wid Guds barmhärtighet att ställa fram edra kroppar** — icke djurs kroppar utan edra egna — **till ett offer, som är lefwande** — icke dödt såsom de slaktade offerdjuren — **och heligt** — icke blott utwärtes felfritt, såsom offerdjuren skulle wara, utan i sanning heligt — **och Gud wälbehagligt,** ty sådana offer mottager han med hjärtats lust. Och detta kallar aposteln en **förnuftig** gudstjänst, hwarmed han antyder, att en gudstjänst, som består endast i förrättande af yttre ceremonier, är en **oförnuftig** gudstjänst. Ack, broder, bär fram sådana offer alla dagar! Säg af uppriktigt hjärta: "Gud, tag i din tjänst mina ögon och öron, min mun och min tunga, mina händer och mina fötter. Begagna alla mina lemmar, alla min kropps och min själs krafter till werktyg för din sak och din ära!" Se, hwad Gud har gjort för dig och låt hans barmhärtighet beweka dig. Ack, hwad mycket du sålunda skulle kunna göra för din Gud, din frälsare och dina medmänniskor. Och hwad härlig lön du därmed skulle bereda dig själf både här och i himlarnas rike!

Waren tacksamma i allting, ty detta är Guds wilja i Kristus Jesus med afseende på eder, säger Paulus i 1 Teß. 5: 18. Tacksamhet är en skön dygd, men otacksamhet är en mycket ful odygd. En otacksam människa kan ingen tycka om. Henne will ingen hjälpa. En tacksam människa däremot är älsklig för alla och finner wanligen, när hon behöfwer det, många händer, som med willighet sträckas till hennes hjälp. Men mot hwem skola wi wäl wara tacksamma så som emot Gud? Betrakta dina lemmar: hwem har gifwit dig dessa ögon, dessa öron, dessa händer o. s. w.? Och hwem håller dem wid makt, så att de göra tjänst? Tänk dig, att du låge där blind och döf och förlamad. Då skall du förstå, hwad godt du har af Gud.

Men du har kanske också hustru och barn, som äro friska och snälla och göra dig glädje. Tänk hwilken nåd! Och I hafwen dagligt bröd och hus och hem och kläder, om ej till öfwerflöd, dock så mycket I behöfwen för att icke lida brist. Tänk hwilken nåd! Och för framtiden har du det löftet, att Herren skall wara densamme alla dagar, hans nåd hwarje

morgon ny och hans hjälp alltid till hands, så att du med full trygghet skall kunna kasta **alla** dina omsorger på honom. Tänk hwilken nåd!

Men nåd öfwer all nåd är, att han dagligen och mildeligen förlåter dig alla dina synder och bewarar dig i alla frestelser, så att du, trots all skröplighet, likwäl år efter år lefwer i nåden och kan säga: Jag lefwer, dock icke nu jag, utan Kristus lefwer i mig, ty det jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i tron på Guds Son, som har älskat mig och gifwit sig själf ut för mig (Gal. 2). Och ofwanpå detta, som du redan erfarit, kanske under många år, har du det löftet, att han skall bära dig intill slutet utan att tröttna, leda dig med sina ögon, bewara dig på alla dina wägar och sköta dig, såsom du behöfwer, samt sist upptaga dig till ewig härlighet. Tänk hwilken nåd! Är det för mycket, att du offrar dig själf såsom ett tackoffer åt en sådan Gud och frälsare? Nej, Herre Jesus, kom och tag mig hel och hållen i din tjänst. Bruka mig till, hwad du will och kan, äfwen på den ringaste plats, allenast jag får göra något, som kan förhärliga dig!

Betala till den högste dina löften. Det hör också till tackoffret, att om du lofwat Gud något, du äfwen troget uppfyller det. Du bör icke obetänksamt lofwa. Men har du lofwat, så fullgör det. Herren bryter aldrig sina löften mot dig. Men ännu mer: du har lofwat att wara hans, att tro på honom, att älska honom, att lyda och tjäna honom i alla dina lefnadsdagar. Uppfyll dessa löften, så att du wid din lefnads ände kan hafwa den berömmelsen, att du wandrat med din Gud alla dagar, sedan du wardt troende.

Och åkalla mig på nödens dag. Människor se hälst, att den nödställde går förbi deras dörr. Den som kommer för att söka hjälp i nöd, han är sällan wälkommen någonstädes. Men Gud har ett rakt motsatt sinne. Han är barmhärtighetens fader, som ser riktigt illa därpå, att du icke kommer till honom, när du är i nöd. Din nöd må wara lekamlig eller andlig, oförwållad eller själfförwållad, kom bara, när du är i nöd! Hans ögon öfwerfara hela jorden för att bistå dem, som af helt hjärta hålla sig till honom (2 Krön. 16: 9). Tänk, han icke bara tager emot dem, som komma och söka honom, utan han **söker upp** de elända, som själfwa icke töras komma. Därför när du är i nöd, så åkalla, och när du är i stor nöd, så ropa, och när du är i förfärlig nöd, så skria.

Så skall jag rädda dig, rädda dig så, att du icke förgås i din nöd. Det är swårt att tro bönhörelse. Därför försäkrar Herren så ofta och så allwarligt, att han hör bön. Förr än de ropa, will jag swara, och medan de ännu tala, will jag bönhöra (Es. 65: 24). Han åkallar mig,

därför will jag höra honom (Ps. 91: 15). Den som beder, han får, och den som söker, han finner, och den som klappar, för honom warder upplåtet (Matt. 7: 7). Och hwad han lofwar, det håller han wisserligen. En trofast Gud är han, utan swek (5 Mos. 32: 4). Ja, om **wi** äro trolösa, så förblir dock **han** trofast, han kan icke förneka sig själf (2 Tim. 2: 13). Hans trohet är icke byggd på wår tro.

Låt oß därför wara uthålliga i bönen. Herren Jesus sade en gång till sina lärjungar därom: Hwem bland eder har en wän och går till honom wid midnattstid och säger till honom: Min wän, låna mig tre bröd, ty en wän har kommit till mig från en resa, och jag har ingenting att lägga fram för honom; och den som är innanför swarar och säger: Gör mig icke beswär, dörren är redan stängd, och mina barn äro med mig i säng, jag kan icke stå upp och gifwa dig. Jag säger eder: om han än icke står upp och gifwer honom, därför att han är hans wän, så skall han dock för hans oblyghets skull stå upp och gifwa honom så mycket, som han behöfwer (Luk. 11: 5 f.). Och nu: så mycket godt borde wi wäl tro om Gud, att wi wänta lika mycket af honom som af en trög wän.

Men här ligger nu den stötestenen i wägen, att det ofta ser så ut, som om Gud icke wille bönhöra. Där gäller det då att äga tro, så att wi förstå, att sådant endast är en synwilla, och att Gud wisserligen hör och skall enligt sitt löfte **rädda oß**, såsom här står, **så att wi icke förgås i nöden**, om han än icke genast tager oß därur. Du kan wara fullwiß, att Gud i sin regering med dig icke skall göra **någonting**, som han icke på den yttersta dagen skall förklara och förswara så, att du skall högljudt prisa honom därför, att han gjorde just så, som han gjorde, och icke annorlunda, ehuru du kanske grät och bad därom.

Men när du erfar huru Gud hjälper och räddar dig, så skall du prisa honom, såsom här widare står: **och du skall prisa mig.**

Detta skall ske dels med munnen, så att du säger honom ett hjärtligt tack, dels med ett heligt lefwerne, såsom wi ofwanför hafwa sagt. Så böra ju också alltid barn wisa sin tacksamhet mot sina föräldrar både därmed, att de säga dem tack, och därmed att de wandra så, att föräldrarne hafwa heder af dem.

Ja, tack, af hjärtat tack, gode Gud och himmelske Fader för all din stora nåd! Gif oß din Ande och hjälp oß att tro, att älska, att lyda, att offra oß helt till din tjänst. Genom Jesus Kristus din Son wår Herre. Amen.

Märken detta I, som förgäten Gud.

Ps. 50: 16–23.

16. Men till den ogudaktige säger Gud: Hwad kommer det dig till att tala om mina stadgar och taga mitt förbund i din mun? 17. Och du — du hatar dock tuktan och kastar mina ord bakom dig. 18. Om du ser en tjuf, så håller du med honom, och med äktenskapsbrytare har du din del. 19. Din mun släpper du lös i det, som är ondt, och din tunga spinner ihop swek. 20. Du sitter och förtalar din broder, öfwer din moders son utgjuter du smädelse. 21. Detta gör du, och jag tiger; du tänker, att jag är såsom du. Jag skall straffa dig och ställa dig det för ögonen. 22. Märken detta, I som förgäten Gud, att jag icke må rifwa sönder eder och ingen är, som räddar. 23. Den som offrar tacksägelse, han ärar mig; och han banar en wäg, där jag skall låta honom se sin lust på frälsning.

Herren har i det föregående talat till de fromma. Nu har han också ett ord att säga till de ogudaktiga. Och det är först en fråga: **Hwad kommer det dig till att tala om mina stadgar och taga mitt förbund i din mun? Och du — du hatar dock tuktan och kastar mina ord bakom dig.** Ja, det hör till det obegripliga, huru människor, som själfwa äro fullkomligt främmande för Gud, kunna predika om Gud. Men sådana lärare hafwa alltid funnits. Mot dem uppträdde det gamla testamentets profeter, med dem hade Herren Jesus sin hårdaste kamp; ja, dessa hafwa i alla tider warit de bittraste och kraftigaste motståndarne mot alla andliga lifsyttringar i hwarje land.

De hata tuktan, heter det. De wilja lefwa fritt efter sina egna tankar, efter sitt kötts och sinnes lustar, följande wärldens allmänna lopp. Hwad Guds ord dömer öfwer sådant wäsende, weta de. Det predika de äfwen. Men för sin egen personliga del bry de sig icke därom. Och om någon talar till dem därom, så förbittras de. De hata tuktan. Ja, där gifwas präster, som den ena stunden kunna stå för altaret och uttala de högtidligaste böner, den andra stunden låta de lättsinnigaste ord och swordomar gå öfwer sina läppar. Men ändå wilja de, att folket skall

betrakta och wörda dem såsom Herrens tjänare i kraft af det heliga ämbete, som de ständigt i ord och wandel nedsmutsa.

Weta de då icke, att utan sinnesändring och nyfödelse kunna de icke warda frälsta? Jo, det weta de wißt. Alla söndagar kan man också få höra det i deras predikningar. De weta wißt, att en wäg är bred och leder till förtappelse, en wäg är smal och leder till ewigt lif. De läsa Herren Jesu domar öfwer Israels falska lärare. Men det bekommer dem ingenting. För egen del **kasta de Guds ord bakom sig,** såsom här står. Det är en förfärlig dom, som skall gå öfwer dem. Du Guds folk, akta dig för sådana lärare och wet, att Herren, trots alla deras herdefullmakter, likwäl i dem ser endast tjufwar och röfware och glupande ulfwar (Matt. 7), som fåren böra fly (Joh. 10).

Men för den gudfruktige läraren och för resten för hwar och en, som bekänner Kristi namn, må denna text wara en allwarlig förmaning att se till, att de för egen del samwetsgrant lefwa efter det ord, som de tala, på det de själfwa icke må wara straffeliga, medan de predika för andra. Wärlden har skarpt öga på dem, och bara hon ser något fel hos dem, strax slår hon ned därpå, och så sättes en fläck på Kristi namn och evangelium. Men hwad som är ännu wiktigare, det är, att Herren Gud och Jesus och de heliga änglarna hafwa sina ögon fästa på dem. Ja, aposteln säger i Ebr. 12: 1, att äfwen de i Herren aflidna helgonen såsom en sky af wittnen omgifwa de troende för att akta på deras löpande. Låt oß tänka på det. Låtom oß icke blott **tala** om omwändelse, om tro och om helgelse, utan äfwen i allt wårt wäsende **wisa,** huru en omwänd, troende, helgad människa ser ut.

Om du ser en tjuf, så håller du med honom. Är sådant möjligt? Ja, tywärr. Du kanske stjäl icke med honom, men du håller med honom. Du wet, att han är en i handel och wandel oredlig människa, och du skulle straffa honom med Guds ord, såsom profeterna straffade både höga och låga. Men nej, han är rik och högt uppsatt, därför umgås du med honom, är kamrat med honom, är på kalas hos honom och håller tal för honom. **Och med äktenskapsbrytare har du din del.** Ja, äfwen med sådana är du kamrat. Att i Herrens namn träda dem under ögonen, såsom Johannes Döparen gjorde inför Herodes, det kan du icke. Då skulle du stöta dig med dem, och det will du icke. Nej, du blundar, du gycklar med dem, du låtsar, som om du ingenting wißte, tydu will icke "bryta med dem", såsom man säger, d. ä. du will hafwa gemenskap med dem, såsom här står. Och när de sedan ligga på bår och du kallas att hålla liktal, då talar du om deras goda lifsgärning, deras

ofkrymtade gudsfruktan o. s. w. Då tröstar du deras lika ogudaktiga efterlefwande med att tala om, huru de i en bättre wärld skola få återse den affomnade maken, fadern, sonen o. s. w. Men under allt detta wet du, och dina åhörare weta, att han war en oredlig människa eller en äktenskapsbrytare eller en swärjare eller en drinkare eller en girigbuk m. m. Och i allt detta tycker du, att du gör din sak bra. Tror du werkligen, att det finnes en Gud, en rättfärdig Gud som hatar all lögn och skrymteri?

Din mun släpper du lös i det, som är ondt, icke blott till onyttigt tal utan till syndigt och ruttet tal. I predikstolen är ditt tal andligt. Nedanför predikstolen är det lättsinnigt och ägnadt att med rötterna upprycka ur dina åhörares hjärtan hwarje Guds ord, som de till äfventyrs hörde dig säga i predikstolen. **Din tunga spinner ihop swek.** Med din falska lära bedrager och förför du dem, som du skulle leda. Så gjorde fariseerna och skriftlärarne mot Herren Jesus. Genom allt möjligt lögnaktigt och swekligt tal sökte de att wända folkets sinne ifrån honom. De gingo själfwa icke in i Guds rike, och de som wille gå in, dem förhindrade de. Ack, huru ofta sker icke detsamma nu! Huru swekfullt tal anwända icke än i dag sådana, som berömma sig af att wara kristliga herdar, för att skrämma enfaldiga själar för den lefwande kristendomen såsom för ett mycket farligt swärmeri eller dylikt!

Du sitter och förtalar din broder, öfwer din moders son utgjuter du smädelse Du som skulle tala frälsningens ord till uppbyggelse för din broder, du förtalar honom i stället, och så stöter du bort den, som du skulle draga till. Det är ju förfärligt. **Detta gör du och jag tiger,** och därför tänker du, att det icke är så farligt. **Du tänker, att jag är såsom du,** så att jag gillar det, som du gör. O, hwilken willfarelse! **Men jag skall straffa dig och ställa dig det för ögonen,** säger Herren. Det går en dag i sänder. Jag har tålamod med dig, om du till äfventyrs will låta tukta dig genom mitt ord och bättra dig. Men hwar det icke sker, utan du kastar mitt ord bakom dig, så skall jag en dag sätta dina synder i ljuset för dina ögon. Och we dig på den dagen! We, we!

Men här hafwa äfwen allwarliga och gudfruktiga predikanter att taga en hälsosam warning. Orena icke dina läppar med förtal. Det passar illa tillsammans med Guds ord, till hwars förkunnande du är inwigd. Och tänk, hwilken skada du gör! Du wanärar Gud, du försmågar din egen andliga människa, du ingjuter ett dödligt gift i deras hjärtan, som höra dig, och så motwerkar, ja, kanske alldeles förhindrar du dens frälsning, som du förtalar. Är icke det förfärligt? Broder, bed Gud rena

din mun från allt förtal. Att wara smutsig om munnen är skamligt. Men ingenting kan smutsa ned munnen wärre än förtal.

Märken detta I, som förgäten Gud, märken det och omwänden eder, **att jag icke må rifwa sönder eder** d. ä. fördöma, bortkasta, gifwa eder till spillo, **och ingen är, som räddar.** När människor wilja fördärfwa, då kan Gud rädda, men då Gud fördärfwar, då kan ingen rädda. Därför säger Herren Jesus: Frukten icke för dem, som döda kroppen och sedan intet mer kunna göra, utan frukten honom, som, när han har dödat, kan bortkasta till helwetet; ja, säger jag eder, frukten honom (Luk. 12: 5). Ack, det är en ringa ting att här en kort liten tid blifwa af människor marterad och dödad mot att blifwa bortkastad af Gud.

Den som offrar tacksägelse, han ärar mig. Utwärtes gudstjänst med offer och allehanda ceremonier, äfwen om Gud själf har förordnat dem, äro utan wärde, där hjärtats tackoffer fattas. "Icke oxars bölande wid offeraltaret utan frälsta människors lofsång är den musik, som ljuder wäl i Herrens ögon" (Spurgeon). Någon annan lön begär icke heller Herren för allt, hwad godt han har gjort dig, än att du wisar dig tacksam och därmed ärar honom. Och will du icke göra det? Tänk, huru han älskat dig, och huru hans hjärta allt fortfarande brinner af kärlek till dig! Säg honom tack och wandra och lef så till hans ära, att du wid slutet af din bana må kunna hafwa det goda medwetandet, att ditt lif icke flutit spårlöst förbi utan medwerkat i någon mån att förhärliga Herren Gud och Jesus på jorden. Såsom apostéln Paulus säger, att det war hans wäntan och hopp, att Kristus skulle förhärligas i hans kropp, ware sig genom lif eller genom död (Fil. 1: 20).

Och han banar en wäg, där jag skall låta honom se sin lust på min frälsning. Att så lefwa till Herrens ära det liknas här wid att bana en wäg för sig fram till att få se sin lust på den frälsning, som Gud gifwer. Ja, ja, lef därför för Herren. Det lönar sig. När han kommer igen, skall han rikligen löna allt, hwad du gjort, och rikligen ersätta allt, hwad du lidit och försakat för honom. Apostéln Paulus säger om sig, att han glömde allt, som låg bakom, och jagade efter målet, efter segerlönen, som förehölls honom ofwanifrån af Guds kallelse i Herren Jesus. Må wi nu följa efter. Tiden är kort och målet är stort. Herren kommer för att förlossa de sina från all ond gärning och frälsa dem till sitt himmelska rike.

Gud, war mig nådig.

Ps. 51: 1—3.

1. För sångmästaren; en psalm af David, 2. då profeten Natan kom in till honom, när han hade gått in till Batseba. 3. Gud, war mig nådig efter din godhet.

Bland alla psalmer, som förekomma i psaltaren, finnes ingen, som så sannt och innerligt som denna uttrycker, hwad en människa i djup syndanöd känner. Och något bättre kan en sådan människa icke göra än att läsa psalmen om och om igen, tills den öppnat hjärtat så, att Guds nåd kan strömma därin med lif och frid.

Om denna psalm säger Luther: "Här framställes läran om den rätta bättringen, som består i syndens kännedom och nådens kännedom. Dessa två saker framställer David i denna psalm så, som wore de målade till åskådande på en härlig tafla. Ty i början af psalmen se wi, huru han arbetar till följd af syndens kännedom och ett tungt samwete, men i slutet tröstar han sig med tilliten till Guds godhet och lofwar, att han också skall underwisa andra, på det de må omwända sig. Ty att meddela denna lära, däri är David en mästare, dock så att han i anwändningen af densamma förblir en lärjunge jämte oß, emedan alla människor, huru upplysta de än må wara af den helige Ande, likwäl alltid förblifwa ordets lärjungar, alltid förblifwa nedan om och hitom ordet samt erfara, att de knappt kunna gifwa oß en droppe ur den helige Andes omätliga haf." Ja, så är det i sanning. Inga mänskliga ord kunna riktigt uttrycka Guds nåds öfwerswinnelighet.

Hwad nu angår anledningen till denna psalm, säger öfwerskriften, att David har skrifwit densamma, **då profeten Natan kom till honom, när han hade gått in till Batseba.** Och säkert är, att i hela Davids lif ingen händelse förekommer, som denna psalm bättre passar till. Ja, om ingen öfwerskrift stode där, och man frågade, wid hwilket tillfälle David kunde hafwa skrifwit psalmen, så skulle hwar och en, som kände Davids historia, säkerligen genast gissa på denna händelse. Det är, som såge man David lifs lefwande för sina ögon, där han ligger i säck och aska och gråter och jämrar sig inför Gud och ropar efter nåd.

Alla weta wi, hwilken from och gudfruktig man David war. Han hade särskildt af Gud fått det wittnesbörd, att han war en man efter Guds hjärta (1 Sam. 13: 14). Hans gudsfruktan lyser ock fram i hans psalmer så, att dessa för alla tider förblifwa de bästa sånger, som någonsin flutit ur en människas hjärta. Men ändå kan han i ett obewakadt ögonblick falla så djupt, att man riktigt kan hisna, när man tänker därpå. Hwem skulle hafwa kunnat tro något sådant? Men lär då här, att det äfwen med de största helgon icke är bättre beställdt, än att köttets lustar kunna resa sig och slå dem omkull på det förskräckligaste sätt, så snart de bara börja tycka sig wara starka och duktiga, så att de nu icke behöfwa hålla sig så tätt intill Herren som tillförene. Därför säger Paulus om sig: Jag wet, att i mig, d. ä. i mitt kött, bor intet godt (Rom. 7).

Den troende har ett nytt sinne, ett rent hjärta, d. ä. ett sådant hjärta, som älskar Gud och will göra hans wilja i allt. Men på samma gång har han ett kött, som icke blifwit helgadt, icke heller kan helgas utan endast korsfästas och dödas. Och mot detta behöfwer han alltid wara på sin wakt, såsom Herren Jesus säger: Waken och bedjen, att I icke mån falla i frestelse; anden är willig, men köttet är swagt (Matt. 26: 41). Hela den troendes lif är därför en fortgående kamp emot frestelser, där andens willighet till det goda röner ett ständigt motstånd af köttet, uti hwilket benägenheten till det onda ännu bor kwar. Så säger Paulus: Wandren i ande och fullborden icke köttets begärelse (Gal. 5: 16). Där lärer han ju uppenbart, att i köttet hos den troende finnas syndiga begärelser, som i detta lifwet icke kunna utrotas utan endast bekämpas och undertryckas, så att de icke komma till fullbordan i handling. Ty, tillägger han, köttet har begärelse mot anden men anden emot köttet, ty dessa ligga i strid mot hwarandra (v. 17). De som icke förmärka någon sådan begärelse, de känna för wisso icke sig själfwa. Såsom Johannes skrifwer: Om wi säga, att wi icke hafwa synd, så bedraga wi oss själfwa, och sanningen är icke i oss. Men de som erfara, hwad Paulus här säger, skola icke misströsta utan hos Gud söka nåd och kraft att kunna stå den onda begärelsen emot, att den icke må slå dem till marken.

Att denna sorgliga händelse så omständligt omtalas i Samuels böcker, det måste hafwa någon särskild orsak. Ty dessa böcker gå hufwudsakligen ut på att framställa David såsom en riktig Guds man. När de därför omtala hans djupa fall, så kan det icke hafwa skett för att nedsätta honom. Icke heller för att historien skulle bli fullständig, ty dessa böcker hafwa utelämnat mycket, som David gjort. De hade fördenskull också kun-

nat med tyſtnad förbigå detta, tänkande: "Hwarför ſkall man, genom att omnämna det, ſätta en ſå ful fläck på den fromme mannens minne?" Nej, det har för wiſſo ſkett i det praktiſka ſyftet att framhålla å ena ſidan, huru eländig och hjälplös äfwen en troende människa är i ſig ſjälf, å andra ſidan huru öfwerſwinnelig Guds nåd är mot dem, ſom hafwa fallit. Och detta är juſt, hwad ſom gör, att denna hiſtoria warit arma, fattiga ſyndare, och i ſynnerhet fallna Guds barn, till ſådan tröſt och hjälp och räddat ſå många från förtwiflan och förtappelſe, att inga hiſtorier om jungfru Maria eller andra ſtora helgon därmed kunna förliknas. Ty om jag kommer till någon, ſom är i ſyndanöd och ſäger: "Förtwifla icke, Gud har förbarmat ſig öfwer jungfru Maria, Johannes döparen och andra fromma", ſå ſkall han ſwara: "Ja, hwem kan wara ſåſom deſſa?" Men kommer jag och wiſar, huru Guds nåd har kunnat hjälpa upp David ur ett ſå djupt fall, då kan hans hjärta öppna ſig, ſå att han fattar mod och tror och blir frälſt.

Därför ſkola wi ſynnerligen priſa wår käre Herre Gud för denna hiſtoria och flitigt tala om henne för människor. Ty om hon än tjänar David till ſkam, ſå tjänar hon också Gud till den allra ſtörſta ära, emedan hon wiſar, huru gränslös hans nåd är. Och det är juſt ändamålet med hela den heliga Skrift, att hon ſkall förhärliga Gud.

Låt oß nu erinra oß ſjälfwa hiſtorien. David fick från taket af ſitt hus ſe Batſeba, Urias huſtru, bada ſig. Hans luſta upptändes. Han lät hämta henne och begick äktenſkapsbrott med henne. Sedan kallade han hem Uria, ſom då war i kriget, och wille, att han ſkulle blifwa när ſin huſtru, på det att alla ſkulle tro, att det barn, ſom Batſeba war hafwande med, war af hennes man. När detta icke lyckades, utan Uria lade ſig bland Davids tjänare, ſände han honom åter ut i kriget och lät honom föra med ſig ett bref till Joab, ſom war befälhafware öfwer Davids krigshär. I detta bref befallde han Joab att ſtälla Uria på en ſådan plats i ſtriden, att han nödwändigt måſte ſtupa. Det ſkedde ſå. När bud därom kom till David, ſå ſade han till budet: "Bjud Joab wara wid godt mod och icke lägga denna ſak på ſinnet, ty ſwärdet förtär än den ene, än den andre". Sedan lät han hämta Batſeba och gjorde henne till ſin huſtru. Och det måſte ju för alla människor ſe ut ſom en ſynnerlig nåd, att David hedrade den fallne ſoldatens minne ſålunda, att han gjorde hans änka till drottning.

Detta war ju alltigenom den allra nedrigaſte och gudlöſaſte anläggning, man någonſin kan tänka ſig. Och om Gud på ſtället hade ſlagit ned David, ſå hade alla måſt ſäga: "Sanna och rättfärdiga äro dina

domar, o Herre"! Men nu förbarmade han sig i stället öfwer honom och sände profeten Natan till honom, som förehöll honom hans synd och förde honom till sinnesändring samt förkunnade honom syndaförlåtelse, så snart han erkände sin missgärning. O hwilken Gud! Hwilket haf af nåd! Men låt oss nu höra, huru David beder.

Gud, war mig nådig. Han wänder sig direkt till Gud. Wisste då David icke, att Gud för sin rättfärdighets skull måste hata all synd? Jo, det wisste han. Själf war han ju också högst olycklig öfwer sin synd. Men wisste han då icke, att en rättfärdig Gud icke kan taga emot en syndig människa? Nej, det wisste han icke. I stället wisste han, att det war rättfärdigt både af Gud och människor att mottaga och förbarma sig öfwer elända syndare samt förlåta dem deras synder, när de komma och bekänna dem och söka nåd. Ehuru han hwarken hade Esaias bok eller Johannes bref, wisste han dock om Gud, hwad både profeten och aposteln förkunna, nämligen att om wi bekänna synderna, så är Gud trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet (1 Joh. 1: 7); ja, att om wi komma och gå med honom till rätta, så skola blodröda synder warda snöhwita (Es. 1: 18). Och detta just därför att Gud är rättfärdig, och att det är en rättfärdig gärning att förlåta synder, äfwen de förfärligaste.

Luther säger öfwer denna wers: "Fäderna, som hafwa skrifwit öfwer psalmerna, hafwa i allmänhet utlagt orden: "Gud är rättfärdig", så att han hämnas och straffar, icke så att han rättfärdigar syndare. Därför war det så med mig, när jag war ung, att jag hatade denna benämning på Gud, och till följd af denna ingrodda föreställning går än i dag en rysning igenom mig, när jag hör, att Gud kallas rättfärdig. Så stor är kraften af en gudlös lära, om den i tidiga barndomen inplantas i själen, och likwäl framställa nästan alla gamla lärare saken så. Men om Gud är rättfärdig på det sättet, att han straffar efter förtjänst, hwem kan då bestå i denne rättfärdige Guds åsyn, eftersom wi alla äro syndare? Men emedan Gud har sändt Kristus såsom en frälsare, så will han sannerligen icke wara rättfärdig på det sätt, att han straffar efter förtjänst, utan han will wara och kallas rättfärdig så, att han förbarmar sig öfwer dem, som erkänna sina synder, och rättfärdigar dem".

Men ack, hwem finnes wäl, som har sådana sköna och ljufliga tankar om Guds rättfärdighet? Månne du? Att den förlorade sonens fader handlade rättfärdigt, när han med glädje lopp emot sin son och föll honom om halsen och kyßte honom och förde honom in i sitt hus och klädde honom i den yppersta klädningen och satte en ring på hans hand och lät

slakta den gödda kalfwen för att göra gästabud, ja, det förstå alla. Men att det skulle wara rättfärdigt **för Gud** att handla på samma sätt, hwem wågar att tänka sådant? Och det ehuru alla weta, att Herren Jesus med hela historien om den förlorade sonen just will wisa oß, hurudan Gud är. Ack, gode Gud, gif oß din Ande och öppna wåra ögon, att wi måtte lära känna dig rätteligen.

"Ja, säger du, men detta är icke rättfärdighet utan nåd." Nuwäl, men Skriften kallar det dock rättfärdighet, och därwid måste wi låta det förblifwa. Men för resten tänk efter och säg: är det icke werkligen rättfärdigt att bewisa nåd? Om den förlorade sonens fader hade stängt sin dörr och låtit sina tjänare säga sonen, att han för sin rättfärdighets skull icke kunde taga emot honom, förrän han fått full godtgörelse för den kränkning, som han hade lidit, skulle du då werkligen säga, att han handlade rättfärdigt? Nej, du skulle säga, att han handlade upprörande orättfärdigt, just så som ingen — ingen enda — sannt mänsklig fader, och allraminst den himmelske Fadern, will eller kan handla.

David begär **nåd.** Här war all berömmelse utesluten. Här war den största skam å färde. David kände sig såsom den, som warit nedsänkt i dy så djupt, att icke ens spetsen af ett enda hårstrå blifwit ofwanför. Från hufwudet till fotabjället war intet rent på honom. Batseba hade han kränkt; Uria, hennes trogne man, den tappre soldaten, hade han dräpit med Ammons barns swärd, såsom profeten sade. Med Uria hade flere andra oskyldiga soldater måst sätta lifwet till. Därigenom hade fienderna fått anledning att håna och smäda Israels Gud. Och detta allt för att David skulle mot bättre wetande få tillfredsställa sin köttsliga lusta. Tänk hwilka fasansfulla blodskulder! Man kan ju hisna, när man rätt tänker därpå. Men här wisade det sig, att där synden öfwerflödade, där öfwerflödade nåden ändå mycket mer. Nåden — nåden — Guds nåd räckte djupare ned, än David låg, och nådde högre upp än alla hans synder, huru himmelshöga de än woro. Ja, sådan är Guds nåd. Den är omätlig på höjden, omätlig på djupet, omätlig på bredden, omätlig på längden. Ack, du arma, syndiga människa, öppna ditt hjärta och låt den strömma in där med lif och frid. Ty hwad som är skrifwet om David, det är icke skrifwet för hans skull utan för wår — för din och min skull, att **wi** må tro och winna frälsning genom samma nåd. Ja, låt oß tro, riktigt tro. Gud är wärd, att wi tro.

Plåna ut mina öfwerträdelser.

Pſ. 51: 3.

3. Gud, war mig nådig efter din godhet, efter din stora barmhärtighet plåna ut mina öfwerträdelser.

Allt, hwad Gud gör med oß, är nåd, ehwad det är andligt eller lekamligt godt. Men nåd framför all nåd är det, att han förlåter och renar från synd. Och det war den nåd, som David nu behöfde. Därför beder han: **Plåna ut mina öfwerträdelser.** Han har ingenting, som han kan ursäkta sig med. Han hade, såsom wi förr wisat, försökt att gifwa sina synder ett så wackert sken som möjligt. Och för den skull hade han begått synd på synd. Men Gud hade genomskådat allt och blottat allt. Och nu stod han där alldeles afklädd. Han kunde ingenting heller lofwa till godtgörelse. Synd kan aldrig godtgöras. Att godtgöra synd wore detsamma som att genom någon godtgörelse åstadkomma, att hon icke mer wore synd. Men det är orimligt. Därför talar bibeln aldrig om något sådant. Nej, synden är synd och kan aldrig godtgöras. Hwad man möjligen kan godtgöra, det är den lekamliga skada, som man med sina synder wållat. Men det är icke heller alltid möjligt. Och här war det alldeles omöjligt. Uria, Batsebas man, war och förblef död; likaså de andra, som hade fallit med honom. Och en människas lif kan aldrig ersättas med penningar eller annat. Alltså: här war synd, här war brott, här war blodskuld, och det alldeles uppsåtligt emot bättre wetande. Ingen utwäg till räddning fanns utom det, att Gud wille **utplåna** hans öfwerträdelser alldeles utan penningar och för intet. Och därför beder han så. Ja, hwad wille han annars göra? Nöden har ingen lag.

Men wid sådan bön åberopar han sig rätt och slätt på Guds barmhärtighet. **Efter din stora barmhärtighet,** säger han. Barmhärtighet är en sådan egenskap, som har hjärta för, har medlidande med dem, som äro i nöd. Det gifwes en **lägre** barmhärtighet, som har medlidande med dem, som **utan eget förwållande** råkat i nöd. Men det gifwes också en högre barmhärtighet, nämligen den, som har medlidande med sådana, som **helt och hållet genom egna synder** mot bättre wetande wållat sin nöd.

Och sådan är Guds barmhärtighet. "Det är däremot", säger Luther, "en falsk teologi, att Gud är wred på dem, som erkänna sina synder. Ty en sådan Gud finnes hwarken i himmelen eller annorstädes utan är en afgud, som wårt förwända hjärta har gjort, emedan den sanne Guden säger: Jag will ingen syndares död, utan hällre att han omwänder sig och lefwer. Detta bewisas äfwen af Davids exempel här, hwilket bör betraktas, såsom det där angår icke blott honom utan rätt och slätt alla människor, inga undantagna, såsom aposteln Paulus säger i romarebrefwet: Gud har inneslutit alla under synd, på det han må förbarma sig öfwer alla. På detta sätt har jag sagt om David, att han här sammanfattar icke allenast sin egen synd utan hela människosläktets död och lif. Därför är Gud mot alla människor sådan, som han war mot David, d. ä. förlåtande synder och barmhärtig mot alla som erkänna sina synder." Och hwarför skulle wi icke tro sådant om honom?

Denna barmhärtighet är det nu, David wänder sig till, såsom Luther ytterligare säger: "David söker icke att godtgöra sin synd, han söker ej heller någon wrå, där han må förbereda sig till nåden, utan han går raka wägen fram i Guds åsyn och kastar sig på hans barmhärtighet, som han känner icke af sitt eget hjärta eller förnuft utan af löftena, som han ser strödda öfwer allt, äfwen i Mose lag. Ty ehuru Gud där också hotar syndare, så behåller han likwäl namnet barmhärtig Gud, hwilket också löftena till Adam, Abraham och andra betyga."

Må nu hwar och en, som är i syndanöd, taga sin tillflykt till samma Guds barmhärtighet. Ty den är densamma i går, i dag och i all ewighet. Hos Gud är ingen förwandling. Och någon annan utwäg hafwa wi icke. "Frälsningen är icke genom wåra fastor, icke genom andra gärningar, icke genom änglar, utan det allena är frälsning, att wi fly till Guds barmhärtighet, söka hos Gud nåd och förlåtelse, att han icke må se till wåra synder och öfwerträdelser utan öfwerse med dem och handla med oß efter sin barmhärtighet. Ty om Gud detta icke gör, så äro wi icke wärda, att han förlänger wårt lif en enda timme eller gifwer oß en enda beta bröd." (Luther).

"Men, fortsätter Luther, när David säger, att Guds barmhärtighet är stor, så förnekar han och will icke weta af hwarken någon sin egen eller andra människors helighet. Ty hwad gemenskap har Guds stora barmhärtighet med människors helighet? Men efter nu Guds barmhärtighet är så stor, så hafwa ju wi ingen helighet i oß. Därför är det ett diktadt talesätt att tala om helgon, likasom det skulle wara ett diktadt talesätt att säga, det Gud wore fallen i synd, hwilket är omöjligt och aldrig kan ske. Där-

för måste man kasta bort den gamla och djupt inrotade willfarelsen och falska tanken att på munkarnas sätt kalla Hieronymus och Petrus och andra för helgon och tro, att de woro utan synd. Ty de hafwa warit syndiga såsom alla människor, och Gud ensam är helig, såsom församlingen sjunger. Men de människor, som wi kalla heliga, de äro helgade genom en annans helighet, genom Kristus, hwilket är en helighet af idel nåd och barmhärtighet. I denna helighet befinner sig hela kristenheten af de troende, och där är ingen åtskillnad. Ty såsom Petrus är helig, så är äfwen jag helig. Men såsom jag är helig, så är också röfwaren på Kristi högra sida helig, ehuru ingenting hindrar, att Petrus och Paulus gjort större ting än du och jag."

"Därför må alla människor sjunga denna vers med David, och af hjärtat erkänna, att wi äro syndare; men också att Gud är rättfärdig, d. w. s. barmhärtig. Denna bekännelse är för Gud ett angenämt och wälbehagligt offer, till hwilket David här uppmuntrar oß. Ty han will, att det skall wara en allmän lära i hela wärlden, att då djäfwulen eller samwetet anklaga oß för wåra synders skuld, wi fritt och öppet bekänna synden, och så bekänna, att wi äro belastade med många och stora synder; men att wi likwäl icke förtwifla. Ty om också wåra synder äro många och stora, höra wi dock här, att Guds barmhärtighet också är mycken och stor. På detta sättet hafwa alla de heliga skyddat sig emot satan, och, ehuru de hafwa warit syndare, hafwa de dock blifwit helgade genom sådan kunskap, såsom Esaias säger i kap. 53: 11: Och genom sin kunskap skall han, min tjänare, den rättfärdige, många rättfärdiga göra".

"Det är sannerligen ett swårt arbete att under anfäktelsen behålla detta. Ty denna kamp angår icke små ting, utan den angår wåra själars ewiga wäl eller we. Därjämte erfara wi, att icke endast wårt samwete ropar emot oß, utan också satan ingifwer oß tankar om ewig död för wåra synders skull, hwilka wi känna med oß. Därför är det en alldeles gudomlig konst, att kunna erkänna sig för en syndare och dock icke förtwifla." Så långt Luther.

Men att David säger: **utplåna mina synder,** det är ett mycket starkt uttryck, som ofta förekommer. Han beder icke såsom den man, som war skyldig tiotusen pund, och som bad om tålamod och uppskof, emedan han framdeles wille betala allt (Matt. 18), utan han beder, att hans synd må alldeles plånas ut, såsom när man stryker ut en skrift från en tafla, och det icke så, att bara en eller annan siffra strykes bort ur skuldsumman, utan **hela summan** på en gång, icke en siffra i dag och en annan i morgon utan alla strax och på en gång.

Men hwad ſwarar då Herren på en ſådan bön? Jo, hör huru han ſäger till Israel: Icke har du åkallat mig, o Jakob, ſå att du bemödat dig om mig, o Israel. Men du tröttade mig med dina ſynder, plågade mig med dina mißgärningar. Jag, jag will utplåna dina öfwerträdelſer för min egen ſkull och will icke komma ihåg dina ſynder (Eſ. 43). Hör där: hwad har Israel gjort? Han har ſyndat och åter ſyndat. Inga goda gärningar talas där om, bara mißgärningar, ſom, mänſkligt taladt, hafwa plågat Gud. Och hwad gör Gud? Han ſtryker ut, bara ſtryker ut. Alltihop? Ja, alltihop. Får han ingen godtgörelſe? Nej, ingen. Men löften för framtiden då? Nej, inga. Han gör det alltſammans för ſin egen ſkull, emedan han är en ſådan Gud. Men kära, på hwad grund? Nuwäl, hör du då icke: för min — min — min egen ſkull. Tycker du det icke är grund nog? Det ſom har ſin grund i Gud ſjälf, det måtte wäl ſtå på riktigt ſäger grund. Om Gud icke ſkulle göra ſå, ſom han här ſäger, ſå måſte han ſjälf bli annorlunda beſkaffad, än han nu är. Och det är omöjligt.

På ſamma ſätt talar Herren i Eſ. 44: Jag har ſkapat dig, du är min tjänare, o Israel, du warder ej af mig förgäten. Jag will utplåna dina öfwerträdelſer ſåſom en ſky och dina ſynder ſåſom ett moln. Wänd tillbaka till mig, ty jag förlöſſar dig. — Huru ett moln förſwinner, det kan man alla dagar ſe. Litet ſol och litet blåſt ſkingrar på en kort ſtund de mörkaſte molnmaſſor. Så ſkingrar också nådens ſol och ett ord af Gud de tjockaſte ſyndens moln. Ack, att wi rätt kände denna Guds nåds öfwerſwinneliga rikedom! Dock, wi må känna den mer eller mindre, ſå är den i alla fall ſådan; och lika omöjligt ſom det hade warit för den förlorade ſonens fader att ſkicka ſin ſon ifrån ſig traſig och ſmutſig och hungrig, när han kom och bekände ſin ſynd, lika omöjligt är det för Gud att låta bli att plåna ut deras ſynder, ſom i ſin nöd wända ſig till honom och ſöka nåd, äfwen om de ſjälfwa icke förmå att tro det. Det är alls icke ſagdt, att publikanen, ſom ſlog ſig för ſitt bröſt och ſade: Gud miskunda dig öfwer mig, ſyndare — det är alls icke ſagdt, att han trodde, att han i detſamma wardt rättfärdigad från alla ſina ſynder. Men att det i alla fall ſkedde, det ſäger Herren Jeſus ſjälf. Och hwem ſkulle jag i en ſådan ſak tro om icke honom?

Ja, Herre Gud, hjälp oß att ſöka och tro och hwila wid din oändliga nåd! Amen.

Två mig grundligt från min synd.

Ps. 51: 4—5.

4. Två mig grundligt från min missgärning och rena mig från min synd. 5. Ty mina öfwerträdelser känner jag, och min synd är ständigt inför mig.

Här fortsätter David och beder icke allenast om syndernas förlåtelse, såsom i det föregående, utan ock att Gud må ur honom utrensa all synd. Det är den uppriktige anden, som så beder. Skrymtaren will nog hafwa syndernas förlåtelse, men han will lefwa kwar i synden. Den sanne kristne will blifwa ren, werkligen ren. Ty synden **plågar** honom. Han kan icke lefwa eller trifwas i henne, om han också finge belöning därför. Om du wille bjuda en fisk att komma upp och sola sig i det gröna gräset bland de wackra blommorna, där du själf trifwes så bra, så skulle han swara: "Jag kan icke, min natur är icke sådan". Och så är hos den, som tror på Jesus, det gamla så förgånget och allting så nytt wordet, att om Gud själf gåfwe honom lof att lefwa i synd, så skulle han icke kunna det. Därför kan wisserligen en troende **falla** i synd. Men **lefwa** i synd kan han icke. Faller han, då faller han såsom i eld eller watten, där han icke kan blifwa liggande utan måste strax upp.

Fördenskull säger Luther öfwer denna wers: "När wi genom Guds barmhärtighet äro fria från skulden, då behöfwa wi äfwen den helige Andes gåfwa, som utrensar det, som ännu är kwar i oss af synd eller åtminstone hjälper oss, att wi icke må duka under för synden och köttets begärelse, såsom aposteln Paulus säger: Döden kroppens gärningar med anden. Ty köttet förblifwer kwar, och det är Andens ämbete, att han strider mot köttet, på det köttet icke må få fullborda, hwad det will. — — Annars är fara wärdt, att synderna tilltaga och draga oss tillbaka ned i den gamla ogudaktigheten, såsom många människors exempel bland oss wisar, då de nu, sedan de hört evangelium, blifwit wärre, än de förr woro."

Men David beder: **Två mig grundligt,** icke blott ytligt utan riktigt grundligt. "Två mig i dag, i morgon och sedan under hela mitt lif från

alla andens och köttets besmittelser, att jag från dag till dag må blifwa starkare och wissare" (Luther).

Men bedja wi nu denna bön på riktigt allwar, då måste wi äfwen finna oß däri, att Herren begagnar skarpa medel. När man twättar orena kläder, måste man doppa ned dem gång på gång i watten samt knåda dem och wrida dem med all kraft, så att om de hade känsel, så skulle de tro, att man wille förstöra dem. Djupt ingrodda fläckar måste man skrapa med nagel eller knif samt begagna skarp lut. Nuwäl, det må wara en bild, som wisar, att de troendes rening icke sker med mjuk swamp. Därför talar också Skriften om, att Gud gör sina barn utkorade i lidandets ugn, att Gud luttrar de kristnas tro, såsom guldsmeden renar guldet i degeln med eld. Och när Herren liknar sig wid winträdet och lärjungarne wid grenarna däri, så liknar han deras renande wid grenarnas rensande, hwilket icke sker med swamp utan med knif. Bered dig alltså på sådant. Skall du renas från högmod, så skall det ske genom många bittra förödmjukelser; skall du renas från girighet, så skall det ske genom de smärtsammaste förluster; skall du renas från wärldslikställighet, så skall det ske genom de mest pinsamma erfarenheter af wärldens ondska o. s. w. Ja, ja, det skall om **alla** frälsta en gång sägas, att de kommit ur stora bedröfwelser och twagit sina kläder hwita i Lammets blod. Du och jag få icke utgöra något undantag. Aposteln Paulus själf har måst få en satans ängel i sitt kött, som skulle plåga honom, på det han icke måtte förhäfwa sig öfwer de höga, himmelska uppenbarelser, som han genom Guds nåd hade fått, uppenbarelser så härliga, att man tycker, att de bort göra honom ren som en ängel.

Ty mina öfwerträdelser känner jag, och min synd är ständigt för mig. David anför icke denna sin syndakännedom såsom någon förtjänst, som kan göra honom wärdig Guds nåd och syndernas förlåtelse, utan han angifwer endast, att denna syndakänsla drifwer honom till att bedja och söka nåd. Såsom en sjuk människa säger till läkaren: "Hjälp mig, bota mig, ty jag känner mig så sjuk och swag".

Om denna sak säger Luther: "Här wisar David genom sitt exempel. att Guds löfte om syndernas förlåtelse har förmått honom att anropa Gud om barmhärtighet och om den gåfwa, genom hwilken han kan blifwa renad från synderna. Därför måste det lilla ordet "ty", hwilket han nyttjar i denna wers, icke så förstås, som om synderna skulle förlåtas honom därför, att han bekänner dem; ty synd är synd och följaktligen straffwärd, antingen man bekänner den eller icke; dock är syndens bekännande nödwändigt, ty Gud är ingen nådig, som icke bekänner sina synder. Guds

löfte är den enda orsaken till wår rättfärdiggörelse. Detta löfte har också David för ögonen, då han säger: ty jag känner min mißgärning; såsom om han wille säga: Jag säger icke, att du skall förlåta mig synden därför, att jag känner den, utan därför att du har lofwat nåd och godhet åt dem, som känna sina synder; jag kommer till dig för detta ditt löftes skull och bekänner min mißgärning, och min synd är alltid för mig".

"Så framställer nu David såsom orsak till sin bön om Guds barmhärtighet, att hans synd är alltid för honom. Han will säga: min synd plågar mig och lämnar mig hwarken ro eller frid; om jag äter eller dricker, sofwer eller wakar, så förskräckes jag städse för Guds wrede och dom. Mot sådan nöd finnes intet bättre hjälpmedel, än att ett troende hjärta bryter sig igenom sådana känslor och sådan förskräckelse för synden och säger: "Gud, war mig nådelig; ty då jag är i en sådan syndanöd, då är det din rätta tid att komma mig till hjälp och trösta mig med din gudomliga nåd."

Detta måste man lägga noga märke till och framhålla för deras skull, som ständigt bekymras däröfwer, att deras syndakännedom icke är så djup, att de kunna hoppas att få nåd. I synnerhet hos unga kristna är detta ett mycket wanligt bekymmer. Wet alltså, att syndakännedomen icke skall wara för Guds skull, såsom skulle **han** däraf bewekas till nåd, utan för din egen skull, att du må drifwas till nådastolen för att söka nåd. När alltså din syndakännedom är sådan, att du nu kommer till Kristus och bekänner dina synder, då har den uträttat, hwad den skulle, och då är du, där du skall wara. Om du alltså hör om någon annan, att han har warit uti mycket större nöd än du, ja, nära förtwiflans afgrund, så bekymras icke utan tacka Gud, att **du** har sluppit en så bitter erfarenhet. Och nu ären I hos Herren Kristus bägge twå. Om du och din broder hade rest öfwer till ett främmande land, så kunde wäl din broder under resan hafwa warit utsatt för alla möjliga swårigheter, medan du själf kommit mycket lätt fram. Men icke skulle du wäl bekymras däröfwer, såsom om du icke hade kommit riktigt fram, emedan din resa icke war så swår som din broders. Utan nu ären I framme bägge twå och skolen tacka Gud därför, och du allramest, emedan du har kommit lättare fram. Se, gör nu på samma sätt här: när du är hos Kristus, så är du ju där och behöfwer alls icke wända om för att göra wägen smalare eller swårare, än den war, när du kom.

Men här skola wi åter lära, hwad som fordras för, att en syndare skall få syndernas förlåtelse och blifwa upptagen till Guds barn, nämligen ingenting annat, än att han af hjärtat bekänner sina synder och söker genom

Guds nåd rening från dem. Så säger Herren genom Jeremias: Allenast känn din missgärning, att du har syndat mot Herren din Gud (Jer. 3: 13). Och hos Esaias: Kommen och låtom oss gå med hwarandra till rätta. Om edra synder än wore blodröda, så skola de dock warda hwita som snö (Es. 1: 18). Kom därför. Kom strax.

Just som du är,
Förrän du har, förmått hwad ewigt fruktlöst war,
Att från en enda fläck dig göra ren,

kom till honom, hwars blod ensamt kan rena från synder, till honom som Gud har framställt såsom en nådestol, dit syndare må gå för att finna nåd och få barmhärtighet. Det låter halsbrytande, men det är alls icke farligt. Finge du icke komma sådan, som du är, så måste du förwisso för ewigt blifwa borta. Men nu bjudas alla utan åtskillnad, fariseer och publikaner, öfwerstepräster och röfware — allt allt, hwad människa heter, till samma kors, till samma nådestol, till samme frälsare, på samma wilkor, d. ä. alldeles utan penningar och för intet.

"Men, säger du, man måste dock hafwa ett uppriktigt begär att blifwa renad från sin synd." Nå ja, men är det icke det, du will? Är det icke därför du kommer till Jesus, att han må hjälpa dig från synden? Om du endast will komma undan fördömelsen men lefwa kwar i synden, då är du blott en skrymtare, som icke har någon del eller lott i ordet om syndernas förlåtelse. Men är det så? Ljug icke på dig själf. Will du icke werkligen blifwa renad från dina synder, fastän du tycker, att din ånger icke är så djup och allwarlig, som den borde wara? "Jo", säger du. Nuwäl, war då wid godt mod, dina synder förlåtas dig. Skulle det bero på djupet af din ånger, så wet, att ännu aldrig på jorden funnits en människa, som ångrat sina synder så djupt, som hon bort. Men alla som ångrat sina synder så djupt, att de icke kunnat förblifwa i dem, utan måst stå upp och gå till Kristus, de hafwa allesamman blifwit benådade. Det kan du se på den förlorade sonens exempel. När han kom och bekände sina synder och bad om nåd, då ströks all hans skuld ut. Nåden öfwerflödade öfwer alla hans synder. Han kläddes i den yppersta klädnaden. I fadershuset blef stor glädje, ja, så stor att den äldre sonen blef förargad. Och detta är skrifwet till lärdom för dig och mig. För oss skall förwisso icke göras något undantag. Tänk en sådan öfwerswinnelig nåd!

Ja, Gud, dig ware lof, att du sände Sonen och satte honom till en nådestol för all wärlden! Amen. Gud hjälp oss att tro!

Mot dig allena har jag syndat.

Ps. 51: 6.

6. Mot dig allena har jag syndat och gjort det, som är ondt i dina ögon; på det du må warda rättfärdigad i dina ord och framstå ren i dina domar.

Det låter underligt, när David säger, att han har syndat allena mot Gud. Hade han icke också förbrutit sig mot Uria, som han lät så lömskt omkomma? Jo, men likwäl ligger i hans ord en djup sanning. All synd är en synd mot Gud, äfwen om den begås mot nästan, det weta wi ju alla. Om du alltså sårar din broder, så syndar du mot Gud, det wet du. "Men jag syndar icke blott mot Gud utan äfwen emot min broder, inwänder du, och huru kan då David säga, att han syndar **endast** mot Gud? Frälsaren säger ju ock: Om din broder syndar emot dig o. s. w., och där är ju klart, att det onda, som man gör, är en synd äfwen mot honom och icke blott mot Gud." Nuwäl, både det ena och det andra är sannt. Att du syndar mot din broder, det will säga, att du **utöfwar synden mot honom.** Men att din gärning **är synd,** det beror därpå, att den är ett **brott mot Guds lag.** Och således är det **mot Gud** du har syndat, äfwen om du utöfwat denna synd emot din broder. Om det icke funnes någon lag, så funnes det icke heller någon öfwerträdelse, säger Paulus (Rom. 5). Om Kain icke hade wetat af någon Gud, så hade det lika litet warit synd för honom, att han slog ihjäl Abel, som det är synd för en tiger, att han dödar en människa. Och så war då Kains synd i grunden en synd endast emot Gud. Sammalunda kan en människa utöfwa synd emot ett djur, t. ex. genom att misshandla detsamma. Men hennes gärning är då icke en synd mot djuret, ej heller plägar man säga, att någon syndat mot sin häst eller hund, utan det är en **synd mot Gud,** ehuru gärningen war gjord mot ett djur.

Sålunda blifwer det sannt, att all synd är synd mot Gud — och allena mot Gud. Därför är det endast i egentlig mening man kan tala om, att en människa kan synda mot nästan och mot sig själf. Därmed menar man, att hon mot nästan eller sig själf gör något, som Gud har förbjudit.

Men då är det ju alltid **mot Gud** hon syndar, emedan det är **hans** lag hon öfwerträder. Att göra denna skillnad är också ganska wiktigt. Ty om min broder icke will förlåta den onda gärning, som jag har gjort emot honom, så skulle min synd ewinnerligen blifwa oförlåten, om hon wore en synd emot honom. Men nu är hon en synd emot Gud allena, och därför kan **han** förlåta den. För David war detta nu en wiktig sak, emedan Uria war död, så att det icke kunde bli fråga om att begära hans förlåtelse, för att icke tala om alla de andra, som på samma gång föllo.

"Ja, säger du igen, jag måste dock bedja min broder om förlåtelse." Nuwäl, det är sannt, ty det har Gud befallt. Och om du icke gör det, så syndar du mot Gud. Och om din broder icke förlåter dig, så syndar han mot Gud, som har befallt honom att förlåta. Och så blifwer då det ena med det andra en synd mot Gud allena, alldeles såsom David här säger. Detta blir ännu klarare, om jag tänker på, att jag kan begå en syndig handling äfwen mot mig själf, mot min egen kropp. Skall jag då bedja mig själf om förlåtelse? Nej, där är det då riktigt uppenbart, att synden är en synd allena mot Gud. Men att Gud will, att jag skall bedja min broder om förlåtelse, ifall jag med min synd har förfördelat houom, och att jag skall förlåta honom, om han har begått synd mot mig, det sker för kärlekens skull, som icke han bestå, däreft icke den felande förödmjukar sig och den andre förlåter honom och låter all bitterhet fara. Alltså får jag då wid hwarje synd allena med Gud att göra; ja, äfwen när jag själf förlåter min broder eller beder honom om förlåtelse, så har jag att göra allenast med Gud, som har befallt det och hotar att straffa mig, om jag icke lyder.

Men att synda det är att göra, **hwad som är ondt i Guds ögon,** såsom här står. Om en gärning är ond i människors ögon men icke i Guds, så är den ingen synd, äfwen om människor känna sig aldrig än så djupt kränkta däraf. Sålunda war mycket af det, som Herren Jesus gjorde, ondt i människors ögon, ja så ondt, att han befanns wara skyldig till döden. Och när han uttalade sina domar öfwer fariseerna och deras falska rättfärdighet, så kände de sig nog mycket kränkta. Men i Guds ögon war allt, hwad Jesus gjorde, rättfärdigt och godt. Men å andra sidan, om något är ondt i Guds ögon, så är det synd, äfwen om alla människor tycka, att det är rätt och bra gjordt. Därför skall man i denna sak alls icke döma efter människors tycken utan allena efter Guds ord. Och Gud bedömer en gärning icke efter det utwärtes utseendet utan efter deß inre kärna, som wäl kan wara murken, äfwen om skalet är wackert, ja, äfwen wara god, där skalet ser fult och skrofligt ut.

Men det är en stor konst och kostar ofta en hård strid, om en troende sålunda skall kunna, utan hänsyn till människors tycken, beröm eller tadel, rätta sitt omdöme och sina gärningar allena efter Guds ord. Ack, huru ofta händer det icke, att det eller det, som Gud will hafwa gjordt, blir ogjordt, emedan man fruktar att stöta sig med människor, och likaså att mycket, som är ondt i Guds ögon, blir gjordt, emedan det behagar människor? Det är omöjligt att utan Guds synnerliga nåd bestå i denna strid samt öfwerwinna all fruktan och människobehagsamhet, så att man allenast frågar efter, hwad som behagar Gud, samt blifwer därwid. Huru uselt står det icke till med bekännelsen af Herrens namn bara för människofruktans skull? Och huru mycken wärldslikställighet är icke rådande bland troende bara för begäret att behaga människor? Ja, hos många är det kommet därhän, att de icke widare hafwa någon känsla af, huru ondt i Guds ögon det är, som de göra. Må Gud hjälpa, att wi icke må alldeles somna bort i döden utan wakna upp rätteligen.

Men att David tillägger: **På det du må finnas rättfärdig i dina ord och framstå ren i dina domar,** därmed will han säga, att han gör denna bekännelse, på det han må gifwa Gud rätt i hans ord och domar. Ehwad människor än må tänka eller tala om Guds ord och domar, så blifwa de dock heliga och sanna. Att Guds ord stundom synes oß orimligt, det beror därpå, att wårt förstånd är förmörkadt. Wid bättre upplysning skall det wisa sig, att ordet ändå hade rätt. Och att Guds domar understundom synas oförklarliga, ja, orättwisa, det beror på, att wi icke känna till alla förhållanden, som inwerka på domen. Guds dom är efter sanna förhållandet, (Rom. 2), och detta förstå wi ofta så litet af, wi som endast se, hwad som är för ögonen. År 1900 förstördes en stad i Amerika wid namn Galveston. Det skedde genom en fasansfull öfwerswämning. Kyrkor och krogar, hus och planteringar — allt sopades bort på en gång. Människor i stort antal omkommo, gudfruktiga och ogudaktiga utan åtskillnad, och de som öfwerlefde den förskräckliga händelsen, hade förlorat allt sitt. Många woro, som med bäfwan frågade, om det fanns någon Gud, någon lefwande, god och allestädes närwarande Gud, när sådant kunde ske. Ja, en präftman i staden förklarade i tidningarna, att han icke widare kunde tro på Guds tillwaro. Men sådant är dåraktigt. Må wi bara wänta något litet. Den dag kommer, då alla warelser skola se och erkänna, att Herren warit rättfärdig i sina ord samt ren och helig i alla sina domar.

Jag är född i synd.

Ps. 51: 7—8.

7. Se, i missgärning är jag född, och i synd har min moder aflat mig. 8. Se, du har behag till sanning i hjärtegrunden; och i det fördolda må du lära mig wishet.

Här angifwer David själfwa roten till sitt fall. **Se, i synd är jag född, och i synd har min moder aflat mig.** Hans natur är från själfwa födelsen syndig. Ty om han allenast wille säga, att hans moder eller fader hade syndat wid hans födelse, utan att detta rörde honom själf, så hade dessa ord här ingenting att göra. Nej, hans mening är uppenbarligen den, att han från själfwa födelsen, såsom wi sagt, är syndig, så att det är sannt, hwad Spurgeon säger, att "den förwränger Skriften, som förnekar, att här läres arfsynd och naturens fördärf, och att de, som göra spetsfundiga inwändningar mot denna lära, behöfwa att underwisas af den helige Ande om trons första grunder".

David war icke född i synd i den meningen, att han war född af äktenskapsbrott. Både hans fader och moder woro fromma människor, som lefde i ett ärligt och Gud behagligt äktenskap. Men de woro till naturen syndiga, därför föddes också deras barn syndiga. Det är en regel, som går igenom hela skapelsen, att det, som födes, är af samma art som det, som föder. Af hwete wäxer hwete, aldrig något annat; af hund födes hund, aldrig något annat; af människa födes människa, aldrig något annat. Och såsom af swart människa födes swart människa, så födes ock syndig människa af syndig människa. Endast **ett** undantag gifwes därifrån, och det är wår Herre Jesus Kristus, hwars födelse skedde genom aflelse af den helige Ande.

Men det inskränker sig icke därtill, att endast den allmänna syndigheten ärfwes. Nej, äfwen särskilda syndiga böjelser, som äro mer utpräglade hos föräldrar, gå i arf till barn och afkomlingar i många led. Människor, som äro synnerligen ondsinta, giriga, swekfulla, liderliga, begifna på dryckenskap o. s. w., föda i regeln barn, som hafwa särskildt starka böjelser till samma synder. Därför plägar man, när man ser samma

synder framträda hos barnen som hos föräldrarna, säga, att "de bräs på dem", såsom äfwen ordspråket därom säger: "Äpplet faller icke långt från trädet", d. ä. barnet blir icke mycket olikt sina föräldrar.

Ja, detta är så kändt och uppenbart, att ingenting kan wara det mer. Blif därför du wid ordet och erfarenheten och wet, att synden har genomträngt och fördärfwat hela wår natur, så att ingenting i oß finnes, som icke är genom synden mer eller mindre fördärfwadt. Och huru troende, fromma och gudfruktiga wi än må blifwa, så hänger dock denna syndiga benägenhet kwar, tills wår kropp lägges ned i grafwen för att där blifwa ett frö, ur hwilket Herren på den yttersta dagen skall skapa en ny, härlig kropp, som är Kristi förhärligade kropp lik.

"Ja, säger du, men kan då icke Gud genom sin ande fullkomligen rena de sina strax? Eller will han det icke?" Nuwäl, sådant är idel dåraktiga frågor, alldeles som om du sade: "Kan då Gud icke göra oß fullkomliga strax i allting, i kunskap, i wishet, i hälsa o. s. w.? Hwarför skola t. ex. missionärer, när de komma ut i hednawärlden, taga upp flere år med att lära sig språket? Kan icke Gud genom sin Ande lära dem språket strax, så att de kunna tala det fullkomligt? Eller will han icke, att hedningarna genom dem skola få höra evangelium? Will han hällre, att alla de hedningar skola förgås, som kunde frälsas, om han gåfwe missionären förmåga att tala språket strax?" Sådant wore ju idel fåfänga spörsmål. Låt dem därför fara och tag farwäl af dessa höga andar, som fara med sina funderingar högt ofwan om molnen, samt blif du enfaldigt här nere på jorden, där du genom Guds nåd kan göra något gagn, om än i all ringhet och ofullkomlighet.

Se, du har behag till sanning i hjärtegrunden. Ja, låt oß werkligen se och märka det. Gud har icke behag till en hög bekännelse eller till stora ord utan till sanning, att du wandrar i sanningen, gör sanningen (Joh. 3: 21) och talar sanning. War därför i allting ärlig och uppriktig inför Gud. Försök icke att ställa dig annorlunda, än du är, ty han genomskådar dig i alla fall. War sann **i hjärtegrunden** *, i hela ditt inre wäsen, i din bekännelse och din gudstjänst. Fariseerna på Kristi tid syßlade mycket med gudstjänst och förde en hög bekännelse, såsom det heter, att de förtröstade på sig själfwa, att de woro rättfärdiga och föraktade andra. De sade: Jag tackar dig, Gud, att jag icke är såsom andra

* Grundtextens ord betyder egentligen: **i njurarna.** Hjärtat och njurarna betraktas i bibeln såsom organ för människans innersta wäsen. Därför säges det om Gud, när han genomskådar människans innersta, att han rannsakar hjärta och njurar (Ps. 7: 10, 26: 2).

människor, röfware, orättfärdiga, horkarlar, publikaner. Jag fastar två gånger i weckan, jag gifwer tionde af allt, hwad jag förwärfwar (Luk. 18). Men där war ingen sanning i hjärtegrunden. Därför kallar Jesus dem **skrymtare.** Sammalunda äro äfwen många, som säga: "Jag, fattig, syndig människa", alldeles som wille de nu söka nåd och blifwa renade från alla sina synder. Men där är ingen sanning i hjärtegrunden. Ty strax, sedan de hafwa bekänt, löpa de ut i synden igen. Ack, huru mycken osanning ligger icke i tusentals andaktsöfningar och gudstjänstgärningar, som människor göra! Såsom Herren säger: Detta folk nalkas mig med sin mun och hedrar mig med sina läppar, men deras hjärta är långt ifrån mig. Ja, människor, som annars äro så sanningskära, att de icke skulle kunna säga en osanning till en människa, tweka icke att ställa sig och ljuga inför Gud, såsom wille de lyda, ära och dyrka honom, medan de dock följa efter wärldens allmänna lopp i hela sitt lefwerne. Alldeles såsom fariseerna på Kristi tid gjorde.

Lär mig wishet i det fördolda d. ä. **i mitt innersta.** En sak är att hafwa kunskap i sitt hufwud, en annan sak är att wara wis i sitt hjärta. Men med denna wishet menar David ingenting annat än en sann och uppriktig gudsfruktan. Ty att frukta Gud och tjäna honom i sanning, det är begynnelsen till all wishet, men det är också den högsta wishet, som en människa någonsin kan komma till. Därför äro alla de människor dårar, som äro ogudaktiga, huru skarpsinniga de för öfrigt än må wara och huru skickligt de må förstå att regera i alla wärldsliga angelägenheter. När deras werk en gång är färdigt, då skola de förstå, hwilka dårar de hafwa warit. Men då är det för sent att ändra saken.

Därför betänk detta och sök den rätta wisheten, så att du håller dig till Herren Kristus, som Gud har sändt till att wara din frälsare. Se till, att du blifwer i tron på honom samt winnlägger dig att fly synden, att i alla stycken uppriktigt tjäna Gud och wandra i ljuset inför hans ansikte. Sedan må du gärna tåla, att wärlden kallar dig enfaldig och skrattar åt dig. Hon förstår icke bättre, och du själf har en lång tid icke heller förstått bättre. Ty äfwen du begabbade dem, som före dig woro troende. Bed nu Gud, att han må upplysa äfwen dem, som begabba dig, såsom han har upplyst dig; ja, werka äfwen något därför, på det att I mån blifwa återförenade i ljuset, såsom I förut hafwen wandrat tillsammans i mörkret.

Skära mig med isop.

Ps. 51: 9—10.

9. Skära mig med isop från synd, att jag må warda ren; twå mig, att jag må warda hwitare än snö. 10. Låt mig höra fröjd och glädje, må de få fröjda sig de ben, som du har krossat.

I 3 Mos. 14 läsa wi lagen om rening från spetälska. Därtill hörde, att prästen skulle med en isopkwist sju gånger stänka offerblod på den, som renades. Utan twifwel har David här tänkt just på denna lag. Spetälska är en af de förskräckligaste sjukdomar, som finnas. Den är också ärftlig. Den kan hos barnet ligga många år fördold i blodet men bryter sedan fram och wållar de wederstyggligaste sår. Den är alldeles omöjlig att på naturlig wäg bota. Intill den dag, som i dag är, har läkarewetenskapen förgäfwes sökt efter ett medel att bota densamma. Endast genom ett under af Gud kan det ske.

I alla dessa delar är spetälskan en bild af synden. Ty synden ligger också alltifrån födelsen i människan. Dessa små barn, som äro så ljufliga, att man är färdig att hällre hålla dem för änglar än för människor — ack, hos dem ligger alltifrån födelsen syndens spetälska i blodet. Och det skall icke dröja länge, innan den träder fram i allehanda synder såsom egenwilja, wrede, olydnad, lögn o. s. w. Ja, längre fram skall den kanske wisa sig i ännu "wederstyggligare sår". Att bota denna spetälska ligger icke heller i mänsklig makt. O, hwad hafwa icke människor lidit, ropat, offrat, plågat sig själfwa för att göra sig rena från synd! Men allt förgäfwes. Aposteln Paulus bekänner om sig, att han hade mer allwar än hans samtida med att hålla lagen. Och gällde det blott utwärtes gärningar, så gick det ganska bra för honom, så att han kunde säga, att han efter den rättfärdighet, som war i lagen, war ostrafflig (Fil. 3: 6). Men när lagen sade: Du skall icke begära, och han nu skulle bekämpa begärelsen, då tog synden ansats af själfwa budordet och bedrog honom och dödade honom därmed, och han wardt död (Rom. 7). Allt hans arbete war förgäfwes, alldeles såsom det är förgäfwes att lyfta sig själf upp ur en grop af dy genom att fatta i sina kläder och draga. Den som sjun-

ker ned i kwicksand, är ohjälpligt förlorad. Huru han än arbetar och wåndas, så sjunker han för hwarje ögonblick djupare. Nu är han nere till midjan, nu till halsen. Han ropar, han skrålar i förtwiflan, men snart är hans mun nere. Nu kan han icke ropa. Han sträcker händerna öfwer hufwudet. Nu synes bara det yttersta af hans armar, nu bara fingrarna, nu bara fingerspetsarna, nu — nu — nu ingenting. Han är alldeles nedsjunken. Han är förlorad.

Se, det är en fasansfull bild af, huru en människa sjunker ned och förgås i synden. Inga ansträngningar, inga egna gärningar, inga nödrop hjälpa. Endast genom ett under af Guds öfwerswinneliga nåd är räddning möjlig. Och det hade David nu fått erfara.

Men hwad betecknar då reningen med isop? Swar: det är den rening från synd, som offerblodet betecknade. Och läsa wi det i nya testamentets ljus, så stanna wi inför Ebr. 9: 19—22, där det talas om, huru nästan all rening från synd enligt Mose lag skedde genom blod, och att utan blodsutgjutelse ingen förlåtelse skedde. Aposteln tänker därwid på lagen om rening från synder, som någon begått af okunnighet eller owarsamhet. Ty endast för sådana synder fingo offer frambäras. Om däremot någon hade syndat med berådt mod, så skulle hans lif utrotas ur folket (4 Mos. 15: 22—31). Offer fick aldrig frambäras för synder, som woro belagda med dödsstraff. Att sådana synder likwäl kunde förlåtas, wisar bland annat Davids eget exempel här. Men som sagdt: okunnighetssynder (Ebr. 9: 7) renades genom blod, så att det nästan aldrig förekom, att syndaförlåtelse i sådana fall skedde utan blodsutgjutelse. Undantag tilläts, endast när någon war mycket fattig. Ty då sick syndoffret ske utan blod (3 Mos. 5: 11 f.). Denna lag begagnar nu ebreerbrefwets författare för att wisa, att bestänkning med oxars och bockars blod aldrig kunde taga bort synder (Ebr. 10: 4) utan endast åstadkomma en utwärtes köttets renhet (Ebr. 9: 13), men att däremot Kristi blod, hwilken genom ewig ande har offrat sig själf fläckfri åt Gud, skall rena wårt samwete från döda gärningar till att dyrka lefwande Gud (v. 14). Synderna kallas döda gärningar, emedan de medföra den ewiga döden. Det är genom samwetet wi erfara tillwaron af synder i oß. Samwetets rening innebär därför en så fullkomlig rening från synd, att wi icke widare hafwa något samwete, någon känsla af synd (Ebr. 10: 2). Däri består den ewiga frälsning, som Kristus har funnit (v. 12). Ty just en sådan fullkomlig rening skall hans blod för wisso åstadkomma hos den troende.

Att David också här menar en werklig rening från synd, det är tydligt däraf, att han tillägger: **Twå mig, att jag må warda hwitare än**

snö. Snön är det mest hwita och rena, som finnes i naturen. Men David är så ifrig att blifwa sina synder kwitt, att han beder att Gud må göra honom i andlig mening hwitare än snö. I luften finnes alltid något damm, som fäster sig på snön, ehuru man icke ser det. David will blifwa fullkomligt ren. Han hungrar och törstar efter rättfärdighet, en fullkomlig rättfärdighet, i hwilken icke ens Gud ser någon smuts eller något damm. Och en sådan bön kunde icke blifwa utan bönhörelse. Nej, hwar och en som hungrar och törstar efter rättfärdighet, **skall** blifwa mättad. Först och främst skola alla hans synder så fullkomligt förlåtas, som om de aldrig warit begångna, och för det andra skall Jesu blod rena honom så, att när werket är färdigt, ingen den ringaste orenlighet, intet spår af synden widare skall stå kwar. De frälsta i himlarnes rike skola wara Kristus alldeles lika, såsom Johannes säger: När han warder uppenbar, då warda wi honom lika, ty wi få se honom, såsom han är (1 Joh. 3).

Låt mig höra fröjd och glädje d. w. s. tillsäg mig syndernas förlåtelse och rena mig från synd så, att jag åter må kunna fröjdas. När synden ligger och trycker på samwetet, är det omöjligt att wara glad. Men när Gud förlåter och gifwer förwißning om förlåtelse, då blir där genast glädje och fröjd. Ja, ingenting kan fylla hjärtat med en så öfwerswinnelig fröjd som detta. Aldrig hade den förlorade sonen smakat en sådan fröjd som wid det gästabud, som blef i hans faders hus, när han kom hem och fick förlåtelse för allt, hwad han hade brutit. Men huru skall jag få en sådan förwißning? Swar: allenast genom evangelium. "Ty, säger Luther, om du sargade dig till döds, om du göte ut ditt blod, om du med den största willighet underkastade dig och lede allt, hwad som är för en människa möjligt, så hjälpte det dock ingenting. Endast Guds ords hörande medför glädje. Detta är det enda sätt, hwarpå hjärtat kan hafwa frid inför Gud; allt annat, som du kan företaga dig, lämnar kwar i själen twifwel och oro. — Men när samwetet är uppskrämdt, så löpa människorna ömsom hit, ömsom dit, företaga sig än ett, än ett annat werk. Men därmed göra de intet annat än hopa öfwer sig fara och onyttig möda, emedan detta är den enda sanna och säkra wägen att bota samwetet, nämligen att höra och mottaga ordet, hwilket David här kallar bestänkning. Här skall ingenting af oß företagas eller göras utom detta enda, att wi hålla fram öronen och tro det, som säges oß. Så hörde den förlamade mannen med glädje, när Kristus sade till honom: War wid godt mod, barn, dina synder förlåtas dig (Matt. 9: 2). Så war det ock för David här en glädje att höra af Natan: Gud har tagit din synd bort, du skall icke dö (2 Sam. 12: 13)."

"Detta är alltså summan af allt: när du befinner dig i bedröfwelse eller känner Guds wrede, så sök intet annat läkemedel och lämna icke rum för några andra tröstegrunder än ordet, antingen det nu ingifwes dig genom en broder, som är hos dig, eller därigenom att den helige Ande påminner dig något, som du förr har hört såsom t. ex.: Så sannt jag lefwer, säger Herren, Herren, jag har ingen lust till den ogudaktiges död, utan om den ogudaktige wänder om från sin wäg, så skall han lefwa. Omwänden eder, omwänden eder från edra onda wägar, ty hwarför wiljen I dö, I af Israels hus? (Hes. 33: 11)."

Ja, will du höra glädje och fröjd, då skall du icke lyßna till ditt eget hjärtas ingifwelser eller satans hwiskningar, ty det egna hjärtat är en mycket falsk bibel, utan endast till hwad Gud talar i sitt ord. Och då skall du icke stanna wid det, som han säger till den försoffade wärlden eller de förstockade werkhelgonen, utan wid det, som han talar till de nödställda och elända, som hålla på att förgås i sina synder och gärna wille hafwa nåd och blifwa frälsta. Och när du det läser, så will Gud, att du skall tro och taga det till dig, utan all tanke på din owärdighet, såsom wore det sagdt allenast till dig. Ja, det mißhagar Gud, att du ännu twiflar, när du dock hör, huru han säger, att hans nåd öfwerflödar öfwer alla synder, wore de än så blodröda och himmelshöga.

Må de ben, som du har krossat, få fröjda sig. David war genom sitt djupa fall så tillintetgjord, att det kändes, som om benen i hans kropp woro krossade, så att han icke förmådde att hålla sig uppe. Och det war Gud som hade krossat dem genom att låta David i samwetet smaka sin wrede. Men det hade Gud icke gjort för att fördärfwa David utan för att föra honom till besinning. Och när nu David bekände sin synd och sökte nåd, så fick han också genom profeten Natan tillsägelse därom, så att benen i hans kropp åter blefwo lagade och fingo fröjdas. Detta är ju en wanlig erfarenhet, hwarom man icke behöfwer mycket tala för de troende. De känna den nästan allesammans.

Gud hjälp oß, att wi icke synda. Men om wi falla, så hjälp oß, att wi icke må förtwifla och blifwa liggande där utan åter komma upp och fly till din Son, som du för wåra synders skull har utgifwit och för wår rättfärdiggörelses skull uppwäckt och satt på din högra hand till att wara wår hjälpare (1 Joh. 2: 1). Amen.

Skapa i mig ett rent hjärta.

Ps. 51: 11—12.

11. Göm bort ditt ansikte från mina synder och plåna ut alla mina missgärningar. 12. Skapa åt mig, Gud, ett rent hjärta och gif på nytt en fast ande i mitt inre.

Däraf hjärtat är fullt, däraf talar munnen, säger Jesus, och det kunna wi i sanning se här. Ty nu är Davids hjärta så öfwerfullt af sorg öfwer synden och trängtar så efter nåd och rening, att han om och om igen upprepar samma bön.

Göm bort ditt ansikte från min synder, säger han. Den som fallit i smuts och blifwit oren, will icke, att andra skola se på honom. Han blyges. Och så blyges David på det allra djupaste öfwer sin förnedring. "O, huru har jag kunnat sjunka så djupt!" tänker han. Ja, ibland inträffa syndafall sådana, att man står där alldeles häpen och icke begriper, huru något sådant har warit möjligt. Men så genomfördärfwade äro wi af synden i hela wår warelse, att hwad som hälst är möjligt i den wägen, om wi äro lämnade åt oss själfwa. Det berättas om den fromme Wesley, att han en gång såg en brottsling föras till galgen för att afrättas. Då sade han: "Där sen I Wesley, om icke Guds stora nåd hade kommit emellan." Han bekände, att det war allena Guds nåd, som hade räddat honom från att blifwa en brottsling.

Ja, war wiss på det: huru god uppfostran du än må hafwa fått, huru goda kunskaper och god karakter du än må äga att berömma dig af, så finnes dock intet syndadjup, som du icke kan falla i, om icke Guds nåd hindrar det. Äfwen om du warit troende i åratal, kan det hända, såsom du ser på David här och ännu mer på Petrus, som förnekade Jesus och swor och bad Gud förbanna hans själ, om han kände Jesus. Och detta några timmar efter, sedan Jesus hade twagit hans fötter och gifwit honom den heliga nattwarden och han själf hade heligt bedyrat, att han aldrig skulle förneka honom, om han än måste dö med honom. Och hwad skola wi säga om Judas Iskarioth, som också war en af dem, som Fadern hade gifwit Jesus (Joh. 17: 12). Han hade warit med Jesus i tre år,

ja, warit en af de tolf, men ändå föll han så djupt, att han sålde sin mästare för några lumpna penningar och gick sedan själf i förtwiflan bort och hängde sig och ramlade ner, så att hans kropp refs upp och hans inälfwor föllo ut. O, må det bli i wåra hjärtan outplånligen inristadt, att wår frälsning beror från början till slut på Guds stora nåd icke på Guds nåd och wår gärning utan på nåden allena. Är det af nåd, säger aposteln Paulus, så är det icke af gärning. Annars wore nåd icke nåd (Rom. 11: 6). Och denna nåd är för alla syndare — alla utan åtskillnad — att få wid nådastolen, som är Jesus Kristus, alldeles utan penningar och för intet.

Men när David will, att Gud skall wända bort sitt ansikte, så gör han det icke i den meningen, att Gud icke må fråga efter hans synder utan lämna honom i fred uti dem. Så will den ogudaktiga wärlden hafwa det. Därför hatar hon ljuset och kommer icke med sina synder fram i ljuset (Joh. 3: 20). Ty ljuset straffar hennes synder, men hon har sin lust i dem och will icke lämna dem. Däremot beder David här icke blott, att Gud må wända bort sitt ansikte, utan att han också må **plåna ut alla hans mißgärningar,** såsom han här tillägger och redan förut i v. 3 har bedit. Han will framför allt **komma ut ur allt,** hwad som är orent och syndigt, så att ingen fläck mer må finnas kwar.

Annu tydligare se wi detta, när David tillägger: **Skapa åt mig, Gud, ett rent hjärta.** Ett rent hjärta är ett hjärta, som älskar Gud och därför gärna gör hans wilja i allt. Där man saknar en sådan kärlek men ändå i yttre måtto gör Guds wilja, emedan Gud så har befallt, och emedan han hotar att straffa dem, som icke lyda, där är lagträldom. Men där hjärtat är så omskapadt, att det älskar och will just det, som Gud will, och därför gör sin egen wilja, när det gör Guds, och Guds wilja, när det gör sin egen, där är en rätt frihet och sann gudaktighet. Ty Gud ser framför allt efter hjärtat, icke efter de utwärtes gärningarna. Därför säger han: Min son, gif mig ditt hjärta. Ty när han har hjärtat, då har han hela människan med allt, hwad hon är och förmår. Men där han icke äger hjärtat, där hafwa de utwärtes gärningarna intet wärde. De äro då ett skal utan kärna. Men såsom hwarje frukt har sitt wärde icke af skalet utan af kärnan, så har hwarje god gärning sitt wärde af kärleken och icke däraf, att den i utwärtes måtte öfwerensstämmer med Guds lag. Därför säger också Luther i utläggningen af de tio buden: Wi skola **frukta och älska Gud** så, att wi göra det och det.

Ett sådant rent hjärta kan nu ingen taga sig själf eller genom någon sin gärning åstadkomma, utan det måste skapas af Gud genom en ny fö-

delse. Men ny födelse sker allenast genom tron på Kristus och är ett sådant nådens underwerk, att det icke låter sig förklaras annorlunda, än som Petrus förklarar det, då han i Apg. 15: 9 säger, att Gud rengjorde hedningarnes hjärtan genom tron. Wädret blåser, hwart det will, säger Jesus, och du hör deß röst, och du wet icke, hwadan det kommer, eller hwart det far. Så är ock hwar och en, som är född af Anden (Joh. 3).

I företalet till Romarebrefwet säger Luther om denna sak: "Tron är en lifaktig och stadig förtröstan till Guds nåd, så wiß, att man tusende resor doge däröfwer. Och sådan förtröstan och Guds nåds kännedom gör människan fröjdesam, tröstfull och glad emot Gud och alla skapade warelser, hwilket den helige Ande gör genom tron. Däraf warder man willig och hågad till att göra alla godt utan twång, alla till tjänst wara, allting lida, Gud till wilja och lof, den sådan nåd bewisat hafwer; så att omöjligt är att skilja gärningar från tron, såsom omöjligt är att skilja lågan och wärmen ifrån elden." Sannerligen: en bättre utläggning än dessa ord kan man icke finna öfwer, hwad Petrus säger: Gud rengjorde deras hjärtan genom tron. Ja wisserligen: Jesu Kristi Guds Sons blod renar från synd, werkligen renar. Guds Lamm borttager — det står icke: "kwarlämnar och öfwerskyler", det står icke: "betalar och gör otillräknelig", nej, mer, mer, mycket mer — det står, att han **tager bort** wärldens synd. Så säger Herren: Jag skall gifwa eder ett nytt hjärta och en ny ande uti eder och taga bort utur eder kropp det stenhjärtat och gifwa eder ett hjärta af kött (Hes. 36: 26) d. ä. ett mjukt, böjligt och lydigt hjärta. Han säger icke: Jag skall **jämte** stenhjärtat gifwa eder ett hjärta af kött. Han säger icke heller: Jag skall lämna kwar stenhjärtat och kasta ett täcke däröfwer, nej, utan: Jag skall **taga bort** det samt gifwa eder ett nytt hjärta, hwars lust det är att följa, lyda, tjäna och prisa Gud. Petrus säger icke: Gud gaf de troende ett nytt och rent hjärta **jämte** det gamla orena. Nej, utan: Gud rengjorde deras hjärtan genom tron. **Ett orent hjärta är ett sådant hjärta, som hyllar, följer och tjänar synden.** Men ett sådant hjärta hafwa icke de troende. **Ett rent hjärta är ett sådant hjärta, som hatar och afskyr all synd samt älskar och har sin lust i Guds wilja;** och just ett sådant hjärta är det de troende hafwa. Om hjärtat, sådant det af naturen är, då det behärskas af synden, säger Kristus: Af hjärtat utgå onda tankar, mord, hor, tjufweri, skörlefnad, falskt wittne, hädelse (Matt. 15: 19). Af det genom tron rengjorda hjärtat utgå Andens frukter, som äro kärlek, fröjd, frid, långmodighet, godhet, trohet, saktmodighet o. s. w. (Gal. 5). Hjärtat är människans innersta wäsen, som hos den ogudaktige regeras af synden och är orent, hos den troende rege-

ras af Anden och är rent. I människans innersta wäsen kan icke synden härska på samma gång som Anden. Nej, där synden härskar i en människas innersta wäsen, där är ännu ingen kristen.

"Ja men, säger du, lärer icke Skriften, att hos en troende finnes både den gamla och den nya människan, både det gamla orena hjärtat och ett nytt, rent hjärta?" Swar: Sådant läres ingenstädes i Skriften. "Men, inwänder du, i Gal. 5: 17 säger dock apostelen Paulus om de kristna: Köttet har begärelse mot anden och anden mot köttet; desamma äro emot hwarandra, på det att I icke skolen göra, hwad I wiljen. Är det icke tydligt, att han där talar om en gammal och en ny människa hos den troende?" Swar: Skriften menar aldrig med "köttet" detsamma som "den gamla människan"; och med "Anden" menar hon aldrig heller detsamma som "den nya människan". **Köttet är den gamla adamitiska naturen, som ännu finnes kwar såsom en frestande makt hos de kristna.** Men den gamla människan är **lifwet efter köttet,** och det är slut hos den troende. Förr när han lefde i otro, **då lefde han efter köttet,** och det war **den gamla människan;** nu när han lefwer i tron, **lefwer han efter Anden,** och det är **den nya människan.** Men att på samma gång lefwa efter köttet och efter Anden — det är omöjligt.

Om den gamla och den nya människan säger Luther i epistelpredikan på söndagen efter nyår: "Den gamla människan är hela människan, sådan hon af Adam är född med kropp och själ, wilja, förnuft och förstånd, **hwilken ännu ligger i otro, gudsförakt och olydnad både inwärtes och utwärtes.** Hon heter gammal icke för årens skull, ty en frisk, stark och ung människa kan wäl ock wara utan tro och Ande, intet akta Gud, wara girig, pråla och lefwa i högfärd och förmätenhet öfwer sin egen wishet och makt o. s. w., utan hon heter gammal därför, att hon ännu är oomwänd och icke blifwit annorlunda, än hon i synden kommit af Adam. **Hwareft den gamla människan ännu lefwer och är kraftig, där kan ingen tro eller Ande wara,** och en sådan människa förblifwer ännu helt och hållet kwar i sina synder, fördränkt under Guds wrede och i ett ondt samwete, som fördömer henne och icke låter henne komma till Guds rike. Däremot kallas den en ny människa, **som genom sinnesändring omwändt sig till Gud och nu har ett annat hjärta och förstånd än förut,** samt tror och lefwer annorlunda efter Guds ord och wilja genom den helige Ande." Det är sköna och sanna ord.

Att köttet är kwar och ännu frestar en kristen, ja, att han ock här eller där kan stupa och försynda sig, såsom helgonens exempel wisar, det är något helt annat, än att han skulle **wandra** efter köttet. Den som

wandrar efter köttet, han har sin lust i synden, han hyllar, ursäktar och försvarar sin synd för att få lefwa i fred uti henne. Och när han tröstar sig med Guds nåd, så gör han det icke för att genom Guds nåd **komma upp ur synden,** utan endast **för att lugna sitt samwete,** medan han förblifwer i synden. När den troende faller i synd, då gör det honom i hjärtat ondt. Han kan icke förblifwa däri, utan skyndar till nådastolen för att finna nåd och få hjälp till upprättelse. Och just den kamp, den nöd, den ångest, som synden förorsakar hans hjärta, wisar äfwen i tider af swaghet, att hjärtat icke är öfwerens med synden, utan är rent och wandrar efter Anden. Likasom det är bewis på kroppens lif (och icke på död), att han känner smärta, om man sticker honom med en knif, så är det bewis på andligt lif, när synden förorsakar hjärtat en sådan kamp och nöd, som nyss sades. Den andligen döde har ingen smärta af synden. Han kan bäfwa för straffet. Men synden älskar han.

O, huru helt förändradt har icke allt genom nåden blifwit hos den troende! **Förr när han lefde i otro, erfor han ofta Andens dragande, men han följde det icke, utan fortfor att wandra efter köttet. Nu när han lefwer i Anden, erfar han köttets dragande, men han följer det icke utan fortfar att wandra efter Anden.** Såsom Paulus säger: Wandren i Anden och fullborden icke köttets begärelse (Gal. 5: 16). Att **erfara** köttets begärelser är ett, att **följa** dem är ett annat, såsom han åter säger: Må icke synden härska uti eder dödliga lekamen, så att I lyden hans lustar (Rom. 6: 12); och åter: Synden skall icke härska öfwer eder, ty I ären icke under lag utan under nåd (Rom. 6: 14); såsom wille han säga: När I woren under lagen, då härskade synden öfwer eder, ty lagen har ingen makt att hjälpa upp en syndare; men nu ären I under nåden, och hon förmår, hwad lagen icke förmådde; hon bryter syndens herrawälde, hon helgar, renar och upprättar. Hon är en **frälsande** nåd.

Men David tillägger: **Gif på nytt en fast ande i mitt inre.** Nu hade hans ande wacklat och warit ostadig, därför hade frestelsen fått en sådan makt öfwer honom, att han hade stupat och fallit så djupt. Ja, där är den egentliga orsaken till alla de sorgliga syndafall, som ske inom församlingen: anden domnar, tjusas, försvagas, wacklar. Därför är det af wikt att, såsom David här gör, bedja Gud om en fast ande, som orubbligt blifwer wid Kristus och ordet, lik ett träd, som skjuter sina rötter djupt ned i jorden och sedan kan trotsa alla stormar.

Gif mig åter din frälsnings fröjd.

Ps. 51: 13—17.

13. Förkasta mig icke från ditt ansikte, och tag icke din helige Ande ifrån mig. 14. Gif mig åter din frälsnings fröjd och stöd mig med willighetens ande. 15. Jag skall lära öfwerträdarne dina wägar, och syndarne skola wända åter till dig.

David känner, att han wore wäl wärd, att Gud kastade bort honom. Tänk, om du ägde en son, som hade kränkt en annans hustru och lömskt mördat honom själf, wißt skulle man säga, att han wore wärd, att du stängde alla dina dörrar för honom och icke mer wille heta hans fader. Men nu beder David att Gud ändå icke må kasta bort honom. Det är en djärf bön, men David wet också, att Gud är en fader öfwer allt, hwad fader heter i himlarne och på jorden. Till honom kan man wända sig med sådana böner som till ingen annan. Därför skall icke heller du förtwifla, fastän du känner, att du rätteligen förtjänade att för ewigt wisas bort från Guds ansikte. Gud tager emot, hwad alla andra förkasta. Där är en lifdömd man, som begär konungens nåd. Men nej, hans mißgärning är för gruflig, han måste dö. Nu wänder han sig till nådastolen, Jesus Kristus. Där möter han Gud, som icke blott mottager honom utan omfamnar och kysser honom samt glädes inför alla sina heliga änglar öfwer att hafwa funnit igen en förlorad son. Ja, skulle också någon wara af sina egna föräldrar förskjuten med allo, så står dock wägen till Jesus öppen och genom honom till Gud. Ännu, Gud ware lof, har Herren icke stått upp och låtit dörren igen. Ännu gäller det ordet: Se, jag uträcker mina händer hela dagen. Wänden om I affälliga barn, så will jag hela eder från eder olydnad. Kommen, låtom oß gå med hwarandra till rätta; om än edra synder wore blodröda, skola de warda snöhwita. Än finns det rum — än rum, än rum, o kom, kom in just nu.

På en sådan bön som denna: Förkasta mig icke från ditt ansikte, swarar Herren Jesus: Den som kommer till mig, honom skall jag icke kasta ut, ty jag har kommit i wärlden, på det att jag skall göra icke min

wilja utan hans wilja, som har sändt mig — och hans wilja gör jag gärna, ty min wilja är densamma. — Men hans wilja är, att jag icke skall tappa bort — således ännu mindre kasta bort någon af alla dem, som han har gifwit mig (Joh. 6: 39). Kan man tänka sig wäldigare ord? Tänk, om en jordisk fader sände sin äldste son för att hämta hem de mindre barnen, och han sade: "War nu rädd om dem och wårda dem wäl under wägen." Så gåfwe sonen sig af och komme hem med alla barnen utom två. Skulle icke fadern först fråga efter de två? Jo, genast, innan han hunnit hälsa på de andra. Och om då sonen sade: "Ja, de två, de woro så swaga och skröpliga, att jag kastade dem i sjön och lät dem drunkna", hwad menar du att fadern skulle säga därom? "Ack, säger du, sådant skulle ju aldrig kunna hända". Rätt så. Men då bör du weta, att allraminst Herren Kristus skall göra det. Det är ju en riktig ärekränkning mot honom att ens tänka något sådant.

Och tag icke din helige Ande ifrån mig. Ty då är jag ewinnerligen förlorad. Om icke Guds helige Ande upplyser mig, så wandrar jag i mörker, där jag ingenting ser; om han icke håller mig waken, så somnar jag, — somnar i döden; om han icke tröstar mig, så måste jag förtwifla. Om han icke stärker mig, så faller jag, ja, då kan jag falla i hwilken synd som hälst. Om han icke leder mig, så måste jag fela om wägen, äfwen om jag har det skarpaste förstånd och den grundligaste kunskap. När Guds Ande war wiken från Saul, då war han förlorad.

Men will du icke mista Guds Ande, så se till, att du lyder honom, medan han bor i dig. Om du förnimmer, huru han gång efter annan öfwerbewisar dig om synd, men du icke will ödmjuka dig och bekänna och bedja om nåd — om du förnimmer, huru han gång efter annan warnar dig för något orätt, som du står i begrepp att göra, men du ändå gör det — om du förnimmer, huru han gång efter annan manar dig att göra något, t. ex. bekänna hans namn, men du icke lyder honom, se då bedröfwar du honom, då skall du allt mera sällan få höra hans röst, och till slut skall han alldeles wika ifrån dig. Sedan skall du wäl kunna hafwa gudaktighetens sken kwar, ja, kanske mer än förr, men det skall icke hjälpa dig; det skall endast bedraga dig. We dem, när jag är wiken ifrån dem, säger Herren (Hos. 9: 12).

Gif mig åter din frälsnings fröjd. David hade ju erfarit, hwad det war att wara frälst. Han hade äfwen smakat den glädje, som det medför att wara frälst. Men den glädjen hade han mist. Men nu beder han, att Gud må gifwa honom den igen. Guds frälsning är den frälsning, som kommer från Gud. Att fröjdas öfwer den är godt på alla wis.

Fröjd i Herren är den troendes starkhet. När du tröstar mitt hjärta, så löper jag dina budords wägar (Ps. 119: 32). Därför talar Skriften ofantligt ofta om denna fröjd samt uppmanar de troende därtill. Så heter det t. ex. i Ps. 100: 2: Tjänen Herren med glädje, kommen inför hans ansikte med jubel. Det är wäl sannt, att wi arma elända syndare hade all anledning att bäfwa och förskräckas inför Gud, när wi se på oß själfwa. Men när wi höra, att han icke will tillräkna oß wåra synder utan i stället hjälpa och frälsa oß, så hafwa wi desto större anledning att fröjdas öfwer en sådan nåd, ju mer owärdiga wi äro. Därför bed Gud om nåd icke allenast att kunna med nöd uthärda, att kunna sucka och pusta dig fram, utan fastmer att kunna fröjdas. Om än fariseerna tycka att sådant är att taga kristendomen alldeles för lätt, och om det än för förnuftet ser allwarligare ut, att man går med hängande hufwud, tung och sorgsen, så låt icke det förbrylla dig utan, som sagdt, bed Gud om nåd att kunna wara glad, och tacka honom för hwarje dag och stund han låter dig smaka sin frälsnings fröjd. Sådan glädje är ren och renar hjärtat, den är helig och helgar hela lifwet, den är himmelsk och lyfter sinnet upp mot himmelen, den ärar Gud och är honom behaglig. Ja, den är en begynnelse till den glädje, som skall uppfylla alla frälsta i himlarnas rike.

Och stöd mig med willighetens ande d. ä. en sådan ande, som willigt och gärna gör din wilja, såsom Herren Kristus säger om sig i profetian: Att göra din wilja, min Gud, är min lust, och din lag är i mitt innersta (Ps. 40: 9). Om denna willighetens ande säger Gud genom profeten Jeremia: Detta skall wara förbundet, som jag skall göra med Israels hus efter dessa dagar, säger Herren; jag skall gifwa min lag i deras innersta och skrifwa den uti deras hjärta, och jag skall wara deras Gud, och de skola wara mitt folk (Jer. 31: 33). I Ps. 119 se wi också det bästa wittnesbördet om, huru denna ande uppenbarar sig. Jag har min lust i dina stadgar, säger han, jag förgäter icke ditt ord (v. 16). Min själ är sönderkrossad af trängtan efter dina rätter alltid (v. 20). Din muns lag är mig bättre än tusentals stycken guld och silfwer (v. 72). I sanning: man kan icke wara mer willig, än när man har sitt hjärtas högsta lust uti att göra Guds wilja, ja, en sådan lust att man känner sig i sitt inre alldeles som sönderkrossad af trängtan att kunna göra det riktigt.

En sådan ande ligger icke i den mänskliga naturen. I deß ställe föraktar hon Gud och will allrahälst lefwa efter köttets och sinnets lustar utan att fråga efter Guds bud. Men om Guds bud kommer henne i

wägen, så förbittras hon. Nej, willighetens ande kommer till stånd allenast genom en ny födelse, såsom Paulus säger: Hwar nu någon är i Kristus, så är han en ny skapelse; det gamla är förgånget och allt har blifwit nytt (2 Kor. 5). Därför är det ett alldeles fåfängt arbete, när någon försöker att ur sitt eget hjärta pressa fram densamma, alldeles såsom det är fåfängt att försöka att spränga fram guld ur ett berg, där intet guld finnes. Men, som sagdt, Gud kan gifwa den genom sin nåd.

Men att David beder, att Gud må **stödja** honom med willighetens ande, det är ett mycket träffande uttryck. Ty att stödja någon är att hjälpa honom, så att han går och står stadigt. Och just denna willighetens ande är det, som gör den troendes wandring i Herrens bud säker och stadig. Denna willighetens ande är det, som stärker honom till att bära Kristi ok, så att det icke kännes tungt och beswärligt utan twärtom ljufligt och lätt; den gifwer honom också kraft att frimodigt bära korset i Jesu efterföljd, att tappert bestå i striden mot synden, döden, wärlden, djäfwulen och allt ondt. Men där denna ande icke finnes, där blir gången osäker och wacklande, där blir ett slappt och obestämdt wäsende, halft kristligt, halft wärldsligt, såsom, Gudi klagadt, många exempel bewisa. Låt oß därför flitigt bedja, att Gud må stärka oß med willighetens ande, så att wi må kunna taga wissa steg med wåra fötter, såsom aposteln säger i Ebr. 12: 13, och att både Gud och änglar och människor, ja, hela wärlden och alla onda andar må se, att wi äro sanna och uppriktiga kristna.

Jag skall lära öfwerträdarne dina wägar. När David själf funnit nåd och fått barmhärtighet, så will han icke behålla den allena för sig själf. Han ser många andra öfwerträdare. Och dem will han nu genast underwisa om Herrens wägar, d. ä. huru de skola bära sig åt för att komma till Herren. Ingen kan därom underwisa så som den, som själf har upplefwat det. Han kan säga: Wi tala det wi weta. Det är ju också en allmän erfarenhet, att så snart någon kommit till Kristus, så will han genast draga andra med sig. Såsom man ser på den samaritiska kwinnan: så snart hon fått weta, att Jesus är Kristus, så löper hon in i staden och säger till alla, som hon möter: Kommen och sen en man, som har sagt mig allt, hwad jag har gjort; månne han icke är Kristus? (Joh. 4: 29). Och om fariseen Saulus, som så bittert hatade och förföljde Jesu lärjungar, heter det, att så snart han blifwit omwänd, började han strax att predika i synagogorna om Jesus, att han war Guds Son (Apg. 9: 20).

Men öfwerträdare äro icke allenast tjufwar, horkarlar, skökor, röfware, mördare o. d. utan alla människor, som wandra efter sina egna tankar, om de ock hafwa ett aldrig än så wackert sken af fromhet, såsom

fariseerna hade, hwilka fastade två gånger i weckan, bådo tre gånger om dagen o. s. w. Därom säger Luther: "Till dessa, som han kallar öfwerträdare, höra äfwen de, som inför wärlden äro de wisaste och heligaste, konungar, furstar, präster, munkar, hwilka äga all den wishet och helighet, som människans själ kan utan den helige Ande fatta och åstadkomma. Ty allt eftertryck ligger på ordet "dina". Han erkänner nämligen, att de hafwa wägar, som de gå på, och att de finna sig wäl på dem. Men de äro icke Herrens wägar utan mänskliga wägar, på hwilka de icke kunna winna frälsning."

Den som wandrar den orätta wägen, han är en öfwerträdare, antingen han går på den högra eller den wänstra kanten af densamma eller midt på wägen. Och på den wägen gå nyktra och drinkare, jungfrur och skökor, tjufwar och ärligt folk, swärjare och kyrkosångare om hwarandra, ehuru somliga af dem hålla sig mer på kanten, där det är torrare, medan andra gå, där smutsen når dem ända upp till midjan. Ty när hjärtat icke är rätt för Gud, så hjälper det utwärtes lefwernet ingenting.

Sådan lära behagar nu icke wärlden. Ja, hon skriker ut densamma såsom den förskräckligaste willfarelse. Profeterna och wår Herre Kristus hafwa för densamma måst sätta lifwet till. Men hon måste dock predikas, på det att, såsom David här widare säger, **syndare må wända åter till Gud.** Om de icke förstå, att de äro syndare och hafwa kommit bort ifrån Gud, så kunna de ju icke tänka på att komma igen, utan mena alltid, när de höra ordet därom, att detta angår icke dem utan andra. Icke kunde wäl Kaifas eller prästerna eller fariseen Saulus eller deras gelikar tänka, att gamla testamentets många förmaningar till omwändelse woro ämnade åt dem, och dock woro de så långt bortkomna från Gud med all sin falska rättfärdighet, att Herren Jesus sade dem, att publikaner och skökor skulle gå in i himmelriket förr än de.

Men hwad David här önskar, att genom hans underwisning syndare må wända åter till Gud, det har gått i en så härlig fullhordan, att man wäl kan säga, att historien om hans fall och upprättelse har bewekt så många till omwändelse, tröstat så många bedröfwade, uppehållit modet hos så många förtwiflade, räddat så många affällingar, att man på den yttersta dagen skall få swårt att räkna dem alla. Ja, Gud ware lof för hans outsägliga nåds rikedomar i Kristus Jesus. Amen.

Herre, öppna mina läppar.

Ps. 51: 16—17.

16. Rädda mig från blodskulder, Gud, min frälsnings Gud, så skall min tunga jubla öfwer din rättfärdighet. 17. Herre, öppna mina läppar, att min mun må förkunna ditt lof.

Se, huru tanken på det förskräckliga brottet kommer igen gång på gång, så att han åter och åter igen upprepar samma bön om nåd och förskoning. Men David har icke skrifwit "efter konstens regler" utan efter hjärtats känslor, och de weta icke af några regler. De flöda öfwer på alla kanter. Alla, som i syndanöd kämpat med Gud om nåd, känna wäl till detta.

Men här tager David ett steg fram utöfwer, hwad han förut sagt. Ty förut har han kallat sitt fall för synder och öfwerträdelser. Här kallar han det för blodskulder, och nu är det rätta ordet framme. Ty här war icke blott en blodskuld utan många. Brottet med Batseba war en blodskuld, hennes mans död war en blodskuld, allas deras död, som föllo med honom, war en hel rad af blodskulder. Hade någon af Davids undersåtar gjort allt detta, så hade David utan förskoning låtit afrätta honom och aldrig welat lyßna till någon bön om nåd. Men nu är han själf i denna nöd, och hwad will han då göra? Han har ingen annan öfwer sig, som kan gripa honom och straffa honom, emedan han själf såsom konung är den högste. Gud ensam står öfwer honom, och hos honom söker han nåd. Ja, hwad will han annat göra? Han har inga ursäkter. Han är alldeles förlorad, för ewigt förlorad, om icke nåd kommer emellan, en nåd som öfwerflödar öfwer alla synder, såsom syndafloden öfwerflödade öfwer alla äfwen de högsta berg.

Wid ett senare tillfälle, då han också hade syndat och Herren genom en profet förelade honom att wälja mellan tre olika straff, så sade han: Min nöd är mycket stor; men må jag då falla i Herrens hand, ty hans barmhärtighet är mycket stor, men i människohand will jag icke falla (1 Krön. 21: 13). David kände, att Gud war barmhärtigare än alla människor. Och däri hade han rätt. Gifwe Gud, att wi alla, som kallas

kristna, också förstode det. Guds barmhärtighet är stor, ja, mycket stor, så stor att det finnes ingenting i himmelen och ingenting på jorden, som är större än den.

Men här må wi nu lära, huru också wi böra bekänna wåra synder just sådana, som de äro. Det tjänar till ingenting att ursäkta eller förklara, att tala om "fel" och om "swagheter" för att sålunda gifwa saken ett mindre fult utseende. Nej, fram med de rätta orden: synd — öfwerträdelse — blodskuld! Låt det wara så afskywärdt, som det är. Så länge man ursäktar och förklarar, så får man ingen frid. Ty utan sanning finnes ingen frid.

Men att Gud räddar David från blodskulder, det sker allenast därigenom, att han förlåter honom allt samt låter det inför all wärlden blifwa uppenbart, att han så gjort. Ty om han skall underwisa öfwerträdare, såsom han förut sagt, så går det icke an, att folket tänker, att blodskulder hwila på honom själf. Såsom profeten alltså har sagt till David själf, att Gud har tagit hans synd bort, och därigenom aflöst hans eget samwete, så måste han äfwen låta folket höra detsamma, på det alla må weta, att David nu åter är en from och helig man, som de lydaktigt skola höra, när han underwisar dem. Såsom Luther äfwen om denna wers med rätta säger: "David beder här: O Herre, befria mig från det brott, som prästerna kunna förekasta mig. Jag har syndat emot dig och din lag; men nu har du förlåtit mig min synd, eftersom du uppfyllt min själ och mitt hjärta med förtröstan till din barmhärtighet och låtit mig höra glädje. Gif, att jag nu ock inför församlingen må befrias från min skuld, på det icke ordets werkan må förhindras. På samma sätt omtalar Paulus i 1 Tim. 1, att han warit en försmädare och förföljare af församlingen. Att han så gör, stöter icke hans åhörare utan twärtom befäster och tröstar dem. Ty när de få weta, att dessa synder blifwit honom genom Guds nåd förlåtna, så upplifwas äfwen de själfwa till lika hopp om sina synders förlåtelse, såsom också Paulus säger, att Gud på honom bewisat sådan barmhärtighet till ett ex. för andra stora syndare, som framdeles skulle blifwa troende. Så är det icke heller för mig någon skam inför församlingen, ej heller tager det bort kraften af min lära, att jag bekänner, att jag hört till påfwens kreatur, att jag blifwit munk samt både genom mina mässor och hela mitt lefnadssätt icke allenast förnekat utan äfwen ånyo korsfäst Kristus, min frälsare. Ty så hel och hållen har jag lefwat i förtröstan på min egen rättfärdighet, att om någon då hade lärt, hwad jag nu genom Guds nåd lär och tror, så tror jag, att jag skulle hafwa slitit sönder honom med mina tänder. Men emedan Herren har befriat mig från dessa hädelser

och satt mig till en trogen förkunnare af hans ord och rättfärdighet, så är detta för församlingen det allra ljufligaste att höra. Denna bekännelse werkar icke, att ordet warder föraktadt, utan den ökar twärtom hos dem, som höra densamma, deras förtröstan på Guds barmhärtighet." Ja, Gud ware lof, så är det i sanning.

Men att David här kallar Gud för sin frälsnings Gud, det är hos honom ett wanligt uttrycksätt, hwarmed han will säga, att all hans frälsning kommer från Gud. Om så icke wore, skulle han icke nu wända sig till honom. Men hwad detta innebär, därom hafwa wi widlyftigare talat öfwer Ps. 25: 5.* Här må nu hwar och en, som är i nöd, och i all synnerhet om han genom egna synder har bragt sig i den nöden, lära, att han icke för att finna frälsning skall wända sig till någon annan än Gud, som han har syndat emot. Ty Gud har lofwat att frälsa och hjälpa, ja, bjudit till sig alla wärldens ändar för att warda frälsta. Därför misshagar det honom icke utan twärtom behagar honom på det högsta, att syndare, som äro i nöd, gifwa honom äran, så att de sätta tro till sådana hans löften, komma till honom och frimodigt begära, att han skall gifwa dem det, som löftena innehålla.

Wen will du sålunda finna Gud, så skall du söka honom i Kristus, i hwilken han bor och är uppenbarad,och hwilken han har satt till en nådastol för att där låta nådens ström flyta ut öfwer hela den i synd fallna wärlden. Jesus Kristus — i honom är frälsning, **all** frälsning och frälsning **för alla.** Utom honom är idel död och fördömelse.

Så skall min tunga jubla öfwer din rättfärdighet. "Såsom wille han säga: När jag sålunda inför wärlden blifwit aflöst samt inför dig och människor rättfärdigad, då skall jag kunna jubla med min tunga, d. ä. med glädje förkunna och predika din rättfärdighet, d. ä. din nåd, genom hwilken du förlåter synder och förbarmar dig." (Luther.) Ja, huru skulle han kunna annat än jubla, om Gud gjorde sin nåd så stor, att den plånade ut en så lång rad af blodskulder?

Här ser du nu åter, hwilken skön och härlig föreställning David har om Guds rättfärdighet, så att han icke förskräckes därför och flyr undan, utan twärtom däraf drages till Gud och uppmuntras att lita på hans barmhärtighet, emedan han wet, att det är den allrahögsta rättfärdighet både hos Gud och änglar och människor att förbarma sig öfwer arma, fattiga, elända syndare, som söka nåd.

Wen hwem tror sådant om Guds rättfärdighet? Därför säger Luther öfwer denna wers: "Det ordet rättfärdighet har kostat mig mycken swett.

* Se första delen sid. 424.

Ty sålunda förklarade de påfwiska det, att rättfärdigheten är Guds sanning, hwarigenom han dömer människor efter förtjänst eller fördömer dem, som ondt förtjänat. Sedan framställde de barmhärtigheten, genom hwilken de troende frälsas, såsom rättfärdighetens motsats. Men denna framställning är den allramest farliga, förutom att hon är falsk, ty hon uppwäcker ett hemligt hat emot Gud och hans rättfärdighet. Därför skolen I weta och komma ihåg, att det är Guds rättfärdighet, genom hwilken wi rättfärdigas eller erhålla syndernas förlåtelse. Denna rättfärdighet hos Gud är ljuflig, ty den gör Gud till en förlåtande fader, som will bruka sin rättfärdighet icke till att döma utan till att rättfärdiga och aflösa syndare. Denna din rättfärdighet, säger han, icke människors eller Mose rättfärdighet skall jag med glädje och fröjd predika, allenast du nu äfwen inför församlingen aflöser mig, så att jag må kunna utan blygsel framträda inför folket och icke behöfwa rodna af skam öfwer mina synder, som äfwen äro bekanta för församlingen".

Herre, öppna mina läppar, att min mun må förkunna ditt lof d. ä. att jag utan fruktan må till din ära inför allt folk förkunna, huru barmhärtig du är. "Men, säger Luther, den som beder, att Gud må öppna hans läppar, han gifwer till känna, huru swårt werk detta lofwets offer är. Ty det är en djärfhet öfwer all djärfhet, en dygd öfwer all dygd, en tapperhet öfwer all tapperhet att wåga tala inför folket och bekänna Herrens namn. Ty här lägger satan ut försåt af allehanda slag, på det han må förhindra denna bekännelse. Här äro äfwen åtskilliga förhållanden, som pressa ihop läpparna: stundom fruktan för fara, stundom hopp om winst, ofta äfwen wänners råd, genom hwilka satan söker att hindra detta offer. Det har jag ofta erfarit, och likwäl har Gud i wiktiga stycken, där hans ära stått på spel, stått mig bi och öppnat min mun i trots af dessa hinder."

"Därför är det för wisso af nöden, att Guds Ande och Guds finger komma oß till hjälp för att föra wåra läppar i sär och öppna wår mun till Guds lof. Ty sedan en människa blifwit rättfärdiggjord och fått Guds nåd, finnes intet högre werk än att tala sanningen om Kristus. Att wåga för Kristi namns skull utsätta sig för fara att mista lif och gods, därtill fordras en synnerlig ande och denna bön: Herre, öppna mina läppar."

O, Herre Gud bewara oß från synd. Men om wi fallit, så hjälp oß upp och rädda oß och rena oß, att wi åter må kunna bekänna ditt namn och sjunga ditt lof. Amen.

Ett sönderslaget hjärta skall du, Gud, icke förakta.

Ps. 51: 18—19.

18. Ty icke har du behag till offer, eljest skulle jag gifwa dig det; till brännoffer har du icke lust. 19. De offer, som tillhöra Gud, äro en förkrossad ande; ett förkrossadt och sönderslaget hjärta skall du, Gud, icke förakta.

I början af denna text hafwa wi samma lära som i Ps. 50: 8 f. Offren hjälpa icke till frälsning. Om David med sådana hade på något sätt kunnat bidraga till att winna Guds nåd, så hade han, såsom han här säger, gärna gifwit Gud huru många brännoffer som hälst. Men nu wisste han wäl — och det war en hög kunskap — att offren åstadkommo endast en utwärtes köttets renhet, men att de icke kunde borttaga synder, äfwenså att de icke fingo frambäras för annat än okunnighets och owarsamhetssynder (Ebr. 9: 7, 13, 10: 4). Blodskulder eller synder, som i lagen woro belagda med dödsstraff, kunde aldrig försonas genom offer. De kunde endast förlåtas. Eller ock måste den brottslige dö.

Sådant måste wi komma ihåg, när wi läsa, huru profeterna stundom uppträdde emot offren, som dock Gud själf hade anordnat och befallt. Däraf lära wi, att hwarje handling, äfwen om den är af Gud befalld, ja, om den är en af honom själf förordnad gudstjänsthandling, icke blott är onyttig utan t. o. m. kan bli en synd, när den icke göres i öfwerensstämmelse med Guds syfte och mening. Det är icke gärningens yttre öfwerenstämmelse med Guds lag, som är hufwudsaken, utan deß inre andliga kärna, att den har sin rot i kärleken till Gud och sker i det rätta syftet.

Se här ett annat exempel. Gud hade förordnat, att man skulle hålla sabbaten helig såsom hwilodag. Det gjorde nu fariseerna till det yttre men så, att de alls icke iakttogo Guds mening och syfte eller förstodo, att sabbaten war gjord för människans skull och icke människan för sabbatens skull. Alltså wille de icke tillåta, att någon hjälpte en lidande människa på sabbaten; ja, de förargades också på Kristus och kallade honom en sabbatsbrytare för det, att han gjorde sådant. På detta sätt bröto de sab-

baten därigenom, att de höllo den, men Kristus höll den därigenom, att han bröt den, d. w. s. de höllo den utwärtes formen så, att de bröto sabbatens syfte och mening, medan Herren Jesus höll deß syfte så, att han bröt den utwärtes formen.

På samma sätt har också Herren Jesus inrättat dopet och nattwarden såsom medel, genom hwilka han will låta sin frälsande nåd tillströmma oß. Men se, där gifwas nu tusende och åter tusende, som utan sinnesändring eller tro trösta på blotta den utwärtes gärningen; ja, ogudaktiga människor rusa i stora hopar till kyrkan och nattwardsbordet, menande att de här genom ätandet och drickandet och andra utwärtes åthäfwor skola få syndernas förlåtelse och ewigt lif, medan de i werkligheten endast äta och dricka en dom öfwer sig, såsom Paulus säger. Sålunda kunna människor till sin egen skada och fördömelse anwända gudstjänstshandlingar, som Herren Jesus själf har förordnat till deras gagn och frälsning. Sådant sker också alla dagar.

Härom säger åter Luther: "Profeternas predikningar mot offren skola icke fattas på det sätt, som om de rätt och slätt fördömde offer och ceremonier. Ty profeterna afse i synnerhet den mening eller affikt, med hwilken de ogudaktiga fullgjorde ceremonierna. Ty ändamålet med offren war icke, att människor skulle genom dem blifwa rättfärdiga och Gud behagliga. Detta ändamål är, alltifrån Adams fall, förbehållet åt Kristi offer ensamt, af hwilket lagens offer endast woro en skugga. Men största delen af judarne woro af sina präster fördärfwade så, att de förrättade offren i den meningen, att de genom dem skulle erhålla syndernas förlåtelse. Men detta war att sätta ett djurs offer lika med Guds Sons offer. För denna gudlösa menings skull predikade profeterna så kraftigt mot offren, dock icke mot offren själfwa utan mot den falska affikt, hwari de skedde". Ja, så är det. Lagen är god, när man brukar den lagenligt, säger Paulus, och detsamma gäller om alla Guds inrättningar. Men ingenting är så godt, att det icke kan mißbrukas till skada.

Men här talar David om offer, som behaga Gud mer än alla andra, och som Gud med stort wälbehag mottager, just när det gäller synder, som äro döden wärda. Dessa offer äro **en förkrossad ande, ett förkrossadt och sönderslaget hjärta.** Därom säger David i Ps. 34: 19: Herren är nära dem, som äro förkrossade i hjärtat, och frälsar dem, som äro sönderslagna i anden. Och hos profeten Esaias säger Herren, han hwars namn är stor och hög, den ewige och helige: Jag bor i höjden och i helgedomen och hos den, som har en förkrossad och ödmjuk ande, på det jag skall wederkwicka de ödmjukas ande och wederkwicka de förkrossa-

des hjärta. Ty icke wille jag ewinnerligen gå till rätta (kap. 57: 15). Och åter: Jag ser till den arme och till den, som har en förkrossad ande och till den, som fruktar för mitt ord (Es. 66: 2).

Detta se wi nu också allra bäst i Herren Jesus, som i allt war ett återsken af Guds härlighet. På honom syfta profeten Esaias ord: Den rö, som är bruten, skall han icke krossa, och den weke, som ryker, skall han icke släcka ut (Es. 42: 3). Tänk, en förbråkad rö — hwad kan wara mer wärdelöst än en sådan? Ingen böjer sig ned för att taga upp den, ty af en sådan rö kan ingen göra någonting, som duger till något. Och en rykande weke — hwad nytta gör den? Alls ingen. Den bara ryker och luktar illa. Och tänk nu att komma fram till Gud med en förbråkad rö och en rykande weke såsom offer, som skulle behaga honom! Det låter ju alltför halsbrytande orimligt. Men just sådana offer **tillhöra** honom, såsom här står. Han kunde wäl skäligen förakta dem, men han har i stället ett godt behag till dem. Hwad säges wäl om en sådan Gud? Låt oß glädjas åt honom. Han är det wäl wärd.

Kom därför, du brutna, du förbråkade rö. Fariseerna — akta dig för dem. De wilja bara bryta sönder och förtrampa förbråkade rör. Men Herren Jesus har ett annat sinne. Han tager i dem så fint och mjukt, att ingen moder kan taga mjukare i ett sjukt barn. Han talar så stilla och ljuft till dem, att själfwa modersröstens ljufwaste hwiskningar låta hårdt i jämförelse därmed. Han ser på dem med ögon, som tala bara om ett hjärta, som brister af barmhärtighet. Men kan han hela dem? Ja. Kan han göra något af dem? Ja, han kan göra himmelska flöjter och trumpeter, ur hwilka hans äras lof skall ljuda omkring hans tron från ewighet till ewighet. Bida blott, bida blott. Haf tålamod. Det dröjer icke så synnerligt länge.

Och kom, du rykande weke. Ack, en rykande weke är en dålig rökelse. Inga människor ha sagt annat, än att den luktar illa, och hwar och en skyndar sig att släcka den. Men Herren Jesus har ett annat sinne. Har du sett, huru man blåser eld i en rykande weke? Jo, man sätter handen bakom den och blåser mycket sakta och warligt. Och så gör Herren Jesus. Han blåser så warligt och stilla och innerligt med sitt ewangelium på den suckande själen. Han har icke brådtom. Han kommer igen. Han stannar. Han har godt tålamod och gifwer sig god tid. Han tänker på sin Faders bud.

De som äro starka och duktiga, kunna wäl tycka, att sådant låter klemigt, och mena, att man bör tala skapare till de elända. Men hwad will man göra? En rykande weke får man icke ljus uti, om man nyper

till honom hårdt, utan då slocknar han alldeles. Wißt wore det bättre, om han lyste såsom ett klart skinande ljus. Men när han nu det icke gör, så är det bättre, att han åtminstone ryker, än att han skulle wara alldeles slocknad. Herren will hafwa icke blott de starka utan äfwen de swaga med in i himmelen, icke blott de wäldiga ekarna utan äfwen de förbråkade rören, icke blott de klart lysande fyrbåkarna utan äfwen de rykande wekarna. Det sinnet har han af sin Fader. Såsom han själf säger: Jag och Fadern äro ett. Därför handlar han med dem, efter som de behöfwa det. Den konsten har han lärt af sin Fader, som wisar honom allt, hwad han gör, på det att han må göra på samma sätt.

Om du läser Hes. 34, så skall du få se, att Herren alls icke berömmer Israels herdar för det, att de med hårdhet och stränghet — eller såsom de själfwa sade: **med allwar** — regerade äfwen hans hjord. De swaga skulle de hafwa stärkt, men i stället lade de på dem tunga bördor, som tryckte dem ned till marken; de kranka skulle de hafwa helat, men i stället slogo de dem; de brutna skulle de hafwa förbundit, men i stället sargade de dem ännu mer, de borttappade skulle de hafwa sökt upp, såsom den gode herden gör, men i stället skrämde de dem med sina domar ännu längre bort; de förskingrade skulle de hafwa fört tillbaka, men i stället stötte de dem bort. Men Herren ropar we öfwer dem därför. När den yttersta dagen kommer, skall för wisso deras lön blifwa efter deras gärningar. Och Herren skall räddà sin hjord ur deras händer. Ack, att alla herdar och lärare wille besinna sådant. Ty det är den allrahögsta kristliga herdekonst att rätt umgås med förbråkade rör och rykande wekar. Den konsten kan endast den helige Ande lära människor. Ja, ja Herre lär oß den konsten, att icke genom wårt förwållande någon förbråkad rö må blifwa sönderbruten eller någon rykande weke utsläckt!

Men du som är en sådan rö eller weke, gif dig icke öfwer utan fatta mod. Om ingen annan förstår dig, så känner Herren Jesus dig allt igenom. Han känner din nöd, din ångest, din swaghet, han ser dina strider och nederlag — lägg fram dig med allt såsom ett offer på hans altare. Han skall för wisso med wälbehag taga emot det offret. Och ligg sedan kwar där, tills det behagar honom att förlossa dig från allt ondt och frälsa dig till sitt himmelska rike.

Ja, gode Gud, du fader öfwer allt, hwad fader heter i himlar och på jord, dig ware ära och pris i alla ewigheter. Amen. Amen.

Gör wäl wid Sion efter din nåd.

Ps. 51: 20—21.

20. Gör wäl mot Sion genom din nåd, må du bygga upp Jerusalems murar. 21. Då skall du hafwa behag i rättfärdighets offer, brännoffer och heloffer; då skola offertjurar stiga upp på ditt altare.

Dessa twå werser utgöra sannolikt en särskild psalm eller en del af en sådan. Ty deras innehåll tyder därpå, att när de skrefwos, så woro Jerusalems murar nedrifna och templet förstördt, så att inga offer där widare framburos. De torde därför wara skrifna under den tid, då judarna woro i fångenskap i Babylon.

Icke utan skäl synas de äfwen hafwa just under den tiden fogats till Ps. 51. Ty de fromma israeliter, som där i fångenskap bådo psalmens ord och erkände sina synder, kunde icke gärna göra det utan att tillika tänka på, huru den heliga staden för dessa synders skull nu låg öde och förtrampades af hedningar. Däraf följde då alldeles naturligt, att de på samma gång bådo för Jerusalem. Och så kommo dessa ord att hängas wid Davids psalm.

Ware nu härmed huru som hälst. För oß hafwa orden betydelse endast såsom en bön för Guds församling, till hwilken Sion war en förebild. Såsom nu de fromma i Israel bådo och ännu i dag bedja för Jerusalem, så må nu wi icke försumma att bedja för församlingen. Jerusalem war Guds stad, församlingen är Kristi brud. Jerusalem war omgifwet af fiender, församlingen ännu mer. Ty Jerusalem hade endast lekamliga fiender, "blod och kött", mot hwilka man kunde skydda sig med spjut, pilar och swärd, sköldar och murar. Men församlingen har, såsom Paulus säger, icke strid mot blod och kött, d. ä. mot swaga människor, utan mot wäldena, mot myndigheterna, mot detta mörkers wärldsbehärskare d. ä. mot ondskans andemakter i de himmelska rymder.

Därtill kommer, hwad som icke är det minst bekymmersamma, att inom församlingen själf finnes så mycken swaghet och skröplighet, så mycket oförstånd, så mycken synd och uselhet, att man ibland kan blifwa alldeles öfwerstiggifwen, allrahälst när man ser, huru man själf bidrager till att

öka denna uſelhet. Men hwad will jag göra? Skall jag kaſta yxan i ſjön och löpa ifrån alltſammans? Ja, om jag på det ſättet kunde bli af med min egen ſkröplighet. Men nej, det går icke. Därför må jag ſtanna kwar hos förſamlingen, bedja Gud för henne ſamt för min Herre Kriſti ſkull göra allt, hwad jag kan, för att hjälpa och tjäna henne, ſåſom jag ſer, att min Herre Jeſus gör. Ty hwarför ſkulle jag löpa ifrån, när jag ſer, huru han böjer ſig ned och twår de ſkröpligas fötter, ja, äfwen mina? Hwarför ſknlle jag förtwifla, när jag ſer, att han hoppas och bär och hjälper?

Det är för ſorgligt, när man hör ſådana, ſom berömma ſig af tron på Kriſtus, ſtändigt gnata på förſamlingen och tala om, huru illa det ſtår till inom henne, huru många ſom wandra Kriſti evangelium owärdigt, huru den och den har gjort ſå eller ſå, huru ſkröplig predikanten är o. ſ. w. Men under tiden tänka de alls icke på, huru det kan ſtå till med dem ſjälfwa, eller om deras gnatande kan wara evangelium wärdigt eller till ära och behag för honom, ſom tagit denna förſamling till ſin brud. Och när de bedja, hör man dem aldrig bedja för förſamlingen eller om näd att kunna wara henne till någon tjänſt eller wälſignelſe. Allra minſt får man höra dem tacka Gud för att de ſjälfwa, trots ſin ſtora owärdighet, genom Guds ännu ſtörre näd få räkna ſig ſåſom medlemmar af denſamma.

Ack, huru förblindade äro de icke! Och huru litet tänka de icke på hwilket hjärta Herren Jeſus har för ſin förſamling! Men den kommer ſnart den ſtora dag, då Herren ſkall hålla räkenſkap med oß. Då ſkola deſſa komma fram och ſäga: "Herre, du wet, att wi woro dina lärjungar. Men förſamlingen war ſå dålig, att wi icke kunde trifwas i henne. Wi föredrogo att ſtå för oß ſjälfwa, alldeles fria; då ſluppo wi att wara med och bära förſamlingens bördor; då behöfde wi icke ſmutſa wåra händer med att twå de ſkröpligas fötter; då ſluppo wi att bära ſkammen, när någon af förſamlingens medlemmar föll och drog wanära äfwen förſamlingen; då ſluppo wi ockſå att offra af wåra jordiſka ägodelar till förſamlingens lekamliga behof". Det ſkall i ſanning blifwa en ſkön bekännelſe, och hwad Herren ſkall ſwara, det kan hwar och en ſjälf tänka efter. Jag will icke wara i deſſa förträffliga helgons kläder på den dagen.

Därför, broder och ſyſter, bed för förſamlingen och gör det i alla dina böner. Och om det börjar att blifwa kyligt och torrt i förſamlingen, ſå förđubbla din böneifwer. Och om någon faller i ſynd, ſå bed ſärſkildt för honom. Börja många att förſumma förſamlingens ſammankomſter till bön och uppbyggelſe, ſå war du deſto trägnare och trognare. Blir du

bjuden på kalas på samma tid, då församlingen har bönemöte, och du kan gå till det ena, så gå till bönemötet och låt kalaset wara. Kom ihåg, att du aldrig kan wara för mån och nitisk om Kristi brud. Brudgummen ser dig nog, och på den ytterste dagen skall du för wisso icke ångra något, som du gjort för att wara hans brud till uppbyggelse. Ingen brudgum kan wara så känslig för sin brud som han. Hon är riktigt hans ögonsten. O, huru långt äro icke många troende ifrån att förstå, hwad församlingen är, hwad plikter de hafwa mot henne, samt hwilken nåd och wälsignelse det är att få tjäna henne och hwad lön det medför!

Gör wäl wid Sion — låt din wälsignelse hwila öfwer din församling. Led henne med dina ögon, att hon må wandra i dina bud i ljuset inför ditt ansikte. Bär henne på dina armar, att hon icke må blifwa ett rof för själafienden. Låt dina heliga änglar slå läger omkring henne, att icke något ondt må nalkas hennes hydda. Helga henne genom din Ande, att hon må wandra evangelium wärdigt, wara ditt namn till ära och själf uppfostras till den stora dag, då Lammets bröllop skall firas. Hjälp att endräkt och frid må råda inom henne. Låt äfwen mig, arma, owärdiga warelse, wara en lem i henne, bewara mig att jag icke må wanära henne, och hjälp mig att kunna wara henne till uppbyggelse. Se, det är en bön, som alla Guds barn borde dagligen bedja.

Säg, tror du icke, att det skulle wara din Herre Jesus behagligt, om du wore så sinnad och så handlade mot hans brud? Jo, säger du, Nuwäl, pröfwa dig då och se till, om du är sådan, och om du finner, att du icke är det, så bed Gud ändra ditt sinne, att du må blifwa det. Hwilken fröjd och hwilken kraft och hwilken framgång i werksamheten skulle icke församlingen få, om alla hennes medlemmar wore så sinnade, och huru frimodiga skulle icke hennes predikanter blifwa, om de hos hennes medlemmar såge ett sådant nit! Men om du önskar att så må ske, så börja nu strax — du, du själf — att blifwa sådan. Låt ingen börja före dig. Största äran har den, som börjar loppet.

Efter din nåd, säger han. Wi hafwa ingen wärdighet eller fromhet, utan nåd begära wi — bara nåd. Skulle du handla med oß efter wår förtjänst, då wore wi förlorade. Men eftersom du är en så nådig Gud, så rik i barmhärtighet, därför bedja wi, att du må göra wäl mot Sion, så att wi och hela wärlden må se, att du bor i Sion och will bo där och är sådan, som wi tro och predika om dig

Bygg upp Jerusalems murar d. ä. omgärda din församling med sådana murar, att inga fiender må blifwa henne öfwermäktiga. Wi weta wäl, hwad satan har i sinnet (2 Kor. 2: 11). Han går omkring såsom

ett rytande lejon och söker, hwem han må uppsluka (1 Petr. 5). Därför är församlingen ständigt i fara. När Paulus skildes från församlingsföreståndarne i Efesus, så war han mycket bekymrad, ty han wißte, att efter hans bortgång swåra ulfwar skulle tränga in i församlingen, ja, att inom församlingen skulle män uppstå, som skulle tala förwända ting för att draga bort lärjungarna efter sig. Därför förmanade han dem med all innerlighet att hafwa akt på sig själfwa och på hela hjorden, i hwilken den helige Ande hade satt dem till herdar. Och så föll han ned på knä och bad med dem alla under stor rörelse och många tårar (Apg. 20). Ack Gud, gode Gud, bygg murar omkring din församling, att hon må wara skyddad mot alla fiendens anlopp. Hon är ju köpt med din enfödde Sons eget heliga och dyra blod.

Då skall du hafwa behag i rättfärdighets offer, brännoffer och heloffer; då skola offertjurar stiga upp på ditt altare, d. ä. då skola wi åter upprätta den offertjänst, som du har befallt, och offra i rättfärdighet, på det att wåra offer må behaga dig. Men, som redan sagdt är, för oß har denna sak betydelse endast såsom en förebild till församlingen och hennes offer. Och hennes offer kallas rättfärdighets offer, icke därför att wi genom dem warda rättfärdiga, utan därför att wi redan äro genom Guds nåd rättfärdiga och göra dem i rättfärdighet.

Om dessa offer säger Luther: "David framställer för oß twå slags offer. Det första är, hwad han kallar en förkrossad ande och ett sönderslaget hjärta. Det andra är, att du sjunger ett "Gud ware tack" för den mottagna gåfwan, hwilket offer icke är en förtjänst utan en bekännelse af den nåd, som din Gud af ren barmhärtighet har skänkt dig. Men detta tackoffer består icke allena i tungan, att wi bekänna wår tro och predika Herrens namn, utan i alla gärningar, som höra till wårt lif". Detta stämmer wäl öfwerens med Pauli ord, när han förmanar de kristna att utgifwa sina kroppar till ett offer, som är lefwande, heligt och Gud behagligt (Rom. 12: 1) samt gifwa sina lemmar åt Gud till rättfärdighetens wapen (Rom. 6), d. ä. att Gud genom dem må werka rättfärdiga gärningar. Allt, allt hwad en kristen tänker, talar och gör; allt hwad han försakar, lider eller offrar för att ära Gud och Jesus, allt är det offer, som behaga honom, huru ringa de för öfrigt än må wara. Låtom oß därför wara flitiga att bära fram sådana offer. Ja, Gud gifwe oß sin nåd därtill genom Jesus Kristus wår Frälsare. Amen.

Jag förtröstar på Guds nåd.

Ps. 52: 1—10.

1. För sångmästaren; en sång af David, då edomeen Doeg kom och berättade för Saul och sade till honom: "David har gått in i Achimeleks hus". 3. Hwarför berömmer du dig af det, som är ondt, du hjälte? Guds nåd warar hela dagen. 4. Din tunga tänker på fördärf, lik en hwäßt rakknif, du swekföröfware. 5 Du älskar ondt mer än godt, lögn mer än att tala rättfärdighet. Sela. 6. Du älskar allt fördärfligt tal, du falskhetstunga. 7. Därför skall också Gud störta dig ned för ewigt, han skall taga bort dig och rycka dig ut ur din hydda och utrota dig ur de lefwandes land. Sela. 8. Och de rättfärdiga skola se det och frukta, och de skola le åt honom (och säga): 9. "Se där den man, som icke satte Gud till sitt wärn utan förlitade sig på sin stora rikedom och trotsade på sin lusta!" 10. Men jag är såsom ett grönskande olivträd i Guds hus; jag förtröstar på Guds nåd alltid och ewinnerligen. 11. Jag skall tacka dig ewinnerligen, att du har gjort det; och inför dina fromma skall jag förbida ditt namn, ty det är godt.

Uti 1 Sam. 21: 1 f., 22: 10 f. läsa wi, att när David måste fly för konung Saul och hade kommit till prästen Achimelek i Nobe, så gaf denne honom reskost samt Goliaths swärd. En gudlös man wid namn Doeg såg detta, gick bort, förrådde prästen Achimelek och sade det för Saul. Konung Saul kallade därpå till sig Achimelek jämte hela hans släkt, 85 män, hwilka alla woro präster, och befallde sina drabanter att slå dem alla till döds. Men konungens tjänare wille icke sträcka ut sina händer till att öfwerfalla Herrens präster heter det i v. 17. Då befallde konungen Doeg, som war den förnämste ibland Sauls herdar, att kringränna och döda dem. Doeg twekade icke. Han dödade dem alla. Sedan sände Saul bort och lät slå hela staden Nobe och lät döda allt, som därinne war, män, kwinnor och barn och all fänad. "Detta war, säger Johan Arndt, ett förfärligt tyranni, som mordanden, den lede Satan, han som är en mandråpare från begynnelsen, åstadkom genom den

onde förrädaren Doegs mun. Och där se wi, hwad en ond tunga kan göra, och det är sannt, hwad Salomo säger: Tungans huldhet är lifwets träd, men deß falskhet krossar modet (Ordspr. 15: 4)."

Det är med anledning af denna sorgliga händelse, som David, upprörd i sitt innersta, har skrifwit denna psalm, som i hwarje rad andas den djupaste förtrytelse. Doeg war stolt och berömde sig och skröt öfwer sin onda gärning. Han hade lyckats tillfoga David något ondt, och det gladde hans hjärta. Ty han hatade David och war därför hämndgirig mot alla, som bewisade honom någon wälgärning.

Sådana äro de ogudaktiga i alla tider. De hata Jesus och hans wänner. Med afseende därpå är det också, som Herren Jesus säger till sina lärjungar: Wakten eder för människorna (Matt. 10: 17). Likasom wille han säga: "Gören eder icke säkra; om än människorna för tillfället se wänliga ut, såsom wille de eder wäl, så waren på eder wakt; det händer, att de allenast wilja snärja eder, om de kunna hos eder finna något, som gifwer dem anledning att anklaga eder och göra eder skada. Och om de icke hafwa det i sinnet i dag, så kunna de få det i sinnet i morgon, och då skola de wäl erinra sig, hwad de hafwa hört och sett hos eder i dag". Herren Jesus själf fick icke blott erfara, att fienderna ständigt lurade på honom för att locka af honom något ord eller förleda honom till att göra någon gärning, som de sedan kunde anklaga honom för, utan han måste också lida, att den som han betrodde sig åt, den som åt brödet med honom, den som war en af de tolf, som Fadern hade gifwit honom, lyfte emot honom sin fot, sedan han hade blifwit affällig. (Joh. 13: 18.)

Men Doeg war stolt äfwen däröfwer, att han genom sin lömska gärning hade wunnit konung Sauls gunst. Det sker också mycket ofta, att den ene sålunda söker att komma upp hos de höga och mäktiga genom att förtala den andre. Mången gång hwilar icke heller de mäktiges gunst på någon annan grund än denna. Tänk hwilken usel grund! Och dock huru wanligt är det icke? Ja, äfwen bland simpelt och enkelt folk händer det alla dagar, att den ene söker genom förtal winna den andres ynnest. Se, där är en, som har förfördelat dig på något sätt, eller som är din fiende och motståndare. Nu kommer en annan och will winna din gunst. Strax börjar han att förtala din owän. I nio fall af tio wet han, att det skall lyckas. Ty det finnes ingenting, som så behagar den naturliga människans hjärta som det, att hon hör någon tala illa om hennes owän. Mot en sådan förtalare känner hon sig genast wänligt stämd och tycker, att det är en owanligt förståndig och klarseende person. Men är du klok, så fly sådana eller wisa dem ifrån dig. Ty

när de finna det förmånligt för sig, skola de wända sig till din owän för att förtala dig alldeles på samma sätt, och då skola de weta att listigt begagna sig af, hwad du i förtroende har meddelat dem.

Men att David kallar Doeg en hjälte, det sker på hån, liksom wille han säga: "Ack, du är en riktig hjälte, du som huggit ihjäl 85 wärnlösa präster, hwilka Sauls drabanter icke wille komma sin hand wid. Den hjältemodiga bedriften må du wäl högmodas öfwer! Dock högmodas lagom öfwer, att du kan göra ondt. Skryt måttligt. **Guds nåd warar hela dagen,** och han skall wäl weta att skydda de sina mot dina och dina gelikars onda anslag".

Emot Doegs högmod och ondska sätter alltså David Guds nåd. Människogunst kan man wäl beröfwa en troende genom lögn och förtal. "Människor blifwa ofta så intagna af lögnen, att de med fiendskap och ogunst bemöta de personer, som man har beljugit hos dem. Ty de äro inga hjärterannsakare. De kunna icke se in i hjärtat." (Joh. Arndt.) Sådant måste alla troende bereda sig på. Herren Kristus har själf måst erfara det. Hans lärjungar hafwa också blifwit utskrikna såsom de farligaste människor. Men hos **Herren Gud, som känner allas hjärtan** (Apg. 1: 24), kan ingen blifwa förtalad. Där kunna icke falska tungor göra någon skada. På Guds nåd kunna de icke inwerka. Ty Gud känner hjärtat. Han dömer efter sanningen. "Därför må hwar och en se till, att han har en nådig Gud. Om han än genom onda munnar och förtal förlorar människors gunst, så är dock det en ringa skada. Det bästa har han kwar, nämligen att han åtnjuter Guds wänskap och står i nåd hos Gud." (Arndt)

Det är en ful beskrifning, som David sedan gör på Doeg och alla hans likar. Han kallar honom en **swekföröfware,** en som söker genom all upptänklig list komma åt att skada och fördärfwa den, som han hatar. Han liknar hans tunga wid en **hwaß rakknif,** som han endast tänker att anwända **till fördärf** och **lögn,** emedan han **älskar ondt mer än godt, lögn mer än att tala rättfärdighet** o. s. w.

Däraf hjärtat är fullt, däraf talar munnen. Är hjärtat fullt af hat och ondska, så höres det på talet, såsom Herren Jesus säger: En ond människa bär ondt fram ur sitt hjärtas onda förråd (Matt. 12: 35). Hwad som här säges om Doeg, är en träffande beskrifning på alla baktantare. Därför fly dem. Du har själf intet annat än ondt att wänta af dem, om du förtror dig åt dem, äfwen om de för tillfället smickra dig. Det är själafienden, satan, som regerar deras tunga; det är hans gift, som deras tunga sprutar; och att **han** icke will dig något godt, det må

du wäl förstå. Därför säger David: Den som i hemlighet förtalar sin nästa, honom skall jag förgöra (Ps. 101: 5). En bakdantare är en afskywärd människa både inför Gud och alla heliga änglar.

Men det wore nu godt, om man kunde säga, att förtal förekommer endast bland de ogudaktiga. Så är dock icke förhållandet. Många, som bekänna tron på Kristus samt höra till en kristen församling, hafwa, hwad man kallar "en förfärlig tunga". Det räknas icke heller så noga därmed. Det är, som om församlingen alldeles sofwe öfwer denna synd. Om det skulle hända, att någon hade stulit från en annan en krona, då skulle det blifwa en förfärlig affär däraf i församlingen. Men att någon genom förtal tager ifrån sin nästa hans goda namn och rykte och därigenom äfwen ofta wållar honom stor ekonomisk skada, hwem aktar wäl sådant? Hwem kan icke wara en sann kristen ändå? O, Herre Gud, sänd ditt ljus och wäck upp oß, att wi icke må somna bort i döden! Här är ett underwattensgrund, som en kristen kan lida skeppsbrott på lika wäl som på någon annan synd. Det gäller äfwen de troende, hwad Herren Jesus säger, att de skola på den yttersta dagen göra räkenskap för hwart och ett **fåfängt** ord, som de tala, huru mycket mer då för hwarje osannt, giftigt och orättfärdigt ord.

Ty hör nu här, hwad Gud tycker om saken. **Han skall,** heter det, **störta dig ned för ewigt, han skall taga bort dig, rycka dig ur din hydda, utrota dig ur de lefwandes land.** Är det icke förfärliga ord? Och allwarligt menade äro de för wißt. Ingen må gå och inbilla sig, att det icke är så farligt, som det låter. Kräfta i tungan är en fasansfull sjukdom. Men wet, att ditt onda förtal en gång skall blifwa till en fruktanswärd kräfta i din egen tunga, och under deß brand skall du förgäfwes ropa efter en droppe watten. Ingen skall komma för att doppa ens det yttersta af sitt lillfinger i watten och swalka dig därmed.

Men hwad skola då de göra, som warda utsatta för sådant förtal och lögn? De skola följa Davids exempel här, nämligen bedja Gud. De skola icke förtala tillbaka, icke hämnas sig själfwa, ja, om möjligt, låta bli att förswara sig, ty i de flesta fall skola de endast bereda sig obehag därmed. När du här hör, huru Gud ämnar straffa belackaren, så må du låta det wara nog. Lägg ingenting därtill. Lämna hela saken åt Gud. Annars kan du lätt försynda dig och därigenom tillfoga dig större skada, än all din fiendes ondska kan wålla dig. När Hiskia hade fått ett smädefullt bref från Sanherib, gick han upp i Herrens hus och lade fram det för Herrens ansikte (2 Kon. 19: 14). Herren Jesus ställde också hämnden till Gud. Se, följ du det exemplet. Det är det bästa du kan göra.

Men när Guds domar komma, **då skola de rättfärdiga se det och frukta Gud.** Ty Guds domar uppwäcka alltid hos de troende en helig fruktan. Men på samma gång **skola de le** åt fiendens ofärd, icke af hämndkänsla, utan därför att de se, huru Gud tager de sina i försvar och utför deras sak. Huru kunde Israels barn wara annat än glada och prisa Gud, när han hade förgjort Faraos här i Röda hafwet? Huru kunde Hiskia annat än fröjdas, när Gud hade slagit Sanheribs här utanför Jerusalem? Själfwa händelserna woro ju öfwer all beskrifning förfärliga. Men Guds makt och hjälp och omsorg om sitt folk, som däri uppenbarade sig, måste dock uppwäcka de troende till glädje och lof. Sådan glädje erfara äfwen wi, när wi läsa berättelserna därom, huru mycket mer då de, som woro med om själfwa händelserna och sågo Guds under?

Men de skola icke bara le åt de ogudaktigas ofärd utan äfwen lära att, såsom David här widare säger, **förtrösta på Guds nåd alltid och ewinnerligen.** Genom sådan förtröstan skola de blifwa **såsom grönskande olivträd i Guds hus,** som blomstra och bära frukt och sprida wälsignelse omkring sig. Så skola de äfwen lära **att tacka Gud ewinnerligen.** Ty när de se, hwad han hittills har gjort, så kunna de däraf weta, huru han äfwen framdeles will och skall göra med dem. Men om han leder dem genom mörka dalar och dröjer med sin hjälp, så skola de här lära att **förbida hans namn,** att tåligt wänta och wara stilla. Ty de som wänta efter Herren, de få en ny kraft, de fara upp med wingar såsom örnar, de löpa och uppgifwas icke, de wandra och warda icke trötta (Es. 40: 31).

Men att David säger, att han sålunda will förbida Herren **inför hans fromma,** därmed låter han förstå, att han med sitt beteende will gifwa alla fromma ett godt föredöme att efterfölja. Sådant böra därför alla sanna kristna tänka på. Men i synnerhet böra de, som äro äldre och mer bepröfwade, gifwa dem, som äro yngre och oerfarna, ett godt exempel af tro och stilla förtröstan i de mörka dalarna. Ty sådana exempel äro mycket kraftiga att stärka äfwen deras tro. Men om de unga se, att de äldre alldeles tappa tron, när det går dem emot, hwad under då, om äfwen de blifwa rädda och bete sig, som om Gud wore död?

Att sålunda förtrösta på Herren, tacka honom och förbida hans namn, **det är godt,** säger David här till sist, och den goda gärningen må du wäl göra Gud till ära, dig själf till tröst och andra troende till ett godt och stärkande föredöme. Ja, därtill förhjälpe oß Gud själf genom sin egen käre Son, wår Herre Jesus Kristus. Amen.

Ack, att från Sion komme Israels frälsning.

Ps. 53: 1—7.

1. För sångmästaren, efter Mahalat; en sång af David. 2. Dåren säger i sitt hjärta: "Det finnes ingen Gud". Fördärflig och styggelig göra de sin öfwerträdelse; det finnes ingen, som gör godt. 3. Gud skådade ned från himlarne på människors barn för att se, om det fanns någon, som war förståndig, någon som sökte Gud. 4. Alla woro de afwikna, allesammans fördärfwade; ingen fanns, som gjorde godt, det fanns icke en enda. 5. Förstå de då ingenting de, som göra synd, de som äta upp mitt folk, likasom åte de bröd, och som icke åkalla Gud? 6. Där öfwerföll dem förskräckelse, där intet förskräckligt war; ty Gud förströdde din belägrares ben. Du gjorde dem till skam, ty Gud hade förkastat dem. 7. Ack, att från Sion komme Israels frälsning! När Gud wänder sitt folks fängelse, skall Jakob fröjda sig, skall Israel glädjas.

Denna psalm är egentligen ingenting annat än en upprepning af ps. 14, men den har en öfwerskrift, som saknas där. Den skall sjungas **efter Mahalat,** heter det. Hwad nu detta är: om det är en melodi eller ett instrument eller en tonart, det wet man wisserligen icke. Ordet förekommer utom här äfwen i öfwerskriften till ps. 88. Då nu bägge dessa psalmer äro till innehållet dystra, och själfwa ordet Mahalat egentligen betyder sjukdom, så synes det här angifwa, att man skall sjunga psalmen på ett swärmodigt eller sorgset sätt. Likasom man bör sjunga glädjesånger på ett gladt och hurtigt sätt, så bör man äfwen sjunga sorgesånger så, att sättet motswarar innehållet. Där melodien och sättet att sjunga swär emot innehållet, där kan man förstöra äfwen den skönaste sång, såsom man med en olämplig klädnad kan wanställa en wacker kropp.

Eftersom wi hafwa widlyftigt talat öfwer ps. 14, så kunna wi här wara korta. David kallar dem för dårar, som säga i sitt hjärta, att det icke finnes någon Gud. Men att de säga det i sitt hjärta, betyder alldeles icke, att de också säga det med munnen. Nej, med munnen kunna de för wisso intyga, att det finnes en Gud, ja, på det högsta beklaga de

s. k. ateisterna, hwilka äfwen med munnen säga: "Det finnes ingen Gud". Men huru kan man då påstå, att de i hjärtat säga något, som strider mot, hwad de i ord uttala? Jo, det ser man på deras lefwerne, som också talar, ja, riktigt ropar ut, hwad som bor i hjärtat. Om någon stjäl med handen, så gagnar det föga, att han med munnen betygar och swär, att han är en ärlig människa. Handen talar därwid bättre och sannare än munnen. Och sammalunda: när man **lefwer** utan Gud, så hjälper det icke, att man tager hans namn i sin mun och talar, såsom om man trodde på honom.

Och låt oß nu se på den lefwande werkligheten. Den där som läser och wet Guds bud men ändå wandrar efter sitt kötts lustar, menar du, att han werkligen tror, att det finnes en Gud? Han läser, huru Gud dömer äfwen syndare, och huru han på den yttersta dagen skall grufligen fördöma dem. Men ändå är han lugn och glad och hoppar och dansar på den breda wägen. Menar du, att han werkligen tror, att det finnes en Gud? Eller se en annan där. Han läser, huru Gud räcker ut sina händer efter honom och säger: "Wänd om! Min son, min dotter, gif mig ditt hjärta." Men han wänder honom ryggen och fortsätter på samma wäg som förr. Menar du, att han tror, att det finnes en Gud? Och hwad skola wi säga om alla dem, som äfwen i utwärtes mått nedsöla sig i allehanda synder och laster, ja, grofwa brott mot den borgerliga lagen? Om de, som nu ligga försänkta i dryckenskap och otukt, eller de som nu sitta inom fängelsets murar, dömda för allehanda brott — om de werkligen hade trott, att det fanns en Gud, så hade de aldrig satt sin fot på den wäg, som fört dem dit, där de nu äro. Men de woro dårar, som sade i sitt hjärta: Det finnes ingen Gud. Och så gåfwo de sig i syndens tjänst. Den ena dårskapen födde den andra. Och så drogos de med och drogos ned.

Aposteln Paulus anför i Rom. 3 denna psalms ord för att bewisa, att alla människor äro syndare, så att det icke finnes någon, som gör godt, icke en enda. Allt hwad man talar om "goda människor" eller om ett "godt hjärta", är idel willfarelse. **Alla** äro afwikna, **alla** äro fördärfwade. Hela hufwudet är krankt, och hela hjärtat är sjukt; ifrån fotabladet och ända upp till hufwudet är intet helt på dem: idel sår, blånader och friska slag, hwilka icke blifwit utkramade eller förbundna eller med olja uppmjukade (Es. 1: 5). Så dömer Gud, ty han genomskådar och pröfwar hjärtan och njurar. Synden har från Adam så genomträngt och fördärfwat hela människonaturen, att hwarje människa är en förtappad och fördömd syndare. Och de, som tala annorlunda, gifwa därmed en-

daſt till känna, att de icke weta, huru det werkligen förhåller ſig. Därför ſkall man för alla predika, att de måſte födas på nytt, om de wilja gå in i Guds rike. Wi ſkola icke lämna rum för den tanken, att ſomliga äro ſå fromma och goda, att de ingen nyfödelſe behöfwa. Nikodemus war en god och allwarlig man, därom är intet twifwel. Men juſt till honom war det Herren ſade: Utan att en warder född ofwanefter, kan han icke ſe Guds rike (Joh. 3).

Den, ſom ſkrifwer deſſa rader, ſtod en gång wid en dödsbädd, där en man låg, ſom, mänſkligt taladt, hade warit ett dygdemönſter under hela ſitt lif. Nu kände han, att han ſkulle träda inför Gud, och hans ſynder förſkräckte honom. Han ſökte efter nåd. En af hans anförwanter, ſom hörde hans bekännelſe, ſade: "Tala icke ſå, ty ingen kan hafwa warit frommare och renare än du". Då ſwarade han med ifwer: "Tig med ſådant, ingen wet, hwilken uſling jag har warit". Ja, ja ſå blir det, när människans hela inre och yttre lif ſättes i Guds ljus. Därför måſte enligt Herren Jeſu bud ſinnesändring predikas för alla, ſå widt de ſkola få ſyndernas förlåtelſe och warda frälſta. Wägen är en och denſamma för alla utan anſeende till perſonen.

Men på ſamma gång ſkall denna text tjäna dem till tröſt, ſom känna ſina ſynder. Deſſa tro ofta, att det är något ſärſkildt med dem, att de hafwa ſyndat ſå ſom ingen annan, ſå att de icke kunna få nåd. Men här höra wi nu, att det är alls ingen åtſkillnad, när man ſtäller människorna inför Guds heliga lag, huru olika de än må ſe ut, när man jämför den ene med den andre. Wißt måſte man i borgerligt afſeende ſäga, att en nykter människa är bättre än en drinkare, en ärlig bättre än en tjuf, en fariſe bättre än en publikan eller ſköka. Därför belönar det borgerliga ſamhället den ene men ſtraffar den andre. Men när det gäller att ſtå inför Gud, ſom dömer efter hjärtat, då förſwinner all åtſkillnad, då äro de alla afwikna och fördärfwade, Judas och Johannes, Kain och jungfru Maria. Därför behöfwer ingen heller grubbla, om han icke till äfwentyrs är ſämre än alla andra, likſom ingen må tala om att wara bättre än andra. Ty alla behöfwa nåd för att frälſas, en ren nåd, en himmelshög nåd, och den bjudes wid nådaſtolen, Jeſus Kriſtus, åt alla utan åtſkillnad, emedan hans blod renar från **alla** ſynder. Därför må ingen, när det gäller hans egen förtjänſt, tro, att han är bättre än Sodom och Gomorra. Men ingen må heller, när det gäller frälsningen, tro, att nådaſtolen är ämnad mer för Paulus och Petrus än för honom. Nej, här måſte man fullſtändigt twätta, ja, ſkrapa bort hwarje ord och bokſtaf, ſom talar om bättre och ſämre folk. Ty här finnes bara dåligt och uſelt

folk, de bäste med de sämste. Alla behöfwa frälsas af idel nåd. Annars äro de ewinnerligen förlorade, och det med all rätt.

För människor är det lättare att förlåta den ena synden än den andra. Men för Gud finnes ingen sådan åtskillnad. För Gud äro inga synder små, medan andra äro stora, inga synder drägliga, medan andra äro odrägliga. Nej, alla synder äro för honom lika stora och förfärliga, och alla synder will och kan han lika fullkomligt förlåta. Högmod, girighet, obarmhärtighet, lögn, stöld, mord, otukt — korteligen allt, hwarmed en människa kan bryta hans lag, kan förolämpa och kränka honom, allt är för honom lika, och allt kan och will han fullkomligt förlåta. Om du komme till himmelen och frågade efter röfwaren, så skulle alla himmelens saliga skaka hufwudet och swara: "Här finnes ingen röfware; här finnes endast heligt och rättfärdigt folk". Hos Esaias (43: 24) säger Herren: Mig hafwer du arbete gjort i dina synder och gjort mig möda i dina mißgärningar, men jag, jag utstryker din öfwerträdelse för min skull och kommer dina synder intet ihåg. Och åter: Om än dina synder wore blodröda, skola de dock warda snöhwita, och om de än wore rosenfärgade, skola de warda hwita såsom ull (Es. 1: 18). Gud delar icke syndare i olika klasser. Här är ingen åtskillnad. Samma förlåtelse, som räcker till för den ene, räcker ock till för den andre.

Förstå de då ingenting, frågar David, äro de ifrån förståndet alla dessa, som lefwa i synd, som förakta Herren i stället för att åkalla honom, ja, som förfölja Guds folk och alldeles **wilja äta upp det, såsom om de åte bröd?** Ja, de äro werkligen från förståndet. Det är det grufligaste wanwett, som regerar dem. Men det wilja de icke höra talas om. Twärtom wilja de gälla för att wara de enda kloka.

Men wänta något litet. **Där öfwerföll dem förskräckelse, där intet förskräckligt war.** David tänker på sådana händelser som t. ex. den, som omtalas i 1 Sam. 14. Jonatan och hans wapendragare gingo emot filisteernas läger. Hwad woro nu dessa två emot hela fiendeskaran? Men en gudsförskräckelse kom öfwer filisteerna, så att de blefwo förwirrade och flydde. Hwad woro Gideons 300 män emot midianiternas tallösa skaror? Men en likadan gudsförskräckelse kom öfwer fienderna, så att de flydde och nedgjorde hwarandra. Sammalunda war ju den i Jerusalem innesslutne konung Hiskia och hans här alltför swag, för att Sanherib eller hans fältherre skulle behöfwa känna någon förskräckelse för dem. Men när Guds ängel kom och slog 185 tusen man af belägrarens här och **förströdde deras ben,** såsom här står, då wardt där en gruflig förskräckelse. **Då gjorde det swaga och rädda Jerusalem dem till skam, emedan Gud**

hade förkastat dem. Ja, när Gud har förkastat någon, då är han ohjälpligt förlorad. Men ännu mer skall sådant ske på den yttersta dagen, när Herren Jesus kommer. De som hafwa föraktat honom och förföljt hans lilla hjord och trott sig wara så mäktiga, att de ingenting behöfde frukta, de skola då i ångest och förtwiflan ropa till bergen: Fallen öfwer oß, och till högarna: Skylen oß. Men då skall ingenting hjälpa dem. De måste förgås — förgås — förgås för ewigt. Och då skall det sägas till den lilla hjorden: Gud har förstrött din belägrares ben; du har trots all din swaghet gjort dem till skam, ty Gud har förkastat dem.

Till slut beder David, att Israels frälsning må komma från Sion, på det att Israel måtte få fröjdas. På det sättet sträckte alla gamla testamentets helgon längtande hjärtan fram emot den saliga tid, då han skulle komma, i hwilken alla jordens släkten skulle warda wälsignade. Ty äfwen det heliga landet war fullt af oro. Men det wißte de: när Kristus kommer och upprättar sitt rike och underlägger sig jorden, då skall det blifwa frid på jorden, såsom ock änglarne sjöngo wid hans födelse. Då skola alla swärd smidas om till plogbillar, då skall ingen mer lära att strida, då skall det blifwa frid och fröjd och ett ljufligt wäsende på Guds högra hand ewinnerligen.

Samma längtan och suckan går också genom den kristna församlingen. Här är hon en främling. Här har hon strid och oro. Huru mycket godt och saligt hon än genom Guds nåd får smaka, så blir det dock aldrig riktigt helt. Här är icke hennes hem. Hon är frälst men endast i hoppet, (Rom. 8: 24) och hoppets förwerkligande står åter. Därför suckar hon: "Kom, Herre Jesus, kom och förlossa oß från all ond gärning och fräls oß till ditt himmelska rike!" Här wandrar hon i tron, men hon wäntar att få se, hwad hon här tror. Här wandrar hon i hoppet, men hon wäntar att få äga, hwad hon hoppas. Och hennes wäntan skall icke komma på skam. Såsom Paulus säger: Hoppet låter icke komma på skam, ty Guds kärlek är utgjuten i hjärtat genom den helige Ande, som är oß gifwen (Rom. 5). Därför låtom oß taga wissa steg med wåra fötter. Låtom oß wandra och icke tröttna. Låtom oß hålla ut intill änden, att wi må winna wår tros ände, själarnas frälsning.

Ja, Herre Jesus, fräls! Fräls oß — icke för wår skull, icke för wår fromhet eller wärdighet, utan för din Faders skull, som will, att alla skola warda frälsta och komma till sanningens kunskap genom dig. Amen, ja amen.

Gud, fräls mig genom ditt namn.

Ps. 54: 1—5.

1. För sångmästaren, med strängaspel; en sång af David, 2. då sifiterna kommo och sade till Saul: "Har icke David gömt sig hos oss?" 3. Gud, fräls mig genom ditt namn och skaffa mig rätt genom din makt. 4. Gud, hör min bön, lyssna till min muns tal. 5. Ty främlingar resa sig upp mot mig, och wåldswerkare söka efter min själ; de sätta icke Gud för sina ögon. Sela.

För att rätt förstå en Davids psalm är det alltid godt att weta, wid hwilket tillfälle eller med anledning af hwilken händelse den är skrifwen. Sådana uppgifter saknas dock i de allra flesta psalmerna. Endast i några få förekomma de, och till dem hör denna psalm.

David flydde för Saul. Han kom så till öknen Sif och stannade där i bergstrakten. Saul sökte honom ständigt, men Gud gaf honom icke i hans hand. David höll sig dold i skogen. Då fick Jonatan, Sauls son och Davids förtrogne wän, weta, hwar han war, och gick ut till honom, uppmuntrade honom och slöt förbund med honom inför Herrens ansikte. Men nu kommo några män från Sif och berättade för Saul, att David war hos dem, och att de wille lämna ut honom. Saul blef mycket glad och drog ut för att söka och gripa honom. Så när hade det också lyckats för honom, och han hade redan med sina män omringat David, då det kom bud, att filisteerna hade infallit i landet. Det war Guds ledning. Nu måste Saul lämna David och skynda sig att möta filisteerna (1 Sam. 23: 14 f.).

Det war med anledning af denna fara, som David sjöng den psalm, som wi här hafwa för oss. Uti densamma skildrar han den nöd, som han hade warit uti,och huru han hade ropat till Gud, medan den stod på, men också huru han war wiss, att Gud skulle höra hans bön.

Gud fräls mig. Här war nu all möjlighet utesluten, att David skulle kunna frälsa sig själf. Ej heller hade han någon annan, som kunde hjälpa honom. Därför wänder han sig till Gud. Den utwägen hade han många gånger pröfwat och alltid med godt resultat. När Gud hade

räddat de tre gudfruktiga männen ur den brinnande ugnen, dit konung Nebukadnesar hade kastat dem, då gjorde det ett så djupt intryck på den grymme konungen, att han skref till alla folk i sitt rike: "Wälsignad ware Sadraks, Mesaks och Abednegos Gud, som sände sin ängel och räddade sina tjänare, hwilka förtröstade på honom och icke gjorde efter konungens ord utan gåfwo sina kroppar till pris, emedan de icke wille tjäna och tillbedja någon annan gud än sin Gud. Och af mig utfärdas nu ett påbud, att hwilken som helst som säger något ondt om deras Gud, han skall huggas i stycken, emedan ingen annan gud är, som kan hjälpa såsom denne (Dan. 3: 28). När konung Darius hade låtit kasta Daniel i lejonkulan, sände Gud sin ängel, som tillslöt lejonens mun, så att de icke rörde profeten. När konungen erfor detta, skref han till alla innebyggare i sitt rike: "Stor ware eder frid! Från mig är en befallning gifwen, att öfwer hela mitt rikes wälde skall man darra och frukta för Daniels Gud, emedan han är lefwande Gud och är den, som blifwer ewinnerligen, och hans rike är oföränderligt och hans herradöme har ingen ände. Han räddar och hjälper och gör tecken och under i himmelen och på jorden; han har räddat Daniel utur lejonens wåld" (Dan. 6: 25 följ.).

Sådant böra wi nu också lära, så att wi i all nöd och uselhet wända oß till honom. Hafwa hedniska konungar kunnat tala så om wår Gud, så är det wäl tillbörligt, att wi, som berömma oß af Kristi namn, tänka lika högt, ja, ännu högre om honom. Det är ju en skam, om wi i den delen skola stå efter konung Nebukadnesar. Därför låtom oß tro. Och hwar gång wår tro brister, låtom oß börja om igen. Guds löfte **kan** icke warda om intet. Och han säger till sitt folk: Du är min tjänare, jag har utwalt dig, och jag förskjuter dig icke; frukta icke, ty jag är med dig. Sök icke hjälp hos andra, ty jag är din Gud. Jag stärker dig och hjälper dig och stödjer dig med min rättfärdighets högra hand (Es. 41: 10). Det är alltså icke beswärligt för Gud, att du kommer. Han tycker aldrig, att du kommer för ofta. Människor kunna tröttna men icke han. Det är hans lust att hjälpa i nöd, i swår nöd, i all nöd, i synds nöd, i nöd där allt ser förloradt ut.

Men hwarpå David grundar sin bön, det gifwer han till känna, då han säger: Fräls mig **genom ditt namn,** d. ä. icke för min wärdighets skull utan därför att du heter och är min Gud, min Fader, min nödhjälpare. Har Gud tagit sig sådana sköna namn, då will han för wisso göra, hwad dessa namn innehålla. Han kallar sig icke Gud, för att sedan wända ryggen åt dem, som behöfwa frälsas; han kallar sig icke en herde, för att lämna sina får i ulfwens klor och gap; han kallar sig icke nödhjälpare, för att

sedan gifwa dem till spillo, som ur djup nöd sträcka sina händer ut efter honom; han kallar sig icke Fader, för att sedan låta barnen förgås, medan han föder fåglarna och kläder liljorna. Nej, är det någon, som gör skäl för namnet, så är det han. Och det will han, att wi skola tro, ja, att wi skola sätta hela wårt hjärtas lit därtill och weta, att förr skall solen frysa till is, än hans hjärta skall blifwa ljumt mot de elända.

"Men, säger du, om det är genom mina egna synder som jag har kommit i denna nöd —?" Ja, då är du i nöd, och då är din nöd mycket större, än om du wore alldeles oskyldig. Därför skall du då desto mer skynda till nådastolen, desto mer gripa fast i Herrens namn och blifwa på denna orubbliga klippa. Ty Gud har aldrig lofwat att förbarma sig endast öfwer dem, som äro fromma och goda, utan han will förbarma sig och frälsa allt, hwad sargadt, sönderbrutet, syndigt och uselt som finnes bland människors barn, allenast de wilja komma till nådastolen. Sådant se wi också på Herren Jesus. Ty honom hade Gud sändt för att wara frälsaren. Gif akt på hans lefwerne. Gif akt på, huru han gick omkring och gjorde wäl och hjälpte alla. Aldrig frågade han efter, om de nödställda woro wärdiga eller owärdiga. Aldrig förebrådde han dem deras synder, aldrig tog han några löften för framtiden. **Han såg till deras nöd**, det war allt. Alldeles så måste en god läkare göra, och Jesus war en läkare framför alla andra. När man bar till honom en lam man, som genom egna synder hade wållat sin sjukdom, så sade Jesus först: War wid godt mod, min son, dina synder förlåtas dig. Sålunda undanröjde han först orsaken och sedan botade han sjukdomen.

Skaffa mig rätt genom din makt. David led orätt. Han hade icke gjort Saul något ondt; likwäl stod Saul efter hans lif, och det endast därför att han wißte, att Gud hade utkorat David till konung. Sålunda måste också nu ofta Guds utkorade lida orätt af wärlden, som icke kan tåla dem, bara därför att de älska Gud och berömma sig att wara hans barn samt wandra uti ett sådant lefwerne, som utgör en ständig dom öfwer wärldens ogudaktighet.

Nuwäl, hwad wilja de wäl göra i denna klämma? Ingenting annat än ropa till Gud. De förmå själfwa ingenting. Men Gud skall skaffa dem rätt. Såsom Herren Jesus säger i Luk. 18: I en wiß stad war en domare, som icke fruktade Gud, ej heller hade förstyn för någon människa. Till honom kom en änka och wille, att han skulle skaffa henne rätt. Han wille icke. Men hon låg efter honom med sina böner, så att han till slut måste göra det. Och så tillägger Herren: Men Gud — skulle han icke skaffa rätt åt sina utkorade, som ropa till honom dag

och natt? Skulle han, som är en rättfärdig Gud, wara sämre än en orättfärdig och ogudaktig domare? Det är ju förskräckligt att bara fråga så om wår Gud, som är en fader öfwer allt, hwad fader heter i himlar och på jord. Bort med alla sådana tankar!

Men om Herren Gud icke skaffar dig rätt i dag, så wänta tills i morgon. Och gör han det icke, medan du lefwer här, utan låter det gå med dig såsom med Herren Jesus, som måste dö på korsets trä såsom den störste missdådare, dömd af både den andliga och den wärldsliga domstolen, så gif dig till tåls. På den ytterste dagen, om icke förr, skall du få rätt och din ära blifwa upprättad så, att du icke skall önska mer. Ty Gud är rättwis, och hans makt skall ingen kunna stå emot. Ja, då skall det wisa sig, att ingen för hans skull förlorat någonting, som han ej fått tusenfaldt, ja, mångtusenfaldt igen.

Gud, hör min bön, lyssna till min muns tal. "Dessa ord synas wäl ganska enfaldiga, men wi få dock icke se på Davids mun, utan på hans ande och hjärta. Hwarje bön och suck, som går af anden och hjärtats grund och framtränger genom munnen, höres på ögonblicket hos Gud, och Gud förstår en sådan bön långt bättre, än om man hölle ett långt tal. Ty uti en enda kraftig suck ligger allt innefattadt, och Gud förstår och uppfattar det så, som wi önska och wilja hafwa det. Därför säger Paulus, att Gud wet, hwad andens sinne är, och anden manar för helgonen efter hans behag." (Joh. Arndt). Ja, Gud hör, långt innan wi säga något. Dock will han, att wi skola bedja, på det wi må wänja oss att umgås med honom samt fatta förtroende till honom och weta, att allt godt är från honom allena. Fördenskull har han också på många ställen lofwat att höra wåra böner, och det böra wi tro, på det att det må blifwa wår glädje att bedja, och att wi må wänta, ja, se efter bönhörelse utan att twifla. Ty den som icke beder i akt och mening att han werkligen skall få det, som han beder om, han beder illa, han beder i wädret och har intet löfte om bönhörelse.

När twå blinda sökte Jesus en gång för att blifwa botade, så frågade han: Tron I, att jag kan göra eder detta? (Matt. 9: 28.) Nuwäl, så frågar han äfwen oss, när **wi** bedja, och wi böra därför alltid pröfwa oss själfwa, om wi werkligen tro, att han kan och will göra, hwad wi begära. Det blir ett helt annat lif och en helt annan kraft i bönen, när en sådan tro är tillstädes, än när wi bedja allenast af gammal wana, eller därför att det så skall wara. För resten är en sådan munwädersbön lika litet behaglig för Gud som uppbygglig för den bedjande eller för dem, som till äfwentyrs höra därpå. I alla Davids psalmer kan man se,

att han har warit högst angelägen att få, hwad han bedit om. Han har aldrig welat släppa Gud med mindre, såsom också patriarken Jakob sade: Herre, jag släpper dig icke, med mindre du wälsignar mig. Så böra äfwen wi bedja. Gud will det. Han har ett hjärtligt behag därtill.

Ty främlingar resa sig upp mot mig. Dessa inbyggare i öknen Sif woro ju fullkomligt främmande för David. Han hade aldrig gjort dem något ondt; och hans förhållande till Saul — det hade de ingenting att skaffa med. De woro idel lömske förrädare, som genom sin nedriga handling wille winna Sauls gunst och kanske äfwen någon belöning. Sådana människor gifwas också ännu, hwilka gärna passa på och sticka sig emellan för att, om möjligt, winna några fördelar genom att förråda andra. De äro föraktliga människor, och föraktligt handlar den, som förtror sig åt dem. Isynnerhet böra Guds barn wara på sin wakt.

Och wåldswerkare söka efter min själ, d. ä. Saul och hans män stå efter mitt lif för att förgöra mig. Stackars David! Han hade inga roliga dagar. Medan han war herde och satt ute bland de betande fåren nära Betlehem, hade han ett riktigt paradis i jämförelse med, hwad han fick, sedan Gud genom Samuel hade utwalt och låtit smörja honom till konung. Så måste också nu de troende, som Herren Jesus har utwalt ur wärlden, lida mycket, som de icke wißte af, medan de följde wärldens allmänna lopp. Såsom Jesus säger: Woren I af wärlden, så älskade wärlden det, som wore hennes, men emedan jag har utwalt eder ur wärlden, därför hatar wärlden eder (Joh. 15: 19).

Om dessa wåldswerkare heter det widare: **De sätta icke Gud för sina ögon.** Om de det gjorde, om de såge på Gud i allt, hwad de företoge sig; om de besinnade, att han är omkring dem och känner alla deras wägar och skall hafwa fram alla deras gärningar i ljuset inför sitt ansikte för att döma dem, då skulle de förwisso handla alldeles annorlunda. Men nu förakta de Gud och hans ord. Dock — Gud har dem för sina ögon, han ser alla deras gärningar, han hör alla deras ord, och han glömmer ingenting. We dem, när han kommer för att döma jordens krets med rättfärdighet. Då skola de önska, att de måtte höra till det folk, som de här hatade och förföljde. Men då är det för sent — oåterkalleligen för sent. O, du som ännu lefwer i nådetiden, besinna, hwad din frid tillhör, och wänd om! Upp, upp, stå upp och fly till Jesus. O människa, rädda din själ, medan det går an.

Beställningssedel.

Till **Pietistens Expedition,**

Stockholm.

Härmed subskriberas på ..... ex. af den nya upplagan af

"Herren är from".

Af dessa skola ..... ex. vara häftade.

..... ex. » bundna i klotband.

.....

(Adress.)

.....

(Namn.)

(Skrif ut namn och adress tydligt!)

Härmed reqvireras
följande arbeten af P. Waldenström:

	Kronor	öre
..... ex. **Nya testamentet,** ny öfversättning, med förklarande anm. ..... delen 1, inb. Kr. 4.—		
..... ex. » » » » 2 » » 4.—		
..... ex. » » » båda delarna, häft. 5.—		
..... ex. **Guds eviga frälsningsråd,** ..... delen 1 inb. à Kr. 3.—		
..... » » » » 2 » » 3.—		
..... » » » » 3 » » 3.—		
..... » » » alla tre delarna häft. » 5.—		
..... **Se, Guds Lamm,** Betraktelse öfver Kristi lidandes och uppståndelses historia. Kvartformat. Praktupplaga, fint illustrerad ..... Klotb. 8 kr.		
..... ex. **Jesu pinas och uppståndelses historia** samma arbete som föregående, men mindre format och utan illustrationer ..... h. 2 kr. inb. 2.75		
..... ex. **Kristi afskedstal till sina lärjungar** häft. Kr. 2—, inb. 2.75		
..... ex. **Smärtornas man.** Esaias 53:dje kapitel efter grundtexten öfversatt och utlagdt, ... häft. 1.40 vb. 1.75		
..... ex. **Gud är min tröst,** betraktelser öfver Guds egenskaper häft. 1.25, inb. 2 kr.		
..... ex. **Brukspatron Adamsson** eller Hvar bor du? Femte upplagan, fint illustrerad, ... häft. 1.50, inb. 1.75		
..... ex. **Herren är Frälsaren** ..... klotb. 2.50		
..... ex. **Stycken af lifvets ord** ..... Kr. 1.25		
..... ex. **Dop och barndop** ..... » 1.—		
..... ex. **Väckelseskrifter.** Pris i kulörta omslag med en talande bild: 5 öre. I paket om 25 st. ..... 1 kr.		
..... ex. **Till Österland,** Reseskildringar ..... Pris inb. 9 kr.		
..... ex. **Genom Norra Amerikas Förenta Stater,** Reseskildringar ..... Pris inb. 5 kr.		

I likvid följer ..... *Kr.* ..... *öre.*

..... *den* ..... *1* .....

Namn: .....

Adress: .....

(Skrif edert namn och eder adress tydligt!)

Bilaga till Pietisten n:o 5 1901.

Herren är from.

Det är nu 25 år, sedan boken »Herren är from» första gången utkom. Sedan dess är hon omtryckt många gånger. Men nu är hon alldeles utgången. En ny upplaga skall alltså utgifvas. I denna kommer den ändring att ske, att bibelspråken icke anföras efter den gamla, utan efter den nya bibelöfversättningen. Däraf föranledes naturligtvis äfven andra ändringar, så att upplagan blir **en ny reviderad upplaga.** Till det yttre kommer den att få en vida prydligare gestalt än förr. Priset måste ock till följd däraf något höjas men prisskillnaden blir högst obetydlig, isynnerhet om man tager i betraktande, att kostnaderna för papper och tryckning nu äro vida högre än för några få år sedan.

För att utröna, huru stor den nya upplagan må behöfva att göras, anmäles nu boken till subskription och anhåller jag vänligen, att mina vänner må verka för hennes spridning bland både ung och gammal.

Priset blir för häftadt exemplar 1 kr. 50 öre.
» » » ex. i klotband ... 2 kr. 50 öre.

Alla rekvisitioner insändas till **Pietistens expedition, Stockholm.** Subskribentsamlare erhålla god provision.

Beställningssedeln torde insändas fortast möjligt.
Boken beräknas utkomma före jul.

Stockholm den 24 aug. 1901.

P. Waldenström.

Stockholm, P. Palmquists A.B. 1901.

Gud är min hjälpare.

Ps. 54: 6—9.

6. Se, Gud är en hjälpare för mig, Herren är den som stödjer min själ. 7. Må det onda falla tillbaka på mina förföljare, förgör dem i din trofasthet. 8. Med willigt hjärta skall jag offra åt dig, jag skall tacka ditt namn, Herre, ty det är godt. 9. Ty ur all nöd har det räddat mig, och mitt öga har fått se sin lust på mina fiender.

David ser på ena sidan **många** wåldswerkare, som stå efter att fördärfwa honom. På andra sidan ser han endast **en** hjälpare. Men denne hjälpare är Gud, och mot honom wäga alla fiender mindre än intet.

Att hafwa mänskliga hjälpare, som äro wisa, rika, mäktiga — det räknas för en stor fördel. Om den, som det har, säger man: "Icke är det någon nöd för honom. Ack, den som hade det lika bra ställdt!" Men hwad äro alla dessa hjälpare annat än gräs, som wißnar, och ett blomster, som faller af? Däremot må man wäl säga om den, hwars hjälp Herren är: "Ingen nöd är det för honom". Ty är Gud för oß, hwem kan då wara emot oß? En sådan **måste** ofelbart blifwa hjälpt. Och om han än stundom grubblar och är orolig, så är det alldeles onödigt. Ingen kommer på skam — ingen enda af dem, på hwilkas sida Herren står.

Men hwilka äro då dessa lyckliga människor? Det är alla de, som tro på Kristus. Werkligen alla? Ja, hwar enda en. Herren säger till dem: Frukta icke, ty jag har förlossat dig, kallat dig wid namn, du är min (Es. 43: 1). Att Gud skall bewara dem, som äro hans, därom borde icke en enda skymt af twifwel kunna förekomma. Hwar och en är mån om det, som han äger, i synnerhet om sina barn. Och skulle man wäl kunna tänka, att Gud är sämre? Att människor ändå förlora sådant, som de wilja bewara, det är dem allra kärast, det beror därpå, att de äro swaga och ofullkomliga. Men hwem kan säga, att Gud är swag? Har han icke skapat himlar och jord? Är icke riket och makten och härligheten hans? Ack, hwilken dårskap är det icke, att en troende ändå kan wara orolig? Hwarje sådan oro är liksom en fråga, om Gud och hans ord kan wara att lita på. Men en sådan fråga är skamlig och syndig.

Låt oß därför säga: "Herren Gud i himmelen, han som är en fader öfwer allt, hwad fader heter i himlar och på jord, han som är ewig och allsmäktig, han är min klippa, som jag hwilar på, min borg, som jag gömmer mig i, min frälsning, som jag tröstar på, jag skall icke wackla, (Ps. 62: 7) icke förgås, wore än fienden tusen gånger starkare, än han är." Detta wore ett Gud wärdigt tal. Låt oß därför tala så samt upprepa det, tills wi själfwa börja att tro det.

"Ja, säger du, men jag har nu ropat i min nöd till honom länge — mycket länge — och försökt att tro; men jag har ingen hjälp erfarit." Det war förskräckligt. Men är det också sant? Har du werkligen trott? Kanske din tro har bestått däri, att du tänkt: "Det blir nog ändå ingen hjälp." Men för det andra: har du werkligen ingen hjälp förnummit? Har han werkligen öfwergifwit dig? "Å nej", säger du. Men då har han ju blifwit hos dig. Då har han ju låtit sig wärda om dig, så att du icke har förgåtts utan ännu står. Och är wäl det detsamma som ingen hjälp? Kära, war sann. Ljug icke på någon människa, i synnerhet icke på din fader och moder, men allraminst på Gud, din himmelske fader.

Alltså: han är min hjälpare. **Han är den, som stödjer min själ,** säger David. Jag är swag och skulle icke kunna hålla mig uppe utan stöd. Men Gud är mitt stöd. Slingerwäxten sträfwar nog uppåt äfwen hon. Men hon är för swag. Lämnad åt sig själf breder hon ut sig på marken. Hon wäxer hit och dit i många böjningar, likson för att söka ett stöd. Men sätt dit en stång, och strax känner hon det, griper tag däri och slingrar sig därom. Och nu bär det af upp mot höjden. Så känner David sig ock. Får han hålla omkring Herren, får han stödja sig wid honom, då kan han stå. Annars icke. Och Gud stödjer werkligen de sina. Såsom han gifwit barnen ett stöd i föräldrar, mannen ett stöd i hustrun och hustrun ett stöd i mannen, så har han gifwit den troende ett stöd i Kristus Jesus. Och såsom barnet bör stödja sig wid sina föräldrar och weta, att det har fått detta stöd af Gud, så bör den troende trygg och lugn stödja sig wid Jesus och weta, att den som tror på honom, han tror icke på honom utan på Fadern, som har sändt honom (Joh. 12: 44). Alltsamman är det af Gud (2 Kor. 5). Men den som stödjer sig mot honom, han stödjer sig mot en bergwägg, som aldrig wacklar.

Om Gud handlar underligt med dig, nuwäl, låt det icke oroa dig. **Det är hans sed.** Han har handlat underligt med Abraham, med Johannes Döparen, med Kristus. Och hwem är då du, att du skulle wara något undantag? Det är ett under, att du skall blifwa frälst, men under pläga alltid ske på underliga wägar. Därför luta dig mot Herren. Om du

tycker, att han swiktar, så låt icke det oroa dig. När man har warit ute på gungande sjö några dagar och kommer i land, så tycker man, att allting gungar. Lägger man sig på en soffa, så tycker man, att äfwen hon gungar. Men den gungningen sitter bara i hufwudet. **Och den går öfwer.** Se, sammalunda förhåller det sig med den känslan, att Herren swiktar. Det är en willfarelse. Du har warit ute på wärldens oroliga, fridlösa haf, där ditt hjärta gungat så, att när du nu ändtligen funnit ett fast stöd, så tycker du, att äfwen det gungar. Men den gungningen sitter bara i ditt hjärta. Och den går öfwer äfwen den. Herren Jesus är en läkare, som botar äfwen den sjukdomen.

Må det onda falla tillbaka på mina förföljare. Detta är en bön, som står i full öfwerensstämmelse med Herrens rättfärdiga wärldsregering. Och det som han gör, det kan och må äfwen en troende bedja om. Gud har ordnat det så, att det onda, som en människa gör, förr eller senare, på ett eller annat sätt kommer tillbaka öfwer henne själf. Det är den oundwikliga regeln: Hwad människan sår, det skall hon också skära upp.

Förgör dem i din trofasthet. Det hör werkligen till Guds trofasthet, att han förgör sitt folks fiender, när de icke wilja omwända sig. Om han det icke gjorde, så skulle han gifwa sitt folk till spillo, och det wore alldeles emot hans löfte. Herren Jesus har manat godt för sina fiender och bedit: Fader, förlåt dem, ty de weta icke, hwad de göra. Men wilja de icke omwända sig, så skall han wisserligen icke bedja emot Guds rättwisa dom. Nej, twärtom är han själf den, som på den yttersta dagen skall utföra denna dom. Han beder om det ofruktbara trädet: Låt det stå ännu, medan jag gräfwer omkring det och göder det, om det så kunde bära frukt. Men så tillägger han: **Annars hugg det bort** (Luk. 13: 9). War därför icke orolig, du som lider af fienders ondska. Deras dag kommer. Gud är trofast. Men will du wara Kristus lik, så unna dem den nådetid, som Gud ännu will gifwa dem.

Med willigt hjärta skall jag då offra åt dig. Åkalla mig i nöden, säger Gud, så skall jag hjälpa dig och du skall prisa mig. Och så will David här göra. Hans offer är ett tackoffer. Därför tillägger han: **Jag skall tacka ditt namn, Herre.** Men denna tacksägelse må icke endast bestå i munnens lof utan äfwen i handlingar. Offra något af din tid, af din personliga kraft, af dina jordiska ägodelar för att wisa Herren, att du är glad åt hans nåd. Han tycker om det, han begär det, han skall löna det. Det är också hälsosamt för dig själf och ditt andliga lif. Att wara tacksam — det är icke allenast behagligt för den, som mottager tacksägelsens offer, utan det tjänar äfwen till att förljufwa dens lif, som

bewisar tacksamhet. Därför tacka Gud. Wänj dig att akta på hans wälgärningar och tacka honom. Ty ju mer du öfwar dig att se efter, desto mer skall du få se. Och ju mer du får se, desto mer glad skall du bli. Och ju mer glad du blir, desto mer willig skall du äfwen bli att offra något till hans ära. O, här är en hel rad af goda frukter, af hwilka den ena föder fram den andra. Därför säger David här: att tacka ditt namn, **det är godt.** Ja, det är godt på alla wis: godt för Gud, godt för dig själf, godt för din nästa. Och behöfwer du wäl weta mer för att känna dig manad att göra det?

Ty ur all nöd har det räddat mig. Saken är nu så wiß för honom, att han talar, som om allt redan wore skedt. Men när han säger, att **Guds namn** har räddat honom, då menar han Gud själf, såsom han genom sitt namn har uppenbarat sig och gjort sig känd. Så pläga också wi säga, att Guds namn är wår tröst, att Jesu namn är wår salighet, d. w. s. att det är wår tröst, att Gud är sådan, som hans namn säger, att det är wår salighet, att Jesus är allt, hwad hans namn innehåller o. s. w. Guds namn är ett fast slott, säger Salomo, den rättfärdige löper dit och warder beskyddad (Ordspr. 18: 10).

Och mitt öga har fått se sin lust på mina fiender. Det är ju på wißt sätt ohyggligt att tänka på de ogudaktigas undergång. Men å andra sidan måste det uppwäcka Guds folk till lof, när Gud griper in och undanrödjer dem och därigenom räddar de sina. Det hade warit högst onaturligt, om icke Israels barn skulle hafwa ljudeligen tackat Gud, när han i Röda hafwet hade fördränkt Faraos här, huru ohygglig den händelsen än i och för sig war. Och icke kunde wäl Hiskia annat än tacka Gud, när han fick se, huru Sanheribs här låg där utanför Jerusalems murar, förgjord af mordängeln? Om alltså sådana ord af David, som dem wi här läsa, wid första påseende förekomma oß ogudaktiga, så skola de dock wid djupare begrundande finnas innehålla något, som hwarje Guds människa med fromt hjärta kan instämma uti. Ja, i Uppenb. 19: 1 f. få wi höra själfwa den himmelska härskaran med stor glädje och hög röst sjunga Guds lof för domen öfwer Babylon, sägande: Hallelujah, frälsningen och äran och makten är wår Guds, ty sanna och rättfärdiga äro hans domar, ty han har dömt den stora skökan, och han har utkräft sina tjänares blod ur hennes hand.

Ja, allt hwad Gud gör, äfwen hans domar, äro rätta och goda och wärda att lofsjungas af alla fromma och frälsta både i himmelen och på jorden.

Fördölj dig icke för mitt bedjande.

Ps. 55: 1—19.

1. För sångmästaren, med strängaspel; en sång af David. 2. Lyssna, Gud, till min bön och fördölj dig icke för mitt bedjande. 3. Gif akt på mig och swara mig. Jag kastar mig hit och dit i min kwidan och jämrar mig 4. för fiendens rop, för den ogudaktiges förtryck. Ty de wältra fördärf öfwer mig och i wrede anfalla de mig. 5. Mitt hjärta wändas i mitt bröst, och dödens fasor hafwa fallit öfwer mig. 6. Fruktan och bäfwan kommer öfwer mig, och förfäran betäcker mig. 7. Och jag sade: O, hade jag wingar såsom dufwan, då skulle jag flyga bort och bo där. 8. Se, långt bort skulle jag fly, jag skulle göra mig ett bo i öknen. Sela. 9. Jag skulle skynda att söka mig en tillflykt undan stormwind, undan owäder. 10. Gör dem till intet. Herre; gör deras tungor oense; ty jag ser wåld och strid i staden; 11. dag och natt gå de omkring den på deß murar, och onska och wedermöda råda därinne. 12. Fördärf råder därinne, och från deß torg wika icke förtryck och swek. 13. Ty, det är icke en fiende, som smädar mig; det kunde jag bära; det är icke min owän, som häfwer sig upp mot mig; för honom kunde jag gömma mig. 14. Men du gör det, du som war en människa, min jämlike, min wän och förtrogne. 15. Wi som lefde tillsammans i ljuflig förtrolighet, wi som wandrade tillsammans till Gud i den bullrande folkskaran. 16. Må fördärf komma öfwer dem, må de lefwande fara ned i dödsriket; ty det onda råder i deras boning, i deras hjärta. 17. Jag — jag ropar till Gud; och Herren skall frälsa mig. 18. Afton och morgon och middag will jag kwida och jämra mig, och han skall höra min röst. 19. Han förlossar min själ i frid, så att de icke komma åt mig; ty i stor mängd stå de mig emot. 20. Gud skall höra det och swara dem, och han sitter [på sin tron] af ålder. Sela. Ty de wilja icke ändra sig, och de frukta icke Gud. 21. Han bär händer på dem, som hålla frid med honom; han ohelgar sitt förbund. 22. Hala som smör äro orden i hans mun, men krig [fyller] hans hjärta; hans ord äro lenare än olja, dock äro de dragna swärd. 23. Kasta på Herren din börda,

han skall uppehålla dig; han skall i ewighet icke tillstädja, att den rättfärdige wacklar. 24. Och du, Gud, du skall störta dem ned i grafwens djup; män af blodskulder och swek skola icke komma till sin halfwa ålder. Men jag — jag — förtröstar på dig.

Det är en psalm full med jämmer detta. Ack, huru wäxlar det icke i den gudfruktiges lif! Den förra psalmen slutade med kraftiga trosord, och se nu är här strax sådan jämmer, att man kan tycka sig wara kommen från himmelen ända ned i helwetet. David ropar och beder, han kastar sig hit och dit i sin kwidan (v. 3), och det ser ut, som om Gud icke det ringaste frågade efter honom eller bekymrade sig om hans nöd. Hans hjärta wändas i hans bröst och dödens fasor hafwa öfwerfallit honom (v. 5). Men Herren fördöljer sig för hans bedjande (v. 2). Han ställer sig, såsom wille han icke höra. Fienderna wälta fördärf öfwer honom och anfalla honom med stort raseri (v. 4). Och nu tycker han: "nu är det ändå ute med mig. Ingen gång förr har det warit såsom nu. Ack, den och den gången såg det nog mörkt ut, och jag ropade och tyckte, att jag war alldeles öfwergifwen af Gud. Men det war misstag. Nu däremot, nu är det helt annorlunda, nu är det werkligen ute med mig, därom kan icke wara tu tal. Ack, om jag hade wingar! Jag skulle då flyga långt, långt bort (v. 8) från Jerusalem, från palatset, från tronen. Jag skulle lämna allt mitt silfwer och guld, min krona och min spira och all min härlighet och skynda att söka en wrå, där jag wore skyddad undan stormwind och owäder (v. 9)." Men hwart skulle han då taga wägen?

Att David här talar om sina lidanden under den tid, då det redan war uppenbart, att Absalom förberedde sitt uppror, det wisar hela innehållet. Där rådde wåld och strid (v. 10), förtryck och swek i staden (v. 12). De upproriskt sinnade gingo dag och natt omkring på murarne och spunno sina planer (v. 11). Det war redan kommet så långt, att David ingenting kunde uträtta. Och det sorgligaste af allt war, att en af hans mest förtrogna, med hwilken han hade lefwat tillsammans i ljuflig förrolighet, och i sällskap med hwilken han mången gång hade wandrat upp till Guds helgedom (v. 13), nu hade slutit sig till upproret. Med denne ene menar han sannolikt Ahitofel.

Detta må nu wara ett exempel på, huru löst konungar i själfwa werket sitta på sina troner, och huru stora bekymmer de kunna hafwa. Ofantligt många mäktiga konungar och kejsare hafwa genom uppror blifwit störtade, många hafwa blifwit mördade o. s. w. Det tillhör därför alla sanna kristna att göra, hwad de kunna, för att understödja konung

och öfwerhet samt lätta deras börda och answar. De troende skola hålla sig fjärran från alla upproriska rörelser. De skola, såsom Jesus säger, gifwa kejsaren, hwad som tillhör kejsaren (Matt. 22: 21). De skola, såsom Paulus förmanar i Rom. 13, wara de maktägande myndigheterna underdåniga, wetande, att den öfwerhet, som är, är af Gud, och att den, som sätter sig mot öfwerheten, sätter sig emot Guds anordning.

Är det så, att öfwerheten är dålig, så må de bedja Gud mot henne, ja, när så påfordras, äfwen wittna mot hennes gudlöshet, såsom Johannes Döparen wittnade mot konung Herodes och profeten Natan bestraffade David. Men, som sagdt, i upproriska företag och stämplingar skola de icke hafwa någon del. De böra weta, att om de wilja uträtta något godt, så skola de följa sin mästares exempel. Allt hwad man för tillfället kan tyckas winna genom wåld och uppror, det skall till slut wisa sig wara en stor förlust. Att gå i Herren Jesu fotspår, det är alltid det säkraste.

Men de, som äro helt simpla personer och inga konungar alls, skola om de annars äro troende, häraf lära, huru all jordisk härlighet endast är ett wißnande blomster. Det är därför icke är något att fara efter att komma upp och blifwa stor i wärlden. Den rätta storheten för dem hör till den tillkommande tidsåldern, då de skola lysa såsom stjärnor i Guds rike. Och efter den må de sträfwa genom att ju mer och mer förwandlas till Kristi likhet. De ringa äro uti wida mindre fara än de stora och höga. Långt ifrån att försöka komma upp bör du därför tacka Gud, om du får förbli ringa. Sträfwa icke heller att få dina barn högt upp. Många föräldrar äro mycket fåfänga i denna del, önska gärna, att deras barn skola blifwa rika och mäktiga, deras döttrar rikt och fint gifta. Men de weta icke, huru dåraktigt de däri handla, och huru olyckliga de kunna göra sina barn genom att ingifwa dem sådana tankar.

Men widare må wi här lära, huru omöjligt det är för en troende att undgå lidande, hwad ställning i lifwet han än må intaga. Tänk aldrig, att **du** kan blifwa något undantag. Och när du lider, så tänk aldrig, att det är något alldeles särskildt, som sker med dig. Nej, den rättfärdige måste mycket lida (Ps. 34), och genom mycken bedröfwelse måste wi gå in i Guds rike (Apg. 14: 22). Guldet kan icke luttras annorlunda än genom eld, och en människa **kan** icke fostras för himmelen utan lidande. Wi äro icke så beskaffade, att det är möjligt. Detta har warit så klart för aposteln Paulus, att han t. o. m. har berömt sig af lidandena (Rom. 5) och räknat det såsom en nådegåfwa att få lida för Jesu namns skull (Fil. 1: 29). Må Gud gifwa oß nåd att se saken på samma sätt.

David wänder sig i sin stora nöd till Gud. Det war alltid hans

tillflykt. Afton, middag och morgon will han kwida inför Gud, och han wäntar, att Gud skall höra hans röst (v. 18). Han beder, att Gud må förgöra hans fiender (v. 16), ifall de icke wilja ändra sig och frukta Gud (v. 20). Märk detta sista. David önskar **hälst**, att de må omwända sig. Det önska ju äfwen alla troende. Ack, broder, du måtte wäl icke wara så sinnad mot någon, att du icke will, att han skall bli omwänd och frälst? Då har du i sanning icke Kristi sinne utan behöfwer själf blifwa omwänd. Men **om** de icke wilja omwända sig, då återstår ingenting annat, än att de måste förgås.

Guds dom skall i sin tid träffa de ogudaktiga. Gud skall göra dem till intet (v. 10). Ja, wet det du, som lefwer i synd: allt det onda, som du gör, det gör du åt dig själf. Och du som af någon din owän lider ondt, war icke orolig. Hwad du lider, det skall Gud wända till godo för dig. Men **det onda** skall han wända tillbaka mot den, som gör det. Ack, det kommer igen. Skjut en kula hur högt som hälst i luften, så att du icke ser en skymt af henne: hon kommer igen. Gör en ond gärning, glöm densamma, men wet: den kommer igen. Det kan dröja, men den kommer. Och när den kommer, så träffar den kanske icke blott dig — utan — hwad som är wida wärre — dem som stå dig nära: dina barn och barnbarn. Gud är barmhärtig, men han låter icke gäcka sig. Han skall störta ned sina fiender i grafwens djup (v. 24). Och det skall icke stanna där. På andra sidan därom hafwa de det rum, där deras mask icke dör och elden icke slocknar, där det är gråt och tandagnißlan, och där röken af deras plågor stiger upp från ewighet till ewighet. O, att de wille besinna, hwad deras frid tillhör! Men de förstå intet. De rusa bara på. Dag går efter dag. Herren kallar dem, men de sluta sina öron till. Han räcker ut sina händer efter dem, men de wända bort sina ögon. Nuwäl, hwad återstår? Den som trots alla Guds räddningsförsök rusar till sitt fördärf, han måste förgås. Och du som läser detta, skall du bli frälst eller skall du förgås — du — du?

Huru det slutade för David i denna nöd, det weta wi. Upproret bröt ut. Absalom lät utropa sig till konung. David, som war oförberedd på, att det skulle gå så långt — huru skulle han hafwa kunnat tänka sig något sådant? — han flydde under de jämmerligaste omständigheter. Han grät. Fienderna triumferade. Hade då Gud alldeles förgätit sina löften? Hade han förskjutit sin tjänare? Åh nej. Det war en pröfning, en hård pröfning, den mörkaste och bittraste som David någonsin hade att genomgå, men dock endast en pröfning. När tiden war inne, wände Gud bladet. Absalom omkom. Hans döda kropp kastades

i en grop i skogen. Och hans själ? Ja, hwar säger Skriften att den ogudaktiges själ hamnar? Tänk hwilken ände på de jubelsånger, med hwilka man hade hälsat honom, när han drog in i Jerusalem. Och Ahitofel, som hade warit Davids wän och förtrogne, såsom om han hade warit hans jämlike (v. 14), han gick bort och hängde sig. Hwilket ömkligt slut! Hwem skulle hafwa anat detta på den tiden, då han åtnjöt sådant förtroende hos David, att ett råd, gifwet af Ahitofel, aktades såsom gifwet af Gud (2 Sam. 16: 23)? Men så kan det gå. Allt kött är hö. Det är en enda, som är ofelbart trofast, och det är Gud. Det fick också David wid detta tillfälle erfara. Under folkets jubel kom han tillbaka till Jerusalem. Alla som hade warit honom trogna under hans sorgedagar, woro glada, och de, som hade förolämpat honom, sökte nu hans nåd. Aldrig hade David kunnat tänka sådant på den dag, då han gråtande och barfota flyende lopp öfwer Oljeberget för att komma undan sin son. Men så gör Gud. Därför är det nu summan af de lärdomar, som denna psalm gifwer oß, när det i v. 23 heter:

Kasta på Herren din börda, han skall uppehålla dig, han skall i ewighet icke tillstädja, att den rättfärdige wacklar. Bär icke din börda själf. Hon är dig alldeles för tung. Det är också onödigt. Gud will bära henne. Han förmår det. Han är stark. Han blir aldrig trött. Han will bära både dig och din börda. Därför säger också aposteln Petrus: Alla edra omsorger kasten på Herren, ty han har omsorg om eder. Och David säger i Ps. 37: 5: Befall din wäg åt Herren och förtrösta på honom, han skall göra det. Wet och håll fast äfwen i de mörkaste stunderna, att ingenting kan wederfaras dig utan hans tillstädjelse och befallning, och att han icke tillstädjer något, som han icke är beredd att wända till wälsignelse för dig. Han är all barmhärtighets fader, säger Paulus, och ju mer du wänjer dig att lita på honom, desto bättre skall det wara för dig. När du nu måste gå igenom lidande, hwarför skall du nödwändigt förwärra det och göra det dubbelt tyngre genom otro, otålighet och mißtröstan? Därför kasta din börda på Herren. Håll dig wid det löftet, att han skall uppehålla dig, att han aldrig i ewighet skall tillstädja, att den rättfärdige wacklar och förgås, äfwen om det för tillfället ser förtwifladt ut. Det löftet består. Bergen skola wika och högarne falla. Men löftet består. Himlar och jord skola förgås. Men löftet består. Och alla de, som äro inneslutna i löftet, skola warda räddade, såsom Noak och hans hus räddades i arken, när hela den öfriga wärlden förgicks.

Hwad kan kött göra mig?

Ps. 56: 1—5.

1. För sångmästaren, efter "Den stumma dufwan bland de fjärran boende"; en sång af David, då filisteerna grepo honom i Gat. 2. War mig nådig, o Gud, ty människor krossa mig; hela dagen föra de krig och tränga mig. 3. Mina förföljare krossa mig hela dagen, ty många äro de som i höjden föra krig mot mig. 4. Om dagen när fruktan kommer öfwer mig, förtröstar jag på dig. 5. Med Guds hjälp skall jag prisa hans ord, på Gud förtröstar jag och skall icke frukta; hwad kan kött göra mig?

Här hafwa wi åter en klagan öfwer fienderna och deras ondska. David war ständigt utsatt för sådant, alltsedan Gud hade utwalt honom till konung öfwer sitt folk. När han i närheten af Betlehem wallade sin faders får, då hade han lugna dagar. Då kunde möjligen ett wilddjur en eller annan gång wisa sig för att rycka bort ett får. Men det war ingenting i jämförelse med de wilddjur i människohamn, som han hade att strida med, sedan han blifwit smord till konung.

Öfwerskriften till psalmen angifwer, att den skall sjungas efter melodien: Den stumma dufwan bland de fjärran boende. Detta war kanske en sång, däri dufwan klagade öfwer sin ensamhet bland de främlingar, där hon war, långt borta från sitt bo, och där hon war så främmande, att hon icke kunde meddela sig med någon. Det passar ju äfwen bra att sjunga den här psalmen efter den melodien, ty här war David såsom en ensam dufwa bland främlingar.

Öfwerskriften angifwer äfwen, wid hwilket tillfälle David författade denna psalm. David flydde för Saul och kom till Akis, konungen i Gat, en filisteisk stad. Där blef han igenkänd af några, och de anmälde saken för Saul. Då blef David förfärad. För att rädda sig låtsade han wara wansinning, så att konungen dref honom bort.

Huruwida David gjorde rätt eller orätt, när han förställde sig, därom må wi icke mycket disputera. Gud hade wäl kunnat äfwen deßförutan rädda honom. Och wißt hade det warit bättre, om David hade haft en

sådan tro till honom. Men nu gick det, som det gick. De heliga fela ock. Under tiden ropar David dock efter Guds nåd, wetande att det är den enda hjälp, som finnes för honom. Huru han än själf må bära sig åt, så beror dock hans räddning helt och hållet af Guds nåd. Därför tager han sin tillflykt till den.

Låt oß i denna del följa hans exempel. Att lita på egen kraft eller wishet eller erfarenhet, det är fåfängt. All wår egen wärdighet är också utesluten. Hos Gud allena är frälsningen, och allt kommer an på hans nåd. Fienderna förfölja David och föra krig mot honom **i höjden** d. ä. i öfwermod. De sätta sig, såsom wi pläga säga, på sina höga hästar, när de kriga mot honom. De söka att krossa honom eller, såsom ordet också kan betyda: **uppsluka** honom, icke blott slå honom, nej, alldeles **krossa** honom, icke blott bita honom och sarga honom utan alldeles **sluka** honom. Och han själf står där allena och hjälplös. Hwart skall han taga wägen? Nåd — Guds nåd är det enda, som hjälper.

Se, så will nu själafienden djäfwulen alldeles uppsluka de troende. Han lägger ut alla möjliga snaror för att fånga dem och föra dem i fördärf. An söker han att göra dem öfwermodiga, än mißmodiga. An söker han att bringa dem på fall genom deras egna lustar, än genom elaka och fientliga människor. Därför är det nödwändigt för dem att ständigt waka och bedja och strida. Paulus förmanar dem också i Ef. 6 att taga på sig hela Guds wapenrustning, att de må kunna hålla stånd och winna seger. Här är ingen lek, här gäller det lif eller död, frälsning eller undergång. Endast den, som håller ut intill änden, skall warda frälst.

Om dagen, när fruktan kommer öfwer mig, förtröstar jag på dig. "Här lära wi, säger Joh. Arndt, hwilka skyddswapen wi i synnerhet skola bruka mot wåra fiender, nämligen hopp och tro, Guds ord och anropandet af Guds allmakt och wäldighet. Därför liknar aposteln Paulus tron wid en sköld och hoppet wid frälsningens hjälm; och Guds ord kallar han andens swärd. Denna andliga rustning skola wi därför ikläda oß, emedan Guds kraft och starkhet därmed är förenad. Guds ord är icke blott ett ljud eller en död bokstaf utan innesluter i sig en förborgad andlig styrka och Guds kraft, hwarför ock allt måste falla och krossas, som reser sig upp mot Gud och hans ord."

Härom säger ock en annan Andens man: "David påstod icke, att han aldrig war rädd. Davids förstånd bewarade honom från dumdristighet. Han såg farans närhet, och han fruktade. Wi äro människor, och därför kunna wi besegras; wi äro swaga och därför ur stånd att förhindra det. Wi äro syndiga människor, och därför förtjäna wi det. Och af alla

dessa orsaker frukta wi. Men psalmisten hyste också andra känslor: han fruktade, men fruktan upptog icke helt och hållet hans sinne, ty han tillägger: **Jag sätter min förtröstan på dig.** Det är således möjligt, att fruktan och förtröstan kunna upptaga sinnet på samma gång. Wi äro underliga warelser, och wåra erfarenheter i det andliga lifwet äro ännu underligare. Wi wandra ofta i en skymning, där både ljus och mörker äro för handen, och det är swårt att afgöra, hwilketdera som är förhärskande. Det är en salig fruktan, som drifwer oß att förtrösta på Herren. Den opånyttföddes fruktan drifwer bort från Gud, den fruktan, som nåden werkar, drifwer till Gud. Om jag fruktar för människor, behöfwer jag endast förtrösta på Gud, så har jag det bästa botemedlet. Att förtrösta, när det icke finnes någon orsak till fruktan, det är att äga endast namnet af tro. Men att lita på Gud, då det gifwes många och tryckande orsaker till fruktan, det är Guds utkorades segrande tro. David förtröstade på Gud under hela sitt lif, må äfwen wi göra det. Ware sig fruktan härrör från yttre eller inre orsaker, från det förflutna, närwarande eller tillkommande, från jordiska eller andliga ting, människor eller djäflar låtom oß bewara tron, så skola wi snart fatta mod igen." (Spurgeon.)

Ja, låt oß förtrösta på Herren. Det utrotar all fruktan och gifwer hjärtat ro. Det stärker hela den inwärtes människan och gör därigenom de bördor lätta, som annars wore omöjliga att bära. Det gifwer Gud hans ära och gör det till en äresak för honom att hjälpa, såsom David annorstädes beder: Hjälp oß du, wår frälsnings Gud, för ditt namns äras skull (Ps. 79: 9).

Med Guds hjälp skall jag prisa hans ord. Det skall för wisso blifwa slutet, att Guds ord skall få rätt, och att jag skall få prisa honom därför. Nuwäl, det kunna och böra wi wara alldeles wissa på. Icke ett ord skall bli tillbaka af allt, hwad Gud har talat. Säll den, som så har ordet på sin sida, men we den, som har det emot sig! Därför, broder, war inte rädd. Fienderna rasa. Låt dem rasa. De trotsa Guds ord. Låt dem trotsa. Gud skall så laga, att hans ord får rätt till sist, och då blir det din tur att triumfera. Gud döljer sig. Låt honom dölja sig. Han menar ingenting ondt därmed. När hans tid är inne, skall han låta dig se, att hans ord har rätt. Du känner dig swag och owärdig. Ja, så hafwa alla Guds barn känt sig. Men om du också wore hundra gånger swagare och tusen gånger owärdigare, så skall Gud ändå se till, att hans ord får rätt. Här äro **alla** så owärdiga, att Paulus med sanning kan påstå, att det finnes ingen åtskillnad, och att alla, som skola frälsas, måste frälsas för intet genom förloßningen i Kristus

Jesus (Rom. 3: 24). Här äro också alla så swaga, att Paulus rent af kommit till det resultat, att han berömmer sig af sin swaghet, på det att Kristi kraft må bo i honom (2 Kor. 12: 9). Ingen är så owärdig, att han icke kan taga emot nåd, när Gud bjuder den, och ingen så swag, att hans swaghet kan inwerka på Guds kraft. Och huru som hälst: ordet skall ändå till sist få rätt. Därför är det rätt att förtrösta därpå. Och hwad som är rätt, det bör du alltid göra.

Hwad kan kött göra mig? Människor kallas kött med afseende på deras fullkomliga wanmakt gentemot Gud. Huru litet wäga de icke, äfwen de wiktigaste? En fläkt allenast äro alla människor, huru fasta de än stå (Ps. 39: 6), och en fläkt behöfwer du wäl icke wara rädd för, i synnerhet om du står stödd emot en bergwägg. I wågskålen fara de uppåt, de äro lättare än en fläkt allesammans (Ps. 62: 10). Tänk: lättare än en fläkt! Och det icke när de tagas en och en i sänder, utan när de läggas alla tillsammans i wågskålen! Och du skulle ändå grufwa dig för dem, såsom om de kunde göra dig någon skada! Nej, sjung fast hällre med David: Herren är mitt lifs wärn, för hwem skulle jag rädas?

Det är sannt: människor kunna beröfwa dig dina ägodelar, de kunna trampa ned ditt namn i smutsen, de kunna mißhandla dig, ja, döda dig — men endast om din fader i himmelen tillstädjer det. Och han tillstädjer ingenting, utan att han på förhand har beräknat, huru det skall med allt annat samwerka till godo för dig. Allt kött är hö, och all deß härlighet är såsom blomster, som wißnar. Konung Herodes lät hälsa sig såsom en gud. Men i detsamma slog en Herrens ängel honom, och han dog den förfärligaste död, uppfrätt af maskar (Apg. 12: 23).

Ja, wi säga det om igen: förtrösta på Herren och hans ord, ty det blifwer ewinnerligen. Frukta icke, du klena hjord, ty det är eder faders wälbehag att gifwa eder riket, säger Jesus (Luk. 12: 32). När troner ramla, när riken gå under, när kejsare warda till intet, då skall det befinnas, att Herren Jesus icke släppt och icke tappat bort, än mindre kastat bort någon af alla dem, som Fadern har dragit till honom och tillsagt honom att bewara till ewinnerligt lif. Äfwen det swagaste lammet, som anfölls af den blodtörstigaste ulfwen, skall då höja sin röst till Guds och Herren Jesu lof och säga: "Allt hittills har Herren hulpit, burit, ledt och bewarat mig." Kanske skall du blifwa det lammet.

Ja, sjung ära åt Gud och Guds Lamm, frälsaren, den ewige, den allsmäktige, den trofaste.

Månne icke mina tårar stå i din bok?

Ps. 56: 6—14.

6. Hela dagen kränka de mina ord, alla deras tankar gå ut på att göra mig ondt. 7. De rota sig tillsammans, de lägga försåt, de vakta på mina steg, emedan de stå efter min själ. 8. Skulle de gå fria trots sin ondska? Slå ned folken, Gud, i din vrede. 9. Du — du har räknat min flykts dagar; samla du mina tårar i din lägel; månne de icke stå i din bok? 10. Då skola mina fiender vika tillbaka på den dag, då jag ropar; det vet jag, att Gud är för mig. 11. Med Guds hjälp skall jag prisa ordet, med Herrens hjälp skall jag prisa ordet; 12. på Gud förtröstar jag och skall icke frukta; hvad kunna människor göra mig? 13. På mig ligga löften till dig, o Gud; jag skall betala dig tackoffer. 14. Ty du har räddat min själ från döden, så ock mina fötter ifrån fall, på det jag må vandra inför Gud i de lefwandes ljus.

Psalmisten återkommer här till sina fiender. Nyß tycktes han lämna dem. Han föraktade deras hot och sade: Hwad kan kött göra mig? Men så ser han på dem igen. Här strida mot hwarandra tron och det utwärtes skenet. Ögonen se icke Gud utan blott fienderna, och djäfwulen säger: "Du skall wäl tro, hwad du med egna ögon ser". Så kommer då hjärtat i hård preßning, där endast Gud genom sin helige Ande kan hjälpa till seger.

Men hör nu, hwad han säger om fienderna: **Hela dagen kränka de mina ord.** Ehwad jag säger, så förwränga de det. Ack, huru wanligt är icke detta! När Herren Jesus hade talat om, att judarne skulle få slå ned hans kropps tempel, så sade fienderna, att han hade hädat Gud och hotat att slå ned Jerusalems helgedom. När Paulus predikade, att där synden öfwerflödade, där öfwerflödade då nåden ändå mycket mer, så sade fienderna, att han lärde, att man skulle göra ondt, på det att godt måtte komma däraf. Sammalunda om man säger, att Kristus war kommen icke för att försona Gud med wärlden utan, såsom det står i bibeln, för att försona wärlden med Gud, så säga fienderna, att man förnekar för-

soningen, gör Kristi werk om intet o. s. w. "Wargen kan alltid i lammets ord finna en orsak för att äta upp det" (Spurgeon). När sådant därför händer dig, så war måttligt ledsen och gör så litet som möjligt för att förklara och försvara dig. När wargen stod och drack ur bäcken och lammet stod nedanför, så sade wargen: "Hwarför grumlar du wattnet för mig?" Då swarade lammet: "Jag står ju nedanför, och intet watten rinner härifrån till dig." — Men wargen sade: "Det gör detsamma; jag är i alla fall hungrig", och så ref han ihjäl det. Om lammet hade tegat och lupit sin wäg, så hade det kanske fått lefwa.

De rota sig tillsammans, när de äro flere så känna de sig modigare; **de lägga försåt,** när de icke wilja eller wåga att gå öppet till wäga; **de wakta på mina steg** för att finna fel, och om de finna något, så anwända de det till att smäda mig och att trösta sig själfwa i sina synder. Hwarje fel, som den ogudaktige finner eller tror sig finna hos de troende, tjänar honom själf till en skärm mot det ljus, som strålar ut från deras gudfruktiga lefwerne och plågar hans ögon. Men de skola i sin tid träffas af Guds dom. Det dröjer, men det kommer. Han skall slå ned dem i sin wrede (v. 8), såsom David här beder.

Men, tillägger han: **du — du har räknat min flykts dagar.** Han lägger starkt eftertryck på ordet **du.** Om någon annan räknat hans flykts dagar det gör honom alldeles detsamma. Men Gud wet, huru många dagar, ja, huru många ögonblick han irrat omkring, flyende för Saul. O ja, Gud har så wäl reda på sina barn ända in i det minsta, att en moders omsorg i jämförelse därmed är alls ingenting att tala om. Den ömmaste och noggrannaste moder kan fritt sägas wara **storligen wårdslös,** när hon sättes wid sidan af Gud.

Samla mina tårar i din lägel. Hwilken underlig bön! Men den är icke orimlig. Gud räknar de sinas tårar. Han har dem, såsom här står, **upptecknade i sin bok.** Så noga har han reda på dig och allt ditt. Du har ännu aldrig ens i största lönlighet gråtit en tår, som han icke märkt, som han icke "samlat i sin lägel" och "upptecknat i sin bok." Ack, hwilken Gud! Huru skall man blifwa barn åt en sådan Gud? Allenast genom tron på Herren Jesus. Skall man ingenting göra? Nej, allenast tro. Är icke det för lätt? Nej, prisa Gud, att han i Kristus Jesus öppnat denna nya och lefwande wäg, på hwilken **alla** syndare kunna komma fram, sedan gärningarnas wäg war för ewigt stängd.

Det wet jag, att Gud är för mig, och hwad behöfwer jag weta mer? Hwem kan då wara emot mig? **Då måste alla mina fiender wika tillbaka, när jag ropar.** Ja, där bröt sig en tjuf in. Af bullret wak-

nade det lilla barnet i waggan och började gråtande ropa: "Pappa." Då wardt tjufwen förskräckt och förswann. Ty han resonerade som så: "Tänk om barnets fader waknar; då är jag olycklig." Ja, när Guds barns himmelske fader står upp för att hämnas sina utkorade, då äro werkligen alla de olyckliga, som hafwa brutit sig in för att störa deras frid och fördärfwa dem. We dem på den dagen!

Och nu upprepar David, hwad han sagt i v. 5, och han säger om det två gånger: **med Guds hjälp skall jag prisa ordet, med Herrens hjälp skall jag prisa ordet.** Hwad wi här öfwersatt sålunda: "med Guds hjälp", det betyder egentligen "i Gud" eller "genom Gud". Det är Gud, som skall hjälpa mig efter sitt ord. Och när jag erfar hans trofasthet, så skall jag prisa hans ord. Ja, låt oß prisa Guds ord! Hwad wore wi i lidandena, hwad wore wi i sorgerna, hwad wore wi i frestelserna, hwad wore wi i döden, om wi icke hade Guds ord? Hwad wore den öfwer sina synder ängslige och förtwiflade syndaren, om wi icke hade ett Guds ord att säga honom? Hwar skulle wi få weta något om Gud, om lifwet i Gud, om wägen till Gud, om frälsning och ewigt lif, i fall wi icke hade Guds ord? O, då skulle wi ännu wandra i samma mörker som Afrikas negrer eller Indiens hinduer eller Kinas millioner. Låtom oß prisa Guds ord såsom wår högsta skatt. Ty wi äga ingenting på jorden så dyrbart som detta. Ett berg fullt af guld kan icke frälsa en enda själ. Ett enda ord af Gud kan frälsa skaror, som icke någon människa är i stånd att räkna. Ordet af Gud öfwerwinner synden, döden, wärlden, djäfwulen och allt ondt, såsom Luther sjunger:

Wärldens furste är nu dömd,
Och hans kraft är tömd;
Han på ett hufwudhår
Oß skada ej förmår.
Ett ord kan honom fälla.

Ack ja, wi säga det om igen: Låt oß prisa Guds ord! Låt oß älska det, låt oß bruka det, låt oß lyda det, låt oß sprida det. En troende prästman, som war regementspastor under det tysk-franska kriget 1870, berättade för mig, huru han efter en blodig batalj en gång hade gått omkring bland de döda och döende, som betäckte slagfältet. Då fick han se en ung, wacker man, som höll på att dö. Han lutade sig ned till honom och hällde litet win i hans mun. Mannen slog upp sina ögon. I dem war förtwiflan målad. Han kände sina synder, och mest plågade det honom, att han hade slagit sin fromma moder. Pastorn war ej sen att

draga fram det ena Guds ordet efter det andra, som wisade till Jesus, Guds Lamm, hwars blod renar från alla synder. Och innan mannen slöt sina ögon till i döden, fick han frid genom tron på Jesus och kunde sända sin moder en hälsning därom.

O hwad skatt är icke Guds ord! I det amerikanska kriget 1860 war det en ung gosse, son af en troende moder, som tjänade såsom trumslagare. Han blef swårt sårad. Den läkare, som wårdade honom, war jude. Gossen wittnade med stor frimodighet för honom om Jesus och om den salighet, som han hade att wänta hos honom. När han war nära döden, tog han en liten bibel ur ränseln, lämnade den åt läkaren och sade: "Tag den här och sänd den till min moder. När jag drog ut i kriget, så gaf hon mig den och bad mig att icke låta någon dag gå förbi utan att läsa något i den. Jag lofwade det. Säg henne nu, att jag har hållit mitt löfte och dör salig i tron på Jesus." Läkaren fullgjorde uppdraget med glädje. Men icke blott det. Genom gossens tro och bekännelse och bibel blef han själf en troende kristen. Ja, hwad är att förlikna wid Guds ord. Låt oß prisa det inför Gud och prisa det inför människor?

På mig ligga löften till dig, o Gud. Under nödens tider plägade David gifwa Gud löften att på något särskildt sätt tacka honom, ifall Gud räddade honom. Och nu hade han ett sådant löfte på sig. Dylika löften förekomma äfwen nu ofta; och om du har ett sådant löfte på dig, så betala det. Du sade till Gud: "Fräls mig ur denna nöd, så will jag gifwa till missionen så och så mycket." Eller: "Om du gifwer mig framgång i denna sak, så skall jag åt den eller den bland dina fattiga barn gifwa det eller det." Eller du erfor en stor wälsignelse, och i första glädjen gaf du ett löfte. Nuwäl, betala det då. Och gör det strax. Annars lärer nog djäfwulen infinna sig för att hjälpa dig att räkna ut, att det löftet war förhastadt, eller att du icke gärna kan offra så mycket. Och så blir det ogjordt. Din frid blir störd, och du måste wara rädd för alla bibelspråk, som handla om att betala löften.

Sådan betalning kallas här tackoffer, ty det är icke mer än billigt, att wi genom dem uttrycka wår glädje öfwer Guds nåd. Men äfwen om wi inga löften gifwit, så bör det säga sig själft, att wi offra tackoffer åt Gud, när wi erfara hans hjälp. Gud will också hafwa dem, icke för sin egen skull utan för wår andligen eller lekamligen behöfwande nästa och för wår egen skull, emedan det är hälsosamt för oß själfwa att sålunda offra. Deßutom har Gud lofwat att löna det.

Men det finnes ock många ogudaktiga, som i tider af stor nöd, i synnerhet dödsnöd, hafwa gifwit Gud löften att omwända sig, om Gud wille

låta dem komma igenom nöden. Och så hjälpte Gud dem. Men de omwände sig icke. Detta är sorgligt. Jag besökte en gång en läkare, som hade fått blodstörtning och syntes wara nära döden. Han jämrade sig öfwer sina synder och sade, att om Gud gjorde honom helbrägda, så skulle han alldeles wisst omwända sig. Han stod upp. Men någon omwändelse blef ej af. Några år därefter reste jag genom samma stad. Jag gick till honom och frågade, om han kom ihåg den där händelsen, och om han icke wille betala Gud sitt löfte. Då war han blyg men slog bort alltsammans. Icke långt därefter dog han genom en ny blodstörtning, och det mycket hastigt. Hans nådetid war ute. O, hwarför hade han icke betalat Gud sitt löfte? Och du, som läser detta, har du något sådant löfte, som "ligger på dig", så betala det. Ty det första offer, som Gud will hafwa af dig, är ditt hjärta. Men har du icke gifwit något löfte, så gif honom ändå ditt hjärta. Ingen är wärd att äga ditt hjärta så som han. Och ingen kan bättre bewara den gåfwan än han.

Nu angifwer David här, hwad det är, som han will särskildt tacka Gud för genom offer. **Du har räddat min själ från döden.** Jag war nära att mista mitt lif. Men du räddade mig. Det war ju en stor Guds nåd. Men allramest må den troende tacka Gud för det, att han har räddat hans själ från den ewiga döden, då han genom Herren Jesus förlåtit honom alla synder och tagit honom till barn. Det är nåd, som går öfwer all annan nåd. **Du har räddat mina fötter från fall.** Jag hade så när fallit och blifwit ett rof för mina blodtörstiga fiender. Men du höll mig upprätt. Ack, hwad skulle det hafwa blifwit af mig, om jag hade fallit? De hade helt säkert utrotat mig ur de lefwandes land och störtat mig ned i dödens mörka kula. Men nu räddade du mig, **på det jag må wandra inför dig i de lefwandes ljus.** Det war en stor nåd. Men ännu större nåd är det, att Gud bewarar en troende, så att han icke faller i synd och blir ett rof för satan, som står efter hans själ. Därför bör han tacka Gud genom att lefwa till hans ära och wandra i ljuset inför hans ansikte, såsom det tillkommer alla, som lefwa i Jesus. Ack Gud, hjälp oss till en werkligt sann och lefwande tro och kristendom genom din Son, wår Herre Jesus Kristus. Amen.

Under dina wingars skugga har jag min tillflykt.

Ps. 57: 1—7.

1. För sångmästaren; "Fördärfwa icke"; en sång af David, då han flydde för Saul och war i grottan. 2. War mig nådig, o Gud, war mig nådig; ty hos dig har min själ sin tillflykt. Och i dina wingars skugga will jag hafwa min tillflykt, till deß fördärfwet är förbi. 3. Jag ropar till Gud den Högste, till Gud, som fullbordar [sitt werk] för mig. 4. Han skall sända från himlarna och frälsa mig, när jag försmädas af den, som will krossa mig. Sela. Gud skall sända sin nåd och sin sanning. 5. Min själ ligger midt bland lejon, jag ligger bland sådana som spruta eld, bland människor, hwilkas tänder äro spjut och pilar, och hwilkas tunga är ett skarpt swärd. 6. Upphöjd ware du, Gud, öfwer himlarna; öfwer hela jorden ware din ära. 7. De lägga ut nät för mina steg, min själ är nedböjd, de gräfwa för mig en grop, de falla själfwa ned däri. Sela.

Det är åter David, som här stämmer upp en sång. Den skulle sjungas efter melodien: "Fördärfwa icke". Sannolikt war det en wälbekant folkwisa, som började med de orden. Äfwen bland oß gifwas många folkwisor, hwilkas melodier passa utmärkt till andliga sånger. Många äro, som icke tycka om dylika melodier. De wilja hafwa sådana, som äro mer högtidliga, säga de. Men när de fått ihop dessa melodier, så äro de så tunga och konstmässiga, att folket icke will sjunga dem. Och att sångerna blefwe sjungna, skulle wäl dock wara hufwudsaken. De som författa eller samla sångmelodier, böra därför hafwa för sina ögon twå wiktiga grundsatser, nämligen först att den största **sångkonsten** är att sjunga med hjärtat, för det andra att den största **sångförfattarekonsten** är att skrifwa så, att folket will och kan sjunga, hwad han författar. Därför äro folkmelodier mycket lämpliga till andliga sånger, emedan de hafwa utan konst sprungit fram ur folkets eget hjärta och lif. Sådant har David ganska wäl förstått.

David har, såsom öfwerskriften säger, författat denna psalm, när han flydde för Saul i grottan. Om denna händelse berättas i 1 Sam. 24,

att när Saul fick weta, att David war i Engedis öken, så tog han tre tusen män, och drog ut för att söka upp honom. David hade gömt sig långt inne i en jordkula. Dit in kom äfwen Saul. Och han tyckes hafwa lagt sig att sofwa där. Det kunde David och hans män wäl se, men Saul såg icke dem, emedan de sutto längre in i kulan. Nu menade Davids män, att det war Gud, som gaf David ett godt tillfälle att döda Saul. Herren hade ju sagt: Jag skall gifwa din fiende i din hand, och nu, tyckte de, nu war det ju uppenbart, att Gud ämnade uppfylla löftet. David skulle därför begagna tillfället. Det war nog en swår frestelse för David. Men han swarade: Låte Herren wara långt ifrån mig att jag skulle så göra mot min herre, emot Herrens smorde, att jag skulle lägga min hand på honom, ty han är Herrens smorde. Och så förböd han sina män med hårda ord att öfwerfalla Saul. Men själf skar han en flik ur Sauls mantel. När Saul sedan hade gått ut, gick David efter, dock på långt afstånd, ropade till honom och wisade honom fliken och sade: Se, i dag hafwa dina ögon sett, att Herren har i denna dag gifwit dig i min hand i kulan. Och man sade mig, att jag borde döda dig, men jag skonade dig och sade: Jag will icke uträcka min hand emot min herre, ty han är en Herrens smorde. Då jag skar en flik af din mantel men icke dödade dig, må du weta och inse, att intet ondt är i min hand och ingen trolöshet eller förbrytelse emot dig. Och Saul hof upp sin röst och grät. Och han sade till David: Du är rättfärdigare än jag, ty du har gjort mig godt, men jag har gjort dig ondt. Och du har i denna dag wisat mig, att du har gjort wäl emot mig, då Herren hade lämnat mig i din hand och du dock icke dödade mig, och att en man kan träffa sin fiende och ändock låta honom gå i god ro. Och Herren wedergälle dig det goda, som du i dag har gjort med mig!

Detta är en underbar, rörande och lärorik historia. Ty att David skonade Sauls lif, emedan han ännu i honom såg Herrens smorde, och att han icke wille genom någon orättfärdig handling winna den konungawärdighet, som Gud hade lofwat honom, det war sannerligen en rättfärdighet, som man knappt skulle tro wara möjlig i gamla testamentet. Ty onekligen såg det så ut, som om Gud själf nu hade beredt honom ett lämpligt tillfälle att döda sin afswurne fiende. Men här är ej tid eller rum att närmare gå in på dessa lärdomar. Nu wilja wi se, huru David kände det i denna belägenhet.

Först beder han: **Gud war mig nådig,** alldeles såsom i Ps. 56. Och här upprepar han det en gång till. Men att Gud är nådig mot någon,

det will säga, att han icke handlar med honom efter hans förtjänst utan twärt däremot. När David fick se Saul träda in i kulan, så kände han nog, att han war förlorad, om icke Gud twärt emot all hans förtjänst eller wärdighet trädde emellan med sin nåd och hindrade Saul att komma så långt in, att han upptäckte David. Därför ropar han på nåd. Och Gud hörde efter wanligheten hans bön.

Så böra äfwen wi i all nöd och fara ropa på nåd, i synnerhet mot själafiendens list och wåld, samt därför också stadigt blifwa wid nådastolen, wår Herre Jesus Kristus. Såsom den, som är törstig, icke blott skall bedja: "Gud, släck min törst", utan äfwen taga och dricka af wattnet, som Gud har skapat, så skall den, som behöfwer nåd, icke allenast ropa på nåd **utan äfwen hålla sig till nådastolen Kristus,** i hwilken hela Guds nåds fullhet bor. Ty om någon ropar: "Gud, släck min törst", men icke dricker af wattnet, som Gud gifwer, så blir törsten icke släckt, utan han warder af allt sitt ropande endast desto mer torr i halsen. När Israels barn i öknen woro bitna af de brännande ormarna, så lät Gud Moses sätta upp en kopparorm på en stång och säga: Den som ser på ormen, skall blifwa wid lif. Om då någon ormbiten ropade: "Gud, fräls mig", så swarades: "Ja, se på kopparormen: genom honom skall Gud göra det". Men om han då icke wille se på kopparormen, så måste han dö, äfwen om han ropade högre och ifrigare än alla de andra tillsammans. Nuwäl, så måste den, som ropar efter nåd och will bli frälst, wända sig till Jesus Kristus, som Gud har gifwit till en frälsare. Om han det icke gör, så måste han förgås.

Men nu tillägger David: **Ty hos dig har min själ sin tillflykt, och i dina wingars skugga will jag hafwa min tillflykt, till deß fördärfwet är förbi.** Det är en skön bild. Äfwen hos Moses liknas Guds beskydd wid en fågels wingar. Så säger Gud i 2 Mos. 19: 4: I hafwen sett, huru jag har burit eder på örnwingar och fört eder till mig. Och i 5 Mos. 32: 11 säger Moses: Såsom en örn wäcker upp sitt bo, swäfwar öfwer sina ungar, breder ut sina fjädrar, tager dem, bär dem på sina wingar, så ledde Herren Jakob, han allena och ingen främmande gud jämte honom. Och Herren Jesus säger till Jerusalem: Huru ofta har jag welat församla dina barn, såsom hönan församlar sina kycklingar under sina wingar (Matt. 23: 37). Nu will David söka sin tillflykt i skuggan af dessa wingar. "Om detta underbara beskydd säger Ps. 27: 5: **Gud öfwertäcker mig i sin hydda i ond tid och förgömmer mig hemligen i sitt tjäll.** Denna skugga, hwarmed Gud öfwertäcker oß, och detta osynliga tjäll, hwaruti Gud förgömmer oß, kallas Guds wingar, som

han utbreder öfwer oß och hwarunder wi äro trygga, såsom Ps. 91: 4 säger: **han skall betäcka dig med sina fjädrar, och ditt hopp skall wara under hans wingar.** Med denna skärm och dessa nådeswingar har Herren Gud ofta betäckt David, så att Saul icke kunnat finna honom, ehuru han ofta warit honom helt nära. Detta bör ock andeligen förstås om wår själanöd, ty när död, djäfwul och helwete wilja uppsluka oß, så utbreder Kristus sina nådeswingar öfwer oß och beskyddar oß. Detta är ock betecknadt genom de båda gyllene Cherubim öfwer nådastolen, hwilka utsträckte sina wingar, för att därmed antyda, att alla trogna skola wara och förblifwa under Guds beskärm." (Joh. Arndt.)

När fara är på färde, då kallar genast hönan på sina kycklingar, och de krypa alla under hennes wingar. Där känna de sig fullkomligt trygga. I deras hjärta finnes icke rum för den tanken, att icke hon skall förswara dem. Och dock — huru wanmäktig är hon icke! Hennes **kärlek** är stark, så att hon hällre låter rifwa ihjäl sig, än hon löper ifrån sina ungar. Men hennes **makt** är så ringa, att man knappt kan tala därom. Nuwäl, här däremot är en kärlek starkare än döden och en makt starkare än himmelens fäste. Må wärlden, döden, djäfwulen och allt ondt sammangadda sig. Mot Herren betyda de icke mer än en swärm af flugor, som flöge mot en bergwägg. Därför, broder, war trygg där, war lugn. Att fienderna bullra, det gör ingenting. Det är bara lösa skott.

David will nu bli kwar i skuggan af Guds wingar, **tills fördärfwet är förbi.** Och det är rätt. Blif du också kwar där, tills allt ondt är öfwerståndet, och du får saligen skiljas hädan. Där utanför äro ständiga faror. Petrus wågade sig ut, och genast blef han på det ömkligaste sätt omkullslagen, så att han t. o. m. förnekade sin frälsare. Han kom tillbaka under de wingarna igen. Men Judas Iskariot föll så, att han blef liggande och förgicks. Tänk aldrig: "Nu är jag så stark, nu har jag kommit till en sådan mognad i tro, att jag nog reder mig på egen hand." Nej, göm dig ständigt under Herrens wingar. I skyddet af dem skall du kunna med framgång werka Herrens werk och besegra alla fiender.

David känner sig, såsom låge han midt ibland lejon, midt ibland människor, som spruta eld, hwilkas tänder äro spjut och pilar, och hwilkas tunga är ett skarpt swärd (v. 5). Det är en förfärlig beskrifning. Men sådana äro de ogudaktiga: rytande lejon såsom deras fader djäfwulen. Kunna de på något sätt bränna de gudfruktiga, så spruta de gärna wredens eld. Kunna de plåga dem med smädelse, med lögn och förtal, nog hwässa de gärna sin tunga. Kunna de lägga ett nät eller gräfwa en grop för att fälla dem, nog göra de det (v. 7). I synnerhet äro pre-

dikanter och andra troende, som genom sin bekännelse och werksamhet mer stå fram, utsatta för sådant. Men hwad som träffar en lem, det träffar i själfwa werket hela kroppen.

Men, säger David, **jag ropar till Gud, den högste.** Människor kunna wara höga, men Gud är den högste, högre än alla wänner och högre än alla fiender. Därför är det bäst att ropa till honom. **Han fullbordar sitt werk för mig.** Har han utkorat mig till konung i Israel, så lärer han för wisso icke lämna den saken ofullbordad. Saul må wara huru mäktig och slug och grym som hälst, och jag själf må wara huru swag och öfwergifwen jag kan, så är dock detta icke min sak utan Herrens. Och hans sed är icke att lämna från sig halffärdigt arbete.

Se, så må nu alla de, som tro på Herren Jesus, lita på, att den Gud, som har begynt ett godt werk i dem, också skall weta att fullborda det (Fil. 1: 6). Han är den, som werkar både wilja och förmåga (Fil. 2: 13). Därför skall han också befästa dem intill slutet ostraffliga. Ty han är trofast, som har kallat dem (1 Kor. 1: 8 f.). Han kallar dem icke för att drifwa gäck med dem. Herren Jesus har icke mottagit dem af sin fader för att tappa bort dem på wägen. Han har icke mißräknat sig på dem, så att han skulle säga: "Hade jag wetat, hurudana de woro, så hade jag aldrig antagit mig dem." Nej, han "wißte wäl, hurudan jag war, när min och hela wärldens synd han bar." Han wißte också, hurudan jag war, när han kallade mig, och gjorde mig till Guds barn. Aldrig har en brudgum så wäl känt sin brud, när han gick med henne i brudstolen. Aldrig har heller en brudgum warit så fast besluten som Herren Jesus att för hela lifwet behålla sin brud.

Han skall sända från himlarna och frälsa mig. Han sände mordängeln för att slå Egypten och frälsa Israel, likaså för att slå Sanheribs här och frälsa Jerusalem. Han sände ett förfärligt tordön af himmelen och förjagade filisteerna, som anföllo Samuel (1 Sam. 7: 10). Ja, han låter sina änglar slå läger omkring dem, som frukta honom (Ps. 34), han befaller dem att bära de troende på sina händer, att de icke må stöta sin fot mot någon sten (Ps. 91). **Han sänder sin nåd och sin sanning,** d. ä. han gör allt detta för sin nåds skull, ty hans hjärtelag är sådant, och för sin sannings skull, ty han har lofwat det. Ja, amen, ära ware Gud, wår Gud, och Jesus Kristus, wår frälsare.

Jag will sjunga och spela.

Ps. 57: 8—12.

8. Mitt hjärta är fast, o Gud, mitt hjärta är fast; jag will sjunga och spela. 9. Wakna upp, min ära; wakna upp, psaltare och harpa! Jag will wäcka morgonrodnaden. 10. Jag will tacka dig bland folken, Herre; jag will lofsjunga dig bland folkslagen. 11. Ty stor allt upp till himlarna är din nåd, och allt upp till skyarna stor är din sanning. 12. Upphöjd ware du, Gud, öfwer himlarna; öfwer hela jorden ware din ära.

Tänk, huru det wäxlar i Davids lif! I Ps. 55 låter och klagar han så jämmerligt, som om det icke funnes någon Gud. Och här är han så full af fröjd och jubel, att han knappt kan finna ord för att uttrycka, hwad han känner. Sådant hafwa Guds människor i alla tider fått erfara. Luther kunde ibland med hög röst sjunga: Wår Gud är oß en wäldig borg; wi äro alltid wäl till mods o. s. w. Men en annan gång war allt så swart för hans ögon och han så förtwiflad, att hans hustru icke wißte annat sätt att få honom till sans, än att hon klädde sig i sorgdräkt och gick in till honom och sade, att Gud war död. Ja, hwem wet icke ur sin egen erfarenhet, huru efter det swartaste mörker det härligaste ljus kan gå upp, och twärt om huru efter de saligaste dagar sorger kunna komma, så att hjärtat i största ängslan frågar: Hwar är nu min Gud? Nuwäl, sådant wåste man wänja sig wid, om man annars will wara en kristen. Den tid är ännu icke kommen, då dagen skall wara ewig och icke mer wäxla med någon natt.

Men hör nu, hur David här säger: **Mitt hjärta är fast, Gud, mitt hjärta är fast.** Han upprepar orden två gånger, ty hans hjärta är öfwerfullt. Men att hans hjärta är fast, det betyder, att han icke erfar någon fruktan eller darrning eller frestelse att wackla utan känner sig stå stadig och säker. Alldeles såsom Luther sjunger:

Mörkrets furste stiger ned
Hotande och wred
Likwäl wi oß ej frukta.

Han på ett hufwudhår
Oß skada ej förmår;
Ett ord kan honom fälla.

En sådan frimodighet är en öfwermåttan kostelig ting. Den behagar Gud på det högsta, den gör lifwet ljuft och ljuft och gör hwarje börda lätt. Därför må wi winnlägga oß därom. Men det kan ske allenast genom tron, därigenom att wi mer och mer lära känna Gud och Jesus samt wänja oß att orubbligt hwila wid ordet och taga löftet lika godt som själfwa saken. Alldeles såsom man tager en sedel lika god som det guld, som han lyder på. En sådan tro kunna wi dock icke kämpa oß till genom egen kraft utan måste winna den genom bön och flitigt bruk af Guds ord samt Herrens heliga nattward.

En man, som twiflar, är ostadig i alla sina wägar, säger aposteln (Jak. 1: 8). Såsom i sitt inre så kastas han också i sitt yttre lif hit och dit. Det är ingen frid i hans hjärta och ingen stadga i hans kristliga lif och ingen uthållighet i hans werksamhet för Herren. Han är swag för wärldens beröm och rädd för hennes tadel. Han tycker, att det är mycket roligt att wara bland de troende; men kommer han bland ogudaktiga, så har han roligt äfwen där. Är däremot hjärtat fast, då tager han säkra steg med sina fötter och går rakt på målet (Ebr. 12: 13) utan att se åt höger eller wänster, utan att tjusas af beröm eller låta sig skrämmas af smädelse. Så gjorde profeterna, så gjorde Johannes Döparen och apostlarna men framför allt Herren Jesus. Ingenting kunde göra dem wacklande eller förleda dem att wika af från den wäg, som Gud hade förelagt dem, skulle den också leda öfwer korset eller stupstocken. O Gud, gif oß ett fast hjärta!

Jag will sjunga och spela. När man är glad, will man gärna sjunga. Kan man därjämte handtera instrument, så gör man det gärna. Och det behagar Gud. Ja, sjung, sjung. Är din sång icke wacker efter konstens regler, så sjung ändå. Sångkörer må sjunga för människor, men sjung du för Gud. Att sjunga är hälsosamt. Det är en gymnastik för både bröstet och hjärtat, både andligen och lekamligen. Och kan du spela, så spela. Orgel, guitarr, fiol — stäm det allt till Guds och Lammets lof. Flöjt och trumpet, klarinett och basun — blås, så att det höres ända upp till himmelen! Triangel och puka, harpa och trumma — kläm till, så att själfwa den onde blir rädd. Det war för musik, som Jerikos murar ramlade. De woro för starka för att kunna tagas med storm, de måste blåsas omkull. Det war med ljuset af lampor och dånet af trum-

peter, som Gud slog midianiterna på flykten (Dom. 7: 20 f.). Därför låt oß sjunga och spela. Må alla ogudaktiga, som komma in på wåra sammankomster, mötas af en öfwerwäldigande sång! Det skall kanske werka mer än många predikningar.

Wakna upp, min ära. Han kallar sin själ för sin ära, ty det som utgör människans ära och härlighet till skillnad från djuren, det är just hennes själ. Och David will nu liksom wäcka upp henne till att lofwa Gud. Själen blir trög och sömnig ibland och behöfwer ryckas upp. Därför när du känner det på dig själf, så skynda att gnugga sömnen ur dina ögon, att du icke må somna bort i döden. **Wakna upp, psaltare och harpa, jag will wäcka morgonrodnaden.** Det är tidigt på morgonen. Davids instrument, så att säga, sofwa ännu, ja, morgonrodnaden sofwer. Men upp, upp! säger han. Upp, min harpa! Nu är icke tid att sofwa längre; wi måste upp och lofwa Gud och wäcka morgonrodnaden.

Det är mycket wanligt, att människor, som hafwa något synnerligen wiktigt att uträtta en dag, wakna mycket tidigt den morgonen. Men huru ofta händer det wäl, att wi wakna tidigt af ifwer att lofwa Gud? O, Herre Gud, förlåt oß wår förskräckliga tröghet! Wäck upp oß, du helige Ande, wäck upp oß rätteligen!

Jag will tacka dig bland folken, Herre, jag will lofsjunga dig bland folkslagen. Märk, huru han upprepar samma sak igen. Han will icke stanna med sitt lof inne i sängkammaren, icke heller inom "den stora församlingen", som han annars talar om. Nej, han will ut bland alla folkslag för att lofsjunga Gud, på det att alla må söka honom och omwända sig till honom och tillbedja honom samt kasta bort sina usla afgudar. Detta är ett rätt missionssinne, som härflyter af sådan kärlek till Gud och glädje öfwer hans nåd. Hwad kan också wara större ära eller glädje för Gud, än att människor warda frälsta? Det heter, att Gud glädes inför sina heliga änglar öfwer hwar och en sådan. Så glädes ock wår Herre Kristus, som därigenom får den lön, han will hafwa för allt, hwad han har lidit och gjort. Och de heliga änglarne, som hafwa samma sinne som Gud, glädjas äfwen. För alla Herrens trogna på jorden är det likaså en glädje att höra och se människor ändra sitt sinne och hylla Jesus. Låt oß därför sprida Guds lof omkring oß, på det människor må förnimma, att wår Gud är god, att wår Herre Jesus är en riktig och fullkomlig frälsare, och att det är saligt att lefwa i honom. Därigenom skola många dragas till honom, många kalla hjärtan blifwa uppwärmda, många mörka sinnen upplysta och många syndens trälar blifwa frigjorda till att stämma in i Guds lof, på det att det må höras än widare omkring. Ack, bro-

der och syster, tänk på det! Har Gud gjort dig något godt, så sjung och spela och tala och lef till hans ära och lof.

Ty stor allt upp till himlarna är din nåd. När det gäller att mäta Guds egenskaper, då duga inga mänskliga mått såsom meter eller mil eller dylikt. Då måste man tillgripa afståndet mellan himlar och jord, ty det är oändligt. Och oändlig är Guds nåd. Den har ingen början, liksom Gud ingen början har. Nåden är bara ett uttryck af Guds kärlek, och Gud har aldrig **blifwit** kärleken, utan han **är.** Därför skall han heta Jehowah, d. w. s. han som är den warande. Hos honom har ingenting börjat eller blifwit. Allt hwad han är, det är han af ewighet. Alltså har hans nåd icke heller någon början. Men den har icke heller något slut. Hos Gud kan ingenting upphöra. Han förblifwer, den han är. Hos honom är ingen förwandling, ingen omskiftning af ljus och mörker. Hwarje solstråle, som far ut i rymden och når jorden, tar med sig något af solens wärme och minskar denna. Därför tala de lärde om, att den tid måste komma, då **all** solwärme strålat bort, så att solen blir mörk och kall. Men i Guds lif är ingen minskning. År komma och år gå, årtusenden likaså, och hwarje morgon är Guds nåd ny, aldrig större, aldrig mindre. Om den skulle förminskas, så skulle Gud förminskas, hwilket är orimligt. Af solens wärme har åtskilligt gått bort, sedan Davids tid, wisserligen icke mycket i jämförelse med, hwad som finnes kwar, men ändå något. Men ur Guds hjärta har oändligt mycken nåd **strålat ut** men ingen **strålat bort.** Låt oß komma ihåg det, i synnerhet när wi behöfwa en ständig nåd, ja, en oändlig nåd. I Kristus Jesus flödar Guds nåd ewigt öfwer.

Men Guds nåd är oändlig äfwen så, att den sträcker sig öfwer **alla** liksom himlahwalfwet. Wilja icke alla mottaga henne, så är hon lika widsträckt ändå och breder sig ut öfwer onda och goda, rättfärdiga och orättfärdiga. Det har icke funnits och kommer aldrig att finnas en syndare, som ligger så djupt, att icke Guds nåd går ändå djupare, eller som har kommit så långt bort, att icke Guds nåd når tusen gånger längre. Och för alla synder räcker den till. Där synden öfwerflödar, där öfwerflödar nåden ändå mycket mer. Synder, som gå högre än Guds nåd, finnas icke. Och där all människonåd tar slut, där befinner man sig endast i begynnelsen af Guds nåd. Käre, låt oß sjunga och spela.

Och allt upp till skyarna stor är din sanning. Har Gud talat något ord, så är det till sin kraft oändligt. Hwad människor tala och besluta, det måste tid efter annan ändras. Konung och riksdag besluta i dag en lag eller sak; om någon tid finner man, att den icke war bra,

och så måste den förbättras eller afskaffas. Men hwad Gud har sagt och dömt och beslutit, det kan i ewighet icke ändras. Hwad människor lofwat, det kunna de icke alltid hålla, äfwen om de wilja. Ofta wilja de icke heller. Men hwad Gud har lofwat, det är mycket säkrare, än att solen skall gå upp nästa morgon. Och det böra alla människor få weta. Men huru skola de få weta det, om icke de troende tala om det? Därför låt oß göra det. Låt oß sjunga och spela om wår frälsnings Gud, så att hela wärlden och alla änglar höra det.

Upphöjd ware du, Gud, öfwer himlarna. Här upprepas den sjette versen med alldeles samma ord. Detta antyder, att psalmen är en wäxelsång. Först sjöng någon v. 2—5, och så inföll kören: Upphöjd ware du, Gud, öfwer himlarna o. w. s. Sedan sjöng den förste igen v. 7—11, och så inföll kören åter: Upphöjd ware du, Gud, öfwer himlarna. Himmelen och alla himlars himlar kunna icke rymma dig, o Gud, säger Salomo (1 Kon. 8: 27). De kunna icke rymma hans ära. Därför will David upphöja honom och hans ära högt öfwer alla himlar. Allt hos Gud är oändligt. Men för det oändliga kan man aldrig finna nog starka, än mindre för starka uttryck. Äfwen de starkaste äro för swaga. Ty såsom wårt förstånd icke kan fatta, så kan wårt språk icke heller uttala oändligheten. Det wore att fatta hafwet i ett litermått, och det är omöjligt.

Öfwer hela jorden ware din ära. Allt skapadt på jorden ärar Gud. Werket prisar mästaren, plägar man säga. Men ingen har gjort sådana werk som Gud. Allt det härligaste, som människor gjort, är bara fusk i jämförelse med det enklaste, som Gud har skapat. Men härligast af allt, hwad han har skapat på jorden, är människan. Och dock, huru har icke synden ruinerat henne, så att hon blifwit Skaparens enda wanära på jorden! O, låtom oß blygas, låtom oß resa oß upp och fly till nådastolen, till Jesus Kristus, Guds Lamm, hwars blod renar från alla synder. Låt oß där taga emot oändlig nåd och genom evangelii förkunnelse sprida den widare ut bland alla folk, att Guds ära må blifwa åter upprättad öfwer hela jorden.

Gud, hjälp. Jesus, fräls. Sänd oß din Ande och wäck oß upp till att sjunga och spela och lofwa ditt namn. Amen.

Det finnes en Gud, som dömer på jorden.

Ps. 58: 1—12.

1. För sångmästaren; "Fördärfwa icke"; af David; en sång. 2. Talen I werkligen rättfärdighet i eder stumhet? Dömen I rätt, I människors barn? 3. Nej, i hjärtat gören I upp onda anslag, i landet wägen I ut edra händers wåld. 4. De ogudaktiga äro på orätt wäg allt ifrån modersskötet; de lögnaktiga fara wilse allt ifrån sin moders lif. 5. Gift är i dem, likt ormens gift; de äro såsom en döf huggorm, som stoppar till sitt öra, 6. så att han icke hör på tjusarnes röst, på den kunnige beswärjarens. 7. Gud, krossa deras tänder i deras mun; slå sönder, Herre, de unga lejonens kindtänder. 8. Må de flyta bort såsom watten som förrinner. När han skjuter sina pilar, må de wara såsom utan udd. 9. Må han wara lik snigeln, som upplöses och förgås, lik en kwinnas ofullgångna foster, som aldrig fått skåda solen. 10. Förrän edra grytor hunnit märka bränslet, skall han låta stormen ryck bort så wäl det råa köttet som glöden. 11. Den rättfärdige skall glädja sig, när han skådar hämnden, han skall twå sina fötter i den ogudaktiges blod. 12. Och människorna skola säga: "Ja, den rättfärdige får [skörda] sin frukt; ja, det finnes en Gud, som dömer på jorden."

I en stor mängd af Davids psalmer framträder en brinnande nitälskan mot de orättfärdiga, och en sådan nitälskan ser man äfwen här. David uttrycker först sin förtrytelse öfwer den orättfärdighet, som landets domare gjorde sig skyldiga till. Medan han själf regerade, hade han samwetsgrant bjudit till att i alla mål döma rätt. Men sedan Absalom och hans kreatur kommit till wäldet, hade orättfärdigheten tagit öfwerhand wid domstolarne. De som hade börjat med en wåldshandling mot konungen, fortsatte sedan med wäld och wåld mot det rättssökande folket.

Och dock hade Absalom lofwat annat, när han wille winna folkets hjärta åt sig från konungen. När någon kom för att söka konungen, mötte Absalom honom wid stadsporten och sade: Se, din sak är god och rättwis, men af konungen är ingen tillsatt, som hör dig. Om man allenast satte mig till domare i landet, så skulle hwar och en, som hade nå-

gon sak, få komma till mig, och jag skulle skaffa honom rätt. På detta sätt stal han Israels mäns hjärta från konungen (2 Sam. 15: 3 f.). Ty folket såg icke hans affikt. De trodde hans ord och woro förtjusta öfwer hans älsklighet, hans nedlåtenhet och tillmötesgående. Ack, huru många tusen gånger hafwa icke bedragare på samma sätt tjusat och fångat det enfaldiga folket för att själfwa komma till makten! Men när de wunnit sitt mål, då har folket fått känna på annat. Då hafwa de satt sina samwetslösa wänner eller kreatur till myndigheter i landet, och dessa hafwa sannerligen icke skonat fåren eller gjort sig samwete af att för gunst och mutor wränga rätten.

Att orättfärdighet råder bland folket, det är ju något mycket beklagligt. Men om de, som skola döma, börja att döma wrångt och göra orätt till rätt, då blir tillståndet sjufaldt wärre. Att hafwa owäldiga domare är ett af de förnämsta grundwilkoren för ett folks lycka. Börja domarena att taga mutor, att se på sin egen fördel, att döma efter gunst o. s. w., då finnes ingen motwikt mot orättfärdigheten, och då går folket ofelbart sin undergång till mötes. Därför böra alla fromma bedja Gud om en god och rättrådig öfwerhet. Men där en sådan finnes, skola de af hjärtat tacka Gud därför, så ock göra allt, hwad de kunna, för att stödja och uppmuntra henne samt motarbeta och undertrycka allt och alla, som wilja röfwa ifrån henne folkets förtroende. Det finnes knappt något mer upprörande än att se, huru folket låter bedraga sig af dessa skälmar, som med sina händer klappa och med hala läppar kyssa detsamma för att själfwa winna lekamliga fördelar och komma till makt.

Talen I werkligen, frågar han, **rättfärdighet i eder stumhet?** Eder mun war full af löften, innan I kommen till makten. Men talen och dömen I nu werkligen rättfärdighet i eder stumhet, d. w. s. när I sen, huru wåld och orätt råder, men ingenting gören däråt utan tigen stilla och låten det ostördt hafwa sin gång? **Nej, i hjärtat gören I upp onda anslag.** I frågen ingenting efter rätt utan endast efter eder egen fördel. Och sedan **wägen I ut i landet edra händers wåld,** alldeles såsom när en köpman med falska wikter wäger ut åt folket, hwad det skall hafwa. "De woro uppsåtliga syndare, kalla och beräknande uslingar" (Spurgeon). Ingenting war heligt för dem utom deras egen fördel. Hwad som gagnade dem, det war alltid rätt; och den, som höll med dem och understödde dem, fick alltid rätt mot dem, som wille sanning och rättfärdighet. Sådant hafwa sanningens och rättfärdighetens män under en dålig öfwerhet alltid fått erfara, och främst bland dem wår Herre Jesus själf. En stor grekisk filosof sade flere hundra år före Kristi födelse, när den wise

Sokrates blef dömd till döden, att om en gång en man uppträdde på jorden rättfärdigare än Sokrates, så hade han ingenting annat att wänta än att blifwa korsfäst. Och det gick i fullbordan på Herren Jesus.

De ogudaktiga äro på orätt wäg allt ifrån modersslötet, de äro födda i synd och hafwa i all sin tid öfwat synd. **De lögnaktiga fara wilse allt ifrån sin moders lif.** Lögn och förställning, hyckleri och list äro det element, som de wuxit upp uti allt från sin födelse. **Gift är i dem.** Med sitt tal och sina gärningar förgifta de lifwet för sig själfwa och för andra och wälla en gränslös moralisk förödelse. För alla förmaningar och warningar äro de döfwa såsom **en huggorm, som tillstoppar sitt öra, så att han icke hör beswärjarens röst.** Ja, sådana äro i grunden alla gudlösa människor och i all synnerhet dessa skurkar, som genom att smeka folkets lidelser, hala som ålar, slingra sig själfwa fram till makten.

Men deras tid är icke ewig. Gud skall krossa deras tänder, om de än äro såsom unga lejon (v. 7), och deras tänder äro såsom spjut och pilar (Ps. 57: 5). Han skall utrota dem, såsom när en wattubäck rinner bort och förswinner i sanden (v. 8), eller såsom snigeln upplöses i slem och förintas (v. 9). De skola blifwa lika **ofullgångna foster, som aldrig fått skåda solen** (v. 9). "Detta är en fruktanswärd förbannelse, och ändå: huru säkert drabbar den ej många gudlösa människor! Det är, som om de aldrig funnits till. Deras karakter är formlös, ful, afskywärd. De passa bättre att blifwa gömda i en okänd graf än att räknas bland människor. Deras lif kommer aldrig till mognad, deras mål är felslaget, det enda de fört till fullbordan är, att de bragt elände öfwer andra och öfwer sig själfwa. Hade det icke warit bättre för Herodes, Judas och andra med dem, att de aldrig blifwit födda, bättre för de mödrar, som födde dem, bättre för de land, som de bragte förbannelse öfwer, bättre för jorden, hwari deras multnande lik döljas för solen?" (Spurgeon.)

Men hwad beträffar dessa gudlösas anfall mot de gudfruktiga, så skola deras pilar wara såsom utan udd (v. 8). De skola i själfwa werket icke kunna göra dem någon skada. De hafwa kunnat döda profeterna, apostlarna och andra helgon, ja, äfwen wår Herre Kristus. Men göra dem någon werklig skada, det hafwa de icke kunnat. Gud har wändt allt till frälsning för dem. Och han är den samme i dag.

Förrän edra grytor kunnat märka bränslet, skall Gud låta stormen rycka bort så wäl det råa köttet som glöden d. ä. I koken ihop edra onda anslag. Men I hinnen icke långt. I hafwen knappt tändt, så kommer Guds dom såsom en storm och sopar bort både gryta och glöd och det ännu okokta köttet. Såsom profeten Esaias säger: Fatten beslut, det

warder om intet; utfärden befallning, den skall icke werkställas, ty med oß är Gud (Es. 8: 10). Så stämplade den gudlöse persiske hofmannen Haman mot den fromme juden Mordekai. Och han war, i tillit till konungens gunst, så säker på sin sak, att han lät resa upp en galge, där Mordekai skulle hänga, femtio alnar högt, så att han skulle synas wida omkring. Nu war grytan på och bränslet lagdt därunder. Men just som det skulle tändas, d. ä. just som planen skulle sättas i werket, så kom stormen från Gud och sopade bort allt. Och Haman själf blef hängd i den höga galgen (Est. 7). På samma sätt stämplade Daniels afundsmän mot honom. De lyckades att utwerka ett bud af konungen, att ingen fick under 30 dagar tillbedja någon annan gud än honom. Han wille själf wara allas gud åtminstone en månad. Det brydde Daniel sig icke om. Han tillbad sin Gud, och på det ingen skulle tro annat, så slog han upp fönstret. Nu triumferade hans afundsmän. Grytan war nu bra påsatt. Daniel kastades i lejonkulan. Det war tändningen. Men man fick det icke att brinna, d. ä. lejonen rörde icke Daniel. Så kom stormen från Gud. Daniel blef räddad och upphöjd till större makt än någonsin förr, men hans fiender blefwo kastade i kulan, där lejonen strax refwo ihjäl dem.

Men när den rättfärdige ser sådan Guds hämnd, så kan han icke undgå att glädja sig (v. 11), huru förfärlig händelsen än är. Han likasom twår sina fötter i de ogudaktigas blod. Det sker icke bokstafligen men så, att han blir räddad och kan gå sin wäg obehindradt fram, sedan Gud har krossat hans fiender. Och såsom wi förr hafwa sagt, så säga wi om igen: saken i och för sig är ohygglig, men den uppenbarelse af Guds mäktiga hand, som däri ligger, är tröstelig för de gudfruktiga, ja för själfwa de heliga i himmelen. Därför hörde Johannes en stor skara i himmelen sjunga Guds lof öfwer Babylons förskräckliga fall (Uppenb. 19: 1).

Och människorna skola säga, Ja, den rättfärdige får skörda sin frukt, ehwad de ogudaktiga än må göra för att taga den ifrån honom. Såsom ock Herren Jesus säger till dem: Glädjens och fröjden eder, ty eder lön är stor i himmelen (Matt. 5). **Ty det finnes en Gud, som dömer på jorden,** slutar psalmen. Och han dömer rätt. Och mot hans domar förmå ondskans alla makter mindre än intet. Därför, du Guds barn, war lugn och gif dig till tåls. Herrens hand hwilar skyddande öfwer dig. Men we eder, I gudlöse och orättfärdige. Sätten på grytan, samlen bränsle därunder. Guds dom kommer såsom en storm. We eder på den dagen! Men wiljen I räddas, så wänden om och flyn till nådastolen.

Ställ mig på en höjd.

Ps. 59: 1—18.

1. För sångmästaren; "Fördärfwa icke"; en sång af David, då Saul sände [män], och de bewakade huset för att döda honom. 2. Rädda mig, min Gud, från mina fiender, ställ mig på en höjd undan dem, som resa sig upp mot mig. 3. Rädda mig från dem, som göra synd, och fräls mig från män af blodskulder. 4. Ty se, de ligga i försåt för min själ; de rota sig tillsammans mot mig, de starka, utan någon min öfwerträdelse, utan någon min synd, o Herre. 5. Utan någon min missgärning löpa de fram och göra sig redo; wakna upp, mig till mötes, och se härtill. 6. Och du, Herre Gud Sebaot, Israels Gud, wakna upp för att hemsöka alla hedningar, straffa utan nåd alla trolösa ogärningsmän. Sela. 7. De komma tillbaka om aftonen, de tjuta såsom hunden och gå rundt omkring staden. 8 Se, deras mun flödar öfwer, swärd äro på deras läppar, ty hwem är, som hör det? 9. Men du, Herre, ler åt dem; du bespottar alla hedningar. 10. Han är stark — till dig will jag hålla mig, ty Gud är min borg. 11. Min Gud kommer mig till mötes med sin nåd, Gud låter mig se min lust på mina förföljare. 12. Icke må du dräpa dem, på det att mitt folk icke må glömma det; Jaga dem genom din kraft hit och dit och slå dem [sedan] ned, du wår sköld, o Herre. 13. Hwart ord på deras läppar är en synd i deras mun. Och må de fångas i sitt högmod, och för den förbannelse och för den lögn, som de tala. 14. Förgör dem i wrede, förgör dem, så att de icke mer äro till; och må de förnimma, att Gud är den, som råder i Jakob, allt intill jordens ändar. Sela. 15. Och de komma tillbaka om aftonen, de tjuta såsom hunden, och gå rundt omkring staden. 16. De drifwa omkring efter något att äta; när de icke blifwa mätta, stanna de kwar öfwer natten. 17. Men jag skall sjunga om din makt och jubla om morgonen öfwer din nåd; ty du war för mig en borg och en tillflykt på den dag, då jag war i nöd. 18. Min starkhet, dig will jag lofsjunga, ty Gud är min borg, min nåds Gud.

Här hafwa wi åter en af dessa psalmer, i hwilka David klagar öfwer förföljelser från sina fiender. Saul sände bud till Davids hus, att man skulle wakta på honom och om morgonen slå ihjäl honom. Han låg där och wißte ingenting, fruktade heller ingenting. Så nära faran kan man wara utan att ana det. Men medan David sof, wakade Gud. Mikal, Davids hustru, fick kunskap om saken, hon wäckte honom, berättade allt för honom och släppte honom ned genom ett fönster, så att han kom undan (1 Sam. 19: 11). Alltid i fara men alltid räddning. Det war Guds wäg med honom, den trofaste Gudens.

När nu David märkte den fara, som han war uti, wände han sig strax till Gud. Han tänkte icke så: "Först skall jag försöka, hwad jag själf förmår, och hwad andra människor kunna göra; men om ingenting hjälper, så skall jag wända mig till Gud". Nej, utan så tänker han: "Först Gud, sedan må han hjälpa omedelbart eller genom människor". Och han säger: Min Gud. Han tänker: "Emedan det är **min** Gud, så måste han hjälpa **mig.**" Och ehuru faran är synnerligen stor, så tänker han icke: "Det är omöjligt; här lönar det sig hwarken att strida eller att bedja". Nej, strida det war icke wärdt. Men bedja det kan ändå hjälpa. När man icke kan komma undan åt höger eller åt wänster, framåt eller bakåt, så kan man komma undan **uppåt.** Den utwägen hade David många gånger försökt och alltid lyckats.

Rädda mig, säger han, **ställ mig på en höjd,** så att fienderna icke nå mig. En liten sparf, som sitter på toppen af en hög stång, kan le åt en warg, som står där nedanför med öppet gap. Och så kunna Guds barn från sin höjd, sin klippa, le åt alla fiender. "Ehuru tron icke ser något yttre medel, huru eller hwarigenom hjälp och räddning kan äga rum, så förtröstar den likwäl på Gud, håller sig fast wid honom och gifwer Gud äran för hans allmakt och sanning, att han will, kan och skall hjälpa och icke låta oß fördärfwas, om wi än icke kunna begripa det, ty han är stor i råd och mäktig i gärning" (Joh. Arndt).

David beskrifwer widare, huru fienderna ligga i försåt och rota sig tillsammans mot honom (v. 4). Det är deras sed, och ingen får bereda sig på något annat. Ginge de öppet till wäga, så wore de icke hälften så farliga som nu. Men deß bättre: Gud, som genomskådar hjärtan, känner deras list och skyddar de sina, såsom Davids exempel här wisar. Ty såsom det nu såg ut, måste man säga: "Nu är han ändtligen i fällan och kan icke komma undan".

Men hwad som gifwer David en märkelig kraft i bönen, det är, att han kan säga, att de förfölja honom utan någon hans öfwerträdelse (v. 5).

Det är godt att hafwa detta samwetets wittnesbörd, så att man icke lider såsom en ogärningsman (1 Petr. 3: 16) utan werkligen för rättfärdighetens och Guds nåds skull, såsom David här måste lida förföljelser af Saul bara därför, att Gud hade utkorat honom till konung. Må wi därför winnlägga oß om att försaka all ogudaktighet och wärldslig lusta samt lefwa gudaktigt, rättfärdigt och tuktigt i wärlden (Tit. 2: 12), så att det inför alla, som wilja sanningen, må wara uppenbart, att man försmädar och förföljer oß alldeles oförskyldt. Så berömmer sig äfwen Paulus af sin oskuld och gifwer därmed oß alla ett godt föredöme. Men har du genom synd ådragit dig förföljelser, så skall du ändå icke förtwifla utan bekänna din synd och söka nåd samt tåligt lida, hwad Gud låter komma öfwer dig, tills det behagar honom att taga den bittra kalken ifrån dig.

Wakna upp, fortsätter han, **kom mig till mötes,** när jag nu kommer och söker dig, alldeles såsom en fader skyndar sitt barn till mötes, när han ser det komma löpande för att få hjälp. **Se härtill,** ty det är omöjligt att Gud kan se sina barns fara utan att hjälpa. **Herre Gud Sebaot,** du är ju härskarornas allsmäktige Gud och kan wäl sända en legion änglar för att frälsa mig. Du är ju också **Israels Gud,** som i förbundet, som du gjort med wåra fäder, har lofwat att wara wår Gud och wår förlossare. Så griper då David fast i allt, som kan stödja hans tro, alldeles såsom Herren Kristus lär oß att göra, när han börjar bönen "Fader wår" med att framhålla, att Gud är wår fader, så att wi kunna trösta på hans hjärtelag, och att han bor i himmelen, så att wi kunna lita på hans makt. Tron behöfwer också alla sådana stöd, om hon skall kunna bestå och segra i striden.

Nu beder David, att Gud må straffa alla trolösa ogärningsmän utan nåd och förskoning. Det låter hårdt. Men det måste så ändtligen ske. Gud har tålamod. Han bjuder alla, äfwen de förfärligaste ogärningsmän nåd och wäntar på deras sinnesändring. Han klappar gång efter gång på deras hjärta. Men en dag kommer, då nådens tid är förbi, och då går hans dom utan förskoning öfwer dem.

Alla naturens lagar äro till människans gagn, om hon rättar sig efter dem. Men trotsar hon dem, så krossa de henne. På samma sätt äro också alla lagar i andens wärld till frälsning för människan, om hon lyder dem. Men annars fördöma de henne. Ja, själfwa den egenskapen, att Gud är god, blir till fördömelse för den människa, som är ond.

De komma tillbaka om aftonen, de tjuta som hunden och gå rundt omkring staden för att möjligen få tag i David. Ty någonstädes måste han hafwa gömt sig, tänka de. Om dagen törs han nog icke fram ur

sitt gömsle, mena de, men när aftonen kommer, lärer han nog begagna sig af mörkret för att komma undan. Därför komma de äfwen själfwa ut om aftonen. Men Herren, som redan gömt undan honom, **ler åt dem** och deras dårskap, fastän de tro, att han icke hör deras tjut, deras lögner, deras eder och förbannelser. Och under tiden håller David sig till Gud och sjunger: **Gud är min borg** (v. 10) — ett fast slott, som inga fiender kunna storma, ingen eld förtära, ingen jordbäfning störta omkull. Han känner, att Gud kommer honom till mötes med sin nåd (v. 11), och då wet han, att han är räddad och skall få se sin lust på sina förföljare d. ä. med glädje se, huru Gud förgör dem. Det hade han ock sett många gånger förut.

Men han beder, att Gud icke genast må förgöra dem. Ty då kunde folket snart glömma hans dom (v. 12). I stället önskar han, att Gud må genom sin kraft drifwa dem fridlösa hit och dit, på det de må gå där såsom lefwande wittnesbörd inför alla om Guds dom. En sådan förbannelse träffade Gehasi, när Gud lät Naamans spetälska gå öfwer på honom till straff för hans girighet och lögn (2 Kon. 5: 27). Likaså trollkarlen Elymas, som försökte afwända ståthållaren Sergius Paulus från tron. Apostеln Paulus wände sig mot honom och sade: O du som är full af allt bedrägeri och all arglistighet, du djäfwulens barn, fiende till all rättfärdighet, skall du icke upphöra att förwända Herrens raka wägar? Och nu se, Herrens hand är emot dig, och du skall wara blind och icke se solen till en tid (Apg. 13: 10 f.). Denna dom gick äfwen genast i fullbordan, och så fick Elymas gå där såsom ett lefwande wittne bland folket, att Gud icke låter gäcka sig. Många sådana warningsexempel wandra äfwen midt ibland oß. Må wi lära af dem.

Men när de gått sålunda en tid, så slå ned dem (v. 12) **förgör dem i din wrede, att de må förnimma, att Gud är den, som råder i Jakob, allt intill jordens ändar.** Ack, att fienderna alltid besinnade detta! De skulle då ställa sig annorlunda, och många Guds domar skulle då uteblifwa. Men hwem tror wår predikan? Dock den som gifwer akt därpå, han ser det. Herrens nådewälgärningar mot de troende predika och säga: "Huru saligt är det icke att wara Herrens!" Och hans domar öfwer de ogudaktiga ropa med tordönsröst: "We dem, som trotsa den rättfärdige, den allsmäktige!" Ja, det är han — wår Gud — som råder intill jordens ändar. Och han har gifwit all makt åt Sonen. Därför hyllen honom, på det I icke mån förgås på wägen. O besinnen eder, medan det är tid, alla I gudlöse och trotsige förföljare! Jerusalem föraktade alla Herren Jesu warningsrop och nådefulla kallelser. Men huru

gick det? Huru gick det med Kapernaum, med Sodom, med Babylon, med Herodes? Huru gick det med dem, som trotsade Noaks predikan? Men det som förr händt, det är skrifwet till warning för alla efterkommande tider. Må wi låta warna oß!

Härefter upprepar David i v. 15, hwad han sagt i v. 7, och tillägger, att fienderna wilja äta upp honom, men när de icke blifwa mätta d. ä. när de icke få stilla sin mordlust, så stanna de kwar öfwer natten, på det han icke må begagna sig af mörkret för att komma undan, hwar han än må gömma sig. Men hwad gör då David under tiden? Jo, säger han: **Jag skall sjunga om din makt.** Må fienderna fritt tjuta, "jag will sjunga, jag will sjunga om min frälsnings Gud". Mot hans makt förslår deras raseri mindre än intet. När han slår ned på dem, är det, såsom om ett berg fölle ned på en såpbubbla. **Ty du Gud är för mig en borg och en tillflykt,** och när jag är gömd hos dig, kunna inga fiender finna mig eller nå mig. Där — i den borgen — will jag **lofsjunga dig, min starkhet.** När du kom mig till mötes med din nåd, då wardt jag stark, då wann jag seger, då kunde jag triumfera öfwer alla mina fiender. Därför will jag lofsjunga dig, min borg, **min nåds Gud** — dig — dig allena, som all nåd kommer ifrån, dig som lät din nåd wara wäldig öfwer mig, just mig, så att du frälste mig och lät alla mina fiender komma på skam.

Som wi se, har David talat allenast om lekamliga fiender. Men hwad han om dem säger, det gäller i ännu högre grad om de andliga. De äro listiga, starka, blodtörstiga. Djäfwulen har swurit wår död, och han skall icke lämna något medel oförsökt för att föra sin wilja igenom. Men wi behöfwa icke wara rädda. Gud är wår sköld (v. 12) mot alla hans brinnande pilar, och den skölden kan ingen pil tränga genom. Han är wår borg (v. 10) och wår tillflykt (v. 17), wår starkhet (v. 18), ja, wårt allt. Hwad kunna wi mer begära? Låt oß därför sjunga hans lof. Det är ingenting, som satan är så rädd för som det. När Josafat skulle gå till strids mot de öfwermäktiga fienderna, så ställde han i spetsen för hären en kör, som skulle lofwa Gud. Och som de begynte med sången och lofwet sägande: Tacken Herren, ty hans nåd warar ewinnerligen, så blef det förwirring bland fienderna, och Israel wann en härlig seger. Ja, låt oß sjunga, låt oß sjunga omkull Jerikos murar. Herren är wår starkhet. Ingen fara är det för hans folk. Segern och äran är hans ewinnerligen. Amen.

Du har warit wred; upprätta oß igen.

Ps. 60: 1—7.

1. För sångmästaren, efter "Wittnesbördets lilja"; en sång af David till inlärande, 2. då han war i fejd med arameerna af Mesopotamien och med arameerna af Soba, och Joab kom tillbaka och slog edomeerna i Saltdalen, tolf tusen man. 3. Gud, du har förkastat oß, du har förstingrat oß, du har warit wred; upprätta oß igen. 4. Du har kommit jorden att bäfwa, du har kommit henne att remna; hela hennes refwor, ty hon wacklar. 5. Du har låtit ditt folk se hårda ting, du har skänkt i åt oß berusande win. 6. Åt dem, som frukta dig, gaf du ett baner till att fly undan bågen. Sela. 7. På det att dina älskade må warda räddade, så fräls oß med din högra hand och swara oß.

Efter melodien "Wittnesbördets lilja" skulle denna psalm sjungas. Det war någon folksång, som alla kände, och hwars melodi passade här. David tog gärna upp melodier, som lefde på folkets läppar. När han gaf dem ett nytt andligt innehåll, så trängde detta innehåll med melodien ut igenom hela folket och blef deß lefwande egendom. På det sättet war det också mycket lättare att inlära psalmen och behålla den i minnet, och om denna psalm heter det särskildt, att den war ämnad till inlärande. Möjligen är det ock denna psalm, som åsyftas i 2 Sam. 1: 18, där det heter, att David befallde, att man skulle lära Judas barn bågsången. Ty af alla Davids psalmer är Ps. 60 den mest krigiska.

Öfwerskriften till psalmen angifwer också anledningen till deß författande, nämligen en stor seger som David hade wunnit öfwer sina fiender. Han låg i krig med Ammoniterna. På deras sida stod Hadadezer, den mäktige konungen af Soba. Men de blefwo i grund slagna. Sedan fick Hadadezer hjälp af syrerna, men de blefwo fullständigt underkufwade af David. Under tiden passade edomeerna tillfället och gjorde ett anfall i söder, medan David war upptagen i norr. Nu war faran öfwerhängande. Men Joab sände en afdelning af sin här under befäl af Abisai, och denne slog edomeerna i saltdalen söder om Döda hafwet. Därwid föllo 18 tusen edomeer (2 Sam. 8: 13, 1 Krön. 18: 12). Att här i psalmens

öfwerſkrift står 12 tuſen, beror wäl på ſkriffel af någon afſkrifware. Öfwerſkrifterna till pſalmerna äro nämligen icke gjorda af pſalmernas författare utan ſenare tillkomna, ehuru de äro mycket gamla.

David börjar med att tala om den nöd, hwari landet befann ſig. Under Sauls tid hade det lidit oerhördt, och hans regering ſlutade med det förfärliga nederlaget wid Gilboa, där han ſtupade. Sedan war det långwarigt krig mellan Sauls hus och Davids hus (2 Sam. 3: 1). Och när ändtligen David hade blifwit herre öfwer hela landet, ſå fick han krig med filiſteerna och därefter med moabiterna (2 Sam. 8: 1 f.). Därefter följde de krig, ſom omtalas här i öfwerſkriften till denna pſalm. Men David har öppen blick för djupaſte orſaken till denna bedröfliga ſtällning. Det war Gud, ſom war wred på folket för deß ſynders ſkull. Därför hade han för tillfället förkaſtat och förſkingrat detſamma, i det han låtit ſwåra lidanden af krig gå öfwer det (v. 3). Ställningen war ſådan, ſom om ſjälfwa jorden hade remnat och nu bäfwade och wacklade (v. 4). Bilden är tagen från en ſwår jordbäfning, då hela marken gungar, ingenting ſtår ſäkert, hus falla på hus och ſtora remnor uppſtå i jorden. "Ingenting war längre faſt, präſterna hade blifwit mördade af Saul, de ſämſta perſoner hade han beklädt med offentliga ämbeten, krigshärarne woro upprifna af filiſteerna, och den borgerliga myndigheten hade kommit i förakt genom upproren och de inre ſtriderna" (Spurgeon).

Att Gud hatar ſynden, det är lika nödwändigt, ſom att han älſkar rättfärdighet. Om han upphörde att hata ſynden, ſå ſkulle han icke längre wara den rättfärdige Guden. Detta hans hat till ſynden yttrar ſig i wrede öfwer dem, ſom ſynda. Om han än länge i tålamod wäntar på deras ſinnesändring och därför håller ſina ſtraffdomar tillbaka, ſå har han dock mißhag till dem, ſom lefwa i ſynd. Guds wrede hwilar öfwer dem (Joh. 3: 36). Detta är något, ſom aldrig kan förändras, ſå länge Gud är Gud. Att komma undan denna Guds wrede, det kan icke ſke annorlunda än därigenom, att ſyndaren omwänder ſig och genom tron på Jeſus blir rättfärdigad från alla ſina ſynder. Ty lika wißt ſom Guds wrede är, där ſynden råder, lika wißt är ingen wrede utan idel wälbehag där, hwareſt rättfärdigheten är.

Men om ſyndaren icke will omwända ſig, ſå hwäſſar Gud ſin pil och har ſpänt ſin båge och riktat den (Pſ. 7: 13). När tiden är inne, bryter hans wredes dom lös, och den kan då träffa någon enſkild eller någon ſläkt eller en ſtad eller ett helt land. Och då är intet annat råd än att bekänna ſynderna och ſöka nåd och ſäga ſåſom David här: Gud, du har warit wred och förkaſtat oß och låtit oß ſe hårda ting, du har iſkänkt

åt oß berusande win (v. 5), så att wi raglat och stapplat; du har gifwit oß ett baner icke att följa i segertåg utan att skamligt fly undan fiendens pilar (v. 6), men war oß nu nådig och upprätta oß igen och hela wåra refwor (v. 4). Så bekände äfwen Daniel, när Juda folk war bortfördt till Babel, sin och sitt folks synd och rättmätigheten af Guds förskräckliga dom, sägande: Wi hafwa syndat och illa gjort, warit ogudaktiga och gensträfwiga och afwikit från dina bud och rätter. Därför beslöt ock Herren wår olycka och lät henne komma öfwer oß, ty rättfärdig är Herren wår Gud i alla sina gärningar, som han gör, men wi lydde icke hans röst. Och nu, Herre, wår Gud, låt din wrede wända åter. Min Gud, böj ditt öra till och hör. Upplåt dina ögon och se, huru förstörda wi äro, och staden, som är kallad efter ditt namn; ty icke på grund af wår rättfärdighet lägga wi ned wåra böner inför dig, utan på grund af din stora barmhärtighet. O Herre hör, o Herre förlåt, o Herre gif akt och hjälp, dröj icke för din egen skull, o min Gud, ty din stad och ditt folk äro uppkallade efter ditt namn (Dan. 9). Och efter den babyloniska fångenskapens slut berättas, huru de återkomne kommo tillsammans till fasta, klädda i säckar och med stoft på sig. Och de stodo och bekände sina synder och sina fäders mißgärningar, och de blefwo stående på sin plats och läste i Herrens deras Guds lagbok under en fjärdedel af dagen, och under en annan fjärdedel gjorde de sin bekännelse och tillbådo Herren sin Gud. (Nehem. 9: 1 f.). Detta är den enda wägen till upprättelse för den enskilda människan och likaså för ett helt folk, som träffats af Guds dom. Därför hafwa ock så många folk totalt gått under, emedan de aldrig sökt upprättelse genom omwändelse utan endast genom uppror. Israels folk däremot blef gång efter annan efter Guds straffdomar upprättadt, emedan det bekände sina synder, såsom wi läsa i Neh. 9: 27: Du gaf dem i deras fienders hand, att de förtryckte dem, men då de i sin nöds tid ropade till dig, hörde du dem från himlarna och efter din stora barmhärtighet gaf du dem räddare, som räddade dem utur deras fienders hand. Men att judarna efter Jerusalems förstöring nu i mer än 18 hundra år warit förskingrade och förtryckte, det beror därpå, att de icke ha welat omwända sig och bekänna sina synder och hylla lifwets furste, som de dödade på förbannelsens trä. När de en gång göra det, då skola de åter komma till sitt land och upprättas såsom ett folk, helgadt åt Herren, Abrahams och Isaks och Jakobs Gud. Må Gud hjälpa wårt kära fädernesland att lära af denna historia. Ty huru tiderna än annars må ändra sig, så är och blir det dock alltid sannt, att synd är ett folks fördärf men omwändelse och rättfärdighet deß räddning. Hwarje försök att trotsa den

lagen skall ofelbart förr eller senare leda till den trotsandes undergång, wore det ock det starkaste kejsaredöme.

På det att dina älskade må warda räddade, så fräls oß med din högra hand och swara oß. Om än folket i sin helhet hade förfallit i synd, så funnos dock många, som woro gudfruktiga och Guds älskade. Äfwen dessa måste lida af de olyckor, som folkets ogudaktighet wållade, äfwen de hade med de ogudaktiga måst dela nederlagets och flyktens jämmer och skam (v. 6). Men nu säger David, Herre tänk på dessa dina älskade; om du gifwer folket till spillo, så förgås äfwen de; därför fräls folket och gif oß seger, på det att dina älskade må warda räddade. Det är alldeles samma bönesätt, som Abraham begagnade, när han bad för Sodom sägande: Will du då förgöra den rättfärdige lika med den ogudaktige? Törhända att i staden finnas femtio rättfärdiga; skulle du också wilja förgöra dem och icke skona staden för de femtio rättfärdigas skull, som där woro? (1 Mos. 18: 23 f.). Gud lofwade också att skona staden, om där funnes bara tio rättfärdiga, än mer om där funnes femtio.

Det ligger en utomordentligt wiktig lärdom i detta. Ett lands frihet och räddning från undergång beror icke därpå, att det har så många soldater och så kraftiga wapen, utan därpå att där finnas många gudfruktiga kristna, många Guds älskade. Såsom dessas gudsfruktan utgör en motwikt emot de andras ogudaktighet, ett mot allmän förruttnelse skyddande salt, så utgör det wälbehag, som Gud har till dem, en motwikt emot hans wrede öfwer de ogudaktiga. Den bästa förswarsanstalt, som ett folk har, är därför den kristna församlingen med deß inre mission, som just går ut på att winna så många som möjligt af landets inbyggare för Herren Jesus samt göra dem till gudfruktiga och rättfärdiga människor. Men hwem tror sådant? I allmänhet äro folken så okunniga om denna sak, att de förakta de kristna och deras mission, ja, ofta motarbeta och försöka att undertrycka missionen. Hwem tänker på, att landets räddning kan bero på dessa gudfruktigas böner? Ack, den som wågar tala om sådant, han räknas såsom en galning. Men likwäl är det så. Må åtminstone de troende hafwa det klart för sig. Det är i alla fall deras tro och gudsfruktan, som bär fosterlandets wäl på sina axlar.

Med Gud skola wi göra kraftiga ting.

Ps. 60: 8—14.

8. Gud har talat i sin helgedom: "Jag skall triumfera. Jag skall skifta ut Sikem och jag skall mäta upp Suckots dal. 9. Mitt är Gilead, och mitt är Manasse, och Efraim är mitt hufwuds wärn, Juda min härskarstaf; 10. Moab är mitt twagningskärl, på Edom kastar jag min sko; höj jubelrop till min ära, du Filistea." 11. Hwem skall föra mig till den fasta staden, hwem leder mig till Edom? 12. Har icke du, o Gud, förkastat oss, och drager icke ut med wåra härar, o Gud? 13. Gif oss hjälp undan fienden; människors hjälp är fåfänglighet. 14. Med Gud skola wi göra kraftiga ting; och han skall trampa ned wåra fiender.

Att Gud talar, det må skäligen beweka oss att lyssna. När mäktige kejsare hålla ett tal, då telegraferas det ut öfwer hela wärlden, och alla anställa sina betraktelser däröfwer. Man wäger och pressar hwarje ord och tänker icke, att något ord kan wara sagdt utan mening. Men ännu mer böra wi så göra, när wi hos profeterna läsa: så säger Herren, Herren, eller här hos David: **Gud har talat.** Att Gud will tala till arma, syndiga människor, det är ju en nåd så stor, att den icke kan till fyllest uppskattas. Det borde i sanning göra oss så fullkomligt wissa, att intet rum, ingen enda wrå för twifwel borde finnas i wårt hjärta.

I sin helgedom har han talat. Möjligen menar David, att Gud hade genom öfwersteprästen i det allraheligaste uttalat ett löfte till honom. Genom urim och tummim plägade nämligen öfwersteprästen mottaga uppenbarelser af Gud. Dock kunna Davids ord äfwen öfwersättas: Gud har talat **i sin helighet.** Därmed will han då framhålla, att Guds löfte är grundadt på hans eget heliga wäsen och därför alldeles orubbligt. Människor tala ofta obetänksamt, ofta efter tillfälligt upprörda känslor, ofta pågrund af missförstånd o. s. w. Deras ord äro därför aldrig riktigt säkra. Men Gud talar alltid i helighet, och förrän ett ord af hans tal skulle warda om intet, måste han själf blifwa en ohelig Gud, hwilket är lika omöjligt, som att en triangel skulle bli fyrsidig.

Men hwad war det nu Gud hade talat? Det är möjligt, att David syftar på den profetia, som han hade fått genom Natan, till hwilken Gud hade talat sålunda: Så skall du säga till min tjänare David: så säger Herren Sebaot: jag har tagit dig från betesmarken, där du gick bakefter fåren, att du skulle wara en furste öfwer mitt folk Israel, och jag har warit med dig, hwarhelst du gick och jag har utrotat alla dina fiender undan för dig och har gjort dig ett namn så stort som de största namn på jorden (2 Sam. 7: 8 f.). Och på grund däraf uttalar han sin fullkomliga wißhet om framgång i de följande verserna. Men det är också, som sagdt, möjligt, att han syftar på någon särskild profetia genom öfwersteprästen i helgedomen, och att det är denna profetias lydelse han återgifwer i de ord, som nu komma. Så förstå wi dem ock här.

Jag skall triumfera. Hwilken jag? Det är Gud. **Han** triumferar därigenom, att han enligt sitt löfte gifwer David seger. Ja, Gud skall triumfera i sina barn öfwer alla fiender. Om han stundom låter det gå så, att fienderna triumfera, så skall snart deras triumf wända sig i weklagan. Aldrig hafwa fienderna triumferat så, som när Herren Jesus hängde på korset. "Må han nu stiga ned, sade de, ha, ha, ha! Då wilja wi tro honom. Han har sagt, att han är Guds son, låt nu se, om Gud bekräftar det och hjälper honom, ha, ha, ha." Och så gingo de hem och höllo gästabud och drucko hwarandra till och sjöngo: "Segern är wår; om striden warit swår, så har den fått en härlig ände." Sedan sofwo de den natten så godt, som de icke gjort på tre år. På lördagsmorgonen offrade de säkerligen tackoffer i helgedomen. Men se, på söndagsmorgonen komma krigsknekterna, som bewakat grafwen och ropa, halfdöda af förskräckelse, att han war uppstånden. Då war det Gud, som triumferade. Men att beskrifwa fiendernas fasa, det är omöjligt.

O huru många gånger har icke detsamma sedan händt! Man har anställt de allra blodigaste förföljelser mot Guds församling. Men alltid har Gud triumferat till sist. Missionen har haft de förskräckligaste swårigheter att kämpa med, så att den ibland synts alldeles upprifwen. Men alltid har triumfen till slut blifwit Guds. Missionär Williams, som blifwit kallad Söderhafwets apostel, blef ihjälslagen, när han steg i land på en ö. Men det dröjde icke länge, innan missionärer kommo dit igen. Missionen är enwis som myggorna. Slå ihjäl tio, så är den elfte strax där. Evangelium wann insteg och bland de förste, som läto döpa sig, war den höfding, som hade slagit ihjäl Williams. Ack broder, huru mörkt det än må se ut, så kom ihåg, att det är Gud, som skall triumfera.

Nu följer en beskrifning på, huru Gud sträcker ut sitt wälde, då det

säges, att han gör, hwad David gör. Det berättas, att aposteln Petrus en gång flydde från Rom för att undgå en blodig förföljelse. När han war kommen utom staden, mötte han Herren Jesus, som war på wäg dit in. "Hwart går du, Herre?" frågade Petrus. "Jag går in till staden för att korsfästas", swarade Jesus. Och synen förswann. Men Petrus förstod meningen, wände om och blef korsfäst. Men det war egentligen icke den judiske fiskaren Petrus utan nasareen Jesus, som blef korsfäst då. Sammalunda heter det här, att Gud skall skifta ut Sikem, afmäta Suckots dal o. s. w., när David gör det såsom hans representant och werktyg. Sikem war en hufwudort på wästra sidan om Jordan, Suckots dal låg på östra sidan inom Gads område (Jos. 13: 27). Gilead och Manasse beteckna hela landet öster om Jordan. Efraim och Juda woro de förnämsta stamområdena på wästra sidan om samma flod. Den ena kallar han **sitt hufwuds wärn** med afseende på den tapperhet, som utmärkte denna stam. Men Juda gifwer han hedersnamnet: **min härskarestaf**, ty inom Juda stams område låg hufwudstaden, från hwilken han sträckte ut sitt härskarewälde öfwer hela landet.

Men hans wälde är icke begränsadt ens med detta. Moab, den bittre fienden, skall böja sig under honom såsom en tjänare, som bär fram twättwatten åt sin herre. Edom, Esaus efterkommande, som ständigt låg i krig med Guds folk — **på honom kastar jag min sko** (v. 10), d. ä honom underkufwar jag fullkomligt. Ja, Filistea, som fört så många blodiga fejder mot Israel, skall **höja jubelrop till min ära** (v. 10), det må nu ske willigt eller twunget. På detta sätt skall nu Gud, som sagdt, triumfera i David.

Men hwad hafwa då wi un att lära af allt detta? Jo, att wår Herre Kristus skall i sin församling gå oemotståndligt segerrik fram genom wärlden. Han är det lejonet af Juda, som wäldet öfwer wärlden tillhör. Han går icke fram med spjut och swärd. Hans wäg utmärkes icke af grusade och brända städer eller härjade sädesfält, betäckta af stympade människors lik. Nej, han går fram allenast genom evangelii goda budskap, som winner hjärtan. Hans wäg betecknas därför af fallna afgudar och af frälsta människors jublande skaror. Ty där han winner seger, där winna de mest, som blifwa besegrade. Han gör dem icke till trälar utan twärtom till fria Guds barn, han tager icke något ifrån dem utan twärtom gifwer han dem allt godt, ja himmelens ewiga härlighet. Hwarför äro då människorna så rädda för honom? Ack, det är såsom när man sticker handen in i en bur för att taga ut en fågel och släppa honom lös. Han flaxar och skriker och söker komma undan. Han tror, att

man will honom något ondt. När man får honom i handen, känner man, huru hans hjärta slår och hans kropp darrar. Men i nästa ögonblick flyger han mot höjden så gladt och sjunger: Kwiwitt, kwiwitt. Ty nu är han fri.

På grund af den här anförda profetian, som Herren Gud talat i sin helgedom, frågar nu David. **Hwem skall föra mig till den fasta staden? Hwem leder mig till Edom?** Den fasta staden i Edom är Petra, en stad, hwars wäldiga ruiner än i dag bära wittne om deß prakt och fasthet. Den måste hafwa warit ointaglig. Hwem leder mig dit, på det löftet må gå i fullbordan? frågar David. **Har icke du, o Gud, förkastat oß? Och drager icke ut med wåra härar, o Gud?** David tänker på de krigsolyckor, som öfwergått folket under senare delen af Sauls tid. Och när han nu ligger i krig med både ammoniter och edomeer och syrer eller arameer, så ser det mörkt ut. Skall Gud alldeles lämna oß? Skall han fortfarande lämna oß allena i striden? Nej, där står ju löftet, som han talat i helgedomen. Det fattar David tag uti med tro och ropar: **Gud, hjälp oß undan fienden, människors hjälp är fåfänglighet.** Om icke du hjälper, så slår han ned oß och förgör oß. Hos andra folk är ingen hjälp att få, och om wi finge någon, så wore den idel fåfänglighet. Wår egen kraft kan icke heller hjälpa. Allt — allt wårt hopp står till dig. Hjälp oß efter ditt löfte! Ja, så skall en rätt bön låta. Bort med all förtröstan på egen eller andra människors kraft! Det är bara bräckliga rörstafwar, som brista, så snart man stödjer sig på dem. Ställ dig med bägge dina fötter på Herren, stöd dig med bägge dina armar på honom, se med bägge dina ögon på honom och hör med bägge dina öron på det, som han talar. Det är tron.

Med Gud skola wi göra kraftiga ting. Med Gud, säger han, eller såsom egentligt orden lyda: i Gud d. ä. i hans gemenskap, när wi äro i honom såsom i en borg eller ett fäste. Utom Gud äro wi idel wanmakt och skulle wara det lättaste rof för själafienden, men i Gud och med Gud äro wi starka, så att wi kunna göra kraftiga, ja, wäldiga ting. Och i sanning, se hwad församlingen har uträttat i wärlden. Har hon förfogat öfwer mänsklig rikedom och makt? Nej, de rika och mäktiga och ädla, som tro på Jesus, äro mycket få och wanligen de i andlig afseende swagaste och räddaste, rädda om pungen och rädda om sin ära. Har församlingen haft mänsklig wishet att berömma sig af? Nej, det galet war för wärlden, ja, det som war swagt och aktades för intet, det har Gud utwalt (1 Kor. 1). Från denna wärldens höga och myndiga har hon ständigt rönt motstånd. Men ändå har hon oemotståndligt segrande gått

fram och det utan annat wapen än evangelii glada budskap om Jesus Kristus, Guds Lamm, hwars blod renar från alla synder. Är icke det wäldiga ting? Jo, så wäldiga, att det i jämförelse därmed må räknas såsom en småsak att flytta ett berg. Men saken är ju icke swår att förklara. Det är i Gud, med Gud, genom hans makt, som församlingen gör allt detta. Det är han, som **trampar ned wåra fiender,** såsom David här till slut säger, och Paulus i Rom. 16: 20 bekräftar, sägande: Fridens Gud skall krossa sönder satan under edra fötter med hast. Gud skall göra det, och under edra fötter skall det ske. Ack, låtom oß höra och tro och jubla hans lof. Honom allena tillhör äran och makten och härligheten i ewighet. Halleluja. Amen. O Gud, försmå ej wårt hjärtas loffång. Amen.

Låt mig bo i din hydda ewinnerligen.

Ps. 61: 1—2.

1. För sångmästaren, till strängaspel; af David. 2. Hör, o Gud, mitt rop, akta på min bön. 3. Från jordens ände ropar jag till dig, i det att mitt hjärta försmäktar; led mig upp på en klippa, som eljest är mig för hög. 4. Ty du är min tillflykt, ett starkt torn undan fienden. 5. Låt mig bo i din hydda ewinnerligen; jag will hafwa min tillflykt i dina wingars gömsle. Sela. 6. Ty du, o Gud, har hört på mina löften, du har gifwit mig deras arfwedel, som frukta ditt namn. 7. Må du lägga dagar till konungens dagar; hans år ware såsom släkte efter släkte. 8. Må han sitta [på sin tron] inför Gud ewinnerligen. Nåd och sanning — gif att de må bewara honom. 9. Då skall jag lofsjunga ditt namn till ewig tid, på det jag må betala mina löften dag efter dag.

"Det är wår enda tillflykt och tröst i wår bedröfwelse och förföljelse, att wi af allt hjärta wända oß till Gud och klaga för honom wår nöd. Men när hela hjärtat är wändt till Gud, så gå ock till Gud alla deß rörelser, deß längtan, deß suckar, deß fasta tillförsikt, kärlek och hopp, likaså wäl som hjärtats ångest och andens bedröfwelse. Detta heter då att innerligen ropa till Gud, såsom den käre David här säger: **Herre, hör mitt rop och akta uppå min bön,** hör det inre hjärteropet, ångsten, hjärtats bedröfwelse och suckarna. Därom hafwe wi detta härliga löfte: **om du söker Herren din Gud af allt hjärta och af all själ, så skall du finna honom**" (Joh. Arndt).

Sådana ord som dessa: "Hör mitt rop, akta på min bön", wisa hwilket allwar det är i Davids bön. Han beder icke för att göra bort en gudstjänstgärning, utan emedan han behöfwer det, som han beder om, och wäntar att blifwa bönhörd och få det. Detta är också utmärkande för hwarje rätt bön. Därför bör man redan från början lära barn icke att läsa böner utan att begära något af Gud. Om ett barn af hjärtat beder: "Käre Gud, gif mig en docka och en trumpet Amen", så

är det bättre, än om det läste hela Fader wår, utan att hjärtat wore med. Jag hade en gång besök af en wän. Medan han war uppe hos mig, stod hans häst utanför på gatan. Det war kwäll. Barnen gingo i säng och en främmande gosse wid namn Josef, som lekt med mina barn, gick till sitt hem. När nu barnen skulle bedja, sade en af dem: "Gode Gud, wälsigna pappa och mamma och Josef och farbrors häst." Det war, hwad som nu låg för honom, och därom bad han i stor enfald. Det war wida bättre, än om han hade utantill läst upp ett långt böneformulär.

Från jordens ände ropar jag till dig. Detta häntydde på den tid, då han måste fly för Absalom. Han tyckte sig då wara så långt borta, som wore han wid jordens ände, och han talar alldeles så, som han känner det. Emellertid finnes det ingen plats, där man icke kan wara med Gud. Borta från fader och moder och hem och fädernesland kan man alltid wara hemma hos Gud. Men det hindrar icke, att man kan af hjärtat älska och längta till den plats, där man, så att säga, haft sitt andliga hem. Ja, det är alldeles naturligt, att man känner en sådan längtan. **Mitt hjärta försmäktar.** Det wore icke lätt för David att hålla räkning på alla de gånger, då hans hjärta försmäktat. Än war det ett, än ett annat, som pressade det, så att han knappt kunde andas "för hjärtats ångests skull". Och att detta så ofta omtalas i bibeln, det sker till lärdom för oß, att wi må se, att det alls icke är något nytt, som händer, när wi få erfara detsamma. Det är icke heller något lifsfarligt. Det skall hafwa en öfwergång. Sådant tror man wäl icke, medan det står på. Men så är det i alla fall, och det skulle wara till stor wälsignelse för oß själfwa, om wi trodde det. När man är sjuk och läkaren säger: "Det är icke farligt, det går snart öfwer", så känner man genast en lättnad. Men mycket mer böra wi då känna lättnad, när wi höra Guds ord, som är så fullt af hopp och tröst. Ack, att wi hade en liten smula tro! Huru mycket lättare skulle icke lifwet blifwa då? Och hwarför skulle wi icke unna oß den lättnaden?

Led mig upp på en klippa, som eljest är mig för hög. Han känner sig såsom den, som håller på att förgås wid foten af en klippa. Han will komma upp på klippan, men hon är för hög. Och nu beder han: "Gud, min Gud, räck ned din hand och fatta i min och led mig upp på klippan". Tänk dig en skeppsbruten inwid en strandklippa. Ack, om han wore där uppe! Han ser efter, om där finnes någon sluttning eller några trappsteg. Men allt är högt och brant. Snart är han uttröttad och orkar icke simma mer utan måste sjunka. Men nu räckes därofwanifrån en stark hand, som griper hans och drar honom upp. Ja, så kännes

det, när den helige Ande drar upp en wäckt syndare, som håller på att drunkna i "mißtröstans dy" — drar upp honom och sätter honom på klippan Kristus. Så kännes det ock för en troende, när han har kämpat med swåra anfäktelser och twiflen wika och han kommer upp på klippan. Gud skall icke heller låta den förgås, som ur djupets nöd ropar till honom. Därom kan ej bli tu tal. Ty Gud har lofwat det, och hans löfte kan icke swika. **Ty du är min tillflykt** — du är den, som jag alltid plägar fly till — **ett starkt torn undan fienden.** Sådana fästningstorn byggas wanligen på höga, swårtillgängliga klippor, att de må blifwa ointagliga. Och ett sådant ointagligt torn ser nu David i Gud. Därför längtar han dit upp. Han har många gånger förr pröfwat, huru tryggt och godt det kännes att bo där.

Låt mig bo i din hydda ewinnerligen. Att bo i Guds hydda är att bo hos Gud: icke bara komma på besök utan wara och bo där, såsom en som fått sig ett hus och nu flyttar därin med allt sitt och kallar det sitt hem. Och David will bo hos Gud **ewinnerligen,** wara hyresgäst i hans hydda utan att behöfwa betala hyra eller frukta att blifwa uppsagd. Ja, så skola Guds barn hafwa det. De rum, som Jesus beredt dem i de många boningarna i Fadrens hus, äro bestämda åt dem för ewiga tider. Deras synder, deras sorger, deras anfäktelser och strider, deras gråt och klagorop taga slut. "Men himmelens glädje tar aldrig slut." När tusen år gått tio tusen gånger om, så är det allenast såsom i första begynnelsen, icke så mycket som en sekund af ett århundrade. Ack saliga ewighet, som wäntar Guds barn!

I dina wingars gömsle will jag hafwa min tillflykt. Här hafwa wi åter denna älskliga bild af fågeln, som breder ut sina wingar. "Gud har sina nådewingar utbredda öfwer alla gudfruktiga och trogna, och det kan ingen förföljare hindra eller förbjuda. Herre, din nåd räcker så widt, som himmelen är, och din sanning så widt, som skyarna gå. Hwarest nu denna nåd är, där är Guds boning och närwaro, och det kan ingen tyrann hindra." (Joh. Arndt.) Ja, låt oß gömma oß i det näste. Ännu har wargen icke tagit någon kyckling, som låg gömd där. Aldrig skall han heller hädanefter göra det. Du — du som nu ligger där och känner dig så swag och eländig, frukta icke. När ulfwen slukat månen, då skall han sluka dig, men icke förr.

Ty du, o Gud, har hört på mina löften. När David bad, så plägade han stundom gifwa Gud löften att om Gud hörde hans bön, så skulle han göra det eller det. Sådant behagar äfwen Gud. Han hör därpå. Han ser däri ett uttryck af allwaret i wår bön. Dock må wi

icke i obetänksamhet gifwa sådana löften. Det kan sedan komma att förorsaka swår samwetsnöd. Men hafwa wi gifwit löften, så må wi också betala dem. Att wara redlig mot Gud är lika wiktigt som att wara redlig mot människor, som man lofwat någonting. Se där war en. Han war i stor nöd för sin sjukdom. Han lofwade, att om Gud gjorde honom frisk, så skulle han gifwa så och så mycket till missionen. Han blef frisk, men girigheten tog öfwerhanden. Han sökte att glömma saken. Men det lyckades icke. Han war ledsen åt alla bibelställen, som handlade om att betala löften åt Gud. De störde hans frid. Så gaf han då ändtligen en tredjedel af, hwad han hade lofwat. Men han fick ingen frid. Han försökte nu att ursäkta sig med, att den där missionen icke sköttes riktigt bra. Men icke heller det hjälpte. Nu stod han wid en skiljoväg. Och huru gjorde han? frågar du. Ack, den ene gjorde så, den andre gjorde så. Men huru gjorde **du**? — det är den fråga, som angår dig.

Synnerligen wanligt är det, att ogudaktiga, som komma i dödsnöd, lofwa att omwända sig, om Gud nu räddar dem. En troende man hörde en gång i en järnwägswagn en sjöman tala om ett skeppsbrott, som han nyligen hade upplefwat. Alla hans kamrater hade drunknat. Han ensam hade blifwit räddad i en skeppsbåt. I denna hade han drifwit omkring tre dagar på hafwet, innan han blef upptäckt af ett förbiseglande fartyg. I sin berättelse inblandade han swordomar och annat ogudaktigt tal. Då frågade den troende mannen: "Hwad tänkte ni, när ni låg och dref omkring i båten?" Sjömannen snäste häftigt af honom. Men han sade: "Tillåt mig fråga: tänkte ni icke, att om Gud wille rädda eder nu, så skulle ni omwända eder och blifwa en annan människa?" Då blef sjömannen tyst. Det war just detta, han hade lofwat. Men när han war räddad, så slog han allt i wädret. Tusen och åter tusen göra på samma sätt. De handla, såsom om det stode i bibeln: Åkalla mig i nöden och jag skall hjälpa dig, och du skall glömma mig. Arma, olyckliga människor! Huru skall det gå dem på den yttersta dagen?

Du har gifwit mig deras arfwedel, som frukta ditt namn. Hedningarna dyrkade afgudar. Israels barn dyrkade den rätte Guden, och åt dem hade Gud gifwit Kanaans land till arf och egendom. Nu hade emellertid de hedniska folkslagen sökt att eröfra det. Men Gud hade slagit dem genom David och gifwit honom landet. Nu kunde alltså folket i trygghet bo där. Så har nu Gud åt oß ämnat det himmelska Kanaan. Men djäfwulen anföll wåra första föräldrar och röfwade det ifrån oß. Då kom kwinnans son, slog fienden och eröfrade wårt arf åter åt oß. Från honom skall satan icke kunna taga det. Och nu är tillträdet fritt

för hwar och en, som will komma och tro på honom. O, må ingen bli tillbaka! Han är wägen. Kom! Han är dörren. Gå in genom honom!

Må du lägga dagar till konungens dagar d. ä. må du låta honom länge lefwa. Detta syftar nu wisserligen på David, men med rätta hafwa redan de judiske skriftlärarne sett en profetia om Messias, då David tillägger: **Må hans år wara såsom slägte efter slägte, må han sitta på sin tron inför Gud ewinnerligen.** Wäl kunde man tänka, att David i den öfwerswallande känslan af sin lycka begagnade öfwerdrifna uttryck. Men orden äro dock så starka, att de skjuta alldeles öfwer målet, de träffa icke honom utan hans son Messias. Ty **hans** år wara genom alla släkten. Till honom wände wåra troende fäder sitt hjärtas ögon. Till honom sträckte deras fäder och förfäder ut bedjande händer. På honom tro wi nu. Och efter oß skall han släktled efter släktled intill dagarnes ände wara deras tillflykt, som wilja warda frälstta. **Han** skall sitta på sin tron inför Gud, på Guds högra sida ewinnerligen. David är död och begrafwen, och hans graf är hos oß intill denna dag, säger Petrus (Apg. 2: 29). Nu är hans graf längesedan glömd. Men emedan han war en profet, så såg han framåt och talade om Kristus Jesus. Ja, wår Herre Jesus sitter där. Han har all makt i himlar och på jord. Han är hos de sina alla dagar intill tidsålderns slut. Hwar hälst de äro, på haf eller på land, i mörker eller i ljus, i nöd eller i rikedom, i höghet eller i ringhet, öfwer allt ser han dem ifrån sin tron, leder dem genom sin ande, breder ut sina skyddande wingar öfwer dem och befaller sina änglar att bära dem på händerna, att de icke må stöta sin fot mot någon sten. Må fienderna storma och rasa. Den som sitter under Herrens beskärm, han har ingenting att frukta. Så gärna kunna fienderna knyta näfwen åt solen och hota att slå sönder henne. Hwilka dårar! **Nåd och sanning — gif att de må bewara honom.** Detta är alldeles såsom folket wid Jesu intåg i Jerusalem bad: Hosianna, Davids son, hwilket på swenska betyder: Gud hjälpe Davids son. Af Gud war han utgången och kommen i wärlden (Joh. 8: 42). Gud war den, som bewarade honom, som gaf honom kraft att göra de under, som han gjorde. Gud war den, som uppwäckte honom och upphöjde honom till himmelsk härlighet. Och för allt hembar han äran till Gud. Men att Gud så gjorde, det hade sin grund i hans nåd och sanning. Han älskade wärlden. Han wille ingen syndares död. Det war **nåden.** Wid själfwa fallet sade han, att kwinnans säd skulle trampa sönder ormens hufwud. Det löftet upprepade han många gånger. Och i tidens fullbordan sände han honom. Det war **sanningen.** Sedan lät han ewangelii budskap gå ut i hela wärlden, att hwar och en, som

tror på honom, skall warda frälst. Nu komma de, skara efter skara, släkte efter släkte. Alla blifwa de mottagna, alla blifwa de twagne rena i hans blod, alla blifwa de lefwande Guds barn, alla blifwa de bewarade till ewigt lif. Det är nåd och sanning. Ja, nåden och sanningen har kommit genom Jesus Kristus. Han är wägen, sanningen och lifwet. I honom bor gudawarandets fullhet lekamligen.

Då skall jag lofsjunga ditt namn till ewig tid. Allt hwad Gud gör, syftar till hans ära. Han — han är det högsta af allt och målet för allt. I hans kärlek ligger grunden till allt, hwad han gör, och i hans ära har allting sitt mål. Allt hwad Kristus gjorde, antingen han spisade hungriga eller botade sjuka eller förbarmade sig öfwer syndare — allt gjorde han i syfte att förhärliga Gud. Afslutningen af hans werk, när det blir färdigt en gång, skall också blifwa en ewig lofsång i himlarnas rike. I den sången skall David sjunga med. I den sången skola alla de stämma in, som här trott på Herren Jesus, äfwen du som nu ofta går där och suckar och klagar, såsom om du ingenting hade att glädjas öfwer. Säg, borde du icke börja nu?

I himmelen, i himmelen,
Där Herren Gud själf bor,
Hur härlig blifwer fällheten,
Hur outsägligt stor!
Där ansikte mot ansikte
Jag ewigt, ewigt Gud får se,
Se Herren Sebaot.

På det jag må betala mina löften dag efter dag. David hade lofwat Gud att lofsjunga honom, om han wille höra och hjälpa honom. Och nu wille han betala detta löfte och det dag efter dag, icke en dag då och då utan dag efter dag. "Åt Gud, som förökar wåra dagar, wilja wi helga dem alla. Wi hafwa lofwat att prisa honom till ewig tid, wi wilja göra så utan afbrott. Wi wilja tillbedja Gud dag efter dag, hållande i därmed under dagarnas lopp. Wi begära ej någon ledighet från detta sköna arbete, wi wilja icke göra något uppehåll i denna heliga gudstjänst. Gud uppfyller hwar dag sina löften, må wi också dagligen fullgöra wåra: han håller sitt förbund, låtom oß icke glömma wårt. Lofwadt ware Herrens namn ifrån nu och till ewig tid." (Spurgeon).

Allenaft Gud är min klippa.

Pſ. 62: 1—2.

1. För ſångmäſtaren, till ſträngaſpel; en pſalm af David. 2. Allenaſt wid Gud hwilar min ſjäl ſtilla.

Detta är i ſanning en pärla bland pſalmer. Ty den lär oß trons konſt på ett ſå ljufligt ſätt, att det icke kan annat än göra hjärtat godt. Och att tro — det är det wiktigaſte af allt, hwad wi här kunna lära. Det är ju beſynnerligt, att det ſkall wara en ſå ſwår konſt. Äfwen människor, ſom annars äro ſå lättrogna, att de låta bedraga ſig af hwilken ſkälm ſom helſt, äfwen de hafwa mycket ſwårt för att tro Gud. Mamon bedrager den ene efter den andre, ſom ſätter ſin lit till honom. Oupphörligen händer det, att han öfwergifwer ſina tillbedjare och lämnar dem åt ſitt öde. Alldeles nyß * ſtod att läſa i amerikanſka tidningar om en landtbrukare, ſom för åtſkilliga år ſedan hade funnit en ſilfwergrufwa. Han blef omåttligt rik. Sin landtgård lämnade han och byggde ſig ett ſtort ſlott. Hans enkla bondhuſtru paſſade honom nu icke mer. Han ſkilde ſig från henne och gifte ſig med en finare kwinna, ſom för hans ſkull ſkilde ſig från den man, ſom hon förr war gift med. Och mamon lät ſin ſol lyſa dag och natt öfwer ſlottet och dem, ſom bodde där inne. Men törſten efter guld kan icke ſtillas med ſilfwer. Den wäxte mer och mer och dref mannen till wilda ſpekulationer. Han blef bedragen. Han förlorade det ena efter det andra och dog ſlutligen af ſorg alldeles utblottad. Och nu — ſå berättar tidningen — nu ſöker änkan att uppehålla ſig och barnen med anſträngande arbete, hwarpå hon förtjänar omkring 11 kr. i weckan. Ack, huru eländig, huru bedräglig är icke mamon!

Här war en annan man, han ägde ungefär en och en half million kronor. Han war alltſå rik. Många afundades honom och tänkte: "Ack, om jag ägde ſå mycket? Huru trygg och lycklig ſkulle jag icke känna mig då!" Men genom en olycklig affär förlorade han hälften, och det gjorde honom ſå förtwiflad, att han afhände ſig lifwet. Hans återſtående för-

* I oktober 1900.

mögenhet gick nu i arf till hans bror, som han aldrig hade brytt sig om, och som nu, oförmögen att försörja sig, war intagen på ett fattighus. När han fick höra, att han hade fått ärfwa mer än 700 tusen kronor, blef han så glad, att han miste förståndet och måste tagas in på dårhus.

Sådan är mamon, sådana gärningar gör han. Och ändå tror hela wärlden på honom, alldeles som wore han den mest pålitlige af alla gudar. Ja, ju mer grundligt han bedrager henne, desto ifrigare sträcker hon ut handen efter honom. Äfwen de, som tro på Herren Jesus, hafwa mycket swårt att komma ifrån denna tro. Den är alldeles som inwäxt i deras natur. Och hos många kwäfwes det andliga lifwet af mamon. De kunde icke wara trälar åt både Gud och mamon, och i walet twekade de wäl en tid, men till slut togo de mamon och sade farwäl åt Gud. Mången fattig war en älsklig, gudfruktig kristen, werksam, själfuppoffrande. Han blef rik. Han blef sömnig. Han somnade. Hans lampa slocknade. Han märkte det icke. Herren kom. Han war i mörkret. Han ropade, men ingen swarade. Han förblef i mörkret, det ytterste mörkret, där det är gråt och tandagnißlan. Där hugswalar mamon ingen mer. Han har intet watten för den brännande tungan. Och ändå finnes ingen, som är rädd för mamon! Huru hafwa wåra hjärtan blifwit så förblindade?

Nu will denna psalm lära oß att tro på Gud. Den är skrifwen för sångmästaren Jedutun. Han war en af de tre föreståndarne för den af David inrättade stora sångkören. De två andra hette Asaf och Heman (1 Krön. 16: 41 f. 2 Krön. 5: 12). Deras göromål skulle wara att tacka Herren för, att hans nåd warar ewinnerligen (1 Kr. 16: 41). Jedutun skulle inöfwa sången. Ack, måtte den rätte Jedutun, Guds heliga Ande, komma och inöfwa den i allas wåra hjärtan, så att wi kunde sjunga den med mun och tunga, med ögon, öron och alla lemmar, d. ä. med hela wårt lif!

Hör nu här: **Allenast wid Gud hwilar min själ stilla.** Märk ordet **allenast.** Att David lägger stor wikt därpå, kan man finna däraf, att han i denna psalm upprepar det sex gånger. **Allenast** Gud — det utesluter alla andra. Han säger icke: "Gud och mamon", icke: "Gud och min egen fromhet och kraft", icke: "Gud och goda, mäktiga människor". Nej: allenast Gud. Sådan är den riktiga trons tungomål. Att säga "Gud", det är icke nog. "**Allenast** Gud" skall det heta. Så säger Asaf i Ps. 73: När jag har dig, så har jag icke lust till något på jorden; om än mitt kött och mitt hjärta försmäkta, så är dock Gud mitt hjärtas klippa och min del ewinnerligen (v. 26). Om nu Asaf alltid kunde säga

ſå, det blir wäl en annan ſak, men ſå där låter trons tungomål. Ack att wi kunde wända wåra ögon riktigt bort från allt annat, från människor, de äro kött, ett wißnande blomſter — från mamon, han är den störſte bedragare — från egen kraft, den är idel wanmakt — från egen rättfärdighet, den är endaſt ett orent och befläckadt kläde — ja, bort äfwen från fiendernas makt och hot och ſnaror och pilar, bort från allt, ſom reſer ſig emot oß för att ſlå oß ned — allena till Gud, till hans ord, hans trohet, hans makt! Ty det är tro.

När Abraham lämnade fädernesland och hem och ſläkt och gick till det land, ſom Gud wiſade honom, hwad hade han då att hålla ſig till? Bara Gud. När han i 25 år gick och wäntade på uppfyllelſen af löftet om den ſäd, i hwilken alla ſläkten på jorden ſkulle warda wälſignade, hwad ſåg han då efter? Bara Gud. Och när han gick bort för att offra den ende ſonen, den utlofwade, hwad war det, ſom höll hans mod uppe? Han ſåg på Gud, **allenaſt** Gud. Men Abraham, tänkte du icke, att Gud nu höll på att göra ſitt löfte om intet, kanſke för dina ſynders ſkull? Nej, jag tänkte, att han war Gud, och att hans löfte ſkulle beſtå, om än allt, hwad för ögonen war, wittnade däremot. Gud, allenaſt Gud, lita på Gud och lyda Gud, allenaſt Gud — det war Abrahams tro. Därför kallas han också med rätta de troendes fader. Och hans exempel ropar till oß: "Barn, gören ſom jag, tron på Gud, allenaſt Gud, på Gud i allt, på Gud, när du får löftets ſon, och på Gud, när du blir befalld att med egen hand offra honom."

I ſynnerhet böra wi, ſom äro kriſtna, tro. Wi borde öfwerträffa Abraham i tro. Ty wi hafwa nu fått den Kriſtus, ſom Abraham wäntade på. Han är kommen, han har wiſat oß Gud ſå, ſom Abraham aldrig ſåg honom. Han har talat om Gud ſanningar, ſom Abraham icke hade någon aning om. Han har gjort gärningar, ſom ingen annan än Gud kunde göra. Han har lidit och dött för wåra ſynder. Han har ſtått upp till wår rättfärdiggörelſe. Han har ſatt ſig på Faderns högra ſida och mottagit af honom makt öfwer allt kött, på det han ſkall gifwa ewigt lif åt alla, ſom tro. Af detta wißte Abraham ingenting. Han wißte allenaſt, att en förlosſare en gång ſkulle komma. Men wi weta nu allt. I ſanning: wår tro borde wara minſt tio gånger ſå ſtark ſom Abrahams tro.

Min ſjäl hwilar ſtilla, ſäger David. Det hebreiſka ord, ſom wi öfwerſätta med "hwila ſtilla", betecknar egentligen, att man är tyſt. David är ſå nöjd och ſtilla wid Gud, att han är alldeles tyſt ſåſom kycklingen under hönans wingar, ſåſom barnet wid moderns bröſt. Tro gifwer ro. Och hwad wi behöfwa, det är ro. Synden har wållat oro och ofrid i

wärlden. Människans hjärta är ett högst oroligt ting. Det famlar hit, det famlar dit. Det söker efter något, det wet icke hwad. Det är ett tomrum där inne, som måste fyllas. Men med hwad? Wärldslig makt, ära, rikedom? Nej, det är såsom att äta stenar för bröd. Sten kan fylla buken, men icke mätta kroppen. Nej, allenast Gud kan mätta hjärtats hunger. Det är trons plats i människohjärtat, som har blifwit tom, och den kan ingen fylla, ingen annan än han. Därför säger också en gammal kyrkofader: Wårt hjärta förblir alltid oroligt, tills det hwilar i Gud." Man må söka, hwad man will för att ersätta Gud. Det är allt förgäfwes. Ja, själfwa himmelen utan Gud hade ingen frid, ingen hwila att bjuda åt hjärtat.

Hwila — ack, gode Gud, gif oß hwila. Broder, ditt hjärta jagas af synder och frestelser, som sarga det, och du ropar: O Gud, gif mig hwila. Det jagas af twifwel och owißhet och du skriar: O Gud, gif mig hwila. Det jagas af wärldsliga sorger och bekymmer, af sjukdom, af husliga sorger, du är i mörker och nöd och själafienden ryter. O, hwar finner du hwila? Hos Gud, allenast Gud. Så länge du hwilar eller söker hwila på något annat i stället för eller jämte Gud, så får du ingen ro. Det är, som stode du ute i hafwet på en lös planka eller med ena foten på en klippa, med den andra på en planka. Så länge hafwet är lugnt, så kan det gå. Men så snart det börjar gå i wågor, så är det slut med din ro. Det hjälper icke, att du står med ena foten på klippan. Hwar och en, som ser dig, skall ropa: "Stig upp med begge fötterna på klippan!" Ja, Gud, allenast Gud är klippan. Allt annat är en gungande planka — nej, hwad säger jag: en planka? Nej, ett ruttet spån, som själf håller på att sjunka.

Men när du hwilar i Gud, så war tyst och stilla, äfwen om det ibland går dig emot. Knota icke, anklaga icke din Gud. När solen lyser, så säg: Det är Gud. När åskan dundrar, så säg: Det är Gud. Job fick det ena olycksbudet efter det andra. Men han swarade: Herren gaf och Herren tog, wälsignadt ware Herrens namn. När Abraham fick befallning att offra sin son, så bad han icke: "Gud, låt mig slippa". Han lydde. Han gick. Han hwilade tyst wid Gud. Och när sonen bröt tystnaden och frågade, hwar offerdjuret war, så swarade han: "Gud förser wäl offret". Med den saken blir det nog något råd. Nu skola wi bara lyda Gud.

Ack, saliga konst att tro och wara tyst och stilla. Därför säger Herren: Genom omwändelse och lugn skolen I blifwa hulpna, i stillhet och förtröstan skall eder styrka wara (Es. 30: 15).Ynglingar blifwa trötta och uppgifwas, och unga män snafwa och stappla; men de som

wänta efter Herren, de få en ny kraft, de fara upp med wingar ſåſom örnar, de löpa och uppgifwas icke, de wandra och warda icke trötta (Eſ. 40: 30 f.). "Ja, ſäger du, men en kriſtens lif beſtår wäl icke bara i hwila, han är wäl kallad äfwen till att werka." Ja, däri har du rätt. Men förſt och främſt måſte den, ſom ſkall werka med kraft, ordentligt hwila. De, ſom förſaka nödig hwila, tro i allmänhet, att de ſålunda hinna uträtta mer. Men det är fullkomligt mißtag. Om man arbetar natt och dag, ſå uträttar man mindre, än om man hwilar hela natten. Därför hafwa alla de, ſom uträttat något af beſtående wärde i Herrens tjänſt, unnat ſig nödig hwila i Gud, nödig tid till bön och ordets bruk och ſtillhet inför Gud. Att bara gå på, det ſliter ut både kropp och ſjäl. Men för det andra är denna hwila i Gud af alldeles ſärſkild art. Hjärtat kan mycket wäl lugnt och ſtilla hwila wid honom äfwen under den meſt anſträngande werkſamhet. Ja, kraften i **werkſamheten** blir ſtor juſt i ſamma mån, ſom **hjärtat** hwilar tryggt i Gud. Ett fridlöſt och oroligt hjärta uträttar inga ſtora ting. Men frid med Gud gifwer kraft. Om Paulus icke hade haft det fäſte i Gud, ſom han hade, ſå hade han aldrig kunnat ſäga: Jag har arbetat mer än alla de andra, dock icke jag, utan Guds nåd, ſom är i mig.

Därför må det wara wår leſnadswiſhet: Allenaſt wid Gud hwilar min ſjäl ſtilla — ſtilla och tyſt ſåſom barnet i moderns ſköte. Gud, lär oß genom din Ande denna hemliga och heliga wiſhet. Amen.

Allenaft han är min klippa.

Pſ. 62: 2—3.

2. Från Gud kommer min frälsning. 3. Allenaft han är min klippa och min frälsning; [han är] min borg, jag ſkall icke mycket wackla.

Följande har berättats af en troende kwinna, och jag återgifwer berättelſen i hufwudſak med hennes egna ord.

Wi hade wäl warit gifta i tre, fyra år, och under denna tid hade ſorg, fattigdom och ſjukdom ſtändigt på ett underligt ſätt aflöſt ſig i wårt lif. Herren hade därigenom funnit min man och mig, och ſedan har han otaliga gånger gifwit oß bewis på ſin aldrig ſwikande kärlek.

Men aldrig har likwäl mitt hjärta warit ſå tungt ſom en winter wid jultiden. Min man hade legat på ſjukhuſet redan i tre weckor, wårt förſta barn hade dött, och det andra låg i waggan, ſjukt och ſwagt och, efter alla tecken att döma, ſnart färdigt att följa det förſta efter.

Rundt omkring hos grannarna war det brådtom med förberedelſerna till julen; jag allena kände mig enſam och fattig. Ingen riktig julglädje, inga medel till att, ſom de andra, gifwa mitt hem en feſtlig prägel.

Jag kommer ſå wäl ihåg, hur jag gick där och ſopade — då kommo plötsligt min nöd och mina bekymmer ſå kraftigt för mig, att jag genaſt måſte böja mina knän och utgjuta mitt hjärta för min himmelſke fader. Och ſom jag bad, war det alldeles, ſom om Gud ſade: "Du ſkall få tio kronor att hålla jul med!" Tröſtad reſte jag mig upp, och dagen igenom ſpekulerade jag på, huruledes Herren ſkulle ſända mig de tio kronorna. Jag kom till det reſultat, att det troligen ſkulle ſke genom en broder, ſom jag hade i en aflägſen ſtad, och ſom måhända hade hört talas om min mans ſjukdom. Detta war en wecka före jul, men dagarna gingo, och ännu twå dagar före jul hade jag inga penningar fått. Jag begynte då att twifla på, huruwida jag werkligen hade fått ett ſådant löfte af Gud, eller om det blott war min egen inbillning.

En afton wid ſängdags knackade det på fönſtret, och en karl frågade om N. N:s huſtru bodde där. Jag blef helt ängslig till mods och hade

helſt ſwarat nej. Man kunde ju aldrig weta, hwem det månde wara, ſom ſtod där utanför. Likwäl frågade jag, hwad han wille, och han ſwarade, att han juſt kom från ett möte i miſſionshuſet och gärna wille tala med mig. "Ack, tänkte jag, kommer du därifrån, ſå törs jag nog öppna dörren."

Det war en dräng från en grannſocken. Han berättade, att efter mötet hade man bedt för min man och mig, och då hade det kommit för honom, att han ſkulle gå hit och gifwa mig en twåkrona.

Alltſå hade jag fått twå kronor, och jag tackade Gud för dem och tänkte, att min bön måhända nu redan war uppfylld. Men näſta dag kommer en hemmansägare från ſtaden och gifwer mig ſex kronor — och jag kan icke neka till, att mina tankar nu ſyſſelſatte ſig mycket med frågan: "Månne du nu icke också får twå kronor till?"

Julafton kom, jag hade gjort rent och ſnyggt, bakat och ſtällt i ordning litet — jag hade ju haft hela åtta kronor att röra mig med; och nu war jag glad och feſtligt ſtämd till frälſarens födelſedag.

Då kommer en hushållerſka från en närliggande gård. Hon bar en korg och tog fram ur denna en kaka. "Jag har ofta tänkt på dig", ſade hon, "i denna ſwåra tid; denna kaka har jag bakat åt dig att hålla jul med!" Jag tackade glad för gåfwan och lade märke till, att hon "ſnillade ned" i korgen ett litet föremål inſwept i papper. Med klappande hjärta löſte jag upp papperet och fann — en twåkrona.

Herren hade trofaſt och helt och fullt hållit ſitt löfte. Hwad kunde jag annat göra än gråta af tackſamhet?

Ja, ſå fick jag den gången en glad jul. Icke blott denna gång utan många gånger ſedan deß har Gud wiſat mig ſin förunderliga nåd och kärlek. Och jag måſte blygas för mig ſjälf, om jag till trots af allt detta ändock för ett ögonblick faller i mißtröſtan.

Så lärde Gud henne att tro och att hwila wid honom allena.

David har ſagt, att hans ſjäl hwilar ſtilla allenaſt wid Gud. Och nu angifwer han **grunden,** då han ſäger: **Från honom kommer min frälsning.** All frälsning kommer från Gud. Låt oß beſinna det. Frälsning ur lekamlig nöd kommer från Gud, äfwen om den kommer genom människor eller genom yttre naturliga medel. Man ſkall icke ſäga: "Det kom korpar med bröd till Elias i öknen", utan: "Gud ſände korpar med bröd till honom." Man ſkall icke ſäga: "Det kom ett ſtormwäder och ſkrämde filiſteerna, när de anföllo Samuel", utan: "Gud ſände ett ſtormwäder." Huru ofantligt ofta händer det icke, att när nöden är ſom ſtörſt, ſå är hjälpen närmaſt. Det "kommer någon" med hjälp, ofta någon ſom man aldrig wäntat. Hwar kommer han ifrån? Det är Gud, ſom ſänder

honom. "Så underligt", säger man förwånad. Ja, det war ett under af Gud.

Men ännu mer gäller det om frälsningen från synder, att den kommer från Gud. Wi woro genom synden förtappade, borta från Gud. Men Gud älskade oß, där han såg oß i wårt elände. På själfwa fallets dag lofwade han frälsning, utan att någon bad honom därom, ja, midt under det att Adam och Ewa höllo på att öka sin skuld genom lögnaktiga ursäkter. Och sedan sände han enfödde Sonen, att han skulle taga bort **wärldens** synd och frälsa **wärlden.** Han blef förſoningen för wåra synder och icke allenast för wåra utan för **hela wärldens** (1 Joh. 2: 2). Alla som höra med till wärlden, hafwa fått frälsaren: Kaifas och Job, Kain och apoſteln Paulus, Judas Iſkarioth och jungfru Maria. Och alltſammans är af Gud. Ty det war Gud, som war i Kriſtus, förſonande wärlden med ſig. Kriſtus war icke kommen af ſig ſjälf, det war icke ſina egna gärningar eller ſin egen wilja han gjorde. Det war Gud, som hade ſändt honom, det war Guds werk och wilja han gjorde. Den ſom ſåg honom, ſåg Fadern, den ſom kom till honom, kom till Fadern, den ſom trodde på honom, trodde på Fadern (Joh. 12: 44, 14: 9). Det war Fadern ſom war i honom och gjorde gärningarna (Joh. 14: 10). Ja, allt hafwa wi att tacka Gud för. Och ingen har warit ſå angelägen ſom Jeſus att låta oß weta det. Och han will, att wi ſkola tro det på allwar.

Och när en ſyndare waknar upp, ſå är det Gud, ſom wäcker honom. När en ſyndare kommer till Kriſtus, ſå är det Gud, ſom drager honom (Joh. 6: 44). När han blir troende, ſå är tron en Guds gåfwa (Fil. 1: 29). När han ſedan wandrar i helgelſe, ſå är det Gud, ſom i honom werkar både wilja och gärning (Fil. 2: 13). All frälsning är af Gud. Och den warder oß till del genom Jeſus Kriſtus. Alltſammans är det af Gud, ſom har förſonat oß med ſig ſjälf genom Kriſtus Jeſus, ſäger Paulus (2 Kor. 5). Därför låtom oß tro på Kriſtus. I honom är Gud med ſin nåds fullhet. Han heter Jeſus, hwilket betyder: Gud är frälsning. Därför kallar ock den gamle Simeon det lilla Jeſusbarnet för Guds frälsning d. w. ſ. den frälsning, ſom kommer från Gud.

Men all den frälsning, wi erfara här, är allenaſt en begynnelſe Därför ſäger Paulus, att wi äro frälſta i hoppet (Rom. 8: 24). Frälsningen i nyteſtamentlig mening är den fulla förloßningen från allt ondt, den fullkomliga förwandlingen till Kriſti likhet, den fullkomliga ſaligheten i hans rike. Och denna frälsning hafwa wi att wänta ſåſom trons ände, ſåſom Petrus ſäger: I ſkolen fröjda eder i Kriſtus med en outſäglig och härlig glädje, när I winnen eder tros mål, ſjälarnas frälsning (1 Petr.

1: 9), och ſåſom Herren Jeſus ſäger: Den ſom håller ut intill änden, han ſkall warda frälſt (Matt. 10: 22). Genom ſinnesändring och tro är det, ſom grunden lägges till denna frälsning i människan, ſåſom den å Guds ſida, oberoende af oß, är lagd i Kriſtus. Genom att wäxa i tro och helgelſe är det, ſom wi wäxa till frälsning (1 Petr. 2: 2). Och denna frälsning, den kommer från Gud, allenaſt från Gud, genom Jeſus Kriſtus, allenaſt genom Jeſus Kriſtus. Och frälſta ſkola alla blifwa, ſom tro på Jeſus, rika och fattiga, unga och gamla, ſtarka och ſwaga. Ty hos Gud är ingen åtſkillnad. Och det är hans nåd, ſom gör det. Din och min wärdighet tages aldrig med i beräkning.

Allenaſt han är min klippa. Här hafwa wi åter det där trosordet **allenaſt.** Han ſäger icke: "Gud är en af de klippor, på hwilka jag ſtår." Nej, allenaſt **han** — **allenaſt** han — är min klippa. Att Gud liknas wid en klippa, det är wanligt i den heliga Skriften. Klippan är bilden af waraktighet och ſtadighet i motſats mot den wäxling och förwandling, ſom förſiggår öfwer allt. Gräſet wäxer och wißnar, blomman lyſer, doftar och faller af — allt inom loppet af några weckor. Skogen ſkjuter upp, grönſkar och frodas under loppet af några årtionden, men i ſin tid wißnar och dör äfwen den. Under tiden ſtår klippan, ſåſom det för människoögon ſynes, orubblig och oföränderlig. Människors byggnadswerk kunna wara ſtorartade, ja, ſå ſtorartade, att de under århundraden fylla hwarje åſkådare med riktig häpnad, men de falla dock i ſin tid ſönder. Regn och luft förtära dem, krig ödelägga dem, jordbäfningar och orkaner omſtörta dem. Under tiden ſtår klippan orubblig och oförgänglig. Inga orkaner, inga krig, inga jordbäfningar, inga eldar förhärja henne. Faraonernas palats, ſom Moſes ſåg, de ligga nu i grus; och där uppgräfwa forſkare ur ſanden bitar af dem — bitar, ſom wittna om deras forna, omätliga, men nn förgångna prakt. Men berget Sinai ſtår, ſåſom det ſtod på Moſe tid; berget Horeb ſtår, ſåſom det på Moſe tid ſtod; berget Nebo ſtår, ſåſom det på Moſe tid ſtod. När man beſöker dem, ſå ſer man precis, hwad Moſes ſåg, och hwad de gamle tuſen år före honom ſågo.

Till följd häraf har klippan ofta tjänat de heliga författarne ſåſom en ſynnerligen lämplig bild af Gud, när de welat uttrycka hans oföränderlighet, hans trohet och pålitlighet ſamt allas deras trygghet, ſom förtröſta på honom. Förliten eder uppå Herren ewinnerligen, ty Herren Gud är en klippa ewinnerligen, ſäger profeten (Eſ. 26: 4). Det förſta, ſom denna bild alltſå lärer oß om Gud, är hans **oföränderlighet.** Du blifwer, ſåſom du är, och dina år taga ingen ände, ſäger David (Pſ.

102: 28). Människoslälten komma och gå, riken uppstå, utbreda sig och falla sönder, människors åsikter, lagar, sträfwanden o. s. w. växla, men under tiden blifwer Gud oföränderlig, såsom han är. Hans tankar wäxla icke, hans hjärtelag wäxlar icke, hans planer wäxla icke. Han warder aldrig gammal eller trött eller mödd (Es. 40: 28). Människor kunna känna honom mer eller mindre och därigenom få högst olika bilder af honom. En och samma människa kan olika tider hafwa mycket olika bilder af honom, men **han själf** är dock och förblir den samme. **Hos ljusens fader är ingen förwandling eller omwäxlings förmörkelse,** säger aposteln Jakob (Jak. 1: 17). Han är ljusens (de sköna, lysande himlakropparnes) fader. De hafwa sitt ursprung från honom. Men huru härliga och klara de än må wara: hos dem är dock förwandling och omwäxling; de fördunklas stundom, och de skola en gång slockna. Dröjer det än miljoner år, skall det dock en gång ske, det är wisst. Men hos ljusens fader är det icke så. Där är intet utslocknande, ingen fördunkling. Hans ljus strålar ewigt klart. Många lärda kyrkofäder hafwa tolkat aposteln Jakobs ofwan anförda ord sålunda: Hos Gud är ingen förwandling eller **skugga af omwäxling.** Det är, såsom wi pläga säga: **Icke en skymt** af omwäxling. Allt, allt hwad man lärer om en förwandling hos Gud till följd af människans syndafall, har genom dessa apostelns ord fått sin dom såsom willfarelse. Han är ewigheternas konung, den oförgänglige och osynlige Guden (1 Tim. 1: 17). Lika litet som blåsten på jorden kan utsläcka solens ljus, lika litet har någonting kunnat, och lika litet skall någonting kunna åstadkomma någon förwandling hos honom, af hwad slag det wara må. I förhållande till honom äro själfwa bergen idel förgänglighet och fåfänglighet. Ty ehuru de för wåra ögon synas owanskliga, äro de det likwäl icke i werkligheten. Jorden och himlarna föråldras alla, såsom en klädnad föråldras (Ps. 102: 27). Men Gud — den store, helige Guden — han förblifwer den samme i all ewighet.

Det andra, som bilden af en klippa lärer oß om Gud, är hans **trohet och pålitlighet.** Detta står i närmaste samband med hans oföränderlighet. Är han i all ewighet den samme, då kan man ock i all ewighet lita på honom. Utom honom finnes ingenting, som är pålitligt. Människors förstånd, wilja, kraft, människors ord och löften, människors gunst, människors heder och redbarhet, allt — allt är det opålitligt. Huru mången har icke blifwit olycklig genom att lita på människors — ware sig andras eller sitt eget — förstånd eller kraft! Huru många hafwa icke gått sin undergång till mötes genom att lita på människors gunst! Den, hwilken man i dag mottager med Hosianna-rop, affärdas en annan

dag med ropet: Korsfäſt, bort med honom! En konungs ord anſes ſäkert, och dock huru många människor hafwa icke blifwit störtade genom att lita på dem! En moders kärlek synes owanſklig, och dock äfwen den kan ſwika; en moder **kan** komma därhän, att hon förgäter ſitt barn. Och i alla fall måſte hon dö. Dör hon ock under uttryck af den hjärtligaſte kärlek, ſå dör hon likwäl; och då finnes för barnen ingen moderskärlek widare att lita på. Allt kött är hö, och all deß härlighet är ſåſom blomſter på marken. Höet wißnar, och blomſtret faller af (Eſ. 40). Gud enſam blifwer i ewighet pålitlig.

Gud är trofaſt, ſäger Paulus (1 Teß. 5: 24). Om denna trofaſthet wittnar alla tiders och folks, men i ſynnerhet Israels hiſtoria. När Gud hade utkorat Abraham och hans efterkommande till ſitt egendomsfolk, ſå höll han ſitt förbund med fullkomlig trofaſthet, ja, man kunde näſtan ſäga: **Han höll det trofaſtare, än han hade lofwat.** Öfwer allt i gamla teſtamentet bindes nämligen Guds förbund med Abraham wid det willkor, att folket ſkulle tro och lyda endaſt den ſanne Guden. Sålunda ſäger Gud t. ex. i 1 Moſ. 18: 19: Jag har utſett Abraham, att han ſkall befalla ſina barn och ſitt hus efter ſig, att de ſkola hålla Herrens wäg och göra, hwad rätt och godt är, på det att Herren ſkall låta komma öfwer Abraham allt det, ſom han har lofwat honom. Således hade Gud egentligen icke lofwat mer än att låta förbundet ſtå, ſå länge folket "höll Herrens wäg och gjorde, hwad godt och rätt war". Men ſe, huru han handlat! I Egypten under träldomens ok förföll folket på ett förſkräckligt ſätt, ſå att det wiſſerligen icke war mycket bättre än de kringboende hedningarne. Men trofaſt höll Gud ſitt folk wid makt. Trots alla utrotningsförſök från Faraos ſida wäxte Israels barn oupphörligt i antal, och när ſtunden war inne, förde han dem med wäldig arm ut ur träldomens hus genom den man, ſom han därtill hade utſett, nämligen Moſes. När han ſålunda förlosſat dem och fört dem genom Röda hafwet ſamt i deras åſyn förgjort deras fiender, då ſjöngo de och woro glada. Men det dröjde icke länge, innan de wände ſig till ett annat ſinne. Redan wid Sinai förmådde de Aron att göra en kalf af guld, hwilken de tillbådo ſåſom ſin Gud. Sedan knorrade de under reſan gång efter annan, ſå att Gud wiſſerligen hade kunnat med all rätt förgöra dem alleſammans i öknen. Men gjorde han det? Nej, trofaſt "led han deras ſeder" (Apg. 13: 18), tuktade och halp dem, förde dem hit och dit under fyratio år, men gaf dem alla dagar mat och dryck ſamt förde dem ſlutligen in i det utlofwade landet. Han tänkte alltid på det förbund, ſom han hade ingått med deras fader Abraham. Sådan är hans trohet.

Om han någon gång afwiker från sina löften, så gör han det för att gifwa utöfwer, hwad han lofwat, men aldrig för att gifwa mindre.

Israels folk war ett halsstyft folk (5 Mos. 10: 16), men deras halsstyfhet förmådde dock icke att besegra Guds trohet. Därom läsa wi i Neh. 9: 16: Wåra fäder woro stolta och halsstyfwe, så att de icke lydde dina bud och wille icke höra dem och tänkte intet på dina under, som du med dem gjort hade, utan wordo halsstyfwe, men du, Gud, gaf dem till och war dem nådig, barmhärtig, tålig och af stor barmhärtighet och öfwergaf dem icke. — När Moses förutsade Israels barn, huru Gud skulle föra dem in i Kanaan, tillade han: Säg då icke i ditt hjärta: Herren hafwer mig här infört till att intaga detta landet för min rättfärdighets skull. Så wet nu, att Herren din Gud icke gifwer dig detta landet att intaga för din rättfärdighets skull, efter du är ett halsstyft folk (5 Mos. 9: 4, 6). Nej, hans trofasthet allena war det, som trots deras synder gaf dem, hwad han hade lofwat Abraham. Han kom ihåg sitt heliga förbund och den ed, som han hade swurit Abraham (Luk. 1: 73).

Om denna sak säger Paulus: Guds gåfwor och kallelser äro sådana, att han icke **kan** ångra dem (Rom. 11: 29). Och på ett annat ställe: Hwad betyder det, att några icke trodde? Skulle wäl deras otro göra Guds trohet om intet? Bort det! Ware hellre Gud sannfärdig och hwar och en människa lögnaktig, såsom skrifwet är: På det du må warda rättfärdigad i dina ord och segra, när du går till rätta (Rom. 3: 3, 4). Människor äro trolösa, och det är en synd, en wederstygglig synd. Och skulle wäl Gud likna dem däri? Bort det! Han håller tro ewinnerligen, han tänker ewinnerligen på sitt förbund. I Ps. 89 säger han själf: Jag har funnit David, min tjänare, med min heliga olja har jag smort honom (v. 21). — Min trofasthet och min nåd skall wara med honom (v. 25). Ewinnerligen will jag åt honom bewara min nåd, och mitt förbund med honom skall fast blifwa (v. 29). Om hans barn min lag öfwergifwa och icke wandra efter mina rätter, om de ohelga mina stadgar och icke hålla mina bud, så will jag hemsöka deras synd med ris och deras missgärningar med plågor. Men min nåd skall jag icke taga ifrån honom och icke swika min trofasthet. Jag skall icke ohelga mitt förbund, och hwad som utgått från mina läppar, skall jag icke förändra.

Ja, ära ware Gud för det! Amen.

Allenaft han är min borg.

Pſ. 62: 3—13.

3. Allenaft Gud är min frälsning; [han är] min borg, jag ſtall icke mycket wackla. 4. Huru länge ſkolen J raſa mot en [enſam] man, att J mån ſlå honom ned alla tillſammans, ſåſom en lutande wägg, en kullſtött mur? 5. Allenaft därom rådſlå de, att de må ſtöta honom ned från hans höjd; de haſwa behag till lögn; med munnen wälſigna de, och i ſitt innerſta förbanna de. Sela.

Förr har David ſagt: **från Gud kommer** min frälsning. Nu säger han: **Gud är** min frälsning. Detta innebär ſamma ſak, men är ett ſtarkare uttryck. Sammalunda säger han ofta: Gud är min tröſt, min frid, min glädje o. ſ. w., och därmed menar han: Gnd är den, i hwilken jag har min tröſt, min frid, min glädje o. ſ. w. Så säger äfwen Jeſus om ſig: Jag är uppſtåndelſen och lifwet, d. ä. jag är den, ſom uppwäcker de döda och gör dem leſwande.

Att Gud är frälſaren, det är en lära, ſom går igenom hela bibeln ſåſom en röd tråd. Huru David kallar honom ſin frälſare och ſin frälsnings Gud, det haſwa wi flere gånger ſett. Hos profeten Eſaias säger Gud till ſitt folk: Jag är Herren, din Gud, den helige i Israel, din frälſare (Eſ. 43: 3). Jag är Herren och utom mig är ingen frälſare. (Eſ. 43: 11). Sann Gud och frälſare är ingen utom mig (Eſ. 45: 21). Och detta gäller icke blott, när det är fråga om frälsning från lekamligt ondt utan äfwen om frälsning från ſynd och förtappelſe.

När Maria hade mottagit det härliga löftet att blifwa moder åt Kriſtus, ſå priſade hon Gud och ſade: Min ande fröjdar ſig i Gud, min frälſare (Luk. 1: 47). Och det ſade hon icke om lekamlig utan om andlig frälsning. J 1 Tim. 1: 1 säger Paulus, att han är Jeſu Kriſti apoſtel efter förordning af Gud, wår frälſare (v. 1), och där tänker apoſteln icke på timlig och lekamlig utan på andlig och ewig frälsning. J ſamma bref kap. 2 förmanar han de troende att bedja för alla människor och tillägger: Detta är godt och wälbehagligt för Gud, wår frälſare, ſom will, att alla människor ſkola frälſas (v. 3). Ja, där haſwa wi ſamma

sköna titel på Gud igen, och säg: är det icke tröstligt? Annars tänka wi ju så gärna om Gud, att han är en förskräcklig domare. Men huru många äro wäl de, som werkligen tro, att han är en frälsare?

I Tit. 1: 3 säger aposteln igen, att evangelii predikan blifwit honom anförtrodd enligt förordning af Gud, wår frälsare, och i kap. 2: 10 förmanar han de troende att pryda Guds, wår frälsares, lära i allt. Därför säger han äfwen i 2 Tim. 1: 9: Gud har frälst oß och kallat oß med en helig kallelse. Och wi fråga om igen: är det icke skönt att få tro sådant om Gud?

Men nu höra wi många fråga: Hwad skola wi då göra med Jesus? Petrus säger ju, att i ingen annan än honom är frälsning (Apg. 4: 12). Nuwäl, låt oß se. När Moses förde Israels barn ut ur Egypten, hwem war det, som räddade dem då? Det war Gud. När han förde dem genom Röda hafwet, hwem war det, som frälste dem då? Det war Gud. Men hwad skulle de då behöfwa Moses till, när Gud war deras frälsare? "Så galen fråga, säger du, det war ju **genom** Moses, som Gud frälste Israel, såsom det står i Apg. 7: 25: Gud gaf frälsning åt dem genom Mose hand." Alldeles rätt. Men kan du då icke förstå, att Jesus är den, **genom hwilken** Gud frälsar oß från synd och död och djäfwulen och allt ondt? När Israels barn i öknen woro utsatta för de brännande ormarna och Gud lät Moses sätta upp en kopparorm och säga till folket, att hwar och en, som såg på honom, skulle behållas wid lif, hwem war det då, som frälste dem? Det war Gud. Men hwad behöfde de då kopparormen till? Åter en galen fråga; det war ju **genom** kopparormen, som Gud gaf räddningen. Denna händelse tillämpar frälsaren själf på sig i Joh. 3: 14. Men ändå kan du icke förstå detsamma om Jesus, nämligen att det är **genom** honom, som Gud frälsar syndare från den farligaste ormens, djäfwulens bett. I Apg. 19: 11 heter det, att Gud gjorde icke ringa krafter genom Pauli händer. Hwem war det då, som gjorde dessa krafter? Det war Gud. Men hwad hade då Paulus där att göra med sina händer? Jo, han war det medel, genom hwilket Gud werkade. Och nu: om Gud, wår frälsare, i sin stora kärlek sändt sin enfödde son för att genom honom frälsa dig, huru kan du då fråga: Hwad skola wi hafwa Jesus till?

Men på det wi icke må behöfwa bygga en så wiktig sak på möjligen osäkra slutsatser, wilja wi anföra några säkra bibelord. Paulus säger: När Guds, wår frälsares, godhet och människokärlek uppenbarades, så frälste han oß genom ett nyfödelses bad och helig Andes förnyelse, hwilken han i rikt mått har utgjutit öfwer oß genom Jesus Kristus, wår frälsare (Tit. 3:

5 f.). Där kallas alltſå förſt Gud och ſedan Jeſus för frälſare. Hafwa wi då twå frälſare? Nej, frälsningen är **Guds** werk, därför kallas Gud wår frälſare. Och den ſker **genom** Jeſus, därför kallas Jeſus wår frälſare. Alldeles ſåſom Paulus ſäger: Alltſammans är det af Gud, ſom har förſonat oß med ſig ſjälf genom Jeſus Kriſtus (2 Kor. 5). Hwem är det, ſom har förſonat oß alltſå? Det är Gud. Och genom hwem har han gjort det? Genom Jeſus. Ty, tillägger apoſteln: Det war Gud, ſom war i Kriſtus, förſonande wärlden med ſig (v. 19). Det war Gud, ſom war i Moſes, räddande Israels barn, därför bleſwo alla de räddade, ſom följde Moſes. Det war Gud, ſom war i kopparormen, räddande de ormbitna, därför bleſwo alla de räddade, ſom ſågo på kopparormen. Det war Gud, ſom war i Kriſtus, förſonande wärlden med ſig, därför warda alla de förſonade med Gud, ſom tro på Jeſus. Men alltſammans är det då af Gud, ſom har förſonat dem med ſig genom Jeſus Kriſtus. Förſtår du det? Förſtår du, att det är Faderns werk, ſom Jeſus gör, icke blott när han botar blinda och döfwa och andra ſjuka, utan ock när han förſonar ſyndare med Gud? Inprägla det därför djupt i din ſjäl. **Ingen frälsning är utan af Gud, och ingen frälsning är utan genom Jeſus.**

Men will du hafwa ytterligare bekräftelſe, ſå läs Ef. 1: 3—14. Det är Gud, ſäger apoſteln där, ſom har wälſignat oß med all andlig wälſignelſe i Kriſtus (Ef. 1: 3); det är han, ſom har utwalt oß i Kriſtus (v. 4); det är han, ſom i kärlek har förutbeſtämt oß till barnaſkap hos ſig genom Jeſus Kriſtus (v. 5); det är han, ſom har benådat oß i den älſkade (v. 6). Och allt har han gjort enligt ſin wiljas wälbehag (v. 5), enligt rikedomen af ſin nåd (v. 7), enligt ſin föreſats, enligt ſin wiljas råd. Ingenting annat har bewekt honom. Och han har gjort det till beröm för ſin nåds härlighet (v. 6). Kan wäl något wara tydligare eller grundligare taladt än detta? I vers efter vers upprepar apoſteln, att det är Gud, ſom gör allt till wår frälsning. Såſom Gud ſade hos profeten Eſaias: Sann Gud och frälſare är ingen utom mig. På ſex ſtällen framhåller han, att Guds werk har ſin grund i hans kärlek, hans wilja, hans wälbehag. På elfwa ſtällen betonar han, att Kriſtus är medelperſonen, i hwilken och genom hwilken Gud gör ſina werk. Såſom ock Petrus ſäger: I ingen annan är frälsning, och det är intet annat namn bland männiſkor gifwet, i hwilket wi frälſas (Apg. 4: 12). På tre ſtällen framhåller han, att ytterſta målet för allt är Guds eget förhärligande. Kan wäl en apoſtel grundligare än ſå inſkärpa en wiktig ſak? Men war han angelägen att göra ſå, då må wi wara lika angelägna att taga wara på och behålla, hwad han

säger. Ty det är ewinnerligt lif att känna Gud och den, som han har sändt, Jesus Kristus (Joh. 17: 3). Gud, Gud, gif oß din Ande och öppna wåra ögon, att wi må se!

Han är min borg, säger David widare. Denna bild syftar på krig. Alla borgar woro byggda till försvar mot fientliga öfwerfall. Och krig måste Guds församling hafwa på jorden. Hennes fiender äro icke blott kött och blod eller swaga, skröpliga människor utan ondskans andemakter, som behärska den i mörker stadda wärlden (Ef. 6: 12). Men församlingen har en säker borg att taga sin tillflykt till. Inom den borgen finnes rum för alla troende, och där äro de alla i säkert förwar, de swagaste ock. Från wärldens begynnelse intill nu har det aldrig händt, att fienden lyckats fördärfwa någon i den borgen. Intill wärldens ände skall det aldrig heller hända. De som gått förlorade, de hafwa gifwit sig ut ur borgen. Och utanför borgen är undergången lika säker, som frälsningen är säker där innanför.

Alla borgar hade fasta torn och starka murar, och på dem woro wäktare utställda. De murar, som skydda Guds församling, äro Guds egenskaper, hans allmakt, hans wishet, hans trohet, hans rättfärdighet o. s. w., och dem kan ingen genombryta. Men tornen på borgen äro Guds löften, och de äro orubbliga. All helwetets makt förmår icke att rubba en enda liten sten i dem. I årtusenden hafwa fienderna stormat emot dem men alltid med samma resultat som Sanheribs här, som blef förgjord utanför Jerusalem. Guds borg är säker som himmelen själf.

Jag skall icke wackla mycket. Något litet wacklande kan wäl förekomma. Tron är ännu swag och har att kämpa med twifwel. Därför är också hjärtat ofta oroligt. Men, säger David, **wackla mycket,** så att jag faller omkull, det skall jag icke. Ett fartyg, som ligger för ankar, kan wäl hoppa och slingra, när det blåser och böljorna gå. Men det drifwer icke i land, det lider icke skeppsbrott, det blir icke wrak, så länge ankargrunden är säker och ankaret håller. Och så är det med David. Han ligger för ankar. Ja, än mer: han bor inom en borg. Och skulle han än stundom wara rädd, så inwerkar det icke på murarna eller tornen, så att de skulle darra. Nej, äfwen de rädda äro säkra inom borgen. Till och och med de, som wågat sig utom borgen och där blifwit sårade men kommit inom borgen igen, t. o. m. de äro säkra. Inom borgen dör ingen, skulle han än utanför borgen hafwa fått både armar och ben, ja, både hufwud och hjärta sönderskjutna. War därför trygg, hwila på Gud, allenast på Gud, på honom som är i Kristus, på hans nåd, hans allmakt, hans alltid trofasta och orubbliga löften.

Huru länge ſkolen I raſa mot en enſam man, att I mån ſlå honom ned ſåſom en lutande wägg, en kullſtött mur? David war alltſå utſatt för fiender. Men han kände ſig outſägligt trygg i borgen. Fienderna tyckte, att han war endaſt ſåſom en lutande wägg och en kullſtött eller remnad mur, ſom det wäl ſkulle wara lätt att ſlå ned, allrahälſt ſom de woro många och han war allena. Men de ſågo icke, hwem det war, ſom ſtod bakom och ſtödde den lutande wäggen. Därför stormade de urſinnigt på. **De rådſlå, ſäger han, allenaſt därom, att de må ſtöta honom ned från hans höjd.** De tåla icke, att Gud har utwalt honom och upphöjt honom. "Ned, ned med honom!" ropade de. Ja, om Gud i yttre måtto upphöjer någon af de ſina till en hög ſamhällsſtällning, ſtraxt ſkola de ogudaktiga anſträngа alla ſina krafter för att ſtöta honom ned. Det fick profeten Daniel erfara, när han blifwit ſtor wid perſerkonungens hof. Hans afundsmän rådſlogo ſtändigt, huru de ſkulle fälla honom. De utwerkade ett påbud af konungen, att ingen fick under 30 dagar tillbedja någon annan Gud än honom. Konungen wille ſjälf wara allas Gud. Nu war fällan gillrad, utan att konungen anade det. Daniel kunde icke lyda och måſte därför dömas. Nu, om någonſin, ſåg en Guds man ut ſåſom en lutande wägg. Fienderna triumferade. Daniel ſkulle kaſtas i lejonkulan. Ja, klappen händerna, I afundsmän; eder tid är kort; i morgon är Daniel högre än någonſin wid konungens hof, och I ären ſönderſlitna af lejonen.

Men alla troende måſte i wiß mån erfara detſamma. Deras liſ är en dom öfwer de ogudaktiga. Och det känna deſſa. De känna, att de troende ſtå öfwer dem genom ſin gudsfruktan, och det kunna de icke tåla. Därför wilja de ſtöta ned dem. De ſäga, ſåſom det ſtår i Wishetsboken: Låt oß ſtälla förſåt för den rättfärdige, ty han är oß beſwärlig och ſätter ſig emot wåra gärningar och förebrår oß wåra lagöfwerträdelſer och utropar wårt wäſende för ſynd. Han föregifwer, att han känner Gud och kallar ſig Guds barn, och ſtraffar, det wi hafwa i hjärtat. Han är oß ſwår ock till att ſe, ty hans lefwande rimmar ſig icke med andra och hans wäſende är platt annorlunda. Han håller oß för afſkrap och flyr wåra gärningar ſåſom ſlemhet, han priſar de rättfärdigas ytterſta ſaligt och ſkryter, att Gud är hans fader (kap. 2: 12 följ.). Sådant kunna de naturligtwis icke tåla, och om de icke lyckas draga ned honom i ſina ſynder, ſå förſöka de att genom lögn och förtal trampa ned honom. **De hafwa behag till lögn,** ſäger därför David. Och hwilket annat wapen än lögnen ſkulle de wäl anwända mot dem, ſom äro af ſanningen? När de tala med dem, ſå kunna de wäl **wälſigna med munnen,**

såsom här står, d. ä. tala smilande wänligt, **men i sitt innersta förbanna de,** och när de äro bakom ryggen på dem, så låta de höra, hwad som bor i hjärtat.

Men låt dem gå på. Låt dem ljuga, låt dem stöta och storma. Det bekommer de troende i werkligheten ingenting. De äro i borgen. Där äro de trygga. Gud wakar öfwer dem och bewarar dem. När tiden är inne, skall han wedergälla allt. Såsom aposteln Paulus säger: Det är rättfärdighet hos Gud att wedergälla lidande åt dem, som wålla eder lidande, men åt eder, som utstån lidande, ro med oß wid Herren Jesu uppenbarelse från himmelen med sin krafts änglar (2 Teß. 1: 6 f.). Dö wi med Kristus, så skola wi lefwa med honom; lida wi med, så skola wi också regera med (2 Tim. 2: 11 f.). På den dagen skola i sanning de frälsta icke beklaga sig öfwer, hwad de lidit, och de ogudaktigas triumf skall då wara wänd i gråt och tandagnißlan. Hwarför besinnade de icke i tid, hwad deras frid tillhörde? Hwarför kände de icke den tid, då Gud sökte dem? Nu sökas de icke mer. Nu ser den rike mannen med förtwiflan Lazarus i Abrahams sköte. Såsom det ock står i Wishetsboken: Då skall den rättfärdige stå uti stor frimodighet gentemot dem, som honom bedröfwat och hans mödor föraktat. När de nu få se honom, skola de med häftig fruktan förskräckas och häpna öfwer sådan saligbet, som de icke hade förmodat. De skola tala med hwarandra ångrande och för andens beklämnings skull suckande: Denne är nu den, som wi tillförene hade till spe och till ett försmädligt ordspråk. Wi dårar höllo hans lefwerne för galenskap och hans lefnadsslut för ärelöst. Huru är han nu räknad bland Guds barn och hans arfwedel är ibland de heliga? Alltså hafwa **wi** farit wilse från sanningens wäg, och rättfärdighetens ljus har icke lyst oß, och solen har icke gått upp för oß (kap. 5: 1 följ.). O hwilken jämmer! Men då skola de gudfruktiga skina såsom solen i deras Faders rike. Därför, du Guds barn, håll ut än en liten tid. Snart skall din frihets och frälsnings timme slå. Herren kommer. Ja, han kommer snart.

Ja, Gud wår egen fader i himmelen, wi tacka dig för din oändliga nåd och din ewiga trohet. Tack, att du icke skonade din enfödde Son utan gaf honom ut för oß alla! Hjälp oß att tro på honom och bewara oß i tron intill änden. Amen.

Från Gud kommer mitt hopp.

Ps. 62: 6.

6. Allenast wid Gud hwila stilla, min själ; ty från honom kommer mitt hopp.

I v. 2 sade David: Allenast wid Gud hwilar min själ stilla. Här åter uppmanar han sin själ att hwila stilla wid Gud. Att så tala med sig själf och uppmuntra sig själf är något, som förekommer på flere ställen. Så säger sångaren i Ps. 42: 6, 12: Hwarför är du så nedtryckt, min själ, och jämrar dig i mig? Hoppas på Gud. Och i Ps. 103: 2 säger David: Wälsigna Herren, min själ, och allt, hwad i mig är, och förgät icke, hwad godt han har gjort dig.

Det kan också ofta wara mycket godt att sålunda liksom resonera med sig själf, i synnerhet när mißtröstan kommer på, och säga: "Hwarför gråter jag egentligen?" Ty ofta skall en sådan undersökning leda till, att sorgen blir wäsentligt minskad. Det är i allmänhet så, att en häftigt upprörd sinnesstämning, ware sig glad eller sorgsen, werkar ungefär såsom ett förstoringsglas. När du är mycket glad, ser du de glädjande tingen wäsentligt förstorade, och när du är mycket sorgsen, ser du de sorgliga tingen wäsentligt förstorade. Och det skulle i hwarje fall wara mycket hälsosamt, om du med lugn besinning frågade dig själf: "Hwarför är jag egentligen så glad", eller: "Hwarför är jag så bedröfwad och gråter så oupphörligt?" Du skulle då mången gång finna, att du icke alls har så stor anledning att glädjas öfwer det, som du glädes öfwer, eller att gråta öfwer det, som du gråter öfwer.

När någon har mycken framgång i denna wärlden, så att han blir rik och mäktig, då glädes han däröfwer, och det är ju helt naturligt, tycker man. Men det wore mycket bättre, om han då frågade sig själf: "Hwad är detta egentligen att glädjas öfwer?" samt toge och rannsakade det werkliga wärdet af detta guld, som gör honom så glad för tillfället. Hans glädje skulle då snart bli nedstämd en smula. Sammalunda, när någon i denna wärld winner ära af en eller annan anledning, så glädes han. Af naturen ligger det en benägenhet hos alla

människor att söka ära. Och winna de ära, så blifwa de glada. Ty glädjen är ett uttryck af, att de fått, det de sökt. Men frågade de sig då förnuftigt: "Hwad är det, jag är så glad öfwer?" så skulle de snart wända hela härligheten ryggen och säga: "O, hwilken uselhet är icke den ära, som kommer af wärlden! Wärlden ropar i dag: "Hosianna!" och i morgon: "Korsfäst!"

Bort, o wärld, med ditt förfåt.
Du som mången själ förförer,
Bort med allt ditt gods och stånd,
Du som ned i afgrund förer.

Jag will endast söka den ära, som kommer af Gud."

På samma sätt må du, när du af en eller annan anledning har sorg, det ware till följd af lekamliga motgångar och swårigheter eller af förtret, som människor wålla dig, eller af förtal, som du blir utsatt för, och hwarigenom folk söker taga heder och ära af dig — då må du, säger jag, med lugn besinning fråga dig själf: "Hwad är det, jag är så ledsen öfwer och gråter för?" Du skall då snart finna, att äfwen sorgen, såsom jag sade, werkar likt ett förstoringsglas, och att det, som genom tårar såg ut som ett berg, i själfwa werket war blott en liten, liten sten, när du såg därpå med torra ögon. Jag läste en gång en berättelse om en astronomie professor, som i sitt observatorium höll på att med en stor tub betrakta solen. Ett, tu, tre fick han se en ny, förut obekant stor swart fläck på henne. Han trodde sig hafwa gjort en stor upptäckt och blef öfwermåttan öfwerraskad. Men så kom han att betrakta den andra änden af tuben, och se, då hade det fallit ett dammkorn på glaset. Det war detta, som tedde sig för honom såsom en fläck på solen!

Så kan det gå. Ja, det icke bara **kan**, utan det **går** ofta så. Därför fråga dig själf, ej blott när du är mycket glad: "Hwad är jag egentligen glad öfwer?" utan ock, när du är mycket sorgsen: "Hwad är det egentligen, jag är så ledsen öfwer?" Ibland gråta människor af sådan anledning, att de egentligen borde hafwa stryk. En allwarlig upptuktelse skulle gagna dem mycket mer och stilla deras tårar mycket förr, än om man försökte att med Guds ord trösta och hugswala dem. Tårar flyta ofta icke af någon annan anledning än af sårad egenkärlek, af korsade egennyttiga beräkningar, af skamlig afundsjuka och annat sådant, ja, ibland af ren elakhet. Men under tiden kan den gråtande ställa sig så, att alltsammans både för honom själf och för andra ser ganska heligt och fromt ut.

Men icke allenaft det. Äfwen när wi komma in på det andliga området, gäller det för den troende, när han gråter, att rannſaka, hwad det egentligen är, ſom han gråter öfwer. Maria Magdalena grät däröfwer, att Jeſu lekamen war tagen ifrån henne. Hade hon nu rannſakat och tänkt: "Hwad är det, ſom har händt? Är det något ſå förfärligt, att Jeſu lekamen är tagen bort ur grafwen?" ſå ſkulle hennes ſunda förnuft hafwa ſagt, att det icke war ſå förſkräckligt. Att han, ſåſom hon tyckte, perſonligen war tagen från henne, det kunde ju wara förſkräckligt. Men att hans döda lekamen war tagen bort, det war icke att göra ſå förſkräckligt mycket wäſen af. Om den döda kroppen låg här eller där, det kunde göra alldeles detſamma. War Jeſus död, ſå war hela fräls-ningens werk om intet gjordt. Och då betydde det föga, hwar liket fanns. Men för reſten war det bara willfarelſe, när hon trodde, att han war perſonligen tagen ifrån henne, faſtän det ſyntes henne alldeles klart och oemotſägligt. Det är icke ſagdt, att man ſer rätt för det, att man tycker ſig ſe klart.

Sådant må nu lända äfwen oß till lärdom. När du tycker, att Herren har wikit ifrån dig och öfwergifwit dig, ſå att han icke mer bekymrar ſig om dig, och du därför gråter, ſå fråga dig ſjälf: "Hwad gråter jag egentligen för?" Och läs till ſwar på din fråga med wanligt ſundt förnuft, hwad han ſjälf ſäger, nämligen: Jag ſkall icke öfwergifwa eller förgäta dig; jag ſkall icke lämna dig; jag ſkall komma till dig, jag ſkall bära dig på mina armar intill åldern, och intill deß du grå warder; jag ſkall upplyfta, bära och hjälpa; ingen ſkall rycka dig ur min hand; bergen ſkola wika och högarna falla, men min nåd ſkall icke wika ifrån dig o. ſ. w. Men när du hör ſådana härliga löften, begagna då ditt ſunda förnuft och låt det wara ſå, ſom han ſäger. Låt icke känslan taga en ſådan bedröflig öfwermakt öfwer dig, att du med de meſt härliga och trofaſta Guds ord för dina ögon ändå gråter och jämrar dig, ſåſom wore det icke alls af något wärde, hwad Gud talar.

Ja, ſäg till din ſjäl ſåſom David här: Allenaſt wid Gud hwila ſtilla, min ſjäl. Säg det om och om igen, håll på därmed, tills det hjälper. Allting talar för, att det är klokt att göra ſå. Det är hälſoſamt för både kropp och ſjäl. Hwila och frid i ſjälen det är, hwad wi behöfwa. Det gifwer lefnadsmod och arbetskraft. Det lyfter hjärtat upp mot himmelen. Det gör wandringen i Herren ſtadig. Det ſkyddar mot wärldens lockelſer. Det gör den troende till ett ljus och till en wälſignelſe bland ſina medmänniſkor. O Gud, hjälp mig att hwila ſtilla wid dig, alltid ſtilla, i glädje och ſorg, i medgång och motgång alltid

stilla. Och i synnerhet när jag skall läggas ned på dödsbädden, gif mig nåd att hwila stilla wid dig.

Från Herren kommer mitt hopp, d. ä. allt hwad godt jag hoppas, det kommer från Herren. Det är icke wärdt att hoppas något godt från något annat håll. All god gåfwa och all fullkomlig gåfwa kommer ofwanefter från ljusens fader (Jak. 1: 17). Äfwen om Gud begagnar människor till din hjälp, så är det i alla fall han, som gör det. Människorna äro i den delen endast såsom postbäraren, som kommer med ett bref, eller stadsbudet, som kommer med ett paket. Det är icke postbudet eller stadsbudet, du har att tacka därför. Tag för den skull **allt** ur din Guds hand, och om du än må wara glad åt den, som Gud sänder till din hjälp, så tacka dock framför allt Gud. I en troende arbetarefamilj, där mannen låg sjuk och alla förråd woro uttömda, gick hustrun och suckade till Gud om hjälp. Någon dag därefter kom en fru och lämnade henne en summa penningar, sägande: "Jag war nyss i bönehuset; där hörde jag, att man bad för din sjuke man, och då tänkte jag: hwad hafwa de att lefwa af, när han ingenting kan förtjäna?" — "Det war en snäll och omtänksam fru", säger du. Ja, men hwem war det, som ingaf henne den där tanken, och som gjort detsamma oräkneliga gånger både förr och sedan? Och hwem war det, som hade gifwit henne så mycket, att hon hade något att gifwa bort? Och genom hwems tillskyndelse war det, hon kom att gå till bönehuset just den gången? Ack, det war alltsammans af Gud, den himmelske Fadern, som tänkte på sitt suckande barn.

Men i synnerhet när det gäller den andliga och ewiga frälsningen, må wi sätta wårt hopp till Gud, icke till egen fromhet, wishet, kraft eller hwad det annars wara må. Ingen kommer på skam, som hoppas på Gud (Ps. 25: 3). Ser det än stundom så mörkt ut, att man måste, såsom Abraham, tro på ett hopp, där, mänskligt att se, allt hopp är ute (Rom. 4: 18), så låtom oss ändå hoppas. Hoppet låter icke kouma på skam (Rom. 5: 5). Och det är ett öfwer all beskrifning saligt hopp wi hafwa, nämligen hoppet, att wår Herre Jesus skall komma igen och taga alla de sina till sig i sin egen härlighet, såsom han säger i sin bön: Fader, jag har gifwit dem den härlighet, som du har gifwit mig (Joh. 17). Då skola wi wara hos honom för ewigt (1 Tess. 4: 17) i de rum, som han har beredt åt oss i sin Faders hus (Joh. 14). Där skola wi se Gud, där skola wi stämma in i de frälstas loffång till Gud och Lammet. Där skall all sorg och suckan wara borta, och wi skola wara Kristus fullkomligt lika. O, låt oss hålla ut i hoppet!

Gud är min ära.

Ps. 62: 7.

7. Allenaft han är min klippa och min frälsning; [han är] min borg, jag ſkall icke wackla.

Hör, huru David kommer igen till detſamma, ſom han förr har ſagt. Hans hjärta flödar öfwer, och det är honom ljuft att ſäga en och ſamma ſak om och om igen. Däraf hjärtat är fullt, däraf talar munnen. **Allenaſt Gud är min klippa och frälsning.** Hör och hör om igen: Allenaſt — allenaſt Gud: ingen utom honom, ingen jämte honom, nej, han allena. Ingen människa kan frälſa ſig ſjälf, ingen kan frälſa en annan. Ja, ingen ängel kan frälſa en ſyndare.

Tänk, huru många de äro, ſom ſöka att frälſas genom egna gärningar. Men deras arbete är förgäfwes, alldeles förgäfwes. Det är ömt om dem, grufligt ömt. Men det kan icke hjälpas. Deras arbete är förgäfwes. Skriften wittnar beſtämdt — och hon kan icke warda om intet — hon wittnar beſtämdt, att ingen människa kan af lagens gärningar rättfärdigas. Nej, ſedan människan gjort det bäſta, hon wetat och förmått, ſkall hon wara ewinnerligen förlorad lika wißt, ſom om hon aldrig frågat efter lagen. Paulus betygar, att när han tänkte på ſådana, ſom ſökte att genom lagens gärningar rättfärdigas, ſå hade han en idkelig pina i ſitt hjärta, emedan han ſåg, att de hade nit men foro wilſe. Ty när man far wilſe, ſå hjälper det icke, att man har nit. Man kommer icke fram, om än nitet är aldrig ſå brinnande, Wi weta wäl, att detta för många ſkall ſynas ſåſom ett hårdt tal, men det är Guds ords beſtämda dom, och aldrig kan en människa göra ſig ſjälf ſtörre ſkada, än när hon trotſar den domen. Will du blifwa frälſt — och hwarför ſkulle du icke wilja det? — will du blifwa frälſt, ſå lyd Guds ord.

Det heter beſtämdt i Guds ord, att det är ingen till, ſom är rättfärdig; **alla** äro de afwikne, alla äro de oduglige wordne o. ſ. w. Och Herren Jeſus betygar, att människohjärtat är en ſådan källa, ur hwilken utgå onda tankar, mord, hor, tjufweri, ſkörlefnad, falſkt wittne och hädelſe. Hos profeten Eſaias beſkrifwes människans naturliga tillſtånd ſålunda:

Hela hufwudet är krankt, hela hjärtat är försmäktadt, från hufwudet allt intill fötabjället är där intet helt uppå utan sår, swullnader och etterbölder. Det kan hända, att du icke känner ditt hjärta sådant, men det **är** dock sådant, och att du icke känner det, beror därpå, att du är andligen blind. Tusen sinom tusen hafwa före dig tyckt, att deras hjärta war godt, men när Herrens ande fått wäcka dem till besinning, så hafwa de insett sanningen af ordets beskrifning. Aposteln Paulus war just en sådan. Under sin fariseiska tid war han i sitt eget tycke from och rättfärdig. Men när han fick sina ögon öppnade, så wardt han den förnämligaste bland syndare.

Men när nu så är, då är uppenbart, att hwarje försök, som människan gör för att frälsa sig själf, är ett fåfängt försök. Att du redligt och allwarligt sträfwar och kämpar, att du bortlägger den ena syndautöfningen efter den andra samt gör den ena goda gärningen och gudaktighetsöfningen efter den andra, det hjälper dig lika litet, som det skulle hjälpa den drunknande, att han med allwar fattade i sina kläder för att draga sig upp. Nej, allt kött, alla människor, höga och låga, lärda och olärda, rika och fattiga — äro af naturen förtappade utan möjlighet att frälsa sig själfwa eller frälsa hwarandra, ja, utan möjlighet att bidraga till sin frälsning. Ehwad man förnekar det eller icke, så blifwer det därwid. Det är Guds bestämda ord och en werklighet, som hwar och en får upplefwa antingen här i nådetiden eller där i fördömelsen. Säll den, som får upplefwa det redan här i nådetiden.

Aposteln Paulus beskrifwer i Rom. 7, huru han hade försökt frälsa sig själf. Har **någon** gjort allwar af att komma fram på den wägen, så war det Paulus. Men när budordet kom och sade: Du skall icke begära, och Paulus nu skulle lyda det budet, då uppwäckte det i honom all begärelse. Hör: det **dämpade** icke, nej, det **uppwäckte** begärelserna. Så länge han i lagen icke såg mer än ett kraf på yttre gärningar, gick det wäl an, ty gärningarna kunde han wäl någorlunda göra. Men så snart han fick syn på lagens **andliga** kraf: "du skall icke begära", så war det slut med honom. Af det budet tog synden tillfälle och beswek honom och drap honom därmed, så att han blef död. Alla hans försök, att på den wägen komma fram, woro fruktlösa. Det war såsom att löpa mot en bergwägg.

Men wittnar nu Guds ord, att ingen människa kan frälsa sig själf, så är därmed ingalunda sagdt, att för henne ingen frälsning är möjlig. Den som icke kan frälsa sig själf, **han kan ännu frälsas af en annan.** De fallna änglarne, de kunna icke frälsas. Men de fallna människorna,

de kunna frälsas. Och de kunna allesammans frälsas. Ingen enda behöfwer gå förlorad. Huru djupt fallen en syndare än må wara, och huru förfärlig den synd än må wara, hwari han ligger, så kan han, Gud ske pris, ännu frälsas.

Det händer ofta, att syndare — synnerligen de som ligga i dryckenskap och otukt — förlora all aktning för sig själfwa och allt hopp om att någonsin kunna frälsas. Och de gifwa sig endast desto wildare hän i synden just därför, att de förlorat allt hopp om att kunna frälsas. Ja, de äro kanske flere, än man i allmänhet tror, hwilkas syndalif har sin rot i en sådan där hemlig förtwiflan. O, hwad det är saligt att kunna med full wißhet säga sådana arma syndare, att de wisserligen kunna frälsas. Där må det ordet äga tillämpning: Huru ljufliga äro på bergen budbärarenas fötter, deras som förkunna frid, förkunna godt, predika frälsning — ja, ewig frälsning för riktigt förtappade syndare.

Men hwem är då frälsaren? Det är Gud. Till de säkra wittnesbörd därom, som wi förut hafwa anfört, wilja wi här foga några nya. Så säger Herren hos Esaias: Frukta dig nu intet; jag hjälper dig, säger Herren och din förlossare (Es. 41: 14, se ock Es. 48: 17, 54: 5). Och åter: Allt kött skall förnimma, att jag är Herren, din förlossare (Es. 49: 26). Och åter: Du skall förnimma, att jag, Herren, är din frälsare, och jag, den mäktige i Israel, är din förlossare (Es. 60: 16). Och i Es. 63: 16 heter det: Du är wår fader och wår förlossare, af ålder är det ditt namn. Och åter: Detta gör wår förlossare, den där heter Herren Sebaot. (Es. 47: 4). Och åter: Så säger Herren, Israels konung och hans förlossare Herren Sebaot: Utom mig är ingen Gud (Es. 44: 6 se ock 43: 14, 44: 24; 49: 7). På alla dessa ställen kallas Gud med det hebreiska ordet Goel (förlossare), hwilket är samma ord, som äfwen profetiskt säges om Kristus, när det t. ex. heter: Dem i Sion skall komma en förlossare (Es. 59: 20), hwilka ord af Paulus anföras i Rom. 11: 26. Samma ord brukar också Job, när han säger: Jag wet, att min förlossare lefwer. O, det är någonting obeskrifligen saligt att höra, att den rättfärdige Guden, mot hwilken wi hafwa syndat, själf will wara wår frälsare från synden.

Men, säger någon, hwarför återkommer du ständigt till detta? Swar: ja, säg själf, hwarför bibeln så ofta återkommer därtill. Säkerligen därför att saken är så wiktig och så swår att få riktigt in i hjärtat, äfwensom därför att fariseerna och skriftlärarne ständigt strida däremot. Denna sak måste nötas in. Därför skola wi ännu många gånger upprepa den.

På det wi må warda ändå wissare, må wi tänka på själfwa namnet

Jesus. Det betyder: Gud är frälsare. Hwarje gång wi alltså nämna detta namn, uttala wi den bekännelsen, att det är Gud, som är wår frälsare. All — all — all god gåfwa och all fullkomlig gåfwa kommer ofwanefter från ljusens fader. När barnaskapets ande i syndafallet wek ur människans hjärta, så förblef dock faderskapets ande orubbad kwar i Guds hjärta. Och denna ande uppenbarade sig allrahärligast däri, att han sände Sonen för att uppsöka och frälsa de borttappade.

Och nu — nu gifwer Gud frälsning genom Jesus. Såsom lifwet i grenen kommer från roten genom stammen, så kommer det ewiga lifwet och frälsningen af Gud genom Jesus Kristus. Och såsom grenen icke **kan** hafwa lif annorledes än genom stammen, så kan syndaren icke winna frälsning annorledes än genom Jesus. Att därför fråga: "Hwad skall då Jesus wara till?" är lika dåraktigt som att fråga: "Hwad skall då stammen wara till; kan icke grenen lefwa honom förutan allenast af roten?" För den skull säger Petrus: I ingen annan än i Jesus är frälsning, och det är icke något annat namn under himmelen bland människor gifwet, i hwilket wi skola frälsas, än Jesu namn (Apg. 4: 12). Och därwid förblifwer det. Guds frälsningsråd kan ingen ändra.

I enlighet härmed bedja wi ock i en af wåra gamla kyrkoböner: "Hjälp oß **Gud, wår frälsare,** för ditt namns skull; fräls oß och förlåt oß alla wåra synder, och gif oß din helige Andes nåd att bättra wårt syndiga lefwerne och få med dig ett ewigt lif genom din Son, Jesus Kristus, wår Herre!" Se, där bedja wi, att Gud, wår frälsare. måtte för sitt namns skull hjälpa oß till ewigt lif genom sin Son, Jesus Kristus, wår Herre. Det är en rätt och en god bön.

Men att det heter, att i Jesus är frälsning, det innebär ej blott, att syndare frälsas **genom** honom, utan ännu mer, nämligen att wägen till syndares frälsning är det att **wara i honom.** Alldeles såsom det heter: I Herren hafwer jag rättfärdighet och starkhet, det är: genom att wara i Herren är jag rättfärdig och stark, så heter det ock: I honom är frälsning, det är: genom att wara i honom frälsas syndare. Sammalunda heter det ock: I honom hafwa wi förloßning, nämligen syndernas förlåtelse, det är: genom att wara i honom hafwa wi förloßning. Det hör till de mest besynnerliga förwillelser, när man tänkt, att rättfärdighet, frälsning, starkhet, syndaförlåtelse, lif o. s. w. skulle wara några **saker,** som alla människor hafwa och äga i Kristus, **fastän de själfwa icke äro i Kristus.** Sådant är i den mest uppenbara strid mot lefwande Guds ord. Det är alldeles så, som om de ormbitna hade tänkt, att lifwet war en sak, som alla hade i kopparormen, äfwen om de icke sågo på ho-

nom. Nej, där war frälsning för de ormbitna i kopparormen, det är: kopparormen war dem gifwen till frälsning, och hwar och en, som såg på honom, blef frälst. Sammalunda: där är lif, frälsning, syndernas förlåtelse, salighet för syndare i Jesus, d. w. s. han är af Gud åt syndare gifwen till syndernas förlåtelse, frälsning, lif och salighet, och hwar och en syndare, som är i honom, har därför i honom syndaförlåtelse, frälsning och lif. Men de, som icke äro i honom, de hafwa icke heller något i honom. Att wara utom honom är att wara utan frälsning.

Men att wara i Jesus, det sker genom tron. Därför säger Paulus till de kristna: Af nåden ären I frälsta genom tron, och det icke af eder, Guds gåfwa är det (Ef. 2). Det är wiktiga ord: Icke af eder utan af Gud, icke af förtjänst utan af nåd och gåfwa, icke genom gärning utan genom tron ären I frälsta. Därför måste det wara af tron, på det att det må wara af nåd, säger samme apostel i Rom. 4: 16. När ock en fångwaktare i Filippi frågade Panlus: Hwad skall jag göra, på det att jag må blifwa frälst? så swarade icke Paulus: "Du **är** allraredan frälst, hela wärlden är allraredan frälst" — så swarade aldrig en apostel — utan så sade han: Tro på Herren Jesus, så **blir** du frälst. Han sade icke: Tro, att du **är** frälst, nej utan: Tro på Herren Jesus, så **blir** du frälst. Och när fångwaktaren det hörde, så trodde han på Jesus och blef frälst. Detta är äfwen oß skrifwet till ett exempel. Will någon blifwa frälst, så bedja wi honom: Tro på Jesus! Tro nu och tro helt på honom! Den som tror på Sonen, han har ewinnerligt lif — det är klara Guds ord.

Det är **en** sak att tro, att man är frälst, en annan sak att tro på Kristus. Man kan tro, att man är frälst, utan att tro på Kristus, och då är man trots den tron icke frälst. Å andra sidan kan man tro på Kristus och dock ännu icke wåga tro, att man är frälst, och då **är** man genom tron på Kristus frälst, fastän man icke förmår att tro det. När skriften talar om den frälsande tron, säger hon aldrig: "tro på syndernas förlåtelse, tro att du är frälst, tro att du är Guds barn" eller dylikt. Nej, så heter det: **Tro på Kristus, tro på hans namn!**

Ja, säger du, hwad är det då att tro på Kristus? Swar: det är den enklaste sak under solen. Att tro på någon, det är att sätta sin lit till någon, och att tro på Jesus, det är att sätta sin lit till Jesus. I sin utläggning af Joh. 14: 1 säger Luther till och med, att wi af den afgudiska wärldens lit till mamon böra lära, huru wår tro bör wara beskaffad. Se, såsom wärlden sätter en orubblig lit till sin afgud, så sätt du en lika oswiklig tillit till Herren Jesus. Ty att tro på Jesus, det går till alldeles på samma sätt, som när man tror på någon annan.

Därför finnes ej heller i Nya testamentet ett enda exempel, att någon har frågat Kristus eller apostlarne, hwad det war att tro. Nej, nog wißte alla, **hwad det war** att tro, men **hwem** de skulle **tro på**, därom war frågan. När Herren i Joh. 9 frågade den från sin blindhet helbrägdagjorde mannen: Tror du på Guds Son? då swarade han icke: Hwad är det att tro? Nej, hwad det war, det wißte han nog — men så sade han: **Hwem är han,** att jag må tro på honom? Och när han fick weta, hwem denne Guds Son war, då trodde han och tillbad honom. Skilnaden mellan dem, som tro på afgudar, och dem, som tro på Jesus Kristus, består icke däri, att de tro **på olika sätt,** utan däri, att de tro **på olika frälsare.** Den ene tror, att afguden är frälsaren, och tror därför på honom, d. ä. sätter sin lit om frälsning till honom; den andre tror, att Herren Jesus är frälsaren, och sätter därför sin lit om frälsning till honom. Den förre har en falsk frälsare, den andre har den rätte frälsaren. Den ene förgås, men den andre räddas — icke därför att **de tro på olika sätt,** utan därför att **de tro på olika frälsare.** Att någon tror på falska frälsare, det är djäfwulens werk, att någon tror på Kristus, det är Guds werk.

Alltså: när du ser någon, som icke kan bärga sig i sina synder utan drifwes till Jesus, håller sig wid Jesus, sätter sin lit om frälsning till Jesus, då ser du en, som tror på Jesus. Han kanske ännu icke förmår att tro syndernas förlåtelse och barnaskap, men han tror på Jesus och **har** därigenom syndernas förlåtelse och barnaskap, hwilket du också bör wara barmhärtig och säga honom. Om du åter ser någon, som tror, att han har syndernas förlåtelse och barnaskap, men han tror icke på Jesus, hwilar icke i sitt hjärta wid Jesus, så wet, att han icke **har** syndernas förlåtelse eller barnaskap, fastän han tror det; och det bör du säga honom. Att hans tro är stark och frimodig, det hjälper honom icke, när han icke tror på Jesus. **Den swagaste och mest darrande tro, som hwilar wid Jesus, är, trots all sin skröplighet, en rätt tro, den frimodigaste tro, som icke hwilar wid Jesus, är, trots sin starkhet, dock en falsk tro.** Därför: will du blifwa frälst, så tro på Jesus! Tro nu på Jesus! Tro helt på Jesus!

I ingen annan är frälsning,
Ty Gud har ingen annan frälsare gifwit;
Men honom har han gifwit,
Det är wisserligen sannt.

Förtrösten på honom alltid.

Ps. 62: 8—9.

8. Hos Gud är min frälsning och min ära; min starkhets klippa, min tillflykt har jag i Gud. 9. Förtrösten på honom alltid, du folk; utgjuten för honom edert hjärta. Gud är en tillflykt för oß. Sela.

Ännu en gång upprepar David i denna psalm, att Gud är hans frälsning. Därom hafwa wi i de föregående betraktelserna talat. Men David tillägger: **Hos Gud är min ära,** d. w. s. han är den, som gifwer mig ära eller upphöjer mig till ära. Därwid bör nu först märkas, att det är den allrahögsta ära för en människa att få höra Gud till och wara hans barn. Om en soldat blefwe hedrad af sin konung så, att han blefwe upphöjd till general, så wore det ju mycken ära. Men att en arm förlorad syndare blir upphöjd till Guds barn, det är ära öfwer all ära, som kan tänkas. Därför är det den allra förskräckligaste synd, när någon blyges att inför människor wisa, att han will höra Gud till. Det är alldeles såsom om den där soldaten blygdes att till sin konungs pris wisa människor sin generalsuniform. Låt oß aflägga all sådan blygsel. Om wärlden pekar finger åt oß, hwad mer? Det är ej mer att fästa sig wid, än om t. ex. en fånge tittade ut genom fängelsets fönster och pekade finger åt den, som ginge i frihet där utanför. Hwem skulle wäl bry sig om sådant?

Men den ära, wi nu talat om, är tills widare dold under ringhet. Så war äfwen Herren Jesu egen härlighet under hans kötts dagar fördold, så att han såg ut såsom den ringaste af alla. Alla tyckte därför, att de kunde förakta, håna och begabba honom. Det warade dock icke länge. När hans förnedring hade nått det djupaste djupet, så wände det, och han återtog den härlighet, som han af ewighet hade haft hos sin Fader. Och till samma härlighet skall han upphöja alla de sina. Såsom han strax före sin bortgång sade till sina lärjungar: Jag går bort för att bereda eder rum. Och om jag än går bort, skall jag likwäl komma igen för att taga eder till mig, på det att där jag är, där skolen I också wara (Joh. 14). Låt oß tänka därpå, när wi måste gå genom ondt rykte eller godt rykte här i wärlden. Det goda ryktet är endast en

wacker hägring, som warar en liten stund, och det onda ryktet är endast ett tillfälligt moln, som snart upplöser sig. Hwarken det ena eller det andra är något att fästa sig wid. O, det kommer en dag, då wår Herre Jesus skall wisa sig i sin och sin faders och de heliga änglarnes härlighet, omgifwen af deras loffjungande skaror. Då skola de troende, som då lefwa, warda förwandlade, och de som sofwa, skola stå upp ur sina grifter med förhärligade kroppar. Alla skola de samlas omkring hans tron, alla segerkrönas, alla förklaras för Guds barn och arfwingar — allt under änglaskarornas jubel. Det är ära det, och ingenting annat.

Min starkhets klippa, säger han om Gud. Och låtom oss än en gång stanna wid denna ewiga klippa. Wi sade (sid. 222) att hon är en bild af Guds trohet. Ja, och så stark hon än är, så är hon dock en **swag** bild. Bergen skola wika, säger Gud genom profeten, men min nåd skall icke wika ifrån dig. Han säger i Ps. 89: En gång har jag swurit wid min helighet: för David ljuger jag icke — och detsamma gäller alla hans trogna: Gud ljuger för **ingen**, icke ens för den owärdigaste — Hans säd skall blifwa till ewig tid och hans tron såsom solen för mig. Såsom månen skall den bestå för ewigt, och trofast är wittnet i skyn (v. 31—38). — Sådan är Guds trohet. Om han än för syndens skull måste anwända ris och plågor, så betyder det alldeles icke, att han ämnar ändra eller återtaga sina löften. Trots alla Davids barns afskywärda missgärningar med därpå följande straff uppfyllde dock Gud med fullkomlig trohet allt, hwad han hade lofwat David, till dess han af hans säd uppwäckte konungen öfwer alla konungar — honom hwars rike warar ifrån ewighet till ewighet. Wäl gick Davids hus under så, att man knappt wisste, hwar någon ättling däraf ännu fanns. Men Gud höll sin hand öfwer detsamma, och i sin tid upprättade han frälsningens horn i sin tjänare Davids hus, såsom han i urtiden hade talat genom sina heliga profeters mun (Luk. 1: 69—70). Skulle Gud bryta sin ed och ohelga sitt eget förbund? Bort det! Trolöshet är en synd. Men Gud är rättfärdig i alla sina werk.

Om samma sin trohet talar Herren i Hes. 16. Sedan han framställt, huru han utwalt Israel af idel nåd, beskrifwer han under klagan folkets affall. Det hade fallit så djupt, att själfwa Sodom i jämförelse därmed war att betrakta såsom en from stad. Men huru slutar han hela denna straffpredikan? Jo så här: men jag will komma ihåg mitt förbund med dig i din barndoms dagar och upprätta med dig ett ewigt förbund. Och jag skall upprätta mitt förbund med dig, och du skall erfara, att jag är Herren, att du måtte komma till besinning och blygas och icke mer

upplåta din mun för din skams skull, när jag förlåter dig allt, hwad du har gjort, säger Herren, Herren (v. 60, 62 f.).

Om Guds kärlek och nåd wore grundad på något hos oß, så skulle den alltjämt wackla. Gud skulle då wara just sådan, som wi af naturen tänka oß honom: en mycket ombytlig Gud, en Gud som wore god och from, när han funne oß goda och fromma, men däremot ond och onådig, när han funne synd hos oß. Han skulle då wara en rö, som drefwes hit och dit af winden, men nu är han en klippa, som står precis på samma sätt, åt hwad håll winden än må blåsa. Ja, ännu mer: Bergen skola en gång wika och högarne falla, men min nåd skall icke wika ifrån dig, och mitt fridsförbund skall icke förfalla, säger Herren, din förbarmare (Es. 54). Så länge bergen stå, kan man wara fullkomligt trygg, och när bergen börja wika, behöfwer man icke heller förskräckas. Herren, Herren är en Gud, barmhärtig och nådig, långmodig och stor i kärlek och trofasthet, som bewarar kärlek intill tusende led (2 Mos. 34: 6). Hör: tusende led! Huru många led hafwa förflutit sedan Mose dagar? Han lefde wid paß 1500 år före Kristi födelse, alltså för wid paß tre tusen fyrahundra år sedan. Om nu hwarje människoålder räknas till trettio år, så gör det endast ett hundra fjorton led från Mose tid till den dag, som i dag är. Men Gud håller tro intill **tusende** led — ännu tio gånger så lång tid, ja, i ewighet. Wet därför, säger Mose, att Herren din Gud, han är Guden, den trofaste Guden, som håller sitt förbund (5 Mos. 7: 9). Fullkomligt är hans werk, ty allt, det han gör, är rätt. En trofast Gud är han och ntan swek (5 Mos. 32: 4).

Wisserligen må man wid tanken härpå utbrista: Saligt är det folk, hwilkets Gud Herren är, det folk, som han sig till ett arf utkorat (Ps. 33). Du som tillhör denne Guden, du kan wara alldeles trygg. Är du än swag och hjälplös, när du ser på din egen kraft, så är dock ingen fara å färde. På ett hälleberg kan man stå säker, äfwen om man själf är swag. På den ewiga klippan kan man wara trygg för ewigheten. Swiker Gud — då är allt förloradt, ja, då är han själf förlorad, ty då är han icke widare rättfärdig. Men såsom du aldrig i ewighet behöfwer frukta, att två gånger tre warder sju, så behöfwer du heller aldrig i ewighet frukta, att Guds trofasthet skall brista. Befall Herren din wäg och hoppas på honom: han skall wäl görat (Ps. 37: 5). Alla dina omsorger kasta på honom, ty han har omsorg om dig (1 Petri. 5: 7). Se på fåglarna under himmelen, de så intet och skära icke heller upp och församla intet i ladorna, och likwäl föder Gud dem; är icke du då mycket bättre än de? Har du sett en fader, som strödde mat åt fåglarna

och lät sina egna barn swälta ihjäl. Funnes en sådan fader, så wore han en skamfläck för mänskligheten, och wid en sådan bör man icke likna honom, som är en fader öfwer allt, hwad fader heter i himmelen och på jorden. Upp, upp, du nedersslagna själ, fatta mod, du darrande hjärta! Herren din Gud är en klippa ewinnerligen, trofast ewinnerligen, utan alla hemliga baktankar. Icke ett ord skall fela af allt det, som han har talat. När himmelens krafter bäfwa, då skall du ännu finna honom lika säker. Sjung därför gladligen med David: Hjärtligen kär hafwer jag dig, Herre, min klippa, min borg, min förlossare, min Gud, min tröst, wid hwilken jag håller mig, min saligheets horn och mitt beskydd (Ps. 18: 2). En sådan sång hedrar Gud och passar för hans folk.

Men David säger här icke blott min klippa utan han tillägger och säger: Min **starkhets** klippa. Han känner sig stark, när han står på den klippan. På den kan han trotsa alla fiender. Det är med denna klippa under sina fötter, som aposteln Paulus triumferar: Om Gud är för oss, hwem är då emot oss? Han som icke har skonat sin egen Son utan gifwit honom ut för oss alla, huru skall han icke ock skänka oss allt med honom? En sådan tanke är ju orimlig: han skulle hafwa skänkt oss det högsta men wägra oss det mindre! Hwem kan tro sådant? Hwem skall alltså skilja oss från Kristi kärlek? Nöd eller trångmål? Nej, de drifwa oss bara närmare Kristus. Förföljelse? Nej, den gör bara wår lön större i himlarnes rike. Hunger eller nakenhet? Nej, den gör att wi bara desto mer längta, att brudgummen skall komma snart. Fara eller swärd? Nej, hugga de hufwudet af oss, så hjälpa de oss bara desto säkrare till paradis. I allt detta — och mer till — öfwerwinna wi genom honom, som har älskat oss. Ty jag är förwissad därom, att hwarken död eller lif eller änglar eller wärlden eller närwarande ting eller tillkommande ting eller krafter eller höghet eller djuphet eller någon annan skapelse skall kunna skilja oss från Guds kärlek, som är i Kristus Jesus, wår Herre (Rom. 8). Så kännes det och så låter det, när man står på denna starkhets klippa med bägge fötterna. Då ser man ingenting i himmelen, ingenting på jorden, ingenting under jorden, som kan skrämma ens hjärta. Det är tro, riktig tro. Gud gif oss den tron.

Förtröften på honom alltid, du folk. Han tilltalar Guds folk. Detta gäller sålunda alla Guds barn. Förtröften på Herren alltid. Det ligger stor wikt på ordet **alltid.** Att förtröfta på Herren, när allt är ljust och går framåt, det är ringa konst. Men att göra det **alltid,** det är en tro, som endast den helige Ande kan gifwa. Stafwa alltså på det ordet: alltid. Det står icke: någon tid, det står icke: i solig tid, i med-

gångs tid; det står icke: i lång tid; ja, det står icke heller: i nödens tid, utan det står: **i all** tid. Ingen dag är så ljus och warm och ljuflig, att icke djäfwulen kan anfalla dig och slå dig ned, om du icke håller dig tätt till Herren. Och ingen dag är så mörk och stormig, att något ondt kan omstörta dig, om du förblifwer under Herrens wingars skugga. Därför hör och läs och säg: **alltid.** Och håll ut med det, tills du når din tros ände och mål, själens frälsning i himlarnes rike, där du skall med nya ögon i outsäglig och förhärligad glädje få skåda den, som du här har trott på utan att se (1 Petr. 1: 8 f.). Ingen har ångrat, att han hållit ut i tron. Du skall icke heller komma att ångra det. Därför håll ut. Om det är swårt, så håll ändå ut. Om du faller, så stå åter upp. Om du känner dig mycket syndig och owärdig, så förtrösta ändå på Herren. Om det ropar inom dig: "Det finnes ingen frälsning för dig hos Gud" (Ps. 3: 3), så tro ändå. Om Herren döljer sig i tio år, så tro i elfwa och säg: Herre, jag släpper dig icke, med mindre du wälsignar mig. Det kan wara synd att wara enwis ibland, men att wara enwis i tron — det är en god gärning, som på det högsta behagar Gud och skall alltid winna seger till sist. Se på Abraham. Han berömmes såsom alla troendes fader just därför, att han war så enwis och uthållig i tron. Följ hans exempel äfwen du.

Utgjuten för honom edert hjärta. En människa behöfwer någon att utgjuta sitt hjärta för. Huru godt är det icke, när en hustru kan med fullt förtroende utgjuta sitt hjärta för sin man, när barn kunna göra detsamma för sina föräldrar o. s. w. Men allra bäst är det att få utgjuta sitt hjärta för Gud. Till honom kan du säga allt, äfwen det hemligaste. Han wet redan allt, därför tjänar det till ingenting att förtiga något. Han förstår dig i allt. Människor kunna misförstå och misstyda dina ord. Det gör aldrig Gud. Han förråder aldrig. Människor, som nu äro dina innerligaste wänner, kunna en annan dag wara dina owänner och samwetslöst förråda, hwad du under den förra tiden anförtrott dem. Det gör aldrig Gud. I hans öron och hjärta kan du med fullkomlig trygghet lägga ned allt, hwad du känner, allt hwad du tänker eller will, och bekänna alla dina synder. Han tröttnar aldrig. Dina bästa wänner kunna tröttna på att höra dina ständiga och långa hjärteutgjutelser. Men Gud tröttnar aldrig. Om du hållit på från morgonen till kwällen, men ändå icke riktigt hunnit utgjuta ditt hjärta, så fortsätt och håll på från kwällen till nästa morgon. Med Gud får du umgås så, som hade han alls ingenting annat att göra i himmelen eller på jorden än att höra på dig.

Och han will, att du skall tala med honom om **alla** dina angelägenheter, både andliga och lekamliga. Ingenting är för ringa för honom, så att du behöfwer tänka: "Sådant kan man icke beswära Gud med." Det finnes ingenting på din kropp så ringa, att icke Gud skapat det. Och om det har kommit i olag, hwarför skulle du icke kunna tala med honom därom? Det finnes ingenting af det, som hör till ditt uppehälle, som icke är en gåfwa af Gud, och hwarför skulle du då icke kunna tala med honom därom? Å andra sidan finnes ingenting så stort eller swårt, att han icke kan hjälpa däri. Hans makt är oändlig, hans omsorg om de sina sträcker sig till det allraminsta, som rör dem, ja ända till deras hufwudhår, ehuru de nog äro mycket få, som tala med honom om sitt hår. Hans trohet är ock orubblig. Och hwarför skulle wi då icke begagna oß af den stora och härliga rättighet wi hafwa att utgjuta wåra hjärtan för honom angående allt, som ligger oß på hjärtat och kan wålla oß bekymmer eller glädje?

Gud är en tillflykt för oß. Han är en Gud, som wi kunna fly till med alla wåra bekymmer, med alla wåra angelägenheter, undan alla wåra fiender, undan alla stormar. På alla wåra frågor: "Till hwem skall jag wända mig? Hwart skall jag taga wägen?" swarar Skriften: till Gud. Han tager emot alla, äfwen om de äro så syndiga och brottsliga, att ingen annan will taga emot dem. Han tager emot dem alltid, äfwen när ingen annan har tid med dem. Han tager emot dem med fadershärlekens hela glädje och wänlighet, äfwen när alla andra bara se surt på dem. Och det bästa af allt: hos honom få de stanna för alltid. Han skall aldrig säga: "Nu måste du dock gå din wäg."

Om denna sak säger profeten Esaias: Du, Gud, är ett fäste för den arme i hans nöd, en tillflykt undan störtskur, en skugga undan hetta, när tyranner storma såsom störtskurar mot en wägg (Es. 25: 4). Tänk hwilket härligt evangelium! Den swage, den eländige — när han är ute i störtskurar, hwar skall han finna skydd? Hos Gud. När han är plågad af brännande hetta, hwar skall han finna skugga? Hos Gud. När frestelsens stormar ansätta honom, hwar skall han finna stöd? Hos Gud. Och när den ytterste fienden döden anfaller honom, hwart skall han taga wägen? Till Gud. Men är detta säkert? Ja, säkrare än alla berg, säkrare än himmelens fäste. Därför säg: "amen hallelujah„ och tro.

Ja, Herre Gud, wår Fader, gif oß tro, en enfaldig tro, en barnslig tro, en uthållig tro, en tro som aldrig twiflar. Genom din Son Jesus Kristus, wår Herre, wår ewige frälsare. Amen.

Allenaft en fläkt äro människors barn.

Ps. 62: 10—11.

10. Allenaft en fläkt äro människors barn, bedräglighet äro höga herrar; i wågskålen fara de uppåt, de äro lättare än en fläkt allesammans. 11. Förliten eder icke på orätt winning och sätten icke ett fåfängligt hopp till rof; om [eder] rikedom wäxer, så läggen icke hjärtat [därpå].

Det stämmer mycket wäl öfwerens med hwartannat, när David i det föregående kallar Gud för en klippa och här liknar människan wid en fläkt. Hwad är tyngre och stadigare än ett hälleberg, men hwad är lättare och opålitligare än en fläkt? Och en fläkt är icke blott den eller den människan utan människors barn alla utan undantag. De äro rakt ingenting. Därom säger Joh. Arndt: "Om någon människa wore odödlig, utan synd, ingen förgängelse underkastad, oöfwerwinnelig och stark såsom en ängel, då wore wäl en sådan människa något; men emedan hon är en människa, en syndare, dödlig, swag, sjukdom och död underkastad, emedan hon är så mycket elände underkastad, att man icke kan omtala allt, ja, inom ett ögonblick kan förlora, allt hwad hon har, så måste denna slutsats wara sann: **människorna äro ju intet.** De äro allesammans såsom en skugga, heter det i Ps. 39: 7. En skugga kan se stor ut för ögonen, mycket stor, men hon kan ingen hjälpa. Hon duger icke att taga uti, icke att stödja sig wid. Ack, huru eländig är icke människan!"

Bedräglighet äro höga herrar, d. ä. den som litar på dem, blir bedragen. David själf war en hög herre. Men han gör intet undantag för sig. Det behöfdes blott, att Gud drog sig något litet tillbaka, så måste han fly för sin egen son. Och när han gick där öfwer Oljoberget barfota, med betäckt hufwud, gråtande och omgifwen af en skara gråtande wänner (2 Sam. 15: 30), och Simei kom och kastade stenar efter honom och sparkade upp damm emot honom och smädade honom och sade: Bort, bort, du blodhund, du ogärningsman (kap. 16: 6, 7, 13), då kunde man se sanningen af dessa ord: Bedräglighet äro höga herrar. Och hafwa wi icke i den tid, som nu är, sett mäktiga konungar och kejsare och pre-

sidenter störtas från sina troner, ja, falla för mördares dolk o. s. w.? Men de, som warit deras gunstlingar och litat på deras makt, de hafwa blifwit skingrade, glömda, öfwergifna, ja, ofta dött i elände.

I wågskålen fara de uppåt. Därom säger Joh. Arndt: "Om man lade dem alla, med all deras härlighet och makt, i den ena wågskålen, och i den andra deras oduglighet, elände, sorg, möda och arbete, så skulle det senare uppwäga det förra. Hwar är nu Salomos härlighet? Däraf återstår icke så mycket som ett stoftkorn, hwilket i wågskålen är ett intet. Därpå gör nu David slutsatsen och säger: således skall man icke förlita sig på någon människa, hon ware hög eller låg."

Lättare än en fläkt äro de allesammans. Nyss sade han, att de äro allenast en fläkt. Nu tillägger han: nej, de äro icke ens så mycket som en fläkt. Hwem kan sätta sig på en fläkt? Hwem kan stödja sig mot en fläkt? Hwem kan lägga sitt hufwud ned att hwila på en fläkt? Ack, hwilken dårskap att sätta sin lit till människor! Med rätta säger därför Spurgeon: "Uppskatta dem rätt; bedöm dem hwarken efter deras storlek eller utseende utan efter deras tyngd, så skola de ej mer bedraga dig. Öfwerwäg lugnt, begrunda i stillhet, och din dom skall blifwa sådan, som här är sagdt. Fåfängligare än fåfängligheten själf är all förtröstan på människor; hwarken de höga eller de låga äro wärda wår tillit. En fjäder wäger åtminstone något på wågskålen, men fåfängligheten wäger intet och förtröstan på det skapade mindre än intet. Så stor är dock förblindelsen, att människorna hellre hålla sig till köttslig arm än till den osynlige men allsmäktige skaparens makt; äfwen Guds barn äro alltför benägna att låta smitta sig af denna dårskap."

Men i synnerhet är det en människa, som du skall akta dig för att lita på, och den människan är du själf. När Paulus sade, att wi icke äro bekwäma att tänka något godt såsom af oss själfwa (2 Kor. 3), då uttalade han i de starkaste ordalag, som han kunde finna, känslan af sin egen oduglighet. Bed Gud om samma självkännedom. Om en sak synes dig klar såsom middagens sol, war ändå icke för hastig att döma och afgöra, utan bed Gud upplysa dig, ifall du tager miste. Om en sak synes dig lätt, så att du utan swårighet kan utföra den, war dock icke för hastig att gripa dig an därmed, utan bed först Gud hjälpa dig. Om du ser någon falla i en synd, så tänk icke: "Detta skulle aldrig kunna hända mig", utan bed i stället Gud, att han må förbarma sig öfwer din swaghet, att icke du också må falla. De som warit Gud till största ära, de som warit starkast i striden mot frestelser, frimodigast att bekänna Herrens namn och till största wälsignelse för sina medmänniskor, hafwa just

warit de, ſom ſålunda berott i allt af Gud. Men de ſom lita på ſina egna krafter, ſin egen wishet och erfarenhet, ſin egen karakter o. ſ. w., för dem går det ſåſom för människor, ſom gifwa ſig ut på ſwag is. De fara ned, och **många drunkna.** Ack, gode Gud, hjälp oß att förſtå, huru odugliga till allt godt wi äro utan dig.

Men det ligger äfwen en tröſt för de troende i denna ſanning, att alla människor, äfwen höga herrar, äro lättare än en fläkt. De kunna nämligen då weta, att de alls icke behöfwa wara rädda för dem. När Moſes trädde upp befallande i Herrens namn inför Farao, då wardt Farao förgrymmad och beſlöt att wiſa ſin makt genom att än mer förtrycka Guds folk. Men han war en fläkt. När Guds ſtund war inne, gjorde han honom och all hans makt till intet. Herodes hade ſatt ſig i ſinnet att förgöra Jeſusbarnet. Men ſom en fläkt förgjorde Gud honom i ſtället. Må wi därför icke förfäras, om denna wärldens wiſe och wäldige reſa ſig upp mot Herren och hans ſmorde. När de jubilera ſom bäſt, ſkall det gå dem, ſåſom det gick öfwerſtepräſterna, när de hade bragt Herren Jeſus på korſet. Hwem ſåg icke, att de hade ſegrat? En ſådan triumf hade de aldrig förut. Men på tredje dagen fingo de erfara annat.

Må därför fienderna raſa, bäſt de kunna. Den lilla hjorden af Herren Jeſu får har icke mer att frukta af dem, än berget har att frukta af en windfläkt. Om de beröfwa dem allt, hwad de äga, hwad mer? Herren ſkall gifwa dem hundrafaldt igen. Om de döda kroppen, hwad mer? Sedan kunna de ingenting göra, och Herren ſkall gifwa dem en ny förhärligad kropp, när han kommer. All deras förluſt ſkall wända ſig i en ſalig winſt, men all fiendernas winſt ſkall wända ſig i förluſt och deras glädje i gråt och tandagniſſlan.

Men David fortſätter: **Förliten eder icke på orätt winning och ſätten icke ett fåfängligt hopp till roſ.** Orättfånget gods är en ſtor förbannelſe. Mången, ſom kunde wara en wälbärgad man, har blifwit bragt i djupaſte fattigdom därigenom, att orättfånget gods kommit med bland hans egodelar. När han wann det, ſå war han kanſke glad. Det ſkedde kanſke icke heller på ett ſå groft ſätt, att den borgerliga lagen kunde komma åt det, och kärleken till det wunna gjorde, att han lätt öfwertygade ſig, att han icke hade gjort något orätt. En tid ſyntes det också, ſom om Gud ingenting hade däremot. Men ſå kom domen, och han fick erfara, att orätt penning gnager hål på den ſtarkaſte pung. Han bjöd till, allt hwad han förmådde, att hålla ihop ſina egodelar, men det lyckades icke. Han måſte ned i nöd.

"Men det kan ju hända, ſäger du, att mången får behålla det orätt-

fångna godſet, ſå länge han lefwer." Ja, det är ſannt, och han gläds, att han kan lämna det i arf åt ſina barn. Men ſå följer förbannelſen med. Många tuſen och åter tuſen, ſom från en wälbärgad ſtällning kommit ned i fattigdom och uſelhet, hafwa därför att tacka ſina föräldrar, ſom lämnade dem i arf orättfånget gods. Guds dom följer alltid det orättfångna godſet, tills det är ſkingradt, och då få ofta oſkyldiga lida för, hwad fäder och förfäder ſyndat. Det är något, ſom icke blott den heliga Skrift lärer utan ock den alldagliga erfarenheten högljudt predikar.

Men orätt gods kan man få icke blott därigenom, att man ſtjäl ifrån ſin näſta, utan ock därigenom, att man på ett eller annat ſätt i handel och wandel bedrager honom. Här är t. ex. en, ſom har något att ſälja. Genom oriktiga uppgifter eller genom att förtiga något tillſkanſar han ſig ett högre pris, än han ſkulle få, om köparen wiſte hela ſanningen. Där är en annan, ſom behöfwer köpa något. Genom oriktiga uppgifter eller genom att begagna ſig af ſäljarens nöd preſſar han ned priſet på oſkäligt wis, ja, riktigt plundrar honom. Där är åter en annan: för att ſjälf förtjäna deſto mer, trycker han ned arbetarens lön till det allra yttерſta. Där är en arbetare, ſom är ſlarfwig och lat i ſitt arbete men tager betalning, ſåſom om han arbetade flitigt och ordentligt. Där är en — nej tuſen och åter tuſen — ſom på ett eller annat ſätt undandrager ſig att betala den ſkatt, ſom han wet ſig wara ſkyldig. Han ſer, att han blir uppſkattad till hälften eller tre fjärdedelar af, hwad han werkligen har i inkomſt. Därigenom bidrager han till att andra, ſom äro ärligare än han, få betala mer, än de ſkulle. Men han låtſar om ingenting. Han ler i ſitt inre öfwer, att han nu kommer undan att betala den ſkatt, ſom han ſkulle nödgas att betala, om man wiſte hans werkliga inkomſter. Ack, det gifwes tuſen wägar, på hwilka människor draga till ſig orätt gods och därigenom lägga grunden till mycken olycka både för ſig och för de ſina. Men de tänka icke på, att Gud ſer det, och att hans dom följer den orätta penningen i ſpåren öfwer allt. Må hwar och en, ſom berömmer ſig af tron på Jeſus, ſe till, att han är ren.

Men äfwen om någon wunnit rikedom på ärlig wäg, ſå må han akta ſig att ſätta ſitt hopp därpå, ſåſom David här widare ſäger: **Om eder rikedom wäxer, ſå läggen icke hjärtat därpå.** Detta är en allwarlig och behöflig förmaning. Ingen är rädd för att blifwa rik. Att blifwa fattiga, det äro alla rädda för, och om någon råkar i fattigdom, ſå beder han Gud hjälpa honom därur. Ja, han beder kanſke ifrigare mot fattigdomen än mot ſina ſynder. Men, ſom ſagdt, ingen är rädd för att blifwa rik, ingen beder Gud bewara honom därför och ingen, ſom

är rik, beder Gud hjälpa honom därifrån. Nej, ju mer någons rikedom wäxer, deſto mer glädes han, deſto mer drages hans hjärta in däri. Den ſom har ett hundra tuſen kronor, ſer gärna, att han ſnart må winna twå, och när han kommit ſå långt, ſå glädes han i hoppet att än en gång fördubbla den ſumman. Att det ligger någon fara däri, det tänker han icke uppå. Att hans rikedom kan komma att ſtänga ut honom från himmelen, det kan han icke föreſtälla ſig. Han läſer wäl apoſtelns ord: De ſom wilja wara rika, falla i freſtelſe och ſnara och många oförnuftiga och ſkadliga begärelſer, ſom ſänka människorna i fördärf och förtappelſe (1 Tim. 6: 9). Han läſer frälſarens ord: Där eder ſkatt är, där kommer ock edert hjärta att wara (Matt. 6: 21). Men han tänker icke, att ſådant kan hända honom. Förr, när han mindre ägde, war han mycket mer enfaldig i tron, mer glad i Gud, mer werkſam för Herren, mer uppbygglig i förſamlingen. Nu upptager mamon hans tid och ſinne, ſå att han blir mer och mer afwand från förſamlingen och hennes werkſamhet. Men han fruktar ändå ingenting. Han ſer gärna, att hans rikedom än mer må wäxa, om han ock ſkall domna ännu mer.

Må hwar och en pröfwa ſig ſjälf. Hwilket hinder rikedomen är för frälsningen, det kan man höra af frälſarens ord: Det är lättare för en kamel att gå genom ett nålsöga än för en rik att gå in i Guds rike (Matt. 19: 24). Erfarenheten wiſar också, att de ſällan warda omwända, och att de troende, ſom warda rika, ofta förlora den förſta kärleken. Finnas rika perſoner i en förſamling — ſällan ſkall man finna dem med, och ännu mer ſällan ſkall man finna dem i ſpetſen för de olika grenarna af förſamlingens werkſamhet. Nej, där finner man hufwudſakligen de mindre bemedlade, ja många riktigt fattiga. Ack, gode Gud, huru ſkall det bli på den ſtora dag, ſom ſkall allting uppenbara?

„Ja, ſäger du, men om Gud låter mina egodelar wäxa, ſå kan jag wäl icke kaſta bort dem.“ Nej, David ſäger icke heller ſå, utan om rikedom wäxer, **ſå lägg icke hjärtat därpå.** Om tillwäxten af din rikedom har den frukten, att du blir alltmer ifrig att werka Herrens werk, allt mer willig och frikoſtig att offra af dina egodelar för miſſionen eller för att tjäna de elända och fattiga o. w. ſ., då må du gärna bliſwa huru rik ſom hälſt. Men går det ſå? Man ſer i allmänhet icke det, utan ju tjockare pungen blir, deſto hårdare kniper du kanſke om den. Eller hur?

Herre Jeſus, fräls oß från alla afgudar! Amen.

Hos Gud är makten.

Ps. 62: 12—13.

12. En gång har Gud talat, två gånger har jag hört det, att hos Gud är makten. 13. Och hos dig, Herre, är nåd; ty du wedergäller hwar och en efter hans gärningar.

När Gud talar, då må wi lyßna till och taga wara på hwarje ord. Han säger icke något öfwerflödigt. När han **en gång** har sagt något, då må wi weta, att det är så och blir så i ewighet. Konungar och riksdagar besluta i år så, nästa år annorlunda. De måste alltjämt ändra och rätta. Gud behöfwer aldrig taga tillbaka, aldrig ändra eller rätta, hwad han en gång har talat eller bjudit. Säll den, som har Guds ord på sin sida, men we den, som har detsamma emot sig. Ty Herrens ord blifwer ewinnerligen. När bergen börja att wika och högarna börja att falla, ja, när himmelens krafter börja att bäfwa, då skall icke en prick wara rubbad af allt det, som Gud har talat. Skriften kan icke warda om intet, säger Jesus i Joh. 10.

Men hwar få wi då höra Gud tala? Jo, säger ebreerbrefwets författare: Fordom talade Gud på mångahanda sätt till fäderna genom profeterna, men nu har han talat till oß genom sin Son (Ebr. 1: 2). Och både profeternas och Sonens ord ha wi åt oß förwarade i de heliga skrifterna. Låt oß därför älska dessa skrifter, läsa dem, bewara dem i ett troget hjärta och lyda dem.

Därom säger en andens man följande tänkwärda ord — och den som följer hans råd, skall aldrig ångra det — han säger: "Läs alltid Guds ord så, som wore det skrifwet **direkt till dig**, och med det enda målet i sikte att lefwa efter detta heliga ord. Tänk därpå, att den lefwande Guden will genom sitt ord tala med hwart och ett af sina barn, äfwen med **dig**. Läs aldrig bibeln annat än under bön. **Innan** du läser, **bed**, att den helige Ande öppnar dina ögon, så att du förstår, hwad du läser. **Medan** du läser, glöm icke, att Gud i sitt ord talar med dig. Tala också du med honom och bed, att han för dig uppenbarar det lästa, så att det för dig får ett personligt innehåll. Ty det är Guds barns stora för-

månsrätt att höra, hwad deras fader har att säga dem, på det att de sålunda må ända in i det minsta kunna lyda honom. Lydnad för hela den gudomliga uppenbarelsen är förwisso det wiktigaste i wårt jordiska lif."

Och den bekante Moody säger om samma sak: "Det är ett stort misstag, som många göra, då de tänka, att de genom bönemöten och sammankomster skola få all den näring, de behöfwa för sina själar. Ty om du icke genom dessa kommer i närmare beröring med Guds ord, skall det intryck, du fått, snart förflyktigas. Ju mer du älskar och betraktar Skriften, dess mer skall din tro stärkas. Ty genom att wäxa in i Guds eget ord, skall du få något, som förblifwer. Guds ord warar ewinnerligen. Om jag kunde säga något, hwarigenom kristna kunde uppwäckas till en djupare kärlek till Guds ord, skulle jag känna, att jag gjort dem den wiktigaste tjänst, jag kunde göra. Du frågar: "Huru skall jag få mer kärlek till bibeln?" Om du endast flitigt läser den och begär Guds bistånd, skall han hjälpa dig. Det är wiktigt att bedja men ännu wiktigare att läsa bibeln. När jag beder, talar jag med Gud. När jag läser Guds ord, talar Gud med mig; och det är wiktigare. Genom att läsa bibelordet skola wi ock lära att bedja bättre."

Ack, att wi riktigt kunde få in i wåra hjärtan, hwad det will säga, att Gud, himmelens och jordens allsmäktige Herre, talar till oss, just till oss i detta ord! Wi skulle då för wisso sluta hjärtan och öron till för hwarje röst, som wille göra detta ord twifwelaktigt för oss, huru skenfager den rösten än månde synas. I den tid, som nu är, äro mäktiga krafter i rörelse för att undergräfwa den heliga Skrifts trowärdighet. Den ene plockar bort ett, den andre ett annat. "Det är icke farligt, säga de, wi wilja endast gifwa sanningen rätt, och det måste wäl alla wara med om". Så rubbas tilliten till detta ord. Därför, du som will frälsa din själ, war på din wakt mot denna fara. Göm dig hos Herren i fruktan och bön. Han skall genom sin gode, helige Ande bewara dig.

När djäfwulen förförde wåra första föräldrar och kom syndafallet å stad, huru skedde det? Jo så, att han ryckte Guds ord ur deras hjärta. "Skulle Gud hafwa sagt?" frågade han och sedan talade han så, att hans ord syntes dem mycket förnuftigare än det, som Gud hade sagt. Och när han nu drager oräkneliga skaror in på den wäg, som leder till förtappelse, huru går han då till wäga? Han tager ifrån dem Guds ord. Herren Jesus säger, att när ordet predikas, så är själafienden tillstädes för att plocka bort det ur de hörandes hjärta, på det de icke må tro och warda frälsta (Matt. 13).

Och se på erfarenheten. Alla dessa människor, som förfalla i synd

och last, och alla dessa, som för öfwerträdelse och brott hamna på wåra fängelser, och alla dessa, som dagligen dö utan Gud, utan hopp, dö och gå förlorade — huru hafwa de kommit till detta olyckliga slut? Jo, djäfwulen har tagit Guds ord ifrån dem. Hade de aktat och lydt ordet, så hade de nu warit gudfruktiga, rättfärdiga, lyckliga och saliga människor. Men själafienden tjusade dem. Han skulle föra dem till ett djupare wetande, han skulle göra dem mer frisinnade o. s. w. Sålunda ryckte han bort ett ord här, ett annat där, ett A här, ett O där, tills de alldeles hade mist honom, som är A och O. Och sedan drefwo de ut på wärldens wida haf, följande de syndens windar, som där blåste, tills de kastades upp på grund och blefwo wrak och gingo till botten för tiden och för ewigheten. Hade de blifwit wid Guds ord, så hade de i stället hamnat på "himmelens sälla kust", där de fått deltaga i de frälsta skarornas ewiga loffång. Nu är deras lott gråt och tandagnisslan i det mörker, där deras mask icke dör och elden icke slocknar. O, hwarför, hwarför hörde och lydde de icke Guds ord.

Två gånger har jag hört det, säger David. Ja, det Gud talar, det skola wi åter och åter höra. Wi behöfwa ständigt påminnas därom. Om den troende skulle sluta att bruka Guds ord, så skulle han snart somna in i döden igen. Det ser man också om och om igen, att de troende, som blifwa försumliga i att bruka Guds ord, de domna också andligen allt mer och mer bort från lifwet i Gud. Kära broder och syster, bruka Guds ord. War flitig däri. Om det för tillfället smakar som "torrt trä", såsom Luther säger, så bruka det ändå. Tycker du, att ingenting will stanna kwar i ditt hjärta, så bruka det desto flitigare. En ung troende man klagade en gång inför en gammal lärare, att Guds ord aldrig stannade kwar i hans hjärta. Den gamle mannen gaf honom då ett glas, som war smutsigt. "Slå watten däri", sade han. "Slå ut det igen", tillade han. Och detta upprepade han flere gånger. Till slut sade han: "Sätt glaset mot solen och betrakta det." Och se, nu war det rent. Ja, så werkar Guds ord, där det öfwas med flit. Det synes, som om ingenting stannade kwar. Men det renar hjärtat och bewarar det i tron. Därför låt ingenting förleda dig att försumma det.

Låt oß också alla bidraga därtill, att Guds ord må rikligen förkunnas. Så din säd om morgonen och håll icke upp om aftonen, ty du wet icke, hwilket som bäst kan lyckas (Pred. 11: 6). Synas än människorna hårda, låt oß ändå gå på. Det skall icke från alla håll komma fåfängt tillbaka. Här träffar det en, där en annan, kanske den man minst förmodar. Han undertrycker det i åratal, men till slut gror det och bär

frukt. När man ropar på en sofwande människa en gång eller twå gånger, är det icke sagdt, att hon waknar. Men wid tredje eller fjärde tillropet waknar hon kanske. Nuwäl, det war då icke det sista ropet, som werkade det, utan alla tillsammans. Därför låt oß ropa. Kanske har någon ropat förr i samma öra, så att han waknar strax. Kanske skall det dröja, tills ännu någon annan kommer och ropar. Den gamle gudsmannen Rosenius sade mig en gång, att nog många, såsom det syntes, waknat till lif genom hans predikan. Men när han någon gång närmare undersökte sådana fall, så wisade det sig, att de hade fått föregående intryck genom något Guds ord, som de läst eller hört af någon annan. Guds ord är kraftigt och lefwande och lefwandegörande. Därför, hwad du kan göra för att utbreda det i wärlden, det gör. Och du, som är satt att predika, gå på i tid och otid. Tröttna icke för det, att det synes liten eller ingen frukt bära, eller att människor förakta eller smäda det. Har du icke stora gåfwor, nuwäl, predika **Guds ord** ändå. Det är ordet, och icke dina gåfwor, som skall göra det.

Det ord, som David här menar, war: **Hos Gud är makten.** Han säger icke "makt", icke heller "stor makt", utan "makten", d. w. s. all makt, så att alla andra warelser äro idel wanmakt, så att de ingenting förmå, utom hwad Gud gifwer kraft till. Sådant är en stor tröst att weta, när man känner sig själf swag och eländig. Ty wore jag ännu mycket swagare, så behöfde jag likwäl icke gifwa mig öfwer, då makten är hos Gud, i hwars armar jag hwilar. Och wore fienderna tusen gånger starkare och frestelserna tio tusen gånger swårare, så behöfde jag dock icke förtwifla, då makten är hos Gud, under hwars wingars skugga jag har min tillflykt. O, huru böra wi icke triumfera, när wi hafwa en sådan trygghet! Må wi därför låta fara all tillit till egen makt och all fruktan för andras makt, och i allt som händer, bara hafwa det till ordspråk: Hos Gud är makten. Ty är han på wår sida, då är makten på wår sida men wanmakten på deras, som wilja fördärfwa oß.

Men David tillägger ännu ett ord, nämligen detta: **Hos dig, Herre, är nåd.** Makt i förening med wrede är något förfärligt. Makt i förening med nåd är något tröstligt. Och de, som tro på Herren Jesus, kunna stödja sig på dessa twå: Guds makt och Guds nåd. Detta framhöll äfwen Herren Jesus, när han lärde sina lärjungar bedja: Fader wår, som är i himlarna. Det ordet "Fader" förkunnar Guds nåd; det ordet: "som är i himlarne", uttalar han makt. Nåd och makt — det är berg till höger och berg till wänster. Den som har dessa att stödja sig wid, han behöfwer ingenting annat att trösta på, det ware gods och

guld eller höga herrars ynnest. Herren är för honom nog. Ack, Gud, gif oß en sådan tro, att wi må warda i sanning lyckliga!

Att hos Gud finnes nåd, det bewisar David därmed, att han tillägger: **Ty du wedergäller hwar och en efter hans gärningar.** Han tänker wid dessa ord endast på Guds förhållande mot dem, som höra honom till. Såsom wille han säga: Dina wänner, som wilja tjäna dig och göra din wilja, dem wälsignar du med allt godt, dem hjälper och bewarar du, och allt, hwad de i tro och kärlek göra, huru ringa och ofullkomligt det än må wara, det lönar du dem för wida utöfwer allt, hwad de äro wärda. Och det är nåd. Ty hwilken outsäglig nåd är det icke, att han icke blott här will wedergälla dem sju för tu, utan att han ock will på den yttersta dagen tänka på deras allraringaste goda gärningar och säga: Kommen I, min Faders wälsignade, och besitten det rike, som är tillredt åt eder från wärldens begynnelse, ty jag war hungrig och I gåfwen mig att äta, jag war törstig och I gåfwen mig att dricka o. s. w. Därför äro dessa ord, att Gud lönar hwar och en efter hans gärning, icke så att fatta, att de skola få så mycken lön, som deras gärningar förtjäna, utan det är meningen, att när de med sina gärningar wisa, att de wilja lyda och tjäna Gud, så skall han gifwa dem en lön så stor och härlig, att de icke kunnat tänka sig något sådant. Allt skall te sig för dem såsom en alldeles oförtjänt nåd.

Men hwad fienderna angår, så tänker David, som sagdt, icke på dem: Ty det är icke nåd mot dem, att Gud wedergäller dem efter deras gärningar. Utan det kallar Skriften ogunst och wrede (Rom. 2). Men så till wida må äfwen det kallas nåd, att det nämligen är nåd af Gud mot hans barn, att han slår ned och krossar deras fiender, som wilja stöta dem omkull och fördärfwa dem (v. 5). Det war nåd mot Israels folk, att Gud förgjorde Faraos här, som förföljde dem. Det war nåd mot Hiskia, att Gud sände en mordängel och förgjorde Sanberibs här. Och så är det nåd mot Guds barn, att han förgör deras fiender. Hela Guds wärldsregering är en sammanhängande kedja af nåd mot hans folk, till hwars frälsning allt skall samwerka, äfwen hans domar öfwer fienderna. Må wi därför tro på honom, lita på honom för hwarje dag mer innerligt och helt samt i allting lyßna efter hans ord för att gömma det och lyda det. Då skall det icke slå fel, att wi ock till lön en gång skola få det ewiga lifwets owanskliga krona. Amen.

Bittida söker jag dig, o Gud.

Ps. 63: 1—2.

1. En psalm af David, då han war i Juda öken. 2. Gud, du är min Gud, bittida jag söker dig; min själ törstar efter dig, mitt kött smäktar efter dig, i ett torrt land och försmäktande utan watten.

Enligt öfwerskriften har David skrifwit denna psalm, då han war i Juda öken. Detta bekräftas äfwen af v. 2, där han säger, att han war i ett torrt land, försmäktande utan watten. Ty Juda öken är en af de ödsligaste trakter, som man kan få se på jorden. Den begynner strax öster och sydost om Jerusalem samt sträcker sig fram till Döda hafwet. Att David icke friwilligt war i öknen utan war dit fördrifwen af fiender, det wisar v. 10 f. Detta kunde tyda antingen på den tid, då han flydde för Saul, eller den tid, då han flydde för Absalom. Det senare är det riktiga, såsom man kan se af v. 12, där han kallar sig för "konungen". Ty konung war han icke, så länge Saul lefde.

Det är en owanligt stor mängd psalmer wi hafwa af David från denna för honom så swåra tid. Men det är också lätt förklarligt. När drufwan pressas, då rinner saften ut, och när hjärtat pressas, då träder det fram, som djupast där inne bor. Men hwad som går ut ur den sjungandes hjärtas innersta, det tränger också wanligen in i den hörandes hjärtas innersta. Det som bara bubblar på ytan hos den förre, det går icke djupt ned hos den andre.

När man tänker på de sorgliga förhållanden, i hwilka David befann sig, så kan man icke annat än förundra sig öfwer psalmens glada innehåll. Men när Gud genom förnimmelsen af sin närwaro hugswalar de sina, då kan ingenting ängsla eller förfära dem. Wilja wi därför winna en riktigt waraktig lycka, då må wi se till, att wårt hjärta kommer riktigt lös från allt timligt och förgängligt samt får sitt fäste allena i Gud, såsom det står i Ps. 62. Ty allt i denna wärlden är förgänglighet, fåfänglighet, och den lycka, som bygges därpå, är såsom ett hus, som bygges på lösa sanden eller på jäslera. Man har ingen glädje däraf utan

endaſt bekymmer och oro, när man ſer, huru det ſjunker och ſpricker än här, än där.

David börjar med de orden: **Gud, du är min Gud,** och det är den högſta bekännelſe, ſom någon någonſin kan aflägga. Men David ſåwäl ſom alla andra helgon har endaſt warit en ſwag lärjunge däri. Att med full ſanning ſäga: "Gud, du är min Gud", det är att fullkomligt hålla det förſta budet. Det är att ſå öfwer allt frukta Gud, att man är fullkomligt upphöjd öfwer all frukttan för människor eller onda andar eller olycka eller döden, eller hwad det wara må. Den ſom fullkomligt fruktar Gud, honom kan ingenting i himlarna eller på jorden eller under jorden ſkrämma. Han kan alltid ſjunga:

Och wore wärlden än ſå ſtor
Och full af mörkrets härar,
Dock när ibland oß Herren bor,
Platt intet oß förfärar.

Men hwem är den mannen eller kwinnan? David har ſjälf ofta bäfwat och warit rädd, ſå att han legat och gråtit hela nätter (Pſ. 6: 7), tänkande att Gud alldeles har öfwergifwit och förgätit honom. Profeterna hafwa också warit ſwaga begynnare. Och wi — ja, hwad lönar det ſig att tala om oß? Wi må ſlå oß för wårt bröſt och ſäga: "Gud, gå icke till doms med oß, utan förbarma dig öfwer oß!" Huru rädda och eländiga äro wi icke! En troende kwinna bad en gång en liten goſſe gå in i ett annat rum och hämta en ſax. Han gick. Men när han öppnade dörren, ryggade han tillbaka, och tordes icke gå in i det halfmörka rummet. "Hwad? ſade kwinnan, är du rädd? tror du inte på Gud?" — "Jo, ſwarade goſſen, nog tror jag på Gud, men jag är rädd, att det kan wara en råtta där inne." Ack, gode Gud, huru litet behöfwes det icke för att ſkrämma oß!

Att med full ſanning ſäga: "Gud, du är min Gud", det är att älſka Gud ſå, att du har en ſtändig glädje i honom, att du ſtändigt är nöjd och tackſam, ehwad han gifwer eller tager, att du ſtändigt med luſt och fröjd wandrar i ljuſet inför hans anſikte och löper hans budords wägar, att du ſtändigt med brinnande längtan jagar mot målet ſamt öfwer allt i ord och wandel wittnar om honom och hans kärlek, ſå att hwar och en, ſom kommer i beröring med dig, känner något af himmelen ſtråla ut från dig. Men hwar finnes wäl en ſådan ren och fullkomlig kärlek? Huru ſe icke wåra ögon nu efter ett, nu efter ett annat ſåſom gods och guld, ära, gunſt o. ſ. w.? Huru lätt knota och klaga wi icke, när det går oß emot och afundas dem, ſom wi tycka, att Gud gifwer mer än oß? Huru ofta glömma wi icke

hans bud och försynda oß dels genom att göra det, som han har förbjudit dels genom att försumma sådant, som han befallt? Och om wi göra hans wilja, huru trögt och sakta går det icke? Huru liten längtan till himmelen är det icke i själfwa werket uti wåra hjärtan? Ja, wi hafwa wisserligen skäl att åter och åter fråga: "Gode Gud, finnes werkligen någon tro i oß, eller är all wår bekännelse endast pladder och munwäder?"

Att med full sanning säga: "Gud, du är min Gud", det innebär widare en så fullkomlig förtröstan på hans nåd och trohet och makt, att där icke ett ögonblick finnes rum i ditt hjärta för något twifwel, någon oro, någon omsorg, utan att du är fullkomligt lugn och trygg, huru det än må storma rundt omkring, wetande att Gud är trofast och allsmäktig, så att icke ett ord kan fela af det, som han har talat.

Men, säger du, är det då osanning, när David säger: "Gud, du är min Gud"? Nej, först och främst är ju själfwa saken sann, ehwad Davids tro är större eller mindre. Och för det andra will nog David icke berömma sig af något mästerskap i tron, men han studerar och öfwar sig därpå, att han alltmer må kunna säga det riktigt, att Gud är hans Gud. Så skola wi också göra. När Gud till mig säger: "Jag är din Gud", då är det så, och Gud tror det riktigt. Men så kommer jag efter med min klena tro och stafwar och öfwar mig och börjar om igen, när det går sönder. Ty om jag säger: "Gud, du är icke min Gud", så gör jag Gud till ljugare, och det duger icke. Men om jag säger: "Gud, du är min Gud", så ser wäl Gud, att jag ännu icke tror det så, som jag borde, och som det är, ja, att jag är så långt därifrån som himmelen är från jorden, men han ser också, att jag ligger åt det rätta hållet och sträfwar att komma till fulla sanningen såsom ett barn, som stiger upp på en stol eller ett bord för att komma närmare solen. Och sådan öfning behagar honom wäl.

Men är Gud min Gud, då hör han mig till med allt, hwad han är och har. Hans nåd, hans barmhärtighet, hans trohet, makt, rättfärdighet, hans himmel och härlighet — allt hör mig då till. Såsom barn säga om det, som tillhör föräldrarne: "Det är wårt", så säga wi om allt, som tillhör Gud: "Det är wårt." Ja, Herren Jesus säger uttryckligen, att han har gifwit sina lärjungar den härlighet, som Fadren har gifwit honom (Joh. 17), och hwad kan wäl tänkas därutöfwer? Är Gud wår, hwad finnes då mer eller högre än han, som icke är wårt? Nej, allt tillhör eder, säger Paulus, det ware wärld eller lif eller död eller närwarande eller tillkommande ting (1 Kor. 3: 22). Men är Gud wår Gud, då äro wi hans folk och höra honom till. Såsom grenarna säga om roten: "Hon är wår rot", och roten säger om grenarne: "De äro mina grenar" —

men allt igenom stammen, som förbinder dem — så är Gud, wår Gud och wi äro hans folk och barn, men allt igenom Kristus, i hwilken Gud bor, och i hwilken wi äro genom tron. O, hwilket saligt förhållande!

Men nu tillägger David: **Bittida söker jag dig,** d. w. s. bittida om morgonen. Låt oß följa det exemplet. Att ligga länge på morgnarna är en osed, som de troende böra blygas för. Gud har skapat natten till hwila och dagen till arbete. Morgonstund har guld i mun, säger ordspråket. Alla stora män hafwa warit morgonstundens män. Därför upp, upp! Låt icke lättjan taga öfwerhand! Upp, upp bittida på morgonen! Säg icke blott till din tjänarinna, att hon skall stiga tidigt upp och rusta i ordning allt, medan du ligger och drar dig. Utan stig själf upp. Gud har icke gifwit dig morgonstunden för att förslösas genom din lättja. Och det första, du gör på morgonen: **sök Gud.** Lyft ditt hjärta först upp till Gud, wänd dina ögon först till Gud, säg det första ord, som går öfwer dina läppar, till Gud. Om du icke kan hålla på länge, så låt det wara ditt första, så att du aldrig kommer ut till ditt dagsarbete utan att först hafwa warit hos Gud.

"Ja, säger du, men jag har så swårt att somna på kwällen, att jag behöfwer ligga länge på morgonen." Men sådan ursäkt tillåter du icke din tjänarinna att förebära, om hon skulle wilja ligga lika länge som du. Nej, stig upp tidigt om morgonen, så skall du få se, att du icke behöfwer ligga länge waken på kwällen. Och du skall få se, att det skall lända till hälsa, kraft, glädje och framgång i din werksamhet, att du rättar dig efter Guds ordning och låter natten wara till hwila och dagen till arbete.

"Men, säger du igen, en människas arbete kan dock wara af den beskaffenhet, att det måste göras om natten, eller omständigheterna kunna stundom foga sig så, att hon måste waka en god del af natten, och då är det wäl godt, att hon får sofwa på dagen." Ja wäl, då bör hon sofwa. Men detta är ingen ursäkt alls för dem, som utan något nödtwång alls, endast för nöjes skull eller af lättja prata bort en del af natten, i stället för att hwila, och som sofwa bort en del af dagen, i stället för att arbeta, eller som af idel slarf prata bort dagen, så att de måste arbeta på natten och sofwa bort morgonen. Nej, upp, upp du lata mask, och wet, att det hör till ett kristligt lefwerne att rätta sig efter Guds ordning äfwen i denna del, och att det alltid har straff med sig att bryta den.

Men att David sålunda bittida söker Gud, det kommer däraf, att han så innerligt längtar efter Gud, såsom han här widare säger: **Min själ törstar efter dig.** Så säger ock profeten: Min själ längtar efter

dig om natten, och anden i mitt bröst söker dig om morgonen (Es. 26: 9). Men ännu kraftigare tillägger David: **Mitt kött smäktar efter dig.** Hela hans warelse är gripen af en sådan trånad efter Gud, att han riktigt försmäktar. Ack, gode Gud, skapa du genom din ande i wåra hjärtan en sådan kärlek till dig, att wi icke må söka eller längta efter något annat. Att så älska Gud är det allrasaligaste tillstånd, som kan tänkas här på jorden. Himmelens salighet skall också bestå däri, att denna kärlekens trängtan blir fullkomligt tillfredsställd, så att själen riktigt får wara med Gud, äga Gud, se Gud, utan att något det ringaste moln någonsin skall skymma bort hans anlete. Ack saliga slut, ack saliga mål för wår tro!

Klart är att där en sådan längtan efter Gud finnes, där är den ett ojäfwigt bewis på att själen är född på nytt, äfwen om där ännu är mycken skröplighet kwar. Ty denna längtan ligger icke i människonaturen, kan icke heller genom någon lag eller gärning åstadkommas utan endast geuom en födelse af Gud. Men där ingen sådan längtan finnes, där råder död, andlig död, äfwen om det utwärtes lefwernet är aldrig än så godt och kristligt. En människobild af wax kan se mycket lefwande ut; han kan också wara mycket wackrare och wara mycket finare klädd än en lefwande människa, ja, man kan äfwen med maskineri åstadkomma, att han gör wissa rörelser på mänskligt wis. **Men lifwet fattas.** Han är gjord men icke född. Och så är det med all den gudaktighet och rättfärdighet, som människor åstadkomma, när lifwet i Gud fattas. Där är ingen kristen utan endast en farise. Ack, gode Gud, pröfwa oß, att ingen må bedraga sig och gå förlorad, där han hoppades att warda frälst.

Men att David säger: **i ett torrt land, försmäktande utan watten,** det syftar på, att han är i Judeens öken. I detta torra land, där han försmäktar af brist på watten, och där han är skild från Jerusalem och helgedomen, känner han den nämnda trånaden djupare än annars. Det är med honom alldeles så, som det är med den troende, som bott på en ort, där han rikligen fått höra evangelium, men som nu blifwit förflyttad till en annan, där han icke kan få höra ett lefwande Guds ord. Medan han bodde på den förra orten, satte han kanske icke stort wärde därpå. Men nu, huru tänker han på den förra tiden, och huru längtar han icke tillbaka dit! Nu när han saknar det goda, nu träder trånaden fram.

O, Herre Gud gif oß din Ande! Gif oß tro, en tro, som riktigt tror, så att wi må säga: Gud, du är min Gud.

Din nåd är bättre än lif.

Ps. 63: 3—12.

3. Så skådar jag efter dig i helgedomen för att se din makt och ära. 4. Ty din nåd är bättre än lif; mina läppar skola prisa dig. 5. Därför skall jag wälsigna dig, så länge jag lefwer; i ditt namn skall jag lyfta upp mina händer. 6. Såsom af märg och fett warder min själ mättad, och med jublande läppar lofsjunger min mun, 7. när jag kommer ihåg dig på mitt läger, när jag under nattens wäkter tänker på dig. 8. Ty du har blifwit till hjälp för mig, och i dina wingars skugga jublar jag. 9. Min själ hänger fast wid dig; din högra hand håller mig uppe. 10. Men dessa — till sitt fördärf söka de efter min själ; de skola fara ned i jordens djup. 11. Man skall gifwa honom till pris åt swärdet, rofdjurs byte skola de warda. 12. Och konungen skall glädja sig i Gud; hwar och en, som swär wid honom, skall berömma sig, ty tillstoppad skall deras mun warda, som tala lögn.

David war, såsom wi se af v. 1, i Judeens öken, när han skref denna psalm. Där kände han en obeskriflig längtan till Gud. Och han tillägger: **Så skådar jag efter dig i helgedomen.** Med denna längtan i sitt hjärta wände han sina ögon mot Jerusalems helgedom, som säkerligen war synlig öfwer hela Judeens öken. Från de högsta punkterna i Jerusalem ser man mycket wäl öfwer hela öknen bort till Döda hafwet. Och han såg efter Gud i helgedomen. Huset själft war ju icke så mycket. Men Gud, som uppenbarade sig där, war hans allt. En sådan kärlek och längtan till de hus, där man får komma tillsammans för att dyrka och tjäna Gud, är ett godt tecken på andlig lifaktighet. Däremot är det alltid ett mycket dåligt tecken, när denna kärlek swalnar. Tywisst är det sannt, att Gud är öfwer allt, så att man kan dyrka honom i hemmet och ute i naturen, men säg uppriktigt: är det denna insikt, som har gjort, att du nu icke kan med samma längtan och glädje som förr — och i synnerhet i början af ditt nådelif — se efter det hus, där du med andra troende kunde komma tillsammans för att tillbedja och prisa Gud och

höra haus ord? Nej, käre broder, det är icke så. Ditt andliga lif har domnat. Wakna upp, att det icke må slockna.

För att se din makt och din ära. I de gudstjänstliga handlingarna i helgedomen afbildades i synnerhet Guds makt och majestät. Offren, rökelsen, hela den praktfulla anordningen af gudstjänsten — allt talade om, att människan stod inför den allsmäktige och majestätiske Guden, och det hade på David gjort så outplånliga intryck, att han alltjämt längtade dit tillbaka. För honom war allt detta icke tomma och döda former utan former, i hwilka Guds wäsen uppenbarade sig och hans närhet gaf sig till känna. Därtill äro också alla sköna gudstjänstformer affedda, att de skola för människans fantasi och känsla lifligt framställa Guds egenskaper, Guds närhet och det rätta umgänget med honom. Döda och tomma blifwa de först då, när man icke förstår, eller när hjärtat är främmande för det lif och den ande, som rör sig i dem.

Ty din nåd är bättre än lif. Wårt lif är den största timliga gåfwa, som Gud har gifwit oß. Därför är också lifwets förlust det swåraste straff, som samhället kan döma en brottsling till. Men mer än lifwet är Guds nåd, och att förlora lifwet är en ringa ting emot att förlora Guds nåd. Därför säger Herren Jesus: Rädens icke för dem, som dräpa kroppen och sedan intet mer kunna göra, utan rädens för honom, som sedan han dödat, har makt att kasta till helwetet. Om jag är rik eller fattig på wärldsligt gods, det gör just detsamma, bara jag äger Guds nåd. Rikedom förgår, fattigdom går öfwer, men Guds nåd warar ewinnerligen. Men äger jag icke Guds nåd, då är jag arm och eländig, ägde jag än all wärldens gods och guld. Ty då är jag förlorad. Se på berättelsen om den rike mannen och Lazarus. Den rike mannen lefde i prakt och öfwerflöd, kanske prisad lycklig af alla, som kände honom; och när han dog, fick han en ståtlig begrafning med många tal. Men i helwetet hamnade han, där han förgäfwes bad om en droppe watten för att swalka sin tunga. Lazarus låg där fattig och usel, ingen brydde sig om honom. Han dog, och säkerligen fanns ingen, som begrof honom, utan hans döda kropp kastades undan i Hinoms dal. Men i Abrahams sköte njöt hans ande en ewig salighet. Han ägde Guds nåd, för öfrigt ingenting. Den rike mannen ägde icke Guds nåd men war för öfrigt rik.

Om jag är ärad eller nedtrampad på jorden, det betyder föga, däreft jag äger Guds nåd. Men mister jag Guds nåd, då är jag förlorad, om än hela wärlden bure mig på sina händer och alla biskopar hölle wackra tal och alla skalder sjönge sköna lofsånger på min döda mull. Att lefwa utan Guds nåd och dö utan Guds nåd det är förfärligt. Alla förhopp-

ningar, som den ogudaktige gör sig om salighet, äro idel tomma inbillningar, såpbubblor som skola brista mot Herrens orubbliga ord, att de, som wandra den breda wägen, gå till förtappelse. O, du som wandrar den wägen, låt icke bedraga dig. Hwarför will du förgås? Ställ bredwid hwarandra dessa två: Herren Jesus, som warnar dig, och hans motståndare, som uppmuntra dig att wandra den breda wägen. Fråga dig sedan själf på allwar, hwem det kan wara rådligast att lyssna till. Du skall icke kunna stanna i twekan länge. Men du som äger Guds nåd, prisa dig lycklig. Gud, din Fader, prisar dig lycklig. Alla heliga änglar prisa dig lycklig. Och du **är** lycklig, i sanning lycklig. Ty om du än har att kämpa med bekymmer och swårigheter af tusen slag här, så har du dock barnaskap hos Gud och arfsrätt i hans rike, och det är något som öfwergår allt, hwad ögon sett och hwad öron hört, och hwad människohjärtat anat.

Men huru skall jag då winna Guds nåd? Allenast genom tron på Jesus Kristus. Han är nådastolen, och annorstädes gifwes ingen nåd. Om den törstige frågar: Huru skall jag få watten? så swaras: Kom till källan. Watten kan man icke göra. Man kan brygga allehanda drycker, men watten kan ingen brygga. Det har Gud skapat, och det kan man bara taga. Och så kan ingen med egna werk förwärfwa sig nåd. Den erhålles till skänks, alldeles gratis wid nådastolen, och dit få alla komma utan penningar och för intet. Dit få fariseer och publikaner, öfwerstepräster och tjufwar och röfware och mördare komma, äfwen de wärste. Rättigheten att komma till nådastolen är lika fri som rättigheten att titta på solen.

Wid tanken på detta säger nu David, att han skall **prisa och wälsigna Gud, så länge han lefwer, och i hans namn lyfta upp sina händer** till lof och åkallan. Ja, wi böra icke låta händerna falla. Wi hafwa ingen anledning därtill. Att wi äro swaga, det gör ingenting, Gud är stark nog oss förutan. Att det är mörkt rundt omkring, det gör ingenting, för Gud är mörkret icke mörkt, och natten lyser såsom ljusa dagen. Äfwen då det ser ut, som om Gud alldeles hade öfwergifwit oss, så är han ändå nära. Därför skall man säga till de handfallna: Upp med händerna! I Guds och Jesu namn lyft dem upp! Och till de klenmodiga: Waren fasta! Frukten icke. Se, eder Gud kommer, han kommer själf för att hjälpa eder (Es. 35: 4). Och såsom segerwissa trupper kunna sjunga segersånger redan före striden, så kunna och böra wi prisa Gud ej blott efter segern utan **alltid**, både före och under striden, samt med orubblig frimodighet resa upp baneret. Ty segern är i alla fall wår genom wår Herre Jesus Kristus, som trampat sönder ormens hufwud.

Huru innerligt nöjd och tillfreds med Gud David war trots den sorgliga ställning, hwari han för tillfället befann sig, det uttrycker han med de orden: **Såsom af märg och fett warder min själ mättad.** Godt kött är fett kött, därför will David säga, att han är så nöjd och belåten med Gud, som kroppen är belåten, när den blifwit mättad med den allra bästa mat, som finnes. Märg är en bild af styrka. Därför säger man om en stark människa, att det är en människa "med märg i benen." Och nu känner David sig så lycklig och stark i Gud, som hade han blifwit mättad med märg. Ack, gode Gud, gif äfwen oß en sådan frimodig ande!

Och med jublande läppar loffjunger min mun, när jag kommer ihåg dig på mitt läger, när jag under nattens wäkter tänker på dig. Davids sömn blef afbruten, han waknade kanske många gånger på natten. Men då tänkte han icke på, att han war i Juda öken, eller att han flydde för Absalom. Nej, då tänkte han på Gud, på hans nåd och trohet, hans ord och löften, och då kunde han icke förfalla i klagan och sorg, utan då lyftes hans hjärta och tunga upp till jublande loffång. Det gjorde hans säng mjuk och skön, och han kände sig hwild och stark, ja, starkare än om han hade sofwit utan afbrott. Käre David, hwar fick du en sådan tro ifrån? Är det möjligt att under sådana omständigheter hafwa en sådan tro? Ja, det är möjligt. Men allt kommer därpå an, att wårt hjärta blir löst från allt tillfälligt och förgängligt samt har sitt stöd och sin hjälp allena i Gud, såsom David här widare tillägger: **Ty du har blifwit till hjälp för mig** — du och ingen annan — det har jag tusen gånger erfarit, och det kommer jag nu ihåg, när jag ligger där waken. "Det är den största förmånen af minnet, att det förser oß med prof på Herrens trofasthet och hjälper oß att fatta en allt starkare tillförsikt till honom" (Spurgeon).

Och i dina wingars skugga jublar jag. Såsom wille han säga: "Där hos dig i skuggan af dina öfwer mig utbredda starka wingar känner jag mig icke blott lugn och trygg utan jublande glad. Ty där wet jag, att intet ondt skall träffa mig eller omstörta mig. Där wet jag, att jag är utom skotthåll för alla fiendens spjut och pilar lika säkert, som om jag satte på månen." Ja, låt oß lära af detta. När wi se David rädd och ängslig och twiflande, ja, nära däran att förtwifla, då må wi bedja Gud att blifwa bewarade därför. Men när wi se honom glad och stark och frimodig i tron, då må wi säga: "Gud, Gud, gif oß din Ande och hjälp oß att likna honom i detta."

Min själ hänger fast wid dig. Det uttryck, som David här begagnar, är mycket starkt. Det betyder egentligen: min själ **låder fast** wid

dig. Så alldeles omöjligt är det för honom att släppa Herren. **Din högra hand håller mig uppe.** "Detta är en skön tröst, framställd i en skön bild. Likasom ett litet barn, som man will rädda ur stor fara, fattar sin räddare om halsen och håller sig fast wid honom men därjämte måste hållas af räddarens armar, att det icke åter må falla ned i elden eller wattnet, på samma sätt, säger den käre David, håller sig min själ till dig genom tron, och din högra hand uppehåller mig, att jag icke faller. Guds högra hand är Guds kraft, starkhet, wälde och allmakt. Om wi nu hålla oss fast intill Gud och genom tron omfatta honom, så skall wisserligen Guds högra hand, d. ä. Guds allmakt, upplyfta och bära oss och icke kasta oss bort. Uppehåller och bär Gud himmel och jord i sin hand, så skall han ock kunna uppehålla och bära ett så litet stoftkorn, som du är" (Joh. Arndt).

Men dessa, nämligen mina fiender — **till [sitt] fördärf söka de efter min själ,** de söka att fördärfwa mig, men det tjänar endast till deras eget fördärf. Ja, så wänder Gud det. De gräfwa en grop åt Guds folk, men så störtar Gud ned dem själfwa däri; de sätta ut en snara, och så fångar Gud deras egen fot i den. Haman byggde en 50 alnar hög galge för att hänga den fromme Mordekai däri. Men när leken war slut, så war det han själf, som hängde i densamma. Så gör Gud de ogudaktigas råd icke allenast till intet, utan han wänder det till deras eget fördärf. Deras onda anslag blifwa såsom stenar, som de kasta upp mot himmelen, men som komma igen och falla ned på deras egna hufwud. Gud låter deras swärd gå in i deras eget hjärta (Ps. 37: 15). Och det är i sanning det mest rättwisa straff.

Denna Guds straffdom beskrifwer David widare så, att de skola fara ned i jordens djup (såsom det t. ex. gick med Kora, Datan och Abiram, som uppslukades af jorden) att de skola gifwas till pris åt swärdet (såsom det t. ex. gick konung Saul) att de skola blifwa rofdjurs byte, (såsom det gick med Akab och Isebel). Men alla dessa straffdomar, huru förfärliga de än woro, äro dock ett intet mot den mask, som icke dör, och den eld, som icke slocknar, och som wäntar dem, sedan nådens tid är till ända. Ack, att de wille besinna sig och wända om i tid! Men de tro icke, att det är så farligt. Djäfwulen inbillar dem, att det nog skall gå bra, alldeles såsom han inbillade wåra första föräldrar, att de utan fara kunde äta af det träd, hwarom Gud hade sagt: På hwad dag I äten däraf, skolen I dö.

Men konungen skall glädja sig i Gud. Fienderna jubilera nu, men deras tid är kort. Absaloms konungadöme war såsom en såpbubbla. Och

den glädje, som konung David fick erfara, när han hämtades tillbaka till Jerusalem, gick säkerligen wida utöfwer, hwad han hade wäntat. Och denna glädje war en glädje i Gud, emedan det war från Gud, som hjälpen kom. Men Davids glädje wid detta tillfälle war dock ingenting i jämförelse med den outsägliga fröjd, som Guds barn skola få erfara, när de såsom konungar och präster inför Gud (Uppb. 1: 6) skola tåga in i det nya Jerusalem för att taga i besittning det rike, som är åt dem tillredt från wärldens begynnelse. Här gå wi såsom David i Juda öken. Men såsom han såg Jerusalems helgedom på afstånd, så se äfwen wi på afstånd den himmelska helgedomen, och det är, såsom man plägar säga, endast en tidsfråga, när wi skola wara där, och ingen fiende skall kunna drifwa oß ut.

Hwar och en, som swär wid honom, skall berömma sig. Dessa ord "wid honom" kunna betyda antingen "wid konungen" eller "wid Gud." Då det nu war i Guds lag strängeligen förbjudet att swärja wid någon annan än Gud (5 Mos. 6: 13), så böra orden här så fattas. Men af sammanhanget synes, att eden gällde konungen, så att man swor och sade: "Så sannt som Herren lefwer, så skall han föra wår nu fördrifne konung tillbaka." De som nu så swuro och icke läto förwilla sig af Absaloms tillfälliga framgång, de skulle till sist få berömma sig, att de hade rätt. Och så gick det äfwen. **Men deras mun, som talade lögn** och sade: "Nu är det för alltid ute med David", den **skulle warda tillstoppad.** Och så wardt den äfwen. På samma sätt skola ock wi swärja och säga: "Så sannt som Herren lefwer, så skall den lilla hjorden af Jesu får, som nu löper omkring i Juda torra öken, omgifwen af ulfwar, samlas i ewig härlighet i himlarnes rike, där de skola triumfera öfwer alla fiender och ewigt loffjunga Gud och Jesus." Och när slutet kommer, då skola de berömma sig och säga: "Se, om wi icke hade rätt"! Men de ogudaktiga som hånat dem, de skola då gå förstummade bort, seende att allt, hwad de hade taladt, war lögn.

Ja, Gud, wi wänta uppfyllelsen af ditt löfte och wi weta, att wi icke skola blifwa bedragna. Därför sjunga wi redan med jublande tunga om seger, där wi sitta i skuggan af dina wingar.

Gud skjuter dem.

Ps. 64.

1. För sångmästaren; en psalm af David. 2. Hör, o Gud, min röst, när jag kwider. För fiendens skräck bewara mitt lif. 3. Göm mig undan missgärningsmännens hemliga råd, undan deras larmande hop, som göra synd, 4. som hafwa hwässt sin tunga såsom swärd och hafwa spänt sin pil — bittert tal — 5. för att i löndom skjuta den ostraffige; plötsligt skjuta de honom och frukta icke. 6. De hålla fast wid ondt aftal, de orda om, huru de skola hemligen lägga ut snaror; de säga: "Hwem skulle se oss?" 7. De tänka ut onda anslag: "Wi äro färdiga; ett råd är uttänkt!" Och en mans inre och hjärta är djupt. 8. Men Gud skjuter dem; en pil [kommer] plötsligt. De warda sårade. 9. Och man fäller dem, öfwer dem kommer hwad deras tunga har talat; hwar och en, som ser på dem, skakar hufwudet. 10. Och alla människor warda förskräckta; och de förkunna, hwad Gud har gjort, och gifwa akt på hans werk. 11. Den rättfärdige skall glädja sig i Herren och hafwa sin tillflykt hos honom, och alla rätthjärtade skola berömma sig.

Denna psalm är helt och hållet riktad mot fiender. David är upprörd, på det högsta upprörd. Men mot slutet lugnar han sig i det medwetandet, att Gud skall som wanligt bewara och hjälpa honom. Och det är alltid det säkraste.

David börjar med att tala om, huru han **kwider.** Ja, han har warit en arm, swag människa äfwen han, ehuru han war konung. Ingen sköld, intet pansar kan skydda hjärtat mot bekymmer. Tänk dig, du som kwider, tänk dig, att konung David har legat på sitt ansikte och kwidit äfwen han. Allt har synts honom så mörkt, så mörkt, att det icke kan synas mörkare för dig. Och David har icke blygts att öppet erkänna, att han war så där swag. Käre David, huru har du kunnat wara en sådan stackare? Har du då icke wetat, att Gud är nådig, allsmäktig, trofast o. s. w.? Jo, allt detta har han wetat. Men ändå har han kunnat blifwa så nedslagen och rädd, att han riktigt kwidit och ropat: **Gud bewara mitt lif för fiendens skräck.** Han wet, att de stå efter hans

lif, och han är rädd, att de kunde lyckas. Trots allt hwad han i sina dagar haft att utstå, är han icke "mätt af lefwande" utan will ännu wara kwar här för att förhärliga Herrens namn. David och bibelns heliga i allmänhet hafwa icke känt någon längtan efter döden, så länge de wetat, att de kunde wara till wälsignelse genom att få lefwa.

Göm mig undan missgärningsmännens hemliga råd. De komma tillsammans och rådslå i all hemlighet, hwad de skola göra. Men Gud hör allt, hwad de säga, han känner allt hwad de tänka, han ser alla snaror, de lägga ut, och alla fallgropar, de gräfwa, och så gömmer han de sina undan, så att fienden har ingenting för sitt beswär. Den fromme biskop Gobat i Jerusalem berättar, huru han en gång blef kallad till en druserhöfding på berget Antilibanon. Höfdingen wille höra Guds ord. Ehuru druserna woro grymma och wilda samt synnerligt fientliga mot kristendomen, så ansåg dock Gobat, att han borde fara dit. Han fick också en wägwisare. Men när de woro uppe bland bergen, hände en gång, att en hyena låg på den gångstig, där de skulle fram. "Det betyder olycka", sade wägwisaren och wände om. Gobat måste följa med. Och han war djupt bedröfwad öfwer, att höfdingen och hans folk icke skulle få höra evangelium, som de längtade efter. Men en tid därefter fick han weta, att höfdingens affikt war att dräpa honom, och att han bara wille locka honom i fällan genom att säga, att han wille höra evangelium. Ja, sådant har nog Gud gjort otaliga gånger, ehuru det mesta icke blir bekant förrän på den yttersta dagen. Gud gömmer de sina i sitt ansiktes gömsle undan människors sammangaddning och döljer dem i en hydda (Ps. 31: 21). Och när han gömmer dem, då lärer ingen finna reda på dem.

Fienderna beskrifwer han widare såsom en larmande hop (v. 3). De bullra och göra mycket wäsen af sig, alldeles som om de wore fullkomligt wissa om seger. **De hafwa hwässt sin tunga såsom swärd.** "Förtalet har alltid warit den frommes fienders förnämsta wapen, och de onda göra sig mycken möda att anwända detsamma riktigt wäl. Såsom krigaren hwässar sitt swärd för att gifwa det en egg, som skall skära djupt och såra till döds, så uppfinna de sammetslösa lögner, som äro anlagda på att wålla de rättfärdiga smärta, förstöra deras rykte och döda deras ära. Hwad finnes wäl, som icke en elak tunga kan säga? Hwilken nöd söker hon ej med all makt att wålla?" (Spurgeon). **De hafwa spänt sin pil — bittert tal — för att i löndom skjuta den ostrafflige.** Att de hafwa spänt sin pil är ett förkortadt uttryck i stället för, att de hafwa spänt sitt båge och lagt pilen däruppå. Och pilen är det bittra, det nedswärtande, smädande, bitande, lögnaktiga talet. Och "de ligga i för-

sått, med sina bågar spända, i beredskap att fegt sikta på den rättsinnige. Ett redbart lif skyddar oß icke från förtalets anfall. Djäfwulen angrep wår frälsare själf, och wi kunna wara wissa om, att han har glödande pilar i beredskap för oß; Jesus war den absolut fullkomlige, wi äro det endast i relativ bemärkelse, därför finnes inom oß bränsle, som de glödande skotten kunna antända. Märk, huru usla de onda äro; de wilja ej inlåta sig i ärlig strid, de sky öppna fältet och hålla sig undan i snåren, liggande i försåt för dem, som känna för litet till sweket för att miβtänka deras förräderi samt äro för ärliga och modiga att taga efter deras föraktliga stridssätt." (Spurgeon).

Och när de nu äro i ordning och tro, att den rätta tiden är inne, **då skjuta de honom plötsligt**; när han minst anar det, kasta de sig öfwer honom. Då han minst skall kunna förswara sig, slunga de ut sina lögnaktiga beskyllningar för att wålla honom så stor skada som möjligt. Ty det är hela deras mål. Förfärligt men sannt säger Spurgeon därom: "En öppen lögnare är en ängel i jämförelse med en sådan djäfwul. De giftigaste ormar äro oskadliga bredwid ett sådant kräldjur." Ja, han tillägger: "Djäfwulen själf kunde rodna för att kallas fader åt en så eländig afkomma".

Men när wi sådant läsa, må wi då framför allt se till, att wi icke själfwa göra oß skyldiga till falskt och lögnaktigt eller annars giftigt och sårande tal mot wår nästa. Det är lätt gjordt, att tungan sättes i rörelse för att säga något, som kan skada nästan, och man tänker icke så strax på, hwad synd man gör. Därför gäller här att bedja och wara på sin wakt. Ty denna synd kan medföra döden lika wäl som stöld eller hor eller annan miβgärning.

Men David tillägger: **Och de frukta icke.** De tro icke, att det kan wara farligt för dem själfwa utan endast för den, som de sikta på. Men wänta bara. Till slut skall det wisa sig, att skottet går baklänges. Ty Gud är en rättfärdig Gud. Hans barn äro hans ögonstenar. Och att skjuta Gud i ögat — ja, den som icke förstår, att det är farligt, han är för wisso förblindad. Och huru olyckliga äro icke i själfwa werket de ogudaktiga i sin fiendskap.

Men hör widare, huru David beskrifwer dem: **De hålla fast wid ondt aftal.** Det är en hedersak för dem att där hålla ihop. De uppmuntra äfwen och stärka hwarandra. **De orda om, huru de skola hemligen lägga ut snaror; de säga: "Hwem skulle se oß?"** Det onda går alltid bäst fram i mörkret. Men om människor ingenting se, så ser dock Gud allt. Och han aktar de sina, att intet ondt skall om-

störta dem. O, du ogudaktige försmädare och ränksmidare, som mår godt i din själ, när du har gjort Guds folk riktigt ondt, wet, att Gud ser och hör dig. Och på den yttersta dagen skola alla pilar, som du har afskjutit, genomborra dig själf för att aldrig kunna dragas ut utan ewigt pina dig.

De tänka ut onda anslag. Och så säga de: **"Wi äro färdiga; ett råd är uttänkt."** Och nu smäller det. Nu måste det lyckas. Och det ser kanske för ögonblicket så ut. Betrakta Kristi fiender, när de hade Herren på korset. Nu war det färdigt. Deras planer hade lyckats öfwer all förwäntan. De hade t. o. m. lyckats reta folket till att ropa: korsfäst. "Ha, ha, ha", skrattade de. "Nu är spelet wunnet", sade de. **En mans inre och hjärta är djupt,** det kan man med David säga om dem. De woro inga dumma människor utan sluga. Men så kom Gud ochref sönder deras nät och gjorde deras klokhet till idel dårskap. Och deras triumf wändes i harm och förtwiflan. Ja, så skall det alltid gå. Det war en gång en stenget, som war förföljd af ett rofdjur. Hon syntes wara alldeles förlorad. Några minuter till, och hon måste blifwa upphunnen och ihjälrifwen. Men just då kom hon till en bred klyfta i berget. Hon tog ett hopp och war öfwer. Rofdjuret, som icke såg för fötterna utan blott på det flyende rofwet, hann icke hejda farten och kunde icke hoppa utan ramlade ned i klyftan och krossades. Frukta därför icke, du lilla, du swaga hjord. Du skall icke gå förlorad. Gud är med och **han skjuter dem,** såsom här widare står. Och han skjuter aldrig miste. **En pil kommer plötsligt.** Där de minst wänta det, träffas de af Guds dom. **De warda sårade,** de kunna icke komma undan. Herren har hämnats de sina, såsom han säger: Min är hämnden, jag skall wedergälla det. Faraos här hade ju Israels folk alldeles så godt som i sina händer. Ett, tu, tre — se nu äro de till spillo gifna. Men Israel flydde och Gud sköt fienden. Där han hade öppnat wäg för sitt folk, just där dränkte han hela Faraos här.

Öfwer dem kommer, hwad de hafwa talat. De hafwa talat om att fördärfwa, och nu kommer fördärf öfwer dem. Ack, att de wille besinna sig och omwända sig. Men de se sig icke före, de rusa bara på såsom det där rofdjuret. De räkna bara på sin list och sin makt, samt de troendes swaghet. När en warg förföljer ett får, så må han wäl icke behöfwa wara rädd. Men att där bakom ett träd står en jägare, som han icke ser, det tänker han icke på. Och jägaren är han, som äger fåret. Nu skjuter han. Wargen ligger där och fåret är räddadt.

Hwar och en, som ser på dem, skakar hufwudet af förundran. Hwem hade wäl kunnat tänka ett sådant slut? **Och alla människor warda för-**

skräckta, när de se sådana domar. Detta har historien många gånger wisat. Men i synnerhet skall det wisa sig på den ytterste dagen, när den stora domen inbryter. Gud låter icke gäcka sig. Hwad människan sår, det skall hon skära upp. Förr eller senare kommer det. Det är förgäfwes att hoppas annat, äfwen om det dröjer. Och nu warder sådant förkunnadt samt genom många exempel bekräftadt, på det människorna må gifwa akt därpå och omwända sig. Men hwem frågar wäl därefter? Där war en. Han war en bitter fiende till Herren och hans folk. Guds dom träffade honom. Han omkom på ett ömkligt sätt. Det werkade en allmän skakning bland folket. Öfwer allt talade man därom. Man förstod, att det war Guds dom, och man kände sig rädd. Men när några dagar hade gått, så war allt sig likt igen. Åter wandrade man lika tryggt och muntert som någonsin förr den breda wägen fram. Det är, som om människorna wore alldeles från sina sinnen.

Men den rättfärdige skall glädja sig i Herren och hafwa sin tillflykt hos honom. När de se uppenbarelsen af sin himmelske Faders makt och beskydd, så wäxer deras tillit till honom. Och de kunna icke blifwa annat än glada. Det hade warit onaturligt, om icke Israels barn hade fröjdat sig och sjungit Guds lof efter den underbara räddningen undan Faraos här wid Röda hafwet. Det är förskräckligt att tänka på fiendernas undergång. Men den uppenbarelse af Guds makt och rättfärdighet och omwårdnad om de sina, som däri ligger, är dock ett ämne för glädje och lof. Därför säger också Johannes i Upp. 19 om Babylons förskräckliga undergång, att han hörde en stark röst af en stor skara i himmelen, som sade: Hallelujah. Frälsningen och äran och makten är wår Guds. Ty sanna och rättfärdiga äro hans domar (v. 1, 2).

Alla rätthjärtade skola berömma sig, d. w., s. de skola prisa sig lyckliga, att de icke låtit sig snärjas eller skrämmas af fienderna utan troget hållit sig till Herren. De som icke läto skrämma sig af Absalom utan förblefwo David trogna, ehuru han måste ömkligen fly, de hade all anledning att prisa sig lyckliga, när David sedan kom igen. Och nu, haf tålamod, du som måste lida för Herrens namns skull. Låt icke skrämma dig. När Herren kommer igen, skall de ogudaktigas skryt och skråL tystna, och då blir det din tur att berömma dig. Och den tiden kommer snart. Ja, amen, ja, kom snart, Herre Jesus! Kom att winna seger och förlossa ditt folk! Men under tiden håll wår tro och wårt mod uppe!

Gud, dig lofwar man i stillhet.

Pſ. 65: 1—3.

1. För ſångmäſtaren; en pſalm; en ſång af David. 2. Gud, dig lofwar man i ſtillhet i Sion, och dig betalar man löfte. 3. Du ſom hör bön, till dig kommer allt kött.

Det wäxlar mellan ſorg och fröjd. Pſ. 64 målade för wåra ögon en mycket mörk och dyſter tafla. Men i den 65:te ſe wi åter ljus, ett klart ljus. Alldeles ſåſom det ſtår: För den rättfärdige går ljus upp i mörkret och för fromma hjärtan glädje. Det är därför icke wärdt, att man gör för ſtor affär af det mörker, ſom tillfälligtwis inträffar. Äfwen det ſwartaſte mörker har en öfwergång. Solen kommer i ſin tid.

Gud, dig lofwar man i ſtillhet i Sion. Att lofwa Gud, det förutſätter, att man betraktar hans wälgärningar, och det gör man endaſt i Sion d. ä. i Guds församling. De ogudaktiga förakta Gud och hans nåd, och om de någon gång med munnen uttala Guds lof, ſå är det allenaſt munwäder. Men, ſom ſagdt, i Guds församling — där begrundar man hans godhet och de under, ſom han gör med människors barn. Där predikas åter och åter igen om hans nåd. Ja, när de troende ſamlas för att höra Guds ord, då är det juſt Guds nåd, ſom de framför allt wilja höra om. Annars känna de ſig icke tillfredsſtällda.

Häraf följer nu Guds lof. Och lofwet blir innerligt i ſamma mån, ſom ſjälen får ſkåda djupt in i Guds nåd. "Så många wälgärningar någon emottager, ſå mycken tackſamhet är han ock ſina wälgörare ſkyldig": detta lärer oß äfwen naturen. Emedan wi nu af Gud emottaga de allraſtörſta wälgärninger, ſå äro wi ock honom ſkyldiga den allraſtörſta tackſamhet och kärlek, och emedan wi dagligen undfå ſtora wälgärningar af Gud, ſå äro wi ock dagligen honom ſkyldiga högſta tack, lof och kärlek och dagligen förpliktade att lofwa och tacka honom ſåſom wår förnämſta wälgörare, att älſka honom ſåſom den där högſt älſkar oß, att ära honom ſåſom en Herre öfwer allt och att frukta honom ſåſom den allsmäktige. Alltſå äro wi förpliktade att i högſta mått tacka Herren Gud ſåſom wår kärleksrikaſte wän, att gifwa honom ſtörſta äran ſåſom

en Herre öfwer allt, såsom den högste Guden, och att frukta honom såsom den allsmäktige" (Joh. Arndt).

Man lofwar dig **i stillhet,** säger David. Ingenting kan wara mer stilla och fridsamt än en församling, som med gladt hjärta gemensamt lofwar Gud. Att från wärldens buller och larm och oro komma in i en sådan församling, det är såsom att komma från storm och regn in i det härligaste solsken. "Guds rätta lof, säger Joh. Arndt, måste gå af hjärtats innersta grund och med fröjd framkwälla ur helig, innerlig andakt, så att hjärta och ande utgjuta sig i Guds lof. Detta heter att lofwa Gud i stillhet, med innerlig fröjd och kärlek i tålamod och ödmjukhet, som endast Gud hör, känner och ser." Loffången behöfwer därför alls icke wara sakta och lågmäld. Nej, den kan wara liflig och eldig, ja, dundrande såsom dånet af många watten. Men när man kommer från en sådan tacksägelseſammankomst, säger man med rätta, att det war en **stilla** och salig stund. I en gudfruktig familjs lif äro wäl också de stunder de mest stilla och ljufliga stunder, då familjens medlemmar samlas för att lofwa Gud för den nåd, som de erfarit.

Ack, du Guds barn, glöm icke att tacka Gud. Allt hwad han gör med dig är nåd, äfwen när han handlar underligt och leder dig genom mörka dalar. För hwarje dag af hälsa, som han gifwer dig, säg honom tack. För hwarje måltid, du äter, säg honom tack. För hwarje klädesplagg du drager på dig, säg honom tack. Allt är det goda gåfwor af Gud utan all din förtjänst eller wärdighet. Och börjar du bara se riktigt efter, så skall du snart finna, huru fullt ditt lif är af Guds nådeswälgärningar.

Men öfwer allt annat står ju det, att du dagligen får komma till nådastolen Jesus Kristus med dina synder, att han där förlåter dig allt och renar från allt, att han dagligen och mildeligen bär och wårdar och fostrar dig för himmelen, ja, wänder och styr allt så, att ingenting i ditt lif får inträffa, som icke skall med allt annat samwerka till din frälsning. Och denna nåd är orubblig som bergen, ja, mycket orubbligare, den är hög som himmelen, ja, mycket högre, djup som hafwet, ja, mycket djupare, bred som öster är från wäster, ja mycket bredare. Den är stor, härlig, hög, omätlig, ewig som Gud själf. Käre, glöm icke att tacka honom. Och du Guds församling, när du är tillsammans omkring ordet, glöm ej att höja din röst till att lofwa din Gud. Det är godt att lofsjunga Gud, heter det i Ps. 147; det är en god gärning, och det är hälsosamt för den troende själf. Det är ljufligt, tillägger psalmisten, ja, det finnes ingenting ljufligare än att af iktigt helt och fullt hjärta lofsjunga Gud.

Därför yttrar ſig också de frälſtas ſalighet i himmelen genom loſſång till Gud och Lammet. Loſſång höfwes oß, tillägger han ytterligare på ſamma ſtälle, Pſ. 147: 1. Det är i högſta grad ohöfligt att icke lofwa Gud, ſom gör ſå mycket godt. Ja, tack, gode Gud. Fyll wårt hjärta med glädje, att wår mun må öfwerflöda af ditt lof!

Men till det rätta Guds lof hör widare, hwad David här tillägger: **Dig betalar man löfte.** När en människa omwänder ſig, då gifwer hon Gud ſitt hjärta och lofwar att tillhöra honom och wara honom trogen. Alldeles ſåſom en brud i brudſtolen gifwer ſin man ett ſådant löfte ſamt till inſegel därpå af honom mottager en ring. Hela den troendes liſ blir ſålunda i ſjälfwa werket en ſträfwan att betala Gud detta löfte. Kom ihåg det wid hwarje freſtelſe till ſömnaktighet, till wärldslikſtällighet, till girighet eller annan ſynd, ſå att du ſäger: "Jag har **lofwat** Gud att wara hans och wara honom trogen. Och det löftet will jag betala." Det räknas ju äfwen i wärlden ſåſom ſkamlöſt och brottsligt, om en kwinna, ſom lofwat en man trohet, följer en annans lockelſe och gifwer ſig i hans wåld, wore det ock blott för tillfället. Huru mycket mer ſkamligt är det icke då, om den, ſom lofwat ſitt hjärta och allt åt Gud, ſkulle bika af och följa ſyndens lockelſe! Nej, låt oß dag efter dag, hela wårt liſ igenom betala Gud wårt löfte, att han må kunna på den ytterſta dawen ſäga till hwar och en: Du gode och trogne tjänare, gå in i din Herres glädje.

Men det händer också, att en troende kan wid wiſſa tillfällen gifwa Gud ſärſkilda löften. Han råkar i en fara och han ſäger: "Gud, om du räddar mig, ſå will jag göra det och det." Eller han har ett företag och han ſäger: "Gud, om du låter mig lyckas däri, ſå will jag göra det och det." Eller Gud wälſignar honom och gläder honom på något ſärſkildt ſätt och han beſluter i ſitt hjärta, att han will göra något offer åt Gud. Att ſå göra, är icke orätt. Dock må det icke ſke lättſinnigt utan med mogen eftertanke. Och har du då gjort löftet, ſå ſe till att du betalar det, alldeles ſåſom du betalar en människa, hwad du lofwat henne. "Ett ouppfylldt löfte bränner i ſamwetet ſom ett glödande järn. Ett löfte om en tjänſt, en gåfwa, ett lofoffer eller hwad det nu wara må, är ingen obetydlighet, och på den dag, då den tackſamma loſſången höjes, bör det utan inſkränkning uppfyllas efter ytterſta förmåga" (Spurgeon).

Du ſom hör bön, till dig kommer allt kött. Det hör till Guds egenſkaper, att han är en bönhörande Gud. Han hör, när wi ropa och ſkria. Han hör, när wi tala. Han hör, när wi ſucka. Han hör, hwad wi känna, när wi ligga där ſtumma, oförmögna att få fram ett enda

ljud. Därwid tager han ingen hänsyn till wår wärdighet eller owärdighet utan endast till wårt behof, som han rikligen uppfyller med sin nåds oändliga rikedomar. Han hörde konung David, när han på sin tron sjöng sina böneſånger. Och han hörde den fattige Lazarus, som låg utanför den rike mannens dörr, trasig, hungrig, full med sår. Han hörde den helige och wäldige profeten Elias, när han bad, att eld måtte falla ned från himmelen, och han hörde den fattige och försagde publikanen, som med ansiktet nedsänkt af blygsel slog sig för sitt bröst och sade: Gud, miskunda dig öfwer mig syndare.

Emedan nu Gud så hör bön, så kommer allt kött till honom, d. ä. människor af alla slag. Där komma rika, som råkat i någon nöd. Gud har slagit dem med något lidande eller olycka. Eller de hafwa waknat till besinning öfwer sina synder. Förr frågade de icke efter Gud. Nu weta de, att han hör bön, därför komma de. Där komma fattiga, sjuka, elända. De tryckas af mångfaldig nöd. Nu höra de, att Gud hör bön, och så komma de. Där komma gamla, som gå på grafwens brädd, där komma unga i sin ålders blomma. Där komma fariseer och publikaner. Där kommer jungfru Maria och Johannes döparen, där komma röfwaren på korset och synderskan i Simons hus. Blir det bara bekant om en rik man, att han är barmhärtig, så att han icke kan låta någon nödställd gå ohulpen bort, war wiß, att han snart skall få huset fullt af hjälpsökande. Och så komma otaliga människor till Gud, när de få weta, att han hör bön, ja, att han har ett sådant hjärta, att det riktigt brister af förbarmande (Jer. 31: 20). Ja, du eländige, du lidande och kwidande, kom äfwen du. Hör Herren Jesu inbjudning: Kommen till mig alla I, som arbeten och ären betungade. Han gör ingen skillnad. Du är i nöd och behöfwer hjälp, och han är af Fadern sänd att uppsöka och hjälpa de elända. Så är den saken klar. Mer behöfwes icke.

Ja, Herre Gud wår Fader, wi wilja komma. Se, wi komma nu. Icke på wår wärdighet utan på din stora barmhärtighet. Wi komma till din nådastol, till Jesus Kristus; hjälp oß, fräls oß! Wi äro dina. Du har sagt, att du hör bön, och wi wänta nu att få se, att det är så. Då wilja wi också med gladt hjärta och ljudelig röst lofsjunga ditt namn. Hallelujah. Amen.

Säll den, som du utwäljer.

Ps. 65: 4—5.

4. Mina missgärningar woro mig öfwermäktiga; men du försonar wåra synder. 5. Säll är den, som du utwäljer och låter komma till dig, att han må bo i dina gårdar, att wi må mätta oss med det goda i ditt hus, i ditt heliga tempel.

David har talat om, huru Gud hör bön, och huru därför alla nödställda komma till honom. Nu hade han själf pröfwat därpå. **Mina missgärningar,** säger han, **woro mig öfwermäktiga.** Där woro icke allenast fel och swagheter, nej, werkliga synder, och det icke små, ursäktliga synder, utan stora **missgärningar,** som woro mig alldeles för tunga. Och hwart skulle han då taga wägen? Fanns det någon, som barmhärtigt wille höra på en sådan usling? Jo, Gud. Därför kom han till Gud. Och så fick han nåd, och med nåden följde frid, och han började åter lofwa Gud (v. 1).

Om denna nåd säger han: **Men du — du försonar synder.** Först lägger han stark tonwikt på **du** — du Gud — du är icke såsom en människa, du är en Gud, som försonar synder. Men hwad är då det, att Gud försonar synder? Jo, det är, att han tager bort dem, utplånar dem, renar ifrån dem. Såsom han säger hos profeten: Jag, jag utstryker dina missgärningar såsom ett moln och dina synder såsom en dimma (Es. 44: 22). Och åter: Du skall skämmas och för skams skull icke wåga att upplåta din mun, när jag försonar allt, hwad du har gjort (Hes. 16: 63), d. ä. när jag utplånar det och kastar det i hafwets djup och gör dig ren från alltsammans.

Därom läsa wi också i 3 Mos. 16, där det stora försoningsoffret beskrifwes och dess betydelse sålunda förklaras: På den dagen sker eder försoning, så att I warden rena gjorda, från alla edra synder warden I rena gjorda inför Herren (v. 16). Där hör du alltså, att det är en stor willfarelse, när hedningarne och på hedningarnes wis många kristna tänka, att **Gud skall hafwa försoning** för wåra synder. Det är alldeles twärt om han, som gifwer försoning, d. ä. gifwer ut sin enfödde Son för att

taga bort wärldens synd och sålunda föra wärlden tillbaka till Gud. Nu wißte David, att Gud war en sådan Gud, därför kom han till honom, när hans synder woro honom öfwermäktiga. Och han fick werkligen erfara, att Gud försonade hans synder, d. w. s. strök ut dem, såsom om de aldrig hade warit till. Och det sjunger han här ut till lärdom och exempel för alla, som äro i samma belägenhet. Må wi då taga hans ord och gömma det i wårt hjärtas djupaste skattkammare.

Säll är den, som du utväljer. Gud har utwalt åt sig ett folk ur wärlden, och det har han gjort före wärldens grundläggning utan affeende på deras wärdighet, allenast efter sin egen wiljas wälbehag, till beröm för sin nåds härlighet (Ef. 1). Och hwilka då? Jo, alla som genom tron äro i Kristus Jesus. Därför säger aposteln Paulus, att han har **utwalt oß i Kristus** (Ef. 1). De gammaltestamentliga helgonen sträckte sig i hoppet efter den utlofwade Kristus. De woro utwalda. De troende i nya testamentet hålla sig i tron till Jesus. De äro utwalda. Ty däri består just den kristna tron till skillnad från all annan tro, att de hålla sig till Kristus och genom Kristus till Gud, som bor med sin gudoms fullhet i Kristus, så att Kristus kan säga: Den som tror på mig, han tror icke på mig utan på honom, som har sändt mig (Joh. 12: 44), och den som ser mig, han ser Fadern (Joh. 14: 9).

Därför skall du icke låta djäfwulen skrämma dig med den frågan: "Huru wet du, om du är utkorad? Kanske du icke är utkorad?" Med den frågan har han i alla tider plågat otaliga Guds barn, ofta ända till wansinne. Utan wet, att när du håller dig till Kristus, då är du utkorad. Ty han är den, som Gud har utkorat till att wara frälsare. Alla de, som äro i honom, äro därför utkorade till frälsning. Så enkelt är det med den saken.

Men lika enkelt som det är, lika orubbligt bestämdt är det också, att de, som förakta Kristus, äro förkastade. All tanke på frälsning utan i Kristus Jesus är absolut utesluten. Guds utkorelse är sådan, att hon icke kan ändras. Att strida mot henne, det är lika fåfängt som att strida mot naturlagarna. Intet tal om Guds barmhärtighet kan från lekamlig undergång rädda den, som tager sig till att brottas med naturlagarna, och intet tal om Guds kärlek och allmakt kan från andlig undergång rädda den, som gifwer sig till att strida mot Guds utkorelse. Will någon hafwa riktigt besked om den saken, så må han läsa Rom. 9.

Och **säll** är den, som Gud utkorar. Om en god familj utwäljer åt sig ett fosterbarn ur ett fattigt och eländigt hem, så säger man: "Lyckliga barn!" Om en ädel och god man, tillika rik och hög, åt sig wäljer

en fattig flicka till brud, så säger man: "Hon war lycklig, hon". Men detta är alls ingenting att tala om i jämförelse med det, att Gud, den himmelske konungen, till barn och arfwinge åt sig utkorar arma, fattiga, syndiga Adamsbarn. Om dem må man säga: "Ack, saliga människor!" Och det härligaste af allt är, att hwar och en, som will, kan winna denna salighet, allenast han kommer till Jesus, till nådastolen. Hwem skulle wäl hafwa kunnat drömma om en sådan salighet, däreft Gud icke hade uppenbarat den?

Och låter komma till dig. När Gud utwäljer någon till barn, så låter han honom komma till sig. Han ackorderar icke bort honom, utan han tager såsom en fader själf strax hand om honom med alla en faders förpliktelser. Tänk, om en jordisk konung skulle göra så med ett barn, som wände sig till honom på gatan och både om hjälp. Huru skulle man icke tala och skrifwa och telegrafera och sjunga därom. Men så gör Gud. Är det möjligt? Ja, det är så werkligt och så uppenbart, att wäl otaliga människor kunna intyga, att de hafwa erfarit det. Och det sker alla dagar. Will du riktigt blifwa förwissad därom, så kom själf och pröfwa. Alla dem, som emottaga Kristus, gifwer han makt att blifwa Guds barn, dem som tro på hans namn (Joh. 1: 12). Så står det, så har det warit, så är det och så blir det. Därom finnes intet twifwel i himmelen, om ock ditt eget hjärta är så fullt af twifwel, att det liknar ett stormande haf. I samma stund du kommer till Kristus, så skrifwes ditt namn in i lifwets bok, och du är räknad såsom en medlem af Guds familj.

Detta uttryckes nu närmare, när David tillägger: **att han må bo i dina gårdar.** Därmed syftar han på helgedomen i Jerusalem och deß förgårdar, som woro en förebild af den himmelska helgedomen och deß förgård församlingen. De troendes hem är den himmelska helgedomen. Deras borgerskap är icke här utan i himmelen. De äro såsom en människa, som är mantalsskrifwen i hufwudstaden men för tillfället bor i en aflägsen landsortsstad. Gud har tagit de troende till sig att bo hos honom. De bo nu i förgården, d. ä. församlingen. När de skiljas härifrån, flytta de in i det heliga d. ä. i paradiset. Och när Herren kommer igen, då skola de flytta in i det allraheligaste, d. ä. i Guds rike, som han då upprättar. Är icke det ett saligt folk, så är för wisso icke heller öfwerängeln Gabriel salig.

Men David låter det icke ens wara nog med detta. Därför tillägger han än ytterligare: **att wi må mätta oß med det goda i ditt hus, det heliga templet.** Wi, säger han, ty han känner, att han själf är en

af dessa saliga. Och nu wet han: Wi skola icke allenast bo i Guds gårdar, wi skola sitta till bords där i hans hus och mätta oß med allt det goda, som där finnes. Wi skola icke sitta såsom tiggarebarn i köket och äta de smulor, som bäras dit ut från matsalen. Nej, wi skola sitta till bords i matsalen och äta af allt det himmelska goda, som där bjudes. Detta sker nu i förgården genom Guds ord och Herrens nattward, hwilka med rätta kallas den troende själens spis. Där smaka de och erfara, huru ljuflig Herren är. Och därwid kunna de hafwa outsägligt saliga stunder. Men det är ännu ingenting att jämföra med, hwad det blir, när de komma in i Guds rike och sitta till bords med Abraham, Isak och Jakob och alla helgon, som warit från wärldens begynnelse, och då alla änglar skola stå omkring och tjäna dem och Gud Fader själf skall ära dem. Det är för mycket, för att det skulle kunna gå in i en människas hjärta. Men det skall bli så och mycket mer än så. Ty huru härlig bilden än må wara, så är han dock för swag för att gifwa något rätt begrepp om werkligheten. Säg: Är icke det ett saligt folk, som är utkoradt till sådan härlighet?

Låt oß därför hålla ut i tron. Behåll det du har, att ingen må taga din krona. Han kommer snart. Och om han dröjer, så har du det ju icke alltför illa utan twärtom ganska bra här i förgården, så att du gärna kan wänta en stund. Men medan du wäntar, så låt alla andra weta, att samma salighet står öppen äfwen för dem. Och sjung under tiden:

Medan du dröjer, haf wård om mitt hjärta,
Helga deß glädje och lindra deß smärta,
O du min trofaste, dyre förlossare.
Kommer du ej snart, kommer du ej snart?

Morgonens och aftonens portar uppfyller du med jubel.

Ps. 65: 6—14.

6. Med fruktanswärda gärningar swarar du oß i rättfärdighet, du wår frälsnings Gud, du som är en tillflykt för alla jordens ändar och för hafwet i fjärran; 7. du som gör bergen fasta genom din kraft, du som är omgjordad med makt; 8. du som stillar hafwens brusande, deras böljors brusande och folkens larm. 9. Så att de, som bo wid [jordens] ändar, warda förskräckta för dina tecken; morgonens och aftonens portar försätter du i jubel. 10. Du har besökt landet och låtit det flöda öfwer, du har gjort det mycket rikt genom en Guds bäck, full af watten. Du har beredt säd åt människorna, ty så har du beredt [jorden]. 11. Hennes fåror har du wattnat, du har jämnat det, som war upplöjdt; med regnskurar har du uppmjukat henne, det som wäxer på henne, har du wälsignat. 12. Du har krönt året med ditt goda, och dina spår drypa af fetma. 13. Betesmarkerna i öknen drypa, och med fröjd omgjorda sig höjderna. 14. Ängarna hafwa klädt sig i hjordar af får, och dalarna höljt sig med korn; de jubla mot hwarandra, ja, de sjunga.

Det är en alldeles ny afdelning af denna härliga psalm, som börjar nu. David skildrar Guds wäldiga gärningar, med hwilka han wisar, huru han omhuldar och wälsignar sitt folk samt besvarar deras böner.

Med fruktanswärda gärningar swarar du oß i rättfärdighet. Gud swarar dels genom sitt ord, dels genom sina gärningar. När Mose i ångest bad för det betryckta folket, då swarade Gud med fruktanswärda plågor, som han lät komma öfwer Egypten, och när han wid Röda hafwet nästan förtwiflad bad om räddning, då fyllde Gud hans hjärta med stor frimodighet, så att han kunde uppmuntra folket. Och så kom swaret i den fruktanswärda gärningen, att han delade hafwet för Israel, men dränkte hela Faraos här. Dylika fruktanswärda gärningar gjorde han många gånger. När profeten Elia hade strid med Baals profeter och präster och de offrade, hwardera parten till sin Gud, då bad Elia, att

Gud måtte genom ett under wisa, att det war han, som war Gud. Och strax swarade Gud genom eld från himmelen, som förtärde offret. Och det fyllde folket med sådan förskräckelse, att alla föllo ned och ropade: "Herren är Gud, Herren är Gud."

Genom sådana gärningar uppenbarade Gud sin rättfärdighet, på det människorna måtte se, att han icke låter gäcka sig. Därför sade Moses till folket, när Gud uppenbarade sig genom fruktanswärda tecken på Sinai, att Gud gjort det, på det hans fruktan skulle wara för deras ögon att de icke måtte synda (2 Mos. 20: 20).

I tanken på sådana gärningar kallar David Gud: **du wår frälsnings Gud.** Det är en öfwermåttan skön äretitel, som för resten är ganska wanlig. "Wår hjälp och wårt beskydd står icke i wår förmåga, utan allenast i Guds råd och gärning. Om än människor samla aldrig så stor makt omkring sig, så beror det dock på Gud, om han will låta det hafwa fortgång, eller om han will förhindra det. I hans råd och makt står allt, på det wi lära skole, att han är Herre och domare på jorden, och är wår salighets Gud." Låt oß därför på allwar hålla honom för wår frälsnings Gud. Han begär det af oß. Han sätter en ära däri. Och det skall gifwa wårt eget hjärta en outsäglig frid.

Du som är en tillflykt för alla jordens ändar och för hafwet i fjärran d. ä. för alla människor, hwar de än bo eller wistas eller fara. Det finnes ingen wrå öfwer hela jordens rund, där man icke kan taga sin tillflykt till honom. Djupast inne i de mörkaste skogar, längst borta i de mest ödsliga öknar kan man böja sina knän till honom och lägga sig under hans wingar. David kunde lika wäl trygga sig wid Gud, när han irrade flyktig omkring i Juda öken, som när han satt på sin tron i Jerusalem. Den som ute bland hafwets wreda böljor ligger och simmar på ett stycke af ett wrak, har Herren lika nära som den, som lägger sig i sin egen säng. En ung troende man låg så en gång på några plankor utan hopp om räddning. Han såg, huru hajar simmade omkring honom för att sluka hans kropp, när han icke längre kunde hålla sig uppe. Men han blef räddad. Och när man efteråt frågade, huru han kände det och hwad han tänkte under dessa timmar, så swarade han: "Jag bara önskade, att pappa och mamma skulle weta, huru lycklig jag war i min Gud." Ja, huru eländig och öfwergifwen du än må wara, utan anförwanter eller wänner, utan någon människa att wända dig till — alltid kan du hafwa din tillflykt hos Herren. Han försmår ingen, han glömmer ingen. Hans ögon fara öfwer hela jordens krets för att se, om där finnes någon, som af helt hjärta åkallar honom (2 Krön. 16: 9), och där har ännu

icke i någon wrå af jorden sändts upp en enda suck till honom, om än så tyst, utan att han har märkt den.

För att nu wisa, hwilken **säker** tillflykt Herren är, framhåller David hans makt. **Gud är omgjordad med makt,** säger han. Hos honom finnes ingenting, som är swagt eller wacklande. Endast genom ett ord har han skapat allting, himlar och jord. **Han gör bergen fasta genom sin kraft.** Äfwen de hafwa ingen stadga eller fasthet utan af Gud. En jordbäfning kommer och de wackla, de brista sönder, de sjunka ned i djupet. Men är det icke mer bewändt med deras fasthet, hwad är det då wärdt att tala om människors kraft, att tänka på någon wår egen kraft? Människor äro en fläkt allesammans, ja, lättare än en fläkt (Ps. 62), och på en fläkt kan man icke bygga. Nej, i Herren allena är kraft. **Han stillar hafwens brusande, deras böljors brusande.** När Jesu lärjungar woro förskräckta för stormen, som alldeles höll på att sänka deras farkost, så wäckte de Herren och ropade ängsligt: Herre, fräls oß, wi förgås. Då stod han upp och näpste winden och wågen, och det blef stilla lugnt. Och så kan han stilla alla stormar, äfwen de stormar, som uppstå bland folken genom krig och uppror, såsom här widare står: **Du stillar folkens larm.** Huru många gånger war icke Israels folk utsatt för sådana stormar. Ofta såg det mycket farligt ut. Men när Herrens röst ljöd genom stormen, då måste stormen tystna. Äfwen wår egen historia wet att omtala förfärliga stormar, som wårt folk haft att genomgå, där det sett ut, alldeles som om ingen räddning wore möjlig. Hwarje ögonblick hade man kunnat wänta, att böljorna skulle slå ihop öfwer det lilla statsskeppet och alldeles dränka det. Men så har Gud i nåd sett till wår nöd och stillat stormen.

En sådan mäktig Gud må wi kunna med full wißhet trygga oß wid. Därför när det stormar rundt omkring dig, så wet, att det bara är såsom en storm i ett wattenglas. I en sådan storm behöfwer intet skepp förgås. Och om **du** tycker, att det är mycket farligt, så att äfwen ditt hjärta råkar i storm, så ser dock Herren saken annorlunda. Och när hans stund är inne, då skall han stilla stormen och fråga dig, såsom han frågade lärjungen: Du klentrogne, hwarför twiflade du? Och då skall du blygas, när du ser, huru dum du war, som hade en sådan Gud men ändå war rädd.

De som bo wid jordens ändar, warda förskräckta för dina tecken. Såsom orden wisa, syftar David på sådana tecken af Guds närwaro, som äro fruktanswärda, såsom stora naturföreteelser, jordbäfningar, storm, åska och dylikt eller grufliga straffdomar, såsom pest, hungersnöd, krig, öfwerswämning m. m. När sådant kommer, så warda äfwen de fräckaste

människor förfärade. Ja, man kan då få höra riktiga gudsförnekare i stor ångest ropa till den Gud, som de annars icke welat weta om.

Men tecknen af Guds närwaro äro icke blott förskräckande utan också uppmuntrande och glädjande. Ja, de senare äro wida flere än de förre. Därpå syftar David, då han här widare säger: **Morgonens och aftonens portar försätter du i jubel.** När solen träder ut ur "morgonens port" såsom en brudgum (Ps. 19), då jublar hela naturen. Då blir allt lif och rörelse. Då predikar solen genom sitt ljus, sin wärme, sin kraft om Guds oändliga kärlek och makt. Då talar hwarje liten blomma på marken genom sin skönhet och lukt om honom. Då höjer hwarje fågel sin röst för att loffjunga honom. Och otaliga människor böja sina knän och lyfta sina händer upp för att prisa hans namn. Men när solen lupit sin bana ut och går in genom "aftonens port," då träda stjärnorna fram på himlafästet för att sjunga Guds lof. Då äro människorna glada att få gå till hwila, och åter sträckas oräkneliga händer upp mot himmelen för att prisa Gud för all de nåd och alla de under, som han under dagens lopp gjort med människors barn. Må nu wi — du och jag — taga del i denna härliga kör. Wåra röster äro swaga, men Gud hör dem. Kanske kommer det ock gråt i halsen. Men låt oß hosta bort den och börja om igen. Gud räknar det som en ära för sig, att wi sjunga med. Jesus wäntar att få se oß med och höra oß med. De heliga änglarne sjunga också med. O, hwilken härlig konsert!

Men hwad David här närmast tänker på, det är den Guds godhet, som wisar sig däri, att han gör jorden fruktbärande och gläder människornas hjärta genom hennes rika skördar. Därom talar han i v. 10 följ. Gud hade nu **besökt landet** (v. 10). Det är ett skönt uttryck. Hwarhelst något godt tillfaller oß, skola wi säga: "Gud har besökt oß". Lika wißt som spåren i snön efter en björn wisa, att en björn har gått där fram, lika wißt wittnar all andlig och lekamlig wälsignelse, som wi erfara, att Gud har gått där fram.

Gud hade nu genom sitt besök **låtit landet flöda öfwer och gjort det mycket rikt.** Han hade gifwit ymnigt regn liksom **genom en Guds bäck full af watten** (v. 10). Däraf blef en ypperlig gröda, så att man kunde säga, att **hans spår dröpo af fetma,** när han på sitt besök gick genom landet. Ja, han riktigt krönte **året med sitt goda** (v. 12). Han stannade icke wid att gifwa, hwad nödtorftigt war. Nej, jorden såg ut icke såsom en torftigt klädd arbeterska utan såsom en krönt konungabrud. Själfwa **betesmarkerna i öknen,** som annars woro torra, **dröpo** nu af fetma, och **bergshöjderna,** där annars icke mycket wäxte, **omgjordade sig**

med fröjd, d. ä. de buro nu så ymniga skördar, att det war en fröjd att skåda därpå. **Ängarna hade klädt sig i hjordar af får** d. w. s. de riktigt wimlade af frodiga får. Och **dalarne hade höljt sig med korn.** Man såg ingenstädes en bar fläck, nej öfwer allt säd — säd — bara säd. Gud hade för wisso warit där. Och ängar och höjder och betesmarker **jublade och sjöngo mot hwarandra** alldeles såsom i en wäxelsång.

Tänk hwilken skön och härlig beskrifning detta är! Och huru tröstligt och uppmuntrande att i solens ljus, i regnets flöden, i betesmarkens grönska och åkerns guldgula säd icke se bara döda, medwetslösa naturkrafters werkan utan en wälsignelse, som dryper i spåren af den lefwande, kärleksrike, allsmäktige Guden, när han går ut för att se till och hjälpa och glädja sina arma, swaga, owärdiga barn på jorden! Må wi därför till hans ära och wår egen glädje winnlägga oß om att så betrakta saken. Det skall också lära oß att med fullt allwar bedja den bönen: Wårt dagliga bröd gif oß i dag. Ja, än mer, det skall lära oß att till willkoren för en god skörd hör icke blott det att wi plöja, så och gödsla, utan ock att wi wandra i gudsfruktan, på det wi må kunna bedja med frimodighet och hopp om bönhörelse. Såsom Gud sade till swar på Salomos bön wid templets inwigning: Om jag igenlycker himmelen, så att intet regn faller, och mitt folk ödmjukar sig, och de bedja och omwända sig, så will jag från himmelen höra det och förlåta deras synd och bota deras land (2 Kr. 7: 13 f.). Sådant tror den ogudaktige icke, men det är dock wißt. Naturens lagar och andens lagar äro icke parallella linier, som ingenstädes beröra hwarandra. Lika wißt som naturen i begynnelsen träffades af en förbannelse, till följd af människans synd, lika wißt är, att än i dag ett folks förhållande till Gud wäsentligt inwerkar på de skördar, som deß land skall bära. God skörd är en nådefull wälsignelse af Gud, mißwäxt är en Guds straffdom. Den yppersta jord i wärlden, såsom Egyptens, gifwer mißwäxt sju år å rad, när det behagar Gud att hemsöka landet. När wi gjort allt, hwad ett rationellt jordbruk fordrar, då kommer det ännu an på Gud, huru skörden skall blifwa. Gifwer han regn i sin tid och solsken i sin tid, då blir skörden god. Hwarom icke blir det mißwäxt, allt människans arbete och omtanke till trots. Därför är det tillbörligt att wi om wåren bedja Gud, att han må besöka oß och kröna året med sitt goda, samt att wi på hösten, när wi hafwa skördat bönhörelsen, prisa honom, eller, om mißwäxt inträffar, ödmjuka oß och bekänna wåra synder och göra bättring.

Hela jorden skall tillbedja Gud.

Ps. 66: 1—4.

1. För sångmästaren; en sång, en psalm. Höjen jubel till Gud, hela jorden; 2. lofsjungen hans namns ära, gifwen honom ära till hans pris. 3. Sägen till Gud: Huru fruktanswärda äro icke dina werk! För storheten af din makt hycklа dina fiender underdånighet. 4. Hela jorden skall tillbedja dig och lofsjunga dig; de skola lofsjunga ditt namn. Sela.

Till öfwerskrift öfwer denna psalm borde sättas Marias ord: Min själ prisar storligen Herren och min ande fröjdar sig i Gud min frälsare.

Höjen jubel till Gud, hela jorden. Se här, huru den heliga Skrift uppmanar oß att wara glada och jubla åt Gud. Däraf förstå wi, att sådant måste höra till den rätta och sunda gudaktigheten. Allt hwad Gud uppmanar oß till, det måste wara godt och rätt att göra. Därför skall också en predikant och lärare winnlägga sig om att predika så, att folkets hjärta fylles med fröjd och lyftes till att lofsjunga Gud.

Men att sångaren säger: **hela jorden,** det är taladt i profetisk hänryckning. Han wißte ju, att alla folk utom Israel woro hednafolk, som icke kände den rätte Guden och därför icke heller kunde prisa honom. Men han wißte också, att den dag skulle komma, då jorden skulle wara full af Herrens kunskap. Därför fortgår denna uppmaning genom alla tider. Det är missionens heliga werk att utbreda ryktet om Guds stora godhet (Ps. 143) öfwer hela jorden, på det att det ena folket efter det andra må ryckas med och stämma in i jubelsången.

Du Guds församling, höj jubel till Gud. Han har i sanning gjort oß så mycket godt och gör oß det fortfarande, att wårt hela lif borde wara en oafbruten jubelsång. Men därför böra, wi också flitigt betrakta hans wälgärningar, framför allt den stora gärningen, att han har gifwit oß sin egen enfödde Son till en nådestol, dit wi få fly, när wi behöfwa nåd och barmhärtighet. Gå wi i deß ställe och bara se på oß själfwa, då kan intet annat ske, än att wi blifwa nedslagna och modfällda. Ty i oß finnes ingenting, som **lyfter upp.** Men låta wi wårt hjärtas

ögon hwila helt på Gud, på hans nåd, hans makt, hans nåds under, då skola wi blifwa glada. Ty hos Gud finnes ingenting, som **trycker ned** utan blott sådant som **lyfter upp.** Och ju högre wi komma upp, desto mindre och obetydligare skall allt i wärlden blifwa. Alldeles såsom alla ting på marken, äfwen de största slott, blifwa små, när man ser ned på dem från toppen af ett högt berg.

Lofsjungen hans namns ära, gifwen honom ära till hans pris. Stora människor, såsom konungar och generaler, som utfört wäldiga bedrifter, plägar man ära på alla sätt och icke minst genom sånger. När den tyske kejsaren år 1870 i spetsen för sina generaler kom tillbaka till sin hufwudstad efter det franska krigets slut, då war där ett jubel utan like. Inga kostnader hade sparats för att så ståtligt, som möjligt war, ära honom och hans män. Huru mycket mer böra icke då wi hedra och ära wår store konungs, wår himmelske Faders namn och hans store — låt oß säga det — hans store general, wår Herre Jesus Kristus, genom hwilken han slagit wåra fiender och åt oß wunnit en ewig förloßning.

Men låt oß icke allenast med munnen sjunga hans lof utan med hela wårt lif. Allt hwad Jesus gjorde, det gjorde han till Guds ära. När han gaf de blinda syn och de döfwa hörsel, när han gjorde spetälska rena och reste upp de döda, då åsyftade han med allt att winna ära åt Gud. Och sammalunda när han predikade evangelium för de fattiga, när han mottog syndare och förlät dem deras mißgärningar, då skedde det allt — wisserligen närmast för att hjälpa dem, men — ytterst för att förhärliga Gud. Låt oß följa detta exempel och det icke blott för Guds skull utan också för wår egen. Ty wårt lif skall blifwa lyckligt i samma mån, som wi i allt, hwad wi göra eller planera, sikta på detta stora mål allena: att ära Gud. När det blir wår stora lifsfråga wid hwarje steg: "Kan jag ära Gud därmed?" och på hwarje plats, där Gud har satt oß: "Huru skall jag här kunna ära Gud?" då skall det ock blifwa wår rannsakning wid hwarje dags slut: "Har jag i dag warit Gud till någon ära?" Och då skall wårt lif i sanning kunna kallas **ett heligt lif,** och wi skola få erfara en frid och sällhet, som skall komma oß att med Paulus utropa: Jag är i outsäglig glädje, trots alla mina lidanden.

Sägen till Gud: huru fruktanswärda äro icke dina werk. Låten Gud weta, att I akten på hans werk, och att I af dem lären att frukta, wörda och tillbedja honom. Ty fruktanswärda kallas Guds gärningar därför, att de mana till en sann gudsfruktan genom att på ett underbart sätt ådagalägga hans makt och rättfärdighet och omwårdnad om de sina, men också fruktlösheten och hopplösheten af de ogudaktigas kamp mot ho-

nom och hans ord. Och underbara i sanning äro hans werk. När han lät syndafloden förgöra den gamla wärlden men frälste Noak, hwilken underbar och fruktanswärd gärning war det icke! Och huru ropar den icke till alla folk och människor: "Frukten Herren och omwänden eder!" När han genom eld af himmelen förstörde Sodom men deßförinnan räddade Lot, huru underbar war icke den gärningen, och med hwilken fruktanswärd tordönsröst ropar den icke till alla: "Frukten Herren och rädden edra själar undan den förfärliga dom, som en gång skall gå öfwer wärlden".

För storheten af din makt hycka dina fiender underdånighet. De måste böja sig, men det blir ingen rätt underdånighet. När Herren genom profeten Elia hade uttalat, huru han wille låta komma en förfärlig olycka och straffdom öfwer honom och hans hus, så wardt Akab rädd och ref sina kläder och drog en säck på sin kropp och fastade och låg i säck och gick tyst, så att Gud sade till profeten: Har du sett, huru Akab ödmjukar sig inför mig? (1 Kon. 21: 29). Men det war alltsammans en hycklad underdånighet. "Makten bringar en människa ned på hennes knän, men kärleken ensam winner hennes hjärta. Farao sade, att han wille släppa Israel, men han ljög inför Gud; han underkastade sig blott i orden, icke i gärningen. Tio tusenden både på jorden och i helwetet ägna den allsmäktige en sådan nödtwungen hyllning; de underkasta sig endast därför, att de ej kunna annat; det är icke deras lydnad utan hans makt, som gör dem underdåniga hans obegränsade wälde" (Spurgeon).

Hela jorden skall tillbedja dig och lofsjunga dig, de skola lofsjunga ditt namn. Ja, den tiden **skall** för wisso komma. Evangelii glada budskap om Guds nåd och huru han sändt den enfödde Sonen för att uppsöka och frälsa syndare — det **skall** lägga folk efter folk tillbedjande och lofsjungande ned för hans fötter. Det står skrifwet, att i Abrahams säd skola alla släkten på jorden warda wälsignade. Och Skriften kan icke warda om intet (Joh. 10: 35). Det står så: **alla** släkten, och det skall bli alla. Det står så: **wälsignade,** och det skall bli så. Det står så: I Abrahams säd, som är Jesus Kristus, och det skall bli i honom, allena i honom, därigenom att evangelium får draga dem till honom. Ja, den dag **skall** komma, då hela jordens tillbedjan skall samla sig omkring den ende sanne Guden och den, som han har sändt, Jesus Kristus. O, må den dagen komma snart, och må wi med alla krafter genom bön och mission påskynda deß ankomst! Broder, war med, syster, hjälp till. Lönen skall blifwa öfwerswinneligen härlig.

Kommen och sen Guds werk.

Ps. 66: 5—15.

5. Kommen och sen Guds gärningar; fruktanswärd är han i det, som han gör mot människors barn. 6. Han förwandlade hafwet till torra landet; genom floden gingo de till fots; då gladdes wi i honom. 7. Han är rådande genom sin makt ewinnerligen, hans ögon gifwa akt på hedningarna; de genssträfwiga må icke göra sig höga. Sela. 8. Wälsignen, I folk, wår Gud och låten höra lofsångs ljud; 9. ty han har behållit wår själ wid lif och icke låtit wår fot wackla. 10. Ty du pröfwade oss, o Gud, du luttrade oss, såsom man luttrar silfwer, 11. du förde oss i fängelse, du lade en tung börda på wåra höfter; 12. du lät människor fara fram öfwer wårt hufwud, wi kommo i eld och i watten: men du förde oss ut till ymnighet. 13. Jag skall gå in i ditt hus med brännoffer, jag betalar dig mina löften, 14. dem till hwilka mina läppar öppnade sig, och som min mun uttalade i min nöd. 15. Brännoffer af feta får will jag föra upp åt dig med offerrök af bockar, jag will offra både tjurar och bockar. Sela.

När det är något owanligt å färde, plägar man säga: Kom och se. Och då rusa människorna till. Ty alla äro nyfikna. De som göra owanliga konster, pläga också resa omkring och wisa dem. Och människorna komma och se och förundra sig och betala. Men här bjuder sångaren oss att komma och se på Guds werk. De äro fruktanswärda, d. ä. de mana oss att frukta och tillbedja Gud såsom den rättfärdige, den barmhärtige, den allsmäktige.

Med rätta säger också den gamle gudsmannen Joh. Arndt därom: "Wår förnämsta omsorg på jorden skall wara att betrakta Guds werk och hans underliga regering, ty däraf lära wi oss erkänna Guds allmakt, rättfärdighet, sanning och wishet och att lofwa honom därför och i dessa stora gärningar prisa honom. Detta förer oss till Gud, då däremot hwarje mänskligt företag, hwaruti man icke betraktar Guds werk, förer oss bort ifrån Gud, och slutet däraf är intet annat än jämmer och elände.

Men i betraktelserna öfwer Guds werk ligger tröst, wishet och lif, andakt och gudsfruktan, tro, kärlek och hopp."

"Men man bör wäl märka, att wår psalm säger: **att Gud är fruktanswärd i sina gärningar ibland människors barn.** Ibland människorna har Gud härligt bewisat sin allmakt, rättfärdighet, sanning och wishet, hwaröfwer man högeligen må förundra sig, så att wi wäl mätte säga: **Hwad är människan, att du tänker på henne? Eller människans son, att du låter dig wårda om honom** (Ps. 8: 5). Gud har icke hänwisat oß till de gärningar, som han gör ibland änglarna, utan till de werk, som han gör ibland människors barn, i det han upphöjer och förnedrar, gör fattig och gör rik, och frälsar och beskyddar dem, som förtrösta på honom (1 Sam. 2: 6, 7)." Ja, i sanning: i dessa gärningar uppenbarar han **sig själf**, att wi må känna honom och frukta honom.

Men hwad det nu är för gärningar, sångaren närmast tänker på, det gifwer han till känna, när han säger: **Han förwandlade hafwet till torra landet; genom floden gingo de till fots.** Det war twå stora under. Både genom Röda hafwet och genom Jordans flod gick Israel till fots. Där Gud will föra sitt folk fram, där måste alla hinder wika, det ware haf eller flod eller berg. Och gällde detta, när Israels barn skulle föras in i Kanaan, så gäller det mycket mer, när Guds församling skall föras in i det himmelska Kanaan.

Wärlden må såsom ett stormande och brusande haf lägga sig emot. Guds folk måste fram. Djäfwulen må rasa och ryta såsom det wildaste lejon. Guds folk måste fram. Gud skall trampa ned satan under deß fötter (Rom. 16: 20). Han går i spetsen för sitt folk, helig, härlig, allsmäktig. Såsom wi läsa i Mika 2: 13: Wägbrytaren går framför dem, de bryta sig wäg och gå ut genom porten, och deras konung går framför dem och Herren främst.

Hela den kristna kyrkans historia är ett lefwande wittnesbörd om detta. Hwad woro apostlarna, när Herren sände dem såsom får midt bland ulfwar? Hwem kunde tro, att de skulle uträtta något? Men Herren war med dem. I hans kraft gingo de från seger till seger. Allt hwad Israels folk hade stort och wist och heligt och lärdt, lade sig emot dem. Men ingenting halp. Den hedniska kejsaremakten uppbjöd sin yttersta kraft för att mota och kwäfwa dem. Men ingenting halp. De predikade och segrade. De ledo och de segrade. De blefwo hudflängda, halshuggna, korsfästa, och de segrade. Midt i döden triumferade de. Ty Herren war med dem. Han gick i spetsen. Han war deras sköld. Han stärkte dem, när de woro swaga. Han uppmuntrade dem, när de woro modlösa.

Han helade dem, när de woro sargade. Han bar dem, när de woro utmattade. Han war deras tröst, deras lif, deras allt.

Och sedan har det alltjämnt gått på samma sätt. Folket är detsamma. Fienderna äro desamma. Striderna äro desamma. Wägen är densamma. Målet är detsamma. Och Herren är densamme — alltid waken, alltid stark, alltid trofast, alltid främst.

Då gladdes wi i honom. David säger **wi**, ty om han ock icke war med då, så war han dock en medlem af det folk, som Gud så underbart räddade då. På samma sätt glädjas också wi nu i Gud, när wi läsa eller höra om, huru han har hjälpt och wälsignat och beskyddat sin församling under förra tider. Det angår oss på det närmaste. Ty det är wår Gud, som har gjort det, och wi äro medlemmar af samma folk, som erfarit det. Ja, låt oss wara glada i wår Gud. Det är icke wår wishet, wår kraft, wår mängd, icke heller stora män ibland oss utan Herren — han allena — som hjälper oss igenom. Och hans kraft är omätlig! Herren är en ewig Gud, som har skapat jordens ändar, som icke tröttnar, icke mattas, hwilkens förstånd är outgrundligt, som gifwer kraft åt den trötte och stor styrka åt den maktlöse (Es. 40: 28 f.).

Alltså, du sorgsna själ, upp ur din bedröfwelse och din dwala. Se på Herrens forna werk och wet, att han är densamme i går och i dag och i all ewighet. **Han är rådande genom sin makt ewinnerligen.** Jordens konungar råda en kort, liten tid, och deras makt är mycket inskränkt. Men wår Gud råder ewinnerligen och åt sin enfödde Son, wår Herre Jesus, har han gifwit all makt i himlarna och på jorden. Denna makt skall han också behålla, tills han har lagt **alla** sina fiender under sina fötter. Det är fåfängt, att någon fiende försöker att resa sig däremot. Det är, såsom om en fluga med sina wingar sökte att mota nordanwinden. Millioner hafwa försökt det, och alla hafwa de blifwit krossade. Därför, du Guds barn, war fast och war frimodig. Lita på Herren. Han är mannen. Han skall göra det.

Hans ögon gifwa akt på hedningarna. Det är icke wärdt att de röra sig för att skada hans folk. Gud märker det strax. Men han gifwer akt på dem äfwen i den meningen, att han sänder ut evangelii förkunnare till dem för att draga dem till Jesus, att de må warda frälsta. Och han följer med all sin uppmärksamhet dessa budbärares arbete, stödjande dem, uppmuntrande dem, wälsignande dem, att genom deras arbete stora skaror må läggas till Jesu fötter. Och för hwarje hedning, som winnes, fröjdas han högljudt inför alla sina heliga änglar (Luk. 15), och alla änglar sjunga hans lof. Af allt, som händer på jorden, finnes

ingenting, som i himmelen tilldrager sig en sådan uppmärksamhet som det, att syndare blifwa omwända.

De gensträfwiga må icke göra sig höga. De hafwa ingen anledning att wara stolta och förhäfwa sig. De äro dock en släkt, ja, lättare än en släkt allesammans (Ps. 62). Farao, Herodes och andra äro warnande exempel på, huru det går sådana till sist. Redan här i tiden låter Gud ofta sina straffdomar gå öfwer dem, så att hwar och en, som will, **kan** se, att det är Gud, som wisar, att han icke låter gäcka sig. Och efter denna tiden skall hans dom drabba ändå hårdare i eld, som icke slocknar. Därför, du som hittills trotsat, böj dig nu. Låt fara allt motstånd, såsom fariseen Saulus gjorde, när Herren kallade honom wid Damaskus. Stig ned af dina höga hästar och ödmjuka dig. Det är ingen skam att böja sig för himmelens och jordens konung. Det skall wara wägen till din egen ewiga frälsning. Och hwarför skall du enwisas att gå förlorad, när Gud bjuder dig frälsning utan penningar och för intet?

Wälsignen, I folk, wår Gud och låten höra lofsångs ljud. Det är wäl knappt någon förmaning, som återkommer så ofta som den, att wi skola lofwa Gud. Och han är wärd att wi lofwa honom, det är en god gärning att lofwa honom, det är hälsosamt och upplyftande för oß själfwa. Det sprider också wälsignelse rundt omkring till andra, som höra, att Gud är ljuflig, och därigenom dragas till honom. Låt oß därför flitigt wälsigna och prisa wår Gud.

Ty han har behållit wår själ wid lif. David hade warit i någon stor fara, där det sett ut, som om han skulle duka under. Men Gud halp honom. Och därför will han nu icke allenast själf prisa honom, utan han will, att alla folk skola se, hurudan en Gud han är, så att de kasta bort sina egna döda afgudar samt börja att tillbedja och prisa denne Gud allena. Det syftet hafwa ju också alla berättelser i bibeln, icke att de skola wisa oß ,huru det gick med den eller den människan, utan att de skola låta oß weta, **hurudan Gud är,** på det wi må frukta och älska, tillbedja och sätta wår tro till honom. Ty hos honom är ingen förändring. Han är densamme i går och i dag och i all ewighet.

Men det är icke blott när wi warit i fara och blifwa räddade, som wi skola lofwa Gud. Ty om det att blifwa **räddad** ur fara är en stor nåd, så är det ännu större nåd att blifwa **bewarad** för fara. Om någon farit öfwer hafwet och lidit skeppsbrott men blifwit underbart räddad från en, såsom det syntes, säker undergång, då finner man det alldeles naturligt, att han prisar Guds stora nåd. Men hwem besinnar, att det är en ännu större nåd, om hela resan går lyckligt och wäl, så att han

t. o. m. slipper all förskräckelse? Sammalunda om en blir häftigt sjuk, så att alla förhoppningar om hans wederfående äro utelyckta, men han åter tillfrisknar, ja, då säga alla: "Hwilket under af Guds nåd war det icke!" Men de glömma wanligen att tillägga: "Och huru mycket större under af Guds nåd är det icke, att wi själfwa ha fått wara friska, så att wi icke ens behöft att smaka sjukdomens pina."

Dock allra mest må wi prisa Gud för, att han håller wårt andliga lif wid makt, så att wi år efter år, trots alla stormar, strider och anfäktelser, likwäl förblifwa i tron, om än denna tro är liten och swag — mindre än ett senapskorn — samt älska honom, om ock denna kärlek är såsom en rykande weke. O ja, det wore ju ett under, om ett får, som komme in i en hop af wargar, skulle blifwa wid lif, men ännu större under är det, att wi arma, swaga, syndiga människor kunna komma med lifwet igenom alla de fiender, som omgifwa oß. Och dock sker det. Djäfwulen går omkring såsom ett rytande lejon och söker, hwem han må uppsluka, wärlden lägger ut sina snaror och är oß gramse. Men under tiden går den ene efter den andre segrande och triumferande öfwer gränsen. Och de som komma efter — dem håller Herren wid handen, öfwer dem breder han ut sina wingar, så att inga fiender komma åt dem och intet ondt kan omstörta dem, huru stort det än må wara.

Han har icke låtit wår fot wackla. Han har icke blott räddat wårt lif, utan han har bewarat oß så, att icke ens wår fot har wacklat. Detta må i synnerhet tillämpas på wårt andliga lif. Om någon stapplar och faller, såsom David med Batseba eller Petrus, när han förnekade Jesus, så är det ju wäl, att han blir åter upprättad, så att han icke dör och förgås i sitt fall. Men bättre är, om han icke faller alls utan genom Guds nåd winner seger öfwer frestelsen och blir beståndande. Därför, håll dig tätt intill Jesus och wandra i gudsfruktan, att du icke må falla. "Men om jag faller då?" säger du. Ja, då, förstås, har du ingen annan utwäg än att stå upp igen och komma tillbaka. En ung gosse begärde af sin fader att få köpa en pistol. Fadern sade nej. Men sonen war olydig och köpte en ändå. Första gången han begagnade den, träffades han af ett wådaskott i ögat. Och hwad gjorde fadern? Med stor skyndsamhet och kostnad förde han honom till lasarettet för att få honom botad. Ja, hwad wille han annars göra? Det war ju hans egen son. Men, o huru mycket bättre hade det icke warit för sonen, om han hade lydt sin fader! Och så är det äfwen här. Om du har fallit, så will Herren icke, att du skall förgås. Därför stå upp och kom till nådastolen, där Jesu Kristi Guds Sons blod renar från alla synder. Men nog hade det warit

bättre, om du hade wakat och bedit och segrat öfwer frestelsen, så att du icke hade fallit. Såsom Paulus förmanar: Wandren i anden, att I icke mån fullborda köttets begärelse (Gal. 5: 16).

Nu talar David här widare om den nöd och fara, som han hade warit uti. **Gud, du förde oß i fängelse,** säger han, **och lade en tung börda på wåra höfter; du lät människor fara fram öfwer wårt hufwud, wi kommo i eld och i watten.** Märk, huru han ser Gud i allt. Icke blott räddningen utan äfwen själfwa nöden är af Gud. Så är trons syn på tingen. Låt oß öfwa oß i den tron. Det skall taga bort det wärsta af nödens bitterhet. Allt, allt det swåra, som träffar Guds barn, är ingenting annat än en kalk, som räckes dem af Gud. Det är fadershanden, som räcker den, och fadershanden styres af fadershjärtat.

Hwad Gud hade för mening med den tunga bördan, därom säger David: **Du pröfwade oß, o Gud, du luttrade oß, såsom man luttrar silfwer.** Det war alltså bara en hälsosam affikt däri. Trons äkthet pröfwas genom bedröfwelsen. Det är just i bedröfwelsen, som det wisar sig, huru mycket wi werkligen tro Gud och äro willige att lida för Jesus. Därför säger frälsaren i liknelsen om de fyrahanda sädesåkrarna, att ordets säd hos somliga faller på stenbunden mark. Den har icke djup jord och går därför fort upp, d. ä. de warda strax troende och mottaga ordet med glädje. Men när bedröfwelsen och förföljelsen för ordets skull kommer på, så affalla de strax. Där wisar det sig sålunda, att tron icke war af äkta slaget.

Men bedröfwelserna icke blott pröfwa tron; de luttra också densamma, såsom aposteln säger i 1 Petr. 1: 7. De luttra **den troende,** så att han mer och mer kommer lös från wärlden och de ting, som tillhöra wärlden samt wänder sitt hjärta åt himmelen, där han wet, att ingen bedröfwelse mer skall wara utan idel glädje och frid och ljufligt wäsende på Guds högra sida. Paulus säger också, att bedröfwelsen werkar, att man blir uthållig och bepröfwad (Rom. 5), och det bekräftas af all andlig erfarenhet. Låt oß därför tro sådant, ej blott när wi se andra komma däri, utan äfwen när det blir **wår egen tur,** och så tro det, medan bedröfwelsen **står på,** och icke blott när den **wäl är öfwer.**

Nu hade Gud räddat David ur "elden och wattnet". **Du förde oß till ymnighet,** säger han. Ymnighet är motsatsen till nöd och betecknar här lycka och wälgång. Och så wänder Gud bladet för de sina. Efter mörker låter han solen gå upp igen. Och war bedröfwelsen djup, så blir hugswalelsen dubbelt högre. I synnerhet skall detta gå i fullbordan då, när Herren frälsar oß från all ond gärning och gifwer oß en salig in-

gång i sitt rike. Josef war en träl i fängelset. Det war till en tid. Sedan blef han beklädd med konungslig härlighet. Israels folk war i träldom i Egypten. Det war till en tid. Sedan förde Gud dem in i det härliga land, som han hade lofwat deras fäder. Så gå wi med korset här. Det är en liten tid. Sedan wäntar oß den himmelska ärekronan. Wi gå i främlingslandets ödemarker här. Det är en liten tid. Sedan wäntar oß en stad, det nya Jerusalem, där wi wid lifwets älf skola njuta en ewig hwila och hugswalelse hos wår Gud wid Lammets tron, wår högtlofwade frälsares, som genom sitt blod öppnat oß ingången dit. Det blir ymnighet utöfwer allt, hwad wi här kunna ana.

När David nu såg på den nnderbara Guds hjälp, som han erfarit, så längtade han att få gå in i Guds tempel och där frambära tackoffer. Han wille **offra både tjurar och bockar** (v. 15). Wi, som tro på Kristus, skola frambära andra och bättre offer, såsom Paulus säger: Så förmanar jag nu eder, bröder, wid Guds barmhärtighet att ställa fram edra kroppar till ett offer, som är lefwande, heligt, Gud wälbehagligt, eder förnuftiga gudstjänt (Rom. 12: 1). Kroppen med deß lemmar är werktyget både för utöfwandet af det onda och af det goda. Därför skola de troende gifwa den såsom ett tackoffer, ett heloffer åt Gud och säga: "Gud, tag i din tjänst mina ögon och öron, min mun och min tunga, alla mina lemmar och krafter." En sådan fullkomlig hängifwenhet war det ock, som afbildades i de gammaltestamentliga offren.

Men David wille **betala sina löften,** som han under nödens tid hade uttalat (v. 13). Dessa löften woro kanske löften om de offer, han talar om, men det war kanske äfwen andra löften. Han hade kanske sagt: "Gud, om du räddar mig ur denna nöd, så will jag göra det och det." Sådana löften bör man icke obetänksamt göra. Men när de äro gjorda, så bör man hålla dem heliga. Det händer också ofta, att man t. ex. i förteckningen på gåfwor till missionen får se, att den eller den har gifwit så eller så mycket, och därwid tilläggas orden: "ett löfte åt Herren." Må äfwen wi lära att hålla sådana löften heliga. Herren själf bryter aldrig de löften, som han gifwit oß. Nej, t. o. m. då löftet om wälsignelsen i Abrahams säd fordrade den enfödde Sonens utgifwande, så måste det fullbordas.

O wår Gud, wår Gud, wi wilja tjäna dig! Tag oß, tag oß du själf i ditt wåld helt och hållet. Förlåt oß alla wåra synder och gif oß kraft att göra, hwad wi lofwat.

Kommen och hören.

Ps. 66: 16—20.

16. Kommen och hören, alla I, som frukten Gud, så will jag förtälja, hwad han har gjort min själ. 17. Till honom ropade jag med min mun, och lofsång war redan under min tunga. 18. Om jag hade sett efter något orätt i mitt hjärta, så skulle Herren icke höra mig. 19. Men Gud har hört mig, han har aktat på mitt böneropp. 20. Wälsignad ware Gud, som icke har förkastat min bön eller wändt sin nåd ifrån mig!

I Ps. 34: 12 säger David: Kommen hit, barn, hören mig, jag skall lära eder Herrens fruktan. Det är en god maning. Må wi följa den. Här är så mycket, som lockar åt olika håll i wärlden. Hwar och en måste förr eller senare komma till den skiljewäg, där han skall bestämma sig, hwilken röst han will följa, och hwilken wäg han will wälja. Ack, huru många wälja icke till sitt fördärf! Huru mången ung man och kwinna wäljer icke syndens breda wäg, ehuru de känna Guds Andes maning att icke göra det! Och man kan däråt ingenting göra annat än bedja, förmana, underwisa. Hwar och en må bestämma sig själf. Ty hwar och en skall bära sitt eget answar.

Säll den, som i unga år utwäljer att blifwa Jesu lärjunge och söka sin ledning i Guds ord. **Kommen och hören,** säger David här. Du yngling, du jungfru, kom och hör! Du lille gosse och du lilla flicka, kom och hör! Lyssna icke till dem, som wilja draga ditt hjärta bort från Gud, bort i otro och synd! De ställa sig såsom dina wänner, men de äro giftiga ormar! Hör i stället Guds ord af deras mun, som äro heliga Guds människor, och som lefwa i gemenskap med Gud. Och du, som är gammal och hittills har wandrat efter dina egna tankar, kom och hör Guds ord. Herrens ord äro en rätt lära. De föra ingen wilse. Alla, som wandrat efter det ljuset, hafwa hamnat i himmelen, och alla, som nu wandra därefter, de äro på wäg till himmelen. Herrens ord är wisst och gör de enfaldiga wisa. Huru wärlden i sin inbillade wishet än må le däråt, så är det Guds sanning i alla fall. Och när himlar

och jord förgås, skall icke en prick wara förgången af Herrens ord. Kom bara och hör och tro och lyd. Den som will lyda hans wilja, som har sändt mig, säger Jesus, han skall förnimma, om denna lära är af Gud, eller om jag talar af mig själf (Joh. 7: 17).

Se, huru många de äro, som ha förolyckats på lifwets wäg och lidit skeppsbrott i moraliskt afseende. Hwad war orsaken? De wille icke höra och lyda Guds ord. Se drinkaren där, se skökan där, se dessa, som fylla wåra fängelser för allehanda brott — hwad är orsaken, att de kommit därhän? De wille icke höra och lyda Guds ord. De hörde det wäl af goda föräldrar, de hade lärare, som sade dem det. Stundom kände de sig rörda. Men så slogo de allt i wädret. Ack, att de hade lydt Guds ord! Då hade de icke warit, hwad de nu äro. Och de, som ligga i helwetet och pinan, huru kommo de dit? De wille icke lyda Guds ord utan wandrade efter sina egna tankar. Ack, att de hade lydt Guds ord! Då skulle de wara i paradiset nu. Men nu äro de förlorade för ewigt.

Hör Guds ord i **alla** stycken, icke blott i det, som behagar dig. Hör ordet, när det warnar för synd. Låt icke djäfwulen inbilla dig, att det icke är så farligt. Det är icke tomma skrämskott, när Jesus talar om den mask, som icke dör, och den eld, som icke slocknar, om den ewiga eld, som är beredd åt djäfwulen och hans änglar, och dit han skall wisa bort alla, som icke trott på honom. Nej wet, att det är så, som han säger, ehwad wärlden än må tycka därom. Om wärlden trodde det, så skulle hon genast besinna, hwad hennes frid tillhörde. Men nu är det fördoldt för henne. Djäfwulen har förblindat hennes ögon, på det hon icke må taga warning och omwända sig. Men du, som will frälsa din själ, följ icke wärlden på hennes breda wäg.

Hör Guds ord, när det bjuder dig att tro på Jesus. Låt icke inbilla dig, att det finnes någon annan wäg till himmelen än genom honom. Jag är wägen, sanningen och lifwet, säger han själf, ingen — märk: ingen, d. w. s. ingen — kommer till Fadern utan genom mig (Joh. 14). I ingen annan är frälsning, ty det är icke heller något annat namn under himmelen bland människor gifwet, i hwilket wi måste frälsas. Så säger Petrus i Apg. 4: 12. Och Paulus säger: Det är en enda Gud och en enda medlare mellan Gud och människor, nämligen den människan Jesus (1 Tim. 2: 5). Låt wärlden inbilla sig, så mycket hon will, att hwar och en blir salig på **sin** tro. Men du, som will bli frälst, hör Guds ord och lyd och tro på Jesus. I honom skall du winna frälsning. Men utom honom går wägen bort till förtappelse, du må för resten wara huru borgerligen hederlig och rättskaffens som hälst. Och om den

tanken upprör dig, så bed Gud, att han må stilla stormen där inne. Ty det är i alla fall så, som han säger, och det **kan** icke bli annorlunda. Men **du** kan bli annorlunda.

Lyd Guds ord, när det säger dig, att nådastolen står öppen och fri för alla, att Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar från alla synder. Och tro detta ord, icke blott när det gäller andra, utan äfwen när det gäller dig själf. Och tro det, icke blott när du känner dig from och stark, utan äfwen när du ser, huru swart du är, och i synnerhet om du har fallit i någon förfärlig synd. Tro det då, så att du själf **kommer** till nådastolen, att du må warda upprättad och renad. Att förtwifla är också en olydnad. Därför säger Luther med rätta, att wi skola bedja Gud, att han må frälsa oß från "otro, förtwiflan och andra swåra synder och laster". Har du fallit i en swår synd eller last, så lägg icke därtill den allra swåraste synden, att du blir liggande där och förtwiflar.

Hör och lyd Guds ord, när det förmanar dig att waka och bedja och wandra i Anden och taga dig till wara för all synd. När Paulus säger, att syndens lön är döden (Rom. 6), och: om I synden, så skolen I dö, men om I döden kroppens gärningar med Anden, så skolen I lefwa (Rom. 8), då är det sanna och wissa Guds ord, mot hwilka inga inwändningar duga. "Det är icke så wiktigt", hwiskar djäfwulen. Men du, som will blifwa frälst, lyd Guds ord!

Ja, lyd Guds ord i alla stycken, och om du är bunden i något, som gör, att du är rädd för något Guds ord, så skynda att bedja Gud, att du må warda frälst därifrån. Ack, det finnes **många**, som tycka om Guds ord i allmänhet men äro rädda för det eller det enstaka ordet, som straffar den sötesynd, hwari **de** lefwa. De äro i en mycket farlig ställning, ty det är falskhet i deras ande, och deras hjärta är sålunda icke rätt för Gud. Må Gud pröfwa oß!

Men när du själf hör och tror ordet, så ropa till andra: Kommen och hören. Det är otroligt, hwad mycket de troende skulle kunna uträtta genom att bedja människor att gå med och höra. Icke alla Guds barn kunna predika. Men ingen är, som icke kan säga till sin wän eller granne eller den han träffar: "Kom med och hör Herrens ord!" Gör du det? Eller kanske du låter år efter år gå, utan att du säger så mycket som så till en människosjäl, för hwilken du ändå wet, att Kristus har lidit döden: "Kom och hör." Ack, huru står du till boks inför Herrens ord: Den som icke församlar med mig, han förstingrar? Tänk allwarligt på det.

Men hwad David nu särskildt hade att förkunna, därom säger han sålunda: **Jag will förtälja, hwad han har gjort min själ** — icke något

som jag rykteswis har hört omtalas af en, som hört det af en annan, nej, utan hwad jag själf har upplefwat. "Alla erfarna kristna böra wittna, på det de yngre och swagare må warda uppmuntrade genom deras ord att sätta sin förtröstan till Herren. Att omtala ,hwad människor göra, är obehöfligt; det är för obetydligt, och deßutom finnas tillräckligt många förut, som utbasuna människors små gärningar. Men att tala om Herrens nådefulla werk är lärorikt, tröstande, upplyftande och wälsignelsebringande i många afseenden. Må hwar och en tala för sig själf, ty ett personligt wittnesbörd är det säkraste och kraftigaste; en erfarenhet i andra hand är som uppwärmd kål; den saknar det direkta intressets doft. Må ingen falsk blygsamhet hindra en troende från att med tacksamhet tala om sig själf eller rättare om, hwad Gud har gjort med honom, ty sådant är en plikt mot Gud; icke heller bör han sky att säga "jag", ty det är alldeles på sin plats wid omtalandet af Guds kärleksgärningar. Wi få icke wara själfwiska, men när wi wittna om Herren, måste det egna jaget komma fram" (Spurgeon). Ja, ja, att med all frimodighet aflägga personliga wittnesbörd om, hwad man genom Guds nåd själf har upplefwat, det har wäckt mången ogudaktig till besinning.

Och hwad war det nu David hade erfarit? **Till honom ropade jag med min mun,** säger han, **och lofsång war redan under min tunga,** så wiß war jag om bönhörelse. **Och Gud har hört mig.** Det är en gammal erfarenhet detta. Många tusen kunna förtälja detsamma. **Gud har aktat på mitt böneropp.** Ja, han aktar alltid på dem, som ropa till honom. Herrens ögon fara öfwer hela jorden för att bistå dem, som med helt hjärta hålla sig till honom (2 Krön. 16: 9). Han har också själf lärt oß att bedja. Åkalla mig i nöden, så skall jag hjälpa dig, och du skall prisa mig, säger han. Och Jesus säger: Om I, somären onda, kunnen gifwa edra barn goda gåfwor, huru mycket mer skall icke Gud gifwa dem godt, som bedja honom? Må wi bara akta därpå och se därefter, så skola wi få erfara, huru han hör bön. Men såsom man ingenting skönt ser, om man wandrar öfwer en blomsterrik äng men icke **ser efter,** så ser man icke heller Guds bönhörelser, om man icke ser efter. Ack, låt oß icke wara såsom de, som med seende ögon ingenting se.

Att umgås med Gud i bön är en salig gärning. Det helgar, det lyfter, det hugswalar. Det sprider ett himmelskt ljus öfwer hela ens lefnadswäg. Och det bästa af allt: en bedjare skall alltid bli hjälpt, alltid bli bewarad, alltid bli frälst, huru många mörka dalar han än må hafwa att genomgå, och huru många och swåra hans fiender än må wara. Och alla skola till sist i himmelens rike ropa: "Gud har hört wåra böner

wida öfwer allt, hwad wi ha kunnat begära eller tänka; ja, när han icke gjorde, hwad wi begärde, så war äfwen det bönhörelse, emedan wi framför allt bådo, att han skulle frälsa oß."

Men David har här några ord, som wi böra särskildt lägga märke till. Han säger: **Om jag hade sett efter något orätt i mitt hjärta, så skulle Gud icke höra mig.** Där uppenbarar han, hwad som ofta kan wara ett hinder för bönhörelse. Med rätta sade den af Jesus botade blinde mannen: Wi weta, att Gud icke hör syndare, men om någon är gudfruktig och gör hans wilja, så hör han honom (Joh. 9: 31). Och Salomo säger: Den som wänder bort sitt öra från att höra lagen, hans bön är också för Herren en styggelse (Ordspr. 28: 9). Om sådan bön säger Herren: Haf dina wisors buller bort, ty jag orkar icke höra dem (Amos 5: 23). Är du falsk i anden, så wänta icke bönhörelse.

Denna sak är mycket allwarlig. När Herren Jesus hade lärt sina lärjungar att bedja den femte bönen: Förlåt oß wåra skulder, så tillade han: Om I icke förlåten människorna deras brott, så skall icke eder himmelske Fader förlåta eder. Det hjälper då icke, att I bedjen. Nej, agget och oförsonligheten i ditt eget hjärta utestänger bönhörelsen och förlåtelsen. Och om du nu tror, att dina synder äro förlåtna, så är du i willfarelse. Du **är** i dina synder. Läs historien om den, som war skyldig tio tusen pund. Han bad om barmhärtighet, och hans herre war willig att efterskänka allt. Men när han icke wille efterskänka sin medtjänare det lilla, som han war skyldig, så wardt han kastad i fängelse. Och så, säger Herren, så skall Gud göra med eder, om I icke förlåten hwar och en sin broder, hwad de bryta (Matt. 18). Ack gode Gud, hjälp oß och rena oß från all synd och gif oß en ande utan falskhet.

Efter att hafwa omtalat sin erfarenhet, utbrister David till sist: **Wälsignad ware Gud, som icke har förkastat min bön.** Liksom wille han säga: "Jag war wisserligen icke annat wärd, än att han skulle stöta mig tillbaka och förkasta min bön. Men han gjorde det icke. Och det war nåd." **Han wände icke sin nåd från mig** utan lät den öfwerflöda öfwer all min owärdighet och alla mina synder. Ja, så gör Gud. Äfwen om du är owärdigare än David, så hör Gud ändå din bön. Äfwen om din bön är mycket torr och dålig, så förkastar han den ändå icke. Hans nåd är sådan, och en sådan nåd är just, hwad du behöfwer. Ja, ära ware Gud. Wälsignad ware Gud, wår egen Gud. Amen.

Gud ware oß nådig.

Ps. 67: 1—3.

1. För sångmästaren, med strängaspel; en psalm, en sång. 2. Gud ware oß nådig och wälsigne oß, han låte sitt ansikte lysa hos oß, Sela, 3. att man på jorden må känna din wäg, bland alla hedningar din frälsning.

Hwem som skrifwit denna psalm, står icke utsagdt. Men det är oß nog att weta, att den Guds man, som skrifwit den, har talat genom den helige Ande (2 Petr. 1: 21). Deß innehåll är en ljuflig och stilla bön, förenad med tacksägelse. Må detta äfwen blifwa wårt hjärtas innehåll.

Gud war oß nådig. Guds nåd är grunden till all frälsning. Guds nåd war grunden därtill, att han gaf löftet om, att kwinnans säd skulle krossa ormens hufwud. Guds nåd war grunden därtill, att han sände sin enfödde Son för att frälsa wärlden. När man stundom lärt, att Guds nåd hwilar på Kristi werk såsom sin grund, så har man alldeles wändt upp och ned på sanningen, ty twärtom hwilar Kristi sändning och hela werk på Guds nåd såsom sin grund. Hans profetiska ämbete, hans öfwersteprästliga och hans konungsliga ämbete — allt hwilar det på Guds nåd. Ja, af Guds nåd war det, som Kristus skulle smaka döden för alla (Ebr. 2: 9). Det är sålunda icke för Kristi skull wi hafwa nåd, utan det är för nådens skull wi hafwa Kristus. Och **genom** Kristus är det wi få smaka och erfara Guds nåd till frälsning. När det heter, att Kristus Jesus är den rätta och enda grunden, utan hwilken ingen annan kan läggas (1 Kor. 3: 11), då will Paulus icke säga, att Kristus är **grunden till Guds nåd** utan **grunden till wår frälsning.** När man bygger ett hus, så lägger man först grunden, och den lägges på berget. Sedan bygges huset därpå. Nuwäl: Guds nåd är berget, på detta är grunden lagd, nämligen Jesus Kristus och hans werk, och på den grunden bygges nu huset upp, d. ä. wår frälsning. Ack, låt oß tro Guds nåd. Gud är wärd, att wi tro godt om honom. Att tro godt om Gud är icke att förringa Kristus, såsom många mena. Kristus själf har i allt, hwad han talat och gjort, icke haft högre syfte än att förhärliga Gud.

Och när wi bedja, så låtom oß se bort från allt annat och endast hålla oß wid Guds nåd, se bort från allt, som heter wärdighet hos oß, se bort från allt, som heter owärdighet. Undersöka wi riktigt beskaffenheten af wår wärdighet, så måste wi sätta ett stort o där framför. Och då blir det owärdighet. Men undersöka wi noggrant beskaffenheten af wår owärdighet, så blir den wäl stor men aldrig så stor som Guds nåd. Därför, som sagdt, låt oß blifwa wid Guds nåd och räkna Guds nåd för nog, såsom Gud sade till Paulus: Min nåd är dig nog (2 Kor. 12: 9).

Gud wälsigne oß, d. ä. må Gud låta sin nåd och barmhärtighet hwila öfwer oß; må han hjälpa, bära, bewara oß och låta allt sitt goda flyta ned öfwer oß; må han med wälbehag se ned på oß o. s. w. Denna Guds wälsignelse är källan till all frid och sällhet både i detta lifwet och det tillkommande. Därför skall också Herren Jesus på den yttersta dagen säga till de sina: Kommen I, **min Faders wälsignade.** Den Gud wälsignar, han är salig. Och han wälsignar oß i Kristus Jesus, säger Paulus i Ef. 1. Därför låtom oß hålla oß till Kristus Jesus, att ock wi må få wälsignelse. Likasom Gud hänwisar oß till brödet, när han will mätta oß, och till wattnet, när han will släcka wår törst, så hänwisar han oß till Kristus, när han will wälsigna oß med all andlig wälsignelse i det himmelska. "Ät brödet", säger han till den hungrige. Han säger icke blott: "Se på brödet, läs om brödet", utan: "ät brödet". Och så säger han till den nådehungrande: "Tag emot Kristus" — icke bara: "hör och läs om Kristus", utan: "tag emot honom". Och såsom ingen frågar: "Kan icke Gud mätta mig utan bröd?" så är det dåraktigt att fråga: "Kan icke Gud wälsigna mig utan Kristus?" Hans ewiga frälsningsråd är sådant, att han gjort Kristus till wägen, Kristus till dörren, Kristus till nådastolen, Kristus till medlaren. Och hwarför skulle wi då wilja hafwa det annorlunda? Skola wi icke hellre säga: "Gud, om det är så, då wilja också wi tro på Kristus."

Gud låte sitt ansikte lysa hos oß. När solen lyser på himmelen, så är det ljust och warmt. Och när Gud låter sitt ansikte lysa öfwer oß, så blir det wärme och glädje i hjärtat och ljus öfwer hela wår lefnads wäg. Och hans ansikte lyser i Kristus, som är Guds härlighets återsken och hans wäsens rätta afbild, så att den, som ser honom, ser Gud. Men Kristus lära wi känna i ordet. Där må wi alltså söka honom. Där se wi honom full af nåd och sanning, mild och ödmjuk af hjärtat, barmhärtig, ljuflig. Och hwad är det wi sålunda se? Guds ansikte. Där se wi Kristus gå omkring, görande wäl och hjälpande alla, som woro behärskade af den onde anden, där går han omkring och söker

efter det borttappade, hämtar igen det förwillade, förbinder det sargade, stärker det swaga, reser upp det fallna och predikar evangelium för de fattiga. Och hwad är det wi sålunda se? Jo, Guds ansikte. Ty allt detta är ingenting annat än ett återsken af Gud, ett uttryck af hans hjärtelag. Såsom Jesus själf säger: Den som ser mig, han ser Fadern. Ja, Herren är Gud, Herren är Gud. Låt oß söka hans ansikte.

Att man på jorden må känna din wäg, och hwad han därmed menar, det förklarar han, när han tillägger: **bland alla hedningar din frälsning.** Guds wäg är Guds sätt att frälsa människor. Och nu önskar David, att Guds wäg må warda känd på jorden bland alla hedningar. Ty huru skola de kunna gå wägen, om de icke känna honom, och huru skola de känna honom, om ingen wisar dem densamma? Såsom Paulus säger: Huru skola de åkalla den, som de icke hafwa trott på? Och huru skola de tro utan predikare? Men, tillägger han, huru skola de predika, om de icke warda sände? (Rom. 10). Därför är det också Herren Jesu sista befallning till alla sina lärjungar, att de skola hjälpa till att bringa evangelium ut i hela wärlden, att alla hednafolk måtte få se ljuset och lära känna wägen, som är Kristus. Såsom Gud säger genom profeten om honom: Jag har gjort dig till hedningarnes ljus, att du skall wara min frälsning intill wärldens ände (Es. 49: 6). Och såsom Kristus själf säger: Jag är wägen. Käre, du som berömmer dig af att tro på Kristus, är du med och församlar här? Gör du något för att hjälpa till? "Ack, jag kan så litet göra", säger du. Men gör du då det lilla, som du kan? Tala med Gud allwarligt om den saken. Tänk, i hwilket förfärligt mörker hedningar wandra, därför att de icke känna Gud. Och wi hafwa ljuset. Skola wi då behålla det för oß själfwa? Äro wi icke gäldenärer åt hednawärlden (Rom. 1). O Gud, hjälp oß att besinna wår stora skuld. Gif oß ett rätt nit att föra ditt ljus ut öfwer hela jordens rund, att alla hedningar må känna din frälsning, Jesus Kristus, och dragas till honom och genom honom till dig.

Låt oß taga en liknelse. Tänk dig, att ett fartyg har lidit skeppsbrott och alla ombord ha kommit ned i wattnet och äro i fara att drunkna. Hwad göra då de, som stå på land? Ställa de sig blott och se på och beklaga? Nej, de göra allt, hwad de kunna för att rädda, och de gripa i strax. De känna, att en blodskuld hwilar på dem, om de här försumma sig. Och om någon blifwit räddad, månne han går sin wäg och säger: "Gud, dig ware lof, att jag är räddad; Gud, rädda nu också de andra!" Nej, så snart han är räddad, tager han genast del i arbetet att rädda de andra. Om han det icke gjorde, så wore han wärd,

att man kastade honom ut i sjön igen. Och nu, broder, förstår du tillämpningen — på dig själf? Du är räddad själf. Du prisar Gud därför. Det är rätt. Men hwad gör du för de andras räddning, deras som ännu ligga där och hålla på att förgås i sina synder?

När Herren Jesus såg på folket och såg, att de woro skinnade och nedersslagna såsom får, som icke hade någon herde, så sade han till lärjungarne: Skörden är mycken, men arbetarne äro få; bedjen för den skull skördens herre, att han drifwer ut arbetare i sin skörd (Matt. 9: 37). Och se nu på hedningarna. Huru har icke djäfwulen skinnat och slagit ned dem? Huru förnedrade äro de icke i synder och laster och brott? De hafwa utbytt den oförgänglige Gudens härlighet mot beläten af förgängliga människor och af fåglar och fyrfotadjur och kräldjur (Rom. 1: 23), de wandra i wanärande lidelser (v. 26) och äro uppfyllda med all orättfärdighet, ondska, dålighet, girighet, afund, mord o. s. w. (v. 29). Deras fötter äro snabba till att utgjuta blod, förödelse och elände är på deras wägar, och fridens wäg känna de icke (Rom. 3: 15 f.). Ur allt detta kunna de icke räddas utan genom Kristi evangelium. Och nu, wi som hafwa detta evangelium, skola wi göra något? Eller skola wi lägga oß ned och sofwa, tills Herren kommer? Skola wi ropa eller skola wi tiga? Skola wi gifwa oß ut eller skola wi spara oß?

Herren liknar wärlden wid ett sädesfält, som är färdigt att skörda. Det är Guds skörd. Men skörden håller på att ruttna och förstöras, emedan det är brist på arbetare. Nuwäl, skola wi stå stilla och se på? Eller skola wi gå åstad och arbeta och hjälpa till med skörden? Hwad skulle du själf säga, om du hade ett stort sädesfält, som du måste se ruttna ned, emedan du icke kunde få skördemän? Och dock, hwad är ett hwetefält i jämförelse med det stora sädesfältet människowärlden, om hwars frälsning Gud är så angelägen, att han icke ens har skonat sin enfödde Son? Och på detta stora fält dö hwarje sekund människor, som aldrig hört ett ord om Gud, aldrig ett ord om Jesus eller om frälsning genom honom. O, du Guds församling, wakna upp! Skynda! Tiden är kort. Werka, ty natten kommer. Ut att skörda! Herren kommer snart och har sin lön med sig. Men de som icke församlat med honom, we dem på den dagen! We den otrogne tjänaren. Gud, förbarma dig öfwer oß och gif oß din Ande!

Gud, wår Gud, wälsigne oß.

Ps. 67: 4—8.

4. Folken tacke dig, o Gud, folken tacke dig allesammans. 5. Folkslagen glädje sig och juble, ty du dömer folken rätt, och du leder folkslagen på jorden. Sela. 6. Folken tacke dig, o Gud, folken tacke dig allesammans. 7. Jorden har gifwit sin gröda. Gud, wår Gud, wälsigne oß. 8. Gud wälsigne oß, och honom frukte alla jordens ändar.

David beder, att den tid må komma, då folken allesammans skola tacka Gud. Och skall det wäl en gång komma därtill? Ja, det skall så. Jorden **skall** warda full af Herrens härlighets kunskap, såsom wattnet täcker hafwets botten, säger profeten (Hab. 2: 14). Ty evangelium **skall** warda förkunnadt för alla folk, säger Jesus (Matt. 24: 14). Alla folk skola en gång wara gjorda till Jesu lärjungar. Och genom sin kunskap skall han göra många rättfärdiga i alla folk (Es. 53: 11). Och då skall tacksägelsens ljud höras upp till himmelen från skaror af frälsta bland alla folk och på alla tungomål. Missionen är ett krig, ett långwarigt krig, ett hårdt krig, ja, ofta ett blodigt krig — martyrernas skara är mycket stor. Men det är ett krig, hwars seger är gifwen. Och alla, som äro med på Herrens sida, skola dela segerns fröjd, äfwen de som stupat i ledet.

Folkslagen glädje sig och juble. Evangelium är ett godt budskap. Huru ljufliga äro på bergen budbärarens fötter, som förkunnar frid, som bådar fröjd, som förkunnar frid, som säger till Sion: Din Gud är konung (Es. 52: 7). Och denne Sions Gud är också hednawärldens Gud (Rom. 3: 29). Hwarhälst i hednawärlden budskapet om hans frälsning höres, där werkar det glädje och jubel hos dem, som mottaga det, ja, stundom få wi genom missionärernas berättelser höra sådana uttryck af glädje hos omwända hedningar, att wi, gamla kristna, måste riktigt blygas öfwer oß själfwa. Må Gud genom sin Ande öppna wåra ögon till att riktigt se, hwilken frälsning han har beredt oß i Kristus Jesus.

Wi äro skapade till glädje. Hade synden icke kommit i wärlden, så skulle wärlden wara ett enda stort haf af saliga och jublande människo-

skaror. Nu kom emellertid synden. Hon bröt förbindelsen mellan människan och Gud samt förde därigenom in i wärlden nöd och död och sorg och kwal. Men Gud wille icke låta det blifwa så, ty han älskade wärlden, äfwen sedan hon hade fallit i synd. Därför sände han den enfödde Sonen för att taga bort synden (Joh. 1: 29), återställa förbindelsen med Gud och därigenom återföra glädjen.

Och nu, du Guds folk, du Guds utkorade brud, gläd dig och jubla! Alla dina synder äro förlåtna; du är Guds barn; du skall ärfwa ewig härlighet i himlarnes rike. Gud själf skall bewara dig på wägen dit. Han skall leda dig med sina ögon, bära dig på sina armar, helga dig med sin Ande och wända allt, som händer dig, så att det skall samwerka till din frälsning. Jubla och låt ditt jubel höras wida omkring, ja, ända ut i hednawärlden, så att de arma, fridlöfa, af själafienden sargade hedningarna också må börja att glädjas.

"Herren Kristi rike, säger Joh. Arndt, är icke ett sorge- och tårerike, utan det medförer en inre, andlig, ren och helig fröjd i Gud, som icke är befläckad af den orena, köttsliga wärldsglädjen, utan kommer af Guds kärlek, af wår Herre Jesu Kristi wänlighet och mildhet, af försoningen med Gud, af betraktelsen utaf den tillkommande härligheten och det glädjefulla umgänget med alla utwalda och alla heliga änglar, af den helige Ande, som inwärtes tröstar oß med Guds allra dyraste löften. Ty kan en jordiskt sinnad människa uppfyllas af glädje genom timlig ära, rikedom och förnöjelse, huru mycket mer skall icke då den nya människan uppfyllas af fröjd genom den himmelska äran, den ewiga rikedomen, den ewiga härligheten och glädjen; och om än det timliga beröfwas de trogna, så kan dock ingen beröfwa dem det, som ewigt fröjdar dem. Med ett ord: den andliga fröjden är en särdeles ljuflig rörelse i wår ande, hwarigenom wi med kärlek emottaga Gud och smaka hans wänlighet och sötma i hjärtat. Om denna Andens frukt och denna Guds särskilda gåfwa skola wi bedja, på det wi rätteligen måtte känna Guds rike och hafwa en försmak af det ewiga lifwet."

Därför uppmanar också Gud i sitt ord de troende så ofta att fröjdas och jubla. Hwarför skulle han wäl göra det, om det icke wore hans allwarliga wilja, att wi skola wara glada. Och hwarför skulle wi då icke unna oß själfwa denna glädje? Jag fröjdar mig i Herren, och min själ är glad i min Gud, säger profeten (Es. 61: 10), och hwarför skulle wi icke följa hans exempel? Han war lika owärdig han som wi. Äfwen han måste bekänna, att all hans berömmelse war utelyckt. Och hans Gud är också wår, lika barmhärtig, nådig, tålig, trofast mot oß som mot pro-

feten. Ja, wi hafwa ju genom Kristus fått en mycket högre uppenbarelse af Gud, än hwad Esaias hade. Och då är det mycket illa, ja, en stor skam och grof synd, att wi icke äro glada och jubla inför hans ansikte.

Ty du dömer folken rätt. "Till en rätt dom hörer, att man icke dömer efter personen, utan efter rättwisa, icke för ynnest, lön eller för winnings skull, icke af hat, hämndbegär, ogunst och andra enskilda bewekelsegrunder, utan af ett rent samwete; widare, att man icke dömer efter det yttre skenet, utan efter hjärtat såsom en hjärtats rannsakare. En sådan domare är wår Herre Jesus Kristus; han ser icke till personen, ser icke på egen winning, är fri ifrån alla dåliga bewekelsegrunder och är en hjärtats rannsakare; därför är ock han allena **den rätte domaren, som pröfwar hjärta och njurar**" (Spurgeon).

Om det än stundom för människors ögon kan synas, såsom om Guds domar wore hårda, så äro de dock alltid rättfärdiga, och det som är rättfärdigt, måste han alltid göra, han som är rättfärdig. Hwad som här förekommer oß dunkelt, det skall i ewighetens ljus blifwa fullkomligt klart. Men såsom Gud dömer folken, så dömer han också den enskilda människan rätt. Hans domar äro alltid efter sanna förhållandet, säger Paulus i Rom. 2: 2, och om de någon gång synas oß underliga, ja, kanske orättwisa, så beror det på, att wi icke känna "sanna förhållandet". Wi se endast ytan af tingen i händelserna. Må wi därför bida och wara stilla och wara fullkomligt wissa, att wi till slut skola få bekänna, att allt, hwad Gud gjorde med oß eller andra, war rättfärdigt och godt.

Du leder folkslagen på jorden. Denna jordens konungar regera endast till namnet. Ytterst är det Gud, som bestämmer folkens öden. Han upprättar dem och håller dem stående, han krossar och förskingrar dem. Huru riken komma upp och gå under, därpå lämnar wärldshistorien otaliga bewis. Och will man i sanningens ljus undersöka saken närmare, så skall man alltid upptäcka Guds ledande hand däri. Israels folks historia är ett alldeles särskildt lärorikt exempel därpå.

Men äfwen andra folks historia lär oß detsammma. Den ena gången kan det se ut, som om ett rike wore dömdt till räddningslös undergång. Fienderna stå redan färdiga att uppsluka det. Men så kommer Gud emellan och räddar, så att man står där alldeles häpen. Ty han har behag till det folket. En annan gång kan ett rike wara så starkt och wäl rustadt, att det tror sig kunna trotsa hela wärlden. Men deß synders mått är fullt. Guds dom faller i rättfärdighet, och af det stora riket återstå endast spillror.

Sela, tillägger David, såsom wille han säga: Stanna en stund och

begrunda denna sak. Den är wiktig för oß alla. Säkraste medlet att betrygga ett folks frihet och själfständighet det är att tro på Kristus och wandra i Guds budords wägar. Ett folk, som det gör, behöfwer icke frukta någon fiende. Herren är deß sköld, deß borg, deß starkhet, och han är starkare än den starke. Därför borde all historisk underwisning i skolorna gå ut på att lära de unga detta.

Efter detta upprepar David igen: **Folken tacke dig, o Gud, folken tacke dig allesammans.** Och den uppmaningen behöfwer upprepas, åter och åter igen hwiskas, talas, ropas, ja, trumpetas in i öronen på människor. Låt oß tacka Gud med ord och loffång, låt oß tacka honom med barnslig lydnad och gudsfruktan. Det är den högsta tack, som föräldrar begära af sina barn, att barnen äro lydiga och fromma. Och så är det äfwen den bästa tack, wi kunna säga Gud, när wi frukta och älska honom öfwer allting och sätta all tro och lit till honom. Må wi också särskildt wisa wår tacksamhet däri, att wi bringa budskapet om Guds stora nåd i Kristus Jesus ut till de folk, som ännu sitta i mörker och dödens skugga, att äfwen de må börja tacka. Gud will äfwen deras frälsning, och han frågar dig och mig, om wi wilja wara med och hjälpa till och winna den lön, som därpå skall följa. Och hwad skola wi swara?

Jorden har gifwit sin gröda. Det hör också till Guds omsorg om folkslagen, att han låter jorden frambringa, hwad de till sin föda behöfwa. Deßförutan skulle alla människor och djur inom kort dö ut. Må wi lära att se saken så. När du ser gräs och säd och träd wäxa, så säg icke: "**Det** wäxer bra", utan: "**Gud** låter det wäxa bra; han är god och tänker på oß". Jorden må wara aldrig än så god och wäl tillredd, landtbrukaren må hafwa efter alla konstens och wetenskapens regler gjort sitt allra bästa, men däraf blir ingenting, om Gud icke gifwer regn i sin tid och solljus och wärme i sin tid. De gamla hedniska grekerna och romarne plägade icke säga: "Det regnar", utan; "Han (nämligen Gud) regnar". Wi som äro kristna, borde göra det mycket mer. I Sinai öken frågade jag en gång den beduinhöfding, som följde mig, om han trodde, att det skulle bli regn. Han swarade: "Regnet är hos Gud". Likſom wille han säga: "Det är Gud, som sänder regn, när han will". Denne höfding war muhammedan, och jag tänkte med blygsel på, huru föga wi kristna behjärta detta.

När Gud i sin rättfärdighet will tukta ett genstörtigt folk för synd och gudlöshet, då gör han strömmar till öken, wattenkällor till torr mark, bördigt land till salthed (Ps. 107: 33 f.). Men när han will wälsigna det, då gör han öknen till en wattenrik sjö och torrt land till wattenkällor och

låter de hungriga bo där och beså åkrar och plantera wingårdar och äta deras frukter (v. 35 f.). Därför borde första kapitlet i alla läroböcker i rationellt landtbruk lyda så: "Säkraste sättet och första willkoret för att afwinna jorden goda skördar är, att folket fruktar Gud och beder och wet, att **all** god gåfwa, äfwen det dagliga brödet, är från honom." Lika wißt som naturen drabbades af en förbannelse till följd af människans synd, lika wißt är, att denna förbannelse mildras, där folket fruktar och tjänar Gud. Ack, att alla folk wille förstå det! Ja, ack att wårt swenska folk wille göra det! Men de flesta lefwa, som om ingen Gud wore till.

Gud, wår Gud, wälsigne oß. Här upprepar han detsamma som i v. 2. Men han säger: **wår** Gud, d. ä. den Gud, som **wi** frukta och dyrka. Hedningars gudar äro afgudar, som hwarken kunna höra, se eller tala, än mindre wälsigna. Men wår Gud är den lefwande Guden. Han ser allt, hwad wi behöfwa, han hör alla wåra suckar, han förbarmar sig öfwer alla sina werk; ja, han är kärleken, och på hans makt är ingen gräns. Därför låt oß öppna wåra hjärtan och bedja: "Gud, wår Gud, wälsigna oß. Om du wälsignar, då må hela wärlden förbanna. Det skall icke skada oß. Om du wälsignar, då må hwad mörker som hälst komma öfwer oß; din wälsignelse skall bryta igenom allt". Den Gud wälsignar, han är salig, öfwer all beskrifning salig.

Honom frukte alla jordens ändar. Ja, det skall en gång komma därtill. Nu dyrka de flesta människor afgudar. Men afgudar skola alldeles förgås. Alla folk skola en gång dyrka wår Gud, wår Herre Jesu Kristi Gud och Fader. Alla folk skola läggas till Jesu fötter. När Herren gaf sina lärjungar den befallningen att gå ut och göra alla folk till hans lärjungar, så wißte han, att det skulle ske så, som han sade. Annars wore hans ord ett gyckel. Jesus **skall** enligt Guds råd en gång råda öfwer alla folk. Alla folk skola en gång tro på honom och genom tron wandra i Guds fruktan. "Okunnigheten skall förswinna, fräckheten upphöra, orättwisan skall ej finnas till, afguderiet skall afskys, och Herrens kärlek, ljus, lif och frihet skola råda öfwer allt. Ty Herren själf är konungars konung och herrars herre" (Spurgeon). Och nu, wi som wänta och längta efter denna saliga tid, låtom oß påskynda deß ankomst genom bön, genom helig wandel, genom trogen bekännelse och missionswerksamhet. Jesus behöfwer oß. Gud behöfwer oß. Hwem är redo att stå till hans tjänst? Broder, syster, är **du** — just du och just nu?

Gud står upp.

Ps. 68: 1—7.

1. För sångmästaren; af David; en psalm, en sång. 2. Gud står upp; hans fiender warda förskingrade, och de, som hata honom, fly undan hans ansikte. 3. Såsom rök fördrifwes, så fördrifwer du dem; såsom waxet smälter för eld, så förgås de ogudaktiga för Guds ansikte. 4. Men de rättfärdiga äro glada, de fröjda sig inför Guds ansikte och jubla i glädje. 5. Sjungen åt Gud, lofsjungen hans namn. Gören wäg för honom, som far genom öknarna, Herren är hans namn, fröjdens inför hans ansikte. 6. Faderlösas fader och änkors försvarare är Gud i sin heliga boning, 7. en Gud, som hjälper de ensamma till ett hem att bo uti, och som för de fångna ut i lycka; allenast de gensträfwiga bo i ett förtorkadt land.

När Israels barn wandrade genom öknen, så gick Gud före dem i en molnsky om dagen. Och de följde orubbligt molnskyn. Allt eftersom den höjde sig, så bröto de upp, och på det ställe, där den sänkte sig ned, där slogo de upp sitt läger. Efter Herrens befallning bröto Israels barn upp, och efter Herrens befallning slogo de upp sitt läger. Så länge molnskyn stod stilla öfwer församlingshyddan, lågo de i läger. Och stod än molnskyn i många dagar öfwer tabernaklet, så iakttogo dock Israels barn Herrens föreskrift och bröto icke upp. Men när molnskyn höjde sig, ehwad det war dag eller natt, så bröto de upp (4 Mos. 9: 17 följ.). Men så ofta de bröto upp, sade Moses: Stå upp, Herre, och må dina fiender förskingras och dina hatare fly bort från ditt ansikte (4 Mos. 10: 35). Det är ett återljud af dessa Mose ord, wi läsa här, då David säger: **Gud står upp, hans fiender warda förskingrade, och de, som hata honom, fly undan hans ansikte.** När Gud reser sig, då kunna inga fiender hålla stånd. Då går det från seger till seger. Detta är en stor fröjd för Guds församling, en outsäglig trygghet. Genom att i tron följa honom, öfwerwinner hon wärlden, såsom Johannes säger: Detta är segern, som öfwerwinner wärlden, wår tro (1 Joh. 5: 4). Genom samma tro öfwerwinner hon synden och döden, såsom Paulus säger: Hwar är

din seger, du dödsrike? Hwar är din gadd, du död? Men dödens gadd är synden, men syndens kraft är lagen. Men Gud ware tack, som gifwer oß segern genom wår Herre Jesus Kristus (1 Kor. 15: 55 f.). Se, säger Herren Jesus, jag har gifwit eder makt att trampa på ormar och skorpioner och öfwer all fiendens kraft (Luk. 10).

Såsom rök fördrifwes, så fördrifwer du dem. Röken är mörk. Så äro fienderna mörka och grymma. Röken stiger högt i wädret. Så stiga de ogudaktiga högt i förmätenhet och trots. Röken kan swärta människan. Så kunna fienderna swärta och nedsmutsa de troende. Röken kan skymma bort solen. Så kunna fienderna bereda de troende många mörka stunder. Men där kommer en windfläkt, och röken skingras. Ingen kan säga, hwart den tog wägen. Och så skingrar Herren sina fiender. Han kommer, han uppenbarar sin makt, och de fly förfärade åt alla håll såsom midianiterna för Gideon.

Såsom waxet smälter för elden, så förgås de ogudaktiga för Guds ansikte. Gud är för dem en förtärande eld. Alla Guds folks fiender äro såsom waxsoldater. För sådana behöfwer man ej rädas.

Märk, huru David säger om de ogudaktiga, **att de förgås för Guds ansikte,** men om de rättfärdiga, **att de fröjda sig inför Guds ansikte och jubla i glädje.** Hwad är det, som gör skillnaden? Det är deras olika hjärteförhållande till honom, icke hans olika hjärteförhållande till dem. Han älskar dem, han will **allas** deras frälsning. Men, såsom wi ofta hafwa sagt, så säga wi om igen: Guds kärlek kan icke göra en människa salig, däreft **hon** icke älskar honom. När man därför tänker, att det strider mot Guds kärlek att tänka, att icke **alla** människor måste warda saliga, så ser man saken alldeles oriktigt. Den, hwars hjärta icke är rätt för Gud, **kan** icke wara salig i Gud, huru mycket Gud än älskar honom. Ja, komme han in i himmelen, så skulle dock själfwa himmelen wara för honom ett helwete. Må därför ingen bedraga sig. Den som icke har ett sinne, som passar för himmelen, han har icke heller någon plats där, han må för öfrigt hoppas och tro det huru mycket som hälst.

Den ogudaktige har ingen glädje i Gud här, han längtar icke efter Gud, han har intet umgänge med honom, han ser hälst, att han slipper att befatta sig med Gud. Hwad Gud will, det är honom likgiltigt. Han wandrar efter sina egna tankar, efter köttets och sinnets lustar, efter wärldens allmänna lopp. Låter Gud känna sin närhet, så bäfwar han. Den rättfärdige däremot har ett alldeles motsatt sinne. Han har ingen lust eller trefnad i synden eller wärlden. Han har sin glädje i Gud, såsom David säger: Gud är min glädje och min fröjd (Ps. 43: 4). Han

har ſin luſt till Guds lag, ſåſom David ſäger i Pſ. 1: 2. Han **kan** därför icke ſtå på ſyndens wäg eller ſitta på beſpottares ſäte (Pſ. 1: 1). Han har utwalt ſanningens wäg, och det är hans glädje att löpa Guds budords wägar (Pſ. 119: 30, 32). När wärlden tror, att han är glädjelös, därför att han icke will taga del i **hennes** glädje, ſå är det alldeles detſamma, ſom att en drinkare tror, att den nyktre ingen glädje har, därför att han icke deltager i hans dryckenſkap eller går med honom på krogen.

Glädje will gärna gifwa ſig uttryck i ſång. Därför ſäger David widare: **Sjungen åt Gud, loſſjungen hans namn.** Man ſkrifwer och ſjunger ſånger till ſtora mäns ära. Nuwäl, än mer må man ſkrifwa och ſjunga åt Gud, ſom är ſtor och härlig och god och barmhärtig. Därom ſäger Joh. Arndt: "Likaſom wärldſliga herrar wid deras ankomſt blifwa hälſade och emottagna med pukor och trumpeter, ſå ock wår andlige Konung. När han nämligen will draga in i ſin helgedom och boning, det troende hjärtat, och uppenbarar och låter förnimma ſin närwaro, ſå uppwäcker den helige Ande den troende ſjälen till att af hjärtat ſjunga ſin förloſſare en innerlig loſſång och priſa hans namn, d. ä. hans ſtora kärlek, hans ſtora trofaſthet, hans barmhärtighet, hans ewiga gudom, hans heliga männiſkoblifwande, hans heliga evangelium, hans härliga underwerk, hans död och uppſtändelſe, hans triumferande himmelsfärd, hans härliga ſeger och öfwermakt, hans härlighet på Guds högra hand, förſoningen med Gud, rättfärdigheten, ſyndaförlåtelſen, den ewiga fröjden, ſom han har förwärfwat oß. Detta är Herrens, wår ewige Konungs namn, på detta ſätt har han gjort ſig förtjänt om oß arma männiſkor, och wi kunna icke på annat ſätt wedergälla honom därför, än genom att loſſjunga och upphöja hans namn och priſa hans wälgärningar." Ja, ja, låtom oß fröjdas och jubla och ſjunga åt wår Gud. Det är ära för honom och hälſa för oß.

Gören wäg för honom, ſom far genom öknarna. Detta är en ſkön bild. Guds folk tågar genom öknen, och deß Gud går i ſpetſen. Hwad det är för en yttre händelſe David här tänker på, därom wilja wi icke framſtälla några gißningar. För oß hafwa orden ſin betydelſe däri, att de ſäga, att Gud går i ſpetſen för ſitt folk på deß färd genom denna wärldens öken till ſitt himmelſka hem. Och **Herren är hans namn,** den ewige, den allsmäktige, den oändlige. Men går han i ſpetſen, då må wi wäl **fröjdas inför hans anſikte,** ſåſom David här uppmanar oß. Jordiſka fältherrar pläga hålla ſig bakom ſina trupper utom ſkotthåll. Gud däremot går i ſpetſen, och bakom honom ſåſom en ſtark mur äro alla hans män wäl ſkyddade. Alla fiendens ſkott och pilar kunna icke

fälla dem. Låt oß allwarligt tänka på detta. Det skall fördrifwa all fruktan ur wåra hjärtan samt uppfylla oß med outsäglig glädje och frid. Ty det är klart, att om Herren går framför mig för att skydda mig, då finnes för wißo ingenting i himmelen eller på jorden eller i helwetet, som kan skada mig. Må alla helwetets makter rasa, må bergen ramla, må jordens grundwalar darra och brista, må himmelens krafter bäfwa; det skall dock icke röra mig. Lefwer jag, så lefwer jag för Herren, och dör jag, så dör jag för Herren; ehwad jag lefwer eller dör, så hör jag Herren till. Alltså låt oß bara frimodigt tåga framåt. Låt oß icke förskräckas för det, att mörka moln ibland wisa sig wid horisonten. Ty bakom dem skiner solen. Molnen hafwa kort waraktighet. Solen består genom millioner år. Men när äfwen hon slocknar, så lefwer Herren wår Gud. Ty han är densamme från ewighet till ewighet. Och hurudan är han? Swaret gifwes i de följande orden.

Faderlösas och änkors förswarare är Gud i sin heliga boning. Är det icke underligt, att David anför just detta? Man kunde ju snarare wänta, att han skulle tala om något, som uttryckte Guds oändliga makt. Det gör han ju äfwen sedan. Men först och framför allt drager han fram det, som gör Gud allra störst, nämligen att han tager sig an de swaga, de ringa, de hjälplösa, som i denna wärlden äro litet eller intet aktade. De faderlösa barnen, som, om de äro fattiga, skola bero af släktingars och wänners eller samhällets hjälpsamhet, blifwa ofta för dessa en tunga. De få äfwen ofta känna det. De få weta, att de äro i wägen, och att man hälst säge, att deras fader hade tagit dem med sig i grafwen. Men Gud tager sig dem an såsom en fader öfwer allt, hwad fader heter i himmelen och på jorden. Änkor äro också ofta i en ganska bekymmersam belägenhet, ensamma och öfwergifna. Men Gud låter sig alldeles särskildt wårda om dem. Han will wara deras hjälp och stöd wida mer, än mannen har kunnat wara det. Ja, "Herren Gud är en wänlig och nådig Gud och Konung, hwars första, högsta och förnämsta werk det är, att allramest gifwa akt på de personer, öfwer hwilka man med rätta skall förbarma sig, emedan de äro af wärlden öfwergifna samt hjälp- och tröstlösa, då ingen åtager sig dem. Såsom exempel på sådana nämnas änkor och faderlösa barn. De mäktige i wärlden åtaga sig dem icke, de högakta blott de präktigaste och rikaste i landet, hwilka äro en prydnad för deras hof och kunna stärka deras makt. Men hos wår Konung är det ett omwändt förhållande; han will wara prisad därför, att han är en fader för de faderlöse och en förswarare för änkor" (Joh. Arndt).

När David säger detta, framhåller han, att Gud är i sin heliga bo-

ning d. ä. i himmelen. Därmed will han än mer förhärliga hans barmhärtighet. Ty ju högre någon kommer upp, desto längre kommer han bort ifrån dem, som äro ringa. Det är en allmän erfarenhet. Därför wäcker det också ett allmänt uppseende, om någon, som är mycket högt uppsatt, nedlåter sig till att gå in i de eländas boningar för att taga reda på, huru de hafwa det, samt trösta och hjälpa dem i deras bekymmer. När sådant händer, så talas därom, ja, kanske skrifwes därom i alla tidningar såsom om något mycket märkwärdigt. Men huru märkwärdigt är det då icke, att han, som bor i himmelen, han som är Gud öfwer allt, ser ned till de låga på jorden, wårdar sig om, hwad de skola hafwa att äta och dricka och kläda sig med, ja, lofwar sitt wälbehag och belöning åt den, som will hjälpa honom däri, men hotar med straff alla, som förfördela dessa hans särskilda skyddslingar. Säg, skola wi icke fröjdas och jubla och lofsjunga inför en sådan Gud?

Men David säger widare, att Gud är **en Gud, som hjälper de ensamma till ett hem att bo uti.** Den som är utan hus, utan maka och barn, den tager Gud sig an och hjälper honom, att han må få ett hem. Gud har skapat människan sådan, att hwar och en af naturen längtar efter att få ett eget hem. Ensamlifwet är därför alltid något halft, något ofullständigt. Att undantag kunna gifwas, hwarom aposteln Paulus talar, det förändrar icke saken. Därför bör också hwar och en ung man bedja Gud, att han må gifwa honom en god och from maka samt bereda honom tillfälle att bilda ett eget hem. Så bör äfwen hwarje ung kwinna bedja, att Gud må gifwa henne en god och from man, som hon kan hålla sig till, och med hwilken hon kan bygga ett bo, där hon må blifwa en lycklig maka och moder. Och Gud will med wälbehag upptaga en sådan bön. Ack, att alla unga män och kwinnor wille göra så. Det skulle icke bli så många ensamma då, ej heller så många olyckliga äktenskap, som det blir nu, då den ene med den andre rusar därtill på eget bewåg utan Gud och utan bön, allenast af köttsliga bewekelsegrunder.

"Men de fattiga med sina många små barn skola nu trösta sig af detta språk, ty här höra de, att barnen äro Guds werk; han will ock hjälpa till att uppfostra och försörja dem och har icke förgätit ett enda af dem. Den gamle Tobias säger till sin son: **Sörj intet, min son; wi äro wäl fattiga, men wi få mycket godt, om wi frukte Gud, fly synden och göra, det godt är** (Tob. 4: 23). Mången menar, att han icke kan försörja sig och de sina, om han icke gör det med synd och orätt, och han wet icke, att hans slutliga lön då blifwer smälek, skam och fördärf. Redlighet och dygd har däremot försörjt många fattigt barn och upphöjt det till ära."

Han för de fångna ut i lycka. Många gånger fick Israels folk erfara detta. Gud förde dem ut ur den egyptiska fångenskapen genom Moses, han befriade dem ur midianiternas ok genom Gideon, han förde dem tillbaka ur den babyloniska fångenskapen o. s. w. Och han wälsignar dem med mycken lycka och wälgång. Att wara beröfwad sin frihet är en stor olycka. Därför må det folk, som är fritt, wandra i gudsfruktan, att det må få behålla sin frihet. Men om det, till straff för sina synder, har förlorat friheten, så må det ödmjuka sig, bekänna sina synder och göra bättring, att Gud må gifwa det friheten åter, såsom han gjorde med Israels folk.

Men allra mest må dessa ord tillämpas på dem, som äro fångna i synden och känna sig olyckliga samt längta efter befrielse. Ack, huru härligt hjälper icke Herren sådana ut till frihet och benådar dem och wälsignar dem och gör dem till sina egna älskade barn! Publikaner och skökor, drinkare, tjufwar, röfware och mördare — huru stor är icke skaran af sådana, som blifwit förlossade ur sina bojor! Och du, som nu sitter bunden i någon boja, wänd dig till Herren Jesus. Ty honom har Gud ändt för att predika de fångna frihet (Luk. 4: 18). War wiß: din boja an icke wara så stark, att icke han kan och skall bryta den sönder. Det är profeteradt om honom, att han skall bryta sönder deras bördas ok och deras skuldrors gissel och deras plågas staf (Es. 9: 4). Pröfwa på det i tron, och du skall få se, att han gör det.

Endast de genstäfwiga bo i ett förtorkadt land, d. ä. de lefwa utan Gud, utan hans nåd och wälsignelse, hafwa därför ingen frid, ingen lycka utan bo i ett af solen förbrändt land. Och när de sluta sin lefnads wäg, så hamna de i pinan, där de förgäfwes skola ropa efter en droppe watten att swalka sin tunga med. Och detta därför att de äro genstäfwiga mot evangelium, som will draga dem till Kristus, samt förakta Guds godhets, tålsamhets och långmodighets rikedom, som will föra dem till sinnesändring (Rom. 2). Må Gud öppna deras ögon. En landtbrukare, som bor på en öde hed, måste förr eller senare swälta ihjäl. Allt hans arbete hjälper ingenting. Och så måste den, som lefwer utan Gud, till sist förgås, huru han än sträfwat och arbetat. Ack, det är ett sorgligt lif och ett sorgligt slut: möda och arbete och ofrid och pina här och så till sist gråt och tandagnißlan i det rum, där deras mask icke dör och elden icke slocknar. Wak upp, du arma själ, wak upp och wänd om och skynda till nådastolen, Jesus Kristus, att du må bli frälst!

Din hjord fick bo i landet.

Ps. 68: 8—15.

8. Gud, när du drog ut framför ditt folk, när du gick fram i ödemarken, Sela, 9. då bäfwade jorden, då dröpo himlarna inför Guds ansikte; Sinai [bäfwade] för Guds, Israels Guds, ansikte. 10. Med ett regn af goda gåfwor wattnade du, o Gud, din arfwedel, och det som war utmattadt, det stärkte du. 11. Din hjord fick bo i landet; genom din godhet, o Gud, beredde du det åt den eländige. Herren säger ett ord; 12. glädjebudbärarinnorna äro en stor skara. 13. "Härskarornas konungar fly, de fly, och husmodern utskiftar byte. 14. När I liggen inom edra inhägnader, äro dufwans wingar öfwerdragna med silfwer och deß fjädrar med gulgrönt skimrande guld! 15. När Herren förströdde konungar i landet, då snöade det på Salmon.

Från det som, David själf har erfarit, föras hans tankar tillbaka till den Guds wäldiga gärning, som utgjorde medelpunkten i hela Guds folks historia, nämligen uttåget ur Egypten och förbundets stiftande wid Sinai. Det war Gud, som **drog ut i spetsen för sitt folk.** Moses war wäl hans redskap, hans underbefälhafware. Men Herren Sebaot själf stod i spetsen för allt. Det war han, som **gick fram i ödemarken.** Den som såg på saken med de naturliga ögonen, han såg endast en wild folkhop, som under ledning af en upprorsmakare flydde undan en grym konungs förtryck. Men det war i alla fall Herren, himmelens Gud, som stod i spetsen för allt. På samma sätt är det också han, som nu går i spetsen för sin församling, när hon tågar genom denna wärldens öken till det himmelska Kanaan. Där råder i församlingen mycken oreda, mycken willerwalla, där är mycken skröplighet, okunnighet, swaghet, synd och uselhet — alldeles såsom bland Israels folk. De, som skola wara församlingens ledare, hafwa mycket bekymmer därför. De måste ofta gråta, de se stundom ställningen alldeles förtwiflad, och de göra sig äfwen själfwa skyldiga till många fel och synder alldeles såsom Mose och Aron. Men trots allt är det ändå Herren, som går i spetsen för tåget, outtröttligt förlåtande, upprättande,

bärande, helande. Och under hans befäl går det alltjämt framåt. Låt oß bara följa med, låt oß wara glada öfwer, att wi få wara med. Och om wi få se mycken skröplighet både hos oß själfwa och andra, så låt oß icke gifwa oß öfwer. Herren ser mycket mer uselhet än wi. Men han mißtröstar ändå icke. Han fortsätter, han håller ut. Moses dör, Aron dör, men Herren lefwer. Paulus dör, Luther dör, Wesley dör, men Herren förblifwer från ewighet till ewighet densamme. Den ene blir rådlös och tröttnar här, den andre där. Men Herren är en ewig Gud, som icke tröttnar, icke mattas, hwilkens förstånd är outgrundligt, som gifwer kraft åt den trötte och stor styrka åt den maktlöse (Es. 40).

När Gud uppenbarade sig wid Sinai, då **bäfwade jorden, då droppo himlarna, då darrade Sinai.** Där kunde man se, att den allsmäktige, himmelens och jordens Herre och Gud, war tillstädes. Men hwad äro dessa tillfälliga, underbara händelser i jämförelse med de ständiga uppenbarelser af hans makt, hans majestät och hans närwaro, som wi se i hans skapade werk, som öfwerallt omgifwa oß. Han som har skapat himlar och jord, han som genom sin stora kraft leder de otaliga och omätliga himlakropparna i deras banor — ack, hwad war det för en småsak för honom att skaka Sinai, så att det darrade! Men han, han är församlingens Herre och ledare, han är den, som bär sitt folk på örnwingar (2 Mos. 19: 4). Tänk hwilken outsäglig trygghet! Huru dåraktigt, att wi ett enda ögonblick kunna frukta för församlingens framtid!

Men när Herren hade fört sitt folk genom öknen in i Kanaan, då **wattnade Gud denna sin arfwedel med ett regn af goda gåfwor.** Det ord, som wi här öfwersätta med "goda gåfwor", betyder egentligen gåfwor, offer, som man gifwer med willigt hjärta, af egen drift utan yttre påtryckning. Och de gåfwor, hwarmed Gud af sin blotta nåd och faderliga godhet wälsignade sitt folk i Kanaans land, liknas här wid ett ymnigt regn. **Det som war utmattadt, det stärkte du.** Folket war efter ökenfärden utmattadt, men genom de otaliga nådebewisningarna stärkte Gud det. Sålunda skall också Gud i det himmelska Kanaan hugsvala och stärka sitt folk med wälsignelser, som wi här icke kunna hafwa någon aning om. Då skall det riktigt regna salighet ned öfwer dem. Heter det om syndafloden, att alla det stora djupets källor brusto och himmelens fönster öppnade sig, och att wattnet steg så, att alla höga berg under himmelen blefwo öfwertäckta (1 Mos. 7: 11, 19), så skall det ännu mer kunna sägas om församlingens ingång i Guds rike, att alla himmelens fönster skola öppnas och alla djupets källor brista för att låta lifwets watten i outsägliga strömmar flöda öfwer henne. Och då skola alla höga

berg, alla swårigheter af synd, af swaghet, af fiendskap m. m. blifwa så utjämnade, att ej ens ett spår af deras toppar skall synas mer.

Din hjord fick bo i landet. Folket fick ej blott göra visit där och se, huru skönt där war, för att sedan gifwa sig ut i öknen igen, utan det fick slå sig ned och bo där. Nu blef det icke widare fråga om att bryta upp och fara widare, såsom det war under ökenwandringen, **ty nu war målet hunnet.** Ack, hwilken härlig bild af Guds församlings saliga ingång i Guds rike. Här går tåget genom en öken. I den hafwa wi det ofta torrt. Stundom träffa wi på en oas med härlig grönska, där wi få hwila. Men så höjer sig molnstoden, och wi måste bryta upp igen. Så går det år efter år. Men till slut äro wi inne i Kanaan. Och där få wi bo, bo för ewigt, ty nu är målet hunnet.

Genom din godhet, Gud, beredde du det åt den eländige. Ja, Guds godhet allena war det. Icke åt oß, Herre, icke åt oß utan åt ditt namn gif äran för din nåds och din sannings skull (Ps. 115: 1). Så fingo Israels barn sjunga och så skola wi sjunga i det himmelska Kanaan. Då skola wi bättre än nu se, att det icke war wår egen wärdighet eller kraft eller wishet, som gjort det, utan hans godhet och nåd allena. Ty äfwen när wi woro som bäst, woro wi ingenting annat än **elända,** swaga, usla, syndiga warelser. Låtom oß därför nu under wandringen willigt följa wår Herre Kristus, såsom fåren följa herden. Det går en dag, ett ögonblick i sänder. Tiden härefter är kort. Snart äro wi framme.

I himmelen, i himmelen,
Där Herren Gud själf bor,
Hur härlig blifwer sällheten,
Hur outsägligt stor,
Där ansikte mot ansikte,
Jag ewigt, ewigt Gud får se,
Se Herren Sebaot.

Från det förflutna wänder David blicken på det tillkommande. **Herren säger** (ordagrant: **gifwer**) **ett ord.** Han kommer sitt folk till hjälp. Han gifwer upp ett fältrop. Det stärker, det eldar folket. Det skrämmer fienderna. Folket winner en härlig seger. **En stor skara kwinnor förkunnar det glada budskapet** och sjunger: "Härskarornas konungar fly, de fly". Krigarne komma hem med rikt byte och lämna det åt sina hustrur, som fördela det bland husets medlemmar.

För att sätta oß in i den lifliga skildringen är nödwändigt, att wi erinra oß några händelser ur Israels historia, som gifwit uppslag till denna framställning. När Herren wille frälsa Israels folk undan Farao,

då lät han höra sin röst i de straffdomar, som han sände öfwer Egypten. Det war ett ord i handling: Släpp mitt folk. Egyptierna blefwo förfärade. Israels folk tågade med glädje ut. Sedan Farao hunnit hämta sig från förskräckelsen, förföljde han. Men wid Röda hafwet blef hela hans här tillintetgjord. Det war en härlig seger. Och Mirjam, Moses syster, tog en puka i sin hand, och alla kwinnorna följde henne med pukor och dans. Och Mirjam swarade dem: Sjungen åt Herren, ty han är hög och härlig. Häst och ryttare har han störtat i hafwet (2 Mos. 15: 20). När filisteerna anföllo Israels barn wid Mizpa, då ropade dessa till Gud. Och Gud lät höra sin röst. Han lät ett wäldigt tordön dundra öfwer filisteerna och förfärade dem, så att de wordo slagna af Israel (1 Sam. 7). När Israel sedan under Saul låg i krig med filisteerna och hela hären bäfwade för Goliat, då kom David. I Herren Sebaots namn slungade han sin sten mot Goliat. Och Goliat föll. Det war såsom ett Guds härskri i handling. Israel fick mod. Filisteerna blefwo utom sig af förskräckelse. De flydde. Men när hären kom igen, då gingo kwinnorna ut från alla Israels städer för att möta den under sång och dans, med pukor och med glädje och med strängaspel.

Det är med tanken på sådana händelser, som David ser framåt på Guds folks segrar. Han hör i anden, huru Herren gifwit till ett fältrop. Han ser fiendens nederlag. Han hör de sjungande och spelande kwinnorna, som förkunna, huru de fientliga härskarornas konungar fly. Och han ser, huru hustrun sitter och delar det byte, som hennes man fört hem från kriget. Men kunde David så göra, då kunna wi ännu mycket mer se Guds församlings framtid ljus och härlig. Wißt skall hon komma i swårigheter. Wißt skola fienderna rasa. Men så — när nöden är som störst och allt ser förtwifladt ut — gifwer Herren till ett rop, och fiendernas skaror fly. Men församlingen sjunger lofsånger. I synnerhet skall detta ske i den allra sista swåra nöden, då wår Herre Kristus skall triumfera öfwer alla ondskans makter, och djäfwulen och döden och dödsriket skola kastas i den sjön, som brinner af eld och swafwel (Uppb. 20).

Men efter striden, **när I liggen inom edra inhägnader, då äro dufwans wingar öfwerdragna med silfwer och deß fjädrar med gulgrönt skimrande guld.** När folket återwänder från striden, får det i lugn hwila mellan sina inhägnader, på sina med omhägnader rundt omkring omgifna gårdar. Och då skall ett sådant wälstånd råda, att allt skall glittra af silfwer och guld. Det är Israels folk, som är Guds turturdufwa (Ps. 74: 19). Dufwans hwita wingar äro liksom öfwerdragna med silfwer, och hennes fjädrar skimra i gult och grönt, såsom wore de af guld. Tänk, hwil-

ken skön bild af den härlighet, som wäntar Guds folk, när alla strider äro slut och det nya Jerusalem kommer ned af himmelen från Gud, tillredd såsom en brud, prydd för sin man, och de frälsta skola bo där, ligga mellan inhägnaderna, och Gud skall bo ibland dem, och de skola wara hans folk, och Gud själf skall wara med dem, deras Gud (Uppb. 21: 3 f.). Ja, då skall deras dräkt och allt, som omgifwer dem, skimra af silfwer och guld. Och då skall jubelsången aldrig tystna.

När Herren förströdde konungar i landet, då snöade det på Salmon. Salmon war ett berg i närheten af Sikem (Dom. 9: 48). Om man öfwersatte namnet på swenska, så skulle det bli "Swartberget". Och det ligger nära till hands att tänka, att det wid den seger, som denna psalm åsyftar, werkligen snöade på Salmon, så att Swartberget blef hwitt, och att David däri såg en bild, huru det, som nyss war mörkt och swart, blir hwitt och ljust, när Herren griper in med sin allsmäktiga kraft.

Men det är också möjligt, att David med snöandet menar det, som de flyende kastade ifrån sig, såsom sköldar, lansar, swärd m. m., som hindrade dem i loppet. Detta war så mycket, att David liknar det wid ett snöfall. Man har därwid att tänka, att de flyende togo wägen öfwer berget Salmon, och att det war just när de skulle uppför sluttningen, som de funno det nödwändigt att kasta ifrån sig allt, som tyngde dem.

Man må nu tänka på den ena bilden eller den andra, så wisa de, huru segern är Herrens. Fienderna må wara aldrig än så många och mäktiga. Deras nederlag är ändå gifwet. Det må för Guds folk se ut, huru mörkt och swart det will och kan. När Herrens stund kommer att gripa in och slå till med sin wäldiga kraft, då skall det swarta bli hwitt som snö och det mörka så ljust som solen. Men we fienderna! De trodde sig strida mot swaga, elända människor. Ja, Guds församling såg ut i jemförelse med dem såsom tio swaga får midt iblaud tusen ulfwar. Segern kunde ju icke wara owiß. Men de besinnade icke, och de wille icke höra talas om, att Herren war med sitt folk. Därför rusade de mot sitt eget fördärf. Ack, att de hade besinnat sig i tid! De wapen, som de tröstade på, måste de nu kasta bort såsom odugliga. Men Herrens lilla skara tågar jublande in i Guds härliga paradis. Ja, ja, "det kommer allt för den, som funnit wägen", för den som i tron slutit sig till Jesus Kristus, segerherren, åt hwilken Gud har gifwit all makt i himlar och på jord.

Du tog fångar till fånga.

Ps. 68: 16—19.

16. Ett Guds berg är Basans berg, ett berg med höga spetsar är Basans berg. 17. Hwarför sen I afwogt, I berg, I höga spetsar, på det berg, som Gud har utkorat, för att han må bo där? Ja, Herren skall bo där för alltid. 18. Guds wagnar äro tiotusenden, tusen och åter tusen; Herren [drog fram] med dem, Sinai är i helgedomen. 19. Du for upp i höjden, du tog fångar till fånga, du undfick gåfwor bland människorna; ja, äfwen bland de genträfwiga, att Herren Gud må bo [där].

Allting på jorden, huru stort det än må synas, är idel fåfänglighet, förgänglighet. Endast det kan kallas härlighet att wara utkorad till barnaskap hos Gud. Basans berg ligger på östra sidan om Jordan. Det är ett Guds berg, d. w. s. ett stort och wäldigt berg. Men Gud har icke utwalt detta berg utan i stället det jämförelsewis obetydliga berget Sion till plats för det tempel, däri han will bo. Detta gör, att Basans bergstoppar se afundsjukt och ilsket ned på Sions berg, då de tycka sig själfwa wara wida förmer.

Wi förstå, att detta är en bild. Basans bergstoppar beteckna hednafolken, Sion däremot Israels folk. Eller från nytestamentlig synpunkt sedt: Basans berg är wärldsmakten, Sion är Guds församling. Nu ser ju den förra wida förmer ut än den senare. Men dock har Gud utwalt den senare. Wärldsmakten stödjes af de mäktiga, de rika, de wisa i denna wärlden. Guds församling däremot består, såsom Paulus säger, af det i wärlden dåraktiga, swaga, ädla och föraktade. Detta har Gud utwalt, på det han skulle komma de wisa och starka på skam och göra till intet det, som något war (1 Kor. 1). **Där skall också Herren bo för alltid,** säger David. Ja, Gud bor i Sion, heter det i Ps. 9. Därför skall ock intet ondt omstörta eller ens hända Guds stad. Det gamla Jerusalem dukade under, och nu råda halft hedniska makter där. Men den församling, hwartill Jerusalem war en förebild, den består ewinnerligen. Icke därför att deß inbyggare äro wisa, starka, mäktiga, utan därför, **att Gud bor där.** Därför säger Herren: Frukta icke, du klena hjord, ty eder Faders wälbehag är så, att han skall gifwa eder riket (Luk.

12: 32). Det är därför sant, hwad wi sjunga i en sång, att icke ens stjärnan på himlafästet kan wara tryggare än Guds lilla barnaskara. Ty en stjärna skulle kunna tänkas stöta ihop med en annan och smulas sönder. De lärde mena också, att sådant många gånger har händt. Hwad som kan hända stjärnorna hädanefter, är icke lätt att säga. Men **det** kan med fullkomlig wißhet sägas, att så länge Gud lefwer, skola inga makter i himlarna eller på jorden eller under jorden kunna tillfoga församlingen något ondt. Och Herren lefwer ewinnerligen.

Men såsom hedningarna woro bittra mot Israel, därför att Israel sade sig wara Guds folk, så kan wärlden nu icke tåla de troende, därför att de berömma sig af att wara Guds barn samt äro wissa om ewigt lif, medan de säga, att wärlden är stadd i den ondes wåld. Hon begabbar dem, kallar dem högfärdiga, waktar på alla deras fel för att draga dem fram i ljuset och förstöra dem. Guds barn måste ju ock erkänna, att i dem bor mycken skröplighet. Men ändå weta de, att de genom tron på Kristus äro Guds barn, utan all sin förskyllan eller wärdighet, emedan Gud har utwalt dem därtill efter sin wiljas wälbehag, sin egen härliga nåd till pris (Ef. 1). Basans bergstoppar må se huru snedt och elakt som hälst ned på Sion, Gud har i alla fall utwalt Sion. Där bor han (Joel 3: 21). Och detta gör Sions berg högre och starkare och härligare än alla berg på jorden. Ack I, som lefwen i synd, hwarför skolen I se afundsamt på "Guds församling"? Hwarför wiljen I icke hällre själfwa komma till Sion och blifwa Guds barn? Det står ju eder alla till buds. Ty Guds stad har rum till fylleſt.

Men wiljen I fortfarande strida, så weten, att **Guds wagnar äro tiotusenden och tusen och åter tusen.** Huru många stridswagnar fienderna än må berömma sig af — och stridswagnarna woro den tidens förnämsta wapen — så har dock Herren tiotusen gånger fler. De äro oräkneliga. En brinnande wagn war det, som förde bort profeten Elia (2 Kon. 2: 11). Och när konungen i Syrien sände för att gripa profeten Elisa samt omringade staden, där han war, med hästar och stridswagnar och en stor här, då sade profeten till sin ängslige tjänare: Frukta icke, ty flere äro de, som äro med oß, än de, som äro emot oß. Och Elisa bad och sade: Herre, öppna hans ögon, att han må se. Och Herren öppnade tjänarens ögon och se, berget war fullt med brinnande hästar och wagnar rundt omkring Elisa (2 Kon. 6: 16 f.). Äfwen de, som uti denna berättelse endaſt wilja se en saga, måste dock, om de tänka efter, erkänna, att Herren alltid trofaſt skyddat sitt folk och hållit det wid makt, huru starka och många och arga fienderna än warit.

Det är mycket sannolikt, att David med de många tusen wagnarna icke blott will i bild uttrycka Guds stora makt, utan att han menar de stora änglaskaror, som uträtta hans befallningar öfwerallt till skydd för hans utwalda. Om dessa änglaskaror talar bibeln mycket i gamla och nya testamentet, och att tro hennes ord i detta såsom i andra stycken gifwer hjärtat mycken frid och trygghet. Och hwarför skulle wi icke tro det, när det ändå är så?

Herren är bland dem. Han sänder icke ut dem på egen hand, så att säga, utan han är själf midt ibland dem. Och hwilka fiender kunna då bestå emot denna här? Han som har skapat himlar och jord, han för hwilken jorden och allt, hwad därpå är, icke är mer än ett litet stoftgrand — huru skulle fienderna förmå något emot honom? Där bygga människor de starkaste fästningar. Gud rör en smula i marken. Jorden bäfwar och de stora byggnaderna begrafwa under sina ruiner dem, som tröstade därpå. Där bygga människor wäldiga pansarskepp. Gud blåser en smula. De hoppa som spån. Gud blåser litet mer och hafwets böljor bryta sönder och begrafwa det stolta skeppet med alla, som äro därpå. Han är allswåldig Gud. Han behöfwer endast röra det ytterSta af sitt lillfinger, för att himlarnas krafter skola bäfwa. En fläkt går ut af hans mun, och allt hwad fast och stort, som människor byggt, brister och ramlar, såsom wore det såpbubblor.

Sinai är i helgedomen, d. w. s. likasom Gud uppenbarade sig på Sinai i majestät och härlighet, så bor han nu på Sion, helgedomens berg. Och hans heliga änglaskaror omgifwa det, så att det för wisso icke är rådligt, att Basans bergstoppar, d. ä. de fientliga wärldsmakterna, komma det för nära.* Det heter om Sinai, att om någon kom wid berget, så skulle han dödas (2 Mos. 19: 12), och så kan det icke sluta med annat än död och undergång, om någon nu förgriper sig på Sion. Men hwad som sålunda säges om Sion, det gäller i högsta mening Guds församling. Där bor sannerligen Gud, där hålla hans heliga änglaskaror wakt rundt omkring. Den som rör henne, han rör Guds ögonsten, och det kan aldrig aflöpa wäl. Men du Guds barn, du som bor hos Gud i Sion, du kan wara trygg. Lika litet som en fluga kan med fläkten af sin winge blåsa omkull Sinai, lika litet skall något ondt omstörta Guds stad och dem, som där inne bo. Därför räds icke, du lilla hjord. Herren är med dig, Jakobs Gud är ditt beskydd.

---

* Grundtextens ord lyda på detta ställe så: adonai bam, Sinai bakkodäsch (Herren är bland dem, Sinai i helgedomen). Men många lärda forskare förmoda, att i handskrifterna förekommer något skriffel, så att m bör flyttas från **bam** till **Sinai.** Orden skulle

Du for upp i höjden. David tilltalar med dessa ord Gud. Med höjden menar han enligt sammanhanget berget Sion. Dit drog Gud upp. **Du tog fångar till fånga.** Ordagrant: **du fångade ett fängelse.** Detta är ett hebreiskt uttrycksätt, som betyder att taga fångar. Jämför t. ex. 2 Kr. 28: 5, där det i grundtexten står: **De fångade ett stort fängelse,** d. w. s. de togo en stor hop fångar. De som förut innehade Sion, blefwo gjorda till fångar. **Du mottog gåfwor bland människor, ja, ock bland de gensträfwiga.** Landets inbyggare, ja, äfwen de, som förut krigat emot dig, kommo och hyllade dig med gåfwor. Och allt detta skedde, **på det att Herren Gud måtte bo där** på Sion och blifwa erkänd såsom den rätte herren och konungen där.

Nu kan man säga: "Det war ju David själf, som intog Sions höjd (2 Sam. 5: 6 f.) och tog fångarna och mottog folkets hyllningsgåfwor samt tog sin boning på Sion såsom konung. Huru kan han då säga, att det war Gud?" Swar: det kan han göra därför att han själf endast war Guds tjänare, genom hwilken Gud utförde dessa gärningar. Såsom det icke war Moses utan Gud, som förde Israel ut ur Egypten och ledde det genom öknen, om han än gjorde det genom Moses, så war det ock icke David utan Gud, som intog Sion, om han än gjorde det genom David. Och när folket bar fram gåfwor för att hylla David, då war det egentligen till Davids Gud de gåfworna buros fram. I sin Guds namn, såsom hans representant och ställföreträdare, war det ock David tog sitt konungasäte på Sion. Alltsammans war det af Gud och åt Gud genom David.

Ja, så förhåller det sig i sanning med alla segrar, som Guds församling winner. De ske wäl genom mänskliga redskap, men Gud är den, som werkar allt. Därför skola wi ej se på människorna, på deras wishet, kraft, begåfning eller dylikt utan endast på Herren. Deras kraft är af honom, deras begåfning är af honom, deras wishet är af honom. Ja, **allt** är det af honom. När segern är wunnen, då skall man hylla honom — honom allena — och sjunga: Af Herren är det skedt och är ett under för wåra ögon. Herre, icke åt oß, icke åt oß, utan åt ditt namn gif äran". Ja, det skall icke ens heta: "Herren och jag", utan "Herren all-

---

då lyda: adonai ba misinai bakkodäsch. Och öfwersättningen blir: Herren drog från Sinai in i helgedomen. I sådant fall wille David säga, att Herren på sina otaliga wagnar, d. ä. omgifwen af änglaskarorna, drog med sitt folk från Sinai in i Kanaan och tog sin boning på Sion i helgedomen. Det är mycket, som talar för denna uppfattning. Det wäsentliga innehållet blir wisserligen detsamma, men meningen blir enklare och mer storslagen.

deles allena. Om icke **jag** hade warit, så hade han gjort det lika bra genom någon annan mig förutan". Ack, det är en stor nåd att sålunda kunna alldeles se bort från människor och gifwa **hela** äran åt Gud. Gode Gud, gif din församling denna nåd!

Såsom wi weta, anför aposteln Paulus denna wers i Ef. 4: 7, 8 och han tillämpar den på Kristi seger öfwer mörkrets makter, då han säger: Åt hwar och en särskild af oß har nåden blifwit gifwen enligt Kristi gåfwas mått. Fördenskull säger han: Uppstigen till höjden, har han tagit fångar till fånga och har gifwit gåfwor åt människorna. Guds intåg på Sion är för aposteln en förebild till Kristi segrande intåg i himmelen, såsom han i v. 10 tillägger: Han steg upp ofwanom alla himlar. I Davids seger öfwer det gammaltestamentliga förbundsfolkets fiender ser han en bild af Kristi fullkomliga seger öfwer alla ondskans andemakter. Men när David tager emot hyllningsgåfwor åt Gud af folket och de besegrade fienderna, då ser Paulus högre upp och tolkar orden om, huru Kristus tager emot gåfwor af Gud åt folket. Och med gåfworna menar han då alla de andliga nådegåfwor, som Kristus från Gud gifwer församlingen — åt hwar och en deß medlem deß bestämda och särskilda mått.

Och hwad hafwa wi att lära häraf? Jo, 1:o) att det är af Gud all god gåfwa kommer, all nåd, all kraft, all framgång, hwarje seger öfwer det onda, 2:o) att det är genom Kristus, som Gud gifwer oß allt — genom Kristus allena, så att den som mottager Kristus, mottager allt i honom, och den som förkastar Kristus, förkastar all Guds nåd och hela sin egen frälsning, 3:o) att wi, som mottagit Kristus och Guds nåd i honom, böra wisa wår tacksamhet därigenom, att wi hylla honom med gåfwor — gåfwor af lof och tacksägelse, gåfwor af penningar och annat, som kan behöfwas för att föra hans sak fram i wärlden, ja, gåfwor af allt, hwad wi äro och hafwa. Såsom Paulus säger i Rom. 12: 1: Jag förmanar eder, bröder, wid Guds barmhärtighet att ställa fram edra kroppar till ett offer, som är lefwande, heligt, Gud wälbehagligt, eder förnuftiga gudstjänst.

Dag för dag bär han bördor åt oß.

Pſ. 68: 20—24.

20. Wälſignad ware Herren! Dag efter dag bär han [bördor] åt oß, Gud är wår frälsning. Sela. 21. Gud är oß en Gud till frälsning, och hos Herren, Herren finnas utwägar för döden. 22. Ja, Gud krossar sönder sina fienders hufwud, den hårbewurna hjässan på den, som går i sina syndaskulder. 23. Herren säger: "Från Basan skall jag hämta dem åter, från hafwets djup skall jag hämta dem igen, 24. att du må krossa dem och [bada] din fot i blod, och att dina hundars tunga må få sin del af fienderna."

Det är ju alldeles naturligt, att David wälſignar Gud, när han tänker på allt det härliga, ſom han nyß har talat om. Låt oß följa hans exempel. Låt oß ſe på Guds ſtora wälgärningar och wälſigna honom, lofwa och priſa honom. Allt, allt, hwad han gör, är priswärdt. En jordiſk fader, äfwen den bäſte, förgår ſig ibland. Mycket af det, ſom han gör, är tadelwärdt. Men den himmelſke Fadern gör alltid det, ſom är godt. En bild däraf kan du ſe i Jeſus. Gå med honom i dina tankar, följ honom i Galileen, i Samarien och Judeen och ſe efter, hwad han gör. Ty det är alltſammans Faderns gärningar. När han botar ſjuka, när han wäcker upp döda, när han predikar evangelium för de fattiga och aflöſer elända ſyndare, ſom komma till honom, då är det alltſammans Faderns gärningar. Sammalunda hör, huru han talar. Han talar wäckelſeord till de ſofwande, tröſteord till de bedröfwade, förmaningens ord till de troende, lifwets ord till de döda och döende. Och allt är det Faderns ord. Ty han förklarar beſtämdt, att han talar ingenting af ſig ſjälf. Allt hwad han ſäger, det har Gud befallt honom att tala. En kriſten, en Paulus, en Petrus, en Johannes eller en annan helig människa kan i mycket wara lik Gud, men ingen är riktigt lik; alltid är det någon fläck, alltid är det något, ſom fattas äfwen den heligaſte människa. Men när jag ſer på Kriſtus, då ſer jag Fadern, ty han är alldeles ett med honom, hans wäſens rätta afbild. Och är Gud ſådan, då

må wi wäl åter och åter ropa: Wälſignad ware Gud, wår Gud, wår Herre Jeſu Fader.

Men David ſtannar icke med ſina tankar wid det, ſom Gud har gjort, utan han går widare och ſer på, hwad Gud **nu** gör. Och då ſäger han: **Dag för dag bär han bördor åt oß.** Tänk hwilket härligt ord! Bördor kunna wi icke ſlippa ifrån. Här trycker ſjukdom, där fattigdom, och de bördorna kunna wara förfärligt tunga, ja, ſå tunga, att man icke wet, hwart man ſkall taga wägen, utan är färdig att förtwifla. Här trycka husliga bekymmer, wållade af olyckliga äktenſkap, af barns wanarter och utſwäfningar. Där är man utſatt för förföljelſer, ofta af de allra närmaſte. Så komma ſtunder af fruktan, af twifwel, af djup ſyndanöd och miſströſtan om Guds nåd. Ja, bördor finnes det nog. Hwar dag har ſin egen börda. Det är ett riktigt under, att de, ſom lefwa utan Gud, kunna uthärda. Men de troende hafwa en Gud, ſom bär bördor åt dem, och för dem går det nog. Ja, de kunna t. o. m. weta, att ingen börda kommer på dem utan genom Guds tillſtädjan och ledning.

Apoſteln Petrus ſäger: Alla edra bekymmer kaſten på Herren, ty han har omſorg om eder (1 Petr. 5: 7). Apoſteln gör intet undantag. Han ſäger alla, och han menar **alla**, och du kan aldrig hafwa några bekymmer, ſom icke få rum under detta ord: alla. Äfwen **om** det wore något alldeles ſärſkildt med dig, ſå att ingen före dig lidit, hwad du lider, ſå hör dock ditt bekymmer med under den titeln och rubriken: **alla** bekymmer. Och **alla** får du kaſta på Herren. Är du fattig, lägg det icke för hårdt på ſinnet. Herren ſkall nog draga förſorg om dig den korta lilla tid, ſom står igen. Trångt kan det bli men aldrig ſå trångt, att icke Herren ſkall hjälpa dig igenom. Han kan konſten att draga en kamel genom ett nålsöga. Tungt kan det bli men aldrig ſå tungt, att icke Herren orkar bära det, han ſom bär hela wärldsalltet med ſin krafts ord (Ebr. 1: 3). Han ſom ſåg efter i änkans hus, att icke mjölet måtte minſkas i ſkäppan eller oljan taga ſlut i krukan (1 Kon. 17: 14), han ſom föder fåglarna och kläder liljorna, han ſkall icke förgäta barnet. Är du ſjuk eller har du ſjukt i ditt hem, ſå att du liten ro får om natten och ännu mindre om dagen, lägg det på Herren. Han bär de ſjuka med. Han är deras läkare. Han har räknat deras hufwudhår. Och tager han icke bort lidandet, ſå hjälper han att bära det, ja, wänder det ſå, att det måſte tjäna till ſjälens hälſa. Är du bekymrad för de dina och deras framtid, lägg äfwen den bördan på Herren. Han har hjälpt många barn fram, han har hjälpt dig, och hwarför ſkulle han förgäta dina barn? Jag hade en wän. Han dog haſtigt och lämnade efter ſig änka och flere ſmå

barn. De woro fattiga — ty fattiga kallar man dem, som ingenting annat hafwa än Gud och hans löften. Änkan grät — ja, hon såg framtiden ofta så mörk, att hon så när wardt blind af sin mycka gråt. Men dagar kommo och dagar gingo. Gud hjälpte både henne och hennes barn underligen fram. De behöfde icke swälta eller frysa en enda dag. Alla barnen artade sig wäl och älskade henne med den innerligaste kärlek. Det gick mycket bra för dem, och till slut fann hon ett godt och stilla hem hos en af sina söner. Ack, hwarför hade hon grätit så många tårar alldeles i onödan!

"Ja, säger du, det war hon det". Nuwäl, hon är icke allena. Hon är icke något undantag. Det är en alldaglig företeelse, att Gud är trofast och hjälper. Och du har samma Gud du. Förtro dig åt honom. Tag en dag, ett ögonblick i sänder. Om du skulle lägga alla dina barn på dina axlar, så skulle du digna under bördan. Men hwarför skall du då lägga deras framtid på ditt sinne? Har Gud bedt dig därom? Gör du honom någon ära därmed? Gör du dig själf någon glädje, någon lättnad? Och gör du dina barn någon glädje eller nytta därmed? Nej, twärtom. Själf blir du nedtyngd. Dina barn tynger du ned. Och Gud wanärar du, emedan dina bekymmer icke äro något annat än en ständigt upprepad anklagelse mot Gud, såsom wille du säga: Gud är aldrig att lita på.

Men dina barn göra dig kanske bekymmer genom sina synder och utswäfningar. Nuwäl, det är mycket wärre. Men hwad kan du nu göra däråt? Dina böner, dina förmaningar, dina tårar förakta de. Då återstår ju ingenting annat än att lägga det på Herren. Hwem wet? Du har ännu icke sett slutet. Där war en fader. Hans son gjorde honom oändliga sorger genom sitt usla lefverne. Han kunde icke uthärda. Förtärd af sorg steg han ned i en förtidig graf. Men eftersom han lefwat och dött i tron på Jesus, så hamnade han i paradis. Där fick hans hjärta ro. Där samlades dagligen några wänner från alla håll. Och hwad händer? En dag ser han bland dem, som komma, sin egen son. Är det möjligt? Ja, af Herren är det skedt. Han har funnit den förlorade. O huru skamligt, att fadern under jordelifwets dagar hade låtit sig så tyngas ned! Ack, lägg din börda, **alla** dina bördor, både de lätta och de tunga, på Herren. Om du ginge på en wäg, bärande en tung börda och någon åkte samma wäg fram och sade till dig: "Lägg din börda på mitt åkdon; hon är för tung för dig, men min häst skall icke känna af den" — skulle du icke då med glädje lyda och lyda strax? Och om han därpå sade: "Sätt dig äfwen själf upp och åk!" — skulle du

icke bli ändå mer glad? Nuwäl, Herren är den, ſom bjuder dig att med alla dina bördor lägga dig på honom. För honom är hälleberget lättare att bära än ett halmſtrå är för dig. Ack, att du förſtode Guds gåfwa och hwem det är, ſom ſäger till dig: Jag är Herren, jag ſkall upplyfta, bära och hjälpa.

Och dina ſynder, ſom ibland wilja ſänka dig ned i mißtröſtans dy — lägg äfwen dem på Herren. Du förmår icke att göra dig ren från någon den minſta fläck. Men Jeſu Kriſti Guds Sons blod renar från **alla** ſynder, och det ſå att där ſynden öfwerflödar, där öfweröfwerflödar nåden (Rom. 5). Dina ſynder må wara huru tunga och blodröda ſom hälſt, ja, wore du än Kain och Kaifas och Pilatus och Judas Iſkariot i en perſon — kom med allt till nådaſtolen, lägg det ned där. Alla dina ſynder ſkola warda utſtrukna där ſå fullkomligt, ſom en gniſta ſlocknar, när hon faller i hafwet. Och känner du dig ſwag ſom en förbråkad rö, eländig ſom en rykande weke, ſå att du tycker, att det är omöjligt för dig att hålla ut, ſå lägg äfwen den bördan på Herren. På hans armar hwilar den ſwagaſte lika trygg ſom den ſtarkaſte. Ja, wåra lekamliga bördor och wåra andliga bördor — allt will han taga och bära och utreda ſå, att alla ſuckar och ångeſtrop och tårar ſkola förwandlas till en ſalig ſkam och ett oändligt hallelujah, ſom ſkall uppfylla himlar och jord.

Gud är wår frälsning. Han frälſar från det ena efter det andra. Dels håller han tillbaka det onda, ſå att det aldrig kommer oß nära. Dels hjälper han oß att ſtrida emot och ſegra öfwer det onda, när det kommer. Dels hjälper han oß upp, ifall wi hafwa blifwit af det onda nederſlagna. Och till ſiſt förlöſſar han oß från all ond gärning och frälſar oß till ſitt himmelſka rike. När Gud hade räddat de tre männen i den brinnande ugnen, då ſade den hedniſke konungen Nebukadneſar till alla ſina höfdingar: Wälſignad ware Sadraks, Meſaks och Abednegos Gud, ſom ſände ſin ängel och räddade ſina tjänare, hwilka förtröſtade på honom och icke gjorde efter konungens ord och gåfwo ſina kroppar till pris, emedan de icke wille tjäna och icke tillbedja någon annan Gud än ſin Gud. Och af mig utfärdas nu ett påbud, att hwilken ſom hälſt af alla folk, ſläkter och tungomål, ſom ſäger något ondt om Sadraks och Meſaks och Abednegos Gud, han ſkall huggas i ſtycken emedan ingen annan gud är, ſom kan hjälpa ſåſom denne (Dan. 3: 28). Och tänk, när man af en hedniſk konung får ett ſådant wittnesbörd om wår Gud, huru ſkamligt är det då att icke tro! Ja, låt oß icke wara ſämre än han.

Men David upprepar detſamma igen: **Gud är för oß en Gud till frälsning.** För fienderna är han en förtärande eld, men för ſina wän-

ner är han en Gud till frälsning. Sammalunda är äfwen Kristus för dem, som icke tro, en stötesten och förargelseklippa (1 Petr. 2: 8). De stöta sig på honom och warda krossade (Matt. 21: 44). Men för dem, som tro, är han en säker hörnsten, som de kunna bygga på utan fara för att någonsin komma på skam. Ja, det är och måste alltid wara så. När Gud trädde fram för att rädda Jerusalem och Hiskia, då skedde det till undergång för fienderna. Och då kunde Hiskia sjunga: Gud är en Gud till frälsning för oß. Men Sanherib måste utropa: Israels Gud är en Gud till fördärf för oß. Den som sitter på ett bantåg, för honom är lokomotiwet en kraft, som drager honom fram. Men den som ställer sig i wägen för lokomotiwet för att hindra det, för honom blir det en kraft, som krossar honom. Det kan icke annorlunda wara. Detta beskrifwer David i v. 22—24, där han talar om, huru Gud krossar sönder fiendernas hufwud och badar sin fot i deras blod o. s. w. Hwar de än äro — i Basan eller i hafwets djup — skall han finna dem, draga dem fram och förgöra dem. De låta förfärliga de orden, men werkligheten bekräftar deras sanning. Gång på gång se wi, huru Guds straffdomar på ett fruktanswärdt sätt drabba både enskilda människor och hela folk, så att deras blod flyter i strömmar. Will man icke tro ordet, så må man då tro werkligheten. Gud låter icke gäcka sig.

Men som sagdt: för dig, som tror på Jesus och will lyda Gud, för dig är Herren en Gud till frälsning. Du har ingenting annat än frälsning att wänta från honom. Därom tillägger David ytterligare: **Hos Herren finnas utgångar för döden.** Ingen kan annars komma undan döden. Han är förskräckelsens konung, som genom synden kommit till konungawälde öfwer alla. Alla äro af naturen dödens barn. Han angriper barnet i waggan och kräfwer det utan att fråga efter föräldrarnas jämmer och tårar. Han angriper jungfrun och ynglingen i deras ålders blomma och bäddar dem ned i förtidig graf. Han frågar icke efter, hwad de äro, hwad de hafwa för planer för framtiden. Han bekymrar sig icke om, att ynglingen skulle blifwa sin sjuka moders stöd, eller att jungfrun war sin faders ögonsten. Han gifwer ingen förklaring. Han gör sitt werk och går widare för att fortsätta det på ett annat ställe. Kan då ingen komma undan? Jo, hos Herren finnas utgångar för döden. De, som undfå nådens och rättfärdighetens gåfwa, som öfwerflödar öfwer alla deras synder, de komma till konungawälde öfwer döden, de skola lefwa genom Jesus Kristus (Rom. 5: 17).

Jag är uppståndelsen och lifwet, säger Jesus, den som tror på mig, han skall lefwa, äfwen om han har dött. Den lekamliga döden kan wis-

ſerligen träffa honom, men den berör icke det lif, ſom han egentligen lefwer. Och hwar och en, ſom lefwer och tror på mig, han ſkall icke dö till ewig tid. Han ſkall aldrig i ewighet förlora det lif, ſom han genom tron har i mig (Joh. 11: 25). Jag är lifwets bröd, säger han i Joh. 6, den ſom äter mig, han ſkall lefwa ewinnerligen. Och jag, säger han, ſkall uppwäcka honom på den ytterſta dagen. Men den, ſom har det ſå ſtäldt, han är redan gången från döden till lifwet (Joh. 5: 24). Han kan med Petrus triumfera: Lefwa wi, ſå lefwa wi för Herren, dö wi, ſå dö wi för Herren, antingen wi nu lefwa eller dö, ſå höra wi Herren till. Du död, hwar är din udd? Du dödsrike, hwar är din ſeger? Gud ware tack, ſom gifwer oß ſeger genom wår Herre Jeſus Kriſtus.

Därför, broder, när döden träffar någon af de dina, och den dör i tron på Jeſus, ſörj måttligt. Det kan wara ſwårt att miſta ſin huſtru eller ſitt barn eller ſin fader eller ſin moder. Men ſörj måttligt, icke ſåſom de, ſom icke hafwa något hopp. Den hädangångne har funnit hos Herren Jeſus en utgång ur döden in i paradis. Och tiden haſtar. Snart går du ſjälf ſamma wäg. Och när den ſtunden kommer, ſå war inte rädd. Bed dina efterlefwande gråta måttligt. Håll dig wid din Herre Jeſus, ſom har beſegrat döden. Lägg dig ned wid hans kors. Där är porten ut från döden. Och när det blir ſlut, ſå ropa eller hwiſka: Herre Jeſus, i dina händer befaller jag min ande. Sedan ſkola de efterlefwande lägga dina ögon ſamman och ſäga: "Gud ware lof, han är gången från döden till lifwet, in i Guds paradis".

Men det ſkall icke heller ſtanna wid detta. Jeſus Kriſtus är en **fullkomlig** frälſare, en frälſare icke blott för anden utan äfwen för kroppen. Han är **hela** människans frälſare. Och när tiden är inne, ſkall han komma igen, och då ſkola alla hans trogna gå fram till lifwets uppſtånd-elſe (Joh. 5), till att beſitta det rike, ſom är åt dem tillredt från wärl-dens begynnelſe (Matt. 25). Då ſkall det ordet gå i fullbordan, ſom Paulus säger: Wi ſom hafwa fått Anden ſåſom en förſtling, wi wänta efter barnaſkapet, wåra kroppars återlösning (Rom. 8). Och det blir ut-gång ur döden. Ja, ſedan ſkall döden icke wara mer, och de frälſta ſkola lefwa för Herren ewinnerligen. Därför låt oß med David här ſäga Sela, d. ä. ſtanna och begrunda och tro och ſjunga hallelujah, amen.

Gifwen Gud makten.

Ps. 68: 25—36.

25. Man ser, o Gud, dina högtidståg, min Guds, min konungs, högtidståg in i helgedomen. 26. Främst gå sångare, efter dem harpospelare, i midten unga kwinnor, som slå på pukor. 27. Wälsignen Gud i församlingarna, [wälsignen] Herren, I af Israels brunn! 28. Där är Benjamin, den yngste, som råder öfwer dem; Juda furstar med deras skara, Sebulons furstar, Naftalis furstar. 29. Din Gud har förordnat din makt; så håll nu wid makt, o Gud, hwad du har gjort för oss. 30. För ditt tempels skull må konungar frambära skänker till Jerusalem åt dig. 31. Näps odjuret i wassen, tjurarnas hop med deras kalfwar, folken, att de må kasta sig ned för dig med sina silfwerstycken. Du har förstrött de folk, som finna behag i krig. 32. De skola komma, de mäktiga från Egypten; Etiopien skall skynda att sträcka ut sina händer till Gud. 33. I konungariken på jorden, sjungen åt Gud och lofsjungen Herren. Sela, 34. honom, som far fram på de uråldriga himlarnas himlar. Se, han låter höra sin röst, en mäktig röst. 35. Gifwen Gud makten; öfwer Israel är hans härlighet, och hans makt är i skyarna. 36. Fruktanswärd [träder] du, Gud, [fram] ur dina helgedomar; Israels Gud gifwer makt och styrka åt sitt folk. Wälsignad ware Gud!

När en konung hade slutat ett ärorikt krig, skulle han hålla ett ståtligt triumftåg. Så framställes också här, huru Gud efter fiendernas nederlag och Israels seger håller ett högtidligt triumftåg in i helgedomen. Alla Israels stammar äro med i tåget från Juda och Benjamin i söder till Sebulon och Naftali i norr. Alla både män och kwinnor sjunga och spela och ropa: Wälsignen Gud i församlingen. Wälsignen Herren, I, som ären af Israels källa.* Ingen talar om konungens eller soldaternas tapperhet, ingen om deras hästar och wagnar. Nej, Gud, Gud al-

---

* Israel eller Jakob, folkets stamfader, framställes bildligt såsom en källa, ur hwilken folket såsom en ström flödar fram.

lena är den, som har wunnit seger, Gud allena triumferar, och folket får wara med och fröjdas åt segerns wälsignelser.

Wi hafwa mycket att lära af detta. Guds folk måste wara i strider i wärlden, och dessa strider utföras ju genom människor. Men betraktar man dessa människor närmare och ser, huru få de äro, huru ringa, oansenliga och swaga de äro, huru de synda och bära sig dåraktigt åt nu på ett sätt, nu på ett annat, ja, huru de ofta komma i strid med hwarandra, då måste man inse, att hwarje framgång och seger är allena af Gud, och att **hela** äran hör honom till. Så är äfwen förhållandet med de strider, som den enskilda troende har att utkämpa. Huru swag är han icke. Huru mycket orent bor icke ännu kwar i honom. Huru ofta förgår han sig icke dels genom oförstånd, dels genom häftighet m. m. Men ändå går han framåt från seger till seger, och till slut triumferar han öfwer själfwa döden. Huru kommer det till? Ack, det är alltsammans af Herren, som gör sin makt gällande i deras swaghet, sin wishet i deras dårskap. Sådant hade Paulus erfarit, när han sade: Jag will hälst berömma mig af min swaghet, på det Kristi kraft må bo i mig, ty när jag är swag, så är jag stark. Ju mer wi afsäga oß all tanke och all förtröstan på wår egen kraft, wishet, dygd o. s. w., desto mer skola wi få erfara af Guds kraft, och desto wissare skola wi segra. Den, som på den ytterste dagen skall hafwa den berömmelsen, att han har arbetat mer än alla andra, han skall också wara den, som framför alla andra bekänner: Dock icke jag utan Guds nåd, som är i mig (1 Kor. 15: 10).

Widare läsa wi ock här, att det är rätt och Gud behagligt, att wi med sång och med spelande på harpa och puka och basun och allehanda instrumenter prisa och upphöja wår Gud. I den kristna församlingen skall man därför öfwa musikens konst. Musiken bereder både den sjungande och den hörande en andlig njutning, den upplifwar, den gläder, den stärker. Därför sade Luther, att näst den heliga Skrift fanns intet, som han wärderade så högt som musiken. Han hade också själf mångfaldiga gånger genom musikens toner drifwit swärmodets ande bort, alldeles såsom David med sin harpa dref swärmodsanden bort från Saul.

Men slutligen må wi i segrarens triumftåg se en bild af det härliga triumftåg, som wår Herre Kristus skall hålla in i den himmelska helgedomen, när hans werk en gång är afslutadt, när han lagt alla sina fiender till sin fotapall och den ytterste fienden döden är utkastad. Då skola alla frälste wara med i tåget. Där går Abraham, de troendes fader, där Moses och Aron, där David och profeterna, Johannes döparen, apostlarna, martyrernas oändliga skara och alla, alla andra frälste af alla

hedningar och släkter och folk och tungomål, stora och små, höga och låga, alla förhärligade, alla klädda i sina hwita mantlar, alla bärande kronor på sina hufwuden och palmer i sina händer, alla jublande, alla sjungande ära åt Gud, som frälst dem, och åt Jesus, genom hwilken de mottagit frälsningen. Och så widare i samma tåg hela den himmelska änglaskaran. O, hwem skulle wäl kunna hafwa en wärdig föreställning om detta triumftågs härlighet! Och se, där i skaran går äfwen du — och se, där går din hustru — och där är ju äfwen din son och din dotter med. I woren swaga, I klagaden ofta, I woren ofta nedslagna, ofta såg det förtwifladt ut för eder. Men Herren Jesus war trofast, han släppte eder icke. Han segrade i eder, och nu ären I med i tåget. Hwilket under! Under öfwer alla under!

Nu tilltalar David Israels folk och säger: **Din Gud har förordnat din makt,** d. ä. han har i sitt ewiga råd bestämt, att du skall hafwa denna makt, så att du skall råda öfwer folken. Ja, Gud har bestämt och hans beslut kan ingen ändra, att hans församling skall besitta jorden (Matt. 5: 5). Det är ännu icke kommet därhän. Men det kommer — Guds gåfwor och kallelser äro sådana, att han icke kan ångra dem (Rom. 11). Huru än konungar och kejsare styra och ställa och bygga fästningar och föra krig för att befästa sin makt, så skall man weta, att Gud har förordnat, att hans församling skall ärfwa jorden. Och därwid blifwer det, huru ondskans makter än må rasa. Därför beder David widare: **Håll nu wid makt, o Gud, hwad du har gjort för oss.** Och det är ju själfklart, att Gud så skall göra. Eller skulle han wäl låta någon fiende göra hans frälsningsplan om intet? Nej, nog skola himlar och jord förgås, men af hans löfte skall icke en prick blifwa om intet.

För ditt tempels skull må konungar frambära skänker till Jerusalem åt dig. Emedan du bor i ditt heliga tempel, må konungar från alla jordens trakter komma till Jerusalem för att frambära hyllningsgåfwor åt dig. Ja, därpå går missionen ut, att alla folk med sina konungar skola komma och hylla och tillbedja den rätte Guden samt erkänna honom för sin herre.

Näps odjuret i wassen. Med detta odjur kan antingen menas krokodilen eller ock flodhästen. Bägge begagnas de i bibeln såsom en bild af Egypten. Se t. ex. Hes. 29: 3 och Es. 30: 6. Egypten åter är en bild af den mot Guds folk fientliga wärldsmakten. **Näps tjurarne** d. ä. konungarne, **med deras kalfwar, folken.** Och hwad skall näpsten wara till? Jo, **att de må kasta sig ned för dig med sina silfwerstycken,** d. ä. att de må hylla och tillbedja dig och offra åt dig sina ägodelar.

Sedan David sålunda har bedit, ser han profetiskt uppfyllelsen. Därför tillägger han: **Gud har förstrött de folk, som finna behag i krig.** Såsom wille han säga: Ja, det är gjordt; de krigslystna fienderna äro slagna och skingrade. Och nu, nu **skola de komma, de mäktiga från Egypten och Etiopien, de skola skynda att sträcka ut sina händer till Gud.** Hwilken härlig tid skall det icke blifwa! David känner sig alldeles hänryckt wid tanken därpå, så att han utbrister: **I konungariken på jorden, sjungen åt Gud, lofsjungen Herren, Sela.** David har missionssinne. Trots allt, hwad dessa riken hafwa plågat honom med krig, så will han deras omwändelse och frälsning. Han will hafwa dem till Gud. Så böra också wi wara sinnade mot wåra fiender. Om wi än stundom måste wärja oß mot dem, så må wi dock alltid hafwa till wårt ytterste mål att draga dem till Gud och Jesus, att de må winna samma frälsning som wi. Att bara söka att slå ned dem, på det att wi själfwa må stå fram såsom segrare, det är köttsligt, det är icke Kristi sinne. Ack, låt oß söka att blifwa kristna i sanning, kristna efter Kristi bild.

Huru majestätisk är icke wår Gud! Medan wi människor kräla här nere på jorden såsom små, små maskar, så **far han fram på de uråldriga himlarnas himlar och låter höra sin röst, en mäktig röst.** Wißt är det wärdt, att du arma syndiga människa, du som endast är stoft och aska, lägger ned wapnen och hyllar denne konung. Huru dåraktigt wore det icke af en hare att gifwa sig i strid med ett lejon! Men wida större dåre är den människa, som strider emot Gud. Därför som sagdt: bort med wapnen, fall på dina knän och tillbed Gud.

Gifwen Gud makten d. ä. erkännen honom såsom den allsmäktige, som råder öfwer allt i himlar och på jord. Böjen eder i willig lydnad under honom. Bedjen och sägen: "Herre, må icke min wilja ske utan allena din, hjälp mig att i allt wara och wandra dig till behag". O, att alla människor förstode sitt eget bästa, och du, du som detta läser, **skynda** — det är ingen tid att förlora — skynda att sträcka ut dina händer till Gud.

När en konung för krig mot upproriska undersåtar, då är det wanligt, att han låter kungöra allmän pardon för dem, som lägga ned wapnen och underkasta sig. Och om de underkasta sig, då låter han icke blott allt det gamla wara glömdt, utan han kan också gifwa dem medel att återställa sådant, som under upproret har blifwit förstördt. Och här sker detta ännu mer. Saulus, fariseen, war en wåldswerkare och fiende så som ingen annan mot Kristus. Han gick omkring, ja, gick in i husen för att draga fram dem, som trodde på Kristus. Och när han fick tag i

dem, så pinade han dem för att twinga dem att häda. Och om de woro ståndaktiga, så dödade han dem. Men icke förty, så snart han lade ned wapnen och gaf Herren makten, så blef han benådad, ja, blef t. o. m. en apostel. Följ det exemplet du, som nu strider. Om många håna dig såsom en stackare, så wet, att det ingen wanära eller swaghet är att böja sig för den allsmäktige. Det är helt enkelt sundt förnuft. En dåre är den, som icke gör det, och dubbel dåre den, som skrattar däråt.

Men äfwen de troende behöfwa uppmanas att gifwa Gud makten. De äro många gånger rädda och ängsliga, då de känna sin egen swaghet och se, huru starka och sluga fienderna äro. De fråga med oro: "Huru skall detta gå i längden? Skola wi kunna hålla ut intill änden? Skall församlingen kunna hålla ihop?" Ack, broder, gif Gud makten. Gör själf, hwad du får nåd till. Men blif icke för wiktig. Tro på Gud. Gif honom makten. När du är trött, så lägg dig och hwila. Och när du är utsliten, så lägg dig ned och dö. Säg icke: "Huru skall det gå, när jag är borta?" Nej, dö i ro. Det går ändå. Ty Gud har makten. Större män än du ha dött, och Gud har redt sig ändå.

Öfwer Israel är hans härlighet. Hans gudomliga majestät hwälfwer sig såsom en himmel öfwer Israel. Men hwad som säges om det gammaltestamentliga Israel, det gäller i ännu högre grad den nytestamentliga församlingen. Esaias säger: Lik fågeln, som flaxar öfwer sitt bo, så skall Herren Sebaot beskydda Jerusalem, beskydda och rädda, skona och frälsa (Es. 31: 5). Och det må församlingen och hwarje enskild troende taga åt sig. Har du werkligen tänkt på det, att Gud, himmelens och jordens Herre, sålunda wakar öfwer dig samt låter sin nåd, sin makt, sin rättfärdighet, ja, all sin gudomliga härlighet hwila öfwer dig? Ja, låt oß tänka därpå. Det skall fylla wåra hjärtan med frid och fröjd samt gifwa oß kraft att oförtröttadt löpa hans budords wägar.

Fruktanswärd träder du Gud fram ur dina helgedomar. Detta hans framträdande sker genom hans gärningar, som äro häpnadswäckande. Lukas berättar, att när Herren Jesus hade botat en förlamad man, så kom bestörtning öfwer alla, och de prisade Gud och blefwo uppfyllda med fruktan (Luk. 5: 26). Sammalunda heter det, att när Herren hade uppwäckt änkans son i Nain, så kom fruktan öfwer alla (Luk. 7: 16). Detsamma läses på många andra ställen. Och i sanning, besinnade wi rätt Herrens werk, så skulle de uppfylla oß med häpnad och lof. Men nu gå wi där ofta, ja merendels, såsom säge wi ingenting och hörde ingenting. Det måste wara något alldeles särskildt och owanligt, om det skall kunna wäcka oß till uppmärksamhet. Gud öppne wåra ögon!

Israels Gud gifwer makt och styrka åt sitt folk. Det måste hednafolken rundt omkring gång efter annan erfara. De woro, mänskligt sedt, talrikare och starkare. Men Gud war med Israel. Så är nu Gud med sin församling och gifwer henne kraft, så att helwetets portar icke kunna hålla stånd emot henne. Hon går fram från seger till seger. Hedendomen wiker undan, afgudarne falla, och stora skaror af alla folk skynda att sträcka sina händer ut till lefwande Gud för att hylla honom och hans Smorde. Och genom hwilka medel ske dessa segrar? Endast genom evangelii predikan, evangelium om Lammet, Guds enfödde Son, som Gud i kärlek har gifwit åt wärlden till en frälsare, och som har offrat allt, ja, offrat sig själf på förbannelsens träd för att taga bort wärldens synd.

Sådant bör nu med rätta uppmuntra församlingen till stor ifwer och uthållighet i missionens werk. Missionen är ett krig mot ondskans andemakter, ett krig mot människors ogudaktighet, fiendskap, widskepelse, lögn. Den är ett krig, som går ut på att eröfra hela wärlden åt Gud och Kristus. Såsom Herren sade till apostlarne: Gån ut och gören alla folk till mina lärjungar. Det är ett krig, som går wida öfwer alla mänskliga krafter. Ja, komme det an på mänsklig kraft, så wore det ett wanwett att bara tänka därpå. Men Israels Gud är med i det kriget. Han är allsmäktig, och han gifwer makt och styrka åt sitt folk. Det har han gjort nu i årtusenden, och han är icke en Gud, som blir trött. Han är densamme i går och i dag och i ewighet. Hans namn är Herren. Han råder öfwer allt. Därför friskt mod, du Herrens kämpahär. Segern är wår genom wår Herre Jesus Kristus, som öfwerwinner syndens, dödens och djäfwulens makt.

Wälsignad ware Gud.

Fräls mig, Gud.

Ps. 69: 1—6.

1. För sångmästaren, efter Liljor*; af David. 2. Fräls mig, Gud; ty watten gå mig allt in på själen. 3. Jag har sjunkit ned i djup dy, där ingen botten är; jag har kommit i djupa watten, och swallet will dränka mig. 4. Jag har blifwit trött af ropande, min strupe är förtorkad; mina ögon försmäkta, medan jag wäntar efter min Gud. 5. Flere än håren på mitt hufwud äro de, som hata mig utan orsak; många äro de, som wilja förgöra mig, de som utan skäl äro mina fiender; hwad jag icke har röfwat, det måste jag betala. 6. Gud, du känner till min dårskap, och mina skulder äro icke fördolda för dig.

Denna psalm är en jämmerlig klagopsalm. Tjockt mörker går genom densamma. Men mot slutet ljusnar det upp. På regn följer solsken. Hwarken sorg eller glädje, hwarken klagan eller jubel warar beständigt här på jorden. I helwetet är ändlös sorg, i himmelen ändlös glädje. Men här på jorden wäxlar det ena med det andra. Allting hos oß är föränderligt, men Guds nåd warar ewinnerligen.

Såsom orden wisa, är psalmen skrifwen under en tid af förföljelse, och den passar wäl till den tid, då David måste wara i ständig oro för Saul, som jagade efter hans lif. Här förekomma äfwen många utgjutelser, som man återfinner i andra psalmer, skrifna under samma tid. Sålunda när han här i v. 9 klagar: Främmande har jag blifwit för mina bröder och en främling för min moders barn, då finner man samma klagan i Ps. 31: 12. När han i v. 11 talar om sin fasta och gråt, då finner man detsamma i Ps. 109: 24 o. s. w. Ware härmed huru som hälst, i djup nöd war David, när han skref sin psalm. Men Herren lät honom icke duka under i den nöden. Och det war hufwudsaken.

---

* Psalmen är liksom Ps. 45 skrifwen eller skulle sjungas "efter Liljor". Därmed torde menas någon bekant melodi, efter hwilken den skulle sjungas, möjligen någon folksång, som började med det ordet. Så ser man i wåra sångböcker och psalmböcker ofta melodien till en sång angifwas genom anförande af begynnelseorden i en annan mer allmänt bekant sång.

Men psalmen har också en profetisk betydelse. I densamma förekomma flere verser, som i nya testamentet anföras i sammanhang med Kristi historia. De hata mig utan orsak, heter det i v. 5, och det anför Herren själf såsom en profetia om sig i Joh. 15: 25. I v. 11 läsa wi: Nitälskan för ditt hus har förtärt mig, och dessa ord anföras i Joh. 2: 17 såsom en profetia om den heliga nitälskan, hwarmed Herren Jesus dref ut från helgedomen dem, som där inne köpte och sålde. I samma wers heter det också: Dina försmädares smädelser hafwa fallit öfwer mig, och detta utrop anför Paulus såsom en profetia om Kristus i Rom. 15: 3, då han will wisa, huru Kristus icke lefde sig själf utan gärna gaf sin ära till spillo för att göra Guds wilja. Davids ord i v. 26: Deras gård warde öde, tillämpar aposteln Petrus på Judas Iskariot i Apg. 1: 20. Davids påkallande af Guds dom öfwer fienderna i v. 23 f.: Må deras bord framför dem blifwa till en snara och till ett giller för de säkra; må deras ögon förmörkas, att de icke se; gör deras länder ständigt wacklande — dessa ord ser Paulus fullbordade i den förblindelse och förkastelse, som genom Guds dom wederfarits judafolket för deß fiendskap mot Kristus. I v. 22 läsa wi de bekanta orden: De gåfwo mig galla till mat, och i min törst gåfwo de mig ättika att dricka. Enligt Joh. 19: 29 woro dessa ord en profetia, som uppfylldes, när Jesus på korset ropade: Jag törstar, och man därpå skyndade att doppa en swamp i ättika, som man räckte till hans mun.

David war själf en förebild till Kristus, och hans historia innehåller därför mycket, som går igen i Kristus. Hans ord om sig nå därför i Kristus sin högsta fullbordan. I allmänhet ligger också i profetiorna en dubbel mening: en närmare historisk, som syftar på någon gammaltestamentlig person eller händelse, samt en fjärmare profetisk, som syftar på Kristus. Särskildt är detta förhållandet med det, som säges om offren, föreskrifter och förklaringar, som finna sin fulla tillämpning först i Kristus. Detta är ingen uppfinning af apostlarne, utan judarne själfwa fattade skrifterna på detta sätt långt före apostlarnes dagar.

David börjar med ett nödrop: **Fräls mig, Gud.** Det är ett rop, som genomgår hela bibeln, ja, hela Guds folks lif i alla tider. Egentligen kan man säga, att hela mänskligheten, ja, hela naturen ropar efter frälsning. Allt det lidande, som plågar wärlden, är i grunden ett nödrop, ett rop efter frälsning från det onda, som wållar lidandet. Men de ogudaktiga känna icke Gud och ropa icke till Gud efter frälsning utan söka andra utwägar. De troende däremot weta, att all deras hjälp kommer ifrån Herren, och att de den förutan äro ohjälpligt förlorade.

Men nu skall man här se, i huru djup nöd en troende kan komma. Det är dåraktigt, när någon tror, att han lider något, som ingen förut måst lida. Det är och förblir i alla tider sant, hwad Petrus säger: Förundren eder icke öfwer den hetta, som är ibland eder, som wederfares eder till en frestelse, såsom om någonting främmande hade händt eder (1 Petr. 4: 12). Det är ingenting främmande, ingenting sällsamt utan blott detsamma, som Guds folk i alla tider har måst pröfwa. Abraham, Moses, David, profeter och apostlar — alla hafwa de måst gå i lidandets skola. Ja, Herren Jesus har måst uthärda wärre än någon annan. Han war "lidandets förtrogne" och "smärtornas man" mer än någon annan.

David känner sig såsom en, som håller på att drunkna i en djup grop, där han har under sina fötter bottenlös dy, och wattnet hotar att gå öfwer hans hufwud (v. 3). Han har ropat, så att han blifwit trött och hans strupe förtorkad. Hans ögon försmäkta, medan han wäntar och ser efter Gud (v. 4). Ack, broder, du har kanske ett långt, långt stycke kwar, innan du kan säga, att du gått igenom någonting dylikt. Men wilja wi se en riktig bild af det lidande, som här skildras, då skola wi beskåda wår Herre Kristus i Getsemane, huru han där bedröfwas och ängslas och säger till sina lärjungar: Min själ är djupt bedröfwad intill döden (Matt. 26: 37 f.), huru han där först faller på sina knän och sedan på sitt ansikte ned till jorden. Ack, huru har han icke där krälat såsom en mask i stoftet, huru har han icke swettats blod! Det war lidande, i jämförelse med hwilket ditt är såsom en droppe emot hafwet.

"Det är mörkt, säger du, det är förtwifladt". Ja, mörkt för dig, som har dåliga ögon. Men mörkret är icke mörkt för Herren, natten lyser som dagen, och mörkret är såsom ljuset (Ps. 139: 12). Det är förtwifladt för dig, som är utan kraft, utan förmåga att resa dig upp eller gå ett steg, men alls icke förtwifladt för Herren, som har skapat himlar och jord. Därför bjud till att wara stilla. Herren Kristus är icke död, och så länge han lefwer, så skola de lefwa, som höra honom till (Joh. 14: 19).

Flere än håren på mitt hufwud äro de, som hata mig utan orsak; många äro de, som wilja förgöra mig, de som utan skäl äro mina fiender. David hade aldrig tillfogat dem något orätt, men det retade dem, att han war gudfruktig och genom sin gudaktighet fördömde dem. Se, sådant måste Herren Jesus i ännu högre grad lida. Han kränkte ingen, han slog ingen, han förtalade ingen, i hans mun fanns intet swek och i hans lif ingen synd. Han gjorde aldrig någon warelse någon skada, ware sig lekamlig eller andlig. Han förledde ingen till synd. Han

gjorde ingen nykter människa till en drinkare, ingen ärlig människa till en tjuf, ingen kyst kwinna till en sköka. Nej, men han gick omkring, gjorde wäl och hjälpte alla, som woro behärskade af djäfwulen (Apg. 10). Han sökte upp det borttappade, han hämtade igen det förwillade, han helade det sargade och upprättade det fallna. Hwem kan räkna alla de syndare, som han har dragit upp ur de förskräckligaste syndadjup och löst ur de hårdaste bojor, som satan bundit dem med? Skulle då icke hela wärlden älska honom och sjunga hans lof? Det tyckes så. Men i stället hatar hon honom. Ja, hans samtid hatade honom så, att deß ledande andliga män icke kunde gifwa sig någon ro, förrän de hade honom på korset. I hela landet fanns ingen tjuf, ingen röfware, ingen drinkare, ingen sköka, som war dem så widrig som han. När Pilatus lät dem wälja mellan Barabbas och Jesus, så ropade de ursinnigt: Gif Barabbas lös men korsfäst Jesus. Men orsaken war, att han genom sitt tal och hela sitt heliga lif bar wittne mot dem, att deras gärningar woro onda (Joh. 7), ty den som gör det onda, han hatar ljuset och kommer icke till ljuset, på det att hans gärningar icke må warda straffade (Joh. 3). Själfwa wille de naturligtwis icke erkänna det, men det war i alla fall så.

Hwad jag icke har röfwat, måste jag betala. Det är ett bildlikt uttryck för samma sak. Synden betraktas här såsom en penningeskuld och lidandet såsom en betalning. När fienderna nu beskyllde, förföljde och plågade honom för ett ondt, som han icke hade gjort, så war det, som om de utkräfde betalning af honom för något, som han icke war skyldig, icke hade röfwat. Detsamma kan sägas om hwar och en, som lider oskyldigt, och allramest om Herren Kristus, som war den allra heligaste och rättfärdigaste bland människors barn, men som ändå wardt förföljd, såsom om han hade warit den wärste röfware. Men om David och Kristus och alla heliga före oß måst lida sådant, hwad äro då wi, att wi skulle wänta något annat? Nej, den dag skall aldrig komma i den närwarande tidsåldern, då icke det ordet af Herren Jesus widare skall äga tillämpning: Den som icke tager sitt kors på sig hwar dag och följer mig, han kan icke wara min lärjunge (Matt. 10: 38, Luk. 9: 23). Det war icke bara för en kortare tid det ordet skulle gälla, som Herren sade till sina lärjungar, att man skulle beljuga dem, försmäda dem, bortkasta deras namn, såsom om det wore ondt, ja, att man ock skulle tro sig göra Gud en tjänst därmed. War alltså beredd på sådant, och när det wederfares dig, så war icke ledsen. Om wärlden hatar eder, säger Jesus, så weten, att hon har hatat mig förr än eder. Se därför på honom och haf tålamod. En här-

lig lön wäntar dig i himlarnes rike, där du skall få mer än tusenfaldt igen.

Men när David sålunda betygar sin oskuld i det, som fienderna beskyllde och förföljde honom för, så will han wisserligen icke säga, att han är utan synd. Därför skyndar han att tillägga: **Du känner till min dårskap, och mina skulder äro icke fördolda för dig.** Inför Gud känner han sig såsom en arm, syndig människa, som wäl är hugg wärd. Men det är en annan sak. När wärlden lögnaktigt beskyller ett Guds barn för allehanda nedrigheter, så må den beskyllde gärna frimodigt wisa sådana lögner tillbaka. Men sedan må han gå in i sin kammare, falla på knä, ja, på sitt ansikte, och säga: "O Gud, du wet, att ehuru jag icke gjort detta, så är jag dock ingenting annat än en arm, syndig människa, som gjort mycken dårskap och har stora skulder inför dig. Men war mig nådig och förlåt mig allt och kasta icke bort mig från ditt ansikte."

Att dessa ord icke äga någon tillämpning på Herren Jesus, är uppenbart, och det är därför ett stort oförstånd, när somliga bibeltolkare tillämpat dem på honom. Med rätta säger Spurgeon: "Wi riktigt bäfwa, när wi höra bröder försöka att göra så." Därför skall man alltså lära, att icke allt i en psalm eller i ett annat bibelstycke handlar om Kristus, fastän en eller annan wers syftar på honom. Nej, Kristus behöfde icke tala om några sina skulder, ej heller om någon sin dårskap. Han war i allt den wise, den helige, den rättfärdige. Men wi, wi — äfwen de bästa helgon — måste, när wi i ordets ljus skåda tillbaka på, hwad wi gjort, ofta utbrista: "Ack, att jag icke hade gjort detta! Huru dåraktigt handlade jag icke!" Och när wi se på, hwad wi försummat, då måste wi ännu mer blygas och ropa: "Ack, det och det skulle jag hafwa gjort! Herre, gå icke till doms med din tjänare utan låt din stora nåd öfwerflöda öfwer alla mina synder!" Säga wi, att wi hafwa ingen synd, då bedraga wi oss själfwa, och sanningen är icke i oss. Men om wi bekänna synderna, Gud är trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet (1 Joh. 1: 8 f.). Ja, amen, det är wisserligen sant.

För din skull bär jag smälek.

Ps. 69: 7—20.

7. Låt icke dem komma på skam i mig, som förbida dig, Herre, Herre Sebaot; låt icke dem warda till blygd i mig, som söka dig, Israels Gud. 8. Ty för din skull bär jag smälek, för din skull höljer blygsel mitt ansikte; 9. främmande har jag blifwit för mina bröder och en främling för min moders barn. 10. Ty nitälskan för ditt hus har förtärt mig, och dina smädares smädelser hafwa fallit öfwer mig. 11. Jag grät, min själ [grät] under fasta, och det blef mig till smälek. 12. Jag klädde mig i säck, men jag blef för dem ett ordspråk. 13. Om mig taßla de, som sitta i porten; och de, som dricka berusande drycker, sjunga wisor om mig. 14. Men min bön är till dig, Herre, i behaglig tid, genom din stora nåd, o Gud; swara mig med din frälsnings trofasthet. 15. Rädda mig ur dyn, att jag icke må sjunka ned; må jag blifwa räddad från dem, som hata mig, och från de djupa wattnen. 16. Låt icke wattnets swall dränka mig eller djupet sluka upp mig; och låt icke gropen sluta till sitt gap öfwer mig. 17. Swara mig, Herre, ty god är din nåd; efter din stora barmhärtighet wänd dig till mig. 18. Och fördölj icke ditt ansikte för din tjänare, ty jag är i nöd; skynda att swara mig. 19. Närma dig till min själ och återlös henne; förlossa mig för mina fienders skull. 20. Du — du känner min smälek och min skam och min blygd; inför ditt ansikte äro de, som tränga mig.

Såsom David själf förbidade Herren, så war han också omgifwen af sådana, som wäntade efter Gud och trodde, att David war den, som Gud hade utkorat till konung, fastän han nu war förföljd och måste fly hit och dit som en jagad hind. De tänkte: "Gud kommer nog förr eller senare med hjälpen." Och nu säger David: "Herre Gud, om du nu öfwergifwer mig, så komma alla dessa fromma människor på skam i mig, så att de måste säga: Han war icke mannen, som wi trodde." Att han känner denna tanke förskräcklig, därpå må ingen undra. Och att han ångestfullt ropade: "Låt det icke ske, Herre — Herre Sebaot, du alls-

mäktige Gud, du Israels Gud", det är alldeles naturligt. Men de skulle icke komma på skam (v. 7). De skulle icke warda till blygd (v. 8). När den rätta tiden kom, skulle Gud upphöja sin tjänare David, och då skulle alla de, som i tron på Guds löfte hållit sig till honom, få glädjas och winna ära.

Men kan detta sägas om David och dem, som höllo sig till honom, huru mycket mer kan det icke sägas om Herren Kristus och hans trogna. Under sitt kötts dagar war han mycket ringa, utstött och föraktad. Medan räfwarne hade kulor och fåglarne nästen, så hade han icke något, som han kunde luta sitt hufwud till. Att under sådana förhållanden tro på honom såsom den Messias, genom hwilken Gud skulle frälsa sitt folk, det war ingen lätt sak. Därför sade Jesus: Salig den, som icke stöter sig på mig, d. ä. som icke tager anstöt af min ringhet, så att han därför icke har tro på mig (Matt. 11). Mången gång har säkerligen också fruktan kommit öfwer lärjungarne, att Jesus icke war den Kristus, som de trodde. Ja, en gång berättar Johannes, att många af hans lärjungar gingo tillbaka och wandrade icke längre med honom (Joh. 6). Men Petrus och de andra höllo ut. Till hwem skola wi annars gå? **Du** har ewiga lifwets ord — sade Petrus. Dock när Herren wardt hängd på korset, då kunde de icke uthärda längre. Då brast deras tro. Wi hoppades, att han war den, som skulle förlossa Israel, sade de två lärjungarne på wägen till Emmaus (Luk. 24). Wi hoppades — men något sådant hopp hafwa wi icke mer. Nu tyckte de, att de hade kommit på skam i honom. Men nej, de skulle icke komma på skam. Äfwen när deras tro brast, stod Guds ord och löfte fast. Och när det såg som mest hopplöst ut, war segern allra närmast.

Låt oß lära af detta. Alla wåra förhoppningar om frälsning äro grundade på Kristus. Han är medlaren, genom hwilken Gud frälsar syndare, han är nådastolen, som Gud har ställt fram, han är wägen, han är dörren, i ingen annan är frälsning. Skola wi komma på skam i honom, wi som wänta frälsning genom honom? Nej, nej, ingen enda. Det kan bli mörkt för dig, mycket mörkt, förtwifladt mörkt, så att du icke widare har något hopp. Men på skam skall du icke komma. I helwetet skall icke finnas någon, som skall säga: "Jag höll mig, äfwen jag, till Herren Jesus, jag hoppades och wäntade frälsning af Gud genom honom. Men min tro war för swag, och jag war för usel. Herren tröttnade med mig, och jag kom på skam i honom." Nej, bergen skola wika och högarna falla, himlarnes krafter skola bäfwa och elementen försmälta af hetta — och det blir stora och förskräckliga ting. Men aldrig skall något så förfär-

ligt hända som det, att en själ, som höll sig till Herren Jesus, skall komma på skam. Då måste Gud först blifwa en ljugare, och det är lika omöjligt som att twå gånger tre skulle bli tjugutre.

För din skull bär jag smälek, för din skull höljer blygsel mitt ansikte. Att man förföljde och smädade David, skedde alls icke för hans synders skull, ehuru fienderna föregåfwo så, utan för Herrens skull. Ännu mer gäller detta Herren Kristus. Fienderna föregåfwo wäl, att de hatade honom därför, att han war en sabbatsbrytare, en Guds hädare o. s. w. När Jesus frågade dem: Jag har wisat eder många goda gärningar för min Fader, för hwilken af dem stenen I mig? så swarade de: För god gärnings skull stena wi dig icke utan för hädelses skull, emedan du, som är en människa, gör dig själf till Gud (Joh. 10: 32 f.). Men i grunden war det hans fullkomliga helighet, som retade deras wrede. Deras hat war den ogudaktiges hat till det heliga, därför att det är heligt. Och hwad Herren Jesus i den delen måst genomgå, det skola äfwen hans lärjungar få erfara, om än i smått. När wärlden hatar och smädar dem, så föregifwer hon wäl, att det sker för deras synders skull. Och alltid **kan** hon finna synder hos dem. Men dessa synder skulle hon mycket gärna tåla, om de bara icke wore troende. Ja, hon skulle prisa dem såsom dygdemönster, om de bara wille lämna Kristus. Alltså är det wißt icke för deras synders skull utan för Kristi skull hon hatar dem. Och det må wara dem till tröst. Ty däri warda de lika hela helgonens skara, och deras lön och lott skall äfwen blifwa bland de utkorade i himlarnes rike.

Ända därhän gick det med David, att han blef främmande för sina bröder (v. 9), en främling för sin moders barn (v. 10). Ja, i Ps. 38: 12 klagar han: Mina närmaste stå långt ifrån, och i Ps. 31: 12: De som se mig på gatan, fly undan för mig. Så måste äfwen Herren Kristus lida, att hans bröder, hans moders barn, icke trodde på honom (Joh. 7: 5). Och huru ofta händer det icke, att en Jesu lärjunge får sina närmaste till sina bittraste fiender! Här är en troende hustru, som måste lida outsägligt af sin ogudaktige man, där troende barn, som måste lida af ogudaktiga föräldrar och syskon. Ja, det besannar sig alltjämt, hwad Herren säger, att han skulle sända swärdet, så att fem skulle warda skiljaktiga i ett hus: fadern mot sonen, modern mot dottern o. s. w. (Matt. 10: 34). Det är bittert, det är hjärtslitande, men hwad will man göra? Den som will wara Jesu lärjunge, måste underkasta sig att lämna fader, moder, hustru, barn, ja allt. Det är i alla fall bättre, att **några** ur ett hus frälsas, om det ock wållar strid, än att alla skulle lämnas att i frid förgås i sina synder.

Ty nitälskan för ditt hus har förtärt mig. Ja, där är grunden till fiendskapen. Den som ingen nitälskan har för Gud och hans sak och hans församling, han får wäl wara i fred för wärldens ondska. Honom kan wärlden gärna tåla; ja, hon kan äfwen prisa honom för hans gudaktighet, emedan han är så sansad och kan så wäl sätta sitt ljus under ett mått, så att han ingen stör med sin tro och sin gudsfruktan. Men hwad lön som wäntar honom på den ytterste dagen, det får man wäl se. Jag will icke wara i hans kläder på den dagen.

David talar widare om, huru man t. o. m. gycklade wid hans gråt och gjorde sig lustig öfwer, att han klädde sig i säck och klagade inför Gud (v. 11 f.), huru man taßlade om honom, när man satt och samspråkade wid portarna till sina hus*, ja, huru man i dryckeslag sjöng oanständiga smädewisor om honom (v. 13). När sådant nu händer, må man wäl till sin uppmuntran säga: "Det sker intet nytt under solen."

Men hwad skulle David göra däråt? Att smäda tillbaka och wedergälla lika med lika, det tjänade till intet. Att försöka att förswara sig, det war lika litet lönt. Nej, han wände sig till Herren med sin bön, och det war bäst. Och han gjorde det i **behaglig tid,** d. ä. på den tid, då han wißte, att Gud med wälbehag skulle upptaga hans bön. Ty Gud har **alltid** behag därtill, att man söker honom, när man är i nöd. Därför säger han: Åkalla mig i nöden, och jag skall hjälpa dig, och du skall prisa mig (Ps. 50: 15). Och må nu hwar och en af oß följa detta exempel. Gör dig icke mycket beswär för att strida med fienderna, att förklara och förswara dig inför dem. Men wänd dig till Herren. Wälta din börda på honom. Han skall utföra din strid. Han skall swara fienderna, så att du slipper. Fortsätt du att sjunga och wittna om Jesus. Det gör mer gagn.

Genom din stora nåd, Gud, swara mig med din frälsnings trofasthet. Nåden — nåden — ack, den stora Guds nåd! Om icke den wore, så hade David och alla andra helgon warit förlorade. Därför låt oß i nöd bara tänka på nåd, bara bedja om nåd. Så snart det blefwe fråga om någon wärdighet, så wore allt hopp på stunden ute. Men det swar, som David begär, det är "Guds frälsnings trofasthet", d. w. s. att Gud nu må frälsa honom, så att han och alla, som äro med honom, må se, att Guds ord och löften äro trofasta. På den bönen behöfde han icke förgäfwes wänta swar. Gud är trofast. Det hör till det bästa, som i

* Än i dag är det wanligt i Palestina, att folket efter slutadt arbete om aftonen sätter sig wid portarna till sina hus utåt gatan till. Där föras då lifliga samspråk. Jag har själf mångfaldiga gånger på min resa i Österlandet warit wittne därtill.

bibeln säges om Gud, att han är trofast. Från wärldens begynnelse har det aldrig en enda gång händt, att någon blifwit bedragen i sin tillit till hans löften. Kalla fram Noak, Abraham, Moses eller hwem du annars will. De äro wittnesgilla. Och till wärldens ytterste sekund skall det icke en enda gång hända, att Herren Gud skall swika någon, som i sin nöd — det ware andlig eller lekamlig nöd — söker frälsning af honom i Kristus. **Guds nåd är god,** heter det i v. 17, och **Guds barmhärtighet är stor,** står det i samma vers, och det är de räddningsplankor, som David håller sig fast wid. Och de plankorna bära honom. **Rädda mig ur dyn,** ropar han i v. 15. Ja, David, du **skall** blifwa räddad. **Låt icke wattnets swall dränka mig eller djupet sluka upp mig** (v. 16). Nej, David, om du ginge genom watten, säger Herren, så är jag med dig och genom strömmar, så skulle de icke dränka dig. Om du ginge genom eld, skulle du icke swedjas och lågan icke bränna dig, ty jag är Herren, din Gud, den helige i Israel, din frälsare. Frukta icke! Du är min (Es. 43). **Låt icke gropen sluta till sitt gap öfwer mig.** Nej, David, om gropen wore så djup, att hon räckte till jordens medelpunkt, så skall du dock icke förgås. När Daniel kastades i lejongropen, hwem tänkte då, att han någonsin skulle komma upp igen? Hans wedersakare sofwo nog i ljuflig ro den natten, wissa på att Daniel war uppäten af lejonen. Men när morgonen gryddе, wände sig bladet. Daniel kom upp oskadd, men hans fienders kroppar gåfwos till mat åt lejonen, som också hastigt gjorde ände på dem.

Särskildt må wi tillämpa detta sista på den grop, som kallas grafwen. Hon ser så mörk och dyster ut. Och när man skottar mullen öfwer den döda kroppen — hu, då will en rysning gå genom kroppen på åskådaren. Men skotta gärna igen grafwen, lägg en sten där ofwan på. Det nalkas den dag, då man skall få se Människans Sons tecken på himmelen. Hwilken härlighet, hwilket majestät! Och se, han sänder ut sina änglar. De wälta stenarna bort. De dödas kroppar stå upp, icke desamma utan nya, förhärligade, Kristi egen kropp lika. Och genom alla himlar ljuder: Hallelujah, lof, ära och pris åt Gud och åt Lammet, som löst oß igen åt Gud med sitt blod. Ack, skall du och skall jag få wara med på den dagen i den kören? Gud, min Gud, **närma dig till min själ och återlös henne** (v. 19), att äfwen jag må få wara med och föröka ditt lof! Ty riket är ditt och makten och härligheten. Och jag med är din. Amen.

Smälek har krossat mitt hjärta.

Ps. 69: 21.

21. Smälek har krossat mitt hjärta, så att jag är wanmäktig.

De äro märkliga begynnelseorden i denna text, emedan de torde syfta icke blott på Davids lidande, som war så swårt, att han kände sitt hjärta alldeles sönderbråkadt, utan fastmer på Kristi död, som bokstafligen skedde genom hjärtats bristning. Därom skola wi här anföra en engelsk läkares ord. Han säger: "Föga bekanta med, huru det gick till wid korsfästelsestraff, men begåfwade med en inbillningskraft, som fann behag i att betrakta deß fasor, gåfwo medeltidens präster åt konstnären och skalden de materialier, med hwilka dessa under så lång tid sökt gifwa oß någon föreställning om det smärtsamma i korsfästelsen jämte de närmare omständigheterna wid korsets uppresande och wid nedtagandet från korset. Emellertid kunna wi nu, då wi äro bättre underrättade, wara förwissade om, att dessa begrepp äro till stor del felaktiga. Korset war mindre högt, än man wanligen föreställer sig; man behöfde icke begagna stegar för att lösgöra eller nedtaga de korsfästa. Det öfwersteg sällan en wanlig människolängd med mera än en eller twå fot. Hela kroppens tyngd hwilade icke på de spikar, hwarmed händer och fötter woro fästade. En sådan musklernas spänning skulle, under det den gjorde straffet mycket smärtsammare, hafwa alltför mycket förkortat det. Det fanns alltid midt på den lodräta pålen ett litet utstående trästycke, hwarpå den korsfäste till hälften hwilade, och som till stor del uppbar tyngden af hans kropp. Denna anordning gjorde, att döden först långsamt följde, och att straffet uuder de första timmarna war wida mindre smärtsamt, än man skulle kunna tro, och hwad det warit detta förutan. Då blodförlusten war föga betydlig — emedan spikarna, som genomträngde händer och fötter, icke träffade större blodkärl och själfwa fyllde det sår, de gjorde — så war den därpå följande döden förorsakad af en allmän kroppens utmattning och öfwerretning. Men denna werkan framkallades så långsamt, att döden aldrig hos en stark och frisk människa följde inom de tolf första timmarna. Nästan alltid öfwerlefde den korsfäste de första tjugufyra timmarna, ofta lefde han öf-

wer andra dygnet och någon gång ända intill femte och sjätte dagen. Alla wittnesbörd från gamla tider äro därutinnan ense; och man kan säga detsamma äfwen om de nyare, ehuru korsfästelsestraffet i senare tider brukats endast i ett fåtal af länder. "Man har försäkrat mig", säger kapten Clapperton, då han talar om de i Sudan i Afrika brukliga dödsstraffen, "att de olyckliga, som woro dömda till korsfästelse, wanligen i tre dagars tid försmäktade på korset, innan döden satte en gräns för deras lidanden."

"De kyrkans fäder, som lefde på den tid, då detta slags dödsstraff ännu war i bruk, wißte ganska wäl, huru detta aldrig war tillräckligt att ensamt ända lifwet inom sex timmar. Också äro de ense uti att tillskrifwa Jesu död en öfwernaturlig orsak. Nästan alla äldre, i öfwerensstämmelse med flere af wåra nyare mest utmärkta skrifttolkare, tweka icke att däri se en gudomlig uppenbarelse af den makt öfwer sitt eget lif, som Herren Kristus hade; såsom han ock betygat: "Ingen tager mitt lif, men jag låter det af mig själf. Jag har makt att låta det, och jag har makt att taga det åter. Detta budet fick jag af min Fader". Att Kristi död war helt och hållet friwillig, att han underkastade sig den af fri wilja, utan yttre twång, det är allmänt erkändt. Och hwilka än de fysiska orsaker må hafwa warit, hwilkas förenade werksamhet medförde hans död, lade de dock icke något band på denna frihet, emedan det berodde af honom själf att underkasta sig eller undandraga sig deras werkan. Att Kristus utan och oberoende af dessa fysiska orsaker genom en allmaktsgärning påskyndade sin död på korset, i det han bröt de band, som förenade kropp och själ — detta är en lösning af swårigheten, hwilken helt naturligt framställde sig för hans samtid, som hade en närmare och klarare föreställning än wi om det underbara i denna tilldragelse, och som icke sågo någon annan tillfredsställande förklaringsgrund därför."

"Man har försökt en annan lösning af frågan, hwilken är ett barn af wår tid, men som tillika finner stöd hos wåra ypperste skrifttolkare. Man har tillskrifwit den korsfästes tidiga död det tillstånd af ytterlig swaghet, hwari han befann sig i följd af den långa kampen i Getsemane, den sömnlösa natten, hudflängningen, de ångestfulla timmarna på korset. Det är säkert, att allt detta måste hafwa återwerkat på den lidande Återlösarens kropp och ansenligt försvagat hans krafter. Men man får icke glömma, att Jesus då war i sin ålders blomma och fulla kraft och sannolikt fritagen från hwarje tillfällig eller medfödd bräcklighet. Man får icke heller, för att göra denna förklaring mera antaglig, öfwerdrifwa den naturliga werkan af de lidanden, han uthärdade. Huru smärtsam än kampen i Getsemane må hafwa warit, så weta wi, att en öfwernaturlig

hjälp gafs honom för att utstå den. Wäl befriad från den själsångest, hwarifrån denna kamp härflöt, synes han återfå sin fulla kraft. Wi märka intet spår af utmattning i den ställning, han intager inför den hop, som kom att gripa honom, eller inför Kaifas och Pilatus. Hudflängningen föregick tämligen allmänt korsfästelsestraffet, och hwarför skulle den hafwa förswagat Jesus mera än andra därtill dömda? Under korsets börda swiktade han wäl, och man måste hjälpa honom att bära det; men hwad som wisar, att hans krafter icke woro helt och hållet uttömda, är den styrka, hwarmed han strax därefter tilltalade Jerusalems döttrar. Ett ytterligare bewis på den kraft, Herren Jesus bibehöll ända in i sista ögonblicket, gifwes oß af ett förhållande, som evangelisterna särskildt anföra, och som gjorde ett så lifligt intryck på den romerska höfwitsmannen. Det war med en hög röst, hwilken ännu tillkännagaf en wiß grad af fysisk styrka, som Jesus uppgaf sitt sista rop på korset. Det synes alltså säkert, att han icke dog af kraftuttömning."

"Måste wi då lämna denna wår Frälsares owanliga död i nionde timman af dagen uti det dunkel, som omhöljer den? Eller kan man gifwa en annan förklaring däraf? Det är redan flere år, sedan en lärd och from läkare* efter 25 års forskningar och studier — hwilka, säger han oß, blifwit företagna med den grannlagenhet och wördnad, som ett dylikt ämne kräfwer — dristade framhålla den meningen, att Kristi död kunnat wara en följd af en bristning i hjärtat, förorsakad af de häftiga sinnesrörelser, som han erfor. Att en häftig rörelse kan wålla döden, det är bewisadt genom talrika exempel i historien.** Glädje, sorg, wrede, häftigt och plötsligt uppwäckta, hafwa ofta förorsakat sådana werkningar. Detta förhållande, som i alla tider bekräftats, har blifwit förklaradt genom senare wetenskapliga forskningar. Man har genom likens öppnande funnit, att döden i dylika fall förorsakats af en werklig bristning af hjärtat. Man har nämligen i sådana fall funnit, att hjärtat — hwilket man alltid ansett såsom mest berördt af känslornas spel — warit brustet eller söndersprängdt genom wåldsamheten af deß egen rörelse. Det blod, som framflutit genom en sålunda åstadkommen bristning, har uppfyllt den hjärtat omslutande och skyddande hjärtsäcken och genom den tryckning, som detta utöfwat, afstannat hjärtats slag. Då wi tala om, att en person

---

* Doktor Stroud, i en afhandling, kallad: Om den fysiska orsaken till Jesu död, hwilken utkom år 1847.

** Gamla historien berättar oß om en af de största grekiska författare (Sophocles), som dog wid underrättelsen, att han wunnit priset wid en allmän lärd täflan; om en

dött af ett brustet hjärta, bruka wi ett talesätt, som ofta innehållit en bokstaflig sanning."

Om en häftig rörelse någon gång kan åstadkomma sådana werkningar, hwarför icke medgifwa, att så förhållit sig med Återlösaren? Om jordiska och wanliga sorger hafwa kommit andra mänskliga hjärtan att brista, hwarför skulle hans smärta, den djupaste, som någonsin fanns, icke hafwa kommit hans att brista? Wi weta, att hans själskamp i Getsemane utan all yttre inflytelse så angrep hans kropp, att den framkallade en blodig swett, hwarom åtskilliga exempel blifwit anförda wid någon utomordentlig öfwerraskning eller häftig förskräckelse. Hwarför skulle då icke Frälsarens själslidande på korset — hwilket wi hafwa skäl att anse såsom ett förnyande af kampen i örtagården — hafwa återwerkat på hans kropp på ett sätt, som öfwerensstämde med andra af wetenskapen bestyrkta fall? Om wi icke hade säkrare bewis, skulle emellertid denna mening stanna inom gissningens område, och wi skulle blott anse det möjligt, att Jesus dött genom hjärtats bristande. Men detta säkrare bewis, det äga wi; den evangeliska historien gifwer oss det. Alla wetenskapens nyare iakttagelser angående blodets tillstånd i människokroppen efter döden gifwa, om möjligt, ökad wikt åt detta wittnesbörd och hjälpa oss att göra en riktigare slutsats däraf. Wi erinra oss då, att hwad anatomens skarpa knif gör med det lik, som är föremål för hans forskning, just detsamma gjorde soldatens grofwa spjut på wår Herre Kristi lekamen omkring en timme eller högst två efter hans död. En stor och djup skåra gjordes uti hans sida, och ur detta sår rann blod och watten, och det på ett så öfwerraskande sätt, att detta dubbla utflöde ådrog sig Johannes' uppmärksamhet, som befann sig på något afstånd från korset. Wi kunna icke göra orätt uti att fästa wår uppmärksamhet wid ett förhållande, som den högt älskade lärjungen uti sitt evangelium omtalar med så uttryckliga ord."

En sak är satt utom twifwel, den nämligen, att det utflöde af watten och blod, som Johannes iakttog, är just, hwad som skulle hafwa inträffat, om wår Återlösares hjärta brustit under bördan af den djupa själsångesten — är just hwad som ofta har blifwit iakttaget i dylika fall. Då människoblodet kommer ut ur blodkärlen, ware sig inwärtes eller utom kroppen, lefrar det sig snart, d. w. s. den wattenhaltiga delen skiljer sig från den tjockare delen. Då en bristning af hjärtat inträffar och blodet

---

fader, som dog wid underrättelsen, att tre af hans söner på samma dag blifwit bekransade såsom segerwinnare wid de Olympiska spelen. — Se Dr. Strouds afhandling.

i denna kroppsdel utsprider sig i hjärtsäcken, sker en sådan lefring hastigt, så att om, sedan hjärtsäcken blifwit wäl fylld af blod, hjärtat därefter med ett skärande werktyg genomborras, utgjuter sig deß innehåll i en sådan ström af watten och blod, som Johannes såg rinna från Frälsarens sida. Det är, hwad anatomerna intyga sig hafwa sett med egna ögon; och de anföra talrika exempel, wid hwilka de sorgfälligt antecknat mängden och beskaffenheten af det blod, som utrann i följd af en bristning af hjärtat. Med sådana fakta för wåra ögon blir det icke blott antagligt, utan i hög grad sannolikt, att detta war den fysiska orsaken till wår Frälsares död. Hwad som bestämmer oß för denna slutsats, är omöjligheten att finna någon annan tillfredsställande förklaring för den företeelse, som af Johannes blifwit iakttagen. Då blodet icke är utgjutet, d. w. s. när det efter döden kwarblifwer inom blodkärlen, är det sällsynt, att det lefrar sig; och när detta händer, så äger denna lefring, eller blodets skiljande från wattnet, icke rum förrän flera timmar efter döden. I ganska sällsynta fall, då döden war en följd af utomordentlig swaghet genom en långwarig, utmattande sjukdom, har man funnit hela blodmassan till hälften förwandlad i watten. Men detta war icke händelsen här. Äfwen om man antager, att Frälsarens själsångest kunnat uttömma hans kroppskrafter och gjort honom lika swag som en person, hwilken dör efter flera månaders sjukdom, skulle den ifrågawarande företeelsen likafullt kwarstå såsom oförklarlig; ty då skulle den romerska soldaten, huru han än bar sig åt wid uppstickandet af Frälsarens sida, icke kunnat därur framkalla mer än några droppar af blod, blandadt med watten. Emedan å ena sidan hwarje annan förklaring öfwer de särskilda omständigheterna wid wår Frälsares död, sådana de berättas af evangelisterna, icke är i alla delar tillfredsställande, och å den andra sidan den mening, wi här framhållit, belyser och förklarar dem alla, hålla wi före, att den ångest, wår dyre Återlösare erfor på korset, war så djup och bitter, att hans hjärta brast, och det band, som förenade hans själ och kropp, sålunda slets."

Ja, såsom Jesu pina war, aldrig någons warit har. Hans hjärta har brustit, werkligen brustit för din och min frälsning. Så älskade Gud wärlden.

De gåfwo mig ättika att dricka.

Ps. 69: 21—28.

21. Jag wäntade på medlidande, men där war intet, och på tröstare, men jag fann ingen. 22. De gåfwo mig galla till mat, och i min törst gåfwo de mig ättika att dricka. 23. Må deras bord framför dem blifwa till en snara och till ett giller för de säkra; 24. må deras ögon förmörkas, att de icke må se; gör deras länder ständigt wacklande. 25. Utgjut öfwer dem din ogunst och låt din wredes glöd hinna dem. 26. Må deras gård warda öde, och ingen ware, som bor i deras hyddor, 27. ty de förfölja den, som du själf har slagit, och förtälja om deras plåga, som du har stungit. 28. Låt dem gå från missgärning till missgärning, och må de icke komma till din rättfärdighet.

Wi ha i den föregående betraktelsen hört en engelsk läkare förklara den fysiska orsaken till frälsarens död. Enligt denna förklaring skulle hans död hafwa skett genom hjärtats bristning. I samma riktning hafwa flere synnerligen framstående engelska medicinska wetenskapsmän uttalat sig. Och grunden till hjärtats bristning har då warit den öfwerwäldigande själsångest, hwari Herren war. Utan twifwel får man därigenom en wida djupare inblick i beskaffenheten af Kristi lidande, än om man stannar wid betraktandet af endast de kroppsliga smärtorna. Huru förfärliga dessa än woro, så woro de intet annat, än hwad tusende andra i lika hög grad utstått. Om **dem** kan därför icke med sanning sjungas: "Såsom Jesu pina war, aldrig någons warit har." Däremot få dessa sångens ord ett fullkomligt sannt innehåll, om man tänker på Herrens själsångest, som wållade, att hans hjärta bokstafligen brast och hans lif slocknade.

Men psalmisten fortsätter:

Jag wäntade på medlidande, men där war intet. Ja, det fick framför allt Herren Jesus erfara. I stället för medlidande fick han höra, huru fienderna gingo triumferande förbi honom, och höra, huru de hånfullt sade: Twi dig! Du som bryter ned templet och bygger upp det på tre dagar, hjälp dig själf. Är du Guds son, så stig ned från korset. Andra har han hulpit, sig själf kan han icke hjälpa. Är han Kristus,

Guds utkorade, Israels konung, så stige han nu ned från korset och wi skola tro honom. Han har förtröstat på Gud, han frälse honom nu, om han har lust till honom, ty han har sagt: Jag är Guds son (Matt. 27: 39 f., Mark. 15: 29 f., Luk. 23: 35). Under tiden begabbade honom äfwen de soldater, som höllo wakt wid korset, och en af dem gick fram och räckte honom en bägare surt win, sådant som soldaterna drucko. Och han sade hånande: Är du judarnes konung, så hjälp dig själf (Luk. 23: 37). Allt hwad man kunde för att föröka hans lidande, det gjorde man. Men medlidande — däraf fanns ej ett spår. Röfwarne hade man icke hjärta att håna och ytterligare plåga. Men Guds rena Lamm — för honom skulle man göra döden så bitter som möjligt. Han war den allramest föraktade och wanwördade, såsom profeten Esaias säger (Es. 53).

Jag wäntade på tröstare men fann ingen. Nej, ingen sade ett tröstens ord till Jesus, när han hängde på korset. Hans lärjungar hade flytt. Jungfru Maria och Johannes, som stodo kwar där, kunde ingenting säga. Och hans öfriga wänner, som hade följt honom från Galileen, stodo långt ifrån såsom förskräckta åskådare (Luk. 23: 49). Den enda tröst han, mänskligt sedt, hade, war att den fattige röfwaren på hans högra sida wände sig till honom och sade: Herre, tänk på mig, när du kommer i ditt rike! Här fullbordades, hwad han hade sagt till sina lärjungar, att de skulle alla öfwergifwa honom och lämna honom allena.

De gåfwo mig galla till mat och i min törst gåfwo de mig ättika att dricka. Så widt dessa ord tillämpas på David själf, måste de fattas i bildlik mening. Men i Kristus hafwa de gått i bokstaflig fullbordan. Ingenting, icke ens det mest obetydliga som war profeteradt om honom, skulle bli bortglömdt. Därom berättar Johannes: Emedan Jesus wißte, att allt redan war fullkomnadt, sade han, på det att Skriften skulle fullkomnas: Jag törstar. Och där stod ett käril, fullt med ättika, och de fyllde en swamp med ättika och satte den på en isopstängel och förde den till hans mun. Då återstod ingenting mer af det, som war skrifwet om hans lidande. Allt, allt war gånget i fullbordan. Därför utropade han: Det är fullkomnadt. Ingenting war lämnadt, ingenting ogjordt. Och så böjde han ned hufwudet och gaf upp anden (Joh. 19: 28 följ.).

Men öfwer fienderna uttalar David förskräckliga förbannelser i v. 23—29: **Må deras bord framför dem blifwa till en snara och till ett gille för de säkra.** Medan de plåga mig och gifwa mig galla och ättika, frässa de själfwa i sin köttsliga säkerhet wid sina gästabud såsom den rike mannen, som lefde hwar dag kräsligt (Luk. 16: 19 f.). Må deras gästabud warda dem till en snara, som drager ned dem i fördärf. **Må deras ögon**

förmörkas, d. ä må det bli mörkt och förtwifladt för dem. **Gör deras länder ständigt wacklande,** att de ständigt må darra af rädsla. **Utgjut din ogunst, din wredes glöd öfwer dem, må deras gård warda öde, och ingen ware, som bor i deras hyddor, låt dem gå från missgärning till missgärning** o. s. w. Ack, huru fullkomligt har icke allt detta slagit in på judafolket. Huru gingo de icke i sin blindhet och köttsliga säkerhet från missgärning till missgärning, tills Guds wredes dom föll, och deras stad wardt i grund förstörd, deras tempel brändt, så att sten icke war kwarlämnad på sten, deras hyddor jämnade med jorden och de själfwa rädda och bäfwande fördes bort i fångenskap och, som nation betraktade, strökos ut ur de lefwandes bok (v. 29).

När man jämför Davids ord här med Jesu ord på korset: Fader, förlåt dem det, ty de weta icke hwad de göra, så kan man lätt taga anstöt. Men det är icke rätt. Wisserligen bodde icke i David samma gudomligt barmhärtiga hjärtelag som i Herren Jesus. Wisserligen kände David icke, att Gud är kärleken, ty den sanningen är kommen först genom Jesus Kristus (Joh. 1: 17). Men nekas kan icke, att lika berättigadt det är att anropa Guds barmhärtighet öfwer fienderna, i fall de omwända sig, lika berättigadt är det att påkalla Guds dom öfwer dem som förhärda sig. Gud hotar själf med sådana domar, Herren Jesus gör det ock, om han än gråter därwid.

Historien wisar äfwen, huru Gud låter sina domar gå öfwer de obotfärdiga. Man tänke på syndafloden, på Sodoms undergång, på Faraos straff, på Jerusalems förstöring, otaliga andra att förtiga. Och i alla dessa domar handlar Gud rättfärdigt. Men att önska och uttala den önskan, att Guds rättfärdighet må warda uppenbar till dom öfwer de obotfärdiga, att de icke längre må hindra hans werk och själars frälsning — det kan i och för sig icke wara orätt. Det kan wara ett uttryck af sannt helig nitälskan, werkad af den helige Ande. Allenast då blir det orätt, om däruti inblandar sig en personlig hämdkänsla. Men här om någonsin är gränsen mellan rätt och orätt smal.

Men wi måste något litet stanna wid v. 27: **De förfölja den, som du själf har slagit, och förtälja om deras plåga, som du har stungit.** Gud hade låtit David träffas af något bittert lidande. Hwad det nu war, kunna wi icke weta. Han hade därför kunnat påräkna medlidande, men i stället förföljde man honom. Och icke honom allenast, utan i allmänhet **dem som Gud hade stungit,** eller ordagrant: **dina genomborrade.** "På detta sätt behandlar wärlden ännu i dag Kristi lemmar. Om en from man lider någon förlust till sin egendom, söka de gärna att helt

och hållet störta honom, och under tiden tala de emot honom öfwerallt" (Spurgeon). Allt hwad de kunna göra för att förbittra hans lidande, det göra de med glädje.

Äfwen dessa ord hafwa en tillämpning på Kristus, dock icke så att han hade syndat och därför måste lida slag af Gud. Twärtom betecknar profeten Esaias det såsom en willfarelse af judarne, att de ansågo Messias straffad och slagen af Gud (Es. 53: 4 f.). Men det lidande, som han utstod af fienderna, tog han såsom en kalk, som räcktes honom af Gud, emedan fienderna icke kunde göra annat åt honom, än hwad Guds hand och Guds råd förut hade beslutit, att det skulle ske (Apg. 4: 28). Den kalk, som min Fader gifwer mig — skulle jag icke dricka den? sade han till Petrus i örtagården. Därför kunde äfwen Herren Jesus anföra Guds ord hos profeten: Slå herden (Sak. 13: 7), såsom om där hade stått: Jag skall slå herden (Matt. 26: 31). Ty allt war af Gud den himmelske Fadern utmätt åt honom. Det gällde alla fiender det, som han sade till Pilatus: Du hade ingen makt öfwer mig, wore det dig icke gifwet ofwanifrån (Joh. 19: 11).

Men **hwarför** Jesus skulle sådant lida, därom säger ebreerbrefwet: Han skulle genom döden göra till intet den, som hade makten öfwer döden, det är djäfwulen, och befria dessa, så många som genom dödsfruktan woro hela sitt lif igenom underkastade träldom (Ebr. 2: 14). Och åter: Det höfdes Gud att, då han fört många söner till härlighet, genom lidanden fullkomna deras frälsnings grundläggare (v. 10). Och åter: Han lärde, ehuru han war son, lydnaden af det, som han led, och wardt, sedan han blifwit fullkomnad, en orsak till ewig frälsning för alla dem, som lyda honom (Ebr. 5: 8, 9). Ja, äfwen detta — den förskräckligaste mißgärning, som någonsin blifwit begången på jorden — har måst inpassas såsom en länk i kedjan af de händelser, genom hwilka Gud fullbordar sitt ewiga frälsningsråd. Allt, allt är det af Gud, säger Paulus (2 Kor. 5). O, hwilken djuphet i Guds wishet och nåd! Huru outgrundliga äro hans domar och outrannsakliga hans wägar! Låtom oß upphöja hans heliga namn alltid och förutan ände. Amen.

I som söken Gud, edert hjärta skall lefwa.

Ps. 69: 29— 37.

29. Må de warda utplånade ur de lefwandes bok och icke warda uppskrifna bland de rättfärdiga. 30. Men jag är eländig och plågad, må din frälsning, o Gud, beskydda mig. 31. Jag will lofwa Guds namn med sång och upphöja honom med tacksägelse. 32. Och det skall bättre behaga Herren än en tjur, en oxe som har horn och klöfwar. 33. De saktmodiga se det, de skola glädja sig; I som söken Gud, edert hjärta skall lefwa. 34. Ty Herren hör på de fattiga, och sina fångna föraktar han icke. 35. Honom lofwe himlar och jord, hafwen och allt, hwad som rör sig i dem. 36. Ty Gud skall frälsa Sion och bygga upp Juda städer; och de skola bo där och besitta dem. 37. Och hans tjänares säd skall hafwa dem till arfwedel, och de, som hafwa hans namn kärt, skola bo där.

Däraf hjärtat är fullt, däraf talar munnen. Därför upprepar David åter och åter igen, huru eländig han är. Men han håller sig alltid fast wid Gud och säger: **Må din frälsning beskydda mig.** Ja, hwad will den eländige annars göra? Den som fallit i hafwet och fått en räddningsplanka att hålla sig i, han kan wisserligen ännu känna sig ängslig, när wågorna slå öfwer honom. Och att han ropar efter hjälp, så länge han orkar, det är helt naturligt. Men aldrig tänker han på att släppa plankan. Då wore han ju alldeles förlorad. Se, gör du sammalunda. Det haf, i hwilket du håller på att drunkna, är fullt af räddningsplankor d. ä. Guds löften. Håll dig wid dem och ropa på din Gud. Hwad will du annars göra? Att släppa ordet och gå tillbaka till wärlden, det wore ju en säker död. Därför säg: Herre, min Gud, jag kan icke släppa dig; will du kasta bort mig, så sker mig intet annat än rätt, men själf gå bort, det kan jag icke." Och Herren skall swara: Månne ock en kwinna kan förgäta sitt barn, så att hon icke förbarmar sig öfwer sitt lifs son? Dock om hon än förgåte honom, skall jag likwäl icke förgäta dig. Se, uppå händerna har jag tecknat dig (Es. 49: 15).

Jag will lofwa Guds namn med sång och upphöja honom med

tacksägelse. Se där, midt i den djupaste nöd tänker han på tacksägelse, ty han kan icke släppa det hoppet, att Herren skall hjälpa honom. Kan han icke helt och frimodigt tro, så wågar han icke heller att helt förtwifla; kan han icke riktigt hålla, så wågar han icke heller riktigt släppa. Och huru lika äro icke Guds barns erfarenheter i alla tider! Huru ofta hör man icke själar ropa: "Ack, jag har ingen tro! Huru skall jag kunna tro?" o. s. w. Men säger man dem då: "Låt bli att tro; bry dig icke om den saken", då blifwa de förskräckta och swara: "Låta bli att tro — huru skall jag kunna det?" Och så lyser det fram, att där på djupet ändå bor tro, fastän otrons stormar röra upp ytan.

Ja, haf tålamod en stund. Snart skall du få tacka Herren med en sång. Ingen natt är så lång, att det icke blir dag igen. När aposteln Paulus war på Medelhafwet, så war där en så häftig stormwind, att skeppsfolket måste stryka segel och låta drifwa. För att hålla skutan uppe, måste de kasta lasten öfwer bord. På flere dagar syntes hwarken sol eller stjärnor; allt hopp om räddning war ute (Apg. 27: 14 följ.). Den ende, som hade något mod kwar, det war Paulus, ty han trodde på Gud (v. 25). Och så drefs ändtligen skutan upp på grund och bröts sönder af wågorna. Då syntes wäl döden säker. Men nej, nu kommo de alla i land, simmande på plankor af det sönderslagna skrofwet. När man räknade dem, så war det ingen, som fattades, ingen enda omkommen. Ty Gud hade genom en ängel så lofwat Paulus (v. 24). Ja, så skall det gå. Mörker, storm, lasten öfwer bord, skeppsbrott — men när allt är färdigt, skola de wara bärgade hwar enda en, som warit med Jesus. Gud har lofwat Jesus det. Och när man frågar efter den och den, som war så sjösjuk, som icke kunde simma, som hade brutit af sig armar och ben — så skall det swaras: "De äro bärgade hwar enda en, se där stå de jw wid Lammets tron och sjunga hans lof."

Sådan loffång **skall bättre behaga Gud än en tjur, en oxe, som har horn och klöfwar.** De gammaltestamentliga djuroffren woro endast skuggor och bilder. De hade i och för sig intet wärde inför Gud. Det som gaf dem deras wärde, det war hjärtats tro och lydnad och tacksamhet. Och så är det med alla utwärtes gärningar. Ändock Gud har befallt dem, äro de likwäl utan wärde, däreft de icke gå ut af tro och kärlek. Den yttre gärningen är endast skalet, och ett ägg, som inuti är ruttet, kan hafwa ett lika wackert skal som det friska ägget. Men Gud dömer icke efter skalet utan efter kärnan.

Men Davids tacksägelse skulle också tjäna andra till uppbyggelse, När de fingo se, huru Gud hade hjälpt honom, så skulle äfwen de glädja

sig (v. 33). Hwarje nytt bewis på Guds hjälp är ett nytt stöd för tron. Därför kallar man sådana berättelser trosstärkande, som gifwa exempel på, huru underligt och trofast Gud ledt och hjälpt den eller den. För detta ändamål är äfwen de heligas historia skrifwen i den heliga Skrift, icke att wi må lära känna dem, utan att wi må lära känna Gud och Kristus och sålunda warda för egen del stärkta i tron och kärleken och hoppet. På samma sätt bör också wår egen erfarenhet uppmuntra både oß själfwa och andra till att mer tro och glädjas.

I som söken Gud, edert hjärta skall lefwa. Hwilket skönt löfte i en sådan klagosång! Dock klagan har tagit slut i v. 30, och nu skiner solen igenom. Sedan David fått riktigt utgjuta sitt hjärtas nöd, så har det ljusnat därinne. Och hör nu du, som söker Gud: ditt hjärta skall lefwa. Det är intet twifwel hos Gud om den saken. Ty han twiflar aldrig på sanningen och wißheten af sitt ord, äfwen om **du** twiflar. Du **skall** icke dö, du skall **lefwa** — så står det, och det står ewinnerligen. Ondskans andemakter må skria, huru mycket de wilja, däremot, det betyder intet mer, än om en fluga försökte att med sitt surr öfwerrösta åskans dunder. Guds ord blir icke wißt och säkert genom din wißhet, och det rubbas icke genom din owißhet och dina anfäktelser. Guds ord är ett uttryck af Guds eget wäsen, som är alldeles oföränderligt. Det må wara ett domsord eller ett nådesord, som där står: ehwad wi tro, begripa, förakta eller bekänna det — såsom det står, så sker det och icke annorlunda. De ogudaktigas dom är lika wiß, äfwen om de icke tro den utan le åt talet därom. Guds barns salighet är lika wiß, äfwen om de twifla. Det står i Guds ord så skrifwet, och därefter går det. Allt måste fullbordas, som är skrifwet i Mose lag och i profeterna och i psalmerna om mig, sade Jesus (Luk. 24: 44). Och lika wißt måste allt fullbordas, som är skrifwet i Mose lag och i profeterna och i psalmerna och i evangelierna och i apostlarnas bref om dem, som höra Jesus till. Det måste fullkomnas utan beroende af deras tro eller twifwel; det måste fullkomnas, blott därför att det står så skrifwet. När deras ögon och sinnen äro förhållna, så att de intet se, ingenting förstå, ingenting minnas, intet förmå att tro, då kommer Herren ännu wäl ihåg, att han har sagt till dem: I som söken mig, edert hjärta skall lefwa. Och därwid blir det. Herrens ord kan icke warda om intet.

Ja, du skall lefwa, du som hänger med din tro wid Herren Jesus. Din tro är swag — ja, det wet han. Men hans trohet är starkare än alla berg. Du är den eländigaste, den swagaste, den uslaste af alla dem, som tro på honom — ja, det wet han. Men han är den heligaste, den

starkaste, den barmhärtigaste af alla warelser i himlar och på jord näst Fadern. Dina frestelser äro så många, så ihärdiga, så wåldsamma, så att det synes dig omöjligt att uthärda och komma bärgad igenom — ja, det wet han. Men hans nåd är så hög öfwer dig, som himmelen är hög öfwer jorden, och denna nåd skiljer dig och dina synder åt så långt, som öster är från wäster (Ps. 103). Hör därför på: Ditt hjärta skall lefwa. Och kan du icke nu tro, så kan dock din otro icke stryka ut det. Det står såsom Guds berg. O, hwilken salig trygghet! Ja, ingen stjärna på himlafästet sitter tryggare än Guds barn.

Ty Herren hör på de fattiga, och sina fångar föraktar han icke. Det ser wäl ibland ut så, som hörde han icke, då de ropa dagar och weckor och år utan att förnimma någon hjälp. Det ser wäl ut, som om han föraktade dem och brydde sig intet om dem, när han låter dem försmäkta i lidande. Ack, det såg icke roligt ut för Johannes döparen, då han satt där i fängelset till lön för sin frimodiga bekännelse. Och när bödeln kom in för att taga hans hufwud och gifwa det till lön åt en lättfärdig kwinna för hennes wackra dans, då kunde man wäl utbrista: "Hwar är nu det ordet, att Herren hör på de fattiga och föraktar icke sina fångar? Låt oß stryka ut det, att det icke längre må stå där och bedraga lättroget folk." Men wänta en smula. Låt oß tänka, att wi nu kunde kalla fram Johannes döparen och fråga honom. Hwad tror du, att han skulle swara? Jo: "Låt det stå, rör det icke! Jag, jag Johannes har erfarit sanningen däraf. När mitt hufwud föll, då, just då fick jag swar på alla mina bönerop, ty då wardt jag fri för ewigt."

Honom lofwe himlar och jord. Ja, alla I tindrande stjärnor, I som löpen edra banor i en oändlig ringdans, lofwen Herren med edert ljus och eder dans. Sjungen om wår Guds majestät och makt och trohet. Och du, jord, och allt, som wäxer på dig, alla örter och gräs och blommor och träd, lofwen Gud, wår Gud, med eder färgprakt och eder doft. Bugen eder för honom, när han rör eder med sina fläktar, och sjungen hans ära med edert sus. Och alla I djur, som krälen på jorden, stora och små, höjen edra röster i tusenfaldiga stämmor till den ewiges pris. **Och hafwen och allt, hwad som rör sig i dem,** jublen och fröjdens åt Gud.

Ack, huru har David blifwit med ens så full af fröjd, när han nyß klagat så jämmerligt? Jo, hör: **Ty Gud skall frälsa Sion.** Nu wet han det, nu tror han det. När han icke förmådde tro det, då war han i mörker, **men saken war lika wiß ändå.** Nu tror han, och

det gör icke saken wissare, med det skingrar mörkret i hans eget hjärta. Broder, förstår du, hwad du har att lära däraf?

Gud **skall** frälsa Sion. Må detta "skall" ständigt skalla i wåra öron och hjärtan. Men Sion är Guds församling, och församlingen består af alla dem, som tro på Jesus, alla som tro med en stark tro, och alla som tro med en swag tro; alla som tro med en glad tro, och alla som tro med en sorgbunden tro; alla som tro med en sjungande tro, och alla som tro med en suckande tro. Ty löftet gäller hwar och en, som tror, som håller sig till Jesus, de må för öfrigt wara huru olika som hälst.

Gud skall bygga upp Juda städer och de skola bo där och besitta dem. Det heliga landet war en bild af Guds rike, och de många städerna i landet woro en bild af de många boningarne i Guds rike. Om dem säger Jesus: I min Faders hus äro många boningar, och jag går bort för att bereda eder rum. Och om jag går bort, skall jag komma igen och taga eder till mig, på det att där jag är, där skolen I också wara (Joh. 14). Här har du trångt. Men där är rum, godt rum. Här måste du kanske nöjas med den allra största torftighet i ditt bo. Men där skall du bo i himmelska salar så härliga, att ingen konung eller kejsare på jorden haft någon aning om en sådan prakt. Här har du legat hårdt, och din kropp har ofta wärkt. Men där skall du hwila i din frälsares armar och din kropp och din själ skola, fulla af hälsa och lif, jubla i lefwande Gud. Bida blott, bida blott. Tiden är kort öfwer allt detta.

Och hans tjänares säd skall hafwa dem till arfwedel, d. w. s. de gudfruktiga skola släktled efter släktled hafwa Juda städer till arfwedel. Det war den gamle israelitens hopp. Men **wårt** hopp sträcker sig wida längre. Huru kärt hem och fädernesland och allt, hwad därtill hör, må wara här på jorden, så är det dock icke wårt rätta hem. Wi wänta efter något högre och bättre. Guds barn blifwa alltid gäster och främlingar här. Wi weta, att wi nu bo i en tälthydda, som skall brytas ned. Men sedan hafwa wi att wänta en byggnad af Gud, ett hus ick gjordt med händer, ewigt, i himlarna (2 Kor. 5: 1). Och där skola alla släktled af troende, "Guds tjänares säd", d. ä. alla som äro födde af den rätte Guds tjänare Kristus, samlas — o hwilken samling! De äro nu på wäg dit — o hwilket tåg! Och det närmar sig målet med hwarje minut — och hur wäl, att tiden går! **Och de, som hafwa Herrens namn kärt, skola bo där.** Ära ware wår Gud och Lammet! Amen.

Gud, skynda till mig.

Ps. 70: 1—6.

1. För sångmästaren; af David, till åminnelse. 2. Gud, rädda mig; Herre, skynda till min hjälp. 3. Må de komma på skam och warda utskämda, de som stå efter min själ, må de wika tillbaka och blygas, de som önska min ofärd. 4. Må de wända tillbaka för sin skams skull, de som säga till mig: "rätt så, rätt så!" 5. Må de fröjdas och wara glada i dig, alla de som söka dig; och de som älska din frälsning, de må ständigt säga: "Upphöjd ware Gud!" 6. Jag är eländig och fattig; Gud, skynda till mig. Min hjälp och min befriare är du; Herre, dröj icke.

Det är en bönepsalm, som David här skrifwit, **till åminnelse**, såsom han säger. Detta uttryck, som äfwen förekommer i Ps. 38: 1, syftar sannolikt på det i 3 Mos. 2: 2, 9 omtalade minnesoffret. Det war den del af spisoffret, som brändes upp, Herren till en wälbehaglig lukt. Troligen will uttrycket säga, att psalmen skulle sjungas wid ett sådant minnesoffer. Men att offret kallades minnesoffer, beror wäl därpå, att den offrande därigenom wille göra sig påmind hos Herren. Och det behöfwa wi ofta göra. Ja, dagligen och stundligen må wi wäl begagna oss af den saliga rättigheten att träda fram för Gud och tala med honom. För öfrigt är denna psalm nästan ordagrant lik Ps. 40: 14 följ.

Psalmen är en ifrig bön. David är angelägen att få, hwad han beder om, ty han är i trängande nöd. **Gud, rädda mig.** Han känner det, såsom om han hölle på att förgås. När lärjungarne woro ute i swår storm på sjön Genesaret och Herren Jesus låg och sof i båten, så wäckte de honom, ifrigt sägande: Herre, sköter du icke om, att wi förgås? Och när Petrus skulle gå på wattnet, men började sjunka, så ropade han: Herre, fräls mig, jag förgås. I hwarje ögonblick ljuder det ock säkerligen från tusen och åter tusen på jorden det nödropet: "Herre, rädda mig." Där är en, som håller på att duka under för fattigdomens börda. Han ropar: "Herre, rädda mig." Där blir en annan häftigt sjuk. Han ropar: "Herre, rädda mig." Där inträffar en olyckshändelse, ett

skeppsbrott, en järnwägsolycka, en eldswåda eller dylikt. Och nu ropa många: "Herre, rädda oß." Så äro där syndare, som waknat till besinning öfwer sin olyckliga belägenhet; där äro troende, som lida grufliga frestelser, eller som fallit i synd. Och de ropa alla: "Gud, rädda oß. Gud, wår Gud, fräls oß!"

Men David tillägger: **Herre, skynda till min hjälp.** Han will blifwa hjälpt strax. Han kan icke uthärda längre. Ja, så kännes det. Och dock kan det hända, att Herren dröjer. Men det sker icke därför, att han icke hör, icke heller därför att han icke will eller kan hjälpa, utan därför att det är bäst för den ropande, att han dröjer. Hwad jag gör, säger han, wet du icke nu; härefter skall du få weta det (Joh. 13). Men här gäller att tro, werkligt tro utan att se, och att tro länge, tro med en tro, som ännu i elfte stunden säger: "Herre, jag släpper dig icke, med mindre du wälsignar mig." En sådan tro behagar på det högsta Gud. Saliga äro de, som icke se och ändå tro (Joh. 20). Så säger Jesus själf. Låtom oß därför göra så.

Hwad det nu war, som för tillfället plågade David, det angifwer han, då han tillägger: **Må de komma på skam och warda utskämda, de som stå efter min själ,** d. ä. de som söka att rödja mig ur wägen; **må de wika tillbaka och blygas, de som önska min ofärd.** David war ju utsatt för sådana. Saul war en sådan, ja, Davids egen son Absalom stod efter sin faders lif och öfwerlade med sina wänner om, huru han skulle kunna taga det. Så måste äfwen nu Guds barn ofta lida förföljelser af dem, som wilja dem ondt, och som därför skulle glädjas och ropa: **rätt så, rätt så,** om det ginge dem illa, ja, om de ginge alldeles förlorade. Mot sådant må wi nu bedja: "Gud, låt dem komma på skam! Låt dem icke få den glädjen att lyckas i sin ondska."

I synnerhet böra wi bedja Gud, att själafienden må komma på skam, när han söker att förföra oß till "otro, förtwiflan eller andra swåra synder och laster", såsom det står i lilla katekesen. Därför lärde också Herren sina lärjungar att bedja: Fräls oß från den onde. Ty själafienden går omkring såsom ett rytande lejon, sökande hwem han må uppsluka. Öfwer allt lägger han ut snaror och gräfwer gropar i deras wäg för att fånga dem och bringa dem på fall. Här lägger han ut girighetens och wärldskärlekens snara, där otuktens, där partisinnets, där egenrättfärdighetens och egenkärlekens. Ja, hwem kan räkna upp alla hans snaror och giller? Gud, låt honom komma på skam, och låt alla dem skämmas, som bara stå och wänta, att wi skola falla i synd, på det de må få

ropa: "Rätt så, bra, bra!" Gud hjälp oß att waka och segra och blifwa bestående ditt eget härliga namn till ära och lof.

Det har ofta wisat sig, att när de troende på en plats slutit sig tillsammans för att såsom en Guds församling uppbygga sig inbördes, så har det hos många wäckt förargelse, och dessa önska då ingenting hällre, än att församlingen snart må gå sönder. Yppa sig nu strider och ledsamheter inom henne, så glädjas de och ropa: "Rätt så, rätt så." Och så hoppas de att snart få se församlingen i spillror. Då tala de också med hwarandra därom triumferande. Men Gud, låt dem komma på skam. Må de warda utskämda, wika tillbaka och blygas. Gud, bewara din församling, att hon icke må duka under i stormen till glädje för fienderna, utan att hon må öfwerwinna i allt till glädje och ära för dig och till lön för din Sons arbete och pina.

Att så bedja är för wisso en rätt och Gud behaglig bön. Herren lofwar äfwen att höra den. Därför säger han genom profeten: Rasen, I folk, men bäfwen, och lyßnen till I alla fjärran länder. Rusten eder, men bäfwen. Fatten beslut, det warder om intet; utfärden befallning, den skall icke werkställas, ty med oß är Gud (Es. 8: 9 f.). Ja, Herren skall ock till slut låta det onda, som fienderna tänkte, komma tillbaka öfwer dem själfwa. Såsom David säger i Ps. 37: De ogudaktiga draga ut swärdet och spänna sin båge för att fälla den eländige och fattige. Deras swärd skall gå in i deras eget hjärta, och deras bågar skola brytas sönder. Och Paulus predikar med hela naturen och alla tiders historia: Hwad människan sår, det skall hon ock uppskära (Gal. 6). Men det är Gud, som efter sin rättfärdighet har ordnat det så. Ingen skall därför kunna komma undan denna hans ordning. Låt de ogudaktiga trotsa: det kommer igen. Det kommer med we och förbannelse. Det är deras eget werk. — Men David fortsätter:

Må de fröjdas och wara glada i dig, alla de som söka dig. Härom säger Joh. Arndt: "Ehuru förföljarena ofta högeligen bedröfwa de troende kristna med wåld, förtryck, förakt och förtal, så hafwa de dock en högre, fördold glädje i Gud, som fienderna icke kunna taga eller förbjuda. Gärna gjorde de wäl det, gärna beröfwade de dem all tröst och wederkwickelse, och den yttre trösten fråntaga de dem äfwen, såsom kropp och lif, gods och ära, men den höga, fördolda tröst, som kommer af Gud, den kunna de icke beröfwa dem. Denna himmelska, gudomliga tröst har uppehållit de heliga martyrerna och inwärtes högeligen fröjdat dem; därför säger wår psalm: **fröjde och glädje sig i dig, de som efter dig fråga.** Gud är själens högsta fröjd och tröst, såsom David säger: **om mig än**

kropp och själ försmäkta, så är du dock, Gud, alltid mitt hjärtas tröst och min del (Ps. 73: 26)."

"Men hwad är det för ett folk, som har sin glädje i Gud? Wår psalm swarar: **de som efter dig fråga,** de som dig söka. Söka Gud heter i Skriften att hafwa en innerlig längtan efter Gud och hans nåd, att wara fästad med sitt hjärta wid Gud allena och ej wid något skapadt, att älska endast honom, att hos honom allena söka råd, hjälp och tröst, sätta allt hopp till Gud, att dagligen anropa honom med suckar, ära, lofwa och prisa honom och hafwa all sin lust till Gud. Hwarest detta sker, där fröjdar Gud hjärtat tusen gånger mer, än wärlden kan bedröfwa detsamma, ty till ett sådant hjärta har Gud å sin sida all sin lust, och låter detsamma erfara mycken tröst och ljuflighet." — Ja, ja så är det. Tusen sinom tusen kunna af egen erfarenhet besanna det.

Och de som älska din frälsning, de må ständigt säga: upphöjd ware Gud. Guds frälsning är den frälsning, som Gud gifwer. Men med dem, som älska Guds frälsning, menar David här dem, som önska, att Gud må frälsa honom. Medan fienderna önskade hans ofärd, funnos alltid sådana, som önskade och bådo till Gud om frälsning för honom. Och nu beder David: "Låt dessa få den glädjen att se, att du hjälper, på det de må få upphöja och prisa ditt namn." Om en lem lider, så lida de alla med, säger Paulus. Men om en lem förhärligas, så glädjas alla lemmarne med (1 Kor. 12: 26). Om en kristen blir af fienderna öfwerwunnen, så werkar det sorg hos de andra. Men när Gud härligen hjälper en som lider, så werkar det glädje och lof hos de andra. Sådant är Kristi sinne. Ja, Gud, gif alla dem glädje, som älska och önska frälsning och allt godt öfwer din församling. Sådan bön behagar på det högsta Gud. Ty församlingen är hans ögonsten och hans brud. Och såsom det nu alltid gläder en brudgum, när han hör andra önska allt godt åt hans brud, så gläder det också Gud. Ja, honom ännu mycket mer. Låt oß därför i kärleken flitigt bedja för församlingen samt för alla Guds barn, som lida och strida.

Men denna bön må äfwen tillämpas på alla, som söka Guds frälsning för egen del. Ja, Gud skall låta dem finna, hwad de söka. Förrän de ropa, will han swara. Om I söken mig af allt hjärta, så skall jag låta mig finna af eder, säger han. Men Guds frälsning är att finna i Jesus Kristus. Därför sade också den gamle Simeon, när han höll Jesusbarnet i sina armar: Mina ögon hafwa sett din frälsning (Luk. 2). Ja, själfwa namnet Jesus betyder på swenska: Gud är frälsning. Och det namnet skulle Guds son hafwa, på det wi må weta, att det är ge-

nom honom som Gud hjälper och frälsar. Du — du som känner, att du behöfwer frälsas, håll dig enfaldigt till Jesus. Han är wägen, sanningen och lifwet. I honom bor all gudawarandets fullhet lekamligen. Och han har sin Faders bud att icke tappa bort något af allt, hwad Fadern har gifwit honom. Därför säger han ock: Den till mig kommer, honom kastar jag icke ut. Ty jag har icke kommit för att göra min wilja utan hans wilja, som har sändt mig.

Men att upphöja Gud det är att lofwa och prisa honom. Och det skola alla de få göra, som älska hans frälsning. De böra också göra det **alltid**, såsom David här säger. Ty deras frälsning går wida utöfwer allt, hwad tänkas eller nämnas kan. Allt hwad stort och skönt och godt och ljuft, som annars kan tänkas, är ingenting att tala om i jämförelse med Guds frälsning, frälsning från synd, död, djäfwul och allt ondt, af hwad namn och beskaffenhet det wara må, samt barnaskap och ewig härlighet i himlarnes rike. All bedröfwelse, som Guds barn måste lida här, är i jämförelse med denna frälsning såsom en liten gnista emot wärldshafwets watten. När frälsningen blir uppenbarad, då skall den lika fullkomligt utplåna all sorg, som solens ljus utplånar mörkret, förwandla alla tårar till strålande juweler samt wända all klagan och suckan i ändlöst jubel. Och när wi weta, att wi hafwa sådant att wänta, då böra wi för wisso nu ständigt sjunga: Upphöjd ware Gud. Det dröjer ju icke heller så länge, innan det kommer. Och säkert är det. Ingen lagfart, intet fastebref kan wara så säkert som Guds löfte. Därför sjunger Luther:

Guds ord och löfte skall bestå,
Wi det i hjärtat bäre.
För himmel ej för jord wi gå
Till strids och glade äre.

Ja, låt oß wara glada, när wi ha rättighet därtill. Det är hälsosamt att wara glad. Det behagar Gud och tjänar till hans ära. Och hwarför skulle wi då icke unna oß själfwa den glädjen?

Jag är eländig och fattig, säger David widare. Han icke bara känner det så, utan det är så. Ja, i själfwa werket äro wi ytterst eländiga och fattiga warelser. Äfwen de, som äro som starkast och mäktigast, äro endast stoft och aska. Äfwen de wisaste människor äro mycket dumniga och dåraktiga, de rikaste äga i själfwa werket ingenting, och de frommaste äro ännu mycket syndiga och orena, så att de, om de känna sig själfwa, måste dagligen bedja: Gud, gå icke till doms med din tjänare,

utan war mig nådig efter din stora barmhärtighet. Att kött är hö och all deß härlighet såsom blomster på marken.

Men David war nu för tillfället i någon särskild nöd, som gjorde, att han kände sitt elände djupare än annars. Därför beder han igen: **Gud, skynda till mig.** Det är kommet så långt, att om han icke får hjälp snart, så ser han intet annat, än att han måste förgås. Gud låter det ofta så komma till det ytterste, på det wi måtte se wår egen hjälplöshet. Men så träder han fram och tager i och frälsar, på det wi må se, att han alltid är att lita på. Tänk, huru förtwiflad ställningen war för Mose och Israels folk wid Röda hafwet. Där fanns ingen den ringaste utsikt till räddning. Men så trädde Gud fram, och hafwet måste wika undan och lämna fri framgång för hans folk. Men hwem hade kunnat tänka något sådant? Och huru ofta har icke Gud upprepat detsamma? Hela hans regering är en kedja af under.

Därför gif dig aldrig öfwer utan säg med David: **Min hjälp och min befriare är du.** Ty då säger du alltid sannt. Och kan du icke strax tro det, så säg om det igen, tills du kan säga: "Nu tror jag." Men i samma stund skall också din nöd wara öfwer. Ty tron skingrar allt mörker. Tron öfwerwinner alla swårigheter. Tron triumferar öfwer alla fiender. Tron gör glad midt i lidande och gör lefwande midt i döden. Alltså säg gärna såsom David här till sist: **Herre, dröj icke.** Men när du det säger, så dröj icke heller själf att tro. Ty det är genom tron Herren will hjälpa dig, såsom Jesus sade till dem, som han botat: Din tro har frälst dig, och såsom han sade till Marta: Om du trodde, skulle du få se Guds härlighet (Joh. 11). Ja, låt oß bedja och tro och hålla ut intill änden. Låt oß tro som barn, som icke **kunna** twifla. Ja, hwarför skulle wi icke tro?

Gud, rädda mig genom din rättfärdighet.

Ps. 71: 1—2.

1. Hos dig, Herre, har jag min tillflykt; låt mig aldrig i ewighet komma på skam. 2. Rädda mig och befria mig genom din rättfärdighet; böj till mig ditt öra och fräls mig.

Till dig, Herre, tager jag min tillflykt. Detta är ett uttryck, som ofta förekommer i psalmerna. Det är också ett mycket skönt uttryck för den kristna tron. Människolifwet är fullt af trängsel och swårigheter, som göra, att människan känner sig behöfwa hjälp. Och då wänder sig den ene hit, den andre dit. Men tron tager sin tillflykt till Gud. Äfwen om hjälpen kommer genom människor eller genom yttre händelser, så ser dock tron densamma komma från Gud. Alla heliga, som warit från wärldens begynnelse, hafwa därför haft det "märket", att de hållit sig till Herren samt i all nöd wändt sig till honom. De hafwa i många ting warit hwarandra olika, haft olika åsikter, handlat olika, ja, kanske många gånger stridt med hwarandra, men däri hafwa de haft samma åsikter, att hos Herren war hjälp och frälsning att söka, och däri hafwa de handlat lika, att de i all nöd wändt sig till Herren.

Det är omöjligt att hoppas, att alla troende här, där wi förstå endels, skulle kunna komma till lika åsikter i allt. Den ene tänker så, den andre så. Den ene handlar så, den andre så. Och under tiden äro de bägge uppriktiga i sin ande. Och däri handla de lika, att de hålla sig till Gud och tro på Jesus, i hwilken Gud bor, och genom hwilken Gud frälsar. Att få alla människor lika i andlig måtẗo, det är lika omöjligt som att få dem lika stora till kroppen, så att samma kläder skulle passa dem alla. Guds församling är såsom ett träd, där inga grenar sitta i riktigt symmetrisk ordning, inga grenar äro lika långa, inga grenar äro raka och inga grenar riktigt parallella. På dessa grenar finnas icke heller två blad, som äro riktigt lika. Men alla äro de grenar i samma stam, alla hafwa de sitt lif från samma rot. Den gren, som pekar åt öster, får icke säga till den, som pekar åt wäster: "Du är ingen rätt gren." Och den gren, som är grof och tjock, får icke säga till den, som är wek och klen:

"Du är ingen rätt gren." Nej, alla äro de **ett** träd med **en** stam och **en** rot. Och så äro alla troende **en** i Kristus Jesus, såsom Paulus säger i Gal. 3: 28, **ett** träd genom den ena stammen, nämligen Kristus, och den ena och samma roten, nämligen Gud. Och alla lefwa de **ett** lif genom den nåd, som från den ena roten genom den ena stammen strömmar in i dem alla.

Därför skall man kalla alla dem troende, hwilka hålla sig till Gud och lefwa i Kristus. Om de äro swaga eller starka, riktiga eller besynnerliga, frimodiga eller klenmodiga, så äro de dock sannt troende Guds barn. Därför skall man också nu kalla den en troende människa, som sålunda i all nöd tager sin tillflykt till Herren. Om han också icke törs tro, att han är en troende, så är han det i alla fall. Ty tron består icke däri, att jag tror någonting om mig, utan däri, att jag håller mig till Herren samt söker och wäntar nåd och frälsning af honom.

Hör alltså du, som nu är i nöd, ehwad det än wara må, tag din tillflykt till Gud. Lasarus war fattig. Han tog sin tillflykt till Gud, och änglar förde honom till paradiset och lade honom i Abrahams sköte, medan fienderna sade: "Det är förgäfwes att tro och bedja; Gud hör icke bön. Lasarus dog i samma eländiga tillstånd, som han hade lefwat uti." Den sjuke man, som omtalas i Matt. 9, tog sin tillflykt till Gud, då han, liggande på sin säng förlamad, lät bära sig till Jesus. Han sade ingenting, men Jesus **såg** hans tro och deras tro, som buro honom. Och Herren botade honom. När Jerusalem belägrades af Sanheribs här, och, mänskligt taladt, intet hopp om räddning fanns, då tog Hiskia sin tillflykt till Gud. När Paulus war i sjönöd på Medelhafwet, och ingen kunde se annat, än att en säker undergång wäntade skeppet och alla dem, som woro ombord, då tog Paulus sin tillflykt till Gud, och alla blefwo räddade. När röfwaren på korset höll på att dö, så tog han sin tillflykt till Gud, i det han wände sig till Jesus, bekännande sin synd och sägande: "Herre, tänk på mig, när du kommer i ditt rike." Och han wardt frälst.

Alla sådana exempel äro skrifna för att lära oß tro och wisa oß, hwad tron är. Där talas ingenting om wärdighet eller egna werk, utan endast om huru den nödställde i känslan af sin nöd söker hjälp hos Herren och sätter sin lit till honom. Gack därför du och gör sammalunda! "Ja, säger du, det gör jag." Nuwäl, då är du ju troende. "Men, säger du, om min tro är falsk?" Swar: det är **aldrig** en falsk tro att hålla sig till Herren. Att hålla sig till egna werk, egen fromhet och trösta därpå, det är en falsk tro. Men att hålla sig till Herren, det är **alltid** en rätt tro, äfwen om den är swag.

Låt mig aldrig komma på skam. Att komma på skam är att tro och hoppas något och så blifwa swiken. Så går det dem, som hålla sig till afgudar. Akabs präster ropade till Baal, och de hade ett sådant allwar därmed, att de också skuro sig med knifwar, under det de skriade: Baal, hör oß, Baal, hör oß. Men Baal kunde icke hjälpa, och så kommo de på skam i sin lit till honom (1 Kon. 18). De som hålla sig till mammon, komma också på skam. De wänta af honom frid och lycka, men han kan icke gifwa dem den. Och när de ligga där döende och allra bäst behöfwa hjälp, då lämnar han dem alldeles. De som hålla sig till människor, komma också ofta på skam. Där war en änka. Hon war i nöd. Hon wände sig till en af sin aflidne mans wänner, alldeles wiß att han skulle hjälpa. Hon kom på skam. Han kunde icke. Hon tänkte på en annan, som hon icke kände mer, än att hon hört talas om honom. Hon gick dit, men hon wände om. Hon tordes icke. Hon gick en gång till, men hon wände åter om. Ändtligen bad hon Gud om mod. När hon ringde på, darrade hennes hand, och när hon kom in, bad hon "tusen gånger" om ursäkt för sin djärfhet. Mannen log och gaf henne, hwad hon behöfde och begärde. Ja, så går det bland människor. Där man wäntar, där kanske man får ingenting; där man icke wäntar, kanske man får. Stundom blir man bortwisad från både den ene och den andre. Men när man tar sin tillflykt till Gud, så behöfwer man icke darra på handen eller på benen, då behöfwer man icke bedja om ursäkt för sin djärfhet, då behöfwer man icke frukta att komma på skam.

Ingen kommer på skam, som wäntar efter Herren, står det i Ps. 25, ja, på nästan hwarje sida i bibeln och på hwarje blad i wärldshistorien. En sådan troende kan wäl komma i mörker och nöd, ja, ända ned i grafwen, men han kan aldrig komma på skam. Han kan få wänta på bönhörelse länge, men han kan aldrig komma på skam. Att wänta att Gud skall wara trofast, det är som att sätta sig på ett hälleberg. Den som det gör, behöfwer icke frukta, att hans stol skall gå sönder.

Rädda mig och befria mig genom din rättfärdighet. Ordet "rädda" tyder på fara, och ordet "befria" tyder på snara. Hwad psalmisten nu närmast menar för snaror eller faror, det kunna wi icke weta. Men wißt är, att orden gälla hwad snaror och faror som hälst, som själafienden kan lägga i den troendes wäg för att fånga honom, eller som han redan har fångat honom uti. Om du därför blifwit genom fiendens list snärjd i yttre swårigheter, eller om du blifwit snärjd i någon frestelse, så att du har fallit i synd, så tag dessa ord i din mun och i ditt hjärta och ropa: "Herre, rädda mig."

Men att psalmisten åberopar sig på Guds rättfärdighet, det är en stor tröst. Ty därmed lärer han oß att icke wara rädda för Guds rättfärdighet utan twärtom att trygga oß därwid. I själfwa werket finnes det ock ingenting så trösteligt som det, att Gud är rättfärdig, så att wi med full wißhet kunna weta, att allt, hwad han gör, är rätt och godt. Om wi sålunda blifwa orättwist förföljda och anklagade och dömda af wärlden, så kunna wi med full trygghet lämna saken åt Guds rättfärdighet. Han skall för wisso laga, att rätt blir rätt till sist, äfwen om det för tillfället undertryckes, så att det ser ut, som om orätt skulle få triumfera. All wår wißhet om sanningens och rättens seger hwilar därpå, att Gud är en rättfärdig Gud.

Men såsom det är rättfärdigt af Gud, att han hämnas och undertrycker det onda, så är det ock rättfärdigt, att hau förbarmar sig öfwer de elända, att han uppsöker de borttappade och igenhämtar de förwillade, att han mottager syndare och förlåter dem deras synder och gör dem godt o. s. w. När Jesus gick omkring och gjorde wäl och hjälpte dem, som woro behärskade af djäfwulen, utan att fråga efter deras wärdighet eller owärdighet, då handlade han rättfärdigt. När han mottog syndare och åt med dem, så att fariseerna förargades och menade, att han icke kunde wara någon helig man, då handlade han rättfärdigt. När han förbarmade sig öfwer publikaner och skökor och tillsade dem nåd och syndaförlåtelse, när han tog emot röfwaren på korset o. s. w., då handlade han rättfärdigt. Och i allt detta war han Guds wäsens rätta afbild. Om allt detta gäller, att han gjorde ingenting af sig själf utan gjorde endast, hwad han såg Fadern göra, och hwad Fadern hade budit honom. Ty just sådan är Fadern; just så yttrar sig **hans** rättfärdighet.

När Herren Jesus widare lärde sina lärjungar och sade: Älsken edra owänner, wälsignen dem, som banna eder, gören wäl mot dem, som hata eder, och bedjen för dem, som försmäda och förfölja eder, då lärde han dem att handla rättfärdigt och likna Gud, såsom han tillade: på det I mån wara eder faders barn, som är i himlarna, ty han är god mot de otacksamma och onda, han låter sin sol gå upp öfwer onda och goda och låter regna öfwer rättfärdiga och orättfärdiga. Ja, det är rättfärdigt att älska och göra godt och öfwerwinna det onda med det goda. Den högsta rättfärdighet, som tänkas kan, är det att Gud har gifwit ut sin enfödde Son för att frälsa det förtappade. I detta inneslutes allt annat, såsom alla Guds skapade werk omslutas af himlahwalfwet.

Därför skall du, när du känner dina synder och behöfwer frälsas, icke wara rädd för Guds rättfärdighet utan twärtom wara glad, att Gud är

en rättfärdig Gud. Ty den sanna rättfärdigheten föraktar icke syndare, stöter icke bort dem, när de komma och söka nåd, utan förbarmar sig öfwer dem och hjälper dem. Att älska dem, som äro älskliga, och göra godt emot de goda, det är ju rättfärdigt äfwen det; men det är icke större rättfärdighet, än att äfwen hedningar och publikaner kunna komma ut därmed, säger Jesus (Matt. 5: 46, Luk. 6: 32). En högre rättfärdighet will Herren Jesus finna hos sina lärjungar. Och huru skall den då wara beskaffad? Jo så, att de förbarma sig öfwer de owärdiga och brottsliga, gärna förlåta oförrätter och göra dem godt, som brutit. Och hwarför det? Swar: emedan Gud är rättfärdig på detta sätt, såsom Johannes säger: Om wi bekänna synderna, han är trofast och rättfärdig, så att han förlåter synderna och renar af all orättfärdighet (1 Joh. 1).

Alltså när du behöfwer frälsas, när du är brottslig och behöfwer mycken nåd, så säg: "Herre Gud, jag har syndat och illa gjort och förtjänar intet annat än straff. Men du är rättfärdig. Förlåt mig därför alla mina synder och fräls mig." — "Men, säger du, Gud hatar ju synden, emedan han är en rättfärdig Gud." Ja, det är alldeles sannt. Men just därför att han hatar synden, är han så angelägen att frälsa människor från synden. Tänk dig en rättfärdig jordisk fader, som har en lastbar son. Huru angelägen är han icke att rädda sonen från hans laster? Och hwarför? Därför att han är rättfärdig, så att han hatar lasten och älskar sonen. Ty både det ena och det andra är rättfärdighet. Nuwäl, där har du en bild af Gud. Ty just därför är det, som Gud kallar sig fader, emedan han will, att wi skola om honom tro det högsta och bästa, som namnet fader innebär. Tro därför så om honom, ty då gör du rätt. Och att göra rätt, det är alltid att göra en god gärning.

Böj ditt öra till mig och fräls mig, beder psalmisten widare. Har du sett ett litet barn, som enträget beder sin fader om någonting, huru det försöker att draga ned faderns öra närmare till sin mun? Fadern böjer sig också. Han kan icke stå rak och styf då, äfwen om han annars är aldrig än så styf i ryggen. Ja, så barnsligt talar psalmisten här om Gud: böj ditt öra till mig. Se, sammalunda skola äfwen wi lära att på ett rätt enfaldigt sätt umgås med Gud om allt, som rör oß. Han will förwisso hjärtligen låta sig wårda om oß och taga sig an alla wåra trångmål och swårigheter. Finnes det något, som är rätt och godt, så war wiß, att Gud skall göra det. Men om han dröjer, så war wiß, att äfwen det är godt. Allt hwad Gud gör, är godt, och att tro så om honom är också godt. Ja, Gud ware lof, att det så är.

War mig en klippa.

Ps. 71: 3—13.

3. War mig en klippa, där jag får bo, dit jag ständigt må gå. Du har förordnat att frälsa mig. Ty du är min klippa och min borg. 4. Min Gud, befria mig ur den ogudaktiges wåld, ur den orättfärdiges och förtryckarens hand. 5. Ty du är mitt hopp; Herre, Herre, du är min förtröstan allt ifrån min ungdom. 6. Du har warit mitt stöd allt ifrån moderlifwet, ur min moders lif har du förlöst mig; dig gäller ständigt mitt lof. 7. Såsom ett under har jag blifwit för många; och du är min starka tillflykt. 8. Min mun skall wara full af ditt lof, hela dagen af ditt beröm. 9. Förkasta mig icke i min ålderdoms tid, öfwergif mig icke, när min kraft förswinner. 10. Ty mina fiender tala om mig, och de, som wakta efter min själ, rådslå med hwarandra, sägande: 11. "Gud har öfwergifwit honom; förföljen honom och gripen honom, ty det finnes ingen, som räddar." 12. Gud, war icke långt ifrån mig; min Gud, skynda till min hjälp. 13. Må de komma på skam och blifwa till intet, de som stå emot min själ; må de höljas med smälek och blygd, de som söka min ofärd.

Den som beder, han bör bedja i tro. En rättfärdig mans bön förmår mycket, där den är i werksamhet. Elias war en människa af samma natur som wi, och i en bön bad han, att det icke skulle regna, och det regnade icke på jorden i tre år och sex månader. Och han bad åter, och himmelen gaf regn, och jorden frambragte sin frukt (Jak. 5: 16). Och detta är skrifwet oß till ett exempel. Ty wisserligen äro wi icke så wäldiga som Elias. Men wår Gud är densamma som hans, lika mäktig och trofast nu som då.

War mig en klippa, där jag får bo, och dit jag alltid kan gå. Klippan är en bild af styrka och trygghet. Att bygga sitt hus på hälleberget begagnar Jesus såsom en bild af att sätta sin tro och sin frälsning på säker grund. Och Gud är klippan. Därför säger profeten: Förtrösten på Herren till ewig tid, ty Herren Gud är en ewig klippa (Es. 26: 4). Psalmisten will hafwa sin bostad på denna klippa, icke bara för till-

fället löpa upp dit, såsom den ogudaktige gör, när någon nöd, i synnerhet dödsnöd, är å färde. Psalmisten will **alltid** gå dit, såsom man gör till det ställe, där man bor. Alla mina wandringar och resor sluta ju alltid på det ställe, där jag bor. Låt oß följa psalmisten äfwen wi. Där på klippan bor man trygg. Om det stormar ibland, så skall dock stormen aldrig omstörta klippan. Medan stora skepp blifwa wrak och wäldiga byggnader falla i ruiner, står klippan orubblig. Hon darrar icke ens. Stormens raseri war alldeles wanmäktigt emot henne. Och dock: klippan skall bäfwa en gång, bergen skola wika och högarna falla, ja, själfwa himlarnas krafter skola bäfwa. Men Gud är en klippa **ewinnerligen.**

Ack, att wi en gång kunde hinna till en riktig tro! Wi hafwa så stort behof af att tro och äga så mycket att tro och en så säker grund att tro på, en så trofast Gud och så orubbliga löften. Hwarför skola wi då icke tro? Det är alldeles för stor dårskap att icke tro.

Men psalmisten tillägger än ytterligare: **Du har förordnat att frälsa mig.** Ja, Gud har werkligen förordnat, att de troende skola frälsas. Han som har förordnat, huru jorden, solen, månen och alla stjärnor i himlarymderna skola gå, han har förordnat, att de troende skola frälsas. Och därwid blir det. Att rubba jorden ur den bana, som Gud har bestämt att hon skall gå, det wore lättare än att rubba Guds ewiga frälsningsråd. Så älskade Gud wärlden, att han gaf henne sin enfödde Son, på det att hwar och en, som tror på honom, icke skall förgås utan hafwa ewigt lif. Och hwem kan ändra det? Gud är kärleken, och det låter icke ändra sig. Sonen har han gifwit, det är gjordt och kan icke göras tillbaka. Och ändamålet med allt är, att hwar enda en, som tror på honom, skall hafwa ewigt lif. Den saken är lika fast och orubblig som allt det andra. Änglarne hafwa också fått befallning att bära de troende på sina händer, att de icke måtte stöta sin fot mot någon sten (Ps. 91), ja, att slå läger omkring dem (Ps. 34), att icke fienden må komma åt att göra dem någon skada. Men icke blott det. Till de troendes frälsning måste **alla** skapade warelser samwerka. Alldeles såsom uti ett hus föräldrar ordna allting så,att det må samwerka till barnens bästa, så har Gud skapat och ordnat allt till sina barns bästa och förordnat, att det skall hjälpa till wid deras frälsning. Ack, Guds beslut att frälsa de troende är så wißt och säkert, att Sinai berg i jämförelse därmed bör betraktas såsom en såpbubbla.

Men här måste wi låta Gud regera och wänja oß att på fullt allwar bedja: Ske din wilja. Ty understundom går Gud så underliga wägar, att han snarare synes hafwa förordnat fördärf åt oß. När en

swår förföljelse en gång bröt ut i Frankrike mot de troende, så skulle naturligtwis först deras ledare och lärare offras. En af dessa fick kunskap därom. Han wille fly. Det war natt. Han klädde sig och rusade ut. I mörkret och brådskan ramlade han utför trappan och bröt af sig bägge benen. Där låg han hjälplös och jämrade sig. Han war dödens barn. Wid daggryningen kommo fienderna. De bröto upp porten. När de sågo, huru eländig han låg där, rördes deras hjärtan. De slogo igen porten och aflägsnade sig. Tänk, hwilken lycka det war, att olyckan hände! Det war Guds sätt att rädda hans lif. Hwem hade wäl förmodat något sådant? Nuwäl, det må wara oß en bild och en lärdom, huru ock wi, när olycka inträffar, må tänka, att det kan wara lycka i olyckan. Gud har i alla fall förordnat, att wi skola frälsas, och det blir slutet p allt. Mer behöfwa wi icke heller weta.

Du är mitt bergfäste och min borg. Förr i wärlden, likasom nu och mer än nu, plägade man till skydd mot fiender bygga borgar på bergen. Nu will psalmisten säga: "Gud är för mig en sådan där ointaglig borg på ett oåtkomligt berg, där intet ondt skall nå mig, än mindre fördärfwa mig."

Men hwad psalmisten härwid närmast tänker på, det se wi, när han tillägger: **Min Gud, befria mig ur den ogudaktiges wåld, ur den orättfärdiges och förtryckarens hand.** Det war fiender, som plågade honom. Och sådana måste de troende i alla tider wara mer eller mindre utsatta för. Men wärre än alla fiender är fienden, han som går omkring såsom ett rytande lejon och söker, hwem han må uppsluka.

Ty du är mitt hopp, du är den, som jag hoppas på; **Herre, Herre, du är min förtröstan,** du är den, som jag förtröstat på, **allt ifrån min ungdom.** Psalmisten hade icke blifwit omwänd först wid mognare ålder utan hade warit troende allt ifrån ungdomen. Tänk huru lyckligt! Måtte alla uppwäxande unga blifwa troende. Det skall göra deras lif mycket lyckligt. Det skall icke taga ifrån dem deras ungdomsglädje utan helga den. Glädje är människan skapad till, och isynnerhet är det naturligt, att ungdom will wara glad. Men en syndig glädje lämnar sorgliga minnen efter sig, ja, ej sällan swåra märken, som förbittra den mognare åldern och fylla den med många kwal. Den helgade ungdomsglädjen lämnar efter sig minnet af en lycklig ungdom utan törnen samt lägger grunden till en wälsignad mannaålder och en fridfull ålderdom. Mycket af de lidanden, som en troende nu måste utstå, skulle han wara kwitt, om han hade blifwit omwänd i sin tidiga ungdom.

Ja, det war icke blott så med psalmisten, att han warit troende

allt ifrån sin ungdom, utan han kan äfwen tillägga: **Du har warit mitt stöd alltifrån moderlifwet.** Det fanns ingen tid, då han hade warit borta från Gud. Och det är det lyckligaste af allt. Det finnes många, som taga alldeles för gifwet, att barnen under uppwäxten måste komma bort från Gud för att sedan blifwa omwända. Men det är en skadlig willfarelse. De kunna mycket wäl blifwa bewarade allt ifrån början. Sälla äro sådana barn, och sälla äro deras föräldrar. Kanske äro de också flere, än wi tro, som werkligen blifwa bewarade. Men som sagdt, hwar det icke sker, så må de då warda omwända i tidiga ungdomen.

Ja, säger psalmisten widare, **du har förlöst mig utur min moders lif.** Och därmed will han icke blott säga, att hans födelse war ett Guds werk, ty det kan sägas om alla människor. Utan det är hans mening, att Gud från första stunden af hans lif hade tagit honom om hand och behållit honom i sin wård. Utan twifwel har också hans moder warit en gudfruktig kwinna, som genast öfwerlämnat sitt barn åt Gud. Det är saligt att få göra så. Hos Israels folk beseglades detta öfwerlämnande genom omskärelsen, hos oß beseglas det genom dopet. Ack, Gud, tag emot och wälsigna wåra små barn, uppfyll dem med din Ande och bewara dem till ewig tid.

Till dig går ständigt mitt lof. Allt, allt är det nåd af Gud, och därför skall äran bäras hem till Gud. Han är den, som skapar och uppehåller, som omskapar och omwänder, som upprättar och helgar, som wälsignar och bewarar. Han är den, som werkar både wilja och gärning för sitt wälbehags skull. Människor äro stoft. Dem skall man icke prisa. I wårt land lefde en grefwe, som allmänt ansågs för den ädlaste person, man någonsin kunde få se. Han firades och upphöjdes på alla sätt. Hans bröst war prydt af alla möjliga ordnar. Men en dag måste han fly ur landet såsom den gröfsta bedragare. Han hade förfalskat wäxlar för flere hundra tusen kronor. Ja, så är det med människor. En biskop dog. Han war uppburen såsom få. Wid hans bår talade en annan biskop, som upphöjde honom i de starkaste ordalag och prisade hans saligbet. Hans likkista war höljd af otaliga dyrbara kransar, på hwilka man kunde läsa sådana språk som dessa: Jag har mer arbetat än alla de andra o. s. w. Där war en riktig människodyrkan. Och dock wißte alla, att han i lifstiden hade warit en grof swärjare. Men när bouppteckning skulle ske, då wisade det sig, att han hade ägt rikedomar till bortåt en million kronor, som han hade dolt för att slippa betala skatt för dem. Då tystnade loffångerna, och då skämdes sångarne.

Nej, prisa icke människor. Ingen har något, som hon icke har und-

fått. Äfwen det bästa, som människor göra, är behäftadt med orenhet, äfwen där det icke är genomruttet. Ja, den troende måste också, när han rätt pröfwar sig och sina gärningar, säga: "Herre, gå icke till doms med din tjänare, ty för dig är ingen lefwande rättfärdig." Hwad som hos en troende werkligen kan wara att prisa, det kan Gud allena bedöma. Och han skall i sin tid wedergälla det. Låt oß därför lämna saken åt honom samt själfwa inskränka oß till att lofwa **Gud.** Wi hafwa icke mer af lofsång, än att Gud är wärd alltsamman. **Ständigt,** säger psalmisten därför, d. w. s. så snart jag öppnar min mun till lofsång, så går lofwet till dig. Ja, det är rätt. Låt oß följa det exemplet.

Jag har blifwit såsom ett under för många. Genom det sätt, hwarpå Gud hade warit med honom och hjälpt honom alltifrån hans födelse, hade han blifwit ett riktigt under i mångas ögon. Och detta är något, som man ännu i dag ofta kan få se. Somliga troende hafwa en så enfaldig och älsklig barnatro, och Gud är så tydligt med dem och wälsignar dem, att alla, som se det, owillkorligen måste utropa: "Det är rent underbart." Och i sanning, om wi bara trodde och riktigt gåfwe akt på Guds werk med oß, så skulle wi få se under efter under. **Och,** tillägger psalmisten, **du är min starka tillflykt,** och då är det ju icke så underligt, att jag får göra sådana erfarenheter. Ack, hwilken Gud wi hafwa! Af honom kunna wi wänta allt. Det är ju icke underligt utan helt naturligt, att han skall göra stora ting. Och att han alldeles särskildt låter sig wårda om sina barn, det är ju alldeles, som det bör wara. Så gör ju hwarje fader, äfwen den dåligaste. Och huru skulle man wäl hafwa annat att wänta af honom, som är fader öfwer allt, hwad fader heter i himlarna och på jorden.

Låt min mun wara full af ditt lof, hela dagen af din ära, d. ä. hjälp mig, att jag må kunna lofwa dig beständigt. När munnen är full af Guds lof, då har den icke rum för lättsinnigt tal eller elakt förtal. Det bästa sättet att undwika ruttet tal, det är icke att hålla igen munnen och tiga, nej, utan att fylla den med Guds lof. Tungan är en rörlig och werksam lem. Lägg icke onödigt band på henne. Låt henne röra sig, men icke i smuts utan i Guds lof. Sådant passar för wisso den, som är Guds barn och medborgare af de heligas samfund. Ja, Gud, tag du med din helige Ande hand om wåra tungor.

Förkasta mig icke i min ålderdoms tid, öfwergif mig icke, när min kraft förswinner. Psalmisten hade blifwit gammal nu. Han kände, att hans kraft började aftaga, och nu säger han: "Gud, du som tog wård om mig, när jag späd och hjälplös kom till wärlden, haf wård om mig äf-

wen då, när jag blir gammal och orkeslös." Ack, hwad människolifwet är underligt! Swaga och hjälplösa komma wi hit, swaga och hjälplösa fara wi hädan. Ingenting föra wi med oß hit, ingenting föra wi med oß härifrån. Men Gud will wara med oß i wåra sista stunder såwäl som i wåra första, ty han är i sanning den förste och den siste. Han tröttnar icke, när wi blifwa trötta. Att upplyfta, bära och hjälpa, det är hans dagliga göromål. Han är en ewig Gud, som har skapat jordens ändar, säger profeten, en Gud som icke tröttnar, icke mattas, hwilkens förstånd är outgrundligt, en Gud som gifwer kraft åt den trötte och stor styrka åt den maktlöse. De som wänta efter honom, de få en ny kraft, de fara upp med wingar såsom örnar, de löpa och uppgifwas icke, de wandra och warda icke trötta (Es. 40). Ännu när de warda gamla, skola de skjuta skott; de skola frodas och grönska (Ps. 92). Och så säger Gud till dem: Ända till eder ålderdom har jag warit densamme, och jag bar eder, ända till deß edra hår gråna de. Så har jag gjort, och jag will ännu lyfta och bära och rädda eder. Wid hwilken wiljen I likna mig, och med hwem wiljen I jämföra mig? (Es. 46: 4, 5.) Nej, ingen i himmelen, ingen på jorden är honom lik. Därför du åldrige, du orkeslöse, du som går på grafwens brädd, hwila wid Herren. En liten döende gosse blef af sin gudfruktiga moder tillfrågad, om han wille gå till Jesus. "Nej, swarade gossen, jag will ligga hos Jesus, för jag orkar inte gå." Ja, låt oß ligga hos honom. Han skall icke öfwergifwa eller förskjuta oß. Och om fienderna, såsom här widare står: **rådslå med hwarandra och säga: Gud har öfwergifwit honom, förföljen honom och gripen honom, ty det finnes ingen, som räddar,** så låt oß ändå wara trygga. Det betyder icke mer, än om någon stode på månen och knöte näfwen åt oß. Mycket har händt på jorden, sedan hon skapades, mycket skall också hända där, innan hon förgås. Men att Gud skulle öfwergifwa någon af dem, som söka honom, det har aldrig händt och skall i ewighet aldrig hända. Hwad som däremot skall alldeles säkert hända, det är hwad psalmisten här tillägger:

Må de komma på skam och förgås, som stå emot min själ, må de höljas med smälek och blygd, som söka min ofärd. Nu äro de modiga. Nu trotsa de. Nu tro de sig wara segrare. Stundom ser det äfwen så ut och allramest då, när de hade bragt Herren Kristus upp på korset. Men deras triumf skall wändas i gråt och tandagnissian. Det blir i alla fall deras slut, om de icke omwända sig. Gud öppne i nåd deras ögon!

Jag skall alltid hoppas.

Ps. 71: 14—18.

14. Men jag skall ständigt hoppas och jag skall föröka allt ditt lof. 15. Min mun skall förtälja din rättfärdighet, hela dagen din frälsning, ty jag wet ingen räkning därpå. 16. Jag skall komma med Herrens, Herrens wäldiga gärningar; jag skall prisa din rättfärdighet, ja, din allena. 17. Gud, du har underwisat mig allt ifrån min ungdom; och intill nu förkunnar jag dina under. 18. Öfwergif mig icke heller, Gud, intill ålderdomen, när jag warder grå, till deß jag får förkunna din arm för ett [annat] släkte, din makt för alla dem, som skola komma.

Begynnelseorden i denna text böra wi grundligt taga till hjärtat och lära oß dem ej blott utantill utan äfwen och isynnerhet innantill, så att de må blifwa wårt eget hjärtas dagliga tungomål. Han säger:

Jag skall alltid hoppas. Det är en god föresats. Ack, att wi kunde hålla den! Att uppgifwa hoppet är det sämsta, wi kunna göra. Det sprider en fullständig solförmörkelse öfwer hela lifwet, det beröfwar oß allt lefnadsmod och all arbetskraft, det förstör äfwen kroppens hälsa. Däremot gör hoppet, att wi kunna hålla modet uppe både hos oß själfwa och hos andra, att wi kunna med frimodighet löpa den wäg, som är oß förelagd, samt med kraft werka Herrens werk. Hoppet gifwer ljus och wärme, det lyfter ögonen upp mot himmelen, det gör hwarje börda lätt, det gör hjärtat friskt, det gör gången stadig, det gifwer kraft i striden och seger i själfwa döden. Låt oß därför hoppas. Om wi förlora ägodelar, om wi mista hälsan, om wi kämpa med husliga sorger, så låt oß behålla hoppet. Låt oß tänka: "Ännu är ej allt förloradt, ännu lefwer Gud, ännu står hans ord och löfte fast." Ja, låt oß ju mörkare det blir, desto hårdare i hoppet gripa fast i löftet. Hoppet är en hjälm (Ef. 6), som fiendens swärd icke kan genomtränga. Men den stridsman, som lägger bort hjälmen, får snart sitt hufwud klufwet.

Jag skall föröka allt ditt lof. Egentligen lyda orden: jag skall samla till allt ditt lof, d. w. s. jag skall alltjämt lägga mer och mer till.

Dag för dag bewisar Gud oß wälgärningar. Han lägger nåd till nåd, därför böra wi lägga lof till lof. Han gör oß idel godt. Äfwen när han för oß ned i mörka dalar, för han oß framåt mot himmelen. Äfwen när han låter bittra motgångar och sorger träffa oß, har han endast för affikt att fostra oß för himmelen. När han dröjer och ställer sig så, som om han icke frågade efter wåra böner, så will han endast öfwa oß att tro utan att se. I allt hwad han gör, tänker han allenast på godt. Och när han måste tukta oß för att hålla oß på wägen, så är dock tuktan mild i jämförelse med, hwad wi hade förtjänat, så att wi rätteligen skulle säga honom tack äfwen för det. Därför låt oß hoppas och hoppas så, att wi blifwa glada i hoppet, såsom aposteln Paulus säger. Det skall framkalla lofsång. Abraham hoppades, där intet hopp war (Rom. 4) och han kom icke på skam. Han hade löftet om en talrik afkomma. Men han hade intet barn. Med hwarje år blef han äldre; hans hustru likaså. Det blef sålunda alltjämt mörkare. Men han släppte icke hoppet. Och han kom icke på skam. Ty ordet kan icke swika.

Min mun skall förtälja din rättfärdighet, hela dagen din frälsning. Där sätter han Guds rättfärdighet och frälsning tillsammans såsom en och samma sak. Ty såsom det är rättfärdigt för människor att hjälpa och frälsa, så är det äfwen för Gud. Och psalmisten will nu för alla tala om, huru Gud frälsar. Det böra äfwen wi göra. Om en läkare gör sig känd för stor skicklighet, så pläga de, som blifwit botade af honom, tala om det, på det äfwen andra sjuka må höra det och wända sig till honom. Och så böra wi ideligen tala om, huru Gud nådigt tager sig an de elända, förlåter synder, söker efter de förwillade, upprättar de fallna, helar de sargade, läker de förkrossade, allt utan penningar och för intet, på det att alla, som wilja blifwa frälsta, må söka honom. Gud will på detta sätt warda känd. Det är tillika det bästa och hälsosammaste, som wi någonsin kunna tala om. Det är också ett ämne, som aldrig tryter, såsom psalmisten tillägger: **ty jag wet ingen räkning därpå.** Hwar och en enskild kristens lif är en enda sammanhängande kedja af Guds frälsningsgärningar. Att wi lefwa, att wi hafwa kläder, föda, hus och hem o. s. w. — allt, allt beror det på Guds nåd och hjälp. Att wi icke råka ut för olyckor, eller, om wi komma i dem, blifwa räddade därur — allt, allt är det Guds frälsningsgärningar. De äro werkligen så många, att de icke stå till att räkna. Men allramest stort och härligt är det, att han bewarar oß för synd, så att wi icke falla, eller hjälper oß upp, om wi hafwa fallit, så att wi kunna hålla ut och warda beståndande intill änden. Om wi riktigt aktade på detta, så skulle hela wårt lif blifwa en

oafbruten lofsång. Ack, hwad wi kunde wara outsägligt lyckliga, om wi bara wore rätt förståndiga!

Jag skall komma med Herrens, Herrens wäldiga gärningar, d. ä. jag skall bära fram dem, förkunna dem, alldeles såsom wi pläga säga, att någon "kommer med något", när han talar om det. Ja, låt oß komma med Herrens wäldiga gärningar. Wåra egna gärningar äro ingenting att tala om. Om man sätter de wäldigaste byggnadswerk af människor wid sidan af ett "Guds berg", så blifwa de oändligen små. Efter några hundra år ligga de i ruiner, så att man måste gräfwa djupt ned i jorden för att finna spår efter dem. Men berget står orubbligt, oföränderligt, såsom det alltid stod. Och sätta wi nu detta berg wid sidan af de stora och härliga himlakroppar, som löpa sina banor på fästet, då blir äfwen berget litet såsom ett sandkorn. Huru wäldig är icke hans kraft, som har frambragt allt detta! Och huru trygga äro icke de, som sitta i skuggan af hans wingar!

I oß själfwa äro wi ju swaga, eländiga warelser. Äfwen de starkaste äro icke mer än ett gräs, som wißnar, och ett blomster, som faller af. Att lita på egen kraft, det är såsom att blåsa upp en såpbubbla för att få något att sätta sig på. Talet om människans egen kraft, det är såsom att tala om att anwända ett hårstrå till pelare under ett hwalf af sten. Låt allt sådant tal fara! Lämna t. o. m. hwarje **tanke** därpå! Paulus wille allra hälst berömma sig af sin swaghet, på det Kristi kraft måtte bo i honom, ty, säger han, när jag är swag, så är jag stark. Och säkert är, att ju mer wi kunna i **allt** — i det lilla och minsta så wäl som i det stora — se bort från wår egen kraft och bara se på Gud och hämta kraft från honom, desto bättre skall det gå för oß att i allting öfwerwinna och göra Guds wilja. Den där wackra tanken: "jag kan", har wållat så mycken swaghet och så många syndafall, att wi aldrig mer borde gifwa honom rum i wåra hjärtan utan i stället fylla hans plats med den bönen: "Gud, gif mig kraft i min swaghet du, ty **du** kan."

Jag skall prisa din rättfärdighet, ja, din allena. Det är icke utan orsak, att psalmisten så kraftigt betonar: ja, din allena, icke min rättfärdighet icke heller din och min utan din allena. Låt oß icke tala om **wår** rättfärdighet, den är i alla fall såsom ett orent och befläckadt kläde. Äfwen de bästa gärningar blifwa, när man betraktar dem riktigt, så fulla af fläckar, att man måste slå sig för sitt bröst och säga: Gud, gå icke till doms med din tjänare, ty för dig är ingen lefwande rättfärdig. När man betraktar människors werk i solmikroskop, då blir den allra finaste synål såsom en grof och skroflig timmerstock, den allra finaste linnewäfnad såsom

ett ojämnt laxnät o. s. w. Men tager man något af det, som Gud har gjort, så blir det i solmikroskopet wackrare, ju mer det förstoras, ja, då blir det enklaste blad riktigt förtjusande underbart. Och så är det med wår rättfärdighet. Den tål icke, att man granskar den för nära. När man en gång för Rosenius presenterade en troende man och berättade, att denne hade warit brännwinsbrännare men ändrat sitt bränneri till ett bönehus, så swarade Rosenius: "Ja, bed då Gud om förlåtelse för den goda gärningen." Det war allwarliga ord. Gärningen war wäl god, men Rosenius förstod, att wid densamma häfte så mycken synd i alla fall, att det war bäst att draga in allt under den femte bönen. Däremot äro Guds gärningar sådana, att ju närmare man beskådar dem, desto mer måste man beundra den godhet, den trohet, den wishet, kortteligen, den rättfärdighet, som i hwar och en af dem uppenbarar sig. Därför när hälst du öppnar din mun till att prisa någon, så låt det bli Gud. Finnes det något godt i en människa, så är äfwen det af Gud. **All** äran kommer därför honom till. Men om någon människa werkligen är pris wärd, så skall Gud prisa henne i sitt rike, och då kan hon gärna undwara wårt pris, såsom man gärna kan undwara lampan, när solen skiner.

Men psalmisten fortsätter: **Gud, du har underwisat mig allt ifrån min ungdom.** Därom har han förut i v. 5 sagt: Du är min förtröstan allt ifrån min ungdom. Den underwisningen, som han hade fått, hade kanske en gudfruktig moder eller fader gifwit honom. Så säger Paulus om Timoteus, att han från barndomen kände de heliga skrifterna (2 Tim. 3: 15). Och huru det hade kommit till, förstår man lätt, när man får weta, att både hans moder och mormoder woro gudfruktiga kwinnor, i hwilka bodde en oskrymtad tro. Det är en alldeles oberäkneligt stor nåd, när barn hafwa föräldrar, som sålunda redan från deras tidigaste ålder underwisa dem om Gud och Kristus. Hwad som sålunda sås i det unga hjärtat, låter sig icke så lätt utplånas, äfwen om det länge kan ligga nedtrampadt under en hård yta, såsom wore det alldeles dödt. Därför du, fader eller moder, försumma icke tillfällena. Underwisa och tröttna icke. Gör såsom Salomo säger: Så din säd om morgonen och håll icke upp om aftonen, ty du wet icke, hwilket som bäst kan lyckas. Kanske skall du icke få se frukt däraf, medan du ännu lefwer. Men den kan komma sedan. Många föräldrar hafwa fått göra den erfarenheten. Men kanske skall du redan här få se din lust, när du får bewittna, huru den ene efter den andre af dina barn omwända sig. En ung soldat, som hade blifwit swårt sårad, och som afled på ett fältsjukhus, lämnade kort före

döden sin bibel till läkaren och sade: "När jag drog ut i fält, lämnade min moder mig denna bibel och tog ett löfte af mig, att jag hwarje dag skulle läsa ett stycke däri. Herr doktor, tag nu bibeln och sänd den tillbaka till min moder och låt henne weta, att jag har hållit det löfte jag gaf henne, och att jag genom denna bok blifwit dragen till Jesus, så att jag nu dör salig i tron på honom." Dessa ord grepo läkaren så, att han icke kunde stå emot längre utan måste gifwa sitt hjärta åt Herren Jesus äfwen han. Och tänk hwilken glädje för soldatens moder!

Men att psalmisten säger, att Gud har underwisat honom, det strider icke emot, att han fått underwisningen genom gudfruktiga människor, som hämtat sin lärdom ur Guds ord. Så är ju förhållandet med alla troende. Men ordet är i alla fall Guds ord, och att det blir lefwande i deras hjärtan, som höra detsamma, det är Guds werk. Därför säger profeten: Ingen skall lära den andre och säga: Känn Herren, ty de skola alla warda lärda af Gud (Es. 54: 13, Jer. 31: 34). Därpå åberopar sig också Herren Jesus, då han säger: Därför hwar och en, som har hört af Fadern och lärt, han kommer till mig (Joh. 6: 45). Fördenskull är det af nöden, att wi, när wi höra Guds ord, bedja Gud med all flit, att han må för oß uppenbara sin sanning. Annars blifwer det med oß, såsom Herren säger om judarne: Med hörande öron höra de intet och med seende ögon se de intet.

Och intill nu förkunnar jag dina under. Hwad han själf har mottagit, det will han låta andra weta. Det är också alltid ett tecken på den rätta tron, att man är angelägen att wara med och hjälpa till, att äfwen andra må lära känna Herren. Det är icke allenast ett Herrens bud, som hwilar på de troende i detta afseende, utan där är hos dem själfwa ett inre twång, som drifwer dem därtill, och som skulle drifwa dem, äfwen om intet bud funnes. Detta twång är Kristi kärlek, såsom Paulus säger: Kristi kärlek twingar oß så. Därför sade också Petrus och Johannes, när rådet hade förbudit dem att tala i Jesu namn: Wi kunna icke förtiga, hwad wi hafwa hört och sett (Apg. 4: 20), och aposteln Paulus kände sig såsom en gäldenär åt både wisa och owisa, både höga och låga, både greker och barbarer (Rom. 1: 14). Ty det evangelium, som war honom ombetrodt, hade han mottagit för att gifwa åt andra. Nu är det ju så: om någon har mottagit något för en annans räkning, så hör det honom till att utlämna det till denne. Så länge han icke fullständigt utlämnat det, är han den andres gäldenär. Och så äro alla, som äga evangelium och tro på Herren Jesus, gäldenärer åt hela wärlden, åt alla folk. Och så länge de hafwa ett rättfärdigt sinnelag, skall detta, eldadt af Kristi kärlek, twinga

dem att alltjämt betala, d. ä. alltjämt wara med och werka, för att evangelium må warda förkunnadt för alla folk, tills hela jorden är full af Herrens kunskap. Säg, broder, syster, hwad gör **du**? Är **du** med i werket, eller är du bland dem, som linda in det anförtrodda godset i en swetteduk och behålla det allena för sig själfwa?

Widare upprepar psalmisten i v. 18, hwad han sagt i v. 9: **Öfwergif mig icke heller, Gud, intill ålderdomen, när jag warder grå.** Och hwad Gud swarar på en sådan bön, det kunna wi läsa i Es. 46: 4, där han säger: Ända till eder ålderdom har jag warit densamme, och jag bar eder ända till deß edra hår gråna de. Så har jag gjort, och jag will ännu lyfta, bära och rädda eder. Och åter säger Mose: Såsom en örn wäcker upp sitt bo, swäfwar öfwer sina ungar, breder ut sina fjädrar, tager dem, bär dem på sina wingar, så ledde Herren sitt folk, han allena och ingen främmande Gud jämte honom (5. Mos. 32: 11). Och han är densamme mot sitt folk nu som då, ty, säger han, jag är Herren, jag förändras icke (Mal. 3: 6). Jesus Kristus är densamme i går, i dag och i all ewighet (Ebr. 13: 8).

Men hwarför psalmisten nu är så angelägen om Guds hjälp i sin ålderdom, därom tillägger han: **Till deß jag får förkunna din arm för ett annat släkte, din makt för alla dem, som skola komma.** Psalmisten beder icke att få dö. Han will icke dö, så läage han kan wara till någon wälsignelse genom att lefwa. Det böra wi också lära. Wi äro icke födda hit för att dö utan för att lefwa och wara till wälsignelse. När troende i sin ungdoms blomning eller sin mannaålders mognad längta att få dö, så är det ingen gudelig längtan. Det är lättingens längtan att få gå hem och lägga sig, innan dagens arbete är slut. Och honom berömmer ingen. Psalmisten wille lefwa för att förkunna Herrens namn för det släkte, som höll på att wäxa upp efter honom. Må Gud gifwa oß samma sinne! Rundt omkring härjar otron och förnekelsen och gudlösheten. Skaror af människor, för hwilka Kristus lidit döden, lefwa i synd, dö i synd och förgås i synd.

O Herre Gud, gif oß din nåd och kraft och hjälp oß och stöd oß, att wi ända intill wår lefnads högsta ålder må kunna werka ditt werk till syndares frälsning genom att utbreda ditt namns ära både nära och fjärran. Men när wi det icke widare förmå, så gif oß en stilla och salig hädanfärd och mottag wår ande i dina händer!